

مجله ایران مهر | شماره ۱۷ | اسفند ماه ۹۵

به ضمیمه پرونده
«نقش خانه در سبک زندگی ایرانی - اسلامی»

این خانه ها خاطره شدند

فهرست مطالب

معماری ایرانی - اسلامی

۴

- ۵ امروزه فقط ساختمان می سازیم، معماری نمی کنیم
- ۹ این خانه ها خاطره شدند
- ۱۳ خانه هایی که در گذشته جا ماندند
- ۱۶ شهرها کارکرد هویتی ندارند
- ۱۸ خانه هایی در شهر «خشت و خاک و خاطره»
- ۲۱ نبود ضابطه درها را روی فرهنگ غربی باز کرد
- ۲۶ محله های جدید هویت ندارند
- ۲۹ معماری بوشهری در بوته فراموشی
- ۳۱ معماری دیروز گم شده امروز
- ۳۴ نقش خیال انگیز «هنر» بر خشت و گل خانه های سنتی اصفهان
- ۳۶ نوای روضه در خانه هایی از جنس خاطره
- ۳۸ برای نسل امروز معماری ایرانی به قهوه خانه های سنتی خلاصه شده است
- ۴۲ روایتی از جریان زندگی در خانه های قدیمی
- ۴۵ سبک های اصیل از یاد رفت
- ۵۰ کپرنشینی نشانه فقر نیست

شناسنامه مجله

مدیر مسئول: علی عسگری

شورای سردبیری: سید امیرحسین دهقانی،
محمدسجاد رحمانی، محمد عکاف

دبیر تحریریه: صدیقه حسینی

مدیر هنری: محبوبه عزیزی

با تشکر از: دبیران استانی خبرگزاری مهر و
سرپرستان ۳۱ استان خبرگزاری مهر

شماره تماس: ۴۳۰۵۱۱۹۰
پست الکترونیک: Township@mehrnnews.com

آدرس: ایران، تهران، خیابان استاد نجات الهی،
کوچه بیمه، پلاک ۱۸

علاقتمندان می توانند مقالات و مطالب خود را برای
مجله ایران مهر ارسال کنند

جامعه ایران

۵۳

- ۵۴ پر کشیدن درختان شاهرود بر بال بی تدبیری
- ۵۵ مرگ تدریجی گلو بردگان
- ۵۷ خطر آتش سوزی در قلب تجاری همدان
- ۵۹ بحران در خوزستان؛ مدیریت به سبک «هر چه پیش آید خوش آید»
- ۶۲ طبیعت بکر مازندران اسیر زباله
- ۶۳ «سنبل آبی» منابع آب شیرین ایران را تهدید می کند
- ۶۵ سوغات پرندگان مهاجر صنعت طیور را بحرانی کرد
- ۶۹ تربیت، فصلی که تمام نمیشود ۶۹
- ۷۰ جزئیات وضعیت راه ها، برودت هوا و خسارات برف
- ۷۶ مصائب داشتن شوهر خارجی
- ۷۸ سکونت گاه هایی که در عمران شهری فراموش شده اند

فهرست مطالب

فرهنگ و هنر ایران

۸۰

- ۸۱ نقش رسانه ملی در حمایت از هنرمندان
- ۸۲ فریاد سکوت در اتاق فکر سینمای اردبیل
- ۸۴ سریال مریم مقدس مادر کارهایم است
- ۸۶ داستان اصفهان از دستاوردهای جشنواره فجر تهی ماند
- ۸۷ نمادهایی از فرهنگ آذربایجان که نیازمند به روزرسانی اند
- ۸۹ روزگار سیاه «مبارک» و «شمشادخان»
- ۹۰ واگویی و اماندگی نسلی نو
- ۹۲ رونمایی از تقریظ های رهبر انقلاب بر ۴ کتاب دفاع مقدس
- ۹۳ جشنواره موسیقی فجر شیراز به کام تهیه کنندگان
- ۹۴ شکوفایی هنرهای تجسمی در دوره های اسلامی

آثار ایران

۹۷

- ۹۸ تأثیرات فرهنگی معماری عرفانی
- ۱۰۰ تراکتورها مشغول کارند
- ۱۰۱ چیزی از آثار تاریخی شهر قم باقی نمانده است
- ۱۰۲ بزرگترین خانه خشتی جهان هتل می شود
- ۱۰۴ سرای سعدالسلطنه بزرگترین کاروانسرای شهری جهان
- ۱۰۵ آتش و نان ساجی و برف
- ۱۰۶ گشت و گذار در ارس
- ۱۰۸ گنجینه تاریخ و فرهنگ ایران در زیر شهر کنونی اصفهان نهفته است
- ۱۱۰ ناقوس مرگ پل تاریخی ۱۷۰۰ ساله دزفول به صدا درآمد

اقتصاد ایران

۱۱۳

- ۱۱۴ ۳۴ طرح همدان در انتظار تزریق اعتبار
- ۱۱۵ زخم بیکاری بر تن مرزنشینان
- ۱۱۷ سود فرش بافی زنان بختیاری در حیط دلالان
- ۱۱۸ کوله سنگین فقر بردوش کولبران
- ۱۲۰ وقتی اقتصاد مقاومتی با اقدام و عمل همراه می شود
- ۱۲۲ سهامداران عرب بی خبر از درد کارگران
- ۱۲۳ اقتصاد دانش بنیان در دایره بی مهری و نوپایی
- ۱۲۴ آذربایجان غربی دروازه اتصال به اروپا
- ۱۲۵ جاده ای در تسخیر نفت کشها
- ۱۲۶ پالایشگاه کرمانشاه در گیرودار اماواگرها

همان‌طور که می‌دانید باگذشت زمان ساختار معماری در محیط جغرافیایی استان‌ها تغییر کرده است در صورتی‌که سبک معماری تاریخی خاص هر استان بر اساس اقلیم، مصالح بومی، فرهنگ و سبک زندگی مردم هر استان طراحی می‌شده است.

در این مجموعه گزارش‌ها قصد داریم در راستای تبیین رویکرد سند چشم‌انداز مبنی بر ترویج سبک زندگی و معماری ایران اسلامی مفهوم خانه در جامعه ایرانی را از طریق کار رسانه‌ای احیا کنیم.

در مجموعه گزارش‌های «نقش خانه در سبک زندگی ایرانی-اسلامی» به نقشه، مصالح، المان‌ها، هویت عناصر، طراحی و سبک زندگی مردم هر استان در این خانه‌ها پرداخته‌شده است.

برای تهیه این گزارش‌ها ضمن توصیف و تشریح ویژگی‌های خانه‌های تاریخی و معماری ایرانی-اسلامی با مسئولان مرتبط، اهل فن، اساتید دانشگاه، پژوهشگران حوزه معماری و شهرسازی و معماران نیز صحبت شده است.

نقش خانه در سبک زندگی ایرانی-اسلامی

امروزه فقط ساختمان می‌سازیم، معماری نمی‌کنیم

خانه‌های تاریخی تبلور معماری اصیل ایرانی - اسلامی و محل ظهور سبک زندگی است؛ معماری ایرانی «خودبسندگی» دارد که تبلور اقتصاد مقاومتی است. یعنی معماری در خدمت رفیع نیازهای زیستی است.

خانه‌های تاریخی به‌عنوان ظرفیتی منحصر به فرد در قلب بافت تاریخی و قدیمی قزوین قرار گرفته‌اند تا همچنان ساختار محله‌های قدیمی این شهر حفظ شود به‌طوری که به‌رغم همه تغییرات صورت گرفته در چهره شهرهای امروزی همچنان بافت قدیمی و تاریخی حکایت زیبایی از معماری ایرانی - اسلامی را روایت می‌کند. از جمله خصوصیات خانه‌های قدیمی در بیشتر شهرهای ایران مساحت زیاد آن‌هاست و در سبک معماری آن‌ها نیز دو قسمت اندرونی و بیرونی دیده می‌شود.

رنگ‌های به‌کاررفته در تزئینات ساختمان‌ها متأثر از ویژگی‌های اقلیم گرم و خشک بوده‌اند. مصالح ساختمان‌ها، علاوه بر توانایی‌های سازه‌ای و توجه به مسائل اقتصادی و تأمین مصالح از نقاط نزدیک، بهترین شکل بهره‌برداری از انرژی محیط را نشان می‌دهند. اغلب خانه‌های قدیمی و تاریخی از قسمت‌های سکو، سردر ورودی، در ورودی، هشتی، دالان، ایوان‌ها، حیاط و اتاق‌های اطراف آن، حوض، آشپزخانه، سرویس‌ها، ساخت خانه در جهت قبله، گودال باغچه، بام، سراپستان، زمستان نشین، تالستان نشین، بهارخواب، اتاق کرسی تشکیل شده‌اند.

خانه‌های تاریخی که تعداد آن‌ها در استان قزوین کم نیست، همواره به‌عنوان یکی از زیباترین عرصه‌های تبلور معماری اصیل ایرانی مطرح بوده‌اند و اغلب مسافران و گردشگران، مشتاق بازدید از خانه‌های تاریخی هستند. خانه‌های تاریخی قزوین به لحاظ نوع معماری و بهره‌مندی از سازه‌های دارای کاربری متناسب با اقلیم منطقه دارای معماری زیبا و فضایی دل‌نشین هستند؛ حوض‌های فیروزه‌ای، استفاده از خشت و آجر، گچ کاری‌های منحصر به فرد، اتاق‌های سه‌دری و پنج‌دری، شیشه‌های رنگی، استفاده از چوب به‌جای فلز علاوه بر اینکه زیبایی قابل توجهی به خانه‌های قدیمی و تاریخی داده‌اند در صورت مرمت و بازسازی می‌توانند برای

حضرتی گفت: حدود ۵۰ خانه تاریخی در شهر قزوین شناسایی شده که می‌توانند به هتل سنتی و اقامتی تبدیل شود که خانه «پهروزی» با همین نگاه در اختیار بخش خصوصی قرار گرفت و با نوسازی به‌عنوان اولین هتل سنتی در نوروز سال گذشته به بهره‌برداری رسید. وی اضافه کرد: از یک منظر این حرکت فرهنگی می‌تواند موجب حفظ و احیاء بناهای تاریخی شده و در کنار ایجاد اشتغال به افزایش ارزش افزوده و تحقق یکپارچگی در فضای هم‌جوار هم کمک کند و موجب هویت بخشی مناطق مختلف شود.

حضرتی یادآور شد: مهم‌ترین ویژگی معماری خانه‌های ایرانی به شکل مطلق و در منطقه قزوین که از آن به‌عنوان معماری «مکتب‌خانه‌های قزوین» یاد می‌شود مبتنی بر چند اصل از جمله سازگاری با اقلیم است. وی افزود: اگر در یزد و کرمان و کاشان معماری مبتنی بر بادگیر است در قزوین مبتنی بر ایوان و باغ است، خانه‌های قزوین همان چیزی است که سعدی از آن به‌عنوان «سراپستان» یاد می‌کند (سرا همان خانه و بوستان یعنی باغ کوچک) علت پیدایش خصلت ایرانی‌هاست و چون ایران در منطقه‌ای شکل گرفته که پر آب نیست ساکنان این منطقه از دیرباز خود را با شرایط طبیعی وفق می‌دادند که کمترین انرژی مصرف شود و

کاربری‌های گردشگری مورد استفاده قرار گیرند. بسیاری از این خانه‌ها از آنجاکه به لحاظ معماری از غنای بیشتری برخوردار بوده و هستند چون متعلق به افراد سرشناس و بزرگان شهر بوده، شاخص شدند و میراث فرهنگی برای ثبت ملی آن‌ها اقدام کرده است.

۱۸۰ هکتار بافت تاریخی در قزوین

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان قزوین با بیان اهمیت صیانت از بافت‌های تاریخی گفت: در استان قزوین ۱۸۰ هکتار بافت تاریخی داریم که بیشتر آن در شهر قزوین قرار دارد.

محمد علی حضرتی اظهار داشت: در این بافت بیش از ۱۰۰ خانه تاریخی هر کدام با معماری متفاوتی وجود دارد که برخی می‌توانند ویژگی‌های اقامت گردی بومی را داشته باشد و برخی در شهر قابلیت تبدیل شدن به هتل را دارند که باید مورد ارزیابی کارشناسی قرار گیرد. وی تصریح کرد: بیشتر این خانه‌ها مالک خصوصی دارند و تعداد محدودی هم در اختیار میراث فرهنگی است که در رویکرد جدید شرایط لازم را برای استفاده از این مکان‌ها با تغییر کاربری فراهم خواهیم کرد تا ضمن ایجاد نشاط و شادابی در محله‌های تاریخی به رونق این مناطق کمک شود.

گرفتن کیفیت زندگی مهم نیست و ساختارهای شهری به هم ریخته است. اگر در گذشته مسکن محل آسایش بود امروز این آرامش را نداریم. به همین دلیل در شرایط کنونی نیازمند این هستیم که در مبانی معماری شهری تجدیدنظر کنیم.

شناسایی خانه‌های تاریخی قابل احیا توسط تشکلهای مردمی

الهام حاجی ملکی کارشناس ارشد مرمت بناها و بافت‌های تاریخی و دبیر انجمن دوستداران یادمان‌های ماندگار اظهار داشت: در این انجمن از سال ۹۴ با تشکیل کارگروه «حیات‌بخشی خانه‌های تاریخی قزوین» شناسایی خانه‌های تاریخی را باهدف حفظ و نگهداری آغاز کردیم که در این راستا تاکنون بیش از ۸۰ خانه واجد ارزش تاریخی شناسایی شده است.

وی بیان کرد: خانه به معنای کوچک‌ترین واحد اجتماعی در جامعه که سرمنشأ خوبی‌ها و زیبایی‌هاست همواره به دلیل تعداد، مالکیت‌ها و ارتباط تنگاتنگ با زندگی مردم در معرض تغییرات گسترده قرار گرفته و گستره خانه‌های ارزشمند در قزوین در محدوده‌ای از دروازه دربوک‌شک تا امامزاده حسین (ع) قرار دارد و این محدوده بسیار باارزش و تاریخی است که باید حفظ شود.

حاجی ملکی شاخص‌های بناهای تاریخی قزوین به‌ویژه خانه‌ها را در ارتباط تنگاتنگ با باغستان می‌داند و می‌گوید: در همه پلان‌های معماری قزوین درختان و همچون باغی کوچک هستند و در برخی خانه‌ها به‌ندرت نارنجستان هم دیده شده است.

وی می‌افزاید: داشتن آب‌انبار برای تأمین آب در زمان کم‌آبی از دیگر ویژگی خانه‌های قزوین است و بافت‌خار باید اذعان کرد این خانه‌ها چه بزرگ و چه کوچک معماری کاملی دارند زیرا برای آسایش صاحب‌خانه همه چیز را پیش‌بینی کرده‌اند و مطبخ، حیاط، باغچه، انباری، زیرزمین، رف و سقف‌های منبت‌کاری شده و پنجره‌های ارسی برای نورگیری ملایم و حتی محل برگزاری آیین‌های مذهبی در این مجموعه به‌درستی سبب آسایش ساکنان آن بوده است.

حاجی ملکی می‌گوید: بسیاری به دلیل نداشتن شناخت از معماری ایرانی متأسفانه خیال می‌کنند خانه‌های قدیم به دلیل جمعیت کم شهرها و متمول بودن مالک این چنین به منصفه ظهور رسیده‌اند اما پژوهش ما نشان می‌دهد در شهر قزوین همه شهروندان در کنار یکدیگر با سطوح اجتماعی مختلف زندگی می‌کرده‌اند و خانه‌ها اگرچه نمود ظاهری سطح زندگی است اما چیزی از ارزش‌های انسان کم نکرده است.

این کارشناس ارشد مرمت که با نگاهی حسرت‌آمیز از مقایسه این خانه‌ها با آپارتمان‌های کنونی صحبت می‌کند و از تفاوت خانه‌های تاریخی قزوین با سایر مناطق هم‌پرده برمی‌دارد و اظهار می‌کند: خانه‌های قزوین اگرچه در ظاهر شبیه تمام مناطق است، اما در حقیقت حتی شبیه خانه‌های واجد ارزش تهران هم نیست و ارتباط تنگاتنگی با باغستان، محیط و فرهنگ این منطقه دارد و شکلی از زندگی مردم این سرزمین است.

اگر ساعاتی در یک‌خانه ارزشمند وقت بگذرانید آنچه روح شما را صیقل می‌دهد آرامش است و هیچ صدایی از بیرون دیوارهای خانه شما آزار نمی‌دهد. وی می‌افزاید: خانه‌های تاریخی قزوین از سطح معابر و کوچه‌ها پایین‌تر و امنیت آن تأمین است، این خانه‌ها هم از سرقت محفوظ بوده و هم اهالی خانه با آزادی کامل و به‌دور از چشم دیگران می‌توانند در خانه رفت‌وآمد کنند برخلاف آنچه که در خانه‌های امروزی نادیده گرفته شده است.

قبل این سنت‌ها برپا می‌شده و برای نمونه خانه حاج سید جوادی، امینی‌ها، رضوی‌ها، اخوی زادگان‌ها دارای حسینیه‌های خانوادگی هستند و ساکنان آن بانی بساط خیر بودند و تشخص را هم حفظ می‌کردند.

مصالح خانه‌ها عمده خشت و آجر بوده و با توجه به توان مالی و بخش‌هایی که نیاز بوده با کاه‌گل یا در آب‌انبار با ساروج کار می‌شده استحضرتی داشتن آب‌انبار خانگی را از دیگر ویژگی خانه‌های تاریخی این سرزمین می‌داند که امکان ذخیره آب در تابستان کم آب را فراهم می‌کرد و آب‌انبار عمومی هم برای کسانی که توان مالی نداشتند در کوچه‌ها و معابر ساخته می‌شد.

وی در خصوص مصالح بناها می‌گوید: مصالح خانه‌ها عمده خشت و آجر بوده و با توجه به توان مالی و بخش‌هایی که نیاز بوده با کاه‌گل یا در آب‌انبار با ساروج کار می‌شده است.

حضرتی تعداد خانه‌های باقیمانده در شهر قزوین را حدود ۶۰ خانه تاریخی اعلام می‌کند و معتقد است در ۴۰ سال اخیر طرح‌هایی که در خیابان کوروش قزوین اجرا شد خیلی از خانه‌های تاریخی را از بین برده است.

وی اضافه می‌کند: در گذشته شهرها برای وجودشان منطق زیستی داشتند اما چون امروز منطق اقتصادی حاکم شده دنبال کلان‌شهر شدن هستیم و دیگر در نظر

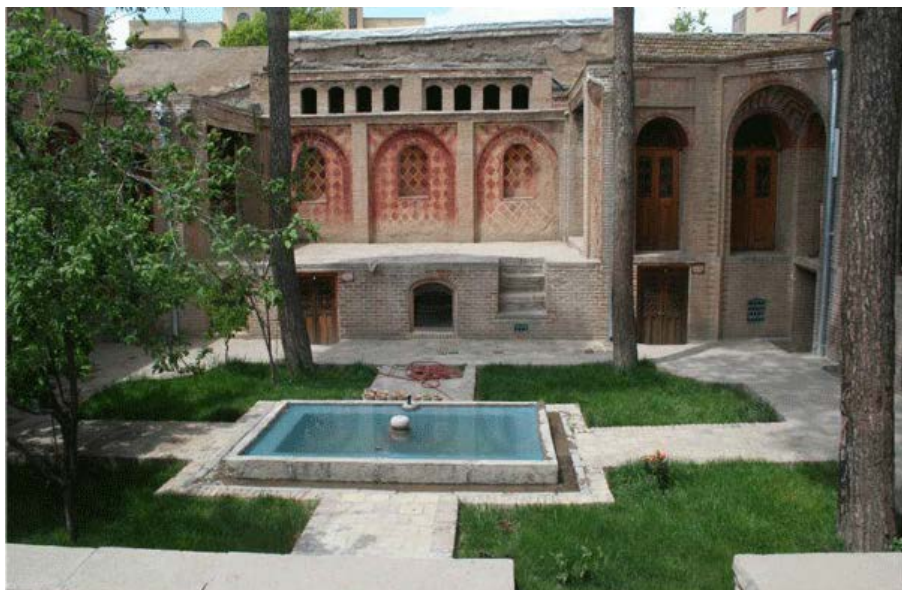
بیشترین استفاده را داشته باشد.

حضرتی می‌گوید: ایرانی‌ها باید با بی‌آبی و کم‌آبی و بیابان‌زایی مبارزه می‌کردند لذا در معماری هم این ویژگی‌ها لحاظ می‌شد به همین دلیل خانه‌های قزوین در سطح پایین‌تر از کوچه قرار می‌گرفت و پله زیادی می‌خورد تا به آب برسد برای اینکه قنات در دسترس خانواده باشد.

به گفته حضرتی بخشی از خانه و در جنوب آن که آفتاب می‌گرفت با تخته‌بندی برای خشک کردن پسته، بادام و زردآلو استفاده می‌شد و فضاهایی مبتنی بر پذیرندگی داشت و یکی دیگر از ویژگی‌های معماری قزوین تورفتگی در معابر به نفع رهگذران بود که کارکرد آن به‌صورت پیرنشین و هشتی‌ها و نیم هشتی‌هایی که امکان استقرار رهگذران و سالمندان و شب‌نشینی محلی را فراهم می‌کرد.

مدیرکل میراث فرهنگی استان بیان کرد: تفکیک اندرونی از بیرونی در معماری و طراحی به‌گونه‌ای بود که امنیت و آرامش و آسایش خانه ایجاد شود و میهمانان اگر محرم نبودند در قسمت بیرونی پذیرایی می‌شدند و اگر محرم بودند به داخل خانه می‌آمدند.

حضرتی تصریح کرد: اختصاص فضاهایی برای مراسم عزاداری و روضه‌خوانی از دیگر ویژگی‌های معماری خانه‌های تاریخی در قزوین بود به‌طوری‌که از ۴۵۰ سال

حاجی ملکی اظهار داشت: خانه‌های تاریخی عایق صوت، گرما و سرمای منطقه قزوین است و صدای ساکنان خارج نمی‌شود تا همسایگان را آزار دهد و کاملاً متناسب با اقلیم و نیاز محلی ساخته شده و هم ظرف زندگی مردم است. اکنون نیز اگر ساعاتی در یک‌خانه ارزشمند وقت بگذارید آنچه روح شما را صیقل می‌دهد آرامش است و هیچ صدایی از بیرون دیوارهای خانه شما را آزار نمی‌دهد. وی می‌گوید: اگر قرار بود بانوی خانواده ساعت‌ها در خانه وقت بگذارد، باید محیط آرام و راحتی داشته باشد به همین دلیل معمار ایرانی با وجود باغچه، حوض، مطبخ، درخت، آسمان بکر، حریم و تمام عناصر تزئینی و سازمای امن این فضا را فراهم می‌کند تا ساعت‌ها بدون مزاحمت اغیار در خانه فعالیت کند و در این بین مصالح نیز آرام‌بخش است. به گفته حاجی ملکی، وقتی تناسب در همه ابعاد معماری رعایت می‌شود حتی مصالح و تزئینات نیز به‌هدف به کار می‌رود، آسمان در قاب حیاط نقش بسته می‌شود و استفاده از خشت و آجر و مصالح گرم به آرامش فضا کمک می‌کند.

آنچه در دانشگاه تدریس می‌شود کاربردی نیست/ خانه‌های امروزی خوابگاه است

حاجی ملکی در ادامه می‌گوید: باید معماری گذشته را درک کنیم ولی آنچه در دانشگاه‌ها تدریس می‌شود نمی‌تواند نیازها را جوابگو باشد و کاربردی نیست لذا دانشجوی معماری و شهرسازی می‌تواند آموخته‌های خود برای تأمین نیازها به کار گیرد و همچنان رضایت عمومی جلب نمی‌شود و خانه‌های امروزی به‌هیچ‌وجه محل آسایش نیست بلکه تنها خوابگاه است.

حاجی ملکی اظهار داشت: در خانه‌های تاریخی معماری به‌گونه‌ای است که هیچ فضا و عنصری بی‌هدف والا طراحی نشده، حتی شیشه‌های رنگی برای شکست نور و تلطیف نور خورشید تعریف و طراحی می‌شود و این شکست نور به آرامش خانواده کمک می‌کند اما امروز از این ویژگی هم بی‌بهره‌ایم و معماران ما حتی درک درستی از عنصر کوچک و در عین حال بالارزشی چون پنجره ندارند. این کارشناس ارشد معماری اضافه می‌کند: امروز فقط ساختمان می‌سازیم ولی معماری نمی‌کنیم و فضای خانه ایرانی در خانه‌های جدید گم شده و تناسب معماری در خانه‌ها رعایت نشده است و در این راستا برای تبلیغ معماری گذشته، کتاب سر درب‌های خانه‌های تاریخی قزوین باهدف حفظ الگوی «سر درب» به‌عنوان نمونه بارز عنصر معماری خانه در طراحی شهری، به‌زودی توسط انجمن یادمان‌ها منتشر می‌شود.

شهری چون قزوین که در همه زمان‌ها مشاهیر پرور است اکنون با معماری امروزی و با کدام محیط خانه واقعی قرار است بازهم مشاهیر پرور باشد؟ وی بیان کرد: زمانی که در دانشگاه تهران مشغول تحصیل بودم استادی می‌گفت: «گر من نیز پنجره‌ای رو به باغ و درخت و آسمان آبی و حوضی پر آب داشتم بی‌شک شاعر می‌شدم» همان‌جا بود که پی بردم محیط زندگی (خانه) اولین معلم انسان است که روح انسان‌ها را پرورش می‌دهد. شهری چون قزوین که در همه زمان‌ها مشاهیر پرور است اکنون با معماری امروزی و با کدام محیط خانه واقعی قرار است بازهم مشاهیر پرور باشد؟

حامد مانی فر کارشناس معماری و شهرسازی که هم‌اینک مسئولیت مدیر کلی راه و شهرسازی استان را بر عهده دارد در خصوص معماری خانه‌های تاریخی دیدگاه‌های خاصی دارد. مانی فر گفت: معماری اسلامی و ایرانی شاخص‌هایی دارد که سطحی‌ترین نوع نگاه این است که اگر ساختمان ما دارای فرم نمای خاصی باشد معماری ایرانی اسلامی دارد اما در مراتب ارزش‌گذاری این نگاه در پایین‌ترین

سطح است و نشان می‌دهد هنوز به محتوا نرسیده‌ایم و می‌خواهیم ظاهر را درست کنیم.

وی معتقد است ارزش معماری ما در گذشته این بود که درواقع محل ظهور تفکر و روش‌های زندگی مردم بود و هر جور فکر و زندگی می‌کردند و رابطه خویشاوندی داشتند و هر اقتصادی داشتند در معماری دیده می‌شد لذا در روستایی که دارای اقتصاد دامداری هست کاملاً نوع معماری آن با روستایی دیگر که کشاورزی بود فرق می‌کرد و این اقتصاد مقاومتی بود که بیشترین بهره‌مندی را داشت. مانی فر معتقد است: این نوع تفکر در اقلیم‌های مختلف دیده می‌شد و شاخص‌های جغرافیایی و اقلیمی و محلی هم وارد مقوله اقتصاد معماری می‌شد و تأثیر خود را در معماری می‌گذاشت لذا معماری ما در حوزه‌های مختلف تفاوت کلانی ندارد اما در جزئیات متفاوت است، یکی در تزئینات جلو رفته و یکی در مصالح متفاوت است که تفاوت در محل و اقلیم است و همه در محتوا و بطن موضوع مشترک بودند.

مدیرکل راه و شهرسازی بیان می‌کند: استاد پیرنیا که پدر معماری سنتی است یک ویژگی را برای معماری ایرانی تعریف می‌کند و می‌گوید در معماری ایرانی «خودبسندگی» وجود دارد که اقتصاد مقاومتی است و خود را تأمین و مرمت می‌کند.

وی می‌افزاید: اگر تابش آفتاب زیاد است جلوی ساختمان ایوانی می‌گذارد که سقف آن مانع نفوذ آفتاب می‌شود و در ساعاتی که لازم ندارد عمیق ایوان به‌گونه‌ای است که با زاویه تابش تغییر می‌کند و هر جا نتوانست نور را کنترل کند با شیشه‌رنگی آن را کنترل می‌کند که در شهر یزد این خودبسندگی به‌بادگیر تبدیل می‌شود.

خودبسندگی در قزوین تبدیل به معماری چند طرفه و حیاط مرکزی می‌شود، حیاط مرکزی یک‌گونه جهانی است و در چهار گوشه خانه و در شمال و جنوب و مرکز دیده می‌شود مانی فر اظهار داشت: خودبسندگی در قزوین تبدیل به معماری چند طرفه و حیاط مرکزی می‌شود، حیاط مرکزی یک‌گونه جهانی است و در چهار گوشه خانه و در شمال و جنوب و مرکز دیده می‌شود.

وی می‌گوید: استفاده از شیشه‌های رنگی هم برای شکستن و تابش نور و گرمای تابستان است، لذا خانه‌ها در الموت، تاکستان و بوئین‌زهر باهم فرق دارد و تفاوت اقلیم تغییر را باعث می‌شود، خودبسندگی بخشی هم در مصالح است و اگر محل اقامت مردم در کوهستان است

برای ساخت‌وساز از سنگ و چوب استفاده می‌شود و چون خاک ندارند به سمت مصالح سنگ و چوب می‌روند و در حوزه دشت استفاده از سنگ کم شده به خاک اضافه می‌شود چون اقتصاد از باغداری به کشاورزی رفته و خانه‌ها خشتی می‌شود و استفاده حداقلی از چوب در تیر سقف دارند.

وی بیان می‌دارد: زندگی روستایی ساده است و در معماری روستایی تزئینات دیده نمی‌شود و فقط در مساجد جامع و حسینیه‌ها تزئینات داریم و خانه‌ها ساده است چون مردم توان مالی ندارند و کمبود استادکار ماهر هم بوده اما در شهر چون درآمد بیشتر است تزئینات هست و در مجموع در معماری قزوین تزئینات در گچ‌بری و آئینه‌کاری و کارهای چوبی هم دیده می‌شود.

مانی فر در پاسخ به این سؤال که آیا می‌توان الگویی از معماری تاریخی گرفت اظهار داشت: هم می‌توان الگو گرفت و هم نه، اگر فکر کنیم استفاده مفهومی است چون در معماری گذشته حریمیت و ارتباطات بین محله‌ای و همسایگی حفظ می‌شد یک سلسله مراتبی از شهر تا واحد مسکونی وجود داشت و مرکز شهر تعریف خود را داشت و در داخل خانه هم حریمیت دیده می‌شد شما همسایه را می‌دیدید و پیر نشین داشتیم و ارتباط واحد مسکونی با بیرون برقرار بود.

مانی فر بیان کرد: در گذشته همسایه‌ها از هم خبر داشتند و حدیث دینی را عمل می‌کردند و چون همسایه را می‌شناخت و ارتباط داشت، کمک می‌کرد اما آیا فضای کالبدی امروز شهر موجب می‌شود که شما ارتباط داشته باشید؟ از این فیلتر که عبور می‌کردید همه نیازها تأمین می‌شد.

وی می‌گوید: امروز هم می‌توانیم در واحدهای مسکونی آپارتمانی فضای جمعی مشترک ایجاد کنیم جایی برای ملاقات همسایه‌ها مانند سالن اجتماعات، استخر، سونا که همدیگر را ببینند و طراحی ورودی خانه‌های ما هم باید سلسله مرتب داشته باشد. در گذشته یک فرورفتگی در ورودی درب منزل وجود داشت و امروز درب‌های ورودی کمی عقب می‌رود، دو پلاک در جوار هم هستند و می‌توان جوری طراحی کرد که درب ورودی در کنار هم باشد و همسایه‌ها همدیگر را ببینند و سلام و احوالپرسی کنند.

وقتی یک کوچه با ۵۰ قطعه پلاک خطی در دو سمت هست می‌توان فضایی در وسط کوچه و انتهای آن تعبیه کنیم تا زمینه ارتباط فراهم شود وی اضافه می‌کند: وقتی یک کوچه با ۵۰ قطعه پلاک خطی در دو سمت هست

عباس زرنگار که خود یکی از باغداران بنام شهر قزوین است می گوید که باغ نیز یکی دیگر از میراث های گران بهای ماست که باید برای آن نیز ارزش قائل شد. وی اظهار می دارد: در نسل قدیم خستگی معنایی نداشت و کار بخش مهمی از زندگی روزانه است و من هم از همان نسلم، هرچند این خانه بزرگ و نگهداری از آن سخت باشد که نیست برای من لذت بخش است به همین دلیل بافتخار این بنای ارزشمند را نگهداری می کنم.

معماری اصیل احیا شود

خانه در میان سایر گونه های معماری به دلیل ارتباط تنگاتنگ با زندگی هر انسانی جایگاه ارزشمندی را داراست. به همین دلیل برای تنوع در طراحی از خرد فضاها تا کلان فضاها و تبدیل به عرصه های برای ایجاد فضایی مطلوب، همواره مورد توجه معماران گذشته بوده است. قزوین هم با داشتن محدوده های ارزشمند و تاریخی تعداد زیادی از این خانه های تاریخی را در دل خود جای داده است اما در میان طرح ها و مداخلات شهری خانه ها مورد بی مهری واقع شده اند و تعداد آن ها رو به کاهش است. حال اگر این عنصر کوچک ولی بالارزش اجتماعی از میان رود و تنها چند نمونه معدود آن هم با مداخلات فراوانی که در آن صورت می گیرد باقی بماند، قرار است این نمونه ها ضامن بقای کدام ارزش ها باشند؟

«خانه» نمونه بارز معماری ایرانی-اسلامی است. زیرا تمام تلاش معماران و طراحان در گذشته ایجاد فضایی مطلوب برای ترویج سبک زندگی ایرانی بوده است چون انسان جایگاه والایی در جامعه دارد به همین دلیل باید خانه های تاریخی که دارای ارزش های زیبایی، فرهنگی، اقتصادی هستند شناسایی و حفاظت شوند و این نه به دلیل حفاظت از ساختمان تاریخی بلکه برای تداوم سنت و فرهنگ اصلی بوده که در آن ها جاری است.

قزوین به دلیل ویژگی های تاریخی و شهرنشینی، چه در سطح معماری و چه در سطح شهرسازی همواره مورد توجه بوده بر همین اساس خانه به عنوان ارزشمندترین عنصر معماری و شهرسازی نیز باید مورد توجه باشد که تاکنون شهر قزوین نتوانسته در این زمینه تأثیر گذار باشد.

شناسایی و حفاظت از خانه های تاریخی علاوه بر نگهداری از یک میراث تاریخی، الگویی برای معماران و دانشجویان خواهد بود تا بتوانند در عرصه دانشگاهی و اجرایی از الگوی خانه های ایرانی بهره مند شوند.

دارای چندین عملکرد جداگانه است. عنوان زمستان نشین و تابستان نشین هم در خانه دقیقاً متناسب با کاربری آن نام گذاری شده است. زیرزمین ها هم علاوه بر آن کاربرد مختلفی دارند. چنانچه در تابستان به عنوان فضای خنک خانه محل نگهداری مایحتاج زندگی است. به همین دلیل در برخی خانه ها زیرزمین ها هم دارای حوض هستند تا فضای مطلوب تری در تابستان برای ساکنین خانه ایجاد کنند.

وی حیاط خانه را قلب خانه می داند و اظهار می کند: اغلب خانه های قدیمی دارای درختان میوه همچون خرما، سیب، انجیر و ... هستند که برای ساکنان آن بسیار مورد احترام است. زرنگار در پاسخ به این پرسش که آیا حاضر به ترک این خانه و رفتن به خانه دیگری هست می افزاید: هرگز. سال ها با کمک فرزندانم که اکنون آن ها هم نسبت به این سرا بسیار متعصب هستند برای مرمت و نگهداری از این خانه زحمت کشیدیم و با تمام مشکلات توانستیم آن را حفظ کنیم. به علاوه کدام خانه و بنای امروزی مانند این مکان می تواند روح انسان را تعالی بخشد؟ من هر آنچه بدان نیاز دارم در این خانه موجود است و تمام تلاشم نگهداری از این ملک و میراث پدری است.

می توان فضایی در وسط کوچه و انتهای آن تعبیه کنیم تا زمینه ارتباط فراهم شود و به جای دوربردان در یک کوچه عنوان مرکز محله تعریف کنیم.

مانی فر در خصوص این که دانشگاه ها چه کمکی می توانند به معماری ایرانی کنند اظهار داشت: باید آنچه آموزش می دهند درست تبیین کنند، وقتی استاد پیرنیا می گوید «خودبسندگی» آن را تعریف کنیم و ارتباط بخش های مختلف را برقرار کنیم و اگر کسی ویژگی معماری را گفت از دانشجوی خواهند آن را پیاده کند، دانشجو باید خودبسندگی را بفهمد و آن را در طراحی پیاده کند، یکی از ویژگی های معماری ایرانی، درون گرایی است و موضوعات را در داخل خود حل می کرده و ظهور و بروز در خارج کمتر بوده است.

وی با ابراز خرسندی از فعالیت جوانانی علاقه مند در انجمن یادمان ها اظهار داشت: این انجمن به عنوان یک تشکل مردمی خوب کار کرده و اگر آن ها را جدی بگیریم می تواند به مسئولان و دلسوزان این عرصه کمک مؤثری کند.

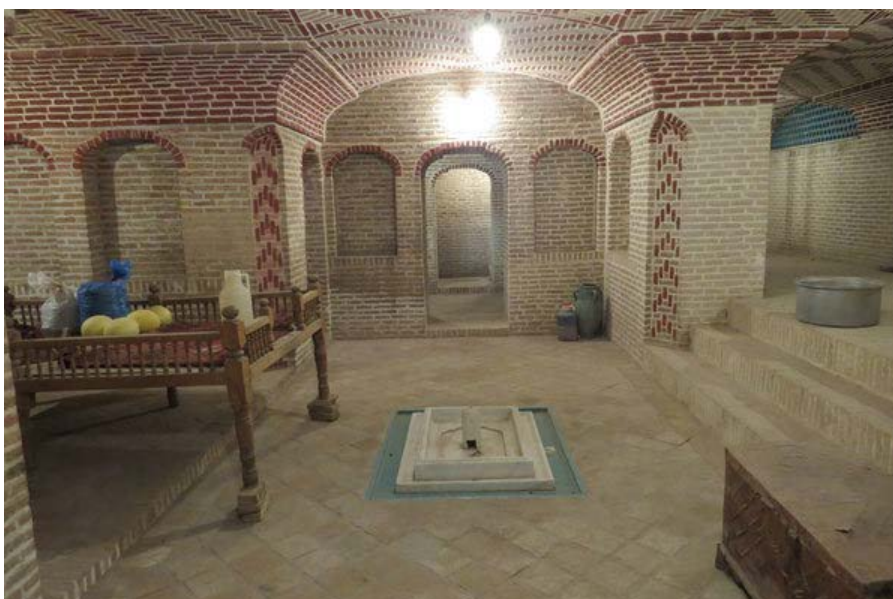
مالک خانه تاریخی: آرامش و آسایش را در خانه های تاریخی یافته ایم

در ادامه گزارش خانه های قزوین به سراغ یکی از مالکان بنای تاریخی به نام «عباس زرنگار» می رویم. وی مالک خانه تاریخی زرنگار در محله آخوند یکی از محله های قدیم و ارزشمند شهر قزوین است. زرنگار بیش از آن که خود را مالک بنا و خانه پدری بداند، خود را امانتدار و عاشق میراث خانوادگی می داند.

زمانی که دلیل ماندن و زندگی کردن در این خانه اجدادی را از وی پرسیدیم با اشتیاق خاطرات کودکی خود را بازگو می کند و از علاقه پدر و مادر خود به این بنای ارزشمند یاد می کند به همین دلیل خود را موظف به نگهداری از میراث پدری می داند.

وی معتقد است که خانه های قدیمی ویژگی هایی دارند که دیگر هرگز نمی توان آن را در خانه های امروزی یافت. یکی از ویژگی های اصلی این خانه ها را آرامش داشتن آن بیان می کند و این آرامش را روح بنا می داند و می گوید: در معماری، تزیینات، طراحی فضای خانه و تمام آنچه برای بناست، قابل لمس است.

زرنگار باعلاقه ما را به دیدن تک تک فضاهای خانه هدایت کرده و از کاربرد و نقش آن در تأمین نیازها و آسایش خانواده صحبت می کند. وی می گوید: ساختمان یک خانه

این خانه‌ها خطر هشدند؛ از شاه‌نشین و مهتابی خانه تا حوض و نارنج

خانه‌هایی که خطر هشدند؛ از مهتابی خانه و حوض و نارنج تا حریم‌بندی و سلسله‌مراتب دسترسی، خانه‌های امروز دیگر رنگی از هویت و فرهنگ غنی ایرانی ندارد؛ یک مشت سنگ، سیمان، آهن و دیگر هیچ!

فاطمه حسینی

خانه‌های قدیمی بخشی از حافظه تاریخی یک شهرند. آن‌وقت‌ها که هنوز مردمان شهر در آهن و شیشه محصور نشده بودند، با خاک و سنگ، آب و آفتاب در بستر آگاهی و تجربه‌های دیرین، فضاهایی را سامان دادند که امروزه یادگارهای آن جزو میراث فرهنگی ما و آیندگان سرزمین است.

از کهن‌ترین آن‌ها که بگذریم به خانه‌هایی می‌رسیم که در کنار هم‌محله شدند و محله‌هایی که باهم یک شهر شدند. چند خانواده در یک حیاط، هر خانواده یک اتاق و گاه تنها پیوندشان همسایگی بود. هر فضایی از خانه و حیاط نامی داشت. هیچ فضایی بی‌هوده نبود و کاربردی روزمره داشت.

پدربزرگ و مادربزرگ؛ فرزندان، نوه و نتیجه که گاهی به ۲۰ نفر می‌رسیدند، همه بر سر یک سفره می‌نشستند. آن‌هایی که از دور دست‌ها آمده بودند با آنکه باورهای متفاوتی داشتند، خیلی زود با ساکنان قدیمی محله همسایه شدند، انگار که سال‌ها یکدیگر را می‌شناختند، هیچ کدام نسبت به هم احساس غریبی نمی‌کردند. خیلی دور نیست روزهایی که همسایگان عزیزترین و نزدیک‌ترین کسان هم بودند.

● محله بخشی از هویت آدم‌های یک شهر

یک ظرف آش‌نذری یا خوراکی اگر همسایه می‌آورد، به‌جایش تلاقی می‌شد و این آداب کاسه همسا (کاسمسا) نام داشت. هیچ کس گرسنه نمی‌ماند، از سفره‌های همدیگر همسایه‌ها هم سهمی داشتند. دردی اگر بود شریک درد هم بودند، غمی اگر بود تا فراموشی غم کسی تنها نمی‌ماند.

عبور از کوچه‌پس‌کوچه‌های باریک محله، سلام و احوال‌پرسی، گپ و گفت رهگذران آشنا و همراهی آن‌ها راه را بر هم کوتاه می‌کردند؛ خانه تا راسته‌بازار، از بازار تا مسجد و هر جایی که نیاز روزانه زندگی بود، راهی نبود. عبور از کوچه‌پس‌کوچه‌های باریک محله، سلام و احوال‌پرسی، گپ و گفت رهگذران آشنا و همراهی آن‌ها راه را بر هم کوتاه می‌کردند و اینگونه «محله بخشی از هویت آدم‌های یک شهر بود».

این روایتی از محله‌های قدیمی شهر کهن خرم‌آباد است. شهری که در گرداگرد اثری شگرف و ارزشمند چون فلک‌الافلاک شکل گرفته و در حاشیه «گال» به دره‌ای خرم و آباد تبدیل شده است.

● نقش خانه در سبک زندگی ایرانی

«خانه مکانی است که در آن فرد، ضمن حفاظت از خود در برابر عوامل آب و هوایی، می‌تواند از فشارها و محدودیت‌های جامعه به دور باشد. خانه مکانی است برای استراحت آدمی و آرامش ذهن». این موضوعی است که در روند امروز ساختمان‌سازی به نظر می‌رسد از آن غفلت شده است. مطابق این تعریف خانه از ابعاد مختلف فرهنگی، اخلاقی و انسانی دارای ارزش است به‌طوری‌که از دیدگاه قرآنی نیز

● گشتی در محله درب باباطاهر

محله درب باباطاهر که در زبان محلی با عنوان «دربوطاهر» از آن یاد می‌شود یکی از محله‌های کهن شهر خرم‌آباد است که در ضلع جنوب غربی مجموعه کهن دژ و ارگ تاریخی قلعه فلک‌الافلاک واقع شده است.

بر اساس یافته‌های باستان‌شناسی که گاه به‌صورت تصادفی کشف و مشاهده شده، سکونت در این محله به حدود قرن پنجم هجری قمری می‌رسد.

از بناهای شاخص آن می‌توان به آرامگاه منسوب به شاعر عارف مسلک ایران باباطاهر (دوره سلجوقی)، کنیسه تخریب‌شده یهودیان (دوره صفویه) و خانه‌های مسکونی متعددی از روزگار قاجار و پهلوی اشاره کرد.

از این محله نگاهی به معماری و سازه دو خانه تاریخی «قاضی» و «کشفی» خواهیم داشت تا از رهگذر مرور کارکردها و امان‌های این خانه‌های تاریخی به رهیافتی برای ساختمان‌های مدرن و امروز دست یافت؛ باشد که فرصتی برای احیای فرم و معنای معماری بومی خرم‌آباد در شهرسازی جدید باشد.

● مقصد: گذر بابا طاهر؛ خانه قاضی

این اثر تاریخی یکی از خانه‌های زیبا و به نسبت بزرگ موجود در بافت قدیم شهر خرم‌آباد است. خانه قاضی در محله درب باباطاهر (دربوطاهر) و گذر معروف آن کوچه باباطاهر قرار دارد.

تاریخ ساخت آن مربوط به اواخر دوره قاجار و اوایل پهلوی اول است. خانه متعلق به «شیخ ابوطالب قاضی» معروف به «آخوند ابوطالب» (آخوند ابو) است. قاضی‌های خرم‌آباد از خاندان‌های قدیمی شهر محسوب می‌شوند که از اوایل دوره قاجار در لرستان منصب قضاوت داشته‌اند.

خانه معروف به قاضی در دو جبهه مسکونی شمالی و جنوبی به مساحت تقریبی ۷۳۰ مترمربع ساخته شده است. جبهه شمالی (جبهه اصلی بنا) در دو طبقه احداث و فضاهای اصلی خانه را در خود جای داده است.

تو رفتگی نسبتاً بزرگ جلوی بنا به تنوع و زیبایی نمای آن افزوده و باعث گسترش سطح نورگیری فضاها شده است. جبهه جنوبی شامل چند اتاق، مطبخ، راهرو، سردر و هشتی زیبایی خانه است. این بخش از خانه در یک طبقه (کوتاه‌تر از جبهه اصلی بنا) احداث شده؛ این امر باعث تابش نور

خانه به‌عنوان محلی برای تکامل، تعالی و سکون انسان یاد شده است.

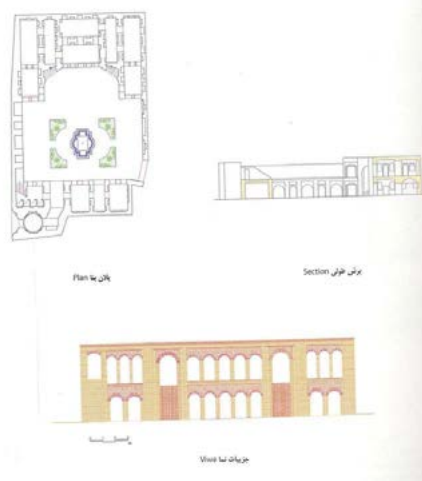
در فرهنگ غنی ایرانی-اسلامی خانه جزو میراث معماری ایرانی محسوب شده و دارای ویژگی‌های خاصی است که هم نیازهای معنوی و هم نیازهای مادی ساکنان خود را تأمین می‌کرده است. خانه جزو میراث معماری ایرانی محسوب شده و دارای ویژگی‌های خاصی است که هم نیازهای معنوی و هم نیازهای مادی ساکنان خود را تأمین می‌کرده است.

باین‌وجود امروزه بافاصله گرفتن از سبک زندگی ایرانی-اسلامی شاهد تغییر معماری و سازه ساختمان‌های ایرانی نیز هستیم، به‌طوری‌که آشفتگی بصری که در فضای امروزی شهرهای ما وجود دارد خود نیز سبک زندگی خانواده‌ها را تحت تأثیر قرار داده است و به نظر می‌رسد در این زمینه تعامل دوسویه‌ای بین سبک زندگی و خانه ایرانی وجود دارد.

با نگاهی به سبک معماری و ساختمان‌سازی گذشتگان ما به‌راحتی می‌توان فهمید که در شکل‌گیری خانه‌های سنتی عوامل زیادی نقش داشته‌اند که یکی از این عوامل مهم فرهنگ و سبک زندگی مردم یک منطقه بوده است. فرهنگ خود متأثر از مجموعه‌ای از باورها و اعتقادات، روش‌های زندگی، ساختار خانواده، روابط اجتماعی، آئین‌های بومی و محلی و ... است، موضوعی که روش خانه‌سازی مردم در جای‌جای ایران از جمله لرستان و شهر خرم‌آباد را تحت تأثیر قرار داده است.

باین‌حال آثار چندانی در زمینه هویت محله‌های تاریخی و خانه‌های قدیمی این شهر تولید و تدوین نشده است و به نظر می‌رسد بررسی سازه، معماری و شهرسازی شهر خرم‌آباد و عناصر فرهنگی تأثیرگذار در نحوه شکل‌گیری شهرها و بناها نیازمند تدوین پژوهش‌های عمیق و گران‌سنگ است.

در کتابچه‌ای که به‌تازگی از سوی اداره کل میراث فرهنگی لرستان به همت «علیرضا فرزین» و «محمد محمدی اصل» در رابطه با سه خانه قدیمی خرم‌آباد (شامل خانه‌های قاضی، چاغروند و کشفی) منتشر شده اطلاعات و تصاویر جالبی در مورد هویت معماری و شهرسازی بافت قدیمی و تاریخی این شهر آمده است که بخش‌هایی از آن در این گزارش بازخوانی می‌شود.

خورشید در زمستان به میان سرا (خوش یا قلا) و جبهه جنوبی می‌شود.

پشت‌بام بخش جنوبی بنا، فضای مهتابی دل‌نشینی را پدید آورده که در ماه‌های گرم سال به‌ویژه شب‌های تابستان فضای مناسبی برای هم‌نشینی و خواب افراد خانواده بوده است. همچنین پشت‌بام بخش جنوبی بنا، فضای مهتابی دل‌نشینی را پدید آورده که در ماه‌های گرم سال به‌ویژه شب‌های تابستان فضای مناسبی برای هم‌نشینی و خواب افراد خانواده بوده است.

شرق بنا به‌صورت یک دیوار ساده و قسمت غرب دارای چند طاق نما است. در گذشته از این طاق‌نماهای به نسبت کوچک برای فضاهایی نظیر انبار هیزم (همه دو)، فضای پخت‌وپز نان (مطببخ) در اوقات گرم سال استفاده می‌شده است.

گویا در گذشته (علاوه بر میان سرای موجود) در ضلع شرقی بنا هم یک باغچه کوچک از درختان میوه وجود داشته است. آب مصرفی خانه و باغچه مذکور از طریق نهر گرداب (گرداو) که از ضلع شرقی بنا می‌گذرد تأمین می‌شده است.

اما در جبهه اصلی بنا در طبقه همکف دو فضای بلند و کشیده به نام تنبی (تنبیه) وجود دارد در اینجا معمار بنا برای کاهش اثر کشیدگی این فضاها آن‌ها را به دو قسمت تقسیم کرده است. در مرکز این جبهه خانه اتاق پنج‌دری و فضای پشتی متصل به آن قرار دارد که در گویش محلی به این فضا پستو خانه (دما خونه) اطلاق می‌شود.

در فضای مابین تنبی‌ها و پنج‌دری دو اتاق به نسبت کشیده قرار گرفته که پستو نامیده می‌شود. در طبقه اول همانند طبقه همکف دو تنبی کشیده در دو طرف و یک پنج‌دری در مرکز جبهه وجود دارد. در اینجا و در پشت پنج‌دری فضای پیوسته و بزرگ‌تری به نام شاه‌نشین یا تالار قرار دارد.

از این دو فضای بهم‌پیوسته - پنج‌دری و شاه‌نشین یا تالار - برای پذیرایی و مهمان استفاده می‌شده است. در جبهه جنوبی بنا نیز دو اتاق کوچک دو دری با راهرویی در میان و با کارکردهایی چندگانه وجود دارد.

بدین ترتیب بیشتر فضاهای عمومی نظیر دوری، مطبخ و فضاهای مورد استفاده روزمره خانواده در طبقه همکف و فضاهای مربوط به پذیرایی از میهمان و نشیمن در طبقه نخست بنا بوده است.

خانه قاضی در مجموع دارای ۱۵ اتاق کوچک و بزرگ (دورری، سه‌دری، تنبی و ... و دالان، هشتی، ورودی، مطبخ، آبریزگاه (کنار آو)، انبار و ... است. پی خانه از سنگ لاشه، دیوارها از خشت و آجر است.

آسمانه‌های بنا (سقف) از طلاق آجری (معروف به طاق سپس در گویش محلی) در بخشی از آسمانه همکف و تیرپوش‌های چوبی در طبقه اول ساخته شده است. برای

بخش‌های مختلف خانه تاریخی قاضی	کاربرد مبتنی بر سبک زندگی ایرانی - اسلامی
ورودی اصلی	در بیشتر خانه‌های سنتی، درهای ورودی دو لنگه و چوبی هستند و هر لنگه کوبه‌ای نیز دارد. زن‌ها حلقه‌ای که صدای زیری داشت را به صدا در می‌آوردند و مردها کوبه چکشی شکل را که صدای بمی داشت.
طاق‌های چهاربخشی و عرق چین هشتی	با به صدا در آمدن هر یک از این کوبه‌ها صاحب‌خانه مطلع می‌شد که آیا زن پشت در است یا مرد. اگر زن بود زن می‌رفت در را باز کند و اگر مرد بود، مرد می‌رفت و این چنین مهمان آزرده نمی‌شد.
حوض آب	هشتی‌ها اغلب به شکل هشت‌ضلعی یا نیمه هشت‌ضلعی و یا بیشتر مواقع چهارگوش است. هشتی دارای سقفی کوتاه و یک منفذ کوچک نور در سقف گنبدی شکل آن است و عموماً سکوهایی برای نشستن در آن طراحی شده است. پذیرایی موقت از مراجعه‌کننده‌ای که به اتاق پذیرایی دعوت نشده است از کارکردهای این فضا است. میهمانان غریبه و نامحرم بعد از پذیرایی اولیه در این فضا در صورت تمایل، دعوت به بخش بیرونی با حفظ حریم اندرونی می‌شدند.
دو دری و سه‌دری و محل دسترسی به مهتابی خانه	آب آن از نهر تأمین و برای کاستن گرما و تأمین رطوبت هوا، وضو ساختن، شستشو و ذخیره آب و آبیاری ساخته می‌شده است. حوض دارای مفاهیم نمادین نیز هست، چنان که گاهی آن را منعکس‌کننده تصویر آسمان و پیونددهنده فضای زمینی و آسمانی دانسته‌اند.
اتاق تنبی	بهار خواب همان مهتابی است. این فضای بدون سقف در مجاورت حیاط و در طبقات بالاتر از اول ساخته می‌شده و شب‌های تابستان در آن می‌خوابیدند و بسته به محل استقرار آن، در ساعاتی که دیوارهای اطراف بر آن سایه مناسب می‌انداخته از آن استفاده می‌شده. در بهار و پاییز در تمام ساعات روز و در تابستان شب‌ها قابل استفاده بوده است.
اتاق پنج‌دری شاه‌نشین (مهمان‌خانه)	اتاق‌هایی بودند که نسبت به تالار اهمیت کمتری داشتند و از اتاق‌های ساده مهم‌تر بودند. نشیمن، محل تجمع افراد خانواده و مهمان‌های بسیار نزدیک به حساب می‌آمد این عناصر از نظر تزئینات بسیار ساده بودند.
حیاط	شاه‌نشین‌ها به‌عنوان مهم‌ترین اتاق خانه با تزئینات خاصی همراه و محل پذیرایی میهمانان بوده است. از جمله موارد تطابق معماری خانه با فرهنگ اسلامی را می‌توان در اهمیت معماری اتاق پذیرایی مشاهده کرد، زیرا بهترین فضای خانه و زیباترین جای آن به این اتاق اختصاص یافته است تا به دستور اسلام در تکریم مهمان و اختصاص بهترین مکان خانه به او عمل شود.
فضای سبز محوطه حیاط با درختان نارنج	در خانه‌های قدیمی مرکز و قلب ساختمان بوده است. حیاط مرکزی همراه با ایوان در هر سمت، ویژگی بود که از گذشته‌های دور در معماری ایرانی به چشم می‌آمد. حیاط محلی برای برگزاری مراسم مختلف نظیر مراسم مذهبی، عروسی و تجمع اقوام بود.
	حیاط و باغچه پیوند فرخنده زیبایی و سودمندی است. در یک حیاط به عبارتی در یک نگاره تجسم و بعد یافته، آب، گیاه، خورشید، و باد، هریک به نحوی، از طریق فن شناسی سنتی به کار گرفته می‌شوند، و مجموعه‌ای هماهنگ از کاربری‌های زیست‌محیطی را فراهم می‌آورند.

برخی کارکردهای فضاهای داخلی خانه تاریخی قاضی

تورفتگی نسبتاً بزرگ جلوی بنا	* به تنوع و زیبایی نما افزوده است * باعث گسترش سطح نورگیری فضاها شده است
جبهه جنوبی شامل چند اتاق، مطبخ، راهرو، سردر و هشتی زیبای خانه است. این بخش از خانه در یک طبقه (کوتاه‌تر از جبهه اصلی بنا) احداث شده است.	* این امر باعث تابش نور خورشید در زمستان به میان سرا (خوش یا قلا) و جبهه جنوبی می‌شود
پشت‌بام بخش جنوبی بنا، فضای مهتابی دل‌نشینی را پدید آورده است.	* در ماه‌های گرم سال به‌ویژه شب‌های تابستان فضای مناسبی برای هم‌نشینی و خواب افراد خانواده بوده است
شرق بنا به‌صورت یک دیوار ساده و قسمت غرب دارای چند طاق نما است.	* در گذشته از این طاق‌نماهای به نسبت کوچک برای فضاهایی نظیر انبار هیزم (همه دو)، فضای پخت‌وپز نان (مطببخ) در اوقات گرم سال استفاده می‌شده است
نمای داخلی بیشتر از آرایه‌های گچ‌بری ساده و ارساها دارای اشکال هندسی بدیعی است که در ترکیب با شیشه‌های رنگی نمای زیبایی را پدید آورده است.	* زیبایی بنا
گویا در گذشته (علاوه بر میان سرای موجود) در ضلع شرقی بنا هم یک باغچه کوچک از درختان میوه وجود داشته است.	* فضای سبز، تأمین میوه، استفاده از سایه، خنکی و تأمین اکسیژن

استحکام و حفظ یکپارچگی بیشتر در داخل و نمای بیرونی از کش های چوبی برای تقویت دیوارها استفاده کرده‌اند. خانه قاضی دارای آرایه‌های تزئینی موقر و زیبایی است. نمای بنا به‌تمامی از آجر ساخته شده است. تزئینات آجری بیشتر به‌صورت خفته‌وراسته ساده و خفته‌وراسته برجسته است.

در رخ‌بام بنا از آرایه‌های آجری موسوم به «زبان گنجشکی» و در سقف فضاهای طبقه همکف از تزئینات «خفته‌وراسته» آجری استفاده شده است. نمای داخلی بیشتر از آرایه‌های گچ‌بری ساده و ارسی‌ها دارای اشکال هندسی بدیعی است که در ترکیب با شیشه‌های رنگی نمای زیبایی را پدید آورده است.

اغلب ساکنین این خانه که عمر سکونت آن‌ها به حدود سه نسل می‌رسد از یک تبار بوده و تمامی فضاها در اختیار خودشان بوده است.

خانه قاضی به لحاظ دارا بودن سبک دوره معماری قاجار یکی از نمونه‌های بارز این دوره در شهر خرم‌آباد است. بنا به روایت ریش سفیدان و آگاهان محلی معماران این خانه‌ها اکثراً بومی بوده‌اند. آن‌ها با الهام از سبک و سیاق معماری قاجار و استفاده از مصالح بومی سازگار، این گونه بناها را به یادگار گذاشتند.

● خانه کشفی؛ یادگاری ارزشمند

خانه کشفی در محله حکیم‌آباد و در کوچه‌ای به نام کشفی، در سراسیمبی معروف به کوچه کشفی (بناری آقا محمود) قرار گرفته و یادگاری ارزشمند از خانه‌های تاریخی دوره قاجار خرم‌آباد است. این خانه متعلق به شخصی به نام سید محمود کشفی است.

خانه کشفی به مساحت تقریبی ۱۹۲ مترمربع و زیربنای ۱۰۸ مترمربع، در یک جبهه اصلی در دوطبقه با محوریت شرقی - غربی ساخته شده است. این بنای تاریخی از شمال و شرق به خانه‌های موجود در بافت قدیم محله و از دو جهت دیگر متصل به گذر است. ورودی بنا نیز در جبهه جنوبی بنا واقع شده است.

ابعاد خانه در جهات چهارگانه باهم برابر نیست و کشیدگی ضلع شمالی، زمین را به‌صورت یک دوزنقه درآورده است. این ناهمگونی در جبهه مسکونی خانه حل شده است. در طبقه همکف مجموعه پله و فضای پیوسته زیر آن در مرکز قرار گرفته که نقش ارتباط‌دهنده فضاهای این مجموعه را به عهده دارد.

افزون بر آن چهار روزن کوچک در ارتفاع پله‌ها مکان‌یابی شده که نور کمی به فضای زیر پله که راهروی ارتباطی بین دو اتاق است، می‌تاباند. در جنوب این جبهه یک اتاق سهدری و انباری کوچک قرار دارد. بخش شمالی نیز از سهدری به انضمام فضایی در پشت این اتاق و یک انباری کوچک تبدیل شده است.

در طبقه اول بعد از گذر از پله‌های ورودی به فضایی راهرو مانند می‌رسیم. در انتهای این راهرو پله دیگری قرار دارد که به اتاق میهمان‌خانه منتهی می‌شود. در سمت چپ فضای راهرو یک اتاق سهدری قرار گرفته است.

نمای خانه ترکیبی است از آرایه‌های آجری «خفته‌وراسته» و «زبان گنجشکی» که در ترکیب با پنجره‌های چوبی و ارسی، نقوش و شیشه‌های رنگی نمای زیبا و منحصر به فردی را ایجاد کرده است. در اینجا به جهت دوزنقه بودن زمین، فضای باقی‌مانده مثلثی شکل پشت راه‌پله دوم به‌صورت یک فضای انباری درآمده و با تمهیدات معمارانه به اتاق سهدری این بخش متصل شده و در سمت راست راهرو، اتاق سهدری کشیده‌ای قرار گرفته که در انتهای خود یک فضای انباری کوچک بدان ضمیمه شده است. به‌منظور کاهش اثر روانی کشیدگی طولی اتاق، ستونی در میانه و نیم ستونی در طرفین آن قرار دارد.

مردن و امروزی انجام نشده است. امیدی نسب این موضوع را از ضعف‌های پژوهشگران حوزه علوم فنی و مهندسی می‌داند و معتقد است که در رشته‌های علوم انسانی کارهای پژوهشی تطبیقی مناسبی انجام می‌شود.

این دکترای عمران ادامه می‌دهد: اگر مهندس معمار و سازه با این دید که چه الگوهایی از گذشته می‌توان گرفت و در ساختمان‌های امروزی استفاده کرد وارد میدان می‌شدند می‌توانستیم به نتیجه‌بخش بودن فعالیت‌ها در این زمینه امیدوار باشیم.

● توفیقی نداشته‌ایم

وی البته به یک مانع پیش روی احیای فضای خانه‌های قدیمی در ساختمان‌های مدرن هم اشاره می‌کند و می‌گوید: سبک معماری و ساختمان‌سازی گذشته نیاز به زمین بیشتری دارد در صورتی که در حال حاضر اکثر مردم در فضاهای کوچکی مثل آپارتمان زندگی می‌کنند که امکان ایجاد این گونه فضاها را ندارد.

امیدی نسب ادامه می‌دهد: البته در زمینه انتقال و احیای کارکردهای خانه‌های قدیمی مانند استفاده حداکثری از انرژی‌های پاک و تجدید پذیر مانند انرژی خورشید، باد و تعبیه فضاهای با کاربری نورگیری در ساختارهای جدید می‌توان قدم‌های خوبی برداشت.

وی تحقیق و در نظر گرفتن اعتبار برای انجام کارهای پژوهشی خوب و کاربردی را ضرورت تحقق سند چشم‌انداز در زمینه احیای سبک معماری و شهرسازی ایرانی - اسلامی می‌داند و یادآور می‌شود: مرحله بعد وضع قوانین، مقررات و ضوابط بر اساس پژوهش‌های انجام شده است؛ سپس دستگاه‌های اجرایی مرتبط می‌توانند وارد عمل شوند.

امیدی نسب در مورد وضعیت کنونی هویت شهرهای مختلف کشور معتقد است که در تحقق معماری و شهرسازی ایرانی - اسلامی توفیقی نداشته‌ایم.

این دکترای سازه یادآور می‌شود: از طرف دیگر چون متولیان حوزه ساخت‌وساز چند نهاد یا ارگان هستند این امر موجب فعالیت جزیره‌ای در این بخش شده و فعالیت‌ها هم قابل نظارت نیست، شاید اگر یک نهاد یکپارچه یا سازمان یا وزارت خانه مسئول باشد بهتر و بیشتر می‌شود نظارت و از فعالیت جزیره‌ای جلوگیری کرد.

● حرکتی از پوسته تا معنا

فاطمه رستمی استاد دانشگاه و کارشناس ارشد معماری در مورد احیای کارکردها، ساختمان‌ها و امان‌های مربوط

ستون‌ها از نوع گچی دارای سرستون‌های زیبایی با نقوش گیاهی گل و برگ هستند. نهر مشهور به گرداب (گرداو) از زیر این خانه عبور می‌کند. به‌رغم اینکه (در حال حاضر) شواهدی مبنی بر تمهیدات معماری خاص برای دسترسی مستقیم به آب نهر در این خانه به چشم نمی‌خورد، گمان می‌رود که در اینجا هم چون خانه‌های قرار گرفته در مسیر نهر (خانه چاغروند، خانه مرحوم سیف‌الله خان والی زاده و...) سازوکارهای بدین منظور ایجاد کرده باشند.

آسمانه خانه در طبقه همکف از نوع طاق گهواره‌ای (سیس در گویش محلی) و در طبقات اول و دوم از نوع تیرپوش چوبی است و مصالح عمده به‌کاررفته در بنا عبارت‌اند از خشت، گل و آجر.

نمای خانه ترکیبی است از آرایه‌های آجری «خفته‌وراسته» و «زبان گنجشکی» که در ترکیب با پنجره‌های چوبی و ارسی، نقوش و شیشه‌های رنگی نمای زیبا و منحصر به فردی را ایجاد کرده است.

موقعیت خاص قرارگیری پنجره‌های این خانه روزگاری چشم‌انداز بدیعی به باغات جنوب شهر، کوه‌های رو به روی آن و همچنین مجموعه تاریخی قلعه فلک الافلاک داشته است. اکنون نیز می‌توان از لایه‌لای سازه‌های جدید به گوشه‌هایی از این چشم‌اندازها چشم گشود.

● مطالعات زیادی انجام نشده است

دکتر فریدون امیدی نسب دکترای عمران در این رابطه معتقد است که امکان احیا و انتقال بعضی از امان‌ها و کارکردهای مربوط به سبک ساختمان‌سازی خاص هر منطقه به ساختمان‌های مدرن وجود دارد و البته تأکید می‌کند بر سر راه تحقیق این امر موانعی وجود دارد.

وی با یادآوری اینکه متأسفانه مطالعات زیادی در این زمینه انجام نشده است، می‌گوید: با مطالعه و تطبیق می‌توان نسبت به احیا و انتقال سبک معماری و شهرسازی ایرانی اقدام کرد.

متأسفانه افرادی که در زمینه ساختمان‌های سنتی، قدیمی و تاریخی کار می‌کنند بیشتر از دیدگاه تاریخی تحقیق انجام می‌دهند و به‌طور عمده معمار و باستان‌شناس هستند. امیدی نسب یادآور می‌شود: متأسفانه افرادی که در زمینه ساختمان‌های سنتی، قدیمی و تاریخی کار می‌کنند بیشتر از دیدگاه تاریخی تحقیق انجام می‌دهند و به‌طور عمده معمار و باستان‌شناس هستند.

وی بر لزوم انجام کار علمی و تطبیقی در حوزه «سازه» تأکید کرده و می‌گوید: متأسفانه مطالعات و پژوهش تطبیقی برای انطباق ساختار خانه‌های سنتی و بومی با ساختمان‌های

تاریخی وجود دارد به این موضوع رجوع نکرده‌اند و ادامه می‌دهند: خلأ قانونی امروز ما را برای احیای معنا و فرم‌های معماری بومی و ایرانی آزار می‌دهد و این آسیب‌زا است.

این استاد دانشگاه تأکید می‌کند: به نظر من احیای معماری ایرانی - اسلامی بر اساس تأکیدات سند چشم‌انداز توسعه کشور تعامل هوشمندانه بین قوانین و مقررات از یک سو و پیوند مهندسان و مسئولان در حوزه اجرا می‌خواهد و اگر از تخصص‌های مختلف برای پیوند این دو بخش استفاده نشود راه به‌جایی نخواهیم برد.

رستمی ادامه می‌دهد: امروز شاهد هستیم که بین طراحی و اجرای ساختمان‌ها فاصله افتاده، طرح پیشنهادی از سوی طراح و معمار گاهی اجرا نمی‌شود و جمیع این مسائل باعث شده که پروژه‌های عمرانی سهل‌انگانه طراحی و اجرا شوند.

اگر قانون‌گذاران ما قانون شفاف و با ضمانت اجرایی تدوین کنند می‌توان به احیای معماری ایرانی - اسلامی امیدوار بود چراکه امروز در برخی موارد شاهد هستیم که با قانون سکوت کرده و یا عملیاتی نمی‌شود و عمده نقدها را به سمت خلأهای قانونی می‌برد و معتقد است که اگر قانون‌گذاران ما قانون شفاف و با ضمانت اجرایی تدوین کنند می‌توان به احیای معماری ایرانی - اسلامی امیدوار بود چراکه امروز در برخی موارد شاهد هستیم که با قانون سکوت کرده و یا عملیاتی نمی‌شود.

این کارشناس ارشد معماری با یادآوری اینکه فاصله تدوین سند تا عملیات در این حوزه زیاد است، تأکید می‌کند: امروز باید رجوع کنیم به تجربه‌های تاریخی خود و ببینیم در خرم‌آباد چه امکاناتی داریم که می‌تواند وارد فرآیند طراحی و اجرا در حوزه معماری و شهرسازی شود.

رستمی «منظر شهری» خرم‌آباد را از دیگر موضوعات قابل نقد می‌داند و تأکید می‌کند که متأسفانه تعامل جدی میان مشاوران، طراحان و مجریان وجود ندارد به‌طوری‌که حتی اگر معمار متعهدی باشیم و در معماری و طراحی المان‌ها و طراحی فضاها منطبق با سبک معماری بومی و فرهنگ اسلامی طراحی کنیم متأسفانه در اجرا شاهد تغییراتی هستیم و عملاً کارها اتر می‌ماند.

این استاد دانشگاه حرف‌هایش را این‌گونه می‌بندد: انتظار می‌رود متولیان روند ساخت و سازها را رصد کنند و با نظارت جدی‌تر در حوزه منظر شهری، کنترل شود که آیا طراحی‌ها به‌خوبی اجرا می‌شود یا روی کاغذ و نقشه باقی می‌ماند.

و شاید بیشتر طراحی‌ها روی نقشه‌ها به فراموشی سپرده می‌شوند، مانند خاطره خانه‌های تاریخی که حالا غبار گرفته و کارکرد فضاهای مختلف آن در کوران ساختمان‌سازی مدرن تنها در آلبوم آثار تاریخی و میراث فرهنگی جا خوش کرده است، حرکت جدیدی نیاز است، باید طرحی نو در انداخت، طرحی شایسته و بایسته فرهنگ غنی ایرانی - اسلامی.

می‌شود: ما می‌توانیم خصوصیات مدرن را در کنار ویژگی‌های فرهنگی و هویتی در معماری امروز داشته باشیم.

این استاد دانشگاه در ادامه سخنان خود به معماری خاص و بومی خرم‌آباد هم می‌پردازد و می‌گوید: مهم‌ترین رکن ساختمان‌های قدیمی خرم‌آباد احداث آن متناسب با اقلیم خاص این شهر به‌منظور استفاده حداکثری از انرژی گرمایشی و نور خورشید بوده است.

ساختمان‌های شمالی در محله‌های قدیمی خرم‌آباد در دو طبقه و خانه‌های جنوبی در یک طبقه احداث می‌شده است رستمی ادامه می‌دهد: اگر دقت کنیم ساختمان‌های شمالی در محله‌های قدیمی خرم‌آباد در دو طبقه و خانه‌های جنوبی در یک طبقه احداث می‌شده است که این تصمیم کاملاً به خاطر اقلیم خاص این شهر بوده است.

این محقق و پژوهشگر بحث سایه‌اندازی‌ها و نوردهی را از ارکانی می‌داند که در خانه‌های قدیمی از جمله خانه قاضی به آن توجه شده است و یادآور می‌شود: از این موارد باید درس شیوه ساختمان‌سازی مبتنی بر شرایط اقلیمی را بگیریم.

«تاریخ بهترین تجربه‌ها و درس‌ها را به ما می‌دهد، نکته‌ای که فاطمه رستمی روی آن تأکید دارد و برای این موضوع شاهد مثال می‌آورد و می‌گوید: در بررسی که روی مقاطع دیوارهای خانه تاریخی قاضی خرم‌آباد داشته‌ام متوجه شدم که این دیوارها به‌گونه‌ای ساخته شده‌اند که کاملاً مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان در بحث بهره‌وری انرژی را پاسخگو بوده‌اند. این نقش توجه به اقلیم در ساختمان‌سازی را نشان می‌دهد تا ساختمان‌های ما هم در تابستان و هم در زمستان بتوانند بهترین کارکرد عایق را داشته باشند.

● مشکل همیشگی خلأ قانونی

فاطمه رستمی که پایه‌یک معماری دارد در ادامه حرف‌هایش تلنگری به ضعف‌های موجود در حوزه شهرسازی امروزی ما می‌زند و می‌گوید: چیزی که الان می‌بینیم حاصل قوانین نامناسبی است که بر شهرهای ما از جمله خرم‌آباد حاکم است.

وی معتقد است مشاورانی که طرح‌های جامع شهری را تدوین می‌کنند به‌رغم تأکیدی که روی نگاه و مطالعات

به معماری و شهرسازی گذشته در ساختمان‌سازی مدرن و امروزی نکات قابل تأمل و مهمی دارد.

وی معتقد است که به‌جای پرداختن به «پوسته» معماری ایرانی باید به «معنای» این سبک معماری و ساختمان‌سازی پرداخت و نسبت به احیای معنا در قالب ساخت‌وسازهای امروزی اقدام کرد.

عضو هیئت علمی دانشگاه فنی و حرفه‌ای خرم‌آباد با تأکید بر اینکه خانه‌های امروزی باید معرف معماری، اصالت و شخصیت بومی و ملی ساکنان آن باشند، می‌گوید: موضوع «حریم بندی» خانه‌ها نکته مهمی است که در معماری و فضای خانه‌های قدیمی و سنتی ما به آن توجه جدی می‌شده ولی امروزه کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد.

«باید معناها را از معماری قدیمی بگیریم» این موضوعی است که فاطمه رستمی روی آن تأکید دارد و معتقد است: «سلسله‌مراتب دسترسی» در خانه‌های قدیمی و «تعیین حرایم» باید در ساختمان‌های امروزی نیز احیا شود.

وی با یادآوری اینکه در خانه‌های قدیمی جای مهمان مشخص بود و حتی برای در زدن نیز زن و مرد هر کدام کوبه‌ای با صدای خاص خود را داشتند، می‌گوید: فراموش نکنیم هرچقدر که ما مدرن شویم شخصیت ایرانی و هویت اسلامی ما تغییر نکرده است و باید این هویت و شخصیت را در خانه‌هایمان هم احیا کنیم.

این پژوهشگر حوزه معماری تأکید می‌کند: انتقال معنای معماری ایرانی به این معنی نیست که پوسته یعنی طاق و قوس‌ها را منتقل کنیم، قوسی که در ساختمان‌های قدیمی وجود دارد به این دلیل است که تکنیک دیگری برای دهانه‌های وسیع وجود نداشته، بلکه باید معنای این نوع معماری را بگیریم و منتقل کنیم.

● اقلیم، اقلیم و اقلیم

رستمی نکته قابل تأمل دیگری نیز دارد و آن هم موضوع «بوم آور» بودن مصالح در معماری گذشتگان ماست. در این مورد توضیح می‌دهد: بحث بوم آور بودن، خودبستگی، مردم‌دواری و پرهیز از بیهودگی چهار شاخصی است که اساتید این حوزه برای معماری گذشته ما برمی‌شمارند. وی تلفیق منای معماری سنتی و قالب مدرن را منجر به شکل‌گیری معماری پست‌مدرن منطبق بر هویت و شخصیت بومی و ملی هر منطقه می‌داند و یادآور

کارکردهای قابل احیای معماری گذشته در ساختمان‌سازی مدرن

لزم حریم بندی خانه‌ها متناسب با فرهنگ ایرانی - اسلامی

ایجاد سلسله‌مراتب دسترسی به فضاها و بخش‌های مختلف خانه

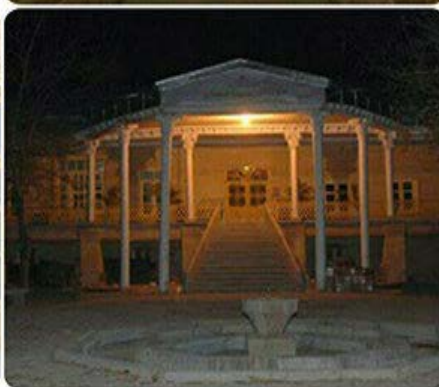
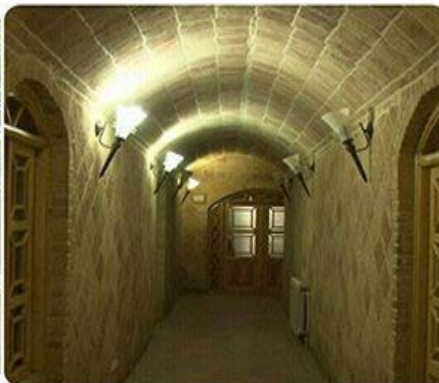
بوم آور بودن مصالح متناسب با اقلیم منطقه

پرهیز از بیهودگی در طراحی و اجرای فضاها

احداث بنا متناسب با اقلیم به‌منظور استفاده حداکثری از انرژی

گرمایشی و نور خورشید و بهره‌وری انرژی

پیوند معماری، اقلیم و سبک زندگی؛ خانه‌هایی که در گذشته جاماندند

خانه‌های قدیمی همدان
تجلیگاه پیوند میان زیبایی‌های معماری ایرانی، توجه به اقلیم و سبک زندگی اسلامی بوده‌اند، خانه‌هایی که در گذشته جامانده تا شاهد تغییرات جدی در سبک زندگی مردم باشیم.

پروین قادری
دانشمند

استان همدان هزار و ۸۲۰ متر از سطح دریا ارتفاع دارد و در گستره‌ای به مساحت ۱۹ هزار و ۵۴۷ کیلومترمربع در غرب ایران قرار گرفته است. مرکز این استان پیشینه‌ای کهن دارد به‌طوری‌که در دوره اشکانی و ساسانی یک مرکز مهم اداری - بازرگانی بوده و به‌مرور بر محور مسجد جامع و بازار گسترش یافته و مورد توجه قرار گرفته است.

شهر همدان از ساختارهای مذهبی همچون مساجد و آرامگاه‌ها برخوردار بوده و تعدد محله‌ها و مراکز محله‌ای با بناهایی همچون مساجد و بناهای عمومی همراه بوده که شمه‌ای از اوضاع اجتماعی و ساختار معماری محلات شهر همدان را نشان می‌دهد.

همدان در گذشته‌های نه‌چندان دور دارای محله‌ها و آبادی‌های فراوانی بوده و نزدیک به ۳۰ کوی و محله داشته که به دو صورت «گره» و حالت «مطول» یا «دراز» طراحی و ساخته شده بودند.

محله قدیمی جولان همدان

برای مرور ساختار معماری و شهرسازی همدان از محله‌های این شهر شروع می‌کنیم و سپس سراغ خانه‌های قدیمی و تاریخی خواهیم رفت؛ خانه‌ها و محله‌هایی که حالا ردپای چندان‌ی از آن‌ها در سطح شهر دیده نمی‌شود.

کمرنگ شدن هویت محله‌ها

از ۳۰ محله‌ای که در شهر همدان وجود داشته است تنها محله بنه بازار، محله بازار، محله میدان میرعقیل، محله کبابیان، محله کولانچ، محله آقاجانی بیک، محله کلیا، محله امامزاده یحیی، محله حاجی و جولان کمربیش به همان صورت سابق باقی‌مانده و تغییرات زیادی از نظر شکل در آن‌ها دیده نمی‌شود و از مابقی فقط نامی باقی‌مانده است.

نکته قابل تأمل در ساختار محله‌ای همدان وجود فضایی برای گسترش مشارکت اجتماعی و تقویت سرمایه اجتماعی بوده است؛ نکته قابل تأمل در ساختار محله‌ای همدان وجود فضایی برای گسترش مشارکت اجتماعی و تقویت سرمایه اجتماعی بوده است، به‌طوری‌که در محله‌های مختلف کوی گرد و دایره‌ای وجود داشت که دارای میدانچه‌ای در وسط بوده و به آن «چمن» می‌گفته‌اند.

در وسط هر یک از این میدان‌ها علاوه بر حوض آب، چاه، چشمه و قنات، چمن کاری و گل کاری نیز شده بود و در اطراف هر یک از این چمن یا میدان‌ها تأسیساتی از قبیل مسجد، حمام، نانوا، قصابی و چند دکان بقالی و عطاری وجود داشته است؛ این ترکیب موجب ارتباط بیشتر مردم با هم و افزایش روابط اجتماعی می‌شد به‌طوری‌که بیشتر اهل محل روزانه باهم در ارتباط بودند و جویای احوال هم می‌شدند.

همین‌طور وجود صنوف مختلف در محله‌های خاص دسترسی مردم به خدمات اقشار مختلف را تسهیل می‌کرده است، در جدول زیر نگاهی به برخی محله‌های قدیمی همدان و دلیل نام‌گذاری آن‌ها می‌اندازیم.

به‌مرور با از دست رفتن هویت محله‌ها شاهد کمرنگ شدن تعلق خاطر شهروندان به شهرها هستیم که این امر

نام محله	دلیل نام‌گذاری مبتنی بر شغل ساکنان	مکان کنونی
قاشق تراشان	در گذشته‌های دور، در خانه‌ها و دکان‌های آن کوچه قاشق، چمچمه و ملاقه چوبی می‌ساختند.	کمربندی خواجه رشید
جولان	محله‌ای که جولاه (بافندگان) در آنجا مقیم بوده، و در اغلب خانه‌هایشان کارگاه‌های بافندگی سنتی وجود داشت. البته گفته می‌شود که قبل از آن سوچی‌ها و درشکه داران هم اسب‌هایشان را در این محل نگهداری می‌کردند.	انتهای خیابان شهدا
کوچه صابونیا	در بسیاری از خانه‌های این محله صابون‌پزخانه وجود داشته و صابون‌های پخته‌شده را در پشت‌بام‌ها خشک کرده و به بازار عرضه می‌کردند.	حوالی میدان آرامگاه بوعلی، کولانچ
حکیم‌خانه	در این محله شهر همدان بیشتر پزشکان تجربی و سنتی مطب داشتند.	اواسط خیابان فعلی باباطاهر
چپر خانه	محله‌ای که چاپارها در آن مستقر بودند.	انتهای خیابان شهدا

فرهنگی در آن مستقر است و حدود ۴۰ اتاق دارد. تعداد اتاق‌های خانه‌های تاریخی همدان بستری برای دورهم بودم خانواده‌های فامیل، حمایت از زوج‌های جوان، مشارکت در انجام کارها و فعالیت‌های دسته‌جمعی و اجتماعی و صدا البته همگرایی و رشد مشارکت و انسجام اجتماعی بوده است.

علاوه بر این «بسیاری از خانه‌های قدیم همدان «نقب» داشتند به‌طوری‌که نقب از راه زیرزمینی چند خانه را به هم متصل می‌کرد و به‌علاوه دارای کنج‌هایی برای مخفی شدن و مخفی کردن اجناس در قدیم بود و برخلاف امروز، خانه هر قدر داخل کوچه تنگ و با دیوارهای بلند بود ملکی بهتر و مرغوب‌تر حساب می‌شد و اگر در کوچه بن‌بست قرار داشت دارای امتیاز بزرگی بود.»

در حال حاضر با ازهم‌گسیختگی ایجادشده در ساختار خانه‌ها، محله‌ها و شهرهای امروزی میزان مشارکت اجتماعی، اعتماد و انسجام اجتماعی دستخوش تغییرات جدی شده و شاهد روند رو به افول سرمایه اجتماعی هستیم، موضوعی که بی‌تأثیر از سبک زندگی و ساختار و هویت خانه‌ها و شهرهای

نیز همبستگی اجتماعی را کاهش داده است؛ موضوعی که بی‌ارتباط با تضعیف سرمایه اجتماعی نخواهد بود؛ اساساً مؤلفه سرمایه اجتماعی به‌عنوان بستر اصلی توسعه در ابعاد مختلف مبتنی بر دو رکن مشارکت اجتماعی و تقویت اعتماد عمومی است، موضوعی که در ساختارهای محله‌ای به‌خوبی مورد توجه بوده است.

خانه‌هایی که در گذشته جا ماند

اما همه مشکلات در بعد از دست رفتن هویت معماری و شهرسازی ایرانی - اسلامی به ساختار محله‌ای بر نمی‌گردد، بلکه ساختار خانه‌ها مسکونی در همدان نیز به‌مرور زمان تغییرات زیادی داشته است.

شهر همدان به‌عنوان نخستین پایتخت ایران و یکی از قدیمی‌ترین شهرهای کشور دارای خانه‌ها و محله‌هایی است که گاهی از آن‌ها به‌عنوان قدیمی‌ترین محله‌های ایران یاد می‌شود. در حال حاضر از خانه‌های قدیمی این استان کمتر از ۳۰ خانه شاخص باقی‌مانده و برای نمونه می‌توان به خانه تاریخی اشاره کرد که هم‌اکنون سازمان میراث

شامل سیزان که مطبخ و انبار را دربرمی گیرد، حوض خانه، شاه نشین، سهدری ها، دالان، ایوان و حیاط بوده است. وی در توضیح «سیزان» گفت: سیزان از فضاهای زیستی خدماتی بوده که در مسکن همدان نقش مهمی داشته و ترکیبی از حوض خانه، مطبخ، انبار با سقف کوتاه و کم پنجره بوده و عمدتاً به صورت زمستان نشین مورد استفاده قرار می گرفته و در سطح همکف یا پایین تر از سطح حیاط قرار داشته است.

حسینی به تبادل حرارتی کم سیزان با بیرون اشاره کرد و گفت: همین امر سبب حفظ گرمای درونی می شده بنابراین در زمستان، زیرزمین دارای هوای گرم تر از محیط بیرون و در تابستان خنک تر بوده که این امر وجود زیرزمین در خانه را توجیه می کند.

وی در توضیح «شاه نشین» نیز گفت: شاه نشین اتاقی با ارتفاع نسبتاً بلند بوده که معمولاً ارتفاع آن ۲ برابر اتاق های دیگر در نظر گرفته می شده و در قسمت بالایی این ارتفاع، سقف نیم گنبدی طراحی می شده تا ارتفاع زیاد باعث خنک شدن اتاق شود.

حسینی ادامه داد: تالار نیز معمولاً فضایی با تزئینات بسیار زیبا بوده که در کنار اتاق های ساده در خانه های سنتی کاملاً مشهود بوده چراکه تالارها با گچ بری، آینه کاری، نقاشی روی گچ و غیره تزئین می شدند.

شاه نشین

تالار

سیزان

به دری

سهدری و ارتباط با حیاط خانه

وی در توضیح «سهدری» ادامه داد: اصولاً ورودی اتاق ها به صورت سهدری بوده که آن ها را با فضای حیاط مرتبط می ساخته به نحوی که با باز شدن درها در تابستان، باغچه، حیاط، حوض، آب نما، با داخل اتاق ها پیوند می خورد و طبیعت را به داخل اتاق ها می آورد و در زمستان نیز با بسته شدن درها فضایی گرم به وجود می آمد.

حسینی یادآور شد: «دالان» نیز به صورت فضای مسقفی است که از عرض با فضای باز در ارتباط بوده و به صورت فضای ورودی حد واسطه کوچه و حیاط مدنظر قرار می گرفته به طوری که قبل و بعد از در ورودی دیده می شود و پوشیده بودن معبر ورودی از ایجاد یخبندان در سطح معبر جلوگیری می کرده است.

وی افزود: «ایوان» نیز به صورت فضای نیمه باز مسقف، از طول در کنار فضای باز قرار دارد و حد واسطه حیاط و فضاهای بسته شامل تالار و سهدری هاست و ارتباط ایوان با فضاهای بسته دو نوع است، یا ایوان در جلوی تالار و سهدری قرار دارد و یا در بین سهدری ها قرار گرفته است.

حسینی در توضیح ویژگی حیاط خانه های قدیمی همدان نیز عنوان کرد: فرم و تناسب حیاط ها به طور کلی در خانه های همدان

به فراموشی سپرده شود، گفت: خصوصیات کلی و شمایل اصلی بافت شهری همدان در گذشته به گونه ای بوده که می توان گفت فضاهای شهری کوچک و محصور، بافت شهری متراکم و ابنیه متصل به هم و کوچه ها و معابر اصلی به موازات خط تراز زمین و اغلب با عرض کم از اصلی ترین ویژگی های آن است.

وی بایان اینکه با توجه به شرایط اقلیمی سرد و نیز سرمای شدید همدان در بخش عمده ای از سال، بافت شهری متراکم و ابنیه متصل به هم ساخته می شدند تا بدین صورت سطح تماس فضاهای گرم مسکونی با محیط سرد خارج کمتر شود، گفت: در این اقلیم ایوان ها کوچک تر از ایوان های منطقه گرم و خشک بوده و تنها برای حفاظت ورودی ها و پنجره ها از تجمع برف استفاده می شدند.

معماری خانه های سنتی همدان شامل سیزان که مطبخ و انبار را دربرمی گیرد، حوض خانه، شاه نشین، سهدری ها، دالان، ایوان و حیاط بوده است وی ادامه داد: سطح حیاط به طور معمول از پیاده روها پایین تر و سقف فضاهای اتاق ها و بازارها و غیره برای حفظ گرما در سطوح پایین تر و کوتاه طراحی می شدند.

حسینی گفت: به طور کلی معماری خانه های سنتی همدان

ما نیست.

نگاهی به ساختار خانه های تاریخی همدان

سرمای شدید و طاقت فرسا در زمستان و هوای معتدل و مطلوب در تابستان، تابش شدید آفتاب، اختلاف بسیار زیاد درجه حرارت شب و روز، وزش بادهای سرد در زمستان و بارش برف سنگین از خصوصیات شهر همدان در گذشته بوده که بر اساس این اقلیم عناصر معماری خانه های سنتی همدان شامل حیاط مرکزی، تالار، شاه نشین، سهدری، دالان، ایوان، سیزان و حوض خانه بوده است.

خانه های سنتی همدان در دو یا سه طبقه ساخته می شدند که طبقه زیرین در اکثر نمونه ها به اندازه نیم تا یک متر زیر زمین قرار می گرفت در همین زمینه کارشناس میراث فرهنگی همدان بایان اینکه در گذشته در الگوی متداول مسکن در همدان، محور اصلی شمالی جنوبی بوده که جبهه روبه جنوب بنا، در زمستان نور بیشتری را دریافت می کرده است، گفت: خانه های سنتی همدان در دو یا سه طبقه ساخته می شدند که طبقه زیرین در اکثر نمونه ها به اندازه نیم تا یک متر زیر زمین قرار می گرفت.

«میر حسینی» بایان اینکه معماری هر منطقه در اثر شرایط اقلیمی خاص منطقه شکل می گرفته و بیانگر نوعی متفاوت از طراحی اقلیمی بوده است، گفت: معماری خانه های بومی همدان به عنوان عملکرد واحد های مسکونی مطلوب بوده و از نظر اقلیمی شرایط مناسب برای ساکنین این منطقه را فراهم می کرده است.

وی از جمله دلایل مناسب بودن معماری همدان و تطابق آن با اقلیم منطقه را جهت گیری مناسب بنا با توجه به دریافت حداکثر تابش آفتاب در زمستان و حفاظت آن در برابر باد سرد و استفاده از مصالح با ظرفیت حرارتی زیاد مانند گاه گل برای کنترل حرارت از طریق پوسته ساختمان و استفاده از سنگ برشمرد.

وی با تأکید بر اینکه به نظر می رسد در گذشته معماری سنتی شهر همدان از مصالح مورد استفاده تا فرم کلی بنا، تحت تأثیر محیط پیرامون بوده است، گفت: برای شناخت این معماری باید تأثیر عوامل اقلیمی بر ساخت و ساز ابنیه مورد بررسی قرار گیرد.

ارزش های معماری سنتی به فراموشی سپرده نشود

حسینی با تأکید بر اینکه نباید ارزش های معماری سنتی

کاربرد مبتنی بر سبک زندگی ایرانی - اسلامی

ویژگی ها و بخش های مختلف خانه های تاریخی همدان

دریافت حداکثر تابش آفتاب در زمستان و حفاظت آن در برابر باد سرد (صرفه جویی در مصرف انرژی و اصلاح الگوی مصرف)

جهت گیری مناسب بنا مبتنی بر اقلیم

استفاده از گاه گل برای کنترل حرارت از طریق پوسته ساختمان و استفاده از سنگ به عنوان مصالح بومی (بوم آور بودن مصالح)

استفاده از مصالح با ظرفیت حرارتی

با توجه به شرایط اقلیمی سرد و نیز سرمای شدید همدان در بخش عمده ای از سال به وسیله این ساختار سطح تماس فضاهای گرم مسکونی با محیط سرد خارج کمتر شود

بافت شهری متراکم و ابنیه متصل به هم

سطح حیاط به طور معمول از پیاده روها پایین تر و سقف فضاهای اتاق ها و بازارها و غیره برای حفظ گرما در سطوح پایین تر و کوتاه طراحی می شدند

ساختار حیاط و سقف خانه ها

سیزان مطبخ و انبار را دربرمی گیرد

سیزان

سیزان از فضاهای زیستی خدماتی بوده که در مسکن همدان نقش مهمی داشته و ترکیبی از حوض خانه، مطبخ، انبار با سقف کوتاه و عمدتاً به صورت زمستان نشین مورد استفاده قرار می گرفته و در سطح همکف یا پایین تر از سطح حیاط قرار داشته است همین امر سبب حفظ گرمای درونی می شده بنابراین در زمستان، زیرزمین دارای هوای گرم تر از محیط بیرون و در تابستان خنک تر بوده که این امر وجود زیرزمین در خانه را توجیه می کند.

عملکرد مناسبی در بعد مسکونی بوده است، گفت: نحوه ساخت واحدهای مسکونی از نظر اقلیمی شرایط مناسبی را برای ساکنان این خانه ها فراهم می کرده است.

«مریم طریقتی» از جمله دلایل مناسب بودن معماری همدان و تطابق آن با اقلیم منطقه را استفاده از مصالح با ظرفیت حرارتی زیاد مانند گاه گل برای کنترل گرما و سرما عنوان کرد و گفت: متأسفانه در حال حاضر علی رغم وجود سابقه تاریخی غنی و همچنین معماری بومی با شاخصه های مهندسی، ولی هیچ ضابطه ای در استفاده از مصالح وجود ندارد.

طریقتی بایان اینکه در گذشته استفاده از سنگ در پی سازی برای جلوگیری از نفوذ رطوبت ناشی از برف مورد استفاده بوده است، گفت: وجود حیاط مرکزی برای استفاده فصلی از بناهای چند کله و دارای فضاهایی مانند ایوان و دالان به منظور جلوگیری از ریزش برف در ورودی و مسیرها و وجود بافت متراکم و این به متصل به هم برای کاهش سطح تماس با محیط سرد و فرورفتن خانه ها در دل خاک برای کاهش تبادل حرارت از ویژگی های بناهای همدان در گذشته است که کمتر به آن توجه می شود.

وی به وجود پنجره ها در جبهه آفتاب گیر ساختمان اشاره کرد و گفت: به وقایع می توان گفت خانه های سنتی در پاسخ به مشکلات اقلیمی و کاهش در هزینه های مصرف انرژی بسیار مثبت عمل می کردند.

سبک های اصیل را یادآوری کنیم

وی با تأکید بر اینکه مسئله اصلی در معماری معاصر جهان امروز، قطع ارتباط میان معماری بومی و نیازهای مدرن است، گفت: باید متدهای استفاده شده در دنیای قدیم را به منزله سمبلی از راه حل ها یادآوری کرد و سپس، آن ها را توسط پیشرفتهای فناوری عصر حاضر با دنیای جدید تطبیق داد. این کارشناس ارشد معماری عنوان کرد: دلیل و لزوم مرور راه حل های گذشته برای تطبیق با شرایط سخت آب و هوایی، این است که معماری آن روزها حاصل فرآیند مداوم معماری محلی بوده است که از نسلی به نسل دیگر در طی زمانی طولانی منتقل شده است و جایگاه و پیوستگی آن ها توسط آزمون و خطا طی صدها سال آزمایش شده است.

طریقتی گفت: معماری پایدار دارای اصول و قواعد مخصوص خود است اما به عنوان مثال به کار بردن دیوارهای قطور یک متری در زمان حاضر نمی تواند راهکار مناسبی برای جلوگیری از انتقال حرارت و نفوذ سرما باشد و یا لاقطل بهترین راه نیست اما جهت گیری صحیح نسبت به باد مزاحم در معماری گذشته می تواند در هر زمانی مناسب باشد. احیای این شیوه معماری و یا دست کم برخی مؤلفه های آن در ساختار کنونی نظام محله ای و شهرسازی همدان می تواند به احیای برخی از ویژگی های سبک زندگی گذشته کمک کند به هر روی نگاهی به ساختار، فضاها و المان های خانه های قدیمی همدان نشان می دهد که معماری این بناها در سبک زندگی گذشته مردم این شهر در ابعاد مختلف مرتبط با سرمایه اجتماعی اعم از مشارکت، اعتماد، انسجام اجتماعی و احساس تعلق و هویت شهری تأثیر گذار بوده است. از سوی دیگر استفاده از مصالح مبتنی بر اقلیم منطقه تأثیر زیادی در صرفه جویی در مصرف انرژی و احداث ساختمان هایی که امروزه از آن ها با عنوان «ساختمان سبز» یاد می شود، داشته است.

احیای این شیوه معماری و یا دست کم برخی مؤلفه های آن در ساختار کنونی نظام محله ای و شهرسازی همدان می تواند به احیای برخی از ویژگی های سبک زندگی گذشته کمک کند، موضوعی که نیازمند پژوهش متخصصان، تلاش معماران و همچنین قانون گذاری و سیاست گذاری برنامه ریزان است.

تعبیه شده که جهت نورگیری و تهویه ساخته شده است.

نقش خانه در سبک زندگی ایرانی - اسلامی قابل انکار نیست

اما گذشته از تغییر در بناهای مسکونی همدان، تغییرات ایجاد شده بر نحوه زندگی مردم نیز اثر گذاشته است به طوری که یک کارشناس جامعه شناسی استان همدان معتقد است: نقش خانه در سبک زندگی ایرانی - اسلامی قابل انکار نیست.

مهرداد هوشمند بایان اینکه سبک زندگی، معرف ثروت و موقعیت اجتماعی بوده و غالباً به عنوان شاخصی برای تعیین طبقه اجتماعی به کار رفته است، گفت: سبک زندگی خانواده های ایرانی در سال های اخیر متحول شده است. وی بایان اینکه متأسفانه سیاست گذاری ها در جامعه بدون مطالعه و بررسی و فاقد یک پیوست فرهنگی است، گفت: در حال حاضر برنامه ریزی ها و سیاست گذاری ها در زمینه های مختلف در سطح جامعه، بدون بررسی وضعیت موجود و درک شرایط و فقط با تکیه بر ذهنیات و تصورات شخصی طرح دهندگان و برنامه ریزان، اجرا می شوند.

رابطه معماری، اقلیم و سبک زندگی

این کارشناس مسائل اجتماعی بایان اینکه معماری گذشته نه تنها با اعتقادات دینی و مذهبی مردم سازگاری دارد بلکه سازگاری بسیار خوبی با اقلیم های مختلف ایران دارد، عنوان کرد: متأسفانه امروزه رفتارهای شخصی مثل لباس پوشیدن، نوع غذا خوردن، راه رفتن و غیره ما هم تحت تأثیر فرهنگ غرب قرار گرفته است.

فناوری امروز باعث شده از وسایلی استفاده کنیم که راحتی ما را بیشتر فراهم می کند اما باین حال اگر ویژگی های اقلیمی را در نظر بگیریم می توانیم با مصرف انرژی کمتری به راحتی برسیم. وی گفت: فناوری امروز باعث شده از وسایلی استفاده کنیم که راحتی ما را بیشتر فراهم می کند اما باین حال اگر ویژگی های اقلیمی را در نظر بگیریم می توانیم با مصرف انرژی کمتری به راحتی برسیم. این در حالی است که بررسی دقیق نوع و سبک زندگی خانواده های ایرانی و غربی نشان می دهد سبک زندگی و زیست آن ها با یکدیگر متفاوت و در مقابل هم قرار دارد.

وی راه حل اصلاح شیوه و سبک زندگی امروز ایرانیان را روی آوردن به سبک زندگی اسلامی عنوان کرد و گفت: سبک زندگی اسلامی تفاوت های بارزی با سبک زندگی غربی دارد چراکه اخلاق و بخشی از شریعت اسلامی، سبک زندگی اسلامی را تشکیل می دهند و بر این اساس، ترویج اخلاق اسلامی و شریعت اسلامی با ترویج سبک زندگی اسلامی همخوانی دارد.

هیچ ضابطه ای وجود ندارد

یک کارشناس ارشد معماری نیز در این خصوص در گفت و گو با مهر بایان اینکه در گذشته معماری خانه های بومی همدان دارای

کوچک بوده به جز در خانه های کوشکی که خانه باغی هستند و بنا در باغ وسیعی قرار گرفته است.

در شهرهای سردسیر باید از مصالحی با ظرفیت حرارتی زیاد برای کنترل حرارت از طریق پوسته ساختمان استفاده شود کارشناس میراث فرهنگی همدان همچنین در توضیح مصالح بکار رفته در بناهای همدان بایان اینکه در شهرهای سردسیر باید از مصالحی با ظرفیت حرارتی زیاد برای کنترل حرارت از طریق پوسته ساختمان استفاده شود، گفت: مصالح به کار رفته در خانه های همدان سنگ، آجر و چوب بوده است.

وی گفت: سنگ در این نواحی ماده ای در دسترس بوده و البته سنگ نسبت به خشت و آجر ظرفیت حرارتی خوبی نداشته و با اضافه کردن به ضخامت دیوار سنگی این عیب برطرف می شده است.

حسینی با اشاره به اینکه خانه های سنتی همدان بافتی نسبتاً متراکم دارند و معمولاً در دوطبقه ساخته شده اند، گفت: فرم بنا نیز مانند بافت شهری بر اساس اقلیم منطقه و برای مقابله با سرمای شدید طراحی و اجرا می شده به طوری که احجام متراکم نظیر مکعب مستطیل که نسبت سطح بیرونی آن ها و حجم داخل بنا کم است برای مناطق سردسیر مناسب بوده است.

وی همچنین بایان اینکه به منظور استفاده از انرژی حرارتی حاصل از تابش آفتاب، پوشش سطوح خارجی به رنگ تیره انتخاب می شده است، گفت: خانه های سنتی همدان به صورت حیاط مرکزی احداث می شده و بسیاری از فضاها تودرتو بوده به طوری که دسترسی از یک فضا به فضای دیگر را بدون نیاز به عبور از فضای باز فراهم می کرده و از طرف دیگر سطح تماس با خارج را کاهش می داده است. اتاق ها نیز در خانه های بومی همدان عموماً از یک سمت پنجره داشته تا در فصول سرما، کوران ایجاد نشود.

مطالعه موردی؛ خانه «نظری» همدان

پیش طاق ورودی ساختمان به طرز زیبایی با آجر کاری خفته و راسته تزئین شده و پس از آن محوطه ای مدور موسوم به هشتی قرار دارد حسینی در توضیح ویژگی های ساختمان «نظری» همدان که از بناهای به جامانده از دوران قدیم در این منطقه است، گفت: پیش طاق ورودی ساختمان به طرز زیبایی با آجر کاری خفته و راسته تزئین شده و پس از آن محوطه ای مدور موسوم به هشتی قرار دارد که سقف گنبدی آن با ردیف های منظم یکنواخت آجری پوشش یافته است. وی ادامه داد: در گوشه شمال شرقی هشتی راه پله ای مسقف با آجر ساخته شده که دسترسی به بام هشتی را امکان پذیر می سازد و بعد از طی مسیری در محوطه باغ به ساختمان اصلی می رسیم که ورودی بنا دارای فضایی موسوم به «جلوخان» است که سقف هرمی شکل شیروانی آن بر روی چهارستون بلند چوبی با پوشش گچ و سرستون های دارای گل و بوته استوار شده و راه پله ورودی بنا که از تپا دهنده فضای حیاط دوطبقه فوقانی است از طریق فضای جلوخان احداث شده است.

وی بایان اینکه بنا دارای دو اشکوب است و طبقه فوقانی که در چهار ضلع دارای مهتابی است با نرده های چوبی ظریف و ۲۴ ستون چوبی و با گچ پوشش یافته است، گفت: سرستون ها دارای تزئینات گل و بوته بسته شده بوده و این ستون ها دارای کاربری باربر سازهای هستند.

حسینی یادآور شد: سقف بنا دارای پوشش شیروانی است و در فضای داخلی بنا تعدادی اتاق طراحی و ساخته شده که برای دسترسی به آن ها باید از راهرو پارکی عبور کرد و سقف بعضی از اتاق ها لمبه کوبی شده و در وسط راهرو، روزنه ای

توهم سبک زندگی مدرن خانه‌ها را تغییر داد/شهرها کار کرده‌ییتی ندارند

این خانه دور است؛
خانه‌های مکعبی و توخالی
که سنجیته با فرهنگ و
سبک زندگی مردمان دیار
شالیزار ندارد و صدای
آوای باران را به گوش
ساکنانش نمی‌رساند.

نگاه مردم مازندران به طبیعت همواره نگاهی آکنده از احترام بوده و با همگون‌سازی ساخته‌های خویش با محیط پیرامون زیباترین ترکیبات ممکن را در دل طبیعت جستجو کرده‌اند. طبیعت هنوز خانه‌هایی را به یاد می‌آورد که باد در باغ‌های اطرافش می‌پیچید و طواف‌کنان از ایوان دورتادور خانه گذر می‌کرد، از ستون‌های چوبی بالا می‌رفت و از زیر سقف‌های شیروانی هوهوکنان می‌گذشت و از روزنی کوچک به زیر شیروانی می‌خزید و جست‌وجیزکنان از نردبان به درون اتاق‌ها سرک می‌کشید و بر زغال‌های گذاخته بخاری می‌دمید، شعله‌ها به بیرون ریزانه می‌کشیدند و اتاق در گرگ‌ومیش هوای مه‌آلود جنگل‌ها روشن و گرمی می‌یافت.

امروز اما خانه‌ها به مکعب‌های سیمانی بزرگ و توخالی‌ای می‌مانند که فرقی ندارد در کدام سرزمین سر برآورده‌اند. امروز اما خانه‌ها به مکعب‌های سیمانی بزرگ و توخالی می‌مانند که فرقی ندارد در کدام سرزمین سر برآورده‌اند و در مازندران، این خانه‌ها صدای آواز باران را به گوش ساکنانش نمی‌رسانند، باغ‌ها از حیاط خانه‌های شهرهای کوچک هم پر کشیده‌اند، دیگر سفره عصرانه‌ای در خنکای ایوان خانه‌ها در موسم بهار و تابستان گسترده نمی‌شود و ایوان‌های سرتاسری به بالکن‌ها و انبارهای کوچک پشت اتاق‌ها تغییر کاربری داده‌اند.

سرشت و ذات‌ه برون‌گرا و سرزنده مردم مازندران در پستوی خانه‌ها و پشت پنجره‌های بسته و پرده‌های ضخیم در خود فرو رفته است و خانه‌ها دیگر نه مکانی برای آرامش و نه حتی آسایش که همچون صحنه نمایشی شده‌اند برای نشان دادن مصرف انبوه ساکنانش، نمایشی برای به‌روز بودن به هر قیمتی و تمایل به متمایز بودن و برگ‌وبال گستردن بدون داشتن ریشه‌ای در خاک.

شفافیت ساختمانی‌های بومی با وجود تراس‌ها

وی اظهار داشت: شفافیت و سبک ساختمان‌های بومی نیز به راحتی قابل حس است؛ هم به خاطر مصالح بومی مانند چوب و خشت و هم به دلیل وجود تراس‌ها، قرارگیری اتاق‌ها در کنار هم و پیلوتهای کوچک در زیر بنا، درحالی که در مناطق کویری ساختمان‌ها درون‌گرا و سنگین هستند که از بیرون تنها دیوار قابل مشاهده است.

وی با اشاره به اینکه از دوره پهلوی اول با ورود شیوه زندگی مدرن، معماری و شهرسازی ما دچار چالش شده، افزود: باوجود آنکه این تغییر در شیوه زندگی مردم اجتناب‌ناپذیر بوده و دیر یا زود باید اتفاق می‌افتاد، اما از آن زمان معماری مابه شکل نامأنوس و ترکیبی نامگون از مناطق مختلف جهان شکل گرفت و نتیجه آن ساختمان‌های امروزی است که هویت مشخصی ندارند و حتی در معماری چند بنا در داخل یک کوچه نیز از الگوهای ثابت پیروی نمی‌کنند، شاید این خانه‌های نامگون آسایش به همراه داشته باشند اما هویت را از میان می‌برند و این امر موجب خواهد شد نسل آینده توان شناخت پیشینه تاریخی شهری خود را نداشته باشند.

در معماری قدیمی و سنتی خانه‌های مازندران می‌توان بهره‌گیری از عناصری نظیر چوب، کاشی کاری، گچ‌بری، آهک‌بری، آینه کاری و بندکشی را به نظاره نشست و نمونه‌های این نوع را می‌توان در خانه نیما مشاهده کرد. همچنین یکی از مهم‌ترین اصولی که در معماری سنتی ایران زمین بال‌آخص پس از اسلام مورد توجه قرار گرفته است، اصل حریمیت (حریم) در فضای خانه است که به بهترین وجه در تمامی بناهای قدیمی به کار گرفته شده است.

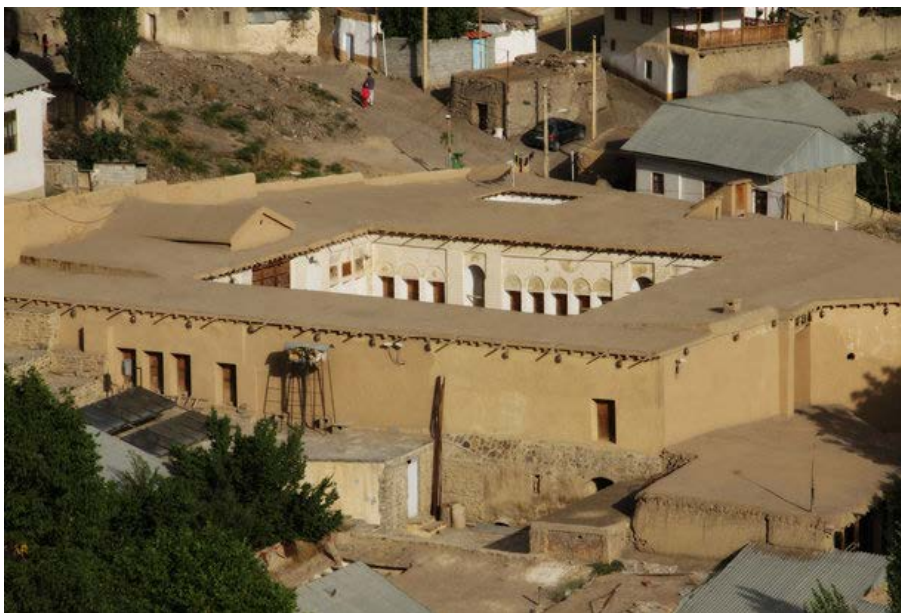
«پنجم رجبی فر» استادیار معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائم‌شهر، مهم‌ترین اصول معماری بومی مازندران را شفافیت و لایه‌ای بودن برشمرد و گفت: از جمله ویژگی معماری بومی مسکونی مازندران لایه‌ای بودن است به این صورت که لایه اول، حیاط یا فضای بیرونی و لایه دوم، ایوان یا فضای نیمه‌باز و لایه آخر، فضای بسته یا همان اتاق‌ها بوده که در برخی مناطق شهری این فضای باز حیاط به کوچه‌ها و فضای نیمه‌باز ایوان‌ها به شکل پنجره‌های بزرگ یا ارسی نمود یافته است.

الگوهای قدیمی و بومی دچار شوک شده

رجبی فر با اشاره به اینکه الگوهای قدیمی و بومی در مواجهه و انتقال به معماری مدرن دچار شوک شده، اظهار کرد: بخشی از این امر به خاطر مصالحی بود که قابل انتقال به معماری امروز نبوده، اما در سال‌های اخیر توجه دوباره‌ای به این امر شده و از موادی مانند آجرهای ضدا ب در بنا و چوب‌ها در نمای ساختمان به‌طور محدود استفاده شده تا از لحاظ مصالح به ساختمان‌های قدیم نزدیک شویم. با این حال، معماری ما هنوز در مرحله تحول و گذار از این بحران است و برای تثبیت نیازمند زمان و شرایط اجتماعی و اقتصادی مناسب است.

این استاد دانشگاه، راهکار برون‌رفت از این شوک و رسیدن به یک نوع پایداری را در بازشناسی ریشه‌های فرهنگی به مردم، اصلاح قوانین اجرایی، استخراج الگوهای جذاب همراه با در نظر گرفتن عنصر آسایش از الگوهای معماری بومی برشمرد.

وی با اشاره به اینکه، فرم امروز ساختمان‌ها را زمین‌های شهری مشخص می‌کنند، خاطرنشان شد: این امر همه

انتخاب نمایند و تحت تأثیر این سبک زندگی، هویت و پایداری مکانی افراد کاسته شده و یکی از پیامدهای تعلق مکانی پایین، عدم گرایش به معماری بومی و عدم دغدغه برای کاربرد و حفظ آن است.

معماری التقاطی؛ راهکار درست

وی بایبان اینکه بازگشت به گذشته یک راهکار منطقی نیست، افزود: راهکار درست، ایجاد معماری التقاطی است، معماری‌ای که هرچند کاملاً یک معماری بومی نیست اما جدا از زیست‌بوم خود نیز نیست، به این معنا که آیت‌هایی از معماری بومی را در خود قرار می‌دهد تا بتواند رنگ منطقه خود را بیابد و امکان هویت و شناخت مکانی یابد.

حسنی با اشاره به اینکه تغییر ذائقه بسیار سخت است و این ساختار نظام و قوانین شهری است که باید آن را آموزش، اعمال و حتی اجبار کند، افزود: برخلاف گذشته که مردم از رابطه خود با طبیعت بهره می‌جستند و بناها را ایجاد می‌کردند و در این میان از نهادهای دستور نمی‌گرفتند، امروزه مردم تصمیم‌گیرنده نیستند، سبک زندگی به آن‌ها داده می‌شود و بر اساس همان، بازخورد ارائه می‌دهند. اول نظام مدرنیته، بعد نهادهای رسمی و سپس مردم در این چارچوب رفتار می‌کنند و انتخاب می‌کنند، از این‌رو، تنها راه این است که امروز باید به آن‌ها تعریف جدید ارائه شود و ارائه این تعریف از شکل آموزش و آگاهی‌بخشی از اثرات تخریبی این نوع عادت‌واره بر هویت و محیط‌زیست تا اجبار قانونی گسترده است.

«محمدرضا حائری» محقق و پژوهشگر معماری به علل نابسامانی‌های موجود در ساخت و سازهای استان اشاره کرد و گفت: کوتاهی عمر مدیریت به‌ویژه مدیریت شهری، بخشی‌نگری، منفعت‌طلبی سازمان‌ها و عدم تبعیت از برنامه‌های کلان استان به‌ویژه طرح‌های جامع و تفصیلی از شاخصه‌های عدم توسعه شهری است.

وی به سهم بانک‌ها در ساخت و سازها اشاره کرد و گفت: در استان تسهیلات بانکی پرداخت شده توسط بانک‌ها بیش از ۲۵ برابر مجموع بودجه عمرانی استان است و بانک‌ها نقش مهمی را در ساخت و ساز ایفا می‌کنند.

حائری با اشاره به تنوع استان از حیث سرزمین، سکونت، فرهنگ و ساختار گفت: در همه اینها تنوع از بین رفته و ساخت و ساز از میراث طبیعی، از میراث تمدنی و از سرمایه اجتماعی بهره می‌گیرد و آنها را مورد استفاده قرار می‌دهد و چرخه‌های باطلی وجود دارد نظیر افزایش جمعیت، افزایش سکونتگاه، رشد صنعت، افزایش صنایع غیر فلزی، تخریب جنگل، رود و دریا و تخریب سرزمین.

آنچه امروز در شهرها دیده می‌شود، ملغمه آشفته‌ای از ترکیب بناهای مختلف که نشان‌دهنده انتخاب‌گری مردم و نهادهای سالیانی است که در مواجهه با انبوه گزینه‌های انتخابی، بهترین را به ذائقه و امکان مالی خویش برگزیده‌اند و این امر یادآور داستان فردی است که در خیال خویش به تمامی امکان‌ها برای راحتی خویش اندیشید، پایی چرخ مانند برای حرکت سریع‌تر، چشمی در پشت سر برای دید بهتر، بالی برای پرواز، دستی قوی برای حمل بار سنگین و هر آنچه به‌تنهایی بهترین می‌نمود و هنگامی که این خیال محقق شد، نتیجه موجودی عجیب‌الخلقه شد که حتی توانایی اولیه خود را نیز از دست داده بود.

حتی اگر مفروض گرفته شود، که هر خانهای که در شهرهای امروزی وجود دارد به‌تنهایی بهترین است اما باز این بهترین بودن هنگامی که در یک اجتماع قرار می‌گیرد، صورت دیگری می‌یابد و یکی از بی‌شمار پیامدهای آن، این خواهد بود که شهرها یکی از کارکردهای مهم خود که هویت‌بخشی است را از دست خواهند داد و این امر زنگ خطری است که به صدا درآمده است.

را می‌توان از این نوع معماری استخراج و در معماری امروز استفاده کرد. همچنین، هرچند نمی‌توان معماری امروز را همسان با معماری گذشته در آورد اما می‌توان وحدتی میان آن‌ها ایجاد کرد و المان‌های بومی را با ترجمان دیگری در ساختمان‌ها بکار برد تا حداقل نمای ساختمان‌ها مانند نمای معماری بومی شود.

رابطه معماری تاریخی - سنتی

«قاسم حسنی» استادیار مردم‌شناسی دانشگاه مازندران، با ایجاد تمایز میان سه نوع معماری بومی، مدرن و تاریخی - سنتی، اظهار داشت: معماری تاریخی - سنتی که با قدرت حاکم یا ارادات دینی رابطه داشته و مردم به عنوان عنصر مؤثر نقشی در خلق آن نداشته‌اند، این نوع معماری، تنها اصالت تاریخی دارد و لزوماً از بوم تولید نمی‌شود، اما معماری بومی

در تعامل انسان، محیط‌زیست، فرهنگ باوجود می‌آید و در طول زمان، بر اساس پیشینه محیطی، فرهنگی و تکنولوژی موجود و نیاز شکل می‌گیرد که در مازندران با توجه به همین امر ایوان، نهار، سقف شیب‌دار را در ساخت خانه‌های بومی مشاهده می‌کنیم و معماری مدرن، یک رویکرد پوزیتیویستی است که با نیازهای افزایش جمعیت به‌پیش می‌رود و با شهر مدرن و خیابان‌کشی‌های شهر مدرن در ارتباط است. این نوع معماری به طبیعت نه تنها نگاهی ندارد، بلکه تسخیرگر و از بین برنده طبیعت نیز هست اما معماری بومی در دل طبیعت ساخته می‌شود و با آن هم‌زیستی دارد.

به بیان وی، فرهنگ مدرن باوجود آورنده سبک جدید زندگی و زاده تمدن مدرن اروپایی است. این فرهنگ جدید دارای بخش کالبدی است که یکی از تجلیات آن شهرسازی و معماری مدرن است، به همین سبب، سبک زندگی مدرن با معماری مدرن کاملاً در انطباق است و رابطه دوسویه‌ای میان آن‌ها وجود دارد که هر کدام موجب تشدید دیگری می‌شود.

این استاد مردم‌شناس در ادامه افزود: سبک زندگی جدید در فرهنگ سنتی وجود نداشته چراکه گزینه‌های انتخابی مردم گذشته بر اساس زیست‌بومشان بوده و به همین دلیل، معماری بومی نیز انتخاب افراد تحت تأثیر زیست‌بوم، فرهنگ و طبیعت بوده اما امروز به دلیل کثرت انتخاب‌ها، انسان‌ها سعی می‌کنند سبک زندگی جدید را با تنوع زیاد

جوامع شهری را تحت تأثیر خود قرار داده اما کشورهای توسعه‌یافته سعی کردند تا قوانین جامع و طرح‌های تفصیلی خود را بر اساس الگوهای منطقه و معماری بومی تدوین کنند اما در کشور ما در بخش طراحی شاید توجهاتی صورت گرفته باشد اما در بخش اجرا و تصمیمات کوچک‌تر توجهی به این امر نمی‌شود و در کنار آن، مشکلات اقتصادی و روند سودجویانه‌ای که بر ساخت‌وسازها حاکم شده نیز تشدیدکننده این امر است.

نماهای ساختمان‌ها دستخوش عناصر سلیقه‌ای شده

رجبی فر بایبان اینکه امروزه نمای ساختمان‌ها دستخوش عناصر سلیقه‌ای شده، افزود: نماها مطابق با مد صورت می‌پذیرد و هیچ سنجشی با منطقه ندارند و از لحاظ چشم‌انداز نیز این درهم‌آمیختگی و ناهمگونی نماها

آزاردهنده شده است و متأسفانه ساختمان‌های دولتی نیز سلیقه‌ای رفتار می‌کنند، درحالی‌که آن‌ها باید الگو و هویت‌بخش منطقه باشند اما خودشان دچار چالش هویتی اند.

این استاد دانشگاه اذعان کرد: به‌عنوان بخش دانشگاهی و طراحانی که در سطح شهرها مشغول به کار هستیم، با چالش کارفرمایانی مواجه‌ایم که هویت معماری بومی خود را جدی نمی‌گیرند و برایشان معماری بومی جذاب نیست و بخشی از این عدم علاقه هم مربوط به ماست چراکه نتوانسته‌ایم آن‌چنان که باید به وظیفه‌مان عمل کنیم و عناصر معماری گذشته را به‌روز نماییم.

وی از دیگر عوامل سلیقه‌ای شدن نماها، جامع‌ومانع نبودن قانون و عدم بازدارندگی آن را برشمرد و افزود: عدم نظارت دقیق، تغییر سبک زندگی و مطرود شدن هویت بومی از دیگر دلایل این امر است که همه این‌ها در نهایت ناشی از عدم آموزش و برنامه‌ریزی است، از این‌رو، تنها با تغییر معماری نمی‌توان چهره شهر را تغییر داد بلکه به‌موازات آن آموزش فرهنگی و برنامه مدون شهری هم باید وجود داشته باشد.

این دکترای معماری، بایبان امکان کاربست شفافیت و لایه‌ای بودن معماری بومی مازندران در معماری امروزی اذعان نمود: ساختمان‌های امروزی را دیگر نمی‌توان مانند گذشته ساخت اما دو اصل شفافیت و لایه‌ای بودن

اینجا یزد است، قدیمی ترین شهر خشتی جهان که خانه های خشت بر خشت، با پوششی از کاه گل و تزئیناتی از گچ و شیشه، شهر «خشت و خاک و خاطره» را بر دل کویر نقاشی کرده است.

نیره شفیعی بور

برای تماشای یکی از زیباترین خانه های قدیمی یزد شال و کلاه می کنیم تا وسعت همه زیبایی هایی که شنیده و بارها در ذهن تصویر کرده ام را از نزدیک ببینم خانه ای که در دل بافت تاریخی یزد جا خوش کرده و بی توجه به همسایگان سنگی و سیمانی اش حیات خود را ادامه می دهد. آدرس به دست، راهی کوچه های تنگ و باریک کاه گلی بافت تاریخی می شوم، کوچه هایی که مملو از زیبایی است اما چهره های ناآشنا با لباس هایی از دیاری دیگر، همان ها که مهمانان ناخوانده می خوانندشان، گویی تناسبی با این خانه های خشتی ندارد.

از پلاک خبری نیست اما کد پستی در کنار یک در چوبی قدیمی اما خوش رنگ و لعاب خودنمایی می کند، یک تکه فلز آبی رنگ در کنار آن همه رنگ خاکی.

● معماری زیبای یزدی از در ورودی تا سرداب زیرزمین

به دنبال رنگ می گردم اما خبری از رنگ نیست، فقط دو کلون در دو سمت در دیده می شود، شنیده بودم که در قدیم یکی از این کلون ها را زنان و دیگری را مردان می نواخته اند تا صاحب خانه با صدایی که از در شنیده می شود، بفهمد پشت در زن است یا مرد، کلون دایره ای شکل را چندین بار به در کوبیدم اما خودم احساس می کردم باین همه صدای موتور و ماشین، بعید است این صدا به داخل خاله برسد. مدتی کوتاه منتظر ماندم و در گشوده شد، مقابل چشمانم فضایی تاریک بود، از دو پله که آن ها هم خشتی بود، پایین رفتم، دو پله دیگر در سمت راست و این بار وارد فضای «هشتی» شدم، جایی شبیه اتاقکی چهار پنج متری، با سقفی بلند و گنبدی شکل و تزئینات زیبایی در سقف، با عبور از این اتاقک یا همان هشتی که انگار هشت ضلعی

نیز به نظر می رسید، وارد حیاط شدم. اصلاً گمان نمی کردم بعد از این هشتی وارد چنین فضایی شوم، یک حیاط نسبتاً بزرگ که دور تادور آن اتاق بود با درهای چوبی و شیشه های رنگی، رو بروی یک اتاق بدون در که بادگیری بر فراز آن پیدا بود، یک حوض کم عمق با عرض شاید ۱۵ متر اما با طول حدود ۵ متر وسط حیاط بود و دور تادور حوض نیز درختان نارنج و انار و گل های لاله عیسی و شمعدانی.

همان گونه بود که شنیده بود، نهایت زیبایی و سادگی، از طرف صاحب خانه که او هم انگار اینجا ساکن نیست و گاهی برای میزبانی از مهمانی درب خانه را می گشاید، به تالار هدایت شدم، همان اتاقی که در نداشت و بر بالایش

بادگیر بود. اگر چه گردوغبار همه جا را فرا گرفته اما چیزی از زیبایی های تالاری که دیوارش مثل دیوار حیاط کاه گلی و با رده هایی از گچ تزئین شده بود و بر دیوارش چهار پنج طاقچه درآورده و از آن پارچه های ترمه آویزان و کف با زیلو و پشتی های ترمه پوشیده بود، کم نمی کرد. به قول امروزی ها کاملاً نوستالژیک بود، گرچه از این خانه ها کمتر دیده بودم و هرگز سعادت زندگی در چنین خانه هایی را نداشتم اما کاملاً می شد انرژی نهفته در این خانه ها را حس کرد، سفره هایی که در همین تالار گسترده می شد، عصرهایی که با آب پاشی بر روی کاه گل و خشت های حیاط، بوی خاک همه جا را فرامی گرفت و با عطر شکوفه های بهار نارنج در هم می آمیخت و یک عالم زیبایی و دل انگیزی دیگر.

خانم صاحب خانه، نوه مالک اصلی این بنا بود و پدر بزرگش که معماری مشهور و چیره دست بود، حدود ۱۰۰ سال پیش این خانه را خود ساخته و تا حدود هفت، هشت سال پیش هم، یعنی تا زمانی که مادر بزرگش زنده بود، این خانه هنوز بوی زندگی می داد و مسکونی بود.

خانم صالحی که نوه دختری استاد سید محمد بنا است، خود یکی از پژوهشگران فرهنگ عامه یزد بوده و سال ها است دربار یزد و فرهنگ آن دست به قلم است. انگار می دانست چه می خواهیم، تک تک عناصر موجود در بنا را توصیف و فلسفه ایجاد آن را بیان کرد، از این همه هوش و درایت معماران یزدی شگفت زده شده بودم.

● قهقه های طلایی روی درهای قدیمی نشان از دین صاحبانه دارد

از همان در ورودی شروع کرد، می گفت: در قدیم همه درها چوبی بوده و تقریباً تزئینات یکسانی برای درها به کار برده می شد، آن قهقه های طلایی رنگی که اغلب بر روی درهای قهوه ای رنگ خودنمایی می کند، بسته به کوچک یا بزرگ بودن در، پنج تایی، دوازده تایی یا چهارده تایی است که این قهقه ها نشان از مسلمان بودن صاحب خانه و اعتقاد آن ها به پنج تن آل عبا، دوازده امام یا چهارده معصوم دارد و از آنجا که زرتشتی ها و مسلمانان و تعدادی از خانوارهای یهودی در یزد

سال‌ها در کنار هم می‌زیسته‌اند، درها و نشان‌هایی که روی آن‌ها می‌گذاشتند معمولاً نشان از دین صاحب‌خانه داشت.

از کلون‌ها هم می‌گوید، همان‌هایی بود که من هم شنیده بودم، کلون گرد صدای ظریف‌تری دارد و به اصطلاح صدای زیر دارد که زنان آن را می‌نواخته‌اند و کلون مستطیل شکل صدایی بم دارد و مردان آن را می‌نواخته‌اند و این کلون‌ها دقیقاً کاربرد آیفون تصویری امروز را دارد، با توجه به اعتقاداتی که مردم آن زمان داشتند، اگر زنی پشت در بود، تا حد امکان زن خانه برای باز کردن در مراجعه می‌کرد و اگر مرد بود، مردان مراجعه می‌کردند یا زن خانه با حجاب کامل بر آستانه در ظاهر می‌شد. برعکس حالا که با باز شدن درب خانه، تا ته آشپزخانه و گاهی اتاق خواب و ... پیداست، آن موقع‌ها حتی برای حیاط خانه‌ها هم حرمت قائل بودند و هشتی در واقع حد فاصل میان فضای بیرون و فضای درون خانه بود.

هشتی‌ها هم کاربردی برآمده از فرهنگ مردم یزد داشته‌اند. خانم صالحی در مورد هشتی می‌گوید: برعکس حالا که با باز شدن درب خانه، تا ته آشپزخانه و گاهی اتاق خواب و ... پیداست، آن موقع‌ها حتی برای حیاط خانه‌ها هم حرمت قائل بودند و هشتی در واقع حد فاصل میان فضای بیرون و فضای درون خانه بود که همین فضا را در برخی شهرها به جای هشتی، بیرونی می‌خوانند. کاه‌گل هم اوج درایت یزدی‌ها برای خانه‌سازی بوده، در این مورد می‌گوید: کاه‌گل زودتر از بقیه مصالح ساختمانی خنک می‌شود و این قابلیت را دارد که خنکی را تا ساعتی در خود ذخیره کند دقیقاً مثل کوزه که می‌تواند آب درون خود را گوارا نگاه دارد، از آنجاکه یزد اقلیمی گرم داشته، کاه‌گل در خنک نگاه داشتن تأثیر بسزایی داشته ضمن اینکه همین کاه‌گل، در هوای سرد، نور خورشید را زودتر به خود جذب می‌کند و در زمستان‌های سوزان و خشک کویر، سبب گرم‌تر شدن فضا می‌شده است.

مریم صالحی در مورد اتاق‌های سهدری و پنج‌دری نیز دانسته‌هایش با دنیایی از خاطرات شیرین زندگی

معمولاً در زیرزمین بود زیرا در قدیم که یخچالی وجود نداشت، از زیرزمین و سرداب خانه‌ها به عنوان یخچال استفاده می‌شد.

اما بادگیر یکی از بی‌نظیرترین سازه‌های ساختمان‌های قدیمی یزد است، بادگیرها معمولاً بر روی تالارها، همان اتاق‌های بی‌در بزرگ ساخته می‌شدند و این اتاق‌ها در تابستان محل استراحت و نشست و برخاست اهالی خانه بود زیرا این سازه‌ها دقیقاً کار کولر را انجام می‌دادند.

خانم صالحی می‌گوید: تالارها دقیقاً مقابل حوض و در ارتفاعی حدود یک تا دو متر بالاتر از حوض ساخته می‌شدند و بادی که از بادگیر وارد تالار می‌شد، از تالار به روی آب حوض می‌رسید و به این ترتیب بقیه فضاهای خانه نیز اندکی خنک‌تر می‌شد و به این دلیل بود که گرمای هوا در روزهای گرم تابستان قدیم یزد، قابل تحمل بود. وی می‌افزاید: روزهایی که هوا خیلی گرم بود، در اتاق‌هایی که معمولاً کنار سرداب در زیرزمین ساخته می‌شد، اقامت می‌کردند و با آب ریختن در حوض سرداب، فضایی بسیار مطبوع و دل‌نشین و خنک در زیرزمین خانه‌های قدیمی فراهم می‌شد و معمولاً روزهای مردامه‌که گرم‌ا به اوج می‌رسید، اهالی خانه اغلب در سرداب به سر می‌بردند البته برخی خانه‌ها نیز سرداب نداشتند.

فلسفه شیشه‌های رنگی از زبان خانم صالحی نیز شنیدنی بود، اولین دلیلی که معماران یزدی از شیشه‌های رنگی در قاب‌های گره‌چینی شده استفاده کردند، رنگ و نما بخشیدن به حیاط خانه‌ها بود زیرا کاه‌گل رنگ خاکی دارد و اگر رنگ‌های دیگر به خانه‌ها اضافه نمی‌شد، خانه‌ها دل‌مرده می‌شدند به همین دلیل حوض‌های فیروزه‌ای، شیشه‌های رنگی، پارچه‌های رنگ‌به‌رنگ ترمه و دارایی، گل‌های لاله‌عباسی و درختان نارنج و انار به‌خوبی توانسته بودند روح زندگی را در خانه‌های ظاهراً بی‌روح کاه‌گلی بدمند.

وی می‌گوید: کم‌کم به این کشف رسیدند که شیشه‌های رنگی در دید حشرات به خاطر ساختار چشم آنها اختلال ایجاد می‌کند و مانع ورود حشرات می‌شود و از آنجا که یزد به عنوان یک منطقه گرمسیر، حشرات بسیاری داشت، به

تدریج استفاده از شیشه‌های رنگی در خانه‌ها باب شد. همه عناصر موجود در این خانه‌ها از دیدگاه این پژوهشگر فرهنگ عامه یزد از بادگیر، هشتی، حوض، درب‌های چوبی، زیرزمین، سرداب، تالار، شیشه‌های رنگی، اتاق‌های سه دری و پنج‌دری، سقف‌های گنبدی شکل، گچ‌بری‌ها و

با مادر بزرگ و پدر بزرگ و خاله‌هایش آمیخته می‌شود، می‌گوید: در قدیم بچه‌ها به‌ویژه پسرها بعد از ازدواج بلافاصله مستقل نمی‌شدند و معمولاً حداقل ۱۰ سالی با پدر و مادر خود در این خانه‌ها زندگی می‌کردند.

● سرداب‌هایی که یخچال مردمان قدیم بود

اتاق‌های سهدری و پنج‌دری از لحاظ رفت و آمد، اتاق‌های کاملاً مستقلی هستند و گرچه همه دورتادور حیاط ساخته شده و پنجره‌هایی رو به حوض دارند اما ورودی همه آنها مستقل است، آنهایی که با فرزندان‌شان زندگی می‌کردند، این اتاق‌ها را در اختیار آنها قرار می‌دادند و همیشه بهترین اتاق برای نوجوان‌ها بود و مطبخ یا همان آشپزخانه نیز

کارکرد فضاهای خانه‌های قدیمی یزد مبتنی بر سبک زندگی ایرانی - اسلامی

نام فضا یا المان	کارکرد
در ورودی	در قدیم همه درها چوبی بوده و تقریباً تزئینات یکسانی برای درها به کار برده می‌شد، آن قه‌های طلائی‌رنگی که اغلب بر روی درهای قهوه‌ای رنگ خودنمایی می‌کند، بسته به کوچکی یا بزرگی بودن در، پنج‌تایی، دوازده‌تایی یا چهارده‌تایی است که این قه‌ها نشان از مسلمان بودن صاحب‌خانه و اعتقاد آن‌ها به پنج تن آل عبا، دوازده امام یا چهارده معصوم دارد
کلون‌ها	کلون گرد صدای ظریف‌تری دارد و به اصطلاح صدای زیر دارد که زنان آن را می‌نواخته‌اند و کلون مستطیل شکل صدایی بم دارد و مردان آن را می‌نواخته‌اند و این کلون‌ها دقیقاً کاربرد آیفون تصویری امروز را دارد، با توجه به اعتقاداتی که مردم آن زمان داشتند، اگر زنی پشت در بود، تا حد امکان زن خانه برای باز کردن در مراجعه می‌کرد و اگر مرد بود، مردان مراجعه می‌کردند یا زن خانه با حجاب کامل بر آستانه در ظاهر می‌شد
هشتی	هشتی در واقع حد فاصل میان فضای بیرون و فضای درون خانه بود که همین فضا را در برخی شهرها به جای هشتی، بیرونی می‌خوانند
اتاق‌های سهدری و پنج‌دری	اتاق‌های سهدری و پنج‌دری از لحاظ رفت و آمد، اتاق‌های کاملاً مستقلی هستند و گرچه همه دورتادور حیاط ساخته شده و پنجره‌هایی رو به حوض دارند اما ورودی همه آن‌ها مستقل است، آنهایی که با فرزندان‌شان زندگی می‌کردند، این اتاق‌ها را در اختیار آن‌ها قرار می‌دادند و همیشه بهترین اتاق برای نوجوان‌ها بود
بادگیر	بادگیر معمولاً بر روی تالارها، همان اتاق‌های بی‌در بزرگ ساخته می‌شدند و این اتاق‌ها در تابستان محل استراحت و نشست و برخاست اهالی خانه بود زیرا این سازه‌ها دقیقاً کار کولر را انجام می‌دادند
شیشه‌های رنگی	اولین دلیلی که معماران یزدی از شیشه‌های رنگی در قاب‌های گره‌چینی شده استفاده کردند، رنگ و نما بخشیدن به حیاط خانه‌ها بود زیرا کاه‌گل رنگ خاکی دارد و اگر رنگ‌های دیگر به خانه‌ها اضافه نمی‌شد، خانه‌ها دل‌مرده می‌شدند شیشه‌های رنگی در دید حشرات به خاطر ساختار چشم آن‌ها اختلال ایجاد می‌کند و مانع ورود حشرات می‌شود و از آنجا که یزد به عنوان یک منطقه گرمسیر، حشرات بسیاری داشت، به تدریج استفاده از شیشه‌های رنگی در خانه‌ها باب شد

باشد مشکلی فرهنگی، مدیریتی و اقتصادی است، زیرا برای جامعه امروز الگوی سکونت دیگری ترویج می‌شود و جامعه نیز می‌پسندد.

عباسی عنوان کرد: در یزد ما که نسبت جمعیت آن به مساحت شهر، پایین است زندگی آپارتمان نشینی شکل گرفته، مردم استفاده از کولر گازی را مطلوب و استفاده از بادگیر را دون شأن خود و اساساً غیر عملی می‌دانند، نه مدیریت شهری تلاشی برای فرهنگ سازی کرده، نه دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی فرصتی یافته‌اند و تشویق شده‌اند تا به ارائه امکان عملی بودن این فناوری و کم‌وکیف آن بپردازند. مسئله اساساً استفاده از بادگیر نیست به نظر بنده بیشتر از اینکه این مشکل در حوزه معماری مطرح باشد مشکلی فرهنگی، مدیریتی و اقتصادی است، زیرا برای جامعه امروز الگوی سکونت دیگری ترویج می‌شود و جامعه نیز می‌پسندد.

وی ادامه داد: از سوی دیگر این مشکل مرتبط با منافع عده‌ای قلیل است که در پشت واردات میلیون دلاری برندهای خارجی سودهای کلان می‌برند، در آمدی که اگر کسر ناچیزی از آن صرف فرهنگ‌سازی برای پذیرش عمومی بادگیر می‌شد یا در اختیار دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی گذاشته می‌شد در معماری امروز، ما بادگیرهایی داشتیم که خدماتی مطلوب و امروزی ارائه می‌دادند.

عباسی تصریح کرد: بر این اساس با قاطعیت اعلام می‌کنم که بله می‌شود از بادگیر در معماری امروز استفاده کرد و حتی می‌خواهم از این پاسخ فراتر رفته و بگویم هنوز هم بادگیر بهترین گزینه برای سرد و مرطوب کردن فضاها در این اقلیم است مشروط به آنکه مسئولان، کارشناسان و مردم بادگیر را به عنوان یک فناوری کارآمد و روزآمد باور کنند و برای ترویج و استفاده از آن هر کس به سهم خود فعالیت فرهنگی، علمی و مبارزه با مافیای اقتصادی مخالف آن را سرلوحه کارهای خویش قرار دهد و این امر کار دشواری نیست در چارچوب یک برنامه هدفمند و مشارکت نهادهای ذی‌نفع و ذی‌نفوذ امکان‌پذیر است هرچند بنده فکر می‌کنم تا زمانی که درآمد حاصل از نفت وجود دارد، ما این کار را نخواهیم کرد.

عباسی ادامه داد: امیدوارم در عمل استفاده از سیستم‌های سرمایش و گرمایش طبیعی و سبز در آینده‌ای نزدیک محقق شود کما اینکه در جهان پیشرفته این مسیر با سرعت در حال طی شدن است.

سیستم‌های فعال گفته می‌شود در حال کاهش است و در مقابل سیستم‌های خودپایی چون بادگیر که بدون نیاز به انرژی‌های بازگشت ناپذیر کار می‌کنند و به آنها سیستم‌های غیرفعال گفته می‌شود به شدت در کانون توجه قرار گرفته زیرا مردم و متخصصان در این جوامع می‌دانند و باور کرده‌اند که امروز منابع انرژی به شدت تحلیل رفته، محیط زیست در معرض نابودی است و حتی سلامت جسمی و بهداشت کاربران در هنگام استفاده از سیستم‌های فعال در معرض خطر است.

استاد دانشکده هنر و معماری دانشگاه یزد ادامه داد: در حال حاضر متخصصان داخلی و خارجی پیشنهادهای متنوعی در زمینه روزآمدی و کارآمدی تکنولوژی بادگیرها ارائه کرده‌اند، استفاده از پانل‌های مرطوب در تنوره بادگیر، آب فشان‌هایی که با مصرف آب حداقلی باد خنک‌تر و با رطوبت بیشتری را در اختیار می‌گذارند، فیلترهایی که گرد و غبار هوای دمیده شده از داخل بادگیر را جذب می‌کنند و دهها پیشنهاد دیگر اما ما کماکان در مقابل سیستم‌های طبیعی مقاومت می‌کنیم.

وی تصریح کرد: مسئله اساساً استفاده از بادگیر نیست به نظر بنده بیشتر از اینکه این مشکل در حوزه معماری مطرح

شیشه کاری‌های هنرمندانه، کاهگل و خشت، نارنج و انار و مو و صدها عنصر دیگر هر یک فلسفه‌ای بی‌نظیر داشت.

● هیچ عنصر تجملی و بی کاربردی در خانه‌های قدیم یزد نبود

مواردی که معماری را یا متأثر از اقلیم یزد و کمبود آب و نبود انرژی به شکل‌های امروزی بوده است یا برگرفته از فرهنگ و تدین مردم این دیار و تقریباً هیچ عنصری بی‌استفاده یا تجملی در خانه‌های قدیمی یزد مشاهده نمی‌شود.

اما اینکه امروز نیز می‌توان از این عناصر خاص و شگفت‌انگیز استفاده کرد یا خیر، سؤالی بود که در تمام طول مسیر بازگشت ذهنم را مشغول خود کرده بود. آرامش، معنویت، صرفه‌جویی در انرژی‌های آب و برق و گاز و ... صفا و مهربانی، همه و همه از مواردی بود که کمتر می‌شد در خانه‌های سنگ و سیمانی که در مسیر بازگشت، کمی آن‌سوتر از بافت تاریخی یزد، صف‌آرایی کرده بودند، مشاهده کرد. آرامش، معنویت، صرفه‌جویی در انرژی‌های آب و برق و گاز و ... صفا و مهربانی، همه و همه از مواردی بود که کمتر می‌شد در خانه‌های سنگ و سیمانی که در مسیر بازگشت، کمی آن‌سوتر از بافت تاریخی یزد، صف‌آرایی کرده بودند، مشاهده کرد.

یکی از اساتید دانشکده هنر و معماری یزد معتقد است هنوز هم می‌توان از عناصری مانند بادگیر، شیشه‌های رنگی و ... به راحتی استفاده کرد.

محسن عباسی در مقابل این سؤال که پرسیدم آیا امروز هم می‌توان از بادگیر و دیگر عناصر معماری قدیم استفاده کرد، گفت: من در مقابل این سؤال، پرسش دیگری از شما دارم، چرا فکر می‌کنید نمی‌شود از بادگیر استفاده کرد، چرا ما به کیفیتی از شناخت از معماری بومی خود رسیده‌ایم که استفاده از بادگیر را در شرایط کنونی نشدنی می‌پنداریم و چرا جریان معماری ما به سمت و سویی رفته که این تردیدها و تشکیک‌ها در ذهن مردم شکل می‌گیرد که آیا می‌شود از عنصری کارآمد، سبز، دوستدار محیط زیست، سالم و ارزان در معماری امروز استفاده کرد یا خیر؟

وی افزود: به نظر من، بله می‌شود استفاده کرد و اگر امروز استفاده نمی‌شود مشکل در شناخت ما از معماری به طور عام و شناخت ما از معماری گذشته به طور خاص است و حتی می‌خواهم از این هم پیش‌تر بروم و بگویم مشکل در نوع نگاه ما به عالم و زندگی است.

عباسی بیان کرد: امروزه در دنیای توسعه یافته استفاده از سیستم‌های سرمایش و گرمایش انرژی‌خوار که به آنها

فراموشی معماری اصیل بومی؛ نبود ضابطه در هاراروی فرهنگ غربی باز کرد

معماری بومی منطقه گرگان که تنها بخش‌هایی از آن زنده مانده، به دلیل تغییر سبک زندگی و فرهنگ مردم و همچنین نبود ضابطه، فراموش شده و معماری بی‌ریشه غربی جای آن را گرفته است.

محمدجراغعلی

حوض فیروزهای و درختان نارنج که عطرشان در بهار کل کوچه را پر می‌کرد، در کنار حیاطی بزرگ و ایوانی رو به باغچه که محلی بود برای هم‌نشینی، صمیمیت و شنیدن داستان‌های مادر بزرگ، همه این‌ها، این روزها خاطراتی است که آپارتمان‌نشینان گرگان در ذهن خود مرور می‌کنند و حسرت آن روزهای نه‌چندان دور را می‌خورند.

زندگی امروز مردمان شهر من ملغمه‌ای شده از نداشته‌هایی که از ناکجاآباد به ارث برده شده است؛ سبکی از زندگی نامشخص که نه آرامشی برای مردمانش به همراه می‌آورد و نه معنی زندگی را تبیین می‌کند.

الگو گیری اشتباه از معماری غیربومی که به‌طور عمده از غرب وارد شده است، در حالیکه منطقه استرآباد و گرگان فعلی، از نظر معماری و سبک زندگی دارای خصوصیات ویژه و منحصر به فردی است که سازگار با اقلیم منطقه بوده و تمام نیازهای اجتماعی، فرهنگی و حتی اقتصادی ساکنان را تأمین می‌کرد.

اصالت فراموش شده سبک زندگی در گرگان

کارشناسان می‌گویند، شیوه‌ای که الان زندگی می‌کنیم اصالتی ندارد و نشأت گرفته از نیازها و توانایی‌های زندگی ما نیست. یعقوب رشتچیان، کارشناس ارشد معماری معتقد است: معماری بومی گرگان ویژگی‌هایی بسیاری دارد که حتی امروز هم جوابگوی زندگی ماست و بخش‌هایی از مردم جامعه که زمینه فرهنگی سنجیده‌تری دارند به راحتی می‌توانند در این نوع معماری زندگی کنند و نیازهای آن تأمین شود.

یکی از نکاتی که رشتچیان از آن به‌عنوان مزیت معماری بومی گرگان نام می‌برد، صرفه‌جویی انرژی این سبک معماری است، به‌نوعی که در تابستان انرژی کمتری برای سرمایش و در زمستان هم انرژی کمتری برای گرمایش مصرف می‌کنند.

وی توضیح می‌دهد که معماری بومی منطقه گرگان نه تنها دامنه آسایش انسان را تأمین می‌کند، بلکه رویکرد اجتماعی هم دارد، به این معنا که در ساخت هر ساختمان،

معماری بومی گرگان با اقلیم سازگار بود

معماری ما نه تنها با اعتقادات دینی و مذهبی مردم سازگاری دارد بلکه سازگاری بسیار خوبی با اقلیم‌های مختلف ایران دارد رشتچیان اضافه می‌کند: معماری ما نه تنها با اعتقادات دینی و مذهبی مردم سازگاری دارد بلکه سازگاری بسیار خوبی با اقلیم‌های مختلف ایران دارد. وی اشاره‌ای به تغییرات اندک در معماری درون‌گرایی گرگان می‌کند و توضیح می‌دهد: به خاطر آب‌وهوای مرطوب و گرمای تابستانه گرگان تغییراتی در این الگوی معماری درون‌گرا داده شده است به این معنا که در طبقه دوم ساختمان‌های دوطبقه بازشوهایی به بیرون پیش‌بینی شده و البته این تغییر تأثیری در درون‌گرا بودن نداشته زیرا ساختار معماری را حفظ کرده و از طرفی درون‌خانه را در معرض دید قرار نمی‌دهد.

این کارشناس معماری معتقد است می‌توان از ویژگی‌های معماری بومی منطقه در ساختمان‌های جدید استفاده کرد و حداقل کاری هم که می‌توان انجام داد این است که ساختمان‌ها را طوری بسازیم تا جلوی باد و نور یکدیگر را بگیرند و از ویژگی‌های اقلیمی منطقه هم حداکثر استفاده را ببرند.

وی با اذعان به این که استانداردهای زندگی با سال‌های دور بسیار متفاوت شده است، اضافه می‌کند: تکنولوژی امروزه

به ساختمان‌های مجاور هم توجه می‌شده و سازندگان طوری بنای خود را احداث می‌کردند که به‌طور مثال ساختمان مجاور از نظر بهره‌مندی از باد دچار مشکل نشود. وی شیوه معماری بومی ایران را درون‌گرا معرفی می‌کند و می‌گوید: در این معماری، توجه ساختمان به درون‌خانه است و با بیرون مانند معبر و خیابان تعامل مستقیم ندارد. در معماری درون‌گرا معمولاً یک حیاطی وجود دارد که ساختمان‌ها اطراف آن ساخته شده‌اند و فضاهای جنبی و خدماتی هم در جبهه‌های مختلف حیاط قرار داشتند.

یکی از نکات جالب که رشتچیان درباره آن توضیح داد، نحوه استقرار ساختمان‌های بیشتر از یک طبقه در محلات مختلف است. به‌طور مثال خانه تاریخی کبیر مجموعه‌ای از چند ساختمان است که قسمت جنوبی این مجموعه ساختمان‌های یک طبقه کوتاه و در بخش شمالی ساختمان دوطبقه اصلی قرار دارد. در این معماری ساختمان جلویی، مانع وزش باد به ساختمان عقب نمی‌شود و ساختمان عقب هم همیشه خنک‌تر می‌ماند.

این کارشناس معماری بایان این که در معماری بومی گرگان اتاق‌های اصلی پشت‌به‌پشت نیست و در هر دو جبهه دارای بازشو است تا کوران هوا ایجاد شود، ادامه می‌دهد: معماری در زندگی اجتماعی و حتی بافت شهر هم مؤثر است ولی امروزه هیچ کدام را نمی‌بینیم.

ویژگی‌های خانه‌های قدیمی گرگان مبتنی بر سبک زندگی ایرانی - اسلامی

ویژگی	توضیحات
معماری درون‌گرا	در این معماری، توجه ساختمان به درون‌خانه است و با بیرون مانند معبر و خیابان تعامل مستقیم ندارد. در معماری درون‌گرا معمولاً یک حیاطی وجود دارد که ساختمان‌ها اطراف آن ساخته شده‌اند و فضاهای جنبی و خدماتی هم در جبهه‌های مختلف حیاط قرار داشتند.
نحوه استقرار بنا	نحوه استقرار ساختمان‌های بیشتر از یک طبقه در محلات مختلف است. به‌طور مثال خانه تاریخی کبیر مجموعه‌ای از چند ساختمان است که قسمت جنوبی این مجموعه ساختمان‌های یک طبقه کوتاه و در بخش شمالی ساختمان دوطبقه اصلی قرار دارد. در این معماری ساختمان جلویی، مانع وزش باد به ساختمان عقب نمی‌شود و ساختمان عقب هم همیشه خنک‌تر می‌ماند.
سازگاری با اقلیم	به خاطر آب‌وهوای مرطوب و گرمای تابستانه گرگان تغییراتی در این الگوی معماری درون‌گرا داده شده است به این معنا که در طبقه دوم ساختمان‌های دوطبقه بازشوهایی به بیرون پیش‌بینی شده و البته این تغییر تأثیری در درون‌گرا بودن نداشته زیرا ساختار معماری را حفظ کرده و از طرفی درون‌خانه را در معرض دید قرار نمی‌دهد.

پیگیری می‌کنیم. هیئت‌مدیره این ضرورت را قبول کرده که بافت اصیل معماری هویت ما است و نباید گذاشت از بین برود.

موسوی با انتقاد از این که آسیب‌های معماری غیربومی سنجیده نشده است، بیان می‌کند: یکی از مشکلات این است که در حوزه توسعه شهری در کنار اتفاقات خوب، نظر جامعه مهندسی موردتوجه قرار نمی‌گیرد و این مسئله کارشناسان را دلسرد کرده است.

او تشکیل کمیته سیما و منظر شهری را یکی از اقدامات مؤثر نظام‌مهندسی در حوزه معماری می‌داند و می‌گوید: درباره بافت تاریخی و سیما و منظر شهری حتی در خیابان‌های اصلی طرحی در حال تهیه است و امیدواریم این مسئله به‌عنوان تکلیف در اختیار شهرداری‌ها قرار بگیرد و خروجی

مسائل معماری مهم است و روی آن تعصب‌دارند. شاید اگر مهندسان دخالت داشتند اتفاق دیگری رقم می‌خورد و شاهد چنین وضعیتی نبودیم. وی درخواست مالک را در تعیین نوع معماری و نمای ساختمان بسیار مؤثر می‌داند و می‌گوید: مهندس معمار ما علی‌رغم میل باطنی چون قدرت انتخاب ندارد مجبور

است به درخواست مالک توجه کند و حقوق شهروندی به او اجازه نمی‌دهد که ممانعت کند.

به گفته وی، نما و معماری باید متناسب با محیط، معماری سنتی و اقلیم منطقه باشد و همه دستگاه‌ها را در رعایت نشدن این الزامات دخیل هستند.

وی در پاسخ به این سوال که آیا نظام‌مهندسی به‌عنوان یک سازمان فنی اقدامی هم در این رابطه کرده یا خیر، توضیح می‌دهد: در نظام‌مهندسی دو نگاه جدی داریم. اول این که سازمان را با بافت تاریخی گرگان آشتی دادیم و در همین رابطه تاکنون چند دوره و کارگاه آموزشی برگزار کردیم و حتی جلسات خود را در بافت تاریخی گرگان برگزار می‌کنیم.

وی ادامه می‌دهد: الان هم بحث خانه «گفتمان شهری» را

باعث شده ما از وسایلی استفاده کنیم که راحتی ما را بیشتر فراهم کند. باین حال اگر ویژگی‌های اقلیمی را در نظر بگیریم می‌توانیم با مصرف انرژی کمتری به راحتی برسیم.

مصالح جدید معماری را آشفته کرده است

رشتچیان به انتقاد از مصالح و نمای به کار رفته در معماری جدید می‌پردازد و اضافه می‌کند: در گذشته تنوع کمتری از نظر مصالح داشتیم اما در عین حال هماهنگی در سیمای شهری وجود داشت، ولی امروزه تنوع مصالح باعث شده هر ساختمان از دامنه گسترده مصالح به انتخاب خود یکی را استفاده کند بدون این که به ساختمان‌های اطراف توجهی داشته باشد. این مصالح متأسفانه از نظر اقلیمی هم همخوانی با منطقه ندارند.

نقش مدیریت شهری و مهندسان در استفاده از شاخصه‌های بومی منطقه در معماری بسیار محرز است. متأسفانه یکی از مسائلی که در نفوذ سبک‌های معماری غیربومی در مناطق مختلف کشور از جمله گرگان دخیل بوده، نبود ضابطه و همچنین نداشتن نگاه تخصصی در مدیریت شهری است. شهرداری و نظام‌مهندسی دو دستگاهی هستند که باید در این زمینه نقش آفرینی کنند ولی اثرگذاری آن‌ها در این مسئله دیده نمی‌شود.

در گرگان علی‌رغم وجود سابقه تاریخی غنی و معماری بومی هیچ ضابطه‌ای برای معماری بخصوص نما نداریم و به همین دلیل شاهد نمایش معماری غیر اصیل وارداتی در این شهر هستیم.

سید مجتبی موسوی، رئیس سازمان نظام‌مهندسی ساختمان گلستان، ضمن قبول کوتاهی نظام‌مهندسی در این مسئله می‌گوید که متأسفانه نقش این سازمان در تصمیمات کلان شهری مانند تهیه طرح‌های جامع شهری دیده نشده و به آن‌ها به‌عنوان یک سازمان تخصصی اجازه ورود داده نمی‌شود.

او معتقد است وجود یک خلاء قانونی باعث نادیده گرفتن نظام‌مهندسی شده و تا این موضوع مطالبه عمومی سازمان در کشور نشود، مؤثر نخواهد بود.

وی نقش مهندسان در طراحی ساختمان‌ها را بسیار کلاسیک و ابتدایی می‌داند و می‌گوید: متأسفانه در شهر گرگان علی‌رغم وجود سابقه تاریخی غنی و همچنین معماری بومی با شاخصه‌های معماری بومی هیچ ضابطه‌ای برای معماری بخصوص نما نداریم و به همین دلیل شاهد نمایش معماری غیر اصیل وارداتی در این شهر هستیم. موسوی تأکید می‌کند که این ضابطه باید توسط شهرداری در طرح جامع دیده شود و توضیح می‌دهد: برای مهندسان و سازمان نظام‌مهندسی این ضابطه‌ها و

سرزمینی خودمان باشیم بهانه انقلاب ما بود. او اضافه می کند: متأسفانه در جمهوری اسلامی هیچ شاخصه معماری جز مجموعه‌ای از هرج و مرج در ساخت و ساز نداریم در حالی که دوران تاریخی ما هر کدام با شاخصه‌های معماری خود شناخته می‌شوند.

این دکترای معماری با یادآوری این که در طول تاریخ همواره تغییرات داشته‌ایم و این تغییرات همواره رو به رشد بود، بیان می‌کند: امروز ما نه تنها رشد نداریم، بلکه شاهد اضمحلال هستیم، از یک سو می‌خواهیم ارزش‌های خود را حفظ کنیم و از سوی دیگر می‌خواهیم رو به دنیا و مانند آن‌ها باشیم.

اگر می‌خواهیم معماری ما درست شود فقط باید زندگی را درست کرد و به میزانی که سبک زندگی را درست کرده‌اید معماری هم درست می‌شود؛ اظهار می‌کند: نمی‌توان امروز حد وسطی برای معماری در نظر گرفت یا ایده‌ای را پیشنهاد کرد که سبک معماری سنتی را در ساختمان‌های جدید ایجاد کند. اگر می‌خواهیم معماری ما درست شود فقط باید زندگی را درست کرد و به میزانی که سبک زندگی را درست کرده‌اید معماری هم درست می‌شود.

وی تنها راه رسیدن به معماری ایرانی اسلامی را نه تبلیغ آن، بلکه اجرای عملی آن در سطوح مختلف جامعه می‌داند و می‌گوید: معماری از فرهنگ می‌آید و راه اصلاح معماری هم فرهنگ است.

همان‌طور که عنوان شد شاخصه‌های معماری بومی ما برگرفته از اقلیم و رفتارهای اجتماعی منطقه بوده و ارتباط مستقیمی با اعتقادات ما داشته این روزها دستخوش تغییرات فراوانی شده که همین امر احیای آن را دشوار کرده است. باین حال کارشناسان معتقدند برای احیای این معماری تنها نباید به آئین‌نامه و قانون اکتفا کرد زیرا تا اراده و خواست مردم پشت این موضوع نباشد، دستیابی به آن غیرممکن است.

وی تغییر سبک زندگی و معماری ما و گرایش به سمت زندگی غربی را مربوط به اواخر دوره قاجار و اوایل دوران پهلوی معرفی می‌داند و ادامه می‌دهد: تکنولوژی، خوراک، پوشاک و مصالح ما از غرب رفته‌رفته وارد کشور شد. متأسفانه معماری ما هم در دوران پهلوی کلا جمع و سبک جدیدی پیاده شد.

معماری ایرانی اسلامی با آئین‌نامه اجرایی نمی‌شود

کتولی که تأکید دارد، معماری ایرانی اسلامی با هیچ آیین‌نامه، دستورالعمل و هیچ همکاری بین دستگاهی به دست نمی‌آید و هیچ وقت قابلیت دیکته شدن ندارد، مردم را مهم‌ترین بخش برای تغییر سبک معماری می‌داند و توضیح می‌دهد: اگر مردم بخواهند تغییر ممکن است، آن‌هم وقتی ارزش‌ها و سبک زندگی آن‌ها به این سبک برگردد، زیرا قوانین زیادی در شورای عالی شهرسازی تصویب شده ولی ریشه و بحث چیز دیگری است.

وی ادامه می‌دهد: وقتی کسی از نظر سبک زندگی تغییر کرده نمی‌توان با جریمه او را مجبور کرد. به‌طور مثال کسی که مکانیک نیست لباس مکانیکی را نمی‌پوشد و اگر مجبورش کنید مقاومت می‌کند. از نظر فرهنگی در از پاشنه جدا شده و ما را به سمتی بردند که از ریشه و جغرافیا جدا شدیم. ما اکنون بزرگ‌ترین مصرف‌کننده انرژی، آب، بنزین و ... در جهان هستیم در شرایطی که در سال‌های دور در سخت‌ترین شرایط زندگی کردیم و تمدن ساختیم.

کتولی در ادامه گزری هم بر شکل‌گیری انقلاب اسلامی و نقش آن در معماری می‌کند و ادامه می‌دهد: انقلاب ما برای تغییر مسیر بود. شعار ما «نه شرقی نه غربی» بود پس باید مبتنی بر سبک زندگی خودمان باشیم. این که می‌خواهیم مبتنی بر ارزش‌های خودمان و ویژگی‌های

و سبک زندگی مانند ارتباط بدن و لباس است. کارشناسان معماری را حتی لباس دوم انسان می‌دانند.

زندگی در گذشته نشأت گرفته از مواهب زیستی، شرایط تاریخی و اعتقادات مذهبی بود.

حسین کتولی، دکترای معماری بایان این که ما در گذشته سبک زندگی مبتنی بر چند شاخص داشتیم و این شاخص‌ها در زندگی مردم جاری بود، اظهار می‌کند: زندگی در گذشته نشأت گرفته از مواهب یا امکانات زیستی در جغرافیای آن منطقه بود.

وی عامل دوم را شرایط تاریخی منطقه بیان می‌کند و می‌گوید: گرانی‌ها از دو یا سه هزار سال پیش در همین اقلیم زندگی کرده و آموخته‌اند که اجر چه خاصیت و مزایایی برای آن‌ها دارد. به تجربه آموخته‌اند چوب چه نیازی از آن‌ها را برطرف می‌کند و یاد گرفته‌اند که روی دیوار غرب نباید پنجره تعبیه کنند و خانه را با یک‌فاصله کرسی بالاتر بسازند چون رطوبت به بنا و ساکنین آسیب می‌زند.

این کارشناس معماری عامل سوم را هم اعتقادات معرفی می‌کند و توضیح می‌دهد: مردم منطقه از زمانی که شیعه شدند، از زمانی که عاشق ابا عبدالله شدند، این عقاید و باورها در معماری و سبک زندگی آن‌ها تأثیرگذار شد.

وی بایان این که معماری سنتی از تجربه به تکنیک و تکنولوژی ساخت رسیده است، بیان می‌کند: نکته بسیار مهم این است که معماری ظرفی است برای زندگی آدم‌ها.

کتولی با یادآوری این که زندگی نسل امروز بسیار با گذشته متفاوت شده، توضیحی درباره نام‌گذاری «معماری ایرانی اسلامی» می‌دهد و می‌گوید: این نام‌گذاری را الآن انجام می‌دهیم زیرا آن زمان چنین نامی وجود نداشت و به آن فقط معماری می‌گفتند. معماری الآن ما، چون هیچ ارتباطی با قبل ندارد نام‌گذاری می‌کنیم.

کار کرد پنهان معماری ایرانی در آرامش ساکنان / اصل «محرمیت» رنگ باخت

باوجودی که امروزه اشکال مختلف معماری نوین خانه‌های مدرن را شکل داده، اما خانه‌های قدیمی بیشتر تداعی‌گر آرامش بود؛ آرامشی که گفته می‌شود با پشت کردن به اصول معماری اصیل از دست می‌رود.

ونوس پنهود

زن در مقابل پنجره‌های بلند با شیشه‌های رنگی نشسته و گلدوزی را در دست گرفته و تالو رنگ‌های سبز و آبی و قرمز روی دامن گل‌دار او نشسته است. با نگاهی آرام سوزن را در بافت پارچه فروبرده و نخ‌های رنگی را در تاروپود پارچه می‌لغزاند.

گرمی مطبوعی حائل او و برف‌های دانه‌درشت آسمان است. سقف بلند تالار ارسی هم باعث شده ذره‌ای از سرمای استخوان سوز برف به داخل خانه برسد. مرد از راه می‌رسد و سلام بلندی می‌دهد. برف حیاط را پارو کرده و حالا منتظر یک استکان چای از دستان پرمهری است که به سلامش با لبخند و خسته نباشید پاسخ گفته است.

کسی در می‌زند. از صدای کوبه مرد حدس می‌زند که بقالی سر کوچه مایحتاجی که سفارش داده را از شاگرد مغازه فرستاده است. خودش از تالار خارج می‌شود. حیاط را طی می‌کند و بعد از هشتی در خروجی خانه را باز می‌کند. شاگرد مغازه هر آنچه را آورده به زیرزمین منتقل می‌کند. نه نیازی به یخچال است و نه پیدا کردن سوراخ سنبه خنکی که بتوان برنج و حبوبات را نگهداری کرد.

مرد با شاگرد مغازه حساب می‌کند و به فضای خانه، چای گرم و گلدوزی‌هایی که یک گلبرگ آن در آرامش شیشه‌های بلند رنگی تکمیل شده بازمی‌گردد. خانه‌های تاریخی بازمانده اردبیل همگی تداعی آرامشی هستند که امروز در زندگی به اصطلاح مدرن و پر از امکانات اردبیل گم شده و رنگ و بوی خود را با هر قدر لوستر و مجسمه و گلدان کریستال که بخری بازمی‌یابند. خانه‌هایی که به عقیده محققان و کارشناسان بر اساس تناسب با فرهنگ و اقلیم منطقه بنا شده است و می‌توانست نیاز ساکنان را به عنوان یک چهاردیواری امن تأمین کند.

زمانی که آرامش از دست رفت

کمی آن طرف‌تر آپارتمانی بدشکل و بی‌حساب و کتاب در کنار خانه‌های افقی قد درازش را به رخ می‌کشد. از وقتی زمین‌ها گران شد خانه‌ها روی هم سوار شدند و برای جبران همه ناراحتی‌هایی که خانه‌های این چنینی داشت آدم‌ها خرت‌وپرت‌های تزئینی را دور خود جمع کردند.

زن در آپارتمان مقابل تلویزیون نشسته و منتظر است همسر با غذای آماده‌ای از راه برسد.

کسی زنگ در را به صدا درمی‌آورد. بی‌حساب و با عجله به مقابل در خیز برمی‌دارد. مهمان ناخوانده برای اینکه دیده نشود از سوراخ روی در فاصله گرفته و چهره‌اش مشخص نیست. ناگزیر در باز می‌شود.

همسایه دیوار به دیوار باز با چهره آشفته در چارچوب در خشک شده است. زن دلیل آمدن را می‌پرسد. همسایه از

صمیمی و نزدیک به هم داشت و مانع از فخر فروشی می‌شد و همین که مصرف‌کننده مصالح را از محل بومی خود تهیه می‌کرد موجب می‌شد معماری مردم وار و در خدمت انسان باشد.

مفهوم محرمیت رنگ باخته است

عضو کمیته سیما و منظر راه و شهرسازی استان معتقد است خانه‌های تاریخی برخوردار از ویژگی‌هایی است که آرامش را برای ساکنان تداعی می‌کند.

وی افزود: به عنوان مثال خانه‌ها همه بی‌تفاوت به فقیر و غنی بودن به یک شکل احداث می‌شد، اندرونی و بیرونی تعریف می‌شد و کوبه‌های متفاوت برای مرد و زن مهمان تدارک می‌دیدند.

وزیری با بیان اینکه حتی در کوچک‌ترین خانه‌های تاریخی اردبیل به موضوع اندرونی - بیرونی توجه شده است، اضافه کرد: در واقع در بخش بیرونی مهمان پذیرش می‌شد و به دلیل اینکه شعار «مهمان حبیب خدا است» جایگاه ویژه‌ای داشت همه خانه‌ها بخش مهمان‌پذیر داشتند.

از سویی مدیرکل میراث فرهنگی استان اردبیل نیز به لحاظ فرهنگی اصل اول خانه‌سازی در گذشته را محرمیت عنوان کرد.

کریم حاجی‌زاده تصریح کرد: خانه‌های اردبیل تا اواسط دوره پهلوی برخوردار از هویت است. در حال حاضر اغلب خانه‌های تاریخی اردبیل متعلق به دوره قاجار است که معماری با فرهنگ و اقلیم هماهنگ می‌شد.

وی افزود: از دوره پهلوی که به اصطلاح مدرنیته وارد زندگی مردم می‌شود، در واقع معماری نیز تغییر می‌یابد و این در حالی است که در خانه‌های تاریخی به جا مانده می‌توان منطق طراحی و دقت ریاضی قابل توجهی را مشاهده کرد. به گفته حاجی‌زاده پلان بندی ساختمان‌های قدیمی در کشور طوری است که اگر فردی می‌خواهد وارد خانه شود از کوچه

صدای حرف زدن‌های طولانی او با همسرش و از صدای طولانی تلویزیون به هم ریخته و زن را تهدید می‌کند که شکایت خواهد کرد.

یادش می‌اندازد که همین سال گذشته به خاطر قدم زدن‌های طولانی همسایه طبقه بالا از وی شکایت کرده و اعصاب حرف زدن‌های او با همسرش را ندارد.

زن در را با ناراحتی می‌بندد در حالی که فریاد می‌زند چارودیواری اختیاری. مدتی از آمدن همسایه گذشته مرد از راه می‌رسد. حالا که غر زدن‌های زن برای ناتوانی در خرید خانه مناسب بالا گرفته پیتزا سرد می‌شود و از دهن می‌افتد و در نهایت نخورده به سطل آشغال سر می‌خورد و مرد به اتفاق کارش پناه می‌برد.

به عقیده استادیار دانشگاه محقق اردبیلی معماری تاریخی اردبیل سه کارکرد اصلی فرهنگی دارد که امروز مورد غفلت است و همین غفلت مشکلات اساسی را برای ساکنان به دنبال داشته است.

همین که خانه‌ها نما و کالبد گرم و صمیمی و نزدیک به هم داشت و مانع از فخر فروشی می‌شد و همین که مصرف‌کننده مصالح را از محل بومی خود تهیه می‌کرد موجب می‌شد معماری مردم وار و در خدمت انسان باشد. وحید وزیری گفت: در اردبیل که اقلیم سردی دارد در معماری به سه اصل افقی بودن، شفافیت و شادی توجه شده است. معماری افقی به این معنی بود که با وجود برخورداری از زمین معماران و مالکان به ارتفاع‌سازی فکر نمی‌کردند و به ندرت حتی در معماری تاریخی ایرانی نیز ارتفاع‌سازی مشاهده می‌شود.

وی شفافیت را اصل دیگری می‌داند که به جای توده سازی در معماری فضا سازی انجام می‌شد و فشارهای روانی وارده به مصرف‌کننده در این نوع معماری به حداقل می‌رسد؛ در عین حال شادی مفهومی بود که بسیار به آن توجه شده است.

به گفته وزیری همین که خانه‌ها نما و کالبد گرم و

«سقف دو پوش دیبرستان صفوی اردبیل»

«شیشه های رنگی خانه وکیل»

های سفت خاک رسیده و از خود خاک حفاری برای ساخت و ساز استفاده می کردند. عضو کمیته سیما و منظر راه و شهرسازی استان البته موافق این ادعا نیست و اعتقاد دارد این خود مالکان هستند که علاقه ای به رعایت بسیاری از اصول موفق معماری ندارند.

وزیری تأکید کرد: بی شک با تغییر سبک زندگی نمی توان تمامی قالب معماری گذشته را تکرار کرد و این تکرار صحیح نیست اما می توان بسیاری از اصول معتبر آن را در خانه های مدرن امروزی پیاده ساخت. وی عمده نکته قابل توجه را سیما و نمای خانه ها و استفاده از المان های بومی و متناسب با فرهنگ دانست و افزود: به عنوان مثال چه ایرادی دارد که طرح های مشبک های بقعه شیخ صفی الدین در تزئینات نمای منازل جدید ما استفاده شود.

استادیار دانشگاه محقق اردبیلی متذکر شد: در گذشته خانه ها در قالب محلات تعریف می شد و هر محله برای خود قهوه خانه، مسجد و حمام داشت و مفهوم «شهر ما، خانه ما» به واقع مشاهده می شد.

وی افزود: علاوه بر منظر شهری بازگشت به مصالح بومی نیز علاوه بر صرفه اقتصادی می تواند خود به قابلیت معماری استان تبدیل شود.

به گفته وزیری در قوانین کشور آمریکا یکی از امتیازات خانه های مسکونی میزان استفاده از مصالح بومی است و این در حالی است که در خود استان مصالح بومی قابل توجهی وجود دارد و می تواند استفاده شود.

وی تأکید کرد: بهره گیری صحیح از معماری گذشته باید آموزش داده شود و حتی می توان فرهنگ سازی را از سنین پایین آغاز کرد.

در عین حال شهردار اردبیل بخشی از برنامه های فرهنگی بلندمدت این مجموعه را توجه به نشانه های فرهنگی و بومی در معماری شهری عنوان کرد.

حمید لطف اللهیان گفت: هر شهری باید تداعی گر فرهنگ و داشته های تاریخی آن باشد و شهرداری اردبیل رعایت الزامات فرهنگی به ویژه در معماری بناها را مورد تأکید دارد.

وی افزود: از جمله اینکه در تلاش هستیم تا حد امکان رعایت مؤلفه های فرهنگی در ساخت و سازها فرهنگ سازی شود و خود شهرداری در پروژه های عمرانی به این موضوع توجه دارد.

هر چند هنوز طرح و برنامه عملیاتی به منظور دست یابی به این مهم در اردبیل اجرا نمی شود، اما به تعبیر کارشناسان معماری حتی یک خانه مسکونی منظر شهر را متأثر می سازد و میزان بهره گیری از داشته های فرهنگی و بومی یک خانه مسکونی می تواند خود به بازآفرینی هویت منجر شده و یا ناخواسته هویت موجود را از بین ببرد.

و به مقوله حفظ گرمایش خانه توجه ویژه می شد. در عین حال عضو نظام مهندسی ساختمان استان اردبیل نیز معتقد است یکی از دلایلی که موجب می شد خانه های قدیمی به شکل مطلوبی حافظ انرژی باشد، دیوارهای کلفت خانه ها است.

امروز هزینه های گزافی برای تزئین و دکوراسیون صرف می شود اما حرف زدن ساده شما را همسایه دیوار به دیوار می تواند بشنود. ناصر شاهبازی متذکر شد: دیوارهای ضخیمی که در دور تا دور ساختمان اجرا می شد خود به عنوان حائل سرما و گرما عمل می کرد.

وی با ابراز تأسف از سهل انگاری معماران و مالکان ساختمان ها ادامه داد: امروز هزینه های گزافی برای تزئین و دکوراسیون صرف می شود اما حرف زدن ساده شما را همسایه دیوار به دیوار می تواند بشنود.

مدیرکل میراث فرهنگی استان نیز شکل و فرم قرارگیری پنجره ها را دقت ریاضی معماران گذشته در محاسبات و طراحی برای جذب حداکثری نور خورشید می داند.

حاجی زاده در این خصوص تأکید کرد: اغلب تالارهای خانه های تاریخی اردبیل جنوبی است و فرم پنجره ها مستطیل های طولی ایستاده است که در طول روز می تواند بیشترین میزان نور خورشید را جذب کند.

وی افزود: علاوه بر کلفتی دیوارها و مصالح بومی که استفاده می کردند برای حفاظت از انرژی پشت پنجره های شیشه ای درهای چوبی اجرا می شد که در زمان سرما بسته شده و مانع از اتلاف انرژی بود.

به گفته حاجی زاده با یک مهندسی دقیق بخش هایی که حرارت مصنوعی دارد مانند آشپزخانه را پشت تالار قرار می داند تا به عنوان حائل حرارتی عمل کند.

وی متذکر شد: با توجه به اینکه اردبیل یک دشت رسوبی است، در گذشته برای احداث ساختمان کمی حفاری کرده و لایه های سفت خاک رسیده و از خود خاک حفاری برای ساخت و ساز استفاده می کردند.

مدیرکل میراث فرهنگی استان به استفاده از سقف های دوپوشی که می شد بین آن دو حرکت کرد نیز اشاره کرد و گفت: این مهم حتی با هدف حفاظت تزئینات سقف انجام می شد.

وی تأکید کرد: فاصله بین کوچه و ساختمان به عنوان زیرزمین استفاده می شد که هم کارکرد انباری و هم حائل رطوبتی و گرما و سرما را داشت.

خانه فرهنگ ساکنان را تداعی می کند

در آشفته بازار امروز خانه های مسکونی بسیاری از نیازهای ضروری ساکنان مورد غفلت معماران قرار می گیرد. با توجه به اینکه اردبیل یک دشت رسوبی است، در گذشته برای احداث ساختمان کمی حفاری کرده و لایه

وارد هشتی خواهد شد. هشتی به معنی بیرون زدگی به شکل هشت ضلعی خود تأکید ندارد بلکه به نوعی رعایت حریمیت خانه را از سوی مهمان توقع دارد.

مدیرکل میراث فرهنگی استان افزود: در اغلب خانه های اردبیل در مقابل هشتی دیوار مسدود دیده می شود و فرد با زاویه ۱۸۰ درجه وارد حیاط می شود؛ در حالی که حیاط در مرکز ساختمان نیست که فرد غریبه بتواند ساختمان را تجسس کند و بین حیاط و ساختمان اختلاف سطح وجود دارد.

حاجی زاده متذکر شد: در تمامی خانه های تاریخی الزامات فرهنگی رعایت شده و حتی خانه های اربابی معمولاً دو بخش اندرونی و بیرونی دارد که در بخش بیرونی مراجعات کاری صورت می گرفت.

وی افزود: در عین حال در دق الباب نیز دو کوبه یکی برای زنان و دیگری برای مردان انتخاب می شد و هر جنسیتی کوبه خود را به صدا درمی آورد تا صاحب خانه بداند مرد یا زن پشت در است.

قرارگیری ساختمان ها همسو با خورشید

نه تنها در مباحث فرهنگی بلکه در اقلیم نیز تأمین نیاز و رفاه ساکنان در خانه ها منظور می شد.

یکی از کهن سالان اردبیلی گفت: ما در گذشته زمستان های به مراتب سردتری داشتیم؛ تا جایی که ارتفاع برف تا کمر آدم می رسید و برای اینکه بتوانیم تردد کنیم در داخل برف تونل می ساختیم.

علی رفتگی تصریح کرد: خانه های قدیمی نه بخاری گازی داشت و نه شوفاژ اما با همان کرسی گرم می شد و خود مردم هم زمستان که می شد برای تأمین پوشاک و گرم نگه داشتن خانه همت می کردند.

به عقیده استادیار دانشگاه محقق اردبیلی دلیل تعارضی که امروز در گرمایش خانه های قدیمی و مدرن دیده می شود بازهم بخشی از آن به معماری بازمی گردد.

وزیری افزود: در معماری تاریخی ایران در مناطق گرم بادگیرها و در اقلیم سرد زمستان نشین تعبیه می شد؛ در روستاها محل نگهداری حیوانات را مشرف به اتاق نشیمن می کردند و کوره و تنور را نزدیک نشیمن می ساختند.

این استاد دانشگاه فعال در حوزه معماری اردبیل دلیل اینکه کرسی های قدیمی بیشتر گرمابخش بوده را بخشی به فرهنگ حاکم در بین ساکنان مرتبط می داند و معتقد است اینکه ما در زمستان لباس نازک بپوشیم و شعله بخاری را زیاد کنیم قابل قبول نیست؛ در گذشته تحمل شخصی آدم ها بالاتر بود و نه تنها ساختمان بلکه ساکنان ساختمان نیز خود را با شرایط اقلیمی تطبیق می دادند.

به گفته استاد دانشگاه های اردبیل در واقع زیرزمین خانه های قدیمی به عنوان زمستان نشین کاربرد داشت

معماری ایرانی دستخوش تهاجم فرهنگی / محله‌های جدید هویت ندارند

همین محله از سر مردم کرمان مناره درست کرد. برخی از محله‌های کرمان نیز بنا به وقایع تاریخی شکل گرفته اند. مثلاً در محله پا منار همچنان مردم داستان‌های محله آقا محمدخان قاجار را برای هم تعریف می‌کنند و نام این محله به این دلیل پامنار گذاشته شده است که آقا محمدخان در همین محله از سر مردم کرمان مناره درست کرد.

هم‌اکنون پس از سال‌ها ۳۲ محله کهن کرمان برخی از محله‌ها همچنان پا برجا هستند، ساختار این محله‌ها کاملاً منطبق بر نیازهای اجتماعی مردم است؛ مثلاً کوچه‌هایی در این محله‌ها وجود دارد به نام آشتی‌کنان؛ مردم در گذشته دو نفر را که با هم قهر بوده‌اند از دو سوی کوچه گذر می‌دادند و وقتی این دو به هم می‌رسیدند به دلیل عرض بسیار کم کوچه‌ها مجبور بودند از کنار هم بگذرند و به هم سلام کنند.

اما بدون شک هسته مرکزی شهر کرمان بازار کهن این شهر است، سرایچه‌ها و راسته بازارهای متعددی که روزگاری کانون اجتماعی اصلی شهر کرمان بوده و ساختار اجتماعی زندگی مردم شهر در این بازار هنوز هم مطابق قدیم حفظ شده است، مردم با لهجه غلیظ کرمانی با هم سخن می‌گویند و بنا به طبع کرمانی هنوز هم در سخن هایشان شوخ طبعی جزئی جدا نشدنی است.

در برخی از خیابان‌های شهر خانه‌های قدیمی وجود دارد که هر یک می‌تواند بخشی از یک محله باشند که بیشتر شامل خانه‌های زرشتیان کرمان است.

«آلاشت» یکی از این خیابان‌هاست این عمارت‌ها شامل ساختمان‌های مرکزی هستند که بر فراز آنها بادگیرهای بزرگ نصب شده است، وجود باغ‌های بزرگی که درختان کهن چنار درون آن‌ها خوندنایی می‌کند هنوز هم چشم نواز است و ده‌ها تلمبه بادی که با ورزش باد پره هایشان به گردش در می‌آید و مردم کرمان با صدای چرخش پره هایشان خاطره بازی می‌کنند.

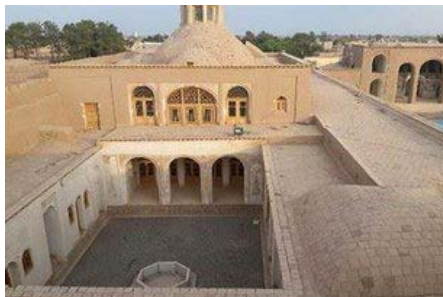
اینجا کرمان است شهری که قدمت قدیمی‌ترین آثار به جای مانده در آن مشخص نشده است اما مردمانش هنوز هم در کوچه پس کوچه‌های این شهر به معنای واقعی زندگی می‌کنند.

حفظ ساختار سنتی خانواده مهمترین اصل کرمانی‌ها

«ماشاالله ایرانمنش» پیرمردی ۹۰ ساله است با لهجه کرمانی و قدی خمیده اما همچنان در کنار همسر ۸۰ ساله اش حاجه خانم مومنی در یکی از همین خانه‌های تاریخی زندگی می‌کند. ایرانمنش که سابقاً معلم بوده از خاطراتش و زندگی سنتی مردم در گذشته سخن می‌گوید و یاد قدیم‌ها را زنده می‌کند. اینکه روزگاری که برق، گاز و آب لوله‌کشی نبوده چگونه خانه‌ها به گونه‌ای بنا می‌شدند که نیازهای مردم را برآورده می‌کردند از زمستان نشین و تابستان نشین تا اتاق بهاره و مطبخ‌هایی که جز زنان خانه کسی حق ورود به آن‌ها را نداشته است.

اتاق‌های اندرونی که کاملاً از بخش مهمانخانه جدا بوده اند و البته مهمانخانه‌ها بنا به خصلت مهمان‌نوازی مردم کرمان در بهترین جای خانه قرار می‌گرفته اند.

پیر مرد کرمانی می‌گوید: در محله ما بسیاری از جوانان به سمت تجدد گرایي سوق پیدا کرده‌اند در صورتیکه این همه طلاق و جدایی که در شهر وجود دارد به دلیل نبود سایه پدر و مادر بالای سر زوج‌های جوان است، تعجب می‌کنم وقتی به خانه‌های کنونی وارد می‌شوم آشپزخانه‌ها دیوار ندارند در صورتیکه اگر به مطبخ خانه ما سر بزنید کاملاً از بخش داخلی خانه جداس و ما حتی تور و اجاق خانه را دست نزن

خیال نیست اگر سری به محله‌های قدیمی شهر کرمان بزنید هنوز هم هستند محله‌هایی که مردمانش در چنین خانه‌هایی زندگی می‌کنند.

در شهر کرمان محله‌ها بر مبنای اعتقادات، باورها و دین مردم بنا شده‌اند که می‌توان به محله بالاسری، پایین سری، یهودی و زرشتی اشاره کرد و گاه بناها به اقتضای حرفه‌ها شکل گرفته‌اند مانند محله‌های قالیبافان، خشت‌مال‌ها، چوپان محله، کشتکاران و زرگران.

از محله‌های قدیم کرمان که هنوز پا برجا هستند و خانه‌های قدیمی در آن‌ها وجود دارند می‌توان به محله‌های خواجه خضر، محله بازار شاه، بازار عزیز، باغ نشاط، پامنار، توکل آباد، جانی آباد، دولت‌خانه، دوازده‌ماه، زرشتیان، سلسبیل، شاه‌عادل، فیروز آباد، بادبزی‌ها و ... اشاره کرد برخی از این محله‌ها از مهاجران یک روستا که سال‌ها قبل به شهر مهاجرت کرده‌اند تشکیل شده است، مثلاً در محله فیروز آباد محله‌ای کوچک وجود دارد به نام چترودی‌ها که همگی ساکنانش، نیاکانشان اهالی روستای چترود در نزدیکی شهر کرمان هستند.

محله‌هایی که نقش خاطره می‌زند

محله‌های کرمان از ارکان مختلفی تشکیل می‌شدند که شامل کوچه‌ها، بازارچه‌ها و میدان اصلی بوده است و گرداگرد این محله‌ها مسجد، تکیه، حمام، زورخانه، آب‌انبار، بازارچه و ... وجود داشته است که هنوز هم پا برجا هستند که از جمله این محله‌ها می‌توان به محله تله باغ له و یا خواجه خضر اشاره کرد، اما اکثراً به دلیل رواج احداث ساختمان‌های مدرن شکل این محله‌ها تغییر یافته و هر کدام از اجزای محله‌های قدیمی در بخشی از محله‌های کنونی قرار گرفته است.

قدمت برخی از این محله‌ها آنقدر زیاد است که چندین نسل در آن‌ها زندگی کرده‌اند مثلاً قدمت مسجد محله خواجه خضر که به قرن‌ها قبل باز می‌گردد. این مسجد پس از گذشت قرن‌ها همچنان در کنار میدانی در مرکز همین محله وجود دارد و بسیاری از مراسم مردم کرمان در این مسجد برگزار می‌شود.

در محله پا منار همچنان مردم داستان‌های حمله آقا محمدخان قاجار را برای هم تعریف می‌کنند و نام این محله به این دلیل پا منار گذاشته شده است که آقا محمدخان در

خانه‌های سنتی نقش ارتباط‌گری با جامعه ایرانی دارند؛ چنانکه جریان پویای اجتماعی از خانه، کوچه و محله شکل می‌گیرد از این جهت است که معماری ایرانی نیز دستخوش تهاجم فرهنگی شده است.

اسما محمودی

هنوز هم ماهی‌های قرمز در حوض هشتی میانه خانه‌های تاریخی شهر کرمان بالا و پایین می‌روند و باد در بادگیرهای این شهر زمزمه زندگی سر می‌دهد، کودکان در حیاط بزرگ این خانه‌ها در پی هم می‌دوند و پشت ستون‌ها و هشت دری‌ها با گچ بری‌ها و کاشی‌های فیروزه‌ای پنهان می‌شوند.

ظاهر که از راه می‌رسد نور پنجره‌های رنگی اتاق‌های نشیمن تا میان خانه پهن می‌شود. روزهای پایانی پاییز است. سرداب‌ها میزبان هندوانه و انار شب پلدا شده‌اند. شب پلدا که بیاید اهالی کرمان بزرگترین دوره‌می خانوادگی‌شان را جشن می‌گیرند.

قالیچه‌های کرمانی دست باف یکی یکی پهن می‌شوند و پستی‌های پته بر دیوارها تکیه می‌دهند، روبرو ایوان خانه حیاط و باغچه با برگ‌های چنار کهنسال فرش شده است و صدای گنجشک‌ها در گرمای آفتاب پاییزی فضای خانه را پر کرده است.

میانه حیات یک حوض هشتی قرار دارد و گلدان‌ها اطراف حوض چیده شده‌اند اینجا کرمان است. هنوز حال مردمش به لطف کویر خوب است.

اتاق‌های خانه دور تا دور حیاط پراکنده هستند در هر اتاق یکی از اعضای خانواده اصلی به همراه همسر و فرزندان‌شان زندگی می‌کنند و پدر و مادر در اتاق‌هایی با پنجره‌های مشبک مشرف بر حیاط خانه ساکن شده‌اند.

خانه‌های قدیمی کرمان چینی متفاوته دارد. اتاق‌های خانه دور تا دور حیاط معماری شده‌اند در هر اتاق یکی از اعضای اصلی خانواده به همراه همسر و فرزندان‌شان زندگی می‌کنند و پدر و مادر در اتاق‌هایی با پنجره‌های مشبک مشرف بر حیاط خانه ساکن شده‌اند و زندگی در این خانواده در کنار پدر بزرگ و مادر بزرگ پدر و مادر و نوه‌ها شکلی سنتی به خود گرفته است.

اینجا روایتی از یک مجموعه تلویزیونی تاریخی و یا خواب و

بسیار پایین جمعیتی برخوردار است و زیرساخت های شهری رها شده و در مقابل وضعیت خدمات شهری در سایر قسمت های شهر با چالش عمده مواجه شده است. در حالیکه قبل از این در ساختار خانوادگی کرمان حمایت خانواده در اوج خود قرار داشت اما هم اکنون آپارتمان نشینی و دوری اعضای خانواده ها از یکدیگر آسیب ها و مشکلات اجتماعی را افزایش داده است.

طی ماه های اخیر با همکاری شهرداری و میراث فرهنگی استان کرمان روند مرمت آثار تاریخی کرمان بسیار پر رنگ دنبال می شود بطوریکه بسیاری از این خانه های تاریخی تملک و بازسازی شده و یا در حال بازسازی هستند. طرح های فرهنگی خانواده محور توسط دستگاه های فرهنگی، سمن ها و گروه های مردمی در کرمان افزایش یافته است و همچنین آپارتمان نشینی دسته جمعی در کرمان رو به افزایش است، بطوریکه اعضای یک خانواده مجتمع مسکونی را خریداری و در آن زندگی می کنند.

هر چند مولفه های معماری سنتی به صورت عینی در معماری جدید رسوخ نکرده است اما به صورت ملموس نمای برخی از مجتمع های شخصی در کرمان به سمت تزئین های سنتی متمایل شده و به نظر می رسد این سرآغازی برای عصری جدید در معماری کرمان باشد. در بررسی های خبرگزاری مهر حتی خانه ای در کرمان یافت شد که کاملاً مطابق با معماری سنتی و با استفاده از تکنولوژی های روز در حال احداث است و در حیات این خانه مقاطع تاریخی مختلف شهر در قالب نقاشی و مجسمه سازی به تصویر کشیده و سعی شده که از یادگیر برای سیستم تهویه خانه استفاده شود اما معمار و مالک این خانه از مصاحبه در خصوص انگیزه اش از احداث چنین خانه ای خودداری کرد.

این نشان می دهد هنوز فرهنگ استفاده از معماری سنتی در کرمان نهادینه نشده است و اگر هم معدود افرادی به این سمت سوق پیدا می کنند برای مقاصد جز گرایش به فرهنگ و معماری اصیل است.

نگاهی به تکنیک و کاربری معماری سنتی در کرمان

مهیار صادقی از جمله معماران کرمانی است که مدرک کارشناسی ارشد معماری دارد و پایان نامه اش را در خصوص معماری سنتی کرمان گذرانده است می گوید: وقتی به معماری سنتی شهر کرمان نگاه می کنیم به این نتیجه می رسم که خانه بر مبنای آسایش و اعتقادات و رسوم مردم ساخته می شده است و واقع هر بخش از خانه یا نیازی را برآورده می کرده و یا بنا به اقلیم منطقه مردم را در بیشترین

بهار خواب، اتاق یادگیر، بام گنبدی شکل و مطبخ بوده اند. در اتاق های گوناگون این خانه ها اعضای مختلف هر خانواده پس از تشکیل خانواده زندگی می کردند و خانواده های فرعی در دل خانواده اصلی ایجاد می شدند.

نگاهی به مصالح خانه های سنتی کرمان

مهمترین مصالح به کار رفته در این خانه ها خشت و گل بوده است اما نمای بیرونی این خانه ها با گچ بری، کاشی کاری و مصالح دیگر تزئین می شده و درب خانه ها چوبی است. با وجود اینکه هنوز محله های قدیمی شهر پا برجا مانده اند اما به دلیل عدم بازسازی خانه ها و تجددگرایی مردم در حال حاضر اکثر مردم کرمان این بخش از شهر را ترک کرده اند و به جز خانه هایی که قابل سکونت هستند برخی از این خانه ها تبدیل به انبار و یا متروکه شده اند.

رها شدن خانه ها موجب شده برخی قسمت های بافت تاریخی کرمان به ویرانه تبدیل شود و حیات این بخش از شهر به خطر افتاده است.

برخی از مالکان نیز اقدام به تخریب شبانه و ناگهانی این خانه می کنند و در زمان اندک آپارتمان و برج ها جای این خانه ها را می گیرند.

مرکز و شرق شهر کرمان به عنوان قلب بافت تاریخی، به دلیل مهاجرت مردم به سمت شمال و غرب شهر از تراکم

ایم.

چهار نفر از فرزندانم با خانواده هایشان هنوز در خانه ما زندگی می کنند و اتاق ها را بین همدیگر تقسیم کرده ایم و از مطبخ به صورت مشترک استفاده می کنیم، بچه ها هم با یکدیگر و زیر نظر پدر مادر و عمه و عمو بزرگ می شوند و درس زندگی می آموزند.

وی می افزاید: چهار نفر از فرزندانم با خانواده هایشان هنوز در خانه ما زندگی می کنند و اتاق ها را بین همدیگر تقسیم کرده ایم و از مطبخ به صورت مشترک استفاده می کنیم، بچه ها هم با یکدیگر و زیر نظر پدر مادر و عمه و عمو بزرگ می شوند و درس زندگی می آموزند.

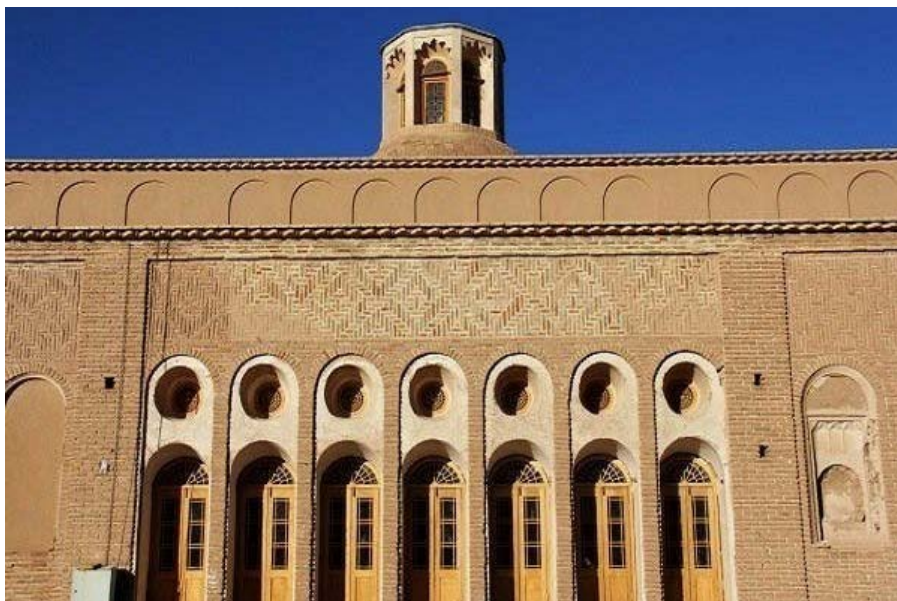
پیرمرد یادی از گذشته ها می کند و آهی می کشد و می گوید: بسیاری از مردم از این محله ها رفته اند اما اینجا هنوز به برکت وجود خانه «سید خوش رو» بافت سنتی خود را دارد.

وی با افتخار می گوید: عزاداری عاشورایی مردم هنوز هم در خانه خوشرو با همان شکل و شمایل قدیمی اش برگزار می شود و مردم همین کوچه های مسقف را فرش و عزاداری می کنند چون اینجا بوی زندگی می دهد.

هنوز هم برخی از خانواده های کرمانی در خانه های تاریخی زندگی می کنند با این وجود بسیاری از مردم ترجیح می دهند در خانه هایی با معماری مدرن اوقات خود را سپری کنند و در محله های قدیمی که ساخت و ساز جدید در آن ها در حال انجام است مردم سعی می کنند خانه های خود را کنار هم بسازند و در واقع خانه های یک خانواده بزرگ در نزدیکی هم شکل گرفته اند.

اما در محله های تازه ساز به خصوص در غرب شهر کرمان دیگر نشانی از این نحوه از زندگی دیده نمی شود. شهر کرمان یکی از ساختارهای کاملاً سنتی در ایران محسوب می شود که در کنار شکل خانه ها همچنان خانواده هایی هستند که مطابق با ساختار سنتی خانواده زندگی می کنند و براساس تحقیقات میزان مشکلات اجتماعی و آسیب ها در این نوع خانواده ها کمتر است.

کنار هم زندگی کردن خانواده ها، تصمیم گیری جمعی با مدیریت بزرگترین فرد خانواده، رعایت اصول و سنت ها، نوع زندگی و وسایل زندگی، کسب و کارهای خانوادگی موروثی از جمله نمادهای این سبک زندگی هستند که هنوز هم در برخی از محله ها و خانه های قدیمی کرمان دیده می شود. این خانه ها بسیار وسیع و متشکل از چندین اتاق شامل زمستان نشین، تابستان نشین، سرای بزرگ برای مهمانان، حوزه های هشتی زیر سقف و بادگیرهای بزرگ، حوض های هشتی در حیاط و درختان و باغچه های وسیع، سراچه ها،

منطقه مضاف بر استفاده از شرایط آب و هوای آن منطقه زیبایی خاص خود را داشته است و با دست و فکر ایرانی انجام می شده است.

وی با اشاره به اینکه معماران با نیت و معرفت خاص اسلامی خود کار می کردند، اظهار کرد: محمد معمار یزدی معمار مجموعه گنجعلی خان بدون وضو کار خود را شروع نمی کرد، همین امر هم باعث شده این مجموعه بعد از ۴۰۰ سال سرپا باقی بماند و مایه افتخار باشد.

وی عنوان می کند: در حال حاضر با کمال تأسف زشت ترین، بدترین و بی اندیشه ترین نوع معماری را در جامعه شاهد هستیم.

وی با اشاره به معماری غلط بر گرفته از سبک های خارجی در مناطق کویری، می گوید: استفاده از سقف شیروانی و شیشه برای معماری در مناطق کویری با وجود خورشید تابان که یک نعمت بی نظیر برای استفاده از انرژی های پاک است کاری اشتباهی است.

وی تصریح می کند: معماری غلط بر گرفته از معماری خارجی باعث صرف هزینه های زیادی در خصوص خنک نگه داشتن خانه ها می شود در گذشته منقل آتش خانه را در فصل زمستان گرم نگه می داشت اما امروزه با این سبک معماری انرژی برق زیادی باید مصرف شود.

راه اندازی اتاق فکر احیای سبک زندگی ایرانی در کرمان

وی از راه اندازی اتاق فکر با حمایت استاندار کرمان خبر می دهد و می گوید: افراد متخصص یک روز در طول هفته دور هم جمع می شوند تا در خصوص برجا ماندن سبک معماری سنتی اسلامی در کرمان راه حلی بیابند.

به عقیده کارشناسان خانه های سنتی نقش ارتباط گیری با جامعه ایرانی دارند؛ چنانکه جریان پویای اجتماعی از خانه، کوچه و محله شکل می گیرد از این جهت است که معماری ایرانی نیز دستخوش تهاجم فرهنگی شده است و امروزه باید مصادیق دست اندازی غرب در فرهنگ ایرانی را در معماری هم دنبال کرد.

رئیس مرکز کرمان شناسی با وارد کردن سبک معماری خارجی مخالفت و معتقد است: همانطور که کشورهای دیگر از ورود معماری خشت و گل جلوگیری می کنند ما هم اجازه این کار را به آن ها نمی دهیم.

وی با بیان اینکه هر کسی با هر تفکری و فرهنگی نمی تواند الگوی معماری خود را به ما تحمیل کند، می گوید: این الگو علاوه بر اینکه ظاهر شهر را تحت تاثیر قرار می دهد، بر روی فرهنگ مردم آن شهر هم موثر است.

گلاب زاده می افزاید: با ورود اسلام، معماری سنتی ایرانی تحول پیدا کرد و تکامل یافت: ارزشمندترین تاثیر معماری سنتی بر جامعه ما این بود که زمینه انس و الفت را فراهم می کرد.

وی ادامه می دهد: خانه های قدیمی در چهار سمت و سویشان اتاق بود که اعضای خانواده با هم زندگی می کردند.

گلاب زاده توضیح می دهد: در طول تاریخ، خانه ها و کوچه های سنتی شهر توانسته اند ارتباط قوی با جامعه ایرانی ایجاد کنند.

شهر کرمان با وجود تمام فراز و نشیب هایی که در خصوص حفظ و مرمت بناهای تاریخی طی کرده اما هنوز هم یکی از مهمترین شهرهایی است که بافت سنتی خود را تا حدود بسیار زیادی حفظ کرده است.

مردم همچنان در خانه های تاریخی دور هم جمع می شوند روی ایوان ها روی قالیچه های کرمانی و دور سینی های قهوه قوتو و کلمه کرمانی می نشینند و در حالی که مردان از خاطر اشناسن سخن می گویند زنان و دختران بر پته های دست بافت کرمانی سوزن می زنند و امیدوارند این سبک زندگی برای نسل های بعد نیز ادامه یابد.

دور خانه قرار داشته اند و بنا به فصل از آن ها استفاده می شده است.

صادقی ادامه می دهد: بادگیر خانه ها نیز معمولا در کنار شاه نشین و تالار بوده است و زیر آن نیز حوضی وجود داشته که بعد از ورود باد به درون اتاق کوران می شده و باد از دالان ها وارد اتاق های تابستانی می شده است. اما اتاق های زمستانه کم پنجره بوده اند و بیشترشان با کرسی گرم می شده اند.

وی دلیل وجود زیر زمین در این خانه ها را نیز به وجود رمز معماری زیر سطح زمین می داند و اینگونه می گوید که اگر بنایی زیر زمین ساخته شود دمای این اتاق در واقع همیشه ثابت است و رطوبت هم در آن ها بالاست و عملا موجب تثبیت دمایی معادل ۲۱ درجه در تمام فصول می شده است.

سقف گنبد ای رمز معتدل بودن هوا

وی به سقف گنبد ای خانه های قدیمی در کرمان اشاره کرد می کند و می افزاید این نوع سقف هنوز هم در روستاها و برخی از خانه های شهر کرمان وجود دارد و دلیل وجود این نوع سقف هم این بود که از تابش مستقیم آفتاب به خانه جلوگیری کنند و در هر زمان از روز بخشی از سقف زیر آفتاب بوده اما پخش دیگر به دلیل دایره بودن سقف سایه بوده و دما را ثابت نگه می داشته است.

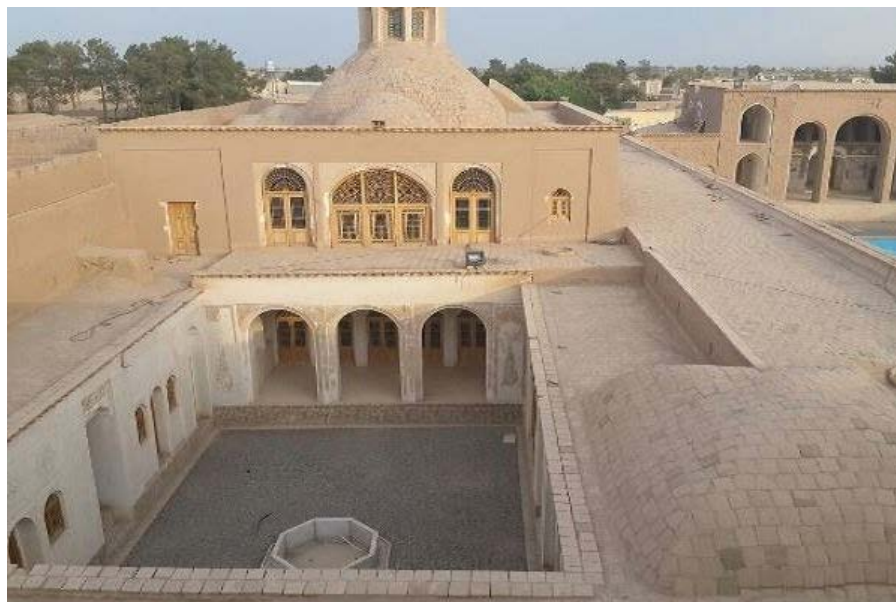
وی می گوید: در کنار مهندسی خاصی که معماران برای

آسایش و آرامش ممکن قرار می داده است.

وی می گوید: در کرمان با توجه به اقلیم خشک منطقه سعی می کردند خانه به گونه ای باشد که رطوبت را به خود جذب کند و در مسیر خانه حتما قنات گذر می کرده، اکثر خانه های تاریخی کرمان زیر زمین و سردابه و پایاب دارند در واقع کرمانی ها به راهی که به سمت قنات می رود پایاب می گویند اما به این بسنده نمی کردند بلکه منبعی از ساروج می ساختند و به استفاده از لوله هایی که از همین مواد ساخته می شود آب را به سمت حوض و حتی مطبخ هدایت می کردند وی در خصوص ساختار معماری خانه های کرمانی می گوید: در معماری اصیل کرمانی خانه ها با دیوارهای بلند محصور بوده اند اما از زمان قاجار به این سمت وجود پنجره به سمت کوچه در خانه نیز متداول می شود.

صادقی می گوید: اگر همین الان هم در خانه های قدیمی را مشاهده کنید دو کولان می بینید در واقع یک کولان زنانه بوده و یک کولان مخصوص مردان بوده است و صاحب خانه بنا به مسائل مذهبی متوجه می شده یک زن و یا یک مرد پشت خانه اش است و در ورودی خانه سردر و مکانی برای نشستن بوده که به آن پیر نشین می گفتند که موجب آسایش کسی بوده که به خانه مراجعه می کرده است.

وی می افزاید: بعد از باز شدن در خانه فرد نمی توانسته داخل خانه را ببینید بلکه وارد یک فضای هشتی می شده است و

ساخت از کان خانه داشته اند اما تزئین خانه یکی از ارکان مهم بوده چون خانه باید فضایی زیبا و مفرح به خصوص برای بخش اندرونی که زنان در آن زندگی می کردند برخوردار باشد. استفاده از تصویرگری، کاشیکاری، گچ بری و آجرهای حکاکی شده و فرم دهی در همین راستا در خانه ها انجام می شده است.

رئیس مرکز کرمان شناسی می گوید: در بینش سبک معماری سنتی و آمیزه آن با سبک معماری اسلامی همیشه بهترین ها برای سکونت گاه های خاص در نظر گرفته می شد.

«محمد علی گلاب زاده» می افزاید: زندگی کردن در کویر و بهره گیری از امکانات کویری همیشه بهترین شیوه برای زندگی بوده است.

محمد معمار یزدی معمار مجموعه گنجعلی خان بدون وضو کار خود را شروع نمی کرد. همین امر هم باعث شده این مجموعه بعد از ۴۰۰ سال سرپا باقی بماند و مایه افتخار باشد. وی ادامه می دهد: استفاده از سقف گنبدی بهترین شیوه معماری در این مناطق است و استفاده از مصالح ویژه هر

در نهایت با دو سالن مواجه می شده که یکی به اندرونی خانه راه داشته و دیگری به بیرونی ختم می شده است که اندرونی مخصوص اعضای خانواده که محرم بوده اند می شده و در بخش بیرونی نیز مهمان خانه قرار داشته که شامل تالار و یک حیاط جدا بوده است.

این کارشناس می گوید: در حیاط خانه ها حوض و اکثرا چهار نوع باغچه بنا به چهار فصل وجود طراحی می شده است اما درختان اصلی به گونه ای انتخاب می شده اند که در تابستان سایه داشته باشند و در زمستان بدون برگ باشند که آفتاب وارد حیاط شود.

صادقی ادامه می دهد: ابعاد هر یک از ارکان خانه بنا به توان مالی خانواده بوده است اما زیر همه اتاق ها زیر زمین قرار داشته و اتاق ها بالاتر بنا می شدند.

وی می گوید: اتاق ها بنا به درهایی که داشته اند کاربری شان تعریف می شده است و نامگذاری می شدند مثلاً اتاق دو دری تا ۹ دری در خانه ها وجود داشته است که معمولا اتاق های هشت دری و ۹ دری برای مهمان ها بوده است و به آن ها شاه نشین هم می گفتند که این اتاق ها دور تا

معماری بوشهری در بوته فراموشی / خانه‌هایی که به خاطر ه‌ها پیوستند

می‌شوند. این بودن مشترک و مای کلی می‌تواند راهی برای برانگیختن عطفوت پنهان شده افراد جامعه باشد.

نگاهی به خانه‌های قدیمی بوشهر

شرایط اقلیمی، مسائل فرهنگی و به‌ویژه مذهب در شکل‌گیری و ساخت خانه‌ها در بوشهر مؤثر بوده است؛ آب و هوای گرم و مرطوب مهمترین ویژگی در شکل‌گیری خانه‌ها در بوشهر قدیم است. بناهای قدیمی بوشهر دارای خصوصیات زیبا و منحصر به فردی هستند که بعضی از این خصوصیات در هیچ جای دیگر ایران دیده نمی‌شود. خانه‌های بوشهر در ارتفاع گسترش یافته‌اند که دارای دو تا چهار طبقه هستند، بناهای بوشهر در عین درون‌گرایی دارای نوعی حالت برون‌گرایی نیز هستند، خانه‌های بافت دارای حیاط مرکزی و اتاق‌های اطراف آن هستند؛ آب انبار و باغچه و چاه آب نیز از عناصر آن محسوب می‌شود.

در بناهای قدیمی بوشهر، بعضی اتاق‌ها به داخل حیاط بازشو و دید دارند ولی بیشتر اتاق‌ها به بیرون نیز بازشو دارند که گاهی تعداد بازشوها از دو طرف و کناره‌ها به ۱۲ عدد می‌رسد.

وجود شیشه‌های رنگی و ارسی‌های گره چینی شده و طاق‌های هلالی زیبایی خاصی به بناها بخشیده است. وجود شیشه‌های رنگی و ارسی‌های گره چینی شده و طاق‌های هلالی زیبایی خاصی به بناها بخشیده است. یک بنا از اجزای مختلفی تشکیل شده که بعضی از این عناصر نقش عملکردی و برخی دیگر نقش تزئینی دارند. در ساختمان‌های بوشهر معمولاً ورودی با یک چرخش فضای بیرونی را به داخل خانه ارتباط می‌دهد و در نتیجه دید بصری خارج به داخل خانه قطع می‌شود و ورودی به هشتی یا دروازه معروف است و دارای درب چوبی دو لنگه بزرگ با نقش گل میخ‌های برنجی و کوبه است.

یکی از خصوصیات ورودی در بناهای قدیمی بوشهر وجود روزنه‌ای در بالای آن برای عبور نور و هوا است. بیشتر خانه‌ها دارای سیستم حیاط مرکزی هستند که ابعاد این حیاط‌ها بزرگ نیست و دلیل این امر ایجاد حداکثر سایه در آن است، ثانیاً معمولاً دور تا دور حیاط مرکزی

می‌کنند، همه نیمه باز و یا بازند تا هوای مطبوع اواخر اسفند جانی تازه به خانه بدهد.

آفتاب زیبایی زمستانی از پشت پنجره به داخل روی فرش دستباف تیریز می‌نشیند، شیشه‌های رنگی پنجره، رنگین کمان می‌سازد و رقص رنگ‌ها و نسیم خنک مجموعه‌ای شاعرانه را مهیا می‌کند.

صدای موج‌های دریا که به ساحل می‌خورند، از دور دست می‌آید...

چشم‌انداز که باز کنی رویا تمام می‌شود و چند دهه به جلو پرتاب می‌شوی؛ اکنون هر چقدر هم گوش دهی نمی‌توانی صدای دریا را از میان صدای بوق ماشین‌ها و سرو صدای شهر بشنوی چشم‌انداز را که باز کنی رویا تمام می‌شود و چند دهه به جلو پرتاب می‌شوی؛ اکنون هر چقدر هم گوش دهی نمی‌توانی صدای دریا را از میان صدای بوق ماشین‌ها و سرو صدای شهر بشنوی.

حالا دیگر از سبک معماری گذشته بوشهر فقط همان خانه‌های تاریخی به یادگار مانده‌اند و این روزها هر خانه‌ای که ساخته می‌شود، به سبک جدید و گاهی با الهام‌گیری از سبک‌های معماری غربی ساخته می‌شوند. هنوز می‌توان از معماری خاص بوشهر الهام گرفت و با همان نمادها خانه‌های زیبا ساخت. شاید این به نوع نگاه و میزان تطبیق‌پذیری افراد بر می‌گردد. عمارت‌های قدیمی خود می‌توانند محلی برای تولید و ارائه تاریخ و هویت یک شهر باشند؛ پیوند هر دو زمان می‌تواند، حس تعلق و بودن را به انسان جدید بدهد. در عصر ماشین و فن که آدم‌ها به‌شدت از احساسات به دور

خانه‌های قدیمی بوشهر و معماری خاص آن رو به فراموشی است و امروزه دیگر خبری از این روش‌های ساخت و ساز نیست و جای خود را به آپارتمان‌هایی داده است که هر روز در گوشه‌ای از شهر می‌رویند.

ستاره تناور

دور تا دور بوشهر را که می‌گردی دیگر خبری از سبک‌های قدیمی خانه‌سازی در این شهر نیست؛ معماری دچار تحولی عظیم شده است و خانه‌ها روز به روز کوچک‌تر و حیاط خانه‌ها تنگ‌تر می‌شود و خانه‌های پر از در و پنجره جای خود را به واحدهای آپارتمانی می‌دهند. همزمان با تغییر این معماری‌ها، سبک زندگی نیز در گذر زمان ذره ذره تغییر می‌کند، رسوم قدیمی کم کم به دست فراموشی سپرده می‌شوند و سبک جدید جای سبک کهن می‌نشیند. همزمان با پیشرفت و ارتقای تکنولوژی، انسان‌ها با مدرنیته همراه شدند و در مسیر پیوستن به این موج هر سبک و رسمی را متناسب با زمان خود دگرگون کردند.

کوچه‌ها و گذرها کم کم فرسوده شدند، درختان مرکبات، گل کاغذی، گیاهان فصلی و... که نمای زیبا و دل‌انگیزی به کوچه‌ها و شانشی‌ها می‌دادند، اغلب ناپدید شدند و آنهایی هم که مانده‌اند نیز زیاد امیدی به بقا ندارند. صدای آهن‌گران و دوره گرد‌ها زیر طاق بازار قدیم جای خود را به هیاهوی مردمان جدید داده است؛ درخت کهنسال میان بازار قدیم، قربانی ناآگاهی شد و پس از عمری دراز که سایه‌بان مردم بازار بود، قطع و نابود شد. آری شاید بتوان گفت رفاه و راحتی در مقایسه با عهد قدیم بیشتر شده است اما نمادها و رسومات نیز تغییر کرده و امروزی شده‌اند.

خانه‌های قدیمی واقع در محله دهدشتی، پراپهت و زیبا، یادگار گذشته؛ چشم‌انداز را که ببندی می‌توانی، زنان مینار پوش خانه را تصور کنی که ماهی‌های صبور آماده طبخ را به مطبخ می‌برند تا شکمشان را پر از گشنیز و پیاز و سیر تفت داده شده کنند.

بوی سیر که بلند می‌شود، گنجشکی از شاخه درخت نارنج وسط حیاط می‌پرد، صدای گفت‌وگو از طبقه بالا می‌آید، درهای چوبی که اتاق‌ها را به هم وصل

سبک زندگی جدید و افزایش فاصله مردم از هم

با تغییراتی که در معماری خانه‌ها و گذرها صورت گرفته است، سبک زندگی‌ها و نحوه ارتباط مردم با هم تغییر کرده است و به نظر می‌رسد فاصله مردم از هم بیشتر شده است. گذرهای تنگ که محل رفت و آمد و دید و بازدید مردم بود، تبدیل به خیابان‌های عریض و بلوارهای پهن شده است و باعث شده تا هم‌محله‌ای‌ها و همسایه‌ها با فاصله بیشتری از هم عبور کنند.

در گذشته خانه‌ها دارای اتاق‌های متعدد بودند که فضا را برای زندگی پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌ها، پدرها و مادرها و فرزندان در کنار هم فراهم کرده بود ولی امروزه هر یک از اعضای خانواده در گوشه‌ای از شهر زندگی می‌کند.

شاید در گذشته شب‌نشینی‌ها یکی از اجزای غیرقابل تغییر در زندگی مردم بود ولی امروز این شب‌نشینی‌ها جای خود را به حضور در گروه‌های فضای مجازی داده است و آن هم نه برای گرفتن حال و احوال از هم بلکه برای اشتراک اخبار و جوک و ...

خانه‌های قدیمی تبدیل به خاطره شده‌اند و همراه با

است مردم بوشهر تمامی فرهنگهای ملت بیگانه را در خود جذب کرده و جامه نوینی به آن پوشانده است که از جمله این آئینها مراسم عزاداری و موسیقی محلی است که تحت تأثیر فرهنگ آفریقا قرار گرفته است.

تفاوت معماری قدیم و خانه‌های امروزی

کوچه و پس کوچه‌های محلات قدیمی بوشهر با دیوارهای بلند خانه‌ها، شناسیل‌ها، درختان مرکبات و گل‌های صورتی و خوش رنگ گل کاغذی و... همه کدهایی از زندگی گذشتگانمان هستند که چگونه می‌اندیشده‌اند و چطور زیست کرده‌اند.

کوچه‌ها برای عبور یک و به زحمت دو نفر در کنار هم ساخته شده بودند، دیوارها بلند و ساختمان‌ها چند طبقه بدون دید یا دسترسی به داخل منزل، خبر از نوع نگاه مردم به اهل منزل داشته است، که باید حفظ و از نگاه نامحرممان پوشیده بمانند کوچه‌ها برای عبور یک و به زحمت دو نفر در کنار هم ساخته شده بودند، دیوارها بلند و ساختمان‌ها چند طبقه بدون دید

رواقی قرار دارد که وسط این حیاط و بنا است. باغچه، حوض آب و چاه از عناصر حیاط هستند.

یکی از عناصر مهم پناهای بوشهر تراس است؛ تراس یا طارمه برای بهره‌گیری از هوای آزاد است، این تراس‌ها با سایه‌بان‌ها خود مانع تابش مستقیم نور خورشید می‌شوند.

بعضی طارمه‌ها در قسمت بیرونی قرار دارند؛ «شناسیل» نوعی تراس چوبی است که جلوی اتاق‌ها در طبقه فوقانی نصب شده و برای معبر و ارتباط دهنده فضاها استفاده می‌شود. بعضی از شناسیل‌ها نیز در بیرون نصب شده و با کرکره چوبی بسته می‌شود و دارای سقف هستند.

نقش آب و هوا در معماری

برای کم کردن رطوبت هوا معابر بسیار باریک و دارای تنوع استقرار ساخته شده است و ساختمان‌های دو طرف معبر دارای ارتفاع زیاد هستند منطقه‌ای که بوشهر در آن واقع شده دارای آب و هوای گرم است؛ از مشخصات این نوع آب و هوا بالا بودن رطوبت هوا و گرمای شدید و طاقت‌فرسا

آن، رفت و آمدهای صمیمانه، شب‌نشینی‌های مستمر و برنامه‌های دورهمی برپیده شده‌اند خانه‌های قدیمی تبدیل به خاطره شده‌اند و همراه با آن، رفت و آمدهای صمیمانه، شب‌نشینی‌های مستمر و برنامه‌های دورهمی برپیده شده‌اند و خبری از آنها نیست.

استفاده از سبک معماری قدیم سخت شده

ساخت خانه‌های قدیمی به پخته فراموشی سپرده شده است؛ نبود زمین مناسب و کافی برای استفاده از سبک‌های قدیمی، هزینه‌های بالای ساخت، افزایش اقبال به سبک‌های جدید و مدرن، استفاده از سیستم‌های نوین سرمایشی و گرمایشی و... باعث شده تا سبک‌های معماری تغییر کند.

قیمت زمین روز به روز بیشتر می‌شود و این موضوع باعث شده تا کسی به طرف ساخت خانه‌های بزرگ نرود و شاهد تجمع خانه‌ها هستیم و روز به روز به ارتفاع آنها اضافه می‌شود.

البته هنوز هم می‌توان بخشی از سبک‌های معماری قدیم را در سبک‌های جدید معماری استفاده کرد؛ استفاده از شیشه‌های رنگی یکی از المان‌هایی است که می‌تواند بیانگر گوشه‌ای از سبک قدیم معماری بوشهر باشد.

یا دسترسی به داخل منزل، خبر از نوع نگاه مردم به اهل منزل داشته است، که باید حفظ و از نگاه نامحرممان پوشیده بمانند.

امروز اما وضعیت با گذشته متفاوت است؛ اگر در قدیم چند خانواده در کنار هم در یک خانه بزرگ با اتاق‌های متعدد زندگی می‌کردند، امروز هر خانواده در یک واحد آپارتمانی زندگی می‌کند؛ هرچند امروز هم خانه‌های بزرگ ساخته می‌شوند ولی تعدادشان کم است و سبک ساخت آنها هم شباهتی به گذشته ندارد.

خانه‌ها کوچک و کوچک‌تر شده‌اند و کم کم نداشتن حیاط در خانه تبدیل به یک عادت و رسم می‌شود و همه با این وضعیت کنار می‌آیند؛ شاید حیاط‌ها دیگر کاربردی هم ندارند.

امروز دیگر در خانه‌ها شیشه‌های رنگی و ارسی‌های گره چینی شده و طاق‌های هلالی زیبا نیست و سنگ‌های تزئینی و پنجره‌های دوجداره و درب‌های ضد سرقت جای آنها را گرفته است.

حالا دیگر از بخاری‌های نفتی خبری نیست و شوومینه و بخاری گازی جایگزین آن شده؛ کولر گازی و چیلر و پکیج‌های مدرن، جزئی از نیازهای اساسی خانه‌سازی شده است.

است. برای کم کردن رطوبت هوا معابر بسیار باریک و دارای تنوع استقرار ساخته شده است و ساختمان‌های دو طرف معبر دارای ارتفاع زیاد هستند، این حالت معابر علاوه بر اینکه با سایه‌اندازی، مانع تابش مستقیم نور خورشید بر دیوارها می‌شود، در معابر کوران هوا ایجاد کرده و باعث پایین آمدن رطوبت می‌شود.

این کوران هوا علاوه بر پایین آوردن رطوبت معابر، رطوبت دیوارهای دو طرف کوچه را نیز جذب می‌کند. با خشک شدن این دیوارها به دلیل استفاده از مصالح ساختمانی مناسب که همان سنگ‌های متخلخل دریایی و ملات است، رطوبت فضای داخلی نیز جذب می‌شود.

رنگ سطوح در بافت تاریخی مسأله قابل توجه دیگری است که سعی شده از رنگ‌های روشن استفاده شود و در حد امکان سطوح به رنگ سفید درآیند. این انتخاب رنگ برای عدم جذب گرمای حاصل از تابش نور خورشید است.

بوشهر قدیم به‌علت قرارگیری در کنار ساحل دریایی خلیج فارس و مراوده با کشورهای خارجی نظیر هند، اروپا، آفریقا، تحت تأثیر فرهنگ این ملت‌ها قرار گرفته و دارای سبک‌های تلفیقی است که جنبه بومی به خود گرفته

معماری دیروز گمشده امروز/ هویتی که روبه فراموشی است

محله های قدیمی شهرهای مختلف استان خراسان شمالی هنوز هم کم و بیش رنگ و بوی سبک معماری ایرانی و اسلامی را در خود حفظ کرده است، اما به دلایل متعددی این سبک رو به نابودی و فراموشی است.

الهام
یزدان پناه

بجنورد مرکز استان خراسان شمالی از جمله شهرهایی است که امروز با جمعیت بالغ بر ۲۱۰ هزار نفر، وسعت بیش از ۳۶ کیلومتر مربع و قدمت بیش از سه قرن، به رغم رشد ساخت و سازهای جدید پس از انقلاب اسلامی، به ویژه پس از تبدیل شدن به مرکز استان در سال ۱۳۸۳، هنوز آثاری از معماری ایرانی در آن دیده می شود.

وقتی در میان کوچه های قدیمی بجنورد قدم می زنیم، در هر محله ای شاید یک بنای قدیمی خاطرات زیادی را در اذهان بزرگ ترها و آن هایی که سن و سالی را سپری کرده اند، زنده می کند.

ساخت خانه هایی که با فرهنگ ایرانی و اسلامی همخوانی داشت؛ خانه هایی که حریم داشت، ساده و بی پیرایه و مصالحش خشت خام یا آجر بود، ظاهرش روح و جان انسان را آرامش می داد، فضایش دل نشین و روح نواز بود؛ دیوارهای بلند، درهایش چوبی، پشت بامش کاه گل و از همه مهم تر ساکنانش از زندگی کردن در چنین اماکنی راحت و آسوده بودند.

هنوز هم بوی کاه گل آب خورده از برخی کوچه های قدیمی شهر به مشام می رسد؛ خانه هایی که معماران آن از ابتدا تا پایان ساخت بنا با دقت، ظرافت، مهارت، مهندسی و با باور و ایمان به خلق چنین بناهایی اقدام می کردند؛ راستی هنوز هم بوی کاه گل آب خورده از برخی کوچه های قدیمی شهر به مشام می رسد؛ خانه هایی که معماران آن از ابتدا تا پایان ساخت بنا با دقت، ظرافت، مهارت، مهندسی و با باور و ایمان به ساخت چنین بناهایی اقدام می کردند؛ خانه هایی که به رغم نبود امکانات امروزی در طراحی و نقشه کشی و وجود معماران تحصیل کرده و ... همه چیزش درست بود؛ استحکام، گرمی در فصل سرما و خنکی در فصل تابستان بدون امکانات سرمایشی و گرمایشی امروز.

قدم زدن در کوچه های قدیمی شهر

از میان کوچه های قدیمی این شهر عبور می کنیم، از درختان تنومندی که در برخی از خانه ها، شاخه هایشان به سمت کوچه مایل شده و نمای دیوارهای لوزی شکل آنان،

می توان نوع معماری و فرهنگ این منطقه را تشخیص داد؛ معماری که بر اساس عوامل مختلفی همچون معیشت، روحیه، اعتقاد، فرهنگ و اقلیم مردم به صورت کاملاً متفاوت بنا شده است.

البته معماری امروز در این شهر به تنهایی دستخوش تغییر نشده است؛ بلکه به هر جای ایران پا بگذاریم آسمان همین رنگ است؛ سبک معماری در همه جای ایران تغییر کرده و خانه هایی که با سبک معماری ایرانی - اسلامی و سنتی ساخته شده بود، اکثراً تخریب و جای خود را به آپارتمان ها و برج هایی داده که بیشتر برگرفته از سبک غربی است.

امروزه به رغم پیشرفت علم و تخصصی

قوانینی در مجلس شورای اسلامی به تصویب برسد و در استان ها سازمان ها و نهادهایی اجرای این مسئولیت را بر عهده داشته باشند و با حمایت از این بناها ترتیبی اتخاذ کنند تا بناهای تاریخی با معماری ایرانی و اسلامی به دست صاحبان آن حفظ و از تخریب آن به هر دلیلی جلوگیری کنند.

گذری به خانه های قدیمی بجنورد

نوع معماری خانه های خراسان شمالی بر اساس عوامل مختلفی همچون معیشت، فرهنگ و اقلیم مردم متفاوت بوده است. آب و هوای سرد اصلی ترین مولفه در شکل دادن به نوع معماری خانه ها در این منطقه بوده است.

با توجه به اینکه اقوام مختلف فارس، کرمانج، ترک، ترکمن و تات اکثریت ساکنان بجنورد را تشکیل می دهند، نوع زندگی و معماری در این شهر متفاوت بوده است؛ درواقع هر قوم بر اساس آداب و رسوم خانه خود را بنا می کرده است.

ترکمن ها به دلیل اینکه بیابان نشین بودند، زمانی که به سمت شهرنشینی روی آوردند، در معماری خانه های خود الگوی زندگی بیابان نشینی را پیاده کردند. قالب خانه های قوم ترکمن مستطیل شکل بوده به طوری که ۲ اتاق در دو طرف که یک ایوان نیز جلوی این اتاق ها وجود داشته است.

همچنین فارس های بومی (تات ها) مردمان بومی بجنورد نیز در بافت میانی شهر بجنورد و محله های جنوب شهر بجنورد زندگی می کردند. خانه های قدیمی بجنورد نیز مشرف به حیاط بوده و از لحاظ معماری اکثراً به ایوان ورودی مجهز بوده است اما در ساخت و سازهای جدید به ویژه در یک دهه اخیر، از آن حیاط ها خبری نیست و فقط برخی ها در باها سبزه کاری و در تراس منازل گلدان می گذارند و پیش ورودی خانه ها در آپارتمان نیز به فضای باز ختم نمی شود. به طور کلی پس از سال ها الگوی معماری قوم های مختلف خراسان شمالی به یک شکل شد و اکثر خانه های قدیمی بزرگ و قشر متوسط باهم ترکیب شدند و قشر مرفه هم

شدن معماری شاهد نبود حریم مناسب در ساخت و سازها، بی روحی و استحکام نداشتن بناهایی هستیم که محصول کار معماران کم تجربه است.

کوچک شدن خانه ها، تغییر جنس در و پنجره، نازک شدن دیوارها و مهم تر از همه حذف حیاط هایی که وسط آن حوض های قدیمی، شمعدانی، باغچه و درخت بود و امروز همه آن ها تبدیل به پارکینگ خودرو و یا انباری شده است، روح آدمی را می آزارد.

اکنون این سبک معماری را فقط می توان در آلبوم ها دید و به نسل جدید نشان داد و خاطرات را تعریف کرد؛ اما هرچقدر تعریف کنی و خاطرات را در عکس ها مرور کنی دیگر نمی توان به آن دوران بازگشت.

آنچه امروز شاهد آن هستیم، تخریب بناهای قدیمی با معماری ایرانی و اسلامی به دست سازمان ها و دستگاه های است که باید حافظ این آثار و بناها باشند اما هنوز می توان از معماری خاص خراسان شمالی الگو گرفت و با همان شیوه ها خاطرات را برای نسل امروز زنده کرد. البته این به نوع نگاه و علایق افراد بستگی دارد و اینکه سبک معماری استان تا چه اندازه برای آنان ارزشمند است.

متأسفانه آنچه امروز شاهد آن هستیم، تخریب بناهای قدیمی با معماری ایرانی و اسلامی به دست سازمان ها و دستگاه هایی است که باید حافظ این آثار و بناها باشند. ضرورت دارد تا برای حفظ، مرمت و احیای این بناها،

وی تصریح می‌کند: بناهای امروزی در قالب آپارتمان نشینی نمی‌تواند ما را قانع کند، فقط مجبور شده‌ایم تا به پذیرفتن آن تن داده و تحمل کنیم.

این استاد دانشگاه بیان می‌کند: به همین دلیل است که بسیاری از افراد امروز به‌سوی خانه‌ها روی می‌آورند و برای خود در باغ‌ها خانه‌هایی به سبک قدیم می‌سازند تا خلأهای روحی و روانی خود را رفع و روزی از هفته را اگر میسر شود، در آن به آسایش و نفس کشیدن بپردازند. اکبری تأکید می‌کند: مردم گرچه رغبتی برای باقی ماندن سبک معماری گذشته ندارند، اما پیشنهاد می‌کنم اگر نیاز و ضرورتی ندارند، خانه‌های قدیمی را تخریب نکنند؛ به‌خصوص بناهایی که با سبک خاصی ساخته‌شده و وجود آن در روح و روان مردمی که از کنار آن عبور می‌کنند، تأثیرگذار است.

وی بایان اینکه معماری ایرانی اسلامی، بسیار غنی، پایدار و پرمزوراز بوده است، تأکید می‌کند: افراد سرشناس و افرادی که توانایی مالی دارند برای از بین نرفتن خاطرات و ماندگاری سبک معماری قدیمی، بناهای قدیمی و موروثی را خراب نکنند؛ چراکه در آن‌ها روح و سرزندگی جریان دارد.

تراکم سازی تغییر سبک معماری ایرانی

این پژوهشگر و محقق تاریخ می‌گوید: افزایش جمعیت و نیاز فوری متأسفانه سبب شده تا سبک معماری اصیل دستخوش تغییرات جدی شود و تراکم سازی را در مناطق مختلف شهر پیاده‌سازی کنیم.

اکبری می‌افزاید: سیاست سبک معماری ایرانی اسلامی را به خاطر مشکلات مختلفی که در نظام شهرسازی داشتیم پیدا نکردیم علیرغم اینکه می‌توانستیم شهر را گسترش دهیم و حومه‌های شهر را بزرگ کنیم و به‌جای متمرکز و متراکم کردن، آن‌ها را در چند خیابان اصلی بیاوریم و دست به بافت قدیمی شهر نزنیم و برای رفت‌وآمد به داخل

دام دار بودند نوع خانه‌های خود را بر اساس شغل خود می‌ساختند.

باغدارها در داخل منزل محیطی را برای انبار کردن محصولات خود و دامداران محیطی را برای گرمای حیوانات در نظر می‌گرفتند تا در زمان سرما از آن‌ها محافظت کنند، حتی برخی از افراد اتاقی را برای حیوانات در نظر می‌گرفتند. همچنین روستاییان در گذشته خانه‌های خود را با کاه و گل و مصالح «بوم‌آورد» می‌ساختند؛ درواقع از مصالحی که در آن منطقه وجود داشته استفاده می‌کردند.

دوری از معماری ایرانی اسلامی

یک استاد تاریخ ایران بعد از اسلام می‌گوید: امروز از معماری که منطبق با معیارهای اسلامی و ایرانی و متناسب با هویت فرهنگی و سازگار با روح و روان ما باشد خبری نیست؛ به همین دلیل بناهای امروزی در کوتاه‌ترین زمان برای ساکنان آن دل‌زدگی، افسردگی، بی‌حوصلگی و بی‌رغبتی می‌آورد.

امیر اکبری اظهار می‌کند: مردم امروزی بر اساس یک ضرورت اجتماعی و نیاز شدید اقتصادی و اجتماعی به سبک معماری جدید و آپارتمان نشینی روی می‌آورند، هرچند که هنوز روحیه و آرامش درونی آنان با خانه‌های قدیمی همخوانی و سازگاری دارد.

مردم امروزی بر اساس یک ضرورت اجتماعی و نیاز شدید اقتصادی و اجتماعی به سبک معماری جدید و آپارتمان نشینی روی می‌آورند، هرچند که هنوز روحیه و آرامش درونی آنان با خانه‌های قدیمی همخوانی و سازگاری دارد اکبری می‌افزاید: به همین دلیل است که وقتی به خانه پدری‌ها و مادرزادها می‌رویم، ناخودآگاه یک نشاط و روحیه عالی در ما ایجاد می‌شود که دلیل آن بیشتر نشأت‌گرفته از بنای ساختمان قدیمی با سبک ایرانی و اسلامی است.

همین‌طور بوده فقط تعداد اتاق‌ها و فضا اضافه می‌شده است.

همچنین با افزایش جمعیت شهرنشینی و همچنین بافت پیوسته و بالا بودن قیمت زمین در مرکز استان، موجب شده تا خانه‌های ویلایی به آپارتمان‌ها و برج‌های مرتفع تبدیل و اکثر خانه‌های قدیمی به دلیل صرفه اقتصادی تخریب شوند.

احداث خانه‌های جدید در مرکز استان و سایر شهرستان‌های خراسان شمالی محدودیت و محصور بودن در حداقل فضا را به ارمغان آورده است.

نقش آب‌وهوا بر معماری بجنورد

بجنورد دارای آب‌وهوای سرد و کوهستانی است به همین سبب بیشتر خانه‌ها خشتی و گلی یا دارای سقف چوبی گلی بوده است؛ طی یک دوره محدودی سقف‌های خانه‌های بجنورد به علت بارندگی زیاد شیب‌دار (شیروانی) بوده‌اند.

علت اینکه به این سقف‌ها شیروانی گفته می‌شد به خاطر این بود که در محلی به نام شیروان در روسیه، سقف‌های منازل شیروانی بوده و از آن الگو گرفتند؛ اما طی ۶۰ سال اخیر به دلیل کم شدن بارندگی دیگر از این نوع سقف‌ها در بجنورد استفاده نمی‌شود و سقف منازل مسطح شده است تا در زمان برف همانند عایق عمل کند.

منازل مسکونی در بجنورد مرکز استان خراسان شمالی در گذشته به‌صورت یک طبقه، ویلایی و معمولاً با زیرزمین و مساحت‌های بالا ساخته می‌شدند و به دلیل سرما بین زمین و کف خانه فاصله ۴۰ تا ۵۰ سانتی خالی می‌گذاشتند که در کوران رطوبت را از بین می‌برد و به «گریه‌رو» معروف بوده است.

تأثیر معیشت بر معماری خراسان شمالی

روستاییان خراسان شمالی که اکثر آن‌ها باغ دار و یا

ورودی مجهز بوده است، اما در ساخت وسازهای جدید به‌ویژه در یک دهه اخیر، از آن حیاط‌ها خبری نیست و فقط برخی‌ها در بام‌ها سبزه کاری و در تراس منازل گلدان می‌گذارند و ورودی خانه‌ها در آپارتمان نیز به فضای باز ختم نمی‌شود.

وی می‌گوید: نمای اصلی منازل بجنورد، آجر بوده و چینش آن خشت و گلی بوده و نمای بیرونی این خانه‌ها معمولاً از سنگ‌های پلاک شکسته به شکل لوزی و مثلث بوده است. در گذشته بر اساس اقلیم می‌توانستیم سبک خانه‌ها را تشخیص دهیم اما الآن نمی‌توان حدس زد.

این استاد معماری در دانشگاه آزاد بجنورد اظهار می‌دارد: در بجنورد به دلیل سرد بودن تمام دیوارهای خانه‌ها در گذشته ۶۰ تا ۷۰ سانتی بوده است اما الآن همه ۱۰ سانتی شده است، درواقع الگوی غلطی است که وارد معماری بجنورد شده است. درواقع سبک خانه‌ها و نماهای کنونی بر اساس مد است.

به گفته وی طراحان ما ناچار هستند بر اساس سبک غربی طراحی کنند، چراکه تقاضا برای سبک خانه‌ها با الگوی غربی وجود دارد و الگویی برای جایگزین کردن آن وجود ندارد.

نایب‌رئیس سازمان نظام‌مهندسی خراسان شمالی می‌افزاید: در گذشته بیشتر خانه‌ها «هشتی» داشتند که الآن حذف شده و احیای آن فقط خانه‌های ویلایی را می‌طلبد.

معماری ایرانی بسیاری از موارد به فراموشی سپرده شدن و اکنون غربی‌ها مجدداً به اسم خودشان به ما داده‌اند و پور می‌گوید: متأسفانه در معماری ایرانی بسیاری از موارد به فراموشی سپرده شده و اکنون غربی‌ها همان الگوها را به اسم خودشان به ما داده‌اند.

وی اظهار می‌کند: شومینه و پاسیو که نام اصلی ایرانی آن (پادیو) دو عنصر کاملاً ایرانی و از اختراعات معماران ایرانی بوده الآن دیگر کاملاً به فراموشی سپرده شده است.

این استاد معماری می‌افزاید: اگر هویت معماری اسلامی در جامعه نهادینه شود امکان برگشت به معماری اصیل ایرانی وجود خواهد داشت و باید در آیین‌نامه‌های ساختمانی به این موضوع توجه شود.

قالب‌هایی همچون هویتی، مهندسی، رموزوار ماندگاری، ارتباط و سنخیت با اندیشه‌ها، آیین‌ها و حتی بعد اقلیمی موردبررسی قرار دهند.

این استاد دانشگاه تصریح می‌کند: اگر شناخت عمیق‌تر در حوزه معماری پیدا کنیم می‌بینیم چقدر با معماری گذشته فاصله داریم.

وی می‌گوید: دانشگاه‌ها وظیفه دارند تا تأثیرات علمی و کاربردی و اجتماعی و حتی مهندسی معماری ایرانی - اسلامی را به دانشجویان این رشته بشناسانند.

این استاد دانشگاه می‌افزاید: امروزه در بین دانشجویان معماری خلأ درس آسیب‌شناسی بناها احساس می‌شود که می‌توان با این درس از آسیب‌های بناها و انواع آن جلوگیری کرد.

اکبری تصریح کرد: همچنین در قدیم برای ساخت بنا از مصالح منطقه استفاده می‌کردند اما در معماری امروزی مصالح را از دیگر کشورها می‌آورند که این نکته بسیار جدی است و باید توجه شود.

این استاد دانشگاه می‌گوید: همکاری بین دستگاهی برای حفظ هویت معماری و بناهای قدیمی باید صورت بگیرد چراکه میراث فرهنگی به‌تندی نمی‌تواند از این نوع بناها نگهداری و مرمت کند.

وی اظهار می‌دارد: میراث فرهنگی سازمان قدرتمندی نیست و قاعدتاً یک مالک به خاطر اینکه تملک یک بنای قدیمی را دارد، بدون اینکه از میراث فرهنگی کمک بگیرد، دست به تخریب بنا می‌زند.

اکبری می‌افزاید: استاندارد به‌عنوان سرپرست استان و فرمانداری که از شهر محافظت می‌کند باید برای محافظت از بناها با سازمان میراث فرهنگی همکاری داشته باشد.

تقلید کور کورانه در تغییر الگوی سبک معماری اسلامی بجنورد

نایب‌رئیس سازمان نظام‌مهندسی خراسان شمالی می‌گوید: امروزه یک نوع تقلید کور کورانه از معماری غربی جایگزین معماری ایرانی - اسلامی شده است.

«محمد قلی پور» اظهار می‌دارد: خانه‌های قدیمی بجنورد مشرف به حیاط بوده و از لحاظ معماری اکثراً به ایوان

شهر از وسایل حمل‌ونقل ریلی، مترو و... استفاده کنیم. وی تصریح می‌کند: این اقدام برای ماندگاری سبک معماری ایرانی اسلامی خیلی بهتر بود تا اینکه تمام ساخت یک شهر را برهم بزنیم.

اکبری می‌گوید: قاعدتاً باید زیرساخت‌های فرهنگی را اصلاح کنیم، چراکه اهمیت معماری ایرانی اسلامی به‌عنوان ریشه و هویت ما هنوز خیلی روشن نشده است. وی با اشاره به بسترهای پژوهشی، آموزشی و اجرایی برای احیای معماری ایرانی - اسلامی می‌گوید: اگر فرهنگ نگهداری معماری اسلامی توسط پژوهشگران به جامعه آموزش داده شود به‌طور قطع آنان خود وظیفه حفظ و نگهداری این نوع بناها را بر عهده خواهند گرفت.

اکبری می‌افزاید: به‌طور قطع قسمتی از هویت معماری ایران اسلامی در حفظ، مرمت و نگهداشت این نوع بناها است و قاعدتاً کارهای علمی و پژوهشی در دانشگاه‌ها توسط محققان بسیاری از این رمز و رازها را به جامعه معرفی می‌کند.

از معماران قدیم درس بگیریم

وی تصریح می‌کند: متأسفانه امروز باوجوداین همه فارغ‌التحصیل معماری، آموخته‌های بسیاری از آن‌ها، فاصله زیادی با اصول و سبک زندگی معماری اصیل ایرانی - اسلامی دارند.

این استاد دانشگاه تأکید می‌کند: برای احیای این سبک معماری می‌توان از معماران قدیم درس گرفت، معمارانی که به‌تمام معنا معمار بودند و بناهای پایدار می‌ساختند به‌طوری که این بناها تا قرن‌ها ماندگار بودند.

برای معماری می‌توان از معماران قدیم درس گرفت، معمارانی که به‌تمام معنا معمار بودند و بناهایی می‌ساختند پایدار به‌طوری که تا قرن‌ها ماندگار بود. این محقق و پژوهشگر تاریخ ادامه می‌دهد: معماران امروزی واقف هستند بنایی که می‌سازند تا چند سال آینده کلنگی شده و تمام هزینه‌ها از بین می‌رود چرا که یک نگاه پایدار به بنا ندارند.

وی می‌گوید: پژوهشگران و استادان معماری در دانشگاه‌ها می‌توانند از زوایای مختلف معماری ایرانی اسلامی را در

نقش خیال انگیز «هنر» بر خشت و گل خانه‌های سنتی اصفهان

کنار این جنبه‌های زیبایی‌شناختی خاص مطرح بوده است.

کارشناس معماری با بیان اینکه بسته به میزان مکتب خانواده و وسعت بنا، اغلب خانه‌ها دارای اندرونی و بیرونی بوده است، گفت: برخلاف معماری امروزی که ایجاد آشپزخانه‌های باز به شیوه غربی باعث ایجاد مشقت و ناراحتی برای بانوی خانواده می‌شود معماران قدیمی با ارج نهادن به حس ذاتی حیا در وجود ایرانیان با ایجاد اندرونی و بیرونی حس امنیت و آرامش در خانواده را مدنظر داشتند.

وی تاکید کرد: حیاط بزرگ با اتاق‌ها و نشیمنهای پیرامونی که دورتادور آن را نیز انواع درختان فراگرفته‌اند به همراه یک یا دو حوض در هر کدام از این فضاهای اندرونی و بیرونی یکی از بخش‌های جدایی‌ناپذیر منازل بوده است که علاوه بر نقش موثر در ایجاد نشاط روحی پس از یک روز کاری، مکانی وسیع برای جنب و جوش و افزایش هوش هیجانی کودکان بوده است.

اسلامی افزود: به طور کلی خانه‌های مجهز به اندرونی و بیرونی دارای بخش‌هایی مانند دالان یا هشتی برای ورود غیرمستقیم به خانه، هشتی ورودی، راهرو ورودی، ایوان، حیاط و اتاق‌های اطراف آن، حوض، زیرزمین، فضاهای خدماتی و سرویس‌ها و بهار خواب بوده است.

وی تاکید کرد: همچنین اغلب خانه‌های اصفهان دارای ایوانی وسیع در طبقه دوم به عنوان یکی از نشیمن‌های خانه بودند که به حیاط بزرگ خانه اشراف داشته است. این پژوهش‌گر معماری ایرانی اسلامی با

دور شود. برخلاف معماری امروزی که ایجاد آشپزخانه‌های باز به شیوه غربی باعث ایجاد مشقت و ناراحتی برای بانوی خانواده می‌شود معماران قدیمی با ارج نهادن به حس ذاتی حیا در وجود ایرانیان با ایجاد اندرونی و بیرونی حس امنیت و آرامش در خانواده را مدنظر داشتند.

اسلامی ادامه داد: باید یادآوری کنم توجه به هنر در خانه‌های دیگر شهرهای استان نیز موضوعی است که در نگاه نخست هر چشمی را خیره می‌کند اما شاید این موضوع به عنوان نخستین ویژگی مهم در نگاه به معماری این بناها مطرح نباشد. وی با اشاره به استفاده از هنر ایرانی اسلامی در خانه‌های قدیمی اصفهان گفت: در این خانه‌ها از هنرهای مختلف دیرینه این دیار مانند گچ‌بری، منبت و کاشی استفاده شده و کمک به زندگی آسان‌تر در

و هوایی متعادل داشته است و تابستان‌ها دارای گرمای معمول و پاییز و زمستان دارای بارش‌های متعادل بوده است. کارشناس معماری ایرانی اسلامی تاکید کرد: بدین ترتیب در شرایطی که در شهرهایی مانند کاشان استفاده از روش‌های خاص برای کاهش گرما در معماری خانه‌های دارای اهمیت زیادی بوده است در شهر اصفهان جنبه‌های هنری بیشتر از دیگر موضوعات، در ساخت خانه و ایجاد وسایل رفاه و آرامش مطرح بوده است. وی تاکید کرد: این مسئله موضوعی است که کمتر مورد توجه قرار گرفته است چراکه با توجه به خشکی کنونی زاینده‌رود، اصفهان به جای شرایط متعادل قبلی به واقع شرایط گرمای بی‌حد و سرمای اندک در زمستان را تجربه می‌کند و این موضوع شاید باعث شده تا توجه عمومی از نقش نخست هنر در ساخت خانه‌های اصفهان

در معماری خانه‌های اصفهان بیش از هر چیز توجه به جنبه‌های زیبایی‌شناختی و استفاده از هنر سرانگشتان هنرمندان در باور خیال می‌نشیند و سبک زندگی هنرمندانه اصفهانی‌ها چشم‌ها را نوازش می‌دهد.

فاطمه کازرونی

روح اصفهان با هنر آمیختگی جدایی‌ناپذیری دارد به گونه‌ای که هر گوشه از این دیار کهن، نشانی از نقش سرانگشتان هنرمندان اصفهانی می‌توان یافت چه در اثری که حاصل سال‌ها تلاش هنرمندان با ذوق اصفهانی است و چه در وسایل اولیه زندگی که هیچ‌گاه در گذر زمان از نقش هنر بی‌نصیب نمانده است.

در این میان معماری خانه‌های قدیمی اصفهان جدا از نقشی که در ایجاد امنیت، آرامش و سهولت زندگی دارد با فرهنگی خاص در زندگی اصفهانی‌ها گره خورده است، فرهنگ همدوستی و ارزش نهادن به هنر در هر اثری که دست بشر در آفرینش آن دخیل است و شاید این روحیه اهمیت به زیبایی‌های بصری از حس زیبایی‌شناسی و توجه اصفهانی‌ها به آفریده‌های خالق هستی سرچشمه گرفته است.

بدین ترتیب معماری خانه‌های قدیمی اصفهان جدا از هر نوع نقش و ویژگی با هنر آمیخته شده است؛ موضوعی که حتی در زمان کنونی نیز با وجود برچسب‌هایی که سر بر آستان فلک کشیده‌اند هنوز برای اصفهانی‌ها دارای ارزش است و هر اصفهانی یا بخش کوچکی از خانه خود را به شیوه خانه‌های سنتی ترین میکند و یا در افق آینده آرزوهای خویش این تفکر را پرورش می‌دهد که روزی خانه خود را به نقش‌های خیال‌انگیز خانه دوران کودکی خود برگرداند.

تورج اسلامی کارشناس و استاد معماری که خانه سنتی پدر و مادر خود را برای نشست‌های خانوادگی بازسازی و حفظ کرده است، ویژگی‌های معماری خاص و سنتی اصفهان را مورد اشاره قرار می‌دهد و به مهر می‌گوید: از گذشته‌های دور توجه به اقلیم در ساخت خانه‌های استان اصفهان به ویژه شهرهایی با آب و هوای بسیار گرم مانند کاشان مورد توجه بوده است.

● نقش غالب هنر در معماری خانه‌های اصفهان

وی افزود: شهر اصفهان با وجود قرار داشتن در منطقه کویری به دلیل هم‌جواری با زاینده‌رود به طور معمول آب

برای استفاده از هر کدام از شیوه‌های قدیمی معماری اصفهان محدودیت قانونی وجود ندارد، به مهر می‌گویید: در فضای کنونی، معماری غربی چه در داخل و چه نمای ساختمان‌های جدید نفوذ کرده است و با توجه به اینکه روحیه دسته‌جمعی زندگی کردن خانواده‌های قدیمی به استقلال خانوادگی مبدل و زندگی‌های افراد از حالت درون‌گرایی به برون‌گرایی گرویده است، بخشی از معماری قدیمی اصفهان یا ایران دیگر قابل‌دسترسی نیست.

ربانی فرد در پاسخ به این سوال که آیا طرح یا پژوهشی برای بازگشت به این نوع از معماری وجود دارد، بیان داشت: متأسفانه در حال حاضر چنین مقوله‌ای مطرح نشده و می‌توان گفت به نوعی در شرایط کنونی جامعه راه‌های احیای معماری ایرانی اسلامی مسدود شده است اما عقیده داریم که سازمان نظام مهندسی باید در این ارتباط پیش‌قدم شود. وی اضافه کرد: در این راه مراکز علمی و دانشگاهی با تربیت نیروهای متخصص و نهادهای فرهنگی با توجه دادن خانواده‌ها به ارزشهای معماری ایرانی به یقین می‌توانند در این زمینه بسیار کمک کنند. این کارشناس با اشاره به اینکه با وجود سازه‌های بتونی فعلی در ساختمان هنوز میتوان از مصالح سنتی قدیمی مانند آجر، کاشی، آئینه و غیره استفاده کرد، گفت: شاید نتوان معماری قدیم اصفهان را به دلیل تعدد جمعیت، کوچک شدن خانه‌ها و تبدیل آنها به آپارتمان به شکل کامل احیا کرد اما هنوز هم در همین خانه‌ها می‌توان از شیوه‌های سنتی معماری اصفهان مانند استفاده از هنرهای مختلف بهره گرفت.

● ضرورت نهادینه‌سازی فرهنگ ساخت خانه‌های سنتی

وی با تأکید بر اهمیت نهادینه‌سازی فرهنگ ساخت خانه‌های سنتی در جامعه اضافه کرد: در این میان نباید از خواست جامعه غافل باشیم چراکه بدون درخواست برای ساخت خانه‌های سنتی نه مصالح قدیمی آن به وفور قابل دسترسی خواهد بود و نه نیروی کار با مهارت ساخت خانه‌های سنتی وجود خواهد داشت.

به نظر می‌رسد به دلیل مهر شدن نام «سنتی» به ازای استفاده از هر کدام از شیوه‌های قدیمی مطرح در معماری اصفهان، تمایل به ساخت خانه به این شیوه‌ها نیازمند هزینه‌های گزافی است که از پس هر کسی برنمی‌آید.

همچنین با توجه به نبود موانع قانونی در استفاده از معماری سنتی اصفهان شاید بازگشت به معماری قدیم بیش از هر چیز نیازمند پیرایش روح از جنبه دغدغه‌های دنیوی و ارزش‌زایی از طرح‌های غربی معماری در جامعه است.

جوان از ارزش‌های سنتی و بومی میشود، بیان داشت: چنین شرایطی جامعه را دچار تعارض می‌کند و این فرهنگ وارداتی به ویژه در معماری فاصله نسل‌های جدید با فرهنگ ایرانی را عمیق‌تر می‌کند. وی با بیان اینکه به یقین فرهنگ آسیب دیده معماری امروز ما در آینده نه چندان دور در انحراف از ارزش‌های بومی ایرانی می‌تواند تأثیرگذار باشد، تأکید کرد: بخشی از آسیب‌های اجتماعی، اعتقادی و ایدئولوژیک را می‌توان در این تضاد فرهنگی نفوذ کرده به معماری جست‌وجو کرد.

اهمیت بازگشت به شیوه‌های سنتی معماری ایرانی بر کسی پوشیده نیست اما در وهله نخست باید با قرار دادن زیبایی و ویژگی‌های خاص این خانه‌ها در پیش چشم ایرانیان به نوعی تقاضای آن را ایجاد کنیم چراکه به نظر می‌رسد روحیه توجه به معماری غربی بیش از دیگر مسائل مانعی بر سر راه احیای معماری اسلامی ایرانی است.

در شرایط کنونی جامعه احیای معماری ایرانی اسلامی مسدود شده است اما عقیده داریم که سازمان نظام مهندسی باید در این ارتباط پیش‌قدم شود.

در این ارتباط اکبر ربانی فرد عضو هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان اصفهان با اشاره به اینکه

محمدی درباره تأثیر معماری در هوش و شخصیت‌سازی نسل‌های بشری گفت: با بررسی زندگی بزرگان و دانشمندان ایرانی مانند شیخ بهایی می‌توان ردپا و تأثیر متقابل معماری در هوش و درایت فردی، زیرکی و ذکاوت و توانمندی‌های فردی را مشاهده و مورد بررسی قرار داد.

رئیس انجمن آسیب‌شناسی اجتماعی ایران تصریح کرد: شاید تاکنون تأثیر معماری بر هوش بزرگان مورد بررسی جدی قرار نگرفته باشد اما شواهد تاریخ معماری کشور و دیدگاه‌های روانشناسی در ارتباط با تأثیر محیط و معماری بر شکل‌گیری شخصیت انسان‌ها گواهی بر این امر است.

وی در ادامه به آسیب‌های ناشی از دور شدن از فرهنگ ایرانی اسلامی در معماری کنونی جوامع اشاره کرد و گفت: امروزه معماری ساختمان‌های ما تا حدودی از ارزش‌های فرهنگی و مذهبی غالب جامعه فاصله گرفته است که نمونه بارز آن آشپزخانه این راه یافته از فرهنگ غربی است که نتوانسته ارتباط محتوایی و ارزشی با فرهنگ جامعه ایرانی اسلامی پیدا کند.

فرهنگ وارداتی معماری غربی و شکاف عمیق میان نسل جوان و فرهنگ ایرانی محمدی با بیان اینکه دور شدن از معماری ایرانی اسلامی باعث فاصله گرفتن نسل

بیان اینکه در این خانه‌ها در هر بخش گاه چندین تالار وجود داشته است، گفت: مهمان‌خانه دارای تزیینات بسیار زیبا مانند گچ‌بری، آئینه‌کاری، نقاشی روی گچ و چوب و مقرنس بوده است و بسیاری از تالارهای مهمان‌خانه نیز با پنجره یا درب‌های چوبی مشبک و دارای شیشه‌های رنگی به نام اُرسی به حیاط خانه مربوط می‌شد.

● تأثیر معماری در پرورش روح

وی اضافه کرد: از نمونه‌های بسیار شاخص این خانه‌ها با ویژگی‌های بیان شده خانه موسوم به پدر بانوی مجتهد امین و خانه شیخ‌الاسلام است که توسط میراث‌فرهنگی اصفهان مورد بازسازی قرار گرفته‌اند گرچه بخشی از خانه بانو مجتهد امین در اثر غفلت و در مسیر خیابان‌سازی از میان رفته است. تأثیر معماری خانه‌ها بر هوش، شخصیت و پرورش روح موضوعی است که با توجه به شواهد تاریخی رویای بازگشت به خانه‌های سنتی اصفهان را در ذهن تقویت می‌کند.

بررسی خانه شیخ بهایی به عنوان یکی از بزرگترین دانشمندان جهان اسلام و خانه بانو امین به عنوان نمونه‌های شاخص معماری و زیبایی‌شناسی بصری نشان می‌دهد که شاید تاکنون تحقیق جامعی در این ارتباط انجام نشده اما گویی فضای معماری جدای از شیوه تربیت در این امر بی‌تأثیر نبوده است.

در این ارتباط کوروش محمدی روانشناس به مهر می‌گوید: رفتارهای انسانی ناشی از شکل‌گیری ارزش‌ها و باورهای است که به انسان‌ها خط سیر زندگی را منتقل می‌کند.

وی افزود: قرار گرفتن آدمی در هر موقعیت فیزیکی و محیطی می‌تواند بخشی از جهان‌بینی فرد را شکل داده و بدین ترتیب در رفتار، شخصیت و منش انسان‌ها تأثیرگذار باشد.

با بررسی زندگی بزرگانی و دانشمندان ایرانی مانند شیخ بهایی می‌توان ردپا و تأثیر متقابل معماری در هوش و درایت فردی، زیرکی و ذکاوت و توانمندی‌های فردی را مشاهده و مورد بررسی قرار داد. این روانشناس اجتماعی با اشاره به اینکه معماری هر منطقه از فرهنگ مردم آن تأثیرپذیر است، گفت: بدین ترتیب معماری متاثر از فرهنگ می‌تواند باورها را شکل دهد و به زندگی رفتاری انسان معنا ببخشد.

وی با اشاره به اینکه معماری محصول ادراک انسان از پیرامون خود است، افزود: نگرش‌ها، علایق، انگیزه و باورهای درونی انسان‌ها در معماری نمود یافته و معماری با این کارکرد به نوعی تلقین و نشان دادن همین باورها را در نسل جدید دنبال می‌کند.

نوی روضه در خانه‌هایی از جنس خاطره/ زندگی در آپارتمان‌ها محبوس شد

سبک و سیاق زندگی گذشته و امروز و تغییر معماری خانه‌ها در استان قم آن‌چنان دارای تفاوت فاحشی شده که این تفاوت‌ها در همه زمینه‌ها حتی در سبک و سیاق عزاداری‌ها هم قابل مشاهده است.

سیده مرضیه
میرقادری

فضای حیاط خانه سنگین از صدای میاندار و پرشور از جمعیتی است که گرد شده و تا میانه‌های حیاط اندرونی را پر کرده‌اند، صدای گریه زنان از پنج دری‌های بسته که به حیاط راه دارد شنیده می‌شود، پارچه نوشته‌های محتشم نواز دور تا دور حیاط را سیاه پوش کرده است، مردم محله از چند روز قبل خانه اعیانی محله را آماده محرم و عزای حسین(ع) و یا دهه آخر ماه صفر کردند.

قبل از محرم فرش‌های خانه‌های محل یکی پس از دیگری جمع و در حیاط خانه اعیانی پهن می‌شد و مردم به نیت برآورده شدن حاجات از خانه خود وسیله‌های مختلف را برای عزای حسین(ع) فراهم می‌کردند و امروز روز عزاست و فضای حیاط سنگین از دم روضه خوان، آن روزها خبری از میکروفون و بلندگوهای نصب شده در چهار طرف مجلس نبود؛ مانند آنچه که امروز خبری از گذشته ندارد.

آن روزها هم شاید کسی تصور نمی‌کرد زندگی این روزها به سمتی برود که دیگر شاید عزاداری‌های حسین(ع) همانند گذشته نباشد، روزهایی که دیگر خبری از جمع شدن اهالی محل برای سیاه پوش کردن خانه اعیانی محل و یا بزرگ کوچه و بازار برای محرم نیست، روزهایی که مردم حاجت خود را با خوردن یک حبه قند از عزای حسین(ع) می‌خواستند و چایی قند پهلوی تنها قوت غالب عزاداری‌ها بود.

نه ریخت و پاش امروز و تجمعات در پختن نذری وجود داشت و نه حتی از شام‌های آن چنانی خبری بود، انگار «گذشته نه چندان دور» آن چنان دور دور شده که به رؤیایی برای امروزی‌ها تبدیل شده است، روزهایی که حوض خانه‌های ساخته شده از ساروج و سیمان پر از میوه و رنگ بوی آبی زندگی بود، روزهایی که مردم

خوان بود که در حیاط می‌پیچید وقتی که نه خبری از بلندگو بود و نه میکروفونی.

تفاوت در خانه‌های اربابی و مردم عادی

ابوالحسن گرامی از مردان قدیم روزگار در قم است، وی روزهایی از پنج سالگی به بعد را به یاد دارد که حالا ۶۲ سال از آن می‌گذرد، او که سالیان دراز معلم تاریخ بوده و امروز یک قم پژوه قهار شده از سال‌هایی می‌گوید که قم در ۶۰ و اندی سال پیش تجربه کرده است، از معماری خانه‌هایی که در آن فامیل‌های درجه یک در یک خانه بزرگ در کنار هم زندگی می‌کردند.

قسمت شمالی خانه که به شاه نشین معروف است در قم جایگاه اتاق‌های بزرگ بود.

این قم پژوه با اشاره به اینکه در قم خانه‌های اربابی و مردم عادی تفاوت بسیار زیادی داشت که عمده این تفاوت در متراژ بود. متراژی که به گفته «گرامی» کمتر از هزار متر نبود و کاملاً با خانه‌های معمولی فرق داشت و پدر و پسر و عروس و پدر بزرگ و مادر بزرگ در آن زندگی می‌کردند و نوکر و کلفت‌هایی که رسیدگی به امور خانه را برعهده داشتند؛ البته در خانه‌های معمولی نیز روال زندگی حضور پدر و مادر بزرگ در بالای سر فرزندان وجود داشت.

وی می‌گوید قسمت شمالی خانه که به شاه نشین معروف است در قم جایگاه اتاق‌های بزرگ بود و ستون‌های سنگی زیبایی برای آن انتخاب می‌شد و قسمت پائین برای اتاق‌های کوچک و اقامت افراد دیگر.

گرامی از محلی در خانه‌ها می‌گوید که مطبخ نام داشته، محلی به شکل «چهار صفا» که در گویش قمی با همین نام مشهور است و مرکز پخت و پز خانه‌ها بوده است و بهار بند کوچکی که در آن گاو و گوسفند نگاه‌داری می‌کردند.

گرامی در ادامه از بادگیرها می‌گوید، بادگیرهایی که به دلیل بافت کویری قم در معماری گذشته خانه‌های این دیار تأثیر بسزایی داشته است و البته آن چنان در تابستان هوا را خنک می‌کرده که تاب تحمل هوای خنک زیرزمین خانه‌ها بیشتر از ده دقیقه نبوده است.

در سرداب‌های خانه پله‌های زندگی را یکی در میان طی می‌کردند و روزهایی که «شاه نشین» خانه اربابی محلی برای مویه‌های مردم بود.

روزهایی که مادر بزرگ و پدر بزرگ و عمو و عمه‌ها شب‌ها در زیر یک کرسی قصه‌های «هزار و یک شب» را لالایی گوش کودکان می‌کردند و دختران در خیالشان شاهزاده‌های سوار بر اسب سفید را تداعی می‌کردند؛ نه خبری از اتومبیل بود و نه سر و صدای گوش خراش شهر نشینی، زندگی بوی کاه گل آب پاشی شده توسط مادر بزرگ را می‌داد بویی که امروز دیگر در هیچ کجای این شلوغ بازار دنیا به مشام نمی‌رسد.

وقت عزاداری‌های محرم که صمیمیت‌ها در دل‌های به رحم آمده در روضه حسین(ع) دو چندان می‌شد کدورت‌ها کنار می‌رفت و مردم فرش و ظرف و گلیم به یکدیگر قرض می‌دادند تا شاید به حرمت عزاداری که خاک پایش در فرش‌هایشان ته نشین شده شفاعت دنیا و آخرت خود را طلب کنند و این تنها دم روضه

وی در این گفتگو با گریزی به گذشته از زندگی امروز به عنوان «زندگی» یاد می‌کند؛ زندگی که در آپارتمان‌ها محبوس شده است. وی که سبک زندگی امروز را اصلاً نمی‌پسندد از آنچه بر سر سبک زندگی قدیم آمده به شدت ناراحت است.

محسنی از روزهای تنهایی کودکان در اتاقشان می‌گوید، اینکه کودکان امروز بر خلاف گذشته که در وسط حیاط به دنبال یکدیگر می‌دویدند و بازی می‌کردند امروز در اتاق‌هایشان محبوس هستند و پدر و مادر خبر چندان‌نی ندارند از آنچه در آن طرف در می‌گذرد.

علی پاک سرشت از اساتید دانشگاه و از جمله افرادی است که در خانه‌ای که متراژ هزار متری دارد و آثار معماری گذشته بر در و دیوار آن خودنمایی می‌کند در حال زندگی است.

قوانین دست و پاگیر مانع احیای سبک معماری گذشته

وی به شدت پایبند به معماری گذشته است به گونه‌ای که گرچه به نظر وی ساخت‌وساز خانه با سبک و سیاق گذشته پر هزینه بوده ولی مشتاق است که دوباره

اندرونی خانه بزرگ محله از چند روز قبل محرم با کمک اهالی محل سیاه‌پوش می‌شد.

رشید زاده از برگزاری روضه در تابستان می‌گوید که در حیاط بود و زمستان که چادر زده می‌شد و مردم در چادرها و در سرمایی که از درزها عبور می‌کرد عزاداری می‌کردند.

وی به این مطلب اشاره می‌کند که سبک روضه‌ها تغییر کرده است، امروز در محرم و صفر هر کس در خانه خود روضه می‌گذارد اما این رسم در گذشته به شیوه امروز نبود و روضه‌های خانگی به شکل امروز رواج نداشت.

امروز تغییر سبک و سیاق‌ها باعث شده تا سالیان متمادی فرش‌های وقفی در انبار خانه‌ها خاک بخورد. از صفا و صمیمیت مردم می‌گوید و حتی از ارادت‌هایی که به نظر وی امروز کمتر شده است. از چای قند پهلوهایی روضه و اینکه کسی به نیت شام و یا ناهار به روضه نمی‌رفت و البته آن زمان چنین چیزهایی به گستردگی امروز رسم نبود، برنج قوت غالب نبود و در نهایت شاید یک شب از شب‌های عزاداری آنگوشتی به مردم داده می‌شد و این گونه

و اما داستان زیرزمین‌ها که محل آذوقه و نگهداری گندم و جو برای کشت سال‌های بعد بوده است، در این زیرزمین‌ها به گفته گرامی گوسفندی که برای مصرف خانواده در تابستان ذبح شده بود در پوست گوسفندان به شکل قورمه در می‌آمد و به مصرف سالانه می‌رسید و به عبارتی یخچال خانه بود.

در کوب‌های متفاوت در خانه‌های قدیم قم

گرامی درباره درکوب‌های خانه هم می‌گوید: خانه‌ها بر اساس بافت سنتی آن زمان برای خانم‌ها و آقایان درب کوب‌هایی جدا داشت، صدای زیری که نشانه بودن زنی پشت در و صدای بومی که نشانه بودن مردی پشت در بود.

روضه‌ها فقط در خانه بزرگان شهر برگزار می‌شد و چندین روضه خوان پشت سر هم هر کدام ده دقیقه روضه می‌خواندند.

و اما گرامی در ادامه از برپایی عزاداری‌ها در خانه‌های قدیمی سخن می‌گوید اینکه در آن زمان روضه‌ها فقط در خانه بزرگان شهر برگزار می‌شد و چندین روضه خوان پشت سر هم هر کدام ده دقیقه روضه می‌خواندند

چنین خانه‌ای را در نقطه دیگری از شهر با همان سبک و سیاق بسازد.

وی گرچه برخی قوانین دست و پاگیر را مانع از احیای سبک معماری گذشته می‌داند اما بر این نکته نیز اذعان دارد که با توجه به رشد شهر نشینی زنده کردن بافت قدیم شاید «محال» باشد.

پاک سرشت برخی از سبک‌های معماری گذشته مانند آینه‌کاری و گچ‌بری را معرفی می‌کند که می‌تواند با معماری امروز تلفیق شود و قطعاً بخشی از معماری گذشته را زنده کند معماری که در آن نوع ساخت‌وسازها به سمتی رفته بود که خانواده‌ها در اوج احترام و صمیمیت در کنار یکدیگر زندگی می‌کردند و خبری از تنهایی و انزوای امروز نبود.

روضه که به انتها می‌رسد، هنوز نوای میاندرد در فضا احساس می‌شود، سکوت یک دقیقه‌ای، ورود جمعی بزرگ به میانه جمع و صدای استکان‌های کمر باریک فضا را تلطیف می‌کند، چای قند پهلوی در میان جمعیت گردانده می‌شود و مردم به امید شفا و بخشش و حاجت آن را می‌نوشتند و رهسپار خانه‌هایی می‌شوند که عطر زندگی در آن‌ها با هیاهوی بچه‌ها در جریان است.

نبود که مانند امروز هر فامیلی جداگانه برای خود نذری بدهد و هر کس عزاداری را در چارچوب خانه‌اش حبس کند.

وی از فرش‌هایی می‌گوید که وقف عزاداری حسین (ع) و در خانه‌هایی با حیاط بزرگ پهن می‌شد و البته این را هم می‌گوید که امروز تغییر سبک و سیاق‌ها باعث شده تا سالیان متمادی فرش‌های وقفی در انبار خانه‌ها خاک بخورد و کسی دیگر سراغ برگزاری روضه‌هایی با آن شور و حرارت و البته نیازمند به فرش کردن حیاط خانه‌اش نرود.

زندگی در آپارتمان‌ها محبوس شده است

سید محسن محسنی، استاد دانشگاه و علاقمند به تاریخ قم نیز از دیگر افرادی است که با مهر به گفتگو پرداخته است. وی صحبت از بهاربندها که می‌شود به نکته جالبی در این زمینه اشاره می‌کند، اینکه نگهداری حیوانات در گذشته باعث می‌شد تا غذاهای اضافی به حیوانات خورانده شود و البته این کار علاوه بر مسائل اقتصادی بر کاهش تولید زباله و البته تأثیر مثبت بر روی محیط زیست نقش داشته است.

و می‌رفتند و البته روضه‌هایی که برخلاف امروز که در شب‌ها با شام مفصل برگزار می‌شود صبح‌ها و در نهایت با یک لیوان شیر و چای برگزار می‌شد.

وی سنت نهار و شام را تنها معطوف به روز عاشورا می‌داند، آن هم در خانه‌هایی که متمول بودند و نهایت ظهر عاشورا آنگوشتی را برای مردم نذر می‌کردند.

محمد رشید زاده از دیگر افرادی است به روضه خوانی‌ها اشاره می‌کند. وی سابقه برگزاری ۵۰ سال روضه را در خانه خود دارد؛ میراثی که از پدربرگش به آن‌ها رسیده و وی بخشی از اموال خود را وقف برگزاری روضه کرده است.

برگزاری مراسم روضه‌خوانی در پستوها

به گفته رشید زاده در دوران خفقان پهلوی که برگزاری روضه ممکن نبود خانه‌ها محل‌هایی به عنوان «پستو» داشت و مردم از پشت بام‌ها در پستوی خانه یکی از اهالی جمع شده و بی سر و صدا روضه خوانی می‌کردند.

وی به تغییر آنچه که ما به آن «سبک زندگی» می‌گوییم اشاره کرده و می‌گوید در آن زمان حیاط

برای نسل امروز معماری ایرانی به قهوه خانه های سنتی خلاصه شده است

دیگر نه از قوس ها و قزاقی ها خبری است نه از آجرهای ۳ سانتی، برای نسل امروز معماری ایرانی به قهوه خانه های سنتی خلاصه شده است.

ناصر رمضانی

قدس یکی از نزدیک ترین شهرستان ها به پایتخت محسوب می شود، منطقه ای که با ۴۰۰ هزار نفر جمعیت از کوچک ترین شهرستان های غرب استان تهران (از حیث وسعت و مساحت) به شمار می رود.

به طور طبیعی با در نظر گرفتن این وسعت محدود و جمعیت متکثر و انبوه ساکن در آن، منطقه مذکور از متراکم ترین شهرستان ها در مقایسه با شهریار و ملارد به شمار می رود.

شهر قدس تا قریب به یک دهه پیش، یکی از بخش های تابعه شهریار محسوب می شد که در زمان دولت وقت به شهرستانی مستقل در ساختار تقسیمات کشوری تبدیل شد.

تاریخچه شهرستان قدس

بر اساس اطلاعات موجود، منطقه مذکور تا پیش از راه اندازی و آغاز به فعالیت رسمی شهرداری، به قله حسن خان شهره بود و هنوز نیز برخی از ساکنان این منطقه و شهرستان های همجوار، از شهرستان مذکور با عنوان اشاره شده یاد می کنند.

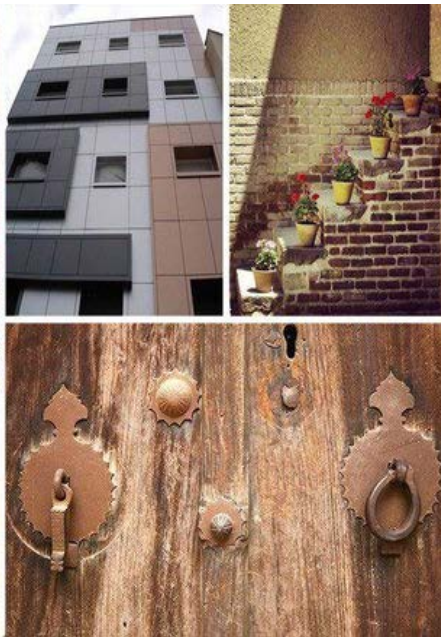
قلعه حسن خان در ادوار گذشته در زمرة روستاهای کوچکی به شمار می رفت که در حاشیه جنوب غربی تهران واقع شده بود.

«شیوا موحد نیا» کارشناس و پژوهشگر رشته تاریخ در خصوص پیشینه تاریخی این شهرستان اظهار داشت: در اواخر سلسله قاجاریه و اوایل سلطنت رضاخان پهلوی، یکی از سردسته های شکارچیان دربار در آن دوران، معروف به (امیرتومان) اراضی این خطه را متصرف شد.

وی افزود: همجواری این منطقه در میان دو شهرستان تهران و کرج، اهمیت ویژه و خاصی را به این محدوده بخشید و کسانی که از تهران به سمت کرج تردد می کردند از منطقه مذکور به عنوان اقامتگاهی موقت بهره می بردند. موحد نیا عنوان کرد: بر اساس گزارش های تاریخی منتشر شده و برخی روایات شفاهی که سینه به سینه نقل و منتقل شده، عده ای از شکارچیان درباری به تدریج با دعوت از برخی گروه های مردمی و قومی، زمین های بایر این منطقه را به اراضی زراعی و کشاورزی تبدیل کردند و به تدریج باغداری و زراعت در این محدوده رونق و رواج گرفت.

وی افزود: قلعه حسن خان، منتسب به فرزند امیر تومان بوده و بر اساس دو قلعه اربابی که در این منطقه بنا شد، نامگذاری مذکور نیز سر زبان ها افتاد.

موحد نیا گفت: روایات شفاهی موید این واقعیت است که پیش از اطلاق عنوان قلعه حسن خان به این منطقه،

محدوده اشاره شده به «سبزه الماس» شهره بود. کارشناس و پژوهشگر رشته تاریخ عنوان کرد: آب مورد نیاز اراضی قلعه حسن خان، به واسطه سه قنات بزرگ تأمین و مبدأ یکی از قنات ها، رودخانه ای به نام «قروق» بود که از رودخانه بزرگ کرج منشعب می شد.

وی در خصوص نحوه تأمین معیشت و نوع کسب و کار ساکنان این منطقه در گذشته های دور تاریخی عنوان کرد: باغداری، کشاورزی و دامپروری سه شغل اصلی ساکنان این محدوده بوده است که مشاغل اشاره شده در دو شهرستان فعلی و همجوار این خطه، ملارد و شهریار نیز شایع بود.

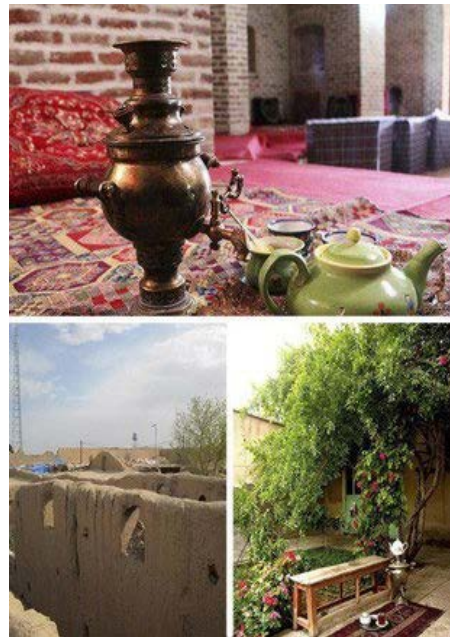
موحد نیا عنوان کرد: به تدریج با رشد کارخانجات و مراکز صنعتی و تولیدی در شهر تهران و مسیر ارتباطی میان این دو شهرستان، منطقه مذکور به عنوان یکی از مراکز صنعتی و تولیدی شاخص و برجسته در استان تهران شهره شد.

کارشناس و پژوهشگر رشته تاریخ گفت: فعالیت های صنعتی بر بافت جمعیتی این شهرستان نیز تأثیر گذاشت و عمده جمعیت ساکن در این محدوده از فعالان حوزه کاری هستند و همین سیر تدریجی تاریخی باعث شد، رفته رفته شهرستان قدس از آن پیشینه و عقبه سنتی خاص خود نیز فاصله بگیرد که این تحولات در عرصه معماری مسکن و منازل این منطقه نیز مشهود و ملموس به نظر می رسد.

وی افزود: فراموشی سبک معماری ایرانی-اسلامی در این شهرستان همچون بسیاری از دیگر مناطق کشور، باعث شد تا معماری ها و طراحی های منازل و عرصه شهرسازی این منطقه به اسلوب و سبک های نوظهوری تبدیل شود که با عنایت به همجواری آن با کلانشهر پایتخت، فرآیند تغییرات با تأثیرپذیری بسیار بالایی همراه شد.

معماری ابنیه مسکونی در قلعه حسن خان (شهرستان قدس)

«منیژه خاوندی» دانش آموز رشته معماری در خصوص نوع طراحی و معماری بناهای مسکونی در این منطقه گفت: منازل مسکونی خطه مذکور، تفاوت چندانی با ابنیه و سکونت گاه های شهرستان شهریار نداشت و نه تنها در این خطه که از آن به عنوان غرب استان تهران یاد

می شود، بلکه در بسیاری دیگر از نواحی این پهنه وسیع جغرافیایی که امروزه به استان تهران شهره است، نحوه طراحی منازل از اشکال سنتی مشخص و واحدی پیروی می کرد.

وی افزود: خشت، گل، چوب و شاخ و برگ درختان و خاک آغشته به شن برای استحکام بنا و بخصوص بام و سقف منازل، از شیوه های مرسوم ساختمان سازی در این منطقه به شمار می رفت.

دانش آموز رشته معماری گفت: درب های منازل از جنس چوب (درختان تبریزی) بوده است که برخی از آن ها به واسطه زبانه ای به چارچوب بالای درب، قفل و متصل می شد.

وی افزود: احداث اتاق های تودرتو بصورت زمستانی و تابستانی از دیگر شیوه مرسوم بود که در طراحی منازل قلعه حسن خان استفاده می شده است.

خاوندی عنوان کرد: طراحی گنبدی شکل و قوس دار از دیگر تکنیک هایی بود که در ساختمان سازی آن دوران استفاده می شد و به نوعی می توان آن را در قالب سبک معماری ایرانی-اسلامی معنا کرد.

وی افزود: البته نباید از نظر دور داشت، پاره ای از ساختمان های فعلی که در برخی از شهرهای ایران به عنوان نمونه ای برجسته از طراحی خانه (معماری ایرانی-اسلامی) یاد می شود، حاصل تلاش مجموعه ای از هنرمندان رشته های مختلف و متعدد بوده است که به هر حال لحاظ کردن چنین ظرافت هایی برای تمامی مردم آن دوران امکان پذیر نبود.

دانش آموز رشته معماری گفت: آنچه که از آن به عنوان معماری سنتی مرسوم آن دوران در منازل مسکونی این منطقه (شهرستان قدس) و یا دیگر شهرهای کشور یاد می شود، تنها بخش کوچکی از معماری ایرانی-اسلامی باشکوه و پراوازه آن دوران محسوب می شده است.

وی افزود: به تعبیری و با لحاظ کردن وسواس کمتری می توان گفت که نحوه طراحی سقف، احداث دیوارها، جنس درب منازل، نوع معماری اندورنی و بیرونی منازل و حجابی که برای آن لحاظ می شده، از یک رویه و مدل مشخصی پیروی می کرد که امروزه نام و نشانی از آن یافت نشده و در حال حاضر تمامی بناهای مسکونی با الگوبرداری از شیوه های غربی احداث می شوند.

و متنوع در کنار یکدیگر زیست می کنند که اختلافات فرهنگی قابل توجهی میان آن ها ایجاد می شود. وی افزود: آنچه باعث تفکیک میان اعضای ساکن در یک آپارتمان از یکدیگر شده تنها یک دیوار است، اما در مقام عمل، رفتارها و طرز تفکر افراد، بازخوردی فراتر از چنین تفکیک هایی دارد و عدم تناسخ رفتارها، تلقی ها، برداشت ها و شیوه های زندگی میان افراد، باعث بروز مشکلاتی می شود که موبد تفاوت در ذائقه های فکری است که به مرور به دلیل نبود آموزش صحیح این تفاوت ها را به تقابل مبدل می سازد.

جامعه شناس و پژوهشگر مسائل اجتماعی گفت: امروزه بخشی از درگیری ها و پرونده های تشکیل شده در دادگاه ها ناشی از اختلافاتی است که متأثر از تعارضات فرهنگی میان سکنه آپارتمان های مسکونی ظهور و بروز پیدا می کند و گاه رفع و رسیدگی به چنین تقابل هایی، به دادگاه ها و محاکم قضایی کشیده می شود.

وی افزود: محیط هایی که با فلسفه و ماهیت تأمین حفظ آرامش و بازتوانی روحی و جسمی بنا شده اند، گاهی به اماکنی مبدل می شوند که در آن روح و روان، اسیر فرسایش و تنش های مستمر می شود و این از تبعات زندگی مدرن شهرنشینی در جوامع در حال توسعه است که با وجود برخی محاسن، با پیامدها و عوارض اینچنینی نیز همراه می شود که بخشی از آن نیز غیر قابل اجتناب است. شفاعتی عنوان کرد: با چنین اوصافی برون رفت از وضعیت موجود، مستلزم حصول شناختی دقیق از عوامل تأثیر گذار در به فراموشی سپردن سبک معماری ایرانی و اسلامی است.

وی افزود: دلایل مُرتبب بر ظهور چنین پدیده و تغییراتی در بسیاری از پهنه ها و نقاط جغرافیایی کشور صادق است که شهرستان قدس نیز از این قاعده و سیرِ دگرگونی مستثنی نیستند.

در ادامه این گزارش در گفت و گو با کارشناسان و مدیران شهری و شهرستانی این منطقه، دلایل و عوامل موثر در به فراموشی سپرده شدن معماری ایرانی-اسلامی در منازل این منطقه و راهکارهای موثر برای احیای مجدد آن مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

غلبه نماهای کامپوزیت بر سیمای معماری ایرانی-اسلامی

«خدا بخش محمد زاده پودینه» عضو شورای اسلامی شهر قدس در خصوص علت فاصله گرفتن از معماری ایرانی-اسلامی در شهر قدس گفت: عوامل و دلایل زیادی در این موضوع تأثیر گذار بوده اند که در شهر قدس نیز مانند بسیاری از دیگر نقاط کشور این پدیده و تحولات ایجاد شده، مصداق دارد.

وی افزود: به نظر بنده، معماری یک هنر است که باید به صورتی روشن و شفاف تعریف شود و بررسی این موضوع خطیر که چرا در شرایطی که سبک معماری ایرانی-اسلامی در گذشته به عنوان یکی از هنرهای شاخص این مرز و بوم مطرح بوده و به نوعی شهره و زبانزد خاص و عام بود، به وضعیتی دچار شده که در شرایط فعلی این هنر اصیل و باشکوه به فراموشی سپرده شده است.

پودینه عنوان کرد: متأسفانه در شرایطی قرار گرفته ایم که نمود و بروز معماری ایرانی-اسلامی به قهوه خانه های سنتی خلاصه شده و این وضعیت با آنچه که از آن به عنوان کارکردهای معماری ایرانی و اسلامی مطرح می شود، فاصله بسیاری دارد.

پودینه گفت: نه تنها معماری ما، بلکه بسیاری از آداب، عادات و رسوم ارزشی، اصیل و سنتی ما که تحکیم

گردهمایی همسایگان، بستگان و اعضای خانواده که اغلب پر جمعیت نیز بودند، ایوان، سرداب، باغچه، حیاط، بادگیر، حوض و... از شاخصه های معماری سنتی ایران زمین به شمار می رفت که هر کدام ریشه در نیازها، خلیقات و الزامات زندگی ایرانی داشت.

شفاعتی عنوان کرد: با نگاهی اجمالی به وضعیت و سیمای ساختمان ها و واحدهای مسکونی به روشنی در می یابیم که آن پهنه وسیع طولی و عرضی، جای خود را به ساختمان سازی عمودی و بلند مرتبه سازی داده است. کارشناس مسائل اجتماعی افزود: یکی از اصلی ترین علل بنای واحدهای مسکونی به شیوه کنونی، تراکم جمعیتی شهرها است که به دلیل حجم انبوه ساخت و سازها و نیاز به جانیایی هر چه بیشتر ساختمان ها از لحاظ کثرت و تعدد، شیوه عمودی جایگزین سکونتگاه های ویلایی شد که وسعت سطح اشغال آن بسیار بیشتر است. وی افزود: در واحدهای مسکونی امروزی، دیگر امکان شب نشینی ها و دورهمی های جمعیتی وجود ندارد، زیرا در یک واحد ۵۰، ۷۰، ۱۰۰ متری شرایط برای هم نشینی آشنایان و بستگان به تعداد و کثرت گذشته وجود ندارد

که شرایط اقتصادی نیز در این امر دخیل است. شفاعتی عنوان کرد: اگر در گذشته برگزاری مراسم عزاء، سوگواری، شادمانی، اعیاد و عروسی ها در همان خانه های سنتی و بزرگ انجام می شد، امروز برگزاری چنین مراسمی در تالارها و باغ تالارها اجزایی می شود. وی افزود: پرداختن به جزئیات این تحولات در این مجال نمی گنجد، اما مثال های مذکور مشتت نمونه خروار است که هر آنچه در آن دقیق تر شویم به همان میزان تحولات عمیق تری از تغییر رفتارها و سنت های قدیمی، مشهود و بارز می شود که به مرور رنگ باخته و زندگی شهرنشینی با قالب های جدید تجدد غربی جایگزین آن شده است.

پیامدهای مخرب معماری غربی بر رفتارهای اجتماعی

شفاعتی با اشاره به افزایش تعارضات و درگیری های میان سکنه واحدهای مسکونی و آپارتمان ها عنوان کرد: رشد و توسعه شهرها با مهاجریذیری و مهاجر نشینی همراه است و در چنین فضایی، خرده فرهنگ های متعدد

خاوندی با بیان بروز تغییراتی جدی در ذائقه طراحان و معماران جامعه ایرانی عنوان کرد: همسان با بروز تفاوت های جدی در سبک های معماری معاصر با دهه های و سده های گذشته، رفتارها و کنش ها و واکنش های اجتماعی نیز (در مقایسه با گذشته) دچار تغییراتی جدی شده که بررسی دقیق تر آن مستلزم واکاوی ها و بررسی های عمیق جامعه شناختی و روانشناختی است.

وقتی معماری غربی رفتارهای اجتماعی را تحت تأثیر قرار می دهد

برخی کارشناسان معتقدند سبک معماری غربی با آنچه که از آن به عنوان ارزش های فرهنگی جامعه ایرانی یا سبک زندگی ایران-اسلامی یاد می شود سازگار نیست و این دو هم راستا و همسو با یکدیگر گام بر نمی دارند.

«رویا شفاعتی» جامعه شناس و پژوهشگر حوزه اجتماعی با اشاره به نقش فضا و محیط در مناسبات رفتاری انسان عنوان کرد: در ابتدا خشت و آهن و سازه ها اجزای بی روحی هستند که با ترکیب و طراحی مجموعه ای از مصالح ساختمانی، بستر و قالبی را فراهم می کنند که

ظرف مکانی مذکور، رفتارها و اندیشه های انسان را شکل می دهد.

وی افزود: هر ساختمانی بر مبنای نوع و کارکردی که برای آن تعریف می شود، طراحی و احداث شده و چنین قاعده ای موبد نقش دو سویه نوع و کیفیت معماری ها با رفتارهایی است که در چنین بستر و چارچوبی ظهور و بروز پیدا می کند.

شفاعتی گفت: به عنوان نمونه، طراحی ابنیه ورزشی با ساختمان هایی که با کارکرد رفاهی یا سکونتی بنا می شود، متفاوت و متمایز بوده و این واقعیت نشان دهنده کنش و واکنش های محیطی با رفتارهای افراد و گروه های اجتماعی است.

وی با اشاره به نحوه معماری ابنیه ها و ساختمان های بومی سنتی و نموده های بیرونی مرتبط با رفتارهای اجتماعی گروه ها و طیف های جامعه ایرانی عنوان کرد: یکی از شاخصه های اماکن مسکونی در تاریخ و فرهنگ سنتی ایران، خانه ها یا باغ ویلاهایی بود که با وسعت و مساحت بالا احداث می شد.

وی افزود: تفکیک اندرونی و بیرونی، اتاق های بزرگ برای

ارسال یا مطرح نشده و این امر نقیصه‌ای بزرگ به شمار می‌رود که باید برای رفع آن تلاش شود. وی افزود: بنده به عنوان یکی از اعضای شورای شهر چهارم، در آینده‌ای بسیار نزدیک به سهم خود، موضوع اشاره شده را در نطق پیش از دستور مطرح خواهم کرد که رسیدن به نتایج شایسته و مطلوب، مستلزم اجماع حداکثری دیگر اعضا و همکاران ما در شورای شهر است.

لحاظ کردن تبصره‌های تخفیفی برای پیاده سازی سبک معماری ایرانی-اسلامی

عضو شورای اسلامی شهر قدس با بیان نقش تأثیرگذار بسته‌ها و تبصره‌های تشویقی در پیاده سازی سبک معماری ایرانی و اسلامی در ساخت و سازها و ابنیه‌های مسکونی این منطقه گفت: بدون تردید با تعریف چنین مولفه‌هایی، انگیزه هر چه بیشتری برای حصول این امر (معماری ایرانی-اسلامی) ایجاد خواهد شد.

محمدزاده پودینه در خصوص میزان موفقیت معماری‌های مبتنی بر سبک ایرانی و اسلامی در مدیریت بهینه انرژی عنوان کرد: بدون تردید، صرفه جویی انرژی در اماکنی که آشپزخانه‌های آن بصورت باز احداث می‌شود و یا ابنیه‌ای که طراحی آن دویلکس و... است، دشوارتر از بناهای قدیمی یا معماری‌هایی خواهد بود که در قالب ایرانی و اسلامی مطرح می‌باشند.

وی افزود: در معماری ایرانی-اسلامی اتاق‌ها مُنْفَك از یکدیگر بنا می‌شدند و همین ویژگی، صرفه جویی در انرژی را تسهیل می‌کرد و بدون تردید با اجرایی شدن معماری مذکور، در حوزه مدیریت بهینه انرژی نیز گام‌های ارزنده تری برداشته خواهد شد.

پودینه گفت: مجموع کارکردهای معماری ایرانی و اسلامی این ضرورت را به ذهن متبادر می‌کند که باید نسبت به تحقق چنین سبک‌هایی در ابنیه جدید التأسیس، تلاش بسیاری شود و در این عرصه، نقش دانشگاهیان و محققان بسیار موثر و برجسته به نظر می‌رسد.

عضو شورای اسلامی شهر قدس عنوان کرد: پیاده سازی معماری ایرانی و اسلامی، ضرورتی است که از ابعاد گوناگون فرهنگی، ارزشی، اجتماعی، تاریخی، اصولی، سنتی، حاوی ثمرات سازنده‌ای برای جامعه و خانواده ایرانی خواهد بود و همین نتایج است که لزوم اجرایی شدن آن را دو چندان می‌کند.

از هجسه فرهنگی و تبلیغاتی غرب تا ضعف های تحقیقاتی و پژوهشی

محمد محمودی شاه نشین نماینده مردم شهریار، قدس و ملارد در این خصوص (دلایل فراموشی معماری ایرانی-اسلامی) عنوان کرد: هجسه تبلیغاتی و فرهنگی غرب علیه فرهنگ ایرانی و اسلامی یکی از عوامل بسیار موثر در به فراموشی سپردن این سبک از معماری است.

وی افزود: در کنار این موضوع، نباید از غفلت مراکز تحقیقاتی و پژوهشی نیز به سادگی گذشت و با عنایت به این واقعیت که عمده فناوری‌ها و تکنولوژی‌های روز دنیا مشمول مطالعات غربی‌ها است، این موضوع در نحوه طراحی مسکن، منازل و ابنیه‌ها نیز مصداق دارد. نماینده مردم شهریار، قدس و ملارد در مجلس شورای اسلامی عنوان کرد: در طول سالیان و دهه‌های گذشته، مراکز علمی ایران آنچنان که باید در حوزه تلفیق آموزه‌های دینی و سبک معماری و احیای تکنیک‌ها و اصولی که در قواعد ساختمان سازی سبک ایرانی-اسلامی لحاظ می‌شود، ورود نکرده‌اند و همین فاصله و شکاف باعث

فعال در شهرستان‌ها، شورای عالی معماری و شهرسازی، معاونت عمرانی وزارت کشور، مجلس و... اشاره داشت. عضو شورای اسلامی شهر قدس عنوان کرد: در صورت همسویی و هدفگذاری دستگاه‌های اشاره شده و لحاظ شدن عزمی همگانی، می‌توان نسبت به احیای سبک معماری ایرانی-اسلامی امیدواری بسیاری داشت. وی افزود: در این میان نقش آفرینی دانشجویان و دانش پژوهان و تعریف مشوق‌هایی برای ایجاد انگیزه لازم برای پرداختن به ابعاد و زوایای پیدا و پنهان سبک اشاره شده در قالب مقالات، رسالات و پایان‌نامه‌ها از دیگر الزاماتی است که تأثیر بسزایی در ترویج سبک معماری مذکور ایفا خواهد کرد.

در حوزه نظارت و اجرا با موانع و مشکلاتی روبرو هستیم

عضو شورای اسلامی شهر قدس در خصوص موانع قانونی پیش رو برای پیاده سازی سبک معماری ایرانی و اسلامی اظهار داشت: به نظر، چالش و مانع اصلی در بخش نظارت و اجرا است و از حیث قانون با مشکل چندانی روبرو نیستیم.

وی افزود: ضمانت اجرایی قانون، موضوع اصلی است زیرا به مُجَرَّد تعریف و تصویب قانون راه به جایی نخواهد برد. پودینه گفت: به بیان دیگر در صورت پیگیری و در اولویت قرار گرفتن معماری ایرانی و اسلامی از سوی تمامی دستگاه‌های مسئول، شاهد حصول وحدت رویه و یکپارچگی موثری در این حوزه خواهیم بود و در چنین شرایطی، معماری ایرانی و اسلامی به عنوان یکی از رقبای جدی دیگر سبک‌های معماری مطرح خواهد شد.

عدم پرداختن به سبک معماری ایرانی-اسلامی در دوره چهارم شورا یک ضعف بزرگ است

پودینه در خصوص دستور کارهای شورای اسلامی شهر قدس در دوره چهارم برای پیاده سازی سبک معماری ایرانی-اسلامی در این منطقه عنوان کرد: متأسفانه در این دوره، به این موضوع پرداخته نشده و مصوبه‌ای تحت این عنوان در شورای شهر چهارم نداشته‌ایم. وی افزود: لایحه‌ای نیز از سوی شهرداری در این خصوص

بخش بنیان خانواده بوده، در اثر تغییرات اجتماعی و فرهنگی تضعیف شده که این وضعیت در خصوص معماری نیز صادق است که باید به موازات آن به برخی کم توجهی‌ها در حوزه‌های مطالعاتی و پژوهشی نیز تأکید ویژه‌ای داشت.

وی افزود: پیاده سازی و اجرای سبک معماری ایرانی و اسلامی در گام نخست، نیازمند تجدید نظر در باورها و رویه‌هایی است که در دأقه‌ها، سلیقه‌ها و گرایش‌های افراد تأثیر گذار است و در چنین شرایطی، فرهنگ سازی، آموزش و انجام تحقیقات پژوهشی عمیق، گسترده و کارآمد، به حصول توفیقات سازنده در این بخش منتهی خواهد شد. عضو شورای اسلامی شهر قدس عنوان کرد: در حال حاضر، قوس‌های ایرانی-اسلامی، آجرهای سه سانتی یا قزاقی و در یک کلام مصالح ساختمانی ایرانی-اسلامی به فراموشی سپرده شده و این سبک‌های معماری کلاسیک و غربی با نماهای کامپوزیت هستند که در طراحی‌ها و احداث بنا شایع و مرسوم شده که این وضعیت، سختیت چندانی با پیشینه تاریخی و فرهنگی ما ندارد.

وی افزود: در صورت استمرار کیفیت فعلی معماری، نسل بعدی به شدت با سبک معماری ایرانی-اسلامی بیگانه خواهد بود و می‌تواند برای احیای این سبک اصیل، با فوریت و جدیت تمام از سوی تمامی دستگاه‌های مسئول اقدام شود.

پودینه عنوان کرد: تحقق چنین امری در کوتاه مدت میسر نخواهد شد و پیاده سازی معماری ایرانی و اسلامی در شرایط موجود، مستلزم اتخاذ تمهیدات هوشمندانه و برنامه ریزی هدفمند و اصولی است که باید با اراده‌ای راسخ مد نظر باشد.

احیای معماری ایرانی-اسلامی نیازمند عزمی همگانی است

پودینه در خصوص راهکارهای موثر در ترویج و احیای سبک معماری ایرانی و اسلامی گفت: در حصول چنین امری، دستگاه‌ها و نهادهای بسیاری موثر خواهند بود که از نمونه‌های آن می‌توان به مراکز پژوهشی، متولیان صنعت ساختمان، مدیریت شهری، شورای معماری و شهرسازی، حوزه معاونت معماری و شهرسازی شهرداری‌ها، اداره کل راه و شهرسازی استان‌ها و زیر مجموعه‌های

اسیر روزمرگی شده ایم

نماینده مردم شهریار، قدس و ملارد با انتقاد از برخی روزمرگی ها گفت: متأسفانه دچار عارضه روزمرگی شده ایم و تا زمانی که از چنین وضعیتی خارج نشویم، شاهد انباشت مشکلات متعدد و ریز و درشت خواهیم بود.

وی افزود: در مقطعی دولتی می آید و پروژه مهر را تعریف می کند که در آن حجم انبوهی از واحدهای مسکونی بدون در نظر گرفتن زیرساخت های لازم، احداث یا کلنگ زنی می شود و دولت بعدی آن را به طور کلی محکوم می کند.

محمودی شاه نشین گفت: بعد از مدتی ایده مسکن اجتماعی مطرح می شود که به عقیده بنده به دلیل عدم تأمین پیش نیازها و کم توجهی و دور اندیشی لازم، طرح مذکور نیز به سرانجامش نرسد.

نماینده مردم شهریار، قدس و ملارد عنوان کرد: تغییر برنامه های بلند مدت از سوی دولت ها، ناصحیح و غیر معقولانه است و باید ساز و کاری تعریف شود که هدفگذاری ها و برنامه های بلند مدت به صورت اصل و قاعده ای تعریف شود تا هر از چندگاهی شاهد تغییرات اینچنینی در برنامه ها نباشیم.

وی افزود: باید سیاستمداران به سیاست، اقتصاد دانان به اقتصاد، فرهنگیان به فرهنگ و تولید گران به صنعت بپردازند و از ورود به حوزه های غیر مرتبط و غیر تخصصی پرهیز کنند و تا زمانی که شاهد تفکیک تخصصی و کارشناسی شده در این حوزه نباشیم، ظهور و بروز مشکلات استمرار خواهد داشت.

محمودی شاه نشین در خصوص برنامه های مجلس شورای اسلامی برای فاصله گرفتن از چنین مشکلاتی و همچنین تحقق و پیاده سازی معماری ایرانی-اسلامی گفت: هشت سال است که مجلس به تعریف لایحه مدیریت شهری از سوی دولت اصرار می ورزد و خوشبختانه بعد از گذشت مدت ها، تیمی در مجلس تشکیل شده و طرحی را در قالب ۲۵۰ صفحه تنظیم کرده که امیدواریم بعد از انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای اسلامی در صحن علنی به رأی گذاشته شود.

وی در خاتمه یادآور شد: بدون تردید در صورت تصویب طرح جامع مدیریت شهری، بسیاری از نارسایی ها و چالش های اشاره شده برای همیشه رفع خواهد شد. به هر ترتیب امروز توجه به معماری ایرانی و اسلامی ضرورتی است که باید با مدیریت واحد، اتحاد و همدلی مسئولان محقق شود.

مسیر و کانالی مشخص، مدون، اصولی و هدفمند، طی طریق کند.

نماینده مردم شهریار، قدس و ملارد در مجلس عنوان کرد: فعالیت های موازی و غیر هماهنگ، از آفات مدیریت شهری محسوب می شود و نتیجه و تبعات چنین رویه ای، ناهمگونی و بروز معضلات جدی و عمیق خواهد بود.

محمودی شاه نشین گفت: متأسفانه موازی کاری باعث هدر رفت زمان، انرژی و منابع می شود که در صورت همسویی هر چه بیشتر، از صرف بسیاری از هزینه کردها صرفه جویی خواهد شد.

وی افزود: آبفا، اداره گاز، برق، مخابرات و... هر یک به نحوی درصدد پیاده سازی و اعمال مدیریت و طرح های مورد نظر سازمانی خود بوده و در چنین شرایطی، امکان حصول توفیقات موثر و کارآمد دشوار به نظر می رسد. نماینده مردم شهریار، قدس و ملارد عنوان کرد: متأسفانه در شرایطی از معماری ایرانی-اسلامی فاصله گرفته ایم که بسیاری از کشورهای توسعه یافته یا در حال توسعه، با الگوبرداری از سبک اصیل و تاریخی این مرز و بوم به موفقیت های بسیاری در کسب درآمد و جذب گردشگر نائل شده اند.

محمودی شاه نشین گفت: یادگیرهای یزد در شیخ نشین دویی از مصادیق چنین ادعایی است و این امر در شرایطی پیش آمده که ما به عنوان صاحبان و داعیه داران اصلی چنین طرح ها و سبک هایی، آن را به بوته فراموشی سپرده ایم.

آمایش سرزمینی حلقه مفقوده مدیریت شهری و معماری

نماینده مردم شهریار، قدس و ملارد، تعریف و اجرای دقیق و کارشناسی شده آمایش سرزمینی را از دیگر ضروریات عرصه مذکور (احیای معماری ایرانی-اسلامی) عنوان می کند.

وی گفت: جدیت در پرداختن به چنین مطالعاتی در حوزه های گوناگون اعم از احداث و ساخت منازل، شهرک های مسکونی و شهرسازی از موارد حائز اهمیتی است که باید با جدیت در دستور کار باشد.

محمودی شاه نشین گفت: باید موسسات پژوهشی تحقیق کنند، الگو دهند و الگوی ارائه شده به قانون تبدیل شود و در چنین شرایطی می توان از بسیاری انسدادها و موانع عبور کرد.

کمرنگ شدن این هنر اصیل و باشکوه شده است. وی افزود: مولفه های اقتصادی از دیگر عوامل نادیده گرفته شدن معماری اشاره شده محسوب می شود، زیرا بدون تردید، پیاده سازی فنون ساختمان سازی و طراحی های قدیمی مبتنی بر ارزش های ایرانی-اسلامی در دوران فعلی هزینه ساز است و آنچه که در گذشته نیز اجرایی و پیاده سازی می شده، متأثر از نیازی بود که در آن دوران احساس می شد.

محمودی شاه نشین عنوان کرد: آنچه که امروز از آن تحت عنوان قالب بتنی و اسکلت سازی یاد می شود، حاصل تحقیقات و پژوهش های غربی ها است و علاوه بر سازه، این تأثیرپذیری در معماری بنا نیز رسوب و رسوخ کرده است.

وی افزود: متأسفانه منطق و انگیزه کافی برای پیاده سازی سبک معماری ایرانی-اسلامی در ارتفاع و مجتمع های مسکونی دیده نشد و همین امر باعث احداث و ظهور بروز طراحی هایی شده که سختی چندانی با ارزش ها و فرهنگ ایرانی و اسلامی ندارد.

نماینده مردم شهریار، قدس و ملارد عنوان کرد: برخی گمان می کنند معماری ایرانی-اسلامی فقط به کنبد یا طاق نصرت ها مختصر و منتهی می شود، اما آنچه که به عنوان کارکرد اصلی این سبک از معماری قابل توجه است، معطوف به مجموعه ای از باید ها و نبایدهای فرهنگی ایرانی-اسلامی و حفظ حرمت و حریم خصوصی می شود.

وی افزود: به عنوان نمونه، کاشت و حفاظت از درخت در شریعت اسلامی، امری پسندیده به شمار می رود، در حالیکه در بنای ساختمان ها و ابنیه مسکونی در طول سال ها و دهه های اخیر، قطع درختان به امری عادی در ساختمان سازی تبدیل شده که برخلاف ارزش ها و باورهای اسلامی به نظر می رسد.

«محمودی شاه نشین» گفت: به نظر بنده، قصور و کم کاری اصلی، متوجه مراکز پژوهشی و تحقیقاتی می شود و می طلبد دولت اعتبارات و بودجه مطلوب و مناسبی را برای پیاده سازی و پیگیری سبک معماری ایرانی-اسلامی مد نظر قرار دهد.

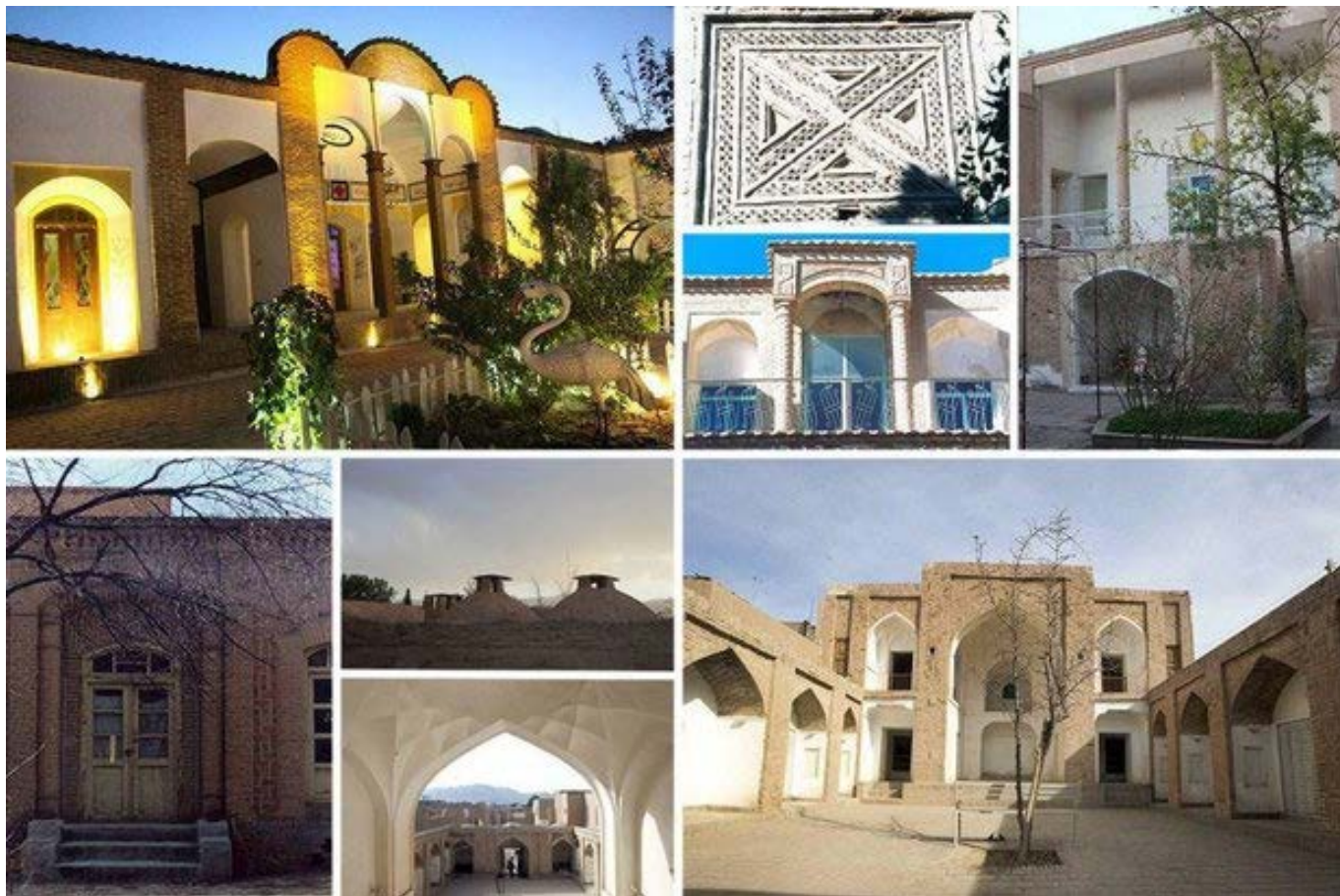
لزوم حصول مدیریت یکپارچه شهری

نماینده مردم شهریار، قدس و ملارد در خصوص راهکارهای مؤثر و مقتضی برای برون رفت از معماری های بیگانه فعلی که در حوزه ساخت و سازها لحاظ می شود، گفت: وزارت راه و شهرسازی و دانشگاه های ما باید با تلاش و دقت نظر هر چه بیشتر، ترویج و احیای معماری مذکور را با جدیت در دستور کار قرار دهند.

وی افزود: حفظ حریم خانواده، بهداشت، حجاب و عفاف در ابنیه، از ضروریاتی است که باید به نحوی عمیق، بنیادی و کالبدی مورد توجه قرار گرفته و در صورت تحقق مولفه های مرتبط با معماری ایرانی-اسلامی، آرامش روحی و روانی مضاعف و مطلوب تری در منازل و خانه ها ایجاد خواهد شد.

محمودی شاه نشین گفت: گام سازنده بعدی برای تحقق این امر خطیر، به پیاده سازی مدیریت یکپارچه شهری معطوف می شود و تا زمانی که شاهد مدیریت جزیره ای و برخی عملکردهای غیر همسو در حوزه شهری یا شهر سازی هستیم، حصول شایسته سبک معماری ایرانی-اسلامی غیر ممکن خواهد بود.

وی افزود: شهر به مثابه یک موجود زنده است که در کنار فیزیک، عکس العمل، حیات و الزامات و ضروریات خاصی را می طلبد تا به صورت همسو و یکپارچه در

روایتی از جریان زندگی در خانه‌های قدیمی / هنری که به تاریخ پیوست

قدم در دالان حیاط قدیمی خانه «حاج عباس» می‌گذارم.

زیبایی خفته در بنایی ۱۰۰ ساله

همه‌جا را به‌خوبی و روانداز می‌کنم. حیاطی بزرگ با اتاق‌های مدور، بیشترین خودنمایی را دارند. خانه‌ای که در میان کلاهی‌هایی بیضی‌شکل قرار دارد و از هر طرف نیز با پله‌هایی به حیاط متصل می‌شود. حوض آبی‌رنگ هم در میان باغچه‌های شش‌ضلعی و کوچک محاصره‌شده است. درخت‌های کوتاه‌قد زیبایی خاصی به حیاط قدیمی خانه «حاج عباس» هدیه داده است.

صدای زن جوان به گوش می‌رسد که می‌گوید: بسیاری از نماها مانند پنجره‌ها تعمیر شده چراکه گذشت زمان موجب تخریب آن شده بود.

سعی دارد برایم از تغییرات سخن بگوید اما پیرمرد درحالی که آرام بر پله‌ها نشسته است او را منع می‌کند و می‌گوید: بگذار این خبرنگار جوان به کارش برسد.

حیاط کاملاً سنگ‌فرش است و در قسمتی از آن نیز خانه‌هایی تازه تأسیس بنا شده است. آن طرف تر هم در داخل دیوار، درست در زیر خانه‌ها، فروفتگی به چشم می‌خورد.

از پنجره‌های چوبی خبری نیست و قاب‌های آهنی مربع شکل در وسط خانه‌های بیضی مانند خودنمایی می‌کنند اما از ظاهرشان پیداست که دو یا سه سال بیشتر از عمر این اتاق‌ها نگذشته است.

ورودی خانه هلالی شکل است و نقش‌های زیبایی دارد. دیدن هر منظره عطش کنجکاوی‌ام را بیشتر می‌کند و بالاخره وجود اتاقکی به‌دور از خانه‌ها مرا برای پرسش به‌طرف «حاج عباس» می‌کشاند.

به قاب و نگارهای قدیمی آراسته‌شده است. بعد از ۱۰ دقیقه‌ای پرس‌وجو، خانه را در دل کوچه‌ای طویل و تاریک، با شبی ملایم می‌یابم. اطراف کوچه را خانه‌هایی با دیوارهای بلند محاصره کرده است. گویا هنوز رد پای تاریخ در اینجا حضور دارد.

کلون‌هایی که بی صدا شدند

اما خانه «حاج عباس» اندکی رنگ و لعابش را تغییر داده است. تمام مشخصات مورد اشاره پیرزن را دارد. اما از کلون و یا در کوبی حلقه‌ای اثری به چشم نمی‌آید. سمت چپ در، رنگ سفیدی تعبیه‌شده است. هر چه در را می‌کوبم و یا رنگ را می‌فشارم کسی پاسخگو نیست.

شنیده بودم خانه‌های قدیمی از چندین در به بیرون راه دارد. به سراغ در دیگری برای ورود به خانه می‌گردم. کوچه را به سمت راستم دور می‌زنم و با دری سفیدرنگ روبه‌رو می‌شوم. نمای خانه نمایان است و نوری از پنجره‌ها دیده می‌شود. اما کسی جواب در زدن‌های مکرر را نمی‌دهد.

بی‌شک باید در سومی هم در کار باشد. راه‌رفته‌ام را برمی‌گردم و کوچه تنگ و باریک را به سمت بالا قدم‌زنان می‌روم. دیوارهای خاکی و خشتی خانه در هوای نمناک زمستانی فضایی دل‌نشین را ایجاد کرده است. در سمت چپ، در بزرگی با اندکی فروفتگی در دیوار خودنمایی می‌کند. دری چوبی، کهنه، دولنگه و قدیمی همراه با در کوبی حلقه‌ای و کلونی آهنی. با شک و تردید با صدای در کوب سکوت کوچه را در هم می‌شکنم. این بار صدای زنی جوان از پشت در به گوش می‌رسد.

بافاصله چندثانیه‌ای، خانمی جوان در قاب آبی‌رنگ در ظاهر می‌شود. خودم را معرفی می‌کنم و با سلام و خوشامدگویی

خانه‌های اصیل ایرانی آثاری ماندگار و جذاب از معماران خوش‌ذوق است که سازه، معماری و حتی نوع مصالح آن متناسب با فرهنگ و اقلیم هر منطقه بوده اما امروز این معماری در مسیر نابودی است.

رقيه رحمتی‌راد

کوچه‌ها را یکی پس از دیگری به دنبال خانه‌های قدیمی جست‌وجو می‌کنم. هوا به‌شدت سرد است و آسمان هم چادر ابری‌اش را به تن کرده است. شال و کلاه‌م را محکم‌تر می‌کنم و از کوچه‌های حکیم‌نزاری به‌طرف ۱۷ شهریور به راه می‌افتم. می‌گویند می‌توان رد پای باستان را در آنجا یافت.

تمامی خانه‌های کاهگلی قدیمی جایشان را با نمای سنگی و آجری عوض کرده‌اند. دیگر از آن ایوان قدیمی چیزی به چشم نمی‌خورد. در هر خانه که اندکی رنگ و بوی قدیمی دارد را می‌کوبم. گویی زمان رنگ عوض کرده و مردمانش نیز از نسلی به نسل دیگر تغییر کرده‌اند. چراکه در هر خانه و «سرا» کسی از ایوان و بادگیر چیزی نمی‌داند.

پیرزنی در کوچه‌های تنگ و باریک خیابان ۱۷ شهریور در حال عبور است. به‌طرفش می‌روم و با سلام و احوال‌پرسی سراغی از خانه‌هایی می‌گیرم که دستان باستان بر آن نقش بسته است.

مرا به سمت خانه‌ای به نام «حاج عباس» سراغی می‌دهد. بنا به گفته‌های پیرزن به دنبال خانه‌ای می‌گردم که دری آبی‌رنگ و چوبی دارد و دیوارهایش نیز

می‌کنم. پشت سرش آرام به داخل می‌روم. اتاق‌ها با معماری دایره‌ای و سقف‌های گنبدی در قاب نگاهم پدیدار می‌شود. هر اتاق به اتاقی دیگر وصل می‌شود و آن اتاقک نیز به اتاقی دیگر. درهای اصلی نمایی جدید به خود گرفته‌اند اما درهای بین اتاق‌ها هنوز قدیمی و چوبی هستند.

با اجازه پیرمرد به داخل سومین اتاق که به گفته خودش «پستو» نام دارد، می‌روم. بوی کهنه‌ای به مشام می‌خورد. دیگ سیاه بزرگی در گوشه‌ای نهاده شده و اجاقکی در گوشه‌ای دیگر. صدای حاج عباس رشته افکار را پاره می‌کند.

«از هفت‌سالگی در این خانه زندگی می‌کردم و خاطرات زیادی دارم»

فضای اتاق‌ها کوچک اما مملو از مهربانی و عطوفت است. لیخنه بر صورت پیرمرد نقش بسته و گویی خاطرات کودکی‌اش را مرور می‌کند. «چای آماده است» این را دختر جوان می‌گوید و می‌افزاید: من اهل مشهد هستم و پنج سالی است که به‌عنوان عروس به این خانه آمده‌ام. مینا کدخدای زاده می‌گوید: شب‌های زیادی را با خاطرات پدرشوهرم سپری می‌کنیم و تمامی عوامل و عناصر این خانه، زندگی‌مان را جلا داده است. وی که از صحبت‌هایش پیداست آپارتمان‌نشینی را دوست ندارد، می‌گوید: هنوز هم مانند گذشته شادی در این خانه حضور دارد و اعضای خانواده برای صرف وعده‌های غذایی بر سر یک سفره می‌نشینند.

حفظ حریم خانه در معماری قدیم

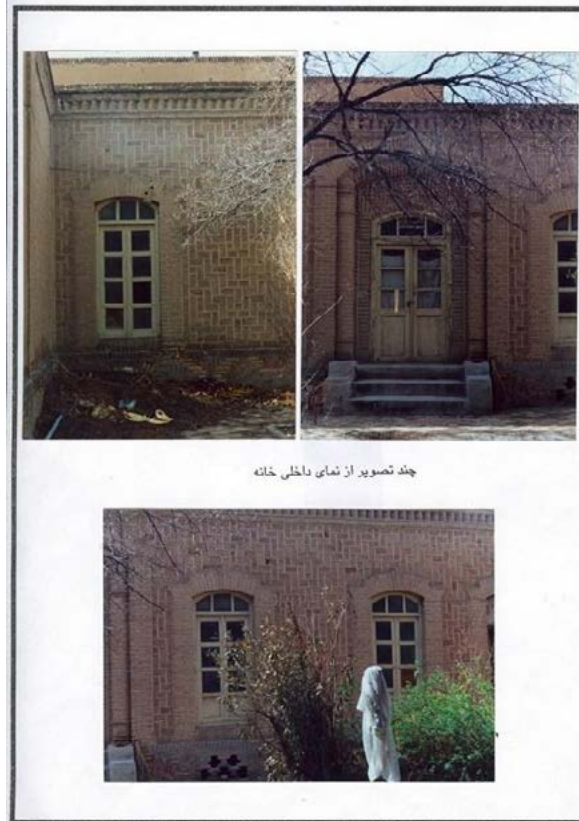
یک معمار قدیمی هم می‌گوید: حال و هوای خانه‌های قدیمی بسیار جذاب و دوست‌داشتنی بود. محمولی فیاضی نسب که بنا به گفته خودش ۹۰ سال سن دارد و اولین خانه را در ۱۹ سالگی بنا نهاده است، ادامه می‌دهد: پدرم هم در کار معماری و بنایی بود و از بچگی در کنارش شاگردی کرده‌ام. وی ادامه می‌دهد: در گذشته برای حریم خانه‌ها و نگهداری زن و بچه از نگاه نامحرم، خانه‌هایی با دیوارهای بلند و مستحکم ساخته می‌شد. بنا به گفته این معمار قدیمی در گذشته دالان ارتباطی، ایوان، پستو، حیاط مرکزی، میانسرا، ایوان‌ها و اتاق‌های متعدد لازمه ساخت هر خانه بود. وی با اشاره به دهلیز ورودی خانه‌های قدیمی می‌گوید: در معماری‌های قدیمی به زندگی و سبک معماری اسلامی توجه زیادی می‌شد. فیاضی نسب بایان اینکه این دهلیزها برای جلوگیری از نگاه دیگران به داخل خانه ساخته می‌شد، افزود: در معماری

بسته‌اند. نفسی تازه می‌کند و می‌گوید: شیوه زندگی در گذشته کاملاً متفاوت با شرایط امروزی بود. وی بایان اینکه در گذشته حتی معماری خانه‌ها هم اسلامی بود، می‌افزاید: این در حالی است که در معماری امروزی سبک اسلامی به فراموشی سپرده شده و غربت و تشویش در اکثر خانه‌ها ورود پیدا کرده است.

حال دیگر هم صفا رفته و هم محبت‌ها قدیمی شده چراکه نه از خوش‌ویش کردن اعضای خانواده چیزی مانده و نه از خانه‌های قدیمی حاج عباس به دهلیز ورودی اشاره می‌کند و می‌گوید: این دالان را برای جلوگیری از نگاه دیگران به حیاط خانه ساخته‌ایم. وی می‌افزاید: در گذشته تمامی اعضای خانواده در یک‌خانه زندگی می‌کردند و هرکدام بعد از ازدواج در اتاقکی جدا که در دورتادور حیاط وجود دارد، زندگی می‌کردیم.

پخت‌وپز در «پستو»

این پیرمرد خوش‌صحنیت ادامه می‌دهد: حال دیگر هم صفا رفته و هم محبت‌ها قدیمی شده چراکه نه از خوش‌ویش کردن اعضای خانواده چیزی مانده و نه از خانه‌های قدیمی. مرا به داخل خانه دعوت می‌کند. برای دیدن بی‌تابی

چند تصویر از نمای داخلی خانه

غربت سبک اسلامی در معماری‌های کنونی

این پیرمرد ۹۸ ساله می‌گوید: از بچگی‌ام در این خانه بزرگ شده‌ام و جشن دامادی را هم در همین خانه برپا کرده‌ام. حاج عباس صفوری بایان اینکه نمای خانه سال‌به‌سال عوض می‌شود، افزود: تا دو سال پیش پنجره‌های چوبی با نقش و نگارهای زیبا داشت اما به دلیل حضور موربانه‌ها و خراب شدن الیاف‌های چوب مجبور شدم آن‌ها را عوض کنم.

وی با اشاره به بادگیرهای بالای بام خانه می‌گوید: این بادگیرها در جهت باد و برای سرد کردن خانه در فصل تابستان به کار برده شده است. از اتاق‌هایی دور تا دور حیاط می‌پرسم: لیخنه‌ای می‌زند و با لحنی شیرین و به‌یادماندنی می‌گوید: «عجله نکن دختر! همه را یک به یک توضیح می‌دهم». اندکی سکوت می‌کند. گویی خاطره‌ها بر ذهنش نقش

نوع معماری	کاربرد آن در سبک معماری ایرانی - اسلامی
دهلیز (دالان ارتباطی)	راهرویی مابین درب ورودی و حیاط خانه به طول حداقل ده متر برای جلوگیری فضای خانه از نگاه افراد بیرونی
گلبنه (کندوک)	برای نگهداری گندم و جو در برابر آفات / ساخت از گل مخصوص آغشته به مو و کاه
بادگیر	بادگیرها در جهت باد برای سرد کردن خانه در فصل سرما از نعمت‌های طبیعی و صرفه‌جویی در مصرف انرژی
سیفه	پوششی بین دو اتاق برای حفاظت از کفش‌ها در مقابل باد و باران و یا اتاق کاری
پَرخو (در بند)	مکان‌هایی در داخل دیوار برای نگهداری از اجناس قیمتی و طلا
کلیددان	در کنار درب ورود و ساختن با چوب خرده‌ای توسط خراط برای امنیت خانه و قفل کردن
اجاق	در داخل خانه نشیمن برای پخت‌وپز غذا و سوختن آتش برای گرمی
درب‌های کوتاه‌قامت	این درها را کوتاه‌قامت می‌ساختند تا افراد باحالت تعظیم وارد خانه شوند که این نشان از احترام گذاشتن به صاحب‌خانه بود.
کلون‌های زنانه مردانه با شکل‌های متفاوت	کلون‌های مردانه و حلقه‌های شک و کلون‌های زنانه را ساده تعبیه کرده‌اند تا افرادی که در داخل خانه هستند از جنسیت افراد پشت در مطلع شوند.
مطبخ	محل برای پختن نان دارای تنور خاکی و تختی برای خمیر و چانه آرد

کنونی، از در حیاط تا داخل آشپزخانه را می‌توان دید.

معماری جدید به سمت الگوهای غیربومی رفته است

این معمار بایبان اینکه معماری‌های جدید برگرفته از الگوهای غیربومی است، می‌افزاید: هر سازه، اتاق و آجر در معماری‌های گذشته با مفهوم و علتی نهاده می‌شد. فیاضی نسب بایبان اینکه در گذشته در خانه‌ها را کوچک و کوتاه‌قامت می‌ساختیم، می‌افزاید: دلیل این امر هم این است که افراد باحالت تعظیم به خانه وارد شوند و نشان‌دهنده حرمت و احترام صاحب‌خانه بود.

وی با اشاره به مصالح به کار رفته در معماری‌های قدیمی بیان می‌کند: در گذشته از امکانات ساده اما مستحکم استفاده می‌شد.

فیاضی نسب می‌افزاید: بام خانه‌ها را با کاهگل می‌پوشاندند تا در زمستان محافظ خوبی در برابر باران و ورود آب به داخل خانه باشد.

در گذشته درب خانه‌ها را کوچک و کوتاه‌قامت می‌ساختم، دلیل این امر هم این است که افراد باحالت تعظیم به خانه وارد شوند و نشان‌دهنده حرمت و احترام صاحب‌خانه بود. این معمار قدیمی می‌گوید: همچنین در ساخت حوض، خاک، مو و کاه را باهم مخلوط کرده و در نهایت نیز تخم مرغ به آن اضافه می‌کردند تا محکم شود و بتواند آب را در خود نگهداری کند.

وی بایبان اینکه برای نگهداری از غلات و آذوقه‌ها هم از خمره‌های گلی به نام «کلینه» استفاده می‌شد، گفت: برای صرفه‌جویی در مصرف انرژی و سرد کردن خانه از بادگیر و برای پخت غذا نیز از اجاق‌گاز استفاده می‌شد.

سبک اسلامی در معماری جدید ناپیداست

فیاضی نسب ادامه می‌دهد: همچنین در ساخت خانه‌ها تنها از خشت، سنگ و گل استفاده می‌شد و هزینه‌ها به نسبت امروز اعداد و ارقام بالایی نبود.

وی بایبان اینکه چهره اسلامی معماری در عصر کنونی در حال نابودی است، می‌افزاید: بسیاری از خانه‌ها دارای یک

اتاق بوده و فضای آن هم کاملاً قابل مشاهده برای هر کسی است.

فیاضی نسب خواستار زنده کرده معماری‌های قدیمی شده و می‌افزاید: باید مسئولان و نهادهای مربوطه نسبت به این امر همت و توجه داشته باشند.

این معمار ۹۰ ساله می‌افزاید: همچنین رسانه‌ها باید نسبت به بازگو کردن زیبایی‌ها و کاربردهای موثر معماری قدیم تلاش و توجه مردم را به سبک‌های معماری اسلامی-ایرانی جلب کنند.

خانه‌های امروز حکم خوابگاه را دارد

یک کارشناس مهندسی معماری بیان کرد: تحولات صورت گرفته در حوزه مسکن را می‌توان به دو بخش تحولات ناشی از تغییر نیازمندی‌ها و ارتقای سطح تکنولوژی تقسیم کرد.

مهدی حسین پور ادامه داد: عمده این تحولات برگرفته از الگوهای غیربومی بوده و پیامدهای منفی دارد.

وی با اشاره به معماری قدیمی خانه‌ها بیان کرد: در خانه‌های قدیمی به دلیل تفکیک اندرونی از محیط بیرونی، فضایی آرام برای ساکنان خانه فراهم می‌شد.

حسین پور ادامه داد: نوع معماری سازگار با محیط طبیعی در این خانه‌ها باعث می‌شد تا ساکنان کمتر در معرض تنش‌های اقلیمی قرار گیرند.

وی با اشاره به معماری جدید خانه‌ها بیان کرد: در خانه‌های جدید نبود تفکیک فضای اندرونی از محیط بیرونی باعث شده مسکن بسیاری از کارکردهای خود را از دست بدهد و تنها در قالب خوابگاه ایفای نقش کند.

حسین پور بایبان اینکه ساکنان این خانه‌ها ساعات کمتری را در خانه سپری می‌کنند، بیان کرد: در معماری قدیمی تناسب اجزاء با محیط فرهنگی، فضای خانه را برای ساکنان آرام‌بخش می‌کرد.

این کارشناس معماری بیان کرد: کمبود فضای مسکن در معماری جدید سرگرمی‌های بی‌تحرك را جایگزین فعالیت‌های بدنی کودکان در خانه کرده که پیامدهای روحی حاصل از آن نسل آینده را تهدید می‌کند.

وی ادامه داد: همچنین حذف برخی حريم‌های شخصی و کاهش فاصله میان فضای درونی و بیرونی ازجمله پیامدهای منفی فرهنگی شکل جدید ساخت و سازهای مسکونی به شمار می‌رود.

لزوم احیای معماری قدیم در جامعه

مدیرکل تبلیغات اسلامی خراسان جنوبی هم انعکاس فضای درونی از محیط بیرونی را از مهم‌ترین شاخص‌های

معماری اصیل ایرانی دانست.

استفاده از نمادهای معماری اصیل ایرانی در ساختمان‌های عمومی، فضاهای تفریحی و اماکن مذهبی می‌تواند به معرفی معماری اصیل ایرانی کمک کند. حجت‌الاسلام کاظم لطفیان ادامه داد: این امر باعث می‌شود خانه به معنای واقعی محلی برای سکون و آرامش خانواده باشد.

وی بیان کرد: در شرایط امروزی به دلیل افزایش تراکم جمعیت و بالا رفتن قیمت زمین، نیازمندی‌های خانواده‌ها با مشکلاتی روبه‌رو است اما می‌توان با برنامه‌ریزی قسمت قابل توجهی از معماری قدیم را احیا کرد.

حجت‌الاسلام لطفیان بیان کرد: معماری اصیل ایرانی اسلامی دارای ظرافت‌ها و پیچیدگی‌هایی است که هرگونه اظهارنظر در این خصوص نیازمند تخصص و تجربه در این حوزه است.

وی بیان کرد: استفاده از نمادهای معماری اصیل ایرانی در ساختمان‌های عمومی، فضاهای تفریحی و اماکن مذهبی می‌تواند به معرفی معماری اصیل ایرانی کمک کند.

معماری اسلامی-ایرانی در روستاها احیا می‌شود

معاون پشتیبانی و امور هماهنگی استان‌های بنیاد مسکن انقلاب اسلامی هم بیان کرد: تلاش می‌کنیم در ساخت‌وسازهای روستایی، معماری بومی روستاها را حفظ و احیاء کنیم.

هادی درفشی با اشاره به اجرای طرح‌های بنیاد مسکن در روستاها بیان کرد: برای هر استان یک یا دو مشاور ارشد انتخاب شده که نوع معماری و طرح‌های روستایی را بررسی کنند.

وی بایبان اینکه برخی از روستاها ویژگی تاریخی دارند، افزود: باید معماری قدیمی روستاها که بیشتر بر مبنای اسلامی-ایرانی بوده، احیا شود.

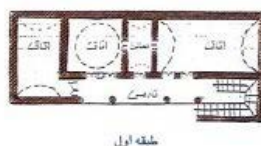
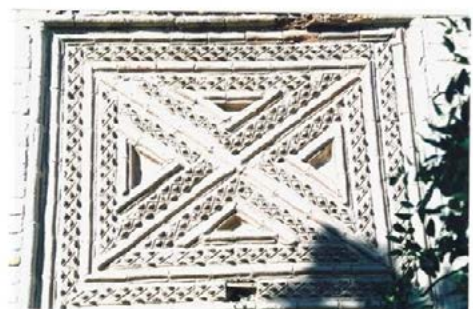
درفشی ادامه داد: برخی از روستاییان متأثر از سبک معماری جدید به سمت ساخت‌وسازهای شهری می‌روند که امید است با پذیرش مردم بتوانیم این فرهنگ را تغییر داده و آن‌ها را به سمت ساخت و سازهایی با نوع معماری قدیمی سوق دهیم.

وی بایبان اینکه فضای روستایی را باید خاص روستا بدانیم، گفت: تلاش ما مبنی بر این است که روستاهایی مدرن با امکانات خوب بسازیم مشروط بر اینکه معماری ایرانی-اسلامی آن حفظ شود.

این‌گونه که پیداست تاریخ و معماری ایرانی-اسلامی از کوجه‌های بیرجند رخت برسته و از بافت خانه‌های قدیمی هم چیزی به یادگار نمانده و این نشان‌دهنده ضعف مدیریتی برخی دستگاه‌ها و نهادهای ذی‌ربط است. چراکه برخی از خانه‌ها که ارزش تاریخی داشته به مکان‌هایی خاص تبدیل شده و تنها قشر خاصی از جامعه می‌توانند در آن مکان‌ها حضور یابند.

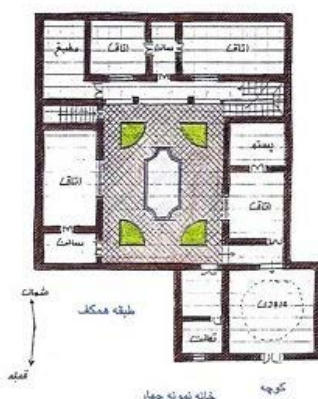

نمونه‌هایی از تزئینات آجری

طبقه اول

نوع مصالح: خشت و چوب و آجر و گچ
پوشش سقف: تاریمی تیرچوبی/اتاق‌ها گنبدی و گنوارهای
نمای ساختمان: آجر و گچ
مساحت: ۲۶۰ مترمربع

غربت معماری غنی ایرانی - اسلامی؛ سبک‌های اصیل از یادرفت

نشستن غبار فراموشی بر سبک غنی معماری ایرانی - اسلامی در ابنیه مسکونی به گونه‌ای است که دیگر نمی‌توان نام و نشانه‌ای از معماری اصیل ادوار گذشته در بناهای فعلی مشاهده کرد.

ناصر موصانی

«معماری ایرانی - اسلامی» عنوان و واژه غریبی در تاریخ این مرزوبوم به شمار نمی‌رود و همچنان نشانه‌هایی از شکوه، عظمت و جلال این سبک خاص از معماری را می‌توان در آثار و ابنیه به‌جای مانده از دوران گذشته در برخی نقاط کشور مشاهده کرد.

آثار و ابنیه متعدد، متکثر و متنوع معماری ایرانی - اسلامی در این مرزوبوم، مؤید تبحر، هوش و توانمندی برجسته و منحصر به فرد معمارانی است که با درآمیختن فن ساختمان‌سازی و الهام گرفتن از ارزش‌ها و مفاهیم ایرانی - اسلامی به خلق آثار و ابنیه‌ای مبادرت ورزیده‌اند که برخی از آن‌ها بعد از گذشت قرن‌ها، همچنان شکوه و عظمت خاص خود را حفظ کرده‌اند.

با تَوَرُّقی در کتب تاریخی، به مطالب ارزشمندی از مورخان بزرگ و صاحب‌نام مواجه می‌شویم که شکوه معماری آن دوران را در قالب واژگان و عبارات به تصویر می‌کشند، تصویری که نمونه‌های عینی آن در برخی از شهرها و مناطق ایران زمین خودنمایی می‌کند، اما به‌ندرت می‌توان در سبک‌های معماری نوین دوران فعلی، میل و رغبتی از لحاظ کردن شیوه‌ها و طراحی‌های ساختمان‌سازی یا معماری آن دوران یافت کرد و

دلایل و عوامل مؤثر در فراموش شدن این سبک از معماری و راهکارهای لازم در این گزارش برای احیای معماری ایرانی - اسلامی مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت. برای بررسی دقیق‌تر موضوع ابتدا لازم است واژه معماری تعریف شود و در گام بعد به مختصات و نشانه‌هایی از معماری ایرانی - اسلامی اشاره خواهد شد. منیژه خاوندی دانش‌آموخته رشته معماری و در تعریف واژه معماری عنوان کرد: معماری هنر و دانش طراحی بناها و سایر ساختارهای کالبدی است که در تعریف جامع‌تر و کامل‌تر آن باید گفت، هنر طراحی تمامی محیط‌های مصنوع اعم از شهری، خُرد، ساختمانی و حتی طراحی مبلمان شهری تحت عنوان معماری معنا می‌شود. وی افزود: طراحی معماری در اصل، استفاده خلاقانه و هوشمندانه از فضا، توده، بافت، نور، سایه، مصالح به فراخور موقعیت طبیعی، جغرافیایی و فرهنگ حاکم بر جامعه یا محدوده و منطقه‌ای مشخص با لحاظ کردن قواعد علمی و مهندسی و ریاضیات به شمار می‌رود. دانش‌آموخته رشته معماری عنوان کرد: آثار معماری را می‌توان به نمادهای اجتماعی، سیاسی و فرهنگی یک کشور یا جامعه تعبیر کرد که به‌نوعی محصولی از شرایط و باورهای فرهنگی و اجتماعی جامعه محسوب می‌شوند.

ویژگی‌های معماری ایرانی - اسلامی

خاوندی در تشریح ویژگی‌های معماری ایرانی - اسلامی اظهار داشت: در این سبک از معماری فضای مقدس عبادت و بندگی خدا از مؤلفه‌های برجسته هنر مذکور محسوب می‌شود. این دانش‌آموخته رشته معماری گفت: در تلفیق معماری ایرانی با اسلامی نیز این وجه و القای ذهنی به مخاطبان

آنچه امروز در شیوه‌های معماری و ساخت‌وساز بناها، مورد استفاده قرار می‌گیرد، پیرو سبک و سیاق طرح‌ها، الگوها و معماری‌های بیگانه و غربی است. بدون تردید عناصر محیطی نقش بسزایی بر رفتارها، کنش‌ها و واکنش‌های انسان ایفا می‌کنند و از این رهگذر سبک زندگی عموم مردم نیز تحت‌الشعاع معماری‌های مرسوم قرار می‌گیرد که بازارش‌ها، باورها و جهان‌بینی ایرانی - اسلامی سختیت و سازگاری چندانی ندارد.

امروزه تأثیر معماری بر رفتارها و شیوه زندگی افراد و گروه‌های اجتماعی غیرقابل‌انکار است و نفوذ معماری غربی در اندیشه‌های طراحان و فعالان حوزه ساخت‌وساز ابنیه مسکونی، موانعی جدی را در مسیر ترویج و تحقق سبک زندگی اسلامی ایجاد خواهد کرد و همین امر لزوم احیای معماری ایرانی - اسلامی را اجتناب‌ناپذیر می‌سازد. امروزه تأثیر معماری بر رفتارها و شیوه زندگی افراد و گروه‌های اجتماعی غیر قابل‌انکار است. واکاوی فرآیند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری معماری بر الگوهای رفتاری جامعه موضوع پیچیده‌ای است که امکان پرداختن به آن در این گزارش فراهم نیست و در سلسله گزارش‌های بعدی به‌صورت مفصل‌تری به آن پرداخته خواهد شد. لذا در این گزارش تلاش می‌شود نشانه‌ها و شاخصه‌های معماری ایرانی - اسلامی و فرازها و فرودهای این سبک خاص از معماری با تکیه و تمرکز بر منازل و سکونتگاه‌ها (خانه) در شهرستان شهریار مورد بحث و بررسی قرار گرفته و در ادامه، کنکاش و واکاوی در خصوص دو شهرستان ملارد و قدس نیز مدنظر قرار دارد که به زودی در قالب گزارش‌های مجزا منتشر خواهد شد.

منطقه شهریار به دلیل نزدیکی به پایتخت به تدریج با آبادانی قابل توجهی همراه و همین قرابت و نزدیکی به پایتخت ایران باعث شد تا تعداد نقاط آباد این خطه تا ۲۰۰ روستا افزایش یابد.

بر اساس قانون تقسیمات کشوری مصوب در سال ۱۳۱۶ هجری شمسی، ناحیه شهریار به عنوان یکی از بخش های شهرستان تهران تعریف و مرکزیت آن نیز منطقه ای با عنوان «علی شاه عوض» تعیین شد و سپس در بهمن سال ۱۳۳۳ ناحیه شهریار از تابعیت تهران خارج و به تابعیت شهرستان کرج درآمد و مرکزیت این محدوده (علی شاه عوض) نیز به عنوان شهری مستقل معین شد.

بعد از گذشت ده ها سال، شهریار دوباره به خطه ای از استان تهران تبدیل شد و قدس و ملارد نیز به عنوان شهرستان هایی مستقل از شهریار منفک شدند.

شیوا موحد نیا کارشناس و پژوهشگر رشته تاریخ در تشریح و بررسی تاریخ این منطقه اظهار داشت: به تعبیری می توان گفت ساختار این منطقه از ابتدا به صورت شهری بنا نشده بود و علی شاه عوض به مجموعه ای از روستاها همچون کرشته و... اطلاق می شد که بعدها به شهریار تغییر نام داد که هنوز نیز برخی از اقشار و گروه های سنتی با همین عنوان از آن یاد می کنند.

وی افزود: امروزه شهرستان شهریار به عنوان یکی از مهم ترین مناطق استان تهران مطرح است و هم جوار آن با استان البرز، شهر تهران، ملارد، قدس، رباط کریم و اسلامشهر موقعیت خاصی را به این منطقه بخشیده است. کارشناس و پژوهشگر رشته تاریخ گفت: در بررسی تاریخی این منطقه، تفاوت جدی و معناداری با دیگر شهرستان های غرب استان تهران همچون ملارد و قدس مشاهده نمی شود، زیرا در گذشته نه چندان دور محدوده های مذکور همگی در قالب یک شهرستان واحد تحت عنوان (شهریار) قرار داشتند.

موحد نیا عنوان کرد: از منظر تاریخی، محدوده ملارد از قدمت بیشتری برخوردار است اما این به معنای فاصله جدی میان آثار، ابنیه و سبک و طراحی معماری های به کار گرفته شده در این منطقه نیست، زیرا تأثیر پذیری و تأثیر گذاری تنگاتنگی میان مناطق مذکور در کنش و واکنش های اجتماعی، فرهنگی و تاریخی وجود داشته که با بررسی دقیق تر می توان عنوان کرد که به نوعی شهرستان های قدس و ملارد در طول سال ها و دهه های گذشته در سایه شهریار قرار داشته اند که هنوز نیز به نوعی این تفوق در برخی حوزه ها احساس می شود.

در خصوص سبک معماری بناهای مسکونی در این خطه، تحقیقات جامع و کامل چندانی مشاهده نمی شود و وی افزود: از حیث تاریخی، آثار مکشوفه از این شهرستان به چهار هزار سال پیش بازمی گردد و آثار به جای مانده از شهریار (در دو دوره پیش از اسلام و پس از اسلام) شامل ابنیه تاریخی، قلعه ها، تپه ها، امامزادگان و ... می شود.

این کارشناس و پژوهشگر رشته تاریخ عنوان کرد: در خصوص سبک معماری بناهای مسکونی در این خطه، تحقیقات جامع و کامل چندانی مشاهده نمی شود و در حال حاضر نمی توان به صورت مشخص به ابنیه مسکونی اشاره داشت که شاخصه ها، زیبایی، جلال و شکوه معماری ایرانی و اسلامی (به کیفیت تعریف شده از سبک و سیاق احداث و بنای منزل در آن دوران) را به تصویر بکشد. وی افزود: در صورت عدم تمرکز به منزل مسکونی و فراخ و گسترده تر بودن دامنه بررسی آثار تاریخی این خطه، امکان بررسی ابنیه و آثار هر چه بیشتری میسر و فراهم می شد.

نمایشگاهی از هنرهای ایرانی - اسلامی

وی با اشاره به خشت به عنوان یکی از مصالح معمول و شایع به کار رفته در بناهای احداث شده در چارچوب معماری ایرانی و اسلامی عنوان کرد: با عنایت به مقاومت نه چندان مستحکم آن در برابر باد، برف و باران، بناهای خشتی چندانی از روزگاران گذشته باقی نمانده است و بخش قابل توجهی از آن ها دچار تخریب، ریزش و نابودی شده اند.

دانش آموخته رشته معماری عنوان کرد: استفاده از سنگ آهک، سنگ مرمر، چوب درختان سپیدار، چنار، کاج، گردو و شیشه از دیگر مصالح معمولی است که در آثار و ابنیه ایرانی و اسلامی مورد استفاده قرار می گرفته است. وی افزود: آمیخته شدن مصالح مذکور با سفالگری، خوشنویسی، نگارگری، تذهیب، پرتو پردازی، محوطه سازی، فضا آرای، ابنیه و معماری ایرانی - اسلامی را به نمایشگاهی از هنرهای ایرانی - اسلامی تبدیل می کرد، امری که متأسفانه در معماری های نوین امروزی کمتر نشانه ای از آن شکوه و عظمت ادوار گذشته را شاهد هستیم و به نوعی می توان گفت آن سبک و سیاق معماری دوران گذشته به باستانی تاریخ سپرده شده است.

به طور طبیعی در این فراموشی تاریخی، استان تهران و غرب این خطه (شهریار، ملارد و قدس) از غبار فراموشی معماری اصیل و باشکوه آن دوران مصون نمانده که با تشریح بخشی از سیر تاریخی این مناطق، به واقفیت تلخ مذکور پی خواهیم برد.

در ذیل این گزارش به شهرستان شهریار پرداخته می شود و سپس شهرستان های ملارد و قدس مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت.

نگاهی به شهرسازی در شهریار

بر اساس اظهارات مورخان و کارشناسان رشته تاریخ، شهریار در حدود دو قرن پیش از ۶۰ روستای آباد برخوردار بوده است. در بستان السیاحه (کتابی که توسط حاج زین العابدین شیروانی در دوران قاجار تألیف شد) از این خطه چنین یاد شده است: «شهریار بلوکی است فرخنده، آثار از بلوکات تهران و در یک منزلی آن است، قرب به شصت پارچه قریه معموره در اوست، آبش فراوان و هوایش مختلف و خاکش نیکوست، باغات فراوان و غلات ارزان دارد، فواکه سردسیرش ممتاز، سیما انگورش به امتیاز است و باد شهریار جان گذاز است، مردمش گروه مختلفه از کرد، ترک و تاجیک (به معنای فارسی) و همگی شیعی».

متبادر می شود، زیرا ایرانیان از دیرباز به عنوان ملتی خدایپرست و معتقد به پروردگار شهره و مطرح بوده اند. وی افزود: این ذهنیت و احساس معنوی در بناهای مقدس و مذهبی همچون امامزادگان، مساجد و... متجلی می شود و در منازل مسکونی نمی توان با چنان برجستگی شاهد نفوذ این احساس بود، اما به هر ترتیب رگه هایی از این معماری خاص در ابنیه مسکونی نیز لحاظ شده که مؤید نگاه انسان و نگرش او به زندگی و بندگی پروردگار است.

تزییناتی همچون آئینه کاری، آجرکاری، کاشی کاری، حجاری، منبت کاری، گچ بری، نقاشی و... چون زنجیره ای به هم پیوسته، تقویت کننده ارتباط بین انسان و پروردگار بوده استخواندنی گفت: هنرهای والای اسلامی از هنرهای تزیینی و کاربردی تا احداث بزرگترین بناهای مذهبی، اهمیت و اعتبار ویژه ای دارد و تزییناتی همچون آئینه کاری، آجرکاری، کاشی کاری، حجاری، منبت کاری، گچ بری، نقاشی و... چون زنجیره ای به هم پیوسته، تقویت کننده ارتباط بین انسان و پروردگار بوده و سیر حرکتی از کثرت به وحدت مهم ترین ویژگی بارز معماری دوران ایرانی - اسلامی است.

دانش آموخته رشته معماری عنوان کرد: ساخت محراب برای عبادت پروردگار یکی از شاخصه های معماری ایرانی اسلامی به شمار می رود و با در نظر گرفتن حیاط و فضای سرسبز در ابنیه به این واقفیت پی می بریم که ارتباط انسان با طبیعت بخش دیگری از مختصات و ویژگی معماری مذکور محسوب می شود.

وی افزود: معماری مذکور، تأمین کننده مجموعه ای از نیازهای مادی و روحی انسان ها است و هیچ کدام برای دیگری نادیده گرفته نشده اند، زیرا در مبانی اسلامی نیز دنیا پلی ارتباطی است برای آخرت که کیفیت و سرنوشت انسان در آن از گذر دنیای مادی و نحوه عملکرد وی در عرصه مادی عبور می کند.

خوانندی بایبان نقش مصالح و شیوه به کارگیری آن در گسترش احساس معنوی، الهی و مقدس به انسان گفت: آجرهای مربعی شکل، گچ به عنوان عنصری تأثیرگذار در سیما و زیبایی ابنیه، کاشی و رنگ آمیزی فیروزه های رنگ آن به عنوان رنگی الهی و معنوی از دیگر شاخصه و نشانه های این سبک از معماری به شمار می رود که به تدریج در ادوار اسلامی با تغییراتی همراه می شود که این امر در معماری دوران سلجوقی، صفوی، ایلخانی، تیموری و... قابل فهم و درک است.

برخی از قوانین طرح تفصیلی برخلاف معماری ایرانی-اسلامی است

عضو شورای اسلامی شهر شهریار در خصوص نقش قوانین و مقررات در اجرای سبک معماری مذکور (ایرانی-اسلامی) عنوان کرد: به‌طور طبیعی تعریف، تدوین و اجرای قوانین مربوطه در این خصوص بی‌تأثیر نخواهد بود و در تسریع فرآیند اجرای معماری مورد اشاره مؤثر است.

وی افزود: با این اوصاف برخی از قوانین موجود نیز نه تنها کمکی به اجرای سبک مذکور نمی‌کند، بلکه در نقطه مقابل آن نیز قرار دارد.

رضایت عنوان کرد: به‌عنوان مثال حجاب و عدم اشراف بصری به منازل همسایه، یکی از ضروریات حائز اهمیت در این سبک از معماری (ایرانی-اسلامی) به شمار می‌رود، اما شاهد هستیم در قوانین لحاظ شده موجود در طرح تفصیلی، فاصله میان بلوک بسیار اندک و محدود قید و تعریف شده که این امر برخلاف معیارها و شاخص‌های معماری ایرانی-اسلامی به نظر می‌رسد.

عضو شورای اسلامی شهر شهریار گفت: این موضوع نمونه‌ای کوچک از موارد و مسائلی است که می‌توان

خاص جغرافیایی و اقلیمی این ناحیه، به‌طور عمده از درختان میوه و گل و گیاه پوشیده می‌شد و این درختان، حیاط منازل را به باغچه‌هایی برخوردار از میوه ممتاز تبدیل می‌کرد.

در بخش دوم این گزارش عوامل مؤثر در فاصله گرفتن از معماری اصیل ایرانی-اسلامی و راهکارهای مقتضی برای احیای آن مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت.

معماری ایرانی-اسلامی تحت‌الشعاع مشکلات متکثر و متعدد شهری

علیرضا رضایت عضو شورای اسلامی شهریار در خصوص علت عدم ترویج معماری ایرانی-اسلامی در این منطقه عنوان کرد: مشکلات متعدد، متکثر و انبوه شهری و دغدغه‌های روزمره باعث شده در طول سالیان و دهه‌های گذشته، مدیریت شهری مجال کمتری را برای تحقق و اجرای معماری ایرانی-اسلامی پیدا کند.

وی افزود: برای حصول این امر، ابتدا باید به تعریف مدون و مشخصی از معماری ایرانی-اسلامی بپردازیم و تردیدی وجود ندارد که بسیاری از قانون‌گذاران نیز در این خصوص از شناخت و آگاهی کافی برخوردار نیستند.

به‌عنوان نقطه مقابل و موانع پیش رو در حصول سبک معماری ایرانی و اسلامی مطرح کرد.

در صورت تعریف و در نظر گرفتن بسته‌های تشویقی، انگیزش بیشتری برای پرداختن به معیارها و شاخص‌های معماری ایرانی-اسلامی ایجاد خواهد شد و در خصوص میزان نظارت مدیریت شهری شهریار برای اعمال طرح‌های مؤثر در راستای مصرف بهینه انرژی در اماکن و منازل مسکونی و بهره‌گیری از برخی شاخص‌ها و روش‌های احداث معماری بنا در گذشته گفت: متأسفانه در این خصوص، اقدام خاصی انجام نشده که بتوان در بُعد عملیاتی و اجرایی با جدیت بر روی آن تکیه کرد.

رضایت عنوان کرد: در شرایطی که مدیریت شهری در برخورداری از مهندس و کارشناس حوزه کنترل تأسیسات با کاستی‌ها و کمبودهایی مواجه است، به‌طور طبیعی امکان حصول چنین امری نیز وجود ندارد و این امر نیازمند نظارت و کارشناسی متخصصان است.

وی در ارتباط با نقش بسته‌های تشویقی، در هدایت و ایجاد انگیزه برای سازندگان بنا یا مالکان زمین‌ها و منازل مسکونی برای احداث و رعایت سبک معماری

رضایت عنوان کرد: پرداختن به معماری ایرانی-اسلامی مستلزم انجام تحقیقات جامع و کامل و سپس دستور کارهایی هدفمند، منسجم و جدی است.

بسیاری از منازل و واحدهای مسکونی موجود در شهریار از معیارها و ملاک‌های نزدیک به معماری ایرانی-اسلامی برخوردار نیستند.

عضو شورای اسلامی شهریار عنوان کرد: بسیاری از منازل و واحدهای مسکونی موجود در شهریار از معیارها و ملاک‌های نزدیک به معماری ایرانی-اسلامی برخوردار نیستند.

وی افزود: به‌عنوان مثال در روایات اسلامی تأکید شده که مساحت خانه باید وسیع باشد و یا تفکیک محیط و اندرونی اختصاصی منزل از محل‌هایی که عموم مهمانان در آن مستقر می‌شوند از ضروریاتی است که متأسفانه در بسیاری از بناها و منازل مسکونی لحاظ نشده و نمی‌شود. رضایت گفت: در شرایطی که مساحت برخی از واحدهای مسکونی در شهر شهریار ۳۰ متر برآورد می‌شود، به‌طور طبیعی امکان حصول سبک معماری ایرانی-اسلامی بسیار دشوار و سخت خواهد بود.

معماری ابنیه مسکونی در شهریار

احمد وردی نژاد دانش‌آموخته رشته معماری هم و در تشریح سبک معماری منازل مسکونی در شهریار عنوان کرد: سبک معماری ایرانی و اسلامی دارای مجموعه‌ای از ویژگی‌ها و شاخصه‌هایی است که امکان اعمال تمامی آن‌ها در منازل مسکونی وجود نداشت و به‌طور عمده معماری باشکوه و خیره‌کننده آن دوران در برخی ابنیه و ساختمان‌های سفارشی لحاظ می‌شد که امکان تعمیم آن به تمامی ابنیه میسر نبود و چنین انتظاری نیز چندان منطقی به نظر نمی‌رسد.

وی افزود: می‌توان گفت به‌طور عمده در شیوه‌های به کار گرفته‌شده در طراحی منازل مسکونی عموم مردم (فارغ از آن نقش و نگارها، خوشنویسی‌ها، تذهیب و...)، ملاحظات فرهنگی، باورهای اعتقادی و دینی در بناهای مسکونی رعایت شده و حداقل اینکه تضاد چندان در طراحی بناهای مسکونی بارزهای جاری و ساری در جامعه (از منظر اعتقادی) دیده نمی‌شد که این امر در خصوص منازل مسکونی احداث‌شده در ادوار دور و تاریخی شهریار، همچون دیگر مناطق کشور مصداق دارد.

وردی نژاد در خصوص مصالحی که برای ساخت و احداث منازل مسکونی در شهرستان شهریار به کار گرفته می‌شد، عنوان کرد: خشت و چوب، کاه گل و شن عناصر و مصالح اصلی مرسوم در ساختمان‌سازی این منطقه به شمار می‌رفت.

وی افزود: اتاق‌های گنبدی و سقف‌های چوبی (موسوم به تنه درختان تبریزی) از دیگر ویژگی معماری بناهای مذکور به شمار می‌رفته که البته نمی‌توان آن را چندان در قالب سبک معماری ایرانی-اسلامی تعریف کرد و به‌طور عمده بناها بر اساس معیارهای محلی و بومی این خطه جغرافیایی احداث می‌شده که نمونه‌های آن در بسیاری از روستاها و محلات دیگر کشور نیز رایج بوده است.

وردی نژاد گفت: سقف چوبی منازل، مکان و محلی مناسب برای نگهداری برخی خوراکی‌ها محسوب می‌شده و با آویزان کردن خوراکی‌ها از سقف به‌واسطه طناب یا ریسمان، آن را از گزند موش، گربه و... محافظت می‌کردند.

دانش‌آموخته رشته معماری عنوان کرد: مساحت اتاق‌ها عمدتاً ۱۲ متری بوده و دیوارها نیز با استفاده از خشت بنا می‌شده و سقف آن با قرار گرفتن تنه‌های درخت تبریزی و قرار دادن شاخه‌های ریزودرشت، گیاهان و یا حصیر پوشانده می‌شده و برخی سقف مورد اشاره را با شفت ریزی (خاک آغشته به شن) و خاکستر مستحکم می‌ساختند.

وی افزود: استفاده از ناودان‌های حلبی برای هدایت آب برف و باران به کوچه‌ها از دیگر شیوه‌های مرسوم در احداث سقف منازل مسکونی به شمار می‌رفته است. وردی نژاد گفت: آشپزخانه و یا مطبخ خانه‌های منازل نیز به‌دور از اتاق‌های نشیمن طراحی می‌شد و با قرار دادن دو پنجره، دود ناشی از هیزمی که برای پخت غذا استفاده می‌شده را به بیرون از مطبخ خانه سوق می‌دادند.

دانش‌آموخته رشته معماری عنوان کرد: احداث حیاط، تعبیه حوض و آب‌انبار، بنای طویله و حفر چاه آب در برخی از خانه‌ها برای تأمین آب مورد نیاز از دیگر مشخصه‌های منازل مسکونی در این خطه محسوب می‌شده که مؤید شیوه زندگی و نحوه تأمین معیشت آن دوران است.

وی یادآور شد: حیاط خانه در منازل مسکونی این منطقه نشان‌دهنده گردهمایی‌های خانوادگی و میل به زندگی جمعی و تلاش برای حفظ آن بوده که به دلیل موقعیت

ایرانی و اسلامی گفت: بدون تردید در صورت تعریف و در نظر گرفتن بسته‌های تشویقی، انگیزش بیشتری برای پرداختن به معیارها و شاخص‌های معماری ایرانی-اسلامی ایجاد خواهد شد که لازمه حصول این امر، اجماع اعضای شورای شهر، تأیید نهادهای نظارتی و فرادستی همچون فرمانداری و استانداری است.

وی در خصوص تدابیر و اقدامات مدیریت شهری شهرداری برای پیاده‌سازی و ترویج سبک معماری ایرانی-اسلامی عنوان کرد: اقدام جدی و تعیین‌کننده عملیاتی را در این خصوص شاهد نبوده‌ایم، البته تلاش‌هایی در این خصوص انجام شده، اما به نتیجه و توفیق شایان و قابل توجهی نائل نشده‌ایم.

رضایت گفت: پیاده‌سازی و اجرای معماری ایرانی و اسلامی باید در احداث شهرها یا شهرک‌های جدید لحاظ شود؛ زیرا بسیاری از نقاط شهری و سکونتگاه‌ها در شهرداری از گذشته احداث و بنا شده‌اند و امکان ایجاد تغییرات ساختاری در حجم انبوهی از منازل و سکونتگاه‌ها بسیار دشوار، پیچیده و ناممکن است.

با قائل بودن به چنین اصلی، در غرب استان تهران شهر جدید اندیشه از مناطقی به شمار می‌رود که بنا بر اظهارات برخی از مدیران این منطقه، تلاش شده با تلاش و اهتمام وزارت راه و شهرسازی و مدیریت شهرهای جدید، در این مسیر (پیاده‌سازی سبک معماری ایرانی-اسلامی) گام‌های مؤثر و ثمربخشی برداشته شود.

تجلی شاخص‌ها و مؤلفه‌ها و مصادیق سبک معماری ایرانی و اسلامی را می‌توان در مجموعه بازار ایرانی و اسلامی مشاهده کرد.

این نشانه‌ها در بافت مسکونی شهر جدید اندیشه آن‌چنان که باید مشهود و برجسته به نظر نمی‌رسد که البته با عنایت به فراموشی و خلأ عمیق معماری مذکور در غرب استان تهران، نمونه اشاره‌شده به‌مثابه نقطه عطفی در پیاده‌سازی این سبک از معماری در چنین فراموشی عمیق ذهنی و تاریخی به شمار می‌رود.

بدون تردید با الگوبرداری و تأثیرپذیری از معماری بازار ایرانی-اسلامی، حصول نتایج مطلوب‌تر (با رعایت و تأمین دیگر الزامات نرم‌افزاری و نظری که به آن پرداخته خواهد شد) در عرصه ساخت‌وساز و شهرسازی دور از ذهن نخواهد بود.

در ذیل این گزارش در گفت‌وگو با محمد آیینی دانش‌آموخته رشته شهرسازی و مدیر مجموعه عمران شهر جدید اندیشه، دلایل و عوامل تأثیرگذار در فراموشی و مغفول ماندن از معماری ایرانی-اسلامی و راهکارهای مؤثر در احیا و پیاده‌سازی آن مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

غلبه معماری غربی بر ایرانی-اسلامی

آیینی در تشریح عوامل مؤثر در فاصله گرفتن از معماری ایرانی-اسلامی گفت: یکی از اشکالات و ایرادات مهم در این حوزه به عدم شناسایی و تبیین اساسی معماری مذکور معطوف می‌شود و به‌واقع تا شناخت کافی از این سبک از معماری حاصل نشود، نمی‌توان تحقق و اجرای آن را انتظار داشت.

وی افزود: بسیاری از فعالان حوزه شهرسازی و ساختمان‌سازی با مفاهیم و شاخصه‌های معماری ایرانی-اسلامی ناآشنا هستند و آگاهی و شناخت عمیقی از این امر وجود ندارد.

دانش‌آموخته رشته شهرسازی گفت: از سوی دیگر رشد شهرنشینی به‌عنوان عرصه‌ای که اصلی‌ترین کانون و تجلی‌گاه سبک‌های معماری به شمار می‌رود، باعث شده

از ضعف‌های نظارتی تا خلأها و کاستی‌های پژوهشی

مدیر مجموعه عمران اندیشه در تشریح دیگر عوامل مؤثر در شیوع معماری غربی بایان عدم اعمال نظارت کیفی و کافی در ساخت‌وسازها گفت: با غلبه اندیشه‌های غربی، برخی از ضروریات و مفاهیم ارزشی نیز کمرنگ شد و این موضوع به نظارت‌های کیفی نیز تسری پیدا کرد و بستری فراهم شد تا به‌نوعی حساسیت‌ها در خصوص برخی از الزامات و بایدهای ضروری در نحوه و سبک معماری تضعیف و کمرنگ شود.

وی افزود: به‌طور طبیعی در چنین شرایطی، عدم اشراف بنا به منازل همسایه و رعایت حریم‌ها آن‌چنان که باید جدی گرفته نشد و نظارت‌ها به سمت مؤلفه‌های کمی، همچون استحکام بنا سوق پیدا کرد که البته این به معنای بی‌اهمیت بودن استحکام بنا در این نیست، بلکه آنچه در این فرایند به‌عنوان یک ضعف مطرح است، به نادیده گرفته شدن مفاهیم ارزشی اشاره‌شده در کنار ابعاد کمی ساخت ابنیه معطوف می‌شود.

آیینی گفت: برتری نگرش سوداگرانه و در اولویت قرار گرفتن آن برخلاف جهان‌بینی اسلامی و ارزشی و عدم همفکری و هم‌نوایی و همسویی میان نهادهای دانشگاهی و نهادهای اجرایی در حوزه‌های معماری و ساختمانی از دیگر عواملی به شمار می‌رود که در طول دهه‌های گذشته و دوران معاصر، اعمال و اجرای سبک معماری ایرانی-اسلامی را دچار چالش‌های جدی ساخت.

در عرصه معماری ایرانی-اسلامی شعاری عمل کرده‌ایم و مباحثی که در این خصوص مطرح شده مقطعی و گذرا بوده است. دانش‌آموخته رشته شهرسازی عنوان کرد: در عرصه معماری ایرانی-اسلامی شعاری عمل کرده‌ایم و مباحثی که در این خصوص مطرح شده مقطعی و گذرا بوده است.

وی افزود: به‌عنوان نمونه در سال ۷۵، مباحثی در خصوص

تا دهه ۳۰ به بعد، پدیده شهرنشینی با سرعت و شتاب محسوس و قابل توجهی رشد و تسری یابد و این گسترش آن‌چنان که باید با مفاهیم و جهان‌بینی ایرانی-اسلامی هم‌نشین و هم‌گام نشد.

بسیاری از فعالان حوزه شهرسازی و ساختمان‌سازی با مفاهیم و شاخصه‌های معماری ایرانی-اسلامی ناآشنا هستند و آگاهی و شناخت عمیقی از این امر وجود ندارد. آیینی با اشاره به الگو قرار گرفتن تهران به‌عنوان مرکزیت و پایتخت کشور ایران در عرصه ساخت‌وساز عنوان کرد: سرسلسله و سرآغاز بسیاری از تغییرات، از این نقطه (تهران) کلید خورد و به‌طور طبیعی برای نائل شدن به شناختی کافی از روند تحولات شکل گرفته در حوزه معماری ایران، باید تغییرات و فراز و نشیب‌های تهران با دقت نظر مضاعف بررسی و واکاوی شود.

وی افزود: افزایش قابل توجه درآمدهای نفتی و میل به مصرف‌گرایی از یکسو و نقش‌آفرینی سیاست‌مداران و صاحبان سرمایه از دهه ۳۰ به بعد، باعث بروز پدیده‌های نوظهور در زندگی جامعه ایرانی شد و معماری ایرانی-اسلامی نیز از این فرایند تأثیر گرفت.

وی افزود: ارتزاق اندیشه‌های افراد و گروه‌های دست‌اندر کار از تفکرات غربی باعث شد تا مسیر پیمایش پدیده‌ها با اقتضائات و فرهنگ و اندیشه‌های فردگرایانه هم‌گام شود که این موضوع در نقطه مقابل جهان‌بینی اصیل ایرانی-اسلامی (مبتنی بر جامعیت و روش و مکتب هیتی و جمعی) قرار داشت.

آیینی در تشریح برخی از مختصات و نشانه‌های فرهنگ غربی عنوان کرد: مَنیت، فخر فروشی و تفاخر از اصلی‌ترین مؤلفه‌های فرهنگ مذکور محسوب می‌شود و در سبک معماری نیز، این مفاهیم بر سبک معماری ایرانی-اسلامی غلبه کرد و احترام، تواضع و ترجیح دیگران بر خود، مفقود یا کمرنگ شد.

معماری ایرانی - اسلامی مطرح شد اما بعد از گذشت قریب به ۲۰ سال، همچنان ضوابط مرتبط با این موضوع به صورت کامل و جامع عرضه نشده است.

آیینی گفت: در مقاطعی شورای عالی معماری در این قضیه ورود کرد و به این امر خطیر اشاراتی داشته است اما بعد از مدتی موضوعات مطروحه دچار سردی و فراموشی شد.

چه باید کرد

این دانش آموخته رشته شهرسازی در خصوص راهکارهای پیشنهادی برای برون رفت از وضعیت موجود گفت: در نظر گرفتن اصول اسلامی و مبانی فرهنگی این مرزوبوم به تناسب و فراخور موقعیت طبیعی، جغرافیایی و اقلیمی کشور ایران و شهرستان ها و استان های تعریف شده در ساختار تقسیمات کشوری و فرهنگ سازی و آموزش صحیح در این ارتباط، از ضروریاتی است که حصول این امر را تسهیل و تسریع خواهد کرد.

آیینی عنوان کرد: با قائل بودن به این اصل که پایه و ریشه اصلی تمامی اقدامات ما، منشعب از اندیشه و مبانی فکری و اعتقادی ما خواهد بود، این واقعیت محرز می شود که تحقق هرگونه تغییر و تحولی در سبک معماری و تکنیک هایی که در حوزه ساختمان سازی و شهرسازی اعمال می شود، مستلزم فرهنگ سازی عمیق و اصولی است و باید این روش، منش و اندیشه ها برای معماران و شهر سازان کشور نیز تبیین و واکاوی شود.

وی افزود: در چنین عرصه ای نقش مراکز علمی، دانشگاهی و پژوهشی بسیار نافذ و تأثیرگذار است.

مدیر مجموعه عمران شهر جدید اندیشه عنوان کرد: فصل عدالت در جهان بینی

اسلامی یکی از فرازهای این مکتب به شمار می رود و چنین مؤلفه ای باید در معماری و شهرسازی ما نیز لحاظ شود تا از این منظر به سازمان دهی عادلانه ای در این عرصه نائل شویم که پاسخگوی نیازهای مادی و معنوی ما باشد.

وی افزود: با حصول چنین امری، عدم اختلاط نامناسب میان نامحرمان در سبک معماری نیز لحاظ می شود و در غیر این صورت با غلبه اختلاط گرایشی و نادیده انگاشتن چارچوب های تعریف و تعیین شده در عرصه عفاف یا حجاب، از سبک اصیل و ارزشی معماری ایرانی - اسلامی نیز فاصله خواهیم گرفت.

آیینی عنوان کرد: ظهور و بروز مفاهیم و مبانی اسلامی در معماری ایرانی - اسلامی، ضرورتی حائز اهمیت به شمار می رود و فقط با احداث یا تعبیه نشانه های صرف از سبک معماری ایرانی - اسلامی نمی توان به نتایج شایسته ای در این خصوص نائل شد، زیرا هدف از پیاده سازی معماری ایرانی - اسلامی تنها ظاهری محض از این هنر نیست بلکه منظور نظر از لزوم احیای معماری ایرانی - اسلامی، جنبه های کاربردی و نتایجی است که در سبک و شیوه زندگی نیز حاصل می شود.

وی افزود: به عنوان مثال، اسراف در اسلام امری نکوهیده به شمار می رود و زمانی می توان در پسوند معماری، واژه اسلامی را به معنای حقیقی اعمال و لحاظ کرد که در مصالح ساختمانی و شیوه ساخت نیز چارچوب اشاره شده، لحاظ شود.

دانش آموخته رشته شهرسازی گفت: معماری ایرانی - اسلامی، تفاوت های قومی و قبیله ای را می پذیرد و قائل به تمایزات

میان اقوام، گروه ها و طوایف است و در هنر معماری ایرانی - اسلامی، دوقطبی محلی از اعراب ندارد و بدون تردید احداث محراب یا نمازخانه در بنای ایرانی - اسلامی ضرورتی غیرقابل انکار و غیرقابل اجتناب محسوب می شود. آیینی در خصوص خلأهای قانونی موجود در حوزه ترویج معماری ایرانی و اسلامی گفت: به نظر بنده مشکل قوانین در این عرصه چندان جدی نیست و ضرورت اصلی به اندیشه و تفکر افراد و گروه های مسئول در بخش معماری معطوف می شود.

وی افزود: آنچه قابل توجه است، ناظر بر این امر می شود که در معماری ایرانی - اسلامی، واژه ایرانی پیش از اسلامی قید شده و این بدان معنا است که فرهنگ ایرانی منافاتی با اسلام نداشته، زیرا ایرانیان از ابتدا موحد و خدپرست بوده اند و بدون تردید در صورت نقش آفرینی افراد و گروه های آشنا به مبانی و اندیشه های ایرانی - اسلامی و لحاظ کردن آن در معماری مربوطه، بستر و زمینه مناسبی برای اجرای این امر فراهم خواهد شد.

طراحان و صاحبان سرمایه بازیگران اصلی ترویج معماری ایرانی و اسلامی

دانش آموخته رشته شهرسازی در خصوص گروه ها، دستگاه ها و نهادهای اثرگذار در ترویج و پیاده سازی معماری ایرانی - اسلامی گفت: سه قشر طراحان، مجریان و صاحبان سرمایه، بازیگران اصلی این شیوه و سبک از معماری هستند و بدون تردید باتربیت و آموزش افراد آشنا به اندیشه های ایرانی - اسلامی و توجه به مفاهیم نهان و آشکار این مکتب، بناهای مسکونی و فضاهای فیزیکی شهر در قالب معماری اشاره شده، احداث خواهند شد.

عرضه سیاست های تشویقی به عنوان مؤلفه های انگیزشی از دیگر عوامل تأثیرگذار در ترویج معماری ایرانی - اسلامی محسوب می شود که به عنوان عوامل ثانویه مؤثر و قابل توجه به نظر می رسد. عرض سیاست های تشویقی به تشویقی به عنوان مؤلفه های انگیزشی از دیگر عوامل تأثیرگذار در ترویج معماری ایرانی - اسلامی محسوب می شود که به عنوان عوامل ثانویه مؤثر و قابل توجه به نظر می رسد.

آیینی گفت: این سیاست ها زمانی کارآمد خواهد بود که پایه فکری و فرهنگی لازم ساخته و ایجاد شود و در چنین شرایطی با لحاظ کردن بسته های تشویقی و مالیاتی، فرایند حصول، تحقق و ترویج سبک معماری ایرانی - اسلامی نیز تسریع خواهد شد.

آیینی با اشاره به نقش نما و سیمای بصری ساختمان ها و ابنیه و تأثیرگذاری آن بر هدایت ذهنی انسان گفت: وقتی سخن از نمای ساختمان به میان می آید، به نوعی وارد فضای شهری می شویم که می توان آن را به مثابه

دعوت ذهنی انسان به موضوعی خاص قلمداد کرد. مدیر مجموعه عمران شهر جدید اندیشه عنوان کرد: به عنوان نمونه، قرار گرفتن انسان در برابر فضای گنبدی یا مسجد زیبای فیروزهای احساس متفاوتی را نسبت به مواجهه انسان با ساختمانی بلند در پی خواهد داشت. وی افزود: قرار گرفتن انسان در مقابل گنبدی فیروزهای رنگ، او را از عالم مادی خارج می کند و به سمت عالم معنا و معنویت سوق می دهد اما مواجهه انسان در برابر ساختمانی بلند، حس حقارت را به انسان القا می کند و این دو برداشت ذهنی متفاوت است که در پی تأثیرپذیری از سیمای بصری محیط در ذهن فرد یا مخاطب تداعی و پدیدار می شود.

آیینی افزود: این امر در خصوص ابنیه مسکونی و یا نمای منازل نیز صادق است و تأثیرگذاری و تأثیرپذیری مذکور نشان دهنده اهمیت نما و سیمای ساختمان در برداشت ذهنی و احساس مخاطب یا انسان است.

دانش آموخته رشته شهرسازی گفت: در ترویج معماری ایرانی - اسلامی، نما هم از حیث نمود بیرونی تأثیرگذار است و اگرچه نمی توان تأثیرگذاری ۱۰۰ درصدی برای آن قائل بود، اما از زاویه نقش آن در ترویج معماری ایرانی - اسلامی در کنار مجموعه های از حلقه های یک زنجیره به هم پیوسته، می توان اثرگذاری قابل توجهی را برای چنین مؤلفه ای در نظر گرفت.

بازار ایرانی - اسلامی از مصادیق تلاش برای حرکت در مسیر معماری ایرانی - اسلامی است

مدیر مجموعه عمران شهر جدید اندیشه در خصوص میزان تلاش انجام شده برای تحقق معماری ایرانی - اسلامی در این منطقه

(شهر جدید اندیشه) گفت: آنچه در سبک معماری ایرانی و اسلامی بسیار حائز اهمیت به شمار می رود، جنبه های کارکردی آن است و با چنین نگاهی نباید محیط کار، عبادت، تفریح و... انسان از زندگی روزمره وی حذف یا نادیده گرفته شده و می طلبد به تمامی جنبه های زیستی انسان در کنار خانه یا منزلگاه او توجه شود.

آیینی عنوان کرد: با چنین نگاهی بازار ایرانی اسلامی شهر اندیشه را می توان به عنوان یکی از دستاوردهای برجسته معماری اصیل ایرانی - اسلامی مطرح کرد.

وی افزود: شهر جدید اندیشه انسان گرا است، مساجد زیبا دارد، دعوت کنندگی آن به سمت معنویت است و تلاش ما بر این

امر استوار بوده تا حتی المقدور در این راستا گام برداریم. آیینی عنوان کرد: به واقع منطقه مذکور (شهر جدید اندیشه) نخستین شهری محسوب می شود که تلاش شده ارزش های معماری ایرانی و اسلامی در بازار موسوم به همین نام (ایرانی - اسلامی) احیا شود.

دانش آموخته رشته شهرسازی گفت: حرکت آب در ساختمان، تلفیق ساختمان ایرانی با آب همچون باغ فین کاشان، تلاش برای سوق دادن انسان به سمت معنویت و تجارت (توأمان با یکدیگر) و توجه به زندگی مادی و اخروی انسان از مؤلفه های حائز اهمیت به شمار می رود که سعی شده در بازار ایرانی - اسلامی لحاظ شود.

وی یادآور شد: شهر جدید اندیشه نمونه ای موفق از حرکت در مسیر احیا و ترویج معماری ایرانی - اسلامی است اما ادعا نمی کنیم که در این عرصه توفیق ۱۰۰ درصدی حاصل شده، لذا تلاش شده نوک پیکان و جهت حرکت در این مسیر طی شود.

غفلت از معماری ۵ هزار ساله سیستان و بلوچستان / کپر نشینی نشانه فقر نیست

معماری غنی سیستان و بلوچستان قدمتی به درازای تاریخ ۵ هزار ساله منطقه دارد که متأسفانه مغفول مانده و معماری بی‌هویت غربی جای آن را گرفته است.

جواد قبری

از قدیم‌الایام مسکن به‌عنوان یکی از مهم‌ترین و شاید اولین نیازهای بشر مطرح بوده است و طبق تعریف کوچک‌ترین عنصر سکونتگاه‌ها را تشکیل می‌دهد، مسکن زائیده مهم‌ترین نیاز انسان‌ها و یکی از پدیده‌های جغرافیایی هر منطقه است.

استان سیستان و بلوچستان در جنوب شرق ایران با وسعتی حدود ۱۸۷ هزار و ۵۷۸ کیلومتر مربع، معادل ۱۱.۴ درصد از کل مساحت کشور را تشکیل داده و یکی از وسیع‌ترین استان‌های کشور است که تنوع اقلیمی و بافتی متفاوتی دارد، این تنوع اقلیمی سبب تنوع شکلی و ساختاری در مسکن این استان شده است زیرا طبق رویه اکثر مناطق کشور اساس اندیشه ساخت مسکن در این منطقه هم کاهش هزینه‌های مربوط به ساختمان و پرهیز از حمل‌ونقل بی‌جا و استفاده از مصالح بومی است.

این استان از شمال با استان خراسان جنوبی و کشور افغانستان، از شرق با مرز خاکی حدود ۱۲۶۰ کیلومتری با کشورهای پاکستان و افغانستان، از جنوب با مرز آبی ۳۰۰ کیلومتری به آب‌های آزاد دریای عمان و بالاخره از غرب با استان‌های کرمان و هرمزگان هم‌مرز است، به‌طور کلی این استان به لحاظ طبیعی به دو ناحیه جغرافیایی سیستان در شمال و بلوچستان در جنوب قابل تفکیک است.

به همین سبب با توجه به تفاوت اقلیم و پهناور بودن این استان نوع مسکن نیز در آن متفاوت است به‌گونه‌ای که در شمال استان با توجه به اینکه در گذشته رودخانه هیرمند در آن جاری بوده و بزرگ‌ترین دریاچه آب شیرین ایران (دریاچه هامون) را در خود جای‌داده است، شغل اصلی مردم این منطقه کشاورزی بوده و سبک زندگی آن‌ها یکجانشینی و ساخت خانه‌های گنبدی و گلی در این منطقه مرسوم بوده است و با توجه به اینکه دشت سیستان قدمت زیادی دارد

بناهای خشت و گلی با سابقه طولانی در آن یافت می‌شود. از نظر اقلیمی در حال حاضر دشت سیستان در تیپ اقلیم خشک بیابانی قرار دارد و متوسط بارندگی سالیانه آن کمتر از ۶۵ میلی‌متر است، در عین حال میزان تبخیر در آن قریب به ۵۰۰ میلی‌متر در سال است، با توجه به خشکسالی‌های دو دهه اخیر و کاهش آب ورودی هیرمند و یا خشکی رودخانه و قطع کامل آب، خشکسالی‌های مخربی در آن به وقوع پیوسته است.

همچنین وزش بادهای ۱۲۰ روزه سیستان از اواخر بهار تا اواخر تابستان در تشدید نیاز آبی منطقه مؤثر بوده و بر خشکی محیط نقش دارد.

لازم به ذکر است که همه این موارد بر سبک زندگی و معماری مردم منطقه هم تأثیر فراوانی گذاشته است به‌گونه‌ای که عنصر باد در جهت معماری خانه‌ها و همچنین شکل ساخت این خانه‌ها مؤثر بوده است و علاوه بر همه این‌ها استفاده از بادگیرها نیز جایگاه ویژه‌ای در معماری این منطقه دارد.

در جنوب استان و در منطقه بلوچستان نیز با توجه به خصوصیات زندگی قبیله‌ای و اتکا بر دامداری تنوع در شکل و ساختار مسکن دیده می‌شود که البته با توجه به وسعت فراوان منطقه بلوچستان که از مناطق کوهستانی خاش تا سواحل دریای عمان ادامه دارد در مجموع می‌توان گفت این منطقه دارای طبیعتی کوهستانی و خشک است، البته نواحی جنوبی استان با توجه به مجاورت با دریای عمان و متأثر شدن از بادهای باران‌های موسمی اقیانوس هند، دارای اقلیم متفاوتی است.

به‌صورت کلی می‌توان گفت بالا بودن میانگین دما و پایین بودن نوسانات آن از جمله مشخصه‌های اساسی اقلیم منطقه بلوچستان است که باین وجود در جنوب بلوچستان شاهد شرایط آب‌وهوای گرم و مرطوب، در مرکز خشک و در شمال معتدل و خشک هستیم.

وجود مخروط آتشفشانی تفتان با ارتفاع ۳۹۴۱ متر در شمال بلوچستان شرایط اقلیمی تعدیل یافته‌ای را در این منطقه بوجود آورده است.

البته با توجه به پایین بودن نزولات جوی (متوسط کمتر از ۱۱۵ میلی‌متر) و عدم وجود منابع برف کوهستانی، اکثر

جریان‌ات رودخانه‌ای در این منطقه به‌صورت موقتی و فصلی است و در نتیجه منابع آب زیرزمینی نیز با محدودیت مواجه است.

نکته قابل‌ذکر دیگر اینکه وجود مخروط آتشفشانی تفتان با ارتفاع ۳۹۴۱ متر در شمال بلوچستان شرایط اقلیمی تعدیل یافته‌ای را در این منطقه به وجود آورده است.

بررسی گذشته و پیشینه استان نشان می‌دهد که روستاها در این استان مجتمع‌های پویایی بوده‌اند که ضمن خودگردانی در زمینه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و غیره بسیاری از نیازهای فضایی خود را نیز با استفاده از امکانات و منابع موجود در محیط فراهم می‌کرده‌اند.

دیرزمانی است که ارزش‌های کهن معماری این مرزوبوم به‌طور کلی دستخوش فراموشی شده است، اما روستاهایی که نمونه غنی از فرهنگ معماری گذشته است و شیوه‌های معیشت و سنت سکونت و هنر بومی را حفظ کرده‌اند هنوز یافت می‌شود که می‌توانند در برنامه‌ریزی و ساماندهی معماری شهرها و روستاهای امروزی راهنمای طراحان باشد، لذا از همین‌رو از علیرضا خسروی کارشناس میراث فرهنگی استان سیستان و بلوچستان، خصوصیات معماری این استان را جویا شدیم.

الگوها از نوع پوشش مردم گرفته تا معماری از خارج مرزها وارد شده است

علیرضا خسروی اظهار داشت: با مراجعه به تاریخ استان سیستان و بلوچستان دستاوردهای مختلفی را می‌توان دید به‌عنوان مثال دست -آوردهای شهر سوخته متعلق به هزار سال قبل است.

وی افزود: این یعنی ۵ هزار سال پیشینه تاریخ و معماری در این منطقه وجود دارد و طبیعتاً تمدن بسیار بزرگی مثل حوضه رود هیرمند باید آفرینش‌های فرهنگی و هنری خاص خود را داشته باشد.

وی گفت: اما سؤال اینجاست که آیا در حال حاضر حمایتی برای راهاندازی دوباره این تمدن و معماری وجود دارد.

این کارشناس میراث فرهنگی سیستان و بلوچستان تصریح کرد: در حوضه میراث فرهنگی ما از پیشینه‌ای که داشته‌ایم می‌توانیم یک سری تجربیات و نکات را برداشت کنیم و به‌عنوان یادمان و تجربه ذخیره شود اما مشکل آنجایی است که حلقه‌ای که می‌خواهد این مسیر را ادامه دهد وجود ندارد.

ایرانی‌ها در طول تاریخ همیشه علاقمند بوده‌اند که با دنیا ارتباط داشته باشند اما با تمام ارتباط و پیوندهایی که داشته‌اند، فرهنگ خودشان را حفظ کرده‌اند.

وی افزود: همان‌طور که مشاهده می‌کنید در حال حاضر الگوها به کلی تغییر کرده از نوع پوشش مردم گرفته تا معماری و الگوهای جدیدی که از خارج مرزها وارد شده جای آن را گرفته است.

این کارشناس میراث فرهنگی سیستان و بلوچستان گفت: ایرانی‌ها در طول تاریخ همیشه علاقه‌مند بوده‌اند که با دنیا ارتباط داشته باشند اما با تمام ارتباط و پیوندهایی که داشته‌اند، فرهنگ خودشان را حفظ کرده‌اند، مثلاً وقتی که اعراب به ایران می‌آیند مقاومتی نمی‌کنند و زبان و پوشش خود را از دست می‌دهند.

خسروی افزود: ما اسلام را پذیرفتیم ولی زبان، پوشش، غذا و معماری خود را حفظ کردیم چون اراده بسیار بزرگی وجود داشت الان هم همان است اگر خودمان اراده بزرگ را برای حفظ و نگهداری شاخص‌های معماری داشته باشیم این امکان‌پذیر است اما اگر اراده سست باشد اینجا دچار مشکل می‌شویم.

وی گفت: بنده از سال ۱۳۷۴ در میراث فرهنگی هستم و در این ۲۰ سال اراده‌ای ندیده‌ام به دنبال این باشد که معماری نوین را با معماری سنتی تلفیق کند.

وی خاطرنشان کرد: همه می‌دانند دقیقاً نمی‌شود از معماری ۲۰۰ سال گذشته استفاده کرد به دلیل اینکه با توجه به مقتضیات زمان دیوارهای آن زمان ۶۰ یا ۷۰ سانتی‌متر بوده و یا سقف گنبدی بوده اما خیلی از این شاخصه‌ها می‌توانند در معماری جدید پیاده‌سازی و تلفیق شوند.

کارشناس میراث فرهنگی سیستان و بلوچستان افزود: بسیاری از خصوصیات معماری گذشته با توجه به اقلیم و شرایط زمان بوده پس می‌توان به نحو احسن از آن استفاده کرد به شرط اینکه اراده آن وجود داشته باشد. البته معماری استان سیستان و بلوچستان در گذشته با توجه به اقلیم و شرایط آن از خصوصیات منحصر به فردی همچون بادگیرها، سقف گنبدی، خارخانه‌ها و غیره برخوردار بوده است که اگر بخواهیم به همه آن‌ها بپردازیم نیازمند سال‌ها تحقیق و پژوهش است از همین رو در این گزارش بیشتر سعی شده است تا نقش این نوع معماری را بر سبک زندگی و شاید هم بر عکس یعنی تأثیر سبک زندگی بر معماری بررسی شود.

تغییرات جغرافیایی عامل تنوع گسترده در گونه‌های معماری سیستان و بلوچستان است

با توجه به اینکه در منطقه بلوچستان شغل اکثر مردم منطقه دامداری بوده و علاوه بر آن با توجه به زندگی قبیله‌ای در این مناطق، این سبک زندگی در معماری آن‌ها تأثیر گذار بوده به گونه‌ای که در مناطق مختلف منطقه با توجه به مصالح موجود انواع معماری که گاهی حتی به عنوان سکونت‌گاه‌های موقت استفاده می‌شود، وجود دارد از همین رو با فرزانه دادگر عضو هیئت علمی گروه معماری دانشگاه سیستان و بلوچستان مصاحبه‌ای انجام شد تا بیشتر با خصوصیات معماری این منطقه آشنا شویم. فرزانه دادگر اظهار داشت: مصالح، فرم و نحوه ساخت مسکن سنتی استان سیستان و بلوچستان به اقلیم و شرایط زیست محیطی، فرهنگی، اجتماعی و معیشتی آنان بستگی دارد زیرا با توجه به تغییرات جغرافیایی استان از شمال تا جنوب استان شاهد تنوع گسترده‌ای از گونه‌های معماری در این منطقه هستیم.

وی افزود: در مناطق کوهستانی واقع در شمال بلوچستان به دلیل آن که اکثریت روستائیان به دامداری اشتغال دارند، ضرورت سهولت در جابجایی مسکن سبب رواج گدام (سیاه‌چادر) شد، گدام نوعی سازه چادری است که پوشش آن از موی بز بافته می‌شود و سازه نگهدارنده آن ترکیبی از اجزای فشاری نظیر تیر و ستون‌های چوبی و اجزای کششی مانند طناب است، پوشش مزبور عایق

همه‌جانبه و همیشگی از درخت نخل که در گویش محلی به آن مُک (mok) یا مَچ (mach) گفته می‌شود تا به امروز هم کم‌وبیش تداوم دارد. وی با اشاره به اینکه نخل منبع الهام قوم بلوچ است، گفت: درواقع همه‌جا می‌توان ردپای آن را دید از کارهای هنری مانند طراحی زیورات گرفته تا هندسه‌ای که در برخی نقوش سوزن‌دوزی بکار رفته و سینه‌به‌سینه و نسل به نسل حفظ شده است.

وی افزود: یکی از مهم‌ترین صنایع دستی منطقه انواع و اقسام وسایلی است که با برگ‌های درخت نخل یا همان «پیش‌ها» ساخته می‌شود.

وی بیان کرد: کودکی قوم بلوچ با اسباب‌بازی‌هایی سپری شده که از مُک برایشان ساخته بودند، مجموعه‌ای انتزاعی از حیوانات و وسایل دور و اطراف، فرفره و غیره که در همه آن‌ها نقش درخت خرما به‌خوبی دیده می‌شود. عضو هیئت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان تصریح کرد: در زمینه معماری نیز بسیاری از گونه‌های ساختمانی به کمک تنه و شاخ و برگ خرما به وجود آمده است که توضیح همه آن‌ها از حوصله این بحث خارج است لذا یکی از مهم‌ترین این نوع بناها «کپر» است که قدمتی برابر با تاریخ معماری یکجانشینی بشر دارد.

وی افزود: این نوع معماری یا ساخت سکونت‌گاه در جای‌جای جهان به اشکال کم‌وبیش متفاوت وجود دارد و در بلوچستان نیز «کپر» یا «کاپار» دارای پلان ساده مستطیل و یا دایره شکل است که جداره‌های آن با شاخه‌های درخت خرما پوشانده می‌شود.

یکی از علل محبوبیت کپر در گذشته امکان خنک‌سازی آن بوده است

وی گفت: اجزا تشکیل‌دهنده کپر، کَرز (karz) یا شاخه درخت خرما، تَگرد (tagerd) یا (حصیر)، چیلک (chilok) (طناب بافته‌شده از برگ درختان خرما) است که اغلب در روستاها و یکجانشینی‌هایی که طوایف به مدت نسبتاً طولانی در آنجا سکونت دارند احداث می‌شود.

وی اذعان کرد: از دیگر دلایل عمده محبوبیت کپر در گذشته امکان خنک‌سازی آن بوده به‌نحوی که با پاشیدن مکرر آب بر سطح بیرونی آن، تگردها مرطوب می‌شد و عبور نسیم به کاهش دمای درون کپر کمک شایانی می‌کند.

دادگر افزود: از مزایای دیگر کپر که در عصر حاضر نیز امتیاز برای ساختمان‌های مدرن امروزی محسوب می‌شود مواردی از قبیل سبک بودن سازه و یا به عبارتی دیگر ضد زلزله بودن آن، ساخت سریع، استفاده از مصالح قابل بازیافت

رطوبت است و رنگ تیره آن به گرمایش فضای داخل کمک می‌کند.

عضو هیئت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان خاطرنشان کرد: برای مردم یکجانشین و کشاورز همان منطقه نیز مصالح عمده برای ساخت بنا، سنگ‌هایی است که از اطراف جمع‌آوری می‌کنند، به بیانی دیگر مانند سایر بافت‌های قدیمی روستایی استفاده از مصالح «بوم‌آورد» و «خودبستگی» حرف اول را می‌زند.

وی افزود: به سمت جنوب استان که حرکت کنیم برای همین قشر از مردم، خشت و خاک جای سنگ را می‌گیرد که تزیینات زیبای نمای ساختمان‌ها به کمک چیدمان متفاوت خشت و سایه‌اندازی آن‌ها روی یکدیگر چشم‌نوازی می‌کند.

وی گفت: تغییر اقلیم منطقه از سرد و خشک در شمال به گرم و خشک در جنوب استان پای درختان خرما را به میان می‌آورد و به جرات می‌توان گفت که در کنار آب که همواره مایه حیات بوده، نقش نخل در زندگی و هویت بلوچستان تردیدناپذیر است.

نخل منبع الهام قوم بلوچ است، و در واقع همه جا می‌توان ردپای آن را دید از کارهای هنری مانند طراحی زیورات گرفته تا هندسه‌ای که در برخی نقوش سوزن دوزی بکار رفته و سینه به سینه و نسل به نسل حفظ شده است.

خانم دادگر تصریح کرد: نکته مثبت آن که استفاده

شهردار بندر چابهار افزود: این معماری در سرتاسر بلوچستان و به ویژه مناطقی که درخت نخل وحشی رشد می کند، قابل استفاده است.

تلفیق معماری کپری و جدید می تواند بر مسائل کلان شهرسازی تأثیر بگذارد

وی اشاره کرد: در چابهار و منطقه دشتیاری به علت کمبود منابع آبی در گذشته و عدم دسترسی به درختان نخل وحشی که در دشتیاری و چابهار کمتر در دسترس است کم تر از این معماری استفاده شده است.

وی تأکید کرد: قطعاً توجه به این نوع معماری و تلفیق آن با معماری جدید علاوه بر اثری که بر زیباسازی منظر شهری دارد می تواند در مسائل کلان شهرسازی نیز تأثیرگذار باشد. تقریباً همه کارشناسان و مسئولان بر این عقیده هستند که استفاده از معماری بومی و تلفیق آن با معماری نوین بسیار مهم و حائز اهمیت است و باید از این ظرفیت به خوبی استفاده شود اما اینکه چرا این کار انجام نمی شود سؤال بزرگی است که هیچ کس پاسخگوی آن نیست.

البته باید به این نکته نیز اشاره کرد که هنوز در مناطقی از این استان خصوصاً در برخی از روستاها که به عنوان مقصد گردشگری نیز انتخاب شده اند معماری سنتی استان قابل مشاهده است به عنوان مثال می توان به روستای قلعه نو در شمال استان و یا برخی مناطق در جنوب استان سیستان و بلوچستان اشاره کرد.

در برخی مناطق حاشیه ای شهر چابهار هم در کنار منطقه آزاد مجلل چابهار هنوز نشانه هایی از نوع زندگی حاشیه نشینی دیده می شود که صد البته نمی توان به آن معماری کپری گفت اگر در جنوب بلوچستان به برخی از روستاها مراجعه شود هنوز معماری کپری مشاهده و از این ظرفیت به خوبی استفاده می شود که قطعاً دلیل آن نوع زندگی مردم در این مناطق است که هنوز این نوع معماری را می طلبد.

البته متأسفانه در برخی مناطق حاشیه ای شهر چابهار هم در کنار منطقه آزاد مجلل چابهار هنوز نشانه هایی از نوع زندگی حاشیه نشینی دیده می شود که صد البته نمی توان به آن معماری کپری گفت که البته متأسفانه اشتباهی گاهی با این نام به آن اشاره می شود.

اگر از همه این مسائل بگذریم نکته ای که بیشتر از همه ناراحت کننده است این است که معماری بومی استان سیستان و بلوچستان با این همه فرصت و ظرفیت واقعاً مغفول مانده است و کمتر به آن توجه شده است.

دلیل این مدعا هم این است که برای تهیه این گزارش تقریباً با همه اعضای هیئت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان و مسئولان ذی ربط تماس گرفته شد اما متأسفانه اکثراً یا پاسخگو نبودند و یا پاسخگویی را به وقت دیگری موکول کردند و این در حالی است

که برخی از اساتید دانشگاه سیستان و بلوچستان رتبه های مهم و حائز اهمیتی در بحث معماری نوین در کشورهای خارجی کسب کرده اند. نکته آخر اینکه با توجه به اینکه سال ۹۶ استان سیستان و بلوچستان به عنوان مقصد گردشگری ایرانیان انتخاب شده است اگر به این ظرفیتها توجه شود و سبک زندگی مردم این خطه از ایران اسلامی به گردشگران معرفی شد قطعاً باعث جذب بیشتر گردشگران خواهد شد، زیرا صنایع دستی، معماری، سبک زندگی و حتی غذاهای بومی این خطه از کشور واقعاً ظرفیت عظیمی است که مغفول مانده است.

باز هم پاسخگو نبودند از همین رو با توجه به اینکه معماری کپری بیشتر در جنوب استان رواج دارد مصاحبه ای با شهردار بندر چابهار انجام شد.

مهندس دادکریم بلوچ در گفتگو با خبرنگار مهر، اظهار داشت: تأکید بیشتر بر معماری کپری در این خطه از کشور به این علت است که معماری بلوچستان بر بوم آوری استوار است و وجود درختان نخل و نخل وحشی که در تمامی مناطق بلوچستان به صورت خودرو رشد می کند، یکی از دلایل رواج این نوع مسکن در این منطقه است.

وی افزود: مردمان بلوچ از دیرباز برای سقف خانه یا بناهایی که می ساختند از چوب درختان نخل و شاخ و برگ آن برای پوشش سقف استفاده می کردند که در هر منطقه به شکلی متفاوت استفاده شده است.

وی گفت: علاوه بر سهل الوصول بودن و در دسترس بودن درختان خرما و نخل وحشی شاید انعطاف پذیر بودن این نوع معماری در فصل های مختلف سال که در تابستان با برداشتن شاخ و برگ درختان داز از اسکلت بندی اصلی کپر و بندی سازه به صورت مشبک با چوب درختان با ایجاد پنجره هایی شبکه مانند باعث تهویه فضای داخل آن می شد و در پاییز و زمستان با پوشش با شاخ و برگ و حصیرهای بافته شده از برگ درختان نخل وحشی بنا را عایق بندی می کردند از دیگر دلایل استفاده از این نوع معماری است.

و کم انرژی (low energy) بودن بنا است که همه این موارد در کنار هم باعث می شود در بحث معماری پایدار نیز کپر جایگاه قابل قبولی داشته باشد.

اگرچه امروزه با گسترش ارتباطات و سهولت دسترسی به مصالح نوین و وسایل سرمایشی اقبال کمتری به زندگی در کپر وجود دارد ولی وجود کپر همیشه نشانه فقر ساکنان و زاغه نشینی نیست، چرا که ویژگی های مثبت آن سبب می شود در کنار ساختمان های مدرن امروزی باز هم در گوشه ای از حیاط حضور داشته باشد.

وی گفت: البته باید به این نکته نیز اشاره کرد که اگرچه امروزه با گسترش ارتباطات و سهولت دسترسی به مصالح نوین و وسایل سرمایشی اقبال کمتری به زندگی در کپر وجود دارد ولی وجود کپر همیشه نشانه فقر ساکنان و زاغه نشینی نیست، چرا که ویژگی های مثبت آن سبب می شود در کنار ساختمان های مدرن امروزی باز هم در گوشه ای از حیاط حضور داشته باشد.

وی افزود: این قضیه از نظر من خاستگاه فرهنگی هم دارد و مربوط به خاطرات جمعی مردم می شود و نشانی از پیوند آن ها با گذشته است.

عضو هیئت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان تصریح کرد: این سازه می تواند نقش یک فضای نیمه باز که خود برگرفته از طبیعت است را نیز به خوبی ایفا کند و همچنین از بعد اجتماعی نیز کپر می تواند مکانی برای گردهمایی

نزدیکان تلقی شود و در مجموع

می توان گفت: جمع سایه و نسیم خنک، کپر را تبدیل به فضایی مطلوب در حیاط های اقلیم گرم می کند.

از همین رو با توجه به اینکه خصوصیات این نوع معماری کمتر در معماری جدید استان سیستان و بلوچستان دیده می شود به سراغ تعدادی از مسئولین استان رفتم تا نظر آن ها را در این خصوص جویا شویم.

در ابتدا با رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان سیستان و بلوچستان چندین بار تماس گرفته شد که ایشان پاسخگو نبودند و حتی با دفتر این سازمان در زاهدان نیز تماس گرفته شد و حتی با توجه به اینکه قول همکاری داده شد اما متأسفانه

■ همه چیز یک دفعه اتفاق افتاد، خوزستانی‌ها تا به خودشان آمدند نه آب داشتند، نه برق و نه می توانستند از تلفن‌هایشان استفاده کنند؛ البته این ماجرا برای مسئولان خوزستان دیگر نه «اتفاق» است و نه «یک دفعه» رخ داده، بارهاست که این مشکل مسئولان این استان را غافلگیر می‌کند.

■ در حالی که برخی شهرها در حسرت داشتن کمر بند سبز گیاهی مانده‌اند، قریب به ۱۰۰ درخت سبز شاه‌رود برای اجرای دستور شورای ترافیک شهرستان در محدوده میدان هفت تیر در حال ریشه کنی هستند.

■ آتش‌سوزی در ساختمان پلاسکوی تهران زنگ هشدار برای بازار همدان است چراکه به گفته مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی همدان ۹۵ درصد مراکز دولتی، عمومی و تجاری این شهر استانداردهای ایمنی را ندارند.

■ ازدواج با اتباع خارجی مشمول قوانین و مقرراتی است که در صورت نادیده گرفته شدن مشکلات زیادی را به همراه دارد؛ «کودکان بی‌هویت و شناسنامه» تنها یکی از مصائب داشتن شوهر خارجی است.

جامعه ایران

پر کشیدن درختان شاهرود بر بال بی تدبیری / اینجاد رخت ارزان است

در حالی که برخی شهرها در حسرت داشتن کمر بند سبز گیاهی مانده‌اند، قریب به ۱۰۰ درخت سبز شاهرود برای اجرای دستور شورای ترافیک شهرستان در محدوده میدان هفت تیر در حال ریشه کنی هستند.

محمدحسین عابدی

نخستین روزهای بهمن ماه جاری بود که شورای ترافیک شاهرود به بهانه اصلاح هندسی میدان هفت تیر، قطع یا جابجایی حدود ۱۰۰ اصله درخت را در حالی مصوب کرد که از همان ابتدا این امر با واکنش مردم روبرو شد. قطع این حجم درخت هر چند طی سه سال اخیر در شاهرود بی سابقه نیست اما در دورانی که رفع آلودگی هوا و مسائل محیط زیستی همواره در اولویت های دولت قرار گرفته کمی نامانوس به نظر می رسد.

هنوز خاطره قطع ۱۰۰ درخت متمرکز در مرکز تحقیقات کشاورزی و ۷۰ درخت کاج در یکی از دانشگاه های شاهرود از اذهان مردم پاک نشده بود که این بار مسئولان شهرداری در سکوت خواب گونه برخی مسئولان کمر به خشکاندن ۱۰۲ درخت سبز بسته اند.

همزمان با اجرایی شدن این طرح در ظهر شنبه عده ای از دوستداران محیط زیست برای دومین بار با تشکیل زنجیره انسانی در میدان هفت تیر شاهرود در حال ممانعت از اجرایی شدن این تصمیم مسئولان هستند اما به نظر می رسد این طرح با وجود تبعات اجتماعی و فرهنگی خاص خود در دست اجرا است و هیچ عزمی برای جلوگیری از آن نیست.

شورای ترافیک شهرستان شاهرود در تاریخ نهم بهمن ماه جاری طی مصوبه ای بدون اظهار نگرانی از تبعات قطع درختان، این تصمیم را بر عهده کمیسیون قطع اشجار شهرداری شاهرود قرار داد اما این کمیسیون که پیش از این پای مصوبه اجرای اصلاح هندسی میدان هفت تیر را امضا کرده بود، علی رغم قول مساعد در راستای رفع دغدغه مردم برای حفظ درختان، جابجایی آنها را به تصویب رساند. این در حالی است که سید حسن میرفانی شهردار شاهرود در نشست با خبرنگاران پیش از اجرای این طرح قول مساعد برای پیگیری امر را در حالی داده بود که از همان ابتدا خود را مجبور به اجرای مصوبه شورای ترافیک می دانست.

یکی از چهره های موثر شهرستان شاهرود در خلال تشکیل زنجیره انسانی برای عدم قطع درختان گفت: قطع درختان هیچ توجیه علمی و دقیقی ندارد چرا که این طرح می تواند با نصب یک چراغ قرمز با اعتبار ۲۰ میلیون تومان رفع شود اما گویا درختان قرار است قربانی بی تدبیری برخی اعضای شورای شهر و شهرداری شوند.

محمدعلی رحیمیان بیان داشت: شهرداری خطاب به ما اعلام داشت که این درختان را تنها جابجا می کند و قرار نیست درختی قطع شود حال آنکه در مکان مد نظر شهرداری بر طبق رویت بنده اصلا گودالی برای این امر حفر نشده است.

وی افزود: حتی اگر شهرداری بخواهد درختان را منتقل کند قطع به یقین باید گفت این تصمیم غیر کارشناسی است چون دستگاه های مخصوص این امر در شاهرود موجود نیستند.

یک فعال محیط زیست نیز گفت: آقایان در فیلم های

خارجی مقلوبه ای درباره انتقال درختان دیده اند حال آنکه این فیلم ها درباره درختانی است که در فواصل نزدیک آنها هیچ مانعی وجود ندارد و درخت به شکل دور با استفاده از دستگاه های پیشرفته خارج می شود نه در شاهرودی که ریشه این درختان در هر چیتی گسترده شده و در زیر آسفالت، جدول، بتن و آهن محصور شده است پس این توجیه عقلانی نیست.

الهام طبسی که دانش آموخته رشته محیط زیست است، ادامه می دهد: قطع به یقین من ادعا می کنم هیچ تکنولوژی برای ریشه کن کردن درخت در استان سمنان وجود ندارد چرا که دستگاه های موسوم به تری کچر بالغ بر ۷۰۰ میلیون تومان اعتبار نیاز دارند حال آنکه شهرداری با بیل و کلنگ قصد دارد درختان را از ریشه درآورد.

وی افزود: من شاهد بودم که کارگران شهرداری هر جا به مشکلی بر می خوردند ریشه را قطع می کردند و همین خطای غیر اصولی باعث خشک شدن درخت می شود.

این فعال محیط زیست گفت: من در مطلبی که یکی از سایت ها به آن پرداخته بود خواندم که شهردار گفته بود من تضمین می کنم که درختان پس از انتقال دو سال زنده خواهند ماند اما پس از آن را نمی توانم تضمین کنم چون متخصص این امر نیستیم از سوی دیگر شهردار شاهرود در برابر طرح فعالان محیط زیست مقاومت می کند و می گوید عملی نیست اگر ایشان می گوید متخصص نیستم چرا مشورت نمی گیرد اگر می گوید متخصص هستم چرا کار را تضمین نمی کند لذا از مسئولان می خواهیم به این پرسش منطقی پاسخ دهند.

شورای ترافیک شاهرود معتقد است محور منتهی به میدان هفت تیر حادثه ساز است حال آنکه استعمال خبرنگار مهر درباره این ادعا به این نتیجه منتهی شد که طبق اعلان ناجا در ۲۵ سال اخیر کسی در حداثی ۱۰۰ متری تا هفت تیر بر اثر تصادف جان خود را از دست نداده و تنها دو مورد حادثه منجر به فوت در میزان هفتم تیر رخ داده که یکی بر اثر سقوط یک دانشجوی دختر از روی نرده های بین فضای سبز بوده و دیگری بر اثر برخورد با خودروی سواری جان باخته است و این با ادعای مسئولان مبنی بر کشته شدن سالانه چندین همشهری در این محور

همخوانی ندارد. شهردار شاهرود نیز طی روزهای گذشته در گفتگو با خبرنگاران ضمن بیان اینکه از مدت ها قبل بحث وقوع تصادفات جرحی و منجر به فوت در میدان هفت تیر و ضرورت اصلاح هندسی میدان مطرح بوده است، ابراز داشت: این امر سابقه ۱۵ ساله دارد که طی این مدت اصلاحات بسیاری در دوره های مختلف از قبیل تغییر شکل میدان صورت گرفت اما آمار تصادفات گواه این است که این میدان باز هم نیاز به اصلاح هندسی دارد که شورای ترافیک به این بحث ورود کرده و طرح جدید ارائه شد ولی هیچ کس نمی تواند تضمین دهد که با اجرای طرح جدید نیز هیچ حادثه ای رخ نخواهد داد.

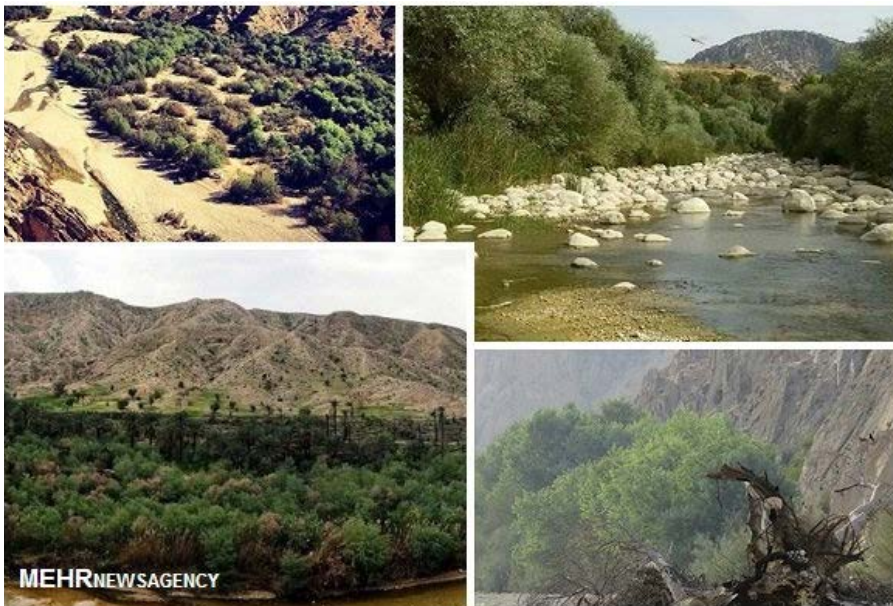
میرفانی به طرح هایی همچون احداث زیرگذر و روگذر نیز اشاره داشت و توضیح داد: این طرح ها نیز با توجه به اینکه چند مسیر ورودی به داخل میدان وجود دارد چندان میسر نیست و برای اینکه این مشکل به صورت مقطعی برطرف و ترافیک کنترل شود گزینه اصلاح هندسی مطرح و تنها راهکار روی میز بود که متأسفانه قطع تعدادی درخت را در بر خواهد داشت. وی گفت: در طرح جدید میدان هفت تیر کمتر از ۱۰۰ درخت قطع خواهد شد که امیدواریم با طرحی پیشنهادی مبنی بر جابه جایی درختان بتوانیم جلوی خسارت های بیشتر را بگیریم.

شهردار شاهرود با بیان اینکه استانداردها بر این است که هر هکتار باید ۴۰۰ درخت داشته باشد، گفت: متأسفانه طی دو سال گذشته یک هزار و ۸۰۰ درخت نیز در شهر بر اثر آفت و ... خشک شده اند.

میرفانی در پاسخ به سوال خبرنگاران مبنی بر اینکه چرا شهرداری این مشکل را با نصب چراغ راهنما رفع نمی کند، افزود: نصب هر چراغ حدود ۲۵ میلیون تومان برای شهرداری هزینه در بر دارد و معتقدیم با توجه به شرایطی که این میدان دارد که نمونه کوچک آن در میدان امام این شهر کاملاً مشهود است اجرای آن در دراز مدت با هزینه لازم را نخواهد داشت.

طبق اعلام غیر رسمی مسئولان، طرح اصلاح هندسی میدان هفتم تیر شاهرود ۷۰۰ میلیون تومان هزینه در بر دارد اما نصب یک چراغ قرمز در آن میدان کمتر از ۳۰ میلیون تومان بودجه می خواهد.

مرگ تدریجی گلوبردکان / نابودی جنگل در سایه غفلت مسئولان

جنگل زیبای گلوبردکان جم در مسیر نابودی قرار گرفته است و انتظار می‌رود که متولیان امر علاوه بر متوقف ساختن روند تخریب و نابودی، برای احیای این جنگل چاره‌ای بیندیشند.

ابراهیم قیسری

جنگل زیبای گلوبردکان در حالی این روزها حال و روز خوشی ندارد که تخریب‌گران روی آن چنبره زده و هر روز به شیوه‌ای برای نابودی آن اقدام می‌کنند؛ یک روز با آتش‌سوزی، یک روز قطع درختان و روز دیگر چرای بی‌رویه دام. چشمه‌های «جنگل باستانی گلوبردکان» ریز به درستان حمایت‌گر سازمان محیط زیست کشور دوخته شده تا شاید قسمتی از دردی که سال‌ها بر پیکره رنج کشیده این جنگل وارد آمده تسکین یابد و دست نوازش طبیعت‌دوستان در احیا و حفاظت از این جنگل باستانی بر سر درختان آن کشیده شود.

جنگل گلوبردکان روزگاری منظره‌های بدیع از زیبایی بی‌نظیر غرق شدن درختان در دریایی از ابر پدید می‌آورد که چشم هر بیننده‌ای را مسحور می‌کرد و قلب هر خدا شناسی را به سجده در مقابل این قدرت عظیم وامی‌داشت. جنگل زیبای گلوبردکان ریز با درختان و پوشش گیاهی منحصر به فرد خود مناظر چشم‌نواز منطقه ریز را شکل داده بود ولی متأسفانه جنگلی که در سال‌های نه‌چندان دور در مسیر خود رودخانه‌ها و چشمه‌های خنک و زیبایی داشت، در چند سال‌های اخیر با کاهش نزولات آسمانی و برداشت بی‌رویه از سفره‌های زیر زمینی روبه‌رو شده است و دیگر نشانی از آن رودخانه پرخروش و چشمه‌های پر آب نیست. قطع درختان توسط غارت‌گران طبیعت، خالی شدن سفره‌های زیر زمینی، عدم توجه مسئولان به حفظ و احیای جنگل، آتش‌سوزی‌های جنگل، تجاوز به حریم جنگل دست به دست هم داده است تا نابودی جنگل هر چه زودتر رقم خورد.

نابودی جنگل در سایه غفلت مسئولان

رئیس شورای اسلامی شهرستان جم بیان داشت: جنگل گلوبردکان بخش ریز از مناطق سرسبز و دیدنی استان

بوشهر است که در منتهی‌الیه غربی این بخش در منطقه گلی یا گلوبردکان ریز واقع شده است.

حسین محدثی گفت: از ویژگی‌های این جنگل می‌توان به داشتن درختان متعدد، پوشش گیاهی منحصر به فرد، وجود رودخانه دائمی (خشکیده در سالیان اخیر)، هوای مطبوع و هم‌جواری کوه، آب و درخت اشاره کرد.

وی خاطرنشان کرد: جنگل گلوبردکان از معدود محیط‌های زیبا و طبیعی گردشگری شهرستان جم و کم‌نظیر استان بوشهر است که در سایه غفلت مردم و مسئولان در حال نابودی است.

محدثی تأکید کرد: آتش‌سوزی‌های عمدی و سهوی، تخریب توسط انسان‌ها، دخالت‌های ناسنجیده انسان در طبیعت بخش ریز اعم از بالادست و پایین دست این جنگل، قطع درختان و تغییر کاربری و تبدیل جنگل به باغ و زمین کشاورزی، آلودگی‌های ایجاد شده در این منطقه و خشکسالی و کم‌آبی از تهدیدات اصلی این جنگل است. این عضو شورای اسلامی شهر ریز گفت: علاوه بر نقش مردم در نگهداری جنگل، باید ادارات مسئول نیز در حفاظت

همچنین احیا این منطقه ناب گردشگری تلاش کنند.

نبود فعالیت‌های نظارتی و پیشگیرانه

وی با بیان اینکه جنگل گلوبردکان از جمله مناطقی است که در تعطیلات به خصوص ایام نوروز شلوغ و مهمان‌پذیر است و تعداد زیادی از مسافران و مردم شهرستان، استان و کشور در تعطیلات از محیط زیبای آن بهره می‌برند.

این مسئول یادآور شد: جنگل با تهدیدات جدی روبرو است و در صورت ادامه این روند و نبود فعالیت‌های نظارتی و پیش‌گیرانه متأسفانه همچون چشمه‌ها، قنات‌ها و رودخانه این منطقه برای همیشه از بین می‌رود و جایگزینی برای آن نخواهد بود.

رئیس شورای اسلامی شهرستان جم گفت: در زمینه حفاظت و صیانت از جنگل مردم و مسئولان خصوصاً تشکل‌های مردم‌نهاد بخش ریز همه وظیفه داریم و اداره منابع طبیعی در این زمینه مسئولیت بیشتری دارد.

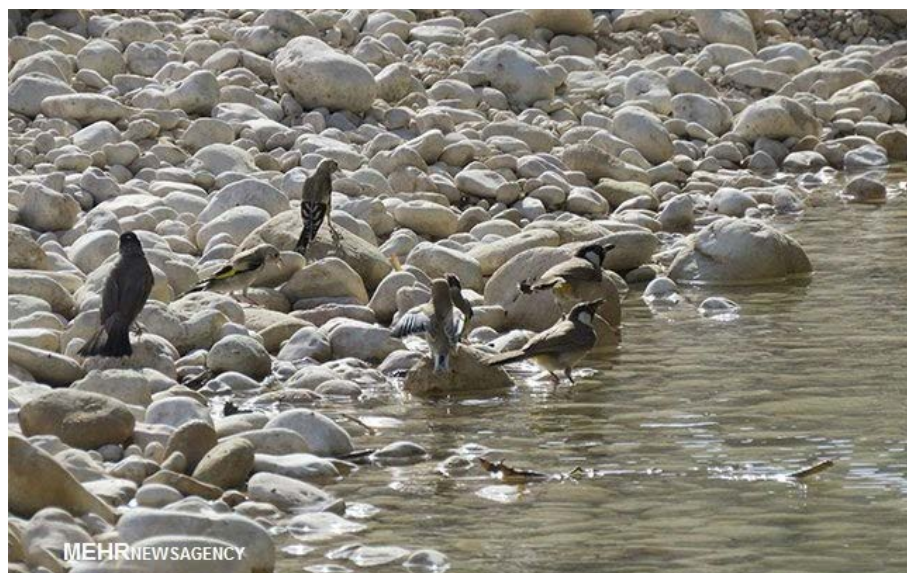
بی‌مهری به جنگل گلوبردکان

عضو شورای اسلامی بخش مرکزی جم بیان کرد: جنگل‌ها به‌عنوان بخشی از منابع طبیعی و عناصر مهم زیست محیطی می‌توانند نقش اساسی در ارتقاء هوای پاک و کاهش آلودگی هوا و همچنین اقتصاد کشور داشته و زمینه دستیابی به اهداف توسعه پایدار را فراهم کنند.

مصطفی نصیری تصریح کرد: اگر بخواهیم در آینده جامعه پایداری داشته باشیم، بایستی در راستای احیا و توسعه این منابع ارزشمند بیش از پیش بکوشیم. نابودی جنگل‌ها و مراتع، تصویری تاریک توأم با فقر، گرسنگی و آلودگی‌های زیست محیطی را از آینده ترسیم می‌کند.

وی تأکید کرد: جنگل‌ها ثروت ملی و میراث گران‌بهای است که به نسل ما تعلق ندارد بلکه این میراث ارزشمند می‌بایست برای آیندگان نیز محفوظ بماند، جنگل‌ها با توجه به تأثیر بر کاهش آلودگی هوا و جلوگیری از فرسایش خاک و جلوگیری از بروز سیل‌های مخرب و... تفرجگاه‌هایی با نشاط برای انسان‌ها فراهم می‌آورند ضمن اینکه به تغذیه منابع آب زیرزمینی نیز بسیار موثر هستند.

نصیری خاطر نشان کرد: جنگل گلوبردکان به عنوان یکی از این منابع مهم و موثر زیست محیطی شهرستان جم است

MEHRNEWSAGENCY

تعطیلات نوروز بیش از ۲۰ هزار نفر از جنگل دیدن می کنند گفت: در زمینه جنگل مردم و مسئولان هر دو وظیفه دارند و باید کار گروه حفاظت از جنگل شکل گیرد و اقدامات عملی برای احیا و حتی توسعه آن در دستور کار قرار گرفته شود.

پریشان گفت: این جنگل که آوازه آب، آبادی و درختان دلربایش به اکثر شهرها رسیده است، جنگل بان ندارد و هر تابستان بخشی از آن طعمه آتش سوزی های بی رحم می شود و اینجا زیستگاه انواع گونه های کمیاب پرندگان است که در حال انقراض هستند.

وی افزود: رودخانه دائمی جنگل، فرسنگ ها عقب نشینی کرده است و درختان سایه گستر و قد افراشته، در هنگام یورش عظیم سیلاب های زمستان، نقش بر زمین می شوند.

گزینه مرگ روی میز جنگل

این مسئول تاکید کرد: فرمانداران و بخشداران متعددی بر کرسی تصمیم گیری در شهرستان و بخش نشستند ولی نه چاره ای برای آب های فصلی کردند و نه بعد از فوت جنگل بان فقید، جنگل بانی گماشتند و نه تصمیمی سرنوشت ساز برای حفظ و احیا بزرگ ترین جنگل زیبای جنوب استان بوشهر گرفتند.

پریشان تصریح کرد: مسئولان حتی هیچ گزینه ای برای بهبود شرایط جنگل روی میز نگذاشتند تا اینکه خود جنگل زبان بسته، گزینه مرگ روی میز بگذارد!

سختگوی شورای اسلامی شهرستان جم گفت: شرکت پالایش گاز فجر در هفت کیلومتری جنگل، هفت چاه عمیق به عمق ۹۰ متر حفر کرده است و بیش از دو دهه است روزانه هزاران مترمکعب آب سفره های زیر زمینی، روانه صنعت و شهرک نشینان نفتی می کند افزود: این برداشت آب و خالی شدن سفره های زیر زمینی، محکم ترین سبلی ممکن بر گونه های سبز جنگل نیمه جان گلوبردکان ریز است.

پریشان، جنگل گلوبردکان را یک اکوسیستم خاص و منحصر به فرد در کشور دانست و افزود: پیشنهادات ما برای سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان جنگل ها مراتع و آبخیزداری کشور با توجه به گونه های خاص موجود در این جنگل، ارتقا این منطقه به عنوان ذخیره گاه ژنتیک است.

قصه نابودی جنگل گلوبردکان ریز به سریالی تکراری تبدیل شده است تا هرساله کم و بیش مردم و مسئولان با این معضل درگیر باشند و تدابیر اندیشیده شده تنها نقش مسکن را بازی کنند.

MEHRNEWS AGENCY

به کاربری مسکونی، تجاری، صنعتی و...

وی گفت: به امید روزی که تمام نگاه ها و دست ها برای احیای این میراث ارزشمند هم قسم شده و با اقدام و عملشان سنبل امیدواری را به طبیعت بکر جم و ریز برگردانند و می بایست برای آیندگان نیز محفوظ بماند.

گلوبردکان با تهدیدات جدی روبرو است

سختگوی شورای اسلامی شهرستان جم اظهار داشت: جنگل گلوبردکان دارای ویژگی های منحصر به فردی است که موجب شده است مناظر طبیعی و چشم اندازهای بسیار زیبایی از ترکیب سه عنصر جنگل، کوهستان و رودخانه در برابر دیدگان گردشگران به وجود بیاید.

علی پریشان گفت: جنگل گلوبردکان از جمله مناطقی است که در تعطیلات بسیار پر تردد و مهمان پذیر است و به دلیل وسعت نسبتاً زیاد، تعداد زیادی از مسافران و مردم شهرستان در تعطیلات می توانند از محیط مفرح آن بهره گیرند.

وی خاطرنشان کرد: این جنگل با تهدیدات جدی روبرو است و در صورت ادامه این روند و نبود فعالیت های نظارتی و پیشگیرانه متأسفانه ریه های شهرستان جم و استان بوشهر برای همیشه از بین می رود و جایگزینی برای آن نیست.

کار گروه حفاظت از جنگل شکل گیرد

عضو شورای اسلامی شهر جم با بیان اینکه در

که متأسفانه طی سال های اخیر مورد بی مهری و موجب نگرانی هایی شده است، افزایش و رشد چشمگیر جمعیت، توسعه تکنولوژی و صنعت و مهمتر از همه بی تفاوتی انسان ها روند روز افزون تغییرات و انهدام اکوسیستم ها، تعرض به جنگل ها و منابع طبیعی و مراتع و پوشش های گیاهی این منطقه را سرعت بخشیده است.

لزوم تقویت و کاهش آسیب به جنگل گلوبردکان

این مسئول همچنین تاکید کرد: علت این بحران زیست محیطی می تواند انگیزه های متعددی از جمله توسعه صنعت، سود جویی و تجارت، تامین سوخت و... باشد، اما با توجه به شرایط فوق بحران آب و تهدیدات جدی زیست محیطی به نظر می رسد مردم و مسئولان به منظور تقویت و کاهش آسیب به جنگل بزرگ گلوبردکان ضمن فرهنگ سازی و اقدامات پیشگیرانه و مستمر به چند نکته مهم توجه کنند.

نصیری افزود: توسعه جنگل کاری مصنوعی و تقویت و احیای جنگل های طبیعی، جایگزینی سوخت فسیلی به جای چوب، ساماندهی دامداران و جنگل نشینان در عرصه های جنگلی و مشارکت آنها در طرح های زیست محیطی، آموزش علمی و عملی و فرهنگ سازی حفاظت از جنگل و مراتع و جلوگیری از تغییر کاربری جنگل ها و مراتع

MEHRNEWS AGENCY

MEHRNEWS AGENCY

خطر آتش سوزی در قلب تجاری همدان؛ احتمال تکرار حادثه پلاسکو در استان

**آتش سوزی در
ساختمان پلاسکوی
تهران زنگ هشدار
برای بازار همدان
است چراکه به گفته
مدیرعامل سازمان
آتش نشانی همدان
۹۵ درصد مراکز**

پروین قادری
دانشمند

**دولتی، عمومی و تجاری این شهر
استانداردهای ایمنی را ندارند.**

یکی از بازارهای مهم از نظر تاریخی، اقتصادی، اجتماعی و همچنین ایمنی، بازار همدان است که طراحی غیراصولی اماکن و معابر به همراه ارزش اقتصادی بالای کالاهای موجود در این بازار باعث شده به نمونه‌ای از حوزه‌های پراهمیت از نظر ایمنی تبدیل شود.

بازار همدان بر اساس طراحی شهر در مرکز شهر قرار گرفته و از بافت اسلامی مربوط به دوران قاجاریه برخوردار است و بسیاری از ساختمان‌ها، دالان‌ها و کوچه‌های این بازار در فهرست آثار ملی ثبت شده و تحت نظارت سازمان میراث فرهنگی قرار دارد.

با وجود اهمیت تاریخی و فرهنگی بازار همدان در کنار تأمین شغل برای هزاران نفر و فراهم آوردن امکان تهیه مایحتاج زندگی به صورت متمرکز، سال‌هاست که این بازار دوران بی‌توجهی و فرسودگی را طی می‌کند و بیش از آنکه به عنوان بخشی از تاریخ و فرهنگ همدان سندیت داشته باشد با تبدیل به محور فعالیت‌های تجاری و نبض تپنده اقتصاد همدان و غفلت از توجه به اصول ایمنی، به هسته‌ای خطرآفرین در مرکز شهر مبدل گشته است.

امروزه بهره‌برداری بیش از ظرفیت از بازار، تنوع مواد موجود در انبارها، وجود مواد شیمیایی خطرناک و قابل اشتعال، طراحی نامناسب سیستم‌های برق و گاز، عدم رعایت اصول علمی در ساخت و نگهداری بناها به همراه عدم پیش‌بینی تجهیزات و تسهیلات ایمنی مناسب، باعث شده که بازار همدان به یک محیط مخاطره‌زا برای هزاران شاغل و ده‌ها هزار فرد عابر و ساکنین اطراف آن تبدیل شود.

ایمن نبودن بازار همدان نا حدی است که بارها با تشکیل جلسات متعدد این موضوع مورد تأکید قرار گرفته و در جلسه‌ای که شهریورماه پارسال پس از آتش سوزی قسمتی از بازار همدان در فرمانداری همدان تشکیل شد بر ایمن‌سازی ضرب العجل آن تأکید شد.

معاون سابق فرماندار همدان در این جلسه با تأکید بر اینکه ایمنی بازار همدان

مطلوب نیست، گفت: حادثه در بازار، بحران شهری بزرگی برای همدان ایجاد می‌کند.

وضعیت بازار همدان از نظر ایمنی مطلوب نیست

حسین افشاری با اشاره به اینکه وضعیت بازار همدان از نظر ایمنی مطلوب نیست، اظهار داشت: باید این هشدار را داد که ایمنی بازار در شرایط مطلوبی قرار نداشته و تغییر این وضعیت نیازمند همکاری و تعامل اصناف و شرکت‌های خدمات رسان است. وی افزود: عمده خطراتی که بازار همدان را تهدید می‌کند به سبب تأسیسات برق داخل مغازه‌ها و واحدهای صنفی است که باید با همکاری اصناف و شرکت‌های خدمات رسان تغییر یابد.

وی با اشاره به اینکه وضعیت برق بازار همدان از گذشته نامطلوب بوده است، عنوان کرد: جرقه‌ای کوچک در شهر همدان می‌تواند سبب بروز آتش سوزی شده و بحران شهری بزرگی را برای همدان ایجاد کند که با وجود معابر کم‌عرض در بازار همدان امدادسانی و اطفاء حریق به‌کندی صورت می‌گیرد.

پس از برگزاری این جلسه و گذشت سه ماه از بیان سخنانی در این نشست جلسه‌ای در بهمن‌ماه پارسال برگزار و مدت سه ماه فرصت داده شد تا بازار همدان به‌طور ۱۰۰ درصدی ایمن شود که متأسفانه این موضوع نیز محقق نشده است.

در این جلسه حسین افشاری بایان اینکه حوادث آتش سوزی در بازار همدان به دلیل نبود ایمنی در تجهیزات برقی است، گفت: به مسئولان ۳ ماه فرصت داده شده تا تأسیسات ۱۰۰ درصد سالم و ایمن بازار را تحویل دهند.

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و

گردشگری استان همدان نیز گفت: مرمت و بازسازی بازار همدان نباید تهدیدی برای میراث فرهنگی باشد و باید در ترمیم این بازارها قوانین میراث را لحاظ کرد.

علی المامیر بایان اینکه اگر ترمیم و بازسازی بازار موجب آسیب رساندن به بافت‌های تاریخی شود خسارتی جبران‌ناپذیر به سرمایه‌های این استان وارد می‌شود، عنوان کرد: بافت‌های تاریخی سرمایه‌های ارزشمندی برای این استان هستند.

اما با تمام این صحبت‌ها پس از واقعه آتش سوزی ساختمان پلاسکوی تهران مدیرعامل سازمان آتش نشانی همدان به بیان و تأکید نایمن بودن بازار همدان اشاره کرد و بایان اینکه بافت مرکزی و بازار همدان غیر ایمن است، عنوان کرد: با توجه به اینکه بازار همدان در بافت مرکزی همدان قرار دارد محل تجمع بیشتر کسبه و شهروندان است که متأسفانه این مراکز غیر ایمن هستند.

محمدرضا بیاناتی با اشاره به اینکه در حال حاضر انبارهای واحدهای صنفی در بازار همدان و مرکز شهر قرار دارد، عنوان کرد: فرسودگی بافت بازار را می‌توان با تمهیدات لازم و حفظ شاکله میراث فرهنگی در برابر حوادث طبیعی و غیرطبیعی مقاوم‌سازی کرد. مدیرعامل سازمان آتش نشانی همدان با تأکید بر اینکه باید در این زمینه پیشگیری کرد، عنوان کرد: مکاتباتی با اتاق اصناف و فرماندار همدان برای ارتقا ایمنی بازار همدان انجام و هشدارها و اخطارهای لازم نیز داده شده که متأسفانه اقدام عملی در این زمینه صورت نگرفته است.

وی درباره تهیه شناسنامه ایمنی توسط واحدهای صنفی همدان نیز گفت: بر اساس ماده ۱۷ قانون نظام صنفی کسبه مکلف هستند تا قوانین جاری کشور را

رعایت کنند و تأمین ایمنی واحدهای صنفی در این زمینه باید مورد توجه قرار گیرد.

بیاناتی اظهار داشت: در دو سال گذشته اتاق اصناف برای صدور پروانه صنفی باید از شهرداری استعلام می‌کردند که این امر سبب می‌شد سازمان آتش نشانی موارد ایمنی را برای واحدهای صنفی لحاظ کند ولی متأسفانه از دو سال گذشته اصناف بر اساس رأی دیوان برای صدور پروانه کسب از شهرداری استعلامی دریافت نمی‌کنند و همین امر سبب شده تا سازمان آتش نشانی اهرم اجرایی در این زمینه نداشته باشد.

بارها به اصناف برای ایمن‌سازی واحدها هشدار داده شده است

وی با اعلام اینکه بارها به اصناف برای ایمن‌سازی واحدها هشدار داده شده است ولی متأسفانه به هشدارها توجه ندارند، عنوان کرد: همکاری و هماهنگی از سوی اصناف برای ایمن‌سازی واحدها وجود ندارد ولی انتظار می‌رود با توجه به اتفاقات رخ داده اصناف به مسئولیت خود در ایمن‌سازی و نوسازی واحدهای صنفی اقدام کنند.

بیاناتی بایان اینکه ایمن‌سازی یک واحدهای صنفی در نهایت دو میلیون تومان هزینه دارد تصریح کرد: سازمان آتش نشانی خواسته مضاعف و غیرمعمولی از واحدهای صنفی ندارد بلکه هدف افزایش حفاظت و ایمنی واحدهای صنفی و سرمایه آن‌هاست. وی با تأکید بر اینکه اصناف با توجه به این ضرورت باید در راستای ایمن‌سازی واحدهای خود اقدام کنند، بیان کرد: متأسفانه در بازار همدان اجناس پرخطر در کنار هم قرار گرفته که کوچک‌ترین حادثه

وی با اشاره به اینکه پاساژ قدس همدان متعلق به شهرداری بوده و یکی از مراکز خرید نایمن است که اصول ایمنی به هیچ عنوان در آن رعایت نشده است، در رابطه با وجود بازار همدان در بافت تاریخی با اشاره به اینکه بارها در خصوص ایمن سازی دور میدان امام (ره) تذکر داده ایم، بیان کرد: سازمان میراث فرهنگی برای بحث رعایت استانداردهای ایمنی در بافت تاریخی بازار اعتبارات مالی ندارند. فرسایي وحید با اشاره به اینکه برای موضوع مسقف کرده بازار، رعایت سیم کشی، نصب دوربین مدار بسته و اصول ایمنی بازار خود اصناف تا حد زیادی هزینه کرده اند، عنوان کرد: با وجود همکاری اصناف اما از سوی نهادهای مربوطه همکاری دیده نشد چرا که اعتبارات برای این موضوع زیاد نیست و نمی توانند پاسخگو باشد.

بر اساس بررسی ها یکی از مشکلات عمده بازار از دیدگاه ایمنی، قدمت بالای ساختمان های آن و درجه بالای فرسودگی اماکن موجود است که این امر با در نظر داشتن سایر عوامل دخیل در بروز حوادث نظیر سقف چوبی اماکن، عدم دسترسی بیش از نیمی از راسته ها به آب کافی، قابل توجه بودن گستره پوششی سیستم گازرسانی از یک سو و نبود امکانات کافی و مناسب ایمنی از سوی دیگر، بازار همدان را به یک کانون خطر آفرین تبدیل کرده است.

به همین دلیل اصلاح ساختاری تأسیسات زیربنایی مانند دستگاه های آبرسانی، برق، گاز، فاضلاب و غیره در راستای افزایش ایمنی سازه ها در مقابل حوادث امری اجتناب ناپذیر است.

همچنین بررسی مشخصات معابر موجود در بازار نشان می دهد که در حال حاضر امکان دسترسی سریع و آسان سیستم امداد و اطفای شهری به حدود ۵۰ درصد اماکن بازار با شرایط کالبدی کنونی امکان پذیر نیست و برای مقابله با این مشکل، تجهیز بخش های مختلف بازار به سیستم های ثابت و متحرک اطفای حریق به همراه ارائه آموزش های تئوری و عملی برای شاغلین بازار ضروری است.

خرید، راسته بازار و مجتمع های خودرویی نامه زدیم، اظهار داشت: طی هفته جاری جلسه ای در راستای این موضوع برای اتمام حجت با واحدهای صنفی برگزار خواهد شد.

حمیدرضا فرسایي وحید به ایمنی بازار اشاره و عنوان کرد: بارها این موضوع از طریق مکاتبه و جلسات متعدد با روسا و نمایندگان هیئت امنای مراکز خرید در میان گذاشته شده است.

رئیس اتاق اصناف استان همدان با اشاره به اینکه بارها از سوی نهادهای متولی مانند بخش خدمات، برق، گاز و بهداشت گروه های مشترک برای بررسی وضعیت بازار برنامه هایی اجرا شده است، افزود: سال گذشته واحدهایی در بازار همدان به خاطر عدم رعایت استانداردهای ایمنی پلمب شدند.

فرسایي وحید با تأکید بر اینکه برای برخورد با مراکز خریدی که اصول ایمنی را رعایت نمی کنند باید حکم دادستانی داشت، ادامه داد: در این حوزه بیشتر باید نهادهای حکومتی و دولتی پیگیری کنند.

آتش نشانی باید در کوتاه ترین زمان خود را به محل حادثه برساند که انتظار می رود وقتی مردم صدای آژیر خودروهای آتش نشانی را می شنوند مسیر را باز کنند نه اینکه از این موقعیت برای عبور خود از ترافیک استفاده کنند.

بررسی های انجام شده نشان می دهد که بازار همدان دارای نقاط ضعف متعددی از دیدگاه ایمنی است که آن را مستعد انواع حوادث کرده است.

بر اساس آمار به دست آمده ۳۵ درصد ساختمان های بازار عمری بیش از ۵۰ سال دارند و عمر ۵۴ درصد آن ها بین ۲۵ تا ۵۰ سال است و از نظر مواد غالب، محتویات بیشتر اماکن با عمر بالای ۵۰ سال به فرش و مواد اولیه اختصاص دارد.

جلسه ای برای اتمام حجت با واحدهای صنفی برگزار خواهد شد

در همین زمینه رئیس اتاق اصناف همدان نیز بایان اینکه زمانی که خبر حادثه ساختمان پلاسکو را شنیدیم به مراکز

می تواند معضل بزرگی را برای شهر رقم بزند.

۹۵ درصد مراکز موارد ایمنی و مقررات آتش نشانی را رعایت نکرده بودند

وی عنوان کرد: امسال ۱۶۰ مرکز دولتی، شهرداری ها، هتل ها، بیمارستان های با ریسک بالا مورد بازدید قرار گرفت که نزدیک به ۹۵ درصد این مراکز موارد ایمنی و مقررات آتش نشانی را رعایت نکرده بودند و جای تأسف این است که در ساختمان هایی جدیداً احداث نیز موارد قانونی ایمنی رعایت نمی شود.

مدیرعامل سازمان آتش نشانی همدان بر مشارکت مردم با نیروهای آتش نشانی در مواقع حادثه تأکید کرد و گفت: حادثه ناگوار ساختمان پلاسکو در تهران درس های بسیاری برای همه داشت که رفتار برخی از شهروندان در جریان این حادثه می تواند درس عبرتی برای سایر مواقع باشد. بیاناتی بیان کرد: در زمان وقوع حادثه نیروهای امدادی به ویژه مأموران

بحران در خوزستان؛ مدیریت به سبک «هر چه پیش آید خوش آید»

است؛ «هر چه پیش آید خوش آید». گویا دیگر زمان ضربالمثل‌هایی مثل «علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد» گذشته است، وقتی وزیر نیرو تازه از اتخاذ تمهیدات برای ایمن‌سازی شبکه و تأسیسات برق و اختصاص اعتبار برای رفع مشکل قطعی در زمان گردوغبار می‌گوید، آن‌هم در روزی که تولید نفت ایران ۷۰۰ هزار بشکه کاهش پیدا کرده است، آن‌هم به خاطر حادثه‌ای که می‌شد پیش از وقوع برای آن «تدبیری» اندیشید و به «امید» روز واقعه نشست.

هنوز بخش‌هایی از اهواز در خاموشی به سر می‌برد و مردم ۱۱ شهر خوزستان یکی از سخت‌ترین روزهای خود را تجربه کرده‌اند، هنوز تعدادی از مردم در دسترس نیستند و آب به شبکه‌های شهر نیامده است، روی خط اخبار وضعیت ۲۴ ساعت گذشته خوزستان را مرور می‌کنیم.

تکرار یک بحران در فاصله کمتر از سه هفته

بعد از اتفاقی که در روز شنبه ۹ بهمن‌ماه افتاد، امروز نیز دوباره اول هفته اهالی شهرهای اهواز، حمیدیه، باوی، کارون، آبادان، خرمشهر، ماهشهر، دشت آزادگان، شادگان، هویزه و هندیجان با اتفاقات تکراری همراه شد.

مردمی که از صبح امروز شاهد قطعی برق بودند به تبع آن آب خانه‌هایشان قطع شد و بعد هم مدیریت بحران در اولین اقدام ادارات و مدارس را تعطیل کرد؛ هر چند که پیش از اقدام مسئولان زندگی در خوزستان تعطیل شده بود!

بعد از انتقادات چند هفته قبل در مورد تأخیر در اطلاع‌رسانی‌ها حالا مدیریت بحران کمی چابک‌تر شده بود و اطلاع‌رسانی را این بار از ساعت چهار تا ۶ صبح انجام داد اما مردم نه برقی داشتند که زیرنویس تلویزیون

روز چیزی نشنیده است که مشکلات امروز را بی‌سابقه می‌داند اما معصومه ابتکار که کمتر از دو هفته پیش اهواز بود هم ریزگردها را ندیده است؟ البته بار آخری که گردوغبار برق اهواز را قطع کرد استاندار مسافر لهستان بود و گویا از مشکلات مردم در آن روز چیزی نشنیده است که مشکلات امروز را بی‌سابقه می‌داند اما معصومه ابتکار که کمتر از دو هفته پیش اهواز بود هم ریزگردها را ندیده است؟ هر چند که معاون رئیس‌جمهور تاکنون چند باری در ردای ریاست سازمان محیط‌زیست عزم خوزستان کرده و دست بر قضا چند باری هم حضورش مقارن با ورود گردوغبار شده است. این روزها گویا دولتمردان از استاندار گرفته تا مسئولان ارشد ملی خود را به ندیدن زده‌اند و با الفاظ «کم‌سابقه» و «بی‌سابقه» می‌خواهند از بار فشار افکار عمومی بکاهند اما رسانه‌ها از تکرار این اظهارات «خاطره‌ها» دارند و مردم از مشکلات حل نشده «رنج‌ها»!

مسئولان همیشه غافلگیر

گردوغبار مهمان تازه‌رسیده دیروز و امروز اهواز و شهرهای جنوبی و غربی کشور نیست، قرار نیست دیگر با دیدنش غافلگیر شویم و کاسه «چه کنم» دست بگیریم، کاسه‌ای که سال‌هاست دست‌به‌دست می‌چرخد و حالا به دست دولتی رسیده که در برنامه هایش از اولویت‌های زیست‌محیطی و پیگیری رفع مشکل گردوغبار می‌گفت. امروز استاندار در حالی می‌گوید که «برای رفع دغدغه‌های مردم کل روز را تعطیل کردیم» که یا نمی‌داند دغدغه مردم چیست و یا نمی‌تواند برای رفع دغدغه اصلی مردم کاری از پیش ببرد؛ البته این هم سبک جدیدی از مدیریت بحران

غبار و مه شبکه آب، برق و مخابرات خوزستان را قطع کرده؛ استاندار می‌گوید برای اینکه مردم دغدغه نداشته باشند کل روز تعطیل شده، به نظر می‌رسد این هم یک نوع مدیریت بحران است؛ هر چه پیش آید خوش آید!

همه چیز یک‌دفعه اتفاق افتاد، خوزستانی‌ها تا به خودشان آمدند نه آب داشتند، نه برق و نه می‌توانستند از تلفن‌هایشان استفاده کنند؛ البته این ماجرا برای مسئولان خوزستان دیگر نه «اتفاق» است و نه «یک‌دفعه» رخ داده، بارهاست که این مشکل مسئولان این استان را غافلگیر می‌کند.

وزیر نیرو می‌گوید «این پدیده‌ها، پدیده‌های بی‌سابقه‌ای بوده که شرایط جدیدی را برای ما ایجاد کرده است»، استاندار هم در حرف‌هایش تکرار می‌کند: «هیچ وقت» این میزان گردوغبار را تجربه نکرده بودیم.

اما حافظه عمومی مردم آن قدری که مسئولان فکر می‌کنند ضعیف نیست، خیلی دور نرویم، همین بهمن‌ماه را مرور کنیم، هشتم بهمن‌ماه جاری آسمان اهواز دوباره شکلاتی شد، رنگی که طی سال‌های اخیر بارها چشم مردم خوزستان به جمال آن روشن شده است. دقیقاً در همین ببحوجه بود که برق ۷۰ درصد اهواز قطع شد، پس به نظر می‌رسد نه مشکل گردوغبار اهواز بی‌سابقه بوده و نه قطعی برق در این استان برای اولین بار است که رخ می‌دهد.

البته بار آخری که گردوغبار برق اهواز را قطع کرد استاندار مسافر لهستان بود و گویا از مشکلات مردم در آن

را ببینند و نه آنتن موبایلی که قادر به دریافت پیامک‌های تعطیلی ادارات و مدارس باشند.

در بهمن‌ماه این بار دوم است که اهواز شاهد چنین وضعیتی است، و طبق معمول اولین نسخه «جلسه درمانی» است، جلسه ساعت هشت و ۳۰ دقیقه ترویج فرهنگ ایثار و شهادت لغو و جلسه ستاد بحران جایگزین آن می‌شود. اما این جلسه هم بدون حضور خبرنگاران برگزار شد تا خبرنگاران فرصت کوتاه بعد از جلسه را برای گفتگو با استاندار داشته باشند.

به دنبال بحران رخ داده در خوزستان وزیر نیرو به‌عنوان نماینده دولت راهی اهواز می‌شود، جلسه دوم ستاد بحران قرار بود که ساعت ۱۳ برگزار شود اما برای این جلسه هم از رسانه‌های استان دعوت نشد.

بسیاری از شهرهای خوزستان قفل شده است، نانواهای و نان فانتزی‌ها تعطیل هستند، پمپ‌بنزین‌ها فعال نیستند، داروخانه‌ها هم برق ندارند. خودروها قطع هستند و مردم برای تأمین مایحتاج اولیه خود دچار مشکل شده‌اند. پس از گذشت ساعات‌ها از قطعی برق و آب هنوز هم

هاشم بالدی با اشاره به تلاش تیم‌های اعزام‌شده برای رفع مشکل برق افزود: برای کاهش مشکلات تمامی مدارس و مراکز آموزش عالی در نوبت صبح شنبه و ادارات و بانک‌ها در این شهرها تعطیل هستند.

این در حالی است که عدم اطلاع‌رسانی به‌موقع در خصوص تعطیلی مدارس و ادارات منجر به بروز مشکلات بیشتری از جمله ترافیک در برخی از نقاط شهرهای خوزستان شده است.

اطلاعیه آبفای خوزستان

قطعی برق در استان تصفیه‌خانه آب این شهرها را نیز دچار مشکل و از شبکه خارج کرده است. شرکت آبفای استان نیز در اطلاعیه‌ای اعلام کرده است که تصفیه‌خانه‌های آب شماره یک و دو اهواز به دلیل قطعی برق از مدار خارج و آب مناطق تحت پوشش این تصفیه‌خانه‌ها قطع شده است. این تصفیه‌خانه‌ها ۹۰ درصد آب اهواز را تأمین می‌کنند. با توجه به ادامه‌دار بودن مشکل قطعی برق و آب که از صبح شنبه در برخی از شهرهای استان خوزستان رخ داده بود

خوزستان با اشاره به اینکه میزان رطوبت در اهواز به بالای ۹۷ درصد رسیده است، بیان کرد: تقریباً دیشب از ساعت ۱۲ در مناطق مختلف با این مشکل مواجه و تاکنون نیز ادامه دارد.

وی با اشاره به اینکه خط ۴۰۰ کیلوولت ما دچار مشکل شده است، عنوان کرد: یکی از خطوط از روی مقره پاره شده و روی آزادراه اهواز - بندر امام افتاده و آن مسیر را هم مسدود و راه بسته شده است.

شریعی در ادامه اظهار کرد: اقدامات لازم در این زمینه از زمان وقوع شروع شده و اکنون چند واحد از نیروگاه‌های آبادان و خرمشهر وارد مدار و به ایستگاه‌ها منتقل شده است. وی گفت: آب پخش‌هایی را برای نقاط حساس مثل بیمارستان آماده کرده و در حال آب پخش‌های شهرهای بدون مشکل به شهرهای مشکل‌دار برای کمک به توزیع آب فراخوانده شده‌اند.

تأخیر و لغو پروازها

با توجه به مه و گردوغبار و کاهش دید مدیرکل فرودگاه‌های خوزستان گفت: چهار پرواز تهران - اهواز به دلیل مه غلیظ و شعاع دید کم با تأخیر انجام شد. محمدرضا رضایی اظهار کرد: امروز چهار پرواز از مقصد تهران به فرودگاه اهواز به دلیل مه غلیظ تأخیر داشتند. وی افزود: چهار پرواز از تهران به مقصد فرودگاه استان خوزستان به دلیل دید کم انجام نشد ولی ساعت ۹ که دید خوب شد آماده انجام دوباره پروازها شدیم. مدیرکل هواپیمایی خوزستان تصریح کرد: البته شرکت هواپیمایی ماهان مسیرهای دیگر را نیز تعطیل کرده بود. رضایی در ادامه گفت: هم‌اکنون وضعیت در فرودگاه‌های استان عادی است و خدمات‌رسانی ادامه دارد.

اظهارات استاندار در ظهر شنبه

بعد از گذشت چند ساعت از بروز مشکل در خطوط انتقال برق و آب استان خوزستان ظهر شنبه استاندار خوزستان گفت: پست اصلی برق نیروگاه رامین وصل و مناطق تحت پوشش این نیروگاه تا دو ساعت آینده از برق و آب پایدار بهره‌مند می‌شوند.

غلامرضا شریعی گفت: مشکل قطعی آب و برق اهواز در حال بررسی فنی است و ایستگاه شمال غرب این شهرستان برق‌دار شده و همچنین برق منطقه کیان‌آباد به‌طور کامل وصل شده است.

وی با اشاره به وضعیت دیگر شهرستان‌ها تصریح کرد: چهار ایستگاه از پنج ایستگاه خرمشهر از پنج ایستگاه وارد مدار شده و در آبادان نیز ۵۰ درصد مشکلات حل و این در حالی است که مشکل قطعی آب و برق شادگان به‌طور کامل برطرف و ایستگاه اصلی ماهشهر نیز وصل و ایستگاه‌های فرعی در حال بررسی است.

برق تصفیه‌خانه وصل شد

بعد از گذشت چندین ساعت از قطعی برق و آب مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب اهواز گفت: برق تصفیه‌خانه شماره یک و دو اهواز وصل و وارد مدار شدند. غلامرضا براتی اظهار کرد: از ساعت ۱۲ ظهر امروز برق تصفیه‌خانه شماره دو وصل شده و وارد مدار شد. مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب اهواز در ارتباط با زمان وصل شدن آب مناطق مختلف اهواز گفت: چون شبکه خالی بوده چندساعتی یعنی حدود پنج ساعت بعد آگیری انجام می‌شود. بنابراین پنج ساعت بعد از برق‌دار شدن تصفیه‌خانه‌ها آب مناطق نیز وصل می‌شود.

۷۰۰ هزار بشکه نفت ضرر

قطعی برق نه‌تنها برای مردم ایجاد مشکل کرده بلکه به

روابط عمومی استانداری خوزستان با صدور اطلاعیه‌ای مدارس ۱۱ شهر اهواز، باوی، کارون، حمیدیه، ماهشهر، هندیجان، هویزه، دشت آزادگان، آبادان، خرمشهر و شادگان شهرستان این استان در پی قطعی آب و برق در نوبت عصر تعطیل اعلام کرد.

استاندار خوزستان هم صبح امروز در حاشیه ستاد بحران در جمع خبرنگاران اظهار کرد: به دلیل بروز پدیده ریزگردها طی روزهای اخیر شاهد افزایش خاک گرفتگی بودیم و مه بر آن سوار شده و مشکلاتی ایجاد کرده است.

غلامرضا شریعی بایان اینکه قبل از این توانستیم یک سری از پست‌های فوق توزیع را شستشو داده ولی با توجه به اینکه خطوط انتقال برق ۳۵ هزار کیلومتر بوده موفق به شستشوی مابقی پست‌ها نشدیم، افزود: همچنین ایستگاه‌های توزیع عادی و همچنین بالای ۳۴ هزار در استان را نتوانستیم به‌طور کامل پاک‌سازی کنیم.

استاندار؛ چشم‌پره باران

وی با اشاره به اینکه بارش باران می‌تواند منجر به کاهش مشکلات شود، گفت: وضعیت مه امروز پیش‌بینی شده بود ولی اینکه چه تعدادی از ایستگاه‌ها از مدار خارج می‌شود قابل پیش‌بینی نبود.

بارش باران می‌تواند منجر به کاهش مشکلات شود؛ استاندار

مشکل در ۱۱ شهر بزرگ خوزستان پابرجاست، طبق گفته مسئولان استان رسوب گل ناشی از خاک و ریزگردها و رطوبت ناشی از مه شدید منجر به قطعی خطوط انتقال برق شده است. اکثر کسبه و مغازه‌های بازار این شهرها نیز کار را تعطیل کرده‌اند و کرکره مغازه‌ها پایین است. با تردد در سطح شهرها مشاهده می‌شود که در حال حاضر مردم به دلیل قطعی آب با چالش جدی مواجه و به خرید آب‌معدنی از مغازه‌های سطح شهر روی آورده‌اند. باین‌وجود ساکنان این شهرها برای تأمین آب مایحتاج اولیه هم با مشکل مواجه‌اند.

در نبود آب و برق و تلفن همراه در کنار تعطیلی ادارات و مدارس و بانک‌ها، اغلب واحدهای تجاری نیز کرکره را پایین کشیده‌اند.

اغلب چراغ‌های راهنما در شهر خاموش شده‌اند و راننده‌های خودروها که عادت به وجود چراغ‌های اخطار در برخی میدان‌ها و معابر شهرها دارند به‌نوعی با سردرگمی مواجه شده‌اند.

مه گرفتگی و قطع برق

مدیرکل مدیریت بحران استانداری خوزستان در این خصوص می‌گوید: به علت مه گرفتگی و قطع خطوط و ایستگاه‌های برق ۱۳۲ و ۲۳۰ و ۴۰۰ آب نیز قطع شده است.

هستند.

وی بایبان اینکه با توجه به نبود برق در شهر اهواز تصفیه‌خانه و ایستگاه‌های پمپاژ آب هم نمی‌توانست فعالیت کند، یادآور شد: در ساعت ۱۲ با یک خط توانستیم برق را به تصفیه‌خانه شماره دو رسانده و در ساعت ۱۳:۱۵ هم تصفیه‌خانه شماره دو به مدار وارد شد و در حال حاضر همه تصفیه‌خانه‌ها و ایستگاه‌های پمپاژ با صد درصد ظرفیت در حال فعالیت هستند.

چیت چیان خاطرنشان کرد: بیش از دو ساعت طول خواهد کشید تا لوله‌های خالی شده پُر و مردم بدون دغدغه و مشکل از آب برخوردار شوند.

اعتبار رفع مشکل بعد از وقوع حادثه

وی با اشاره به اتخاذ تصمیمات جدی برای درازمدت در خصوص پیشگیری از وقوع چنین حوادثی، تصریح کرد: ۱۰۰ میلیارد تومان اعتبار برای تعمیرات و تغییرات تمام زنجیره‌های مقرر، خطوط انتقال و پست‌های استان خوزستان اختصاص داده شد.

وزیر نیرو ادامه داد: این اعتبارات برای دادن پوشش‌های عایق به تمامی پست‌ها و خریداری ۱۵ دستگاه «مقره شور» اختصاص یافته تا در تمام مواردی که استان دچار گردوغبار خواهد شد بتوانیم آن‌ها را سریعاً شستشو داده و مشکلی برای شهروندان خوزستانی رخ ندهد.

اسماعیل ارزانی بیرگانی فرماندار اهواز هم علت قطع برق اهواز را گردوخاک و رطوبت ۹۶ درصدی هوا عنوان کرده و می‌گوید: در حال حاضر برق بیشتر نقاط اهواز وصل شده است و نقاط دیگر شهر نیز تا ساعات آینده متصل می‌شوند.

ارزانی بیرگانی بایبان اینکه شرایط موجود طی ساعات آینده به حالت عادی برمی‌گردد، بیان کرد: پس از بازدید از تصفیه‌خانه شماره دو و یکی از ایستگاه‌های برق اهواز مشکلات این مناطق پس از وصل شدن برق رفع شد. بنابراین گزارش بیش از ۱۳ سال است که خوزستانی‌ها در حال خوردن غبار و مدفون شدن زیر خروارها خاکند و این روزها هم مردم شاهد روی دیگر سکه گردوغبار هستند، حالا ریز گردها نه تنها شهر و استان که زندگی مردم را تعطیل کرده‌اند.

اینجا خوزستان است و تکرار روزهای غبارآلود و مصائب آن شهرها و مردمانش را از تک و تا انداخته است، ناقوس مرگ در اهواز نواخته شده و مردمی که سال‌های جنگ آن‌ها را از پا نینداخته است حالا خسته‌تر از همیشه‌اند. راستی برای آن‌ها که حال امروز اهواز را «بی‌سابقه» می‌دانند: درماندگی مردم این دیار «واقعا» بی‌سابقه است...

وی با اعلام عذرخواهی از مردم استان خوزستان برای مشکل به وجود آمده، تأکید کرد که تا زمانی که سیستم برق نرمال نشود، نمی‌توان ارتباط این خطوط را متصل کرد.

معاون رگولاتوری تأکید کرد: مسئولان در وزارت ارتباطات و سایر وزارتخانه‌ها در تلاش برای رفع مشکل به وجود آمده هستند.

وزیر نیرو چه گفت؟

وزیر نیرو هم که پیش از ظهر امروز برای بررسی مشکل وارد خوزستان شده بعد از جلسه ستاد مدیریت بحران در گفتگو با رسانه‌ها ضمن عذرخواهی از بروز مشکلات برای مردم خوزستان، در مورد دلیل مشکلات رخ داده توضیح داد. وی با اشاره به اینکه در هنگام بارش‌های سنگین نیز صنعت برق به فعالیت خود ادامه داده است، افزود: وجود گردوغبار هم به تنهایی نمی‌تواند ایجاد مشکل کند بلکه بر روی تأسیسات، خطوط و پست‌های برق نشسته و برطرف شده و مشکلی ایجاد نمی‌کند.

وزیر نیرو خاطرنشان کرد: مشکل زمانی بروز می‌کند که گردوغبار دارای املاحی بوده و با اضافه شدن رطوبت تأسیسات و رله‌های حفاظتی صنعت برق را حساس کرده و تجهیزات را که باید به صورت کامل عایق بوده به صورت هادی درمی‌آیند.

وزیر نیرو با اشاره به اینکه تمامی تأسیسات متناسب با بالاترین استانداردها ساخته شده است، اظهار کرد: این پدیده‌ها، پدیده‌های بی‌سابقه‌ای بوده که شرایط جدیدی را برای ما ایجاد کرده است.

۱۴۰۰ مگاوات خاموشی

وی بایبان اینکه حدود یک هزار و ۴۰۰ مگاوات خاموشی در اهواز، جنوب و در جنوب شرقی استان خوزستان رخ داده است، افزود: پنج نیروگاه اعم از نیروگاه‌های رامین، زرگان، خرمشهر، آبادان و ماهشهر از مدار تولید خارج شده است. چیت چیان بایبان اینکه از طلوع آفتاب و با کاهش رطوبت این امکان به وجود آمده که به تدریج پست‌ها وارد مدار شوند، گفت: تاکنون چهار نیروگاه وارد مدار شده و تولید برق در حال انجام است.

وی با اشاره به اینکه تنها نیروگاه «رامین» وارد مدار نشده است، خاطرنشان کرد: این نیروگاه نیز طی یکی دو ساعت آینده وارد مدار خواهد شد.

وزیر نیرو بایبان اینکه تمام پست‌های انتقال ۲۳۰ ولت و ۴۰۰ کیلوولت وارد مدار شده‌اند، تصریح کرد: در حال حاضر بیش از ۹۰ درصد از کل مشترکان استان خوزستان دارای برق

گفته مدیرعامل شرکت ملی مناطق نفت‌خیز جنوب، قطعی شبکه برق در ساعات گذشته، موجب شد بخشی از تأسیسات فراورشی این شرکت در منطقه اهواز از مدار عملیات خارج و تولید این شرکت حدود ۷۰۰ هزار بشکه کاهش داده شود. بیژن عالی پور تصریح کرد: بخشی از این کاهش به‌منظور ایجاد ظرفیت برای دریافت نفت خام میادین غرب کارون به میزان ۳۰۰ هزار بشکه بوده است. وی افزود: باتصال دوباره برق و راه‌اندازی تدریجی تأسیسات فراورشی تولید مطابق برنامه از سر گرفته شده و کاهش ساعات گذشته نیز تا حد ممکن جبران خواهد شد.

شبکه مخابرات پر

قطعی شبکه مخابرات از دیگر مصائب ۲۴ ساعت گذشته خوزستان بود، حسین فلاح جوشقانی، معاون نظارت و اعمال مقررات سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی در این رابطه گفت: از ساعت ۲ بامداد، به دلیل رطوبت شدید و مه گرفتگی، سیستم برق در استان خوزستان دچار اختلال شد و از آنجایی که سایت‌های تلفن همراه نیز از سیستم برق استفاده می‌کنند، این قطعی برق روی دستگاه‌های ارتباطی تأثیر گذاشت.

وی بایبان اینکه در پی بروز این مشکل، اپراتورهای تلفن همراه از سیستم برق اضطراری (UPS) استفاده کرده‌اند، ادامه داد: اما باتری برق اضطراری نیز بیشتر از ۳ تا ۴ ساعت عمل نمی‌کند و به دنبال اتمام این باتری‌ها، از ساعت حدود ۷ صبح امروز، سایت‌های تلفن همراه در حدود ۱۰ شهر این استان، از مدار خارج شد.

فلاح جوشقانی با تأکید باینکه تا زمانی که مشکل قطعی برق رفع نشود نمی‌توان این تعداد سایت را به مدار بازگرداند، افزود: مشکل به وجود آمده سبب قطع بیش از نیمی از شبکه تلفن همراه در استان خوزستان شده است. معاون رگولاتوری با اشاره به اینکه سایت‌های موبایل اصلی به دلیل به کارگیری دیزل ژنراتور همچنان برقرار است، تأکید کرد: قطع ارتباط مربوط به سایت‌های عمومی است که در سطح شهر و روی پشت‌بام برخی منازل، نصب شده است.

وی با تأکید بر اینکه طی این مدت‌زمان، حتی سوخت دیزل ژنراتورها نیز به اتمام رسیده است، گفت: با تمهیدات صورت گرفته سوخت‌رسانی مجدد به این سایت‌ها انجام شده است.

فلاح جوشقانی بایبان اینکه نیمی از خطوط موبایل مربوط به سایت‌های BTS عمومی در پی بحران به وجود آمده، از مدار خارج شده است، افزود: مشکلی در برقراری ارتباط خطوط تلفن ثابت در این استان گزارش نشده است.

طبیعت بکر مازندران اسیر زباله / عیار بخشی طلای کثیف در تنکابن

طبیعت بکر مازندران سال هاست از معضل زباله رنج می برد و اسیر این طلای کثیف شده است. زباله و آلودگی های زیست محیطی آن یکی از موضوعاتی است که برای فراوری این طلای کثیف و بهره مند شدن از مزایا و درآمدهای پایدار آن از تکنولوژی روز دنیا استفاده کنند.

علیرضای کجوریان

شهرستان های تنکابن، رامسر و عباس آباد که از لحاظ جاذبه های گردشگری بی نظیر هستند، سالهای مدیدی است که از معضل زباله رنج برده و طبیعت بکر و دریای زیبایشان اسیر زباله و شیرابه های شده است. هرچند مسئولان مناطق مختلف تلاش های زیادی برای بهره مندی از توانمندی ها و ظرفیت خلاقانه بخش خصوصی برای ساخت کارخانه بازیافت زباله و تبدیل آن به انرژی منتهی شده اند اما همچنان طلای کثیف در مازندران بی عیار مانده است.

معاون استاندار و فرماندار ویژه تنکابن با اشاره به معضل زباله در شهرستان به انعقاد تفاهنامه برای ساخت کارخانه بازیافت در شهرستان اشاره می کند و می گوید: امضای این تفاهنامه به معنای اعلام نیاز استان مازندران و شهرستان تنکابن جهت ساخت پروژه های جدید با به کارگیری از دانش روز دنیاست.

سید امیر حسینی جو افزود: با پیگیری های مسئولان شهرستانی، شهری و نماینده مردم شهرستان های تنکابن، رامسر و عباس آباد در مجلس شورای اسلامی و تأکید استاندار مازندران مبنی بر جذب سرمایه گذار بخش خصوصی جهت احداث کارخانه بازیافت زباله به انرژی با تکنولوژی روز جهان، شرکت سرمایه گذار خارجی به همراه شرکت مجری طرح ایرانی قول دادند تا آخرین فناوری روز دنیا را در ساخت این کارخانه در شهرستان تنکابن بکار بگیرند. وی بایبان اینکه این امر با استقبال مدیران محلی مواجه شده است، اضافه کرد: از همه مسئولان استان مازندران و شهرستان های تنکابن، رامسر و عباس آباد انتظار می رود که نسبت به رفع مشکل زباله اهتمام جدی داشته باشند زیرا پسماند، مشکل اساسی مناطق گردشگری است.

پروفسور کریستین کخ سرمایه گذار خارجی و مخترع و صاحب تکنولوژی آلمانی kdv هم گفت: ایده ما برای ساخت این کارخانه برگرفته از فرایند بدن انسان بوده و ما بر اساس تجزیه مواد غذایی در بدن انسان این کارخانه را طراحی کرده ایم. وی افزود: با ساخت این کارخانه، دیگر از آلودگی زباله خبری نیست بلکه از آن می توان مواد ارزشمندی چون دیزل، برق و از شیرابه آن نیز آب شرب و آب غنی جهت مصارف کشاورزی به دست آورد و برنامه ما این است که از زباله های دورریز و بی ارزش استفاده بهینه کرده و محیط زیست تخریب شده را احیاء کنیم. پروفسور کخ بایبان اینکه ظرفیت کارخانه بازیافت زباله به انرژی به میزان زباله ای که وارد آن می شود بستگی دارد تصریح کرد: با ورود ۵۰۰ تن زباله در روز به این کارخانه می توان چهار هزار لیتر در ساعت دیزل تولید کرده و نیروگاهی معادل ۱۵ تا ۱۶ مگاوات برق به دست آورد. وی استان مازندران را منطقه ای بکر و گردشگر پذیر در

MEHR NEWSAGENCY
Photo: Farhad Safari

ایران توصیف کرد و گفت: حفاظت از محیط زیست در این منطقه آن طور که باید توسعه یافته نبوده و حمایت مسئولان شهری و تأیید هرچه سریع تر این تکنولوژی و تسهیل در آغاز عملیات اجرایی آن می تواند از بیشتر آسیب رساندن به طبیعت جلوگیری کند و از درآمد حاصل از کارخانه محیط زیست تخریب شده را احیاء کرد.

وی با تأکید بر اینکه این کارخانه هیچ نوع آلودگی برای محیط زیست ایجاد نمی کند، افزود: از سوخت دیزل می توان برای مصارف خودروها، سوخت ورودی کارخانه ها، سوخت هواپیما و جت و ... استفاده کرد.

رئیس شورای اسلامی شهر تنکابن هم ضمن ابراز خرسندی از انعقاد تفاهنامه (mou) گفت: این کارخانه با آخرین تکنولوژی روز دنیا برای نخستین بار در ایران، در شهرستان تنکابن ساخته می شود و با توجه به اینکه بیشتر نقاط کشور مان درگیر معضل زباله هستند، امید می رود که بهره گیری از این فناوری مهم در سطح کشور بسط داده شود.

تقی پزشکی افزود: با همکاری شهروند دلسوز تنکابنی و شرکت مجری سازا دژ، زمینه حضور سرمایه گذاران خارجی بخش خصوصی در تنکابن فراهم شد و این شرکت در زمینه فراوری زباله در جهان و تبدیل آن به سوخت با ارزش حرف برای گفتن داشته و از نظر استانداردهای بین المللی در بالاترین رتبه قرار دارد.

وی اضافه کرد: با بازدیدها و بررسی هایی که عوامل این شرکت خارجی در سایت زباله پرده سر تنکابن انجام دادند، قرار شد کارخانه بازیافت زباله به انرژی با هزینه سرمایه گذار خارجی در این سایت احداث شده و شهرداری تنکابن فقط زمین را در اختیارشان بگذارد.

پزشکی بایبان اینکه بالاترین تکنولوژی جهان در این کارخانه توسط سازندگان دیده شده است، اظهار داشت: تفاهنامه اولیه امضا و آمادگی شهرستان های تنکابن، رامسر و عباس آباد و عزم جزم آنان برای احداث این کارخانه در تنکابن اعلام شده است.

رئیس شورای اسلامی شهر تنکابن با تأکید بر اینکه این کارخانه حتی به اندازه دودکش بخاری خانگی هم آلودگی ندارد، افزود: با ساخت این کارخانه، زباله های منطقه به برق و سوخت با ارزش دیزل و شیرابه های آن به آب شرب تبدیل می شوند که ضمن رفع آلودگی زیست محیطی و احیای محیط زیست، درآمدی پایدار هم برای منطقه ایجاد می شود.

پزشکی گفت: خوشبختانه با توجه به تأکید دولت تدبیر و امید بر حفاظت از محیط زیست، رئیس سازمان محیط زیست کشور طی نشستی که این سرمایه گذاران با وی داشتند، بر احداث این نوع کارخانه تأکید دارند. وی افزود: انتظار می رود تا مسئولان امر و مدیران مرتبط استان به روند ساخت این کارخانه کمک کرده و کارهای

وضعیت موجود زباله شرم آور است

رئیس شورای اسلامی شهر تنکابن با اعلام اینکه این کارخانه با چشم انداز ۲۰ ساله در این شهرستان ساخته می شود، خاطرنشان کرد: وضعیت موجود زباله در تنکابن و دیگر شهرهای هم جوار شرم آور بوده و ما شرمند مردم هستیم اما در تمام این سال ها تلاش خود را در جهت رفع این معضل کرده و اکنون امیدواریم با تسریع در ساخت این کارخانه توسط متولیان امر، از این معضل نجات پیدا کرده و محیط زیست خود را احیاء کنیم.

پزشکی درباره زباله های عفونی تنکابن هم گفت: با همکاری بخش خصوصی که از سوی شبکه بهداشت و درمان تنکابن معرفی شد، دستگاه زباله سوز عفونی در سایت زباله پرده سر تنکابن مستقر شده و تمامی زباله های عفونی تنکابن به وسیله این دستگاه امحاء می شود و بر اساس آمار شبکه بهداشت و درمان تنکابن، هیچ آلودگی زیست محیطی برای طبیعت ایجاد نمی کند. یاسر گلچ رئیس شورای اسلامی شهرستان تنکابن نیز با تأکید بر اهمیت طلای کثیف در جوامع پیشرفته گفت: سالهای زیادی است که جهان از طلای کثیف به عنوان منبعی مهم جهت درآمدی پایدار در حال بهره برداری است. اگرچه ما بسیار دیر قرار است از این صنعت پاکوبی ضرر برای محیط زیست استفاده کنیم اما قدم برداشتن بهتر از نظاره گر بودن است.

علیرضا فلاحی کار عضو شورای اسلامی شهر تنکابن نیز از ساخت این کارخانه به عنوان بزرگ ترین اتفاق زیست محیطی شهرستان تنکابن، استان مازندران، کشور ایران و حتی خاورمیانه یاد کرد و گفت: به کارگیری تکنولوژی های نوین جهت مدیریت بهینه پسماند و تولید انرژی نهایت آرزوی مردم یک جامعه برای داشتن محیطی سالم تر و پاک تر است.

امروزه تکنیک هایی متفاوتی برای این امر موجود است اما بالاترین تکنیک برای تولید پسماند به انرژی در اختیار شرکت (ALPHAKAT) آلمان است و تکنیک KDV توانسته است علاوه بر تولید برق و سوخت دیزل اولین کارخانه بی بو، بی صدا، بی شیرابه و بی آلودگی در جهان باشد.

شاید لازم باشد بگویم دیگر نباید برای تولید محصولات نفتی منتظر گذشت چند میلیون ساله عمر زمین و انواع کانی ها باشیم. KDV به ما اجازه می دهد تا در شهرمان یک چاه نفت داشته باشیم.

«سنبل آبی» منابع آب شیرین ایران را تهدید می کند

مریم قاضی زاده

گیاه مهاجم «سنبل آبی» که بنا بر جدیدترین اظهار نظر کارشناسان، یکی از مظاهر «بیوتروریسم» در حوزه محیط زیست است، این روزها علاوه بر گیلان، تمامی منابع آب شیرین در کشور را تهدید می کند.

«سنبل آبی»، نامش زیباست و شمایلش دل فریب و اغواگر اما در پس این زیبایی، اهریمنی نهفته که وجودش، یکی از بزرگترین تهدیدات زیست محیطی شناخته شده در جهان است.

وقتی نخستین بار و در سال ۱۸۸۴ سنبل آبی یا همان اهریمن سبز که با نام علمی (Eichhornia crassipes) شناخته شده و از علف های هرز حوزه آمازون است، در نمایشگاه جهانی گل و گیاه لوئیزیانا دیده شد، زیبایی مبهوت کننده آن حتی برای لحظه ای این ذهنیت را در ذهن بازدید کنندگان متبادر نکرد که خروج این گیاه از زادگاه خود می تواند در آینده به یکی از معضلات زیست محیطی دنیا تبدیل شود.

سنبل آبی که قدرت تکثیر فوق العاده بالایی دارد، در طبیعت آمازون به دلیل وجود دشمنان طبیعی هیچ گاه نتوانست به وسعتی بیش از حد مجاز دست یابد اما، در فاصله بین سال های ۱۸۸۴ تا ۱۸۹۶ رشد و گسترش آن در رودخانه فلوریدا به حدی رسید که مجلس آمریکا مجبور به وضع قانونی درباره مبارزه با این علف هرز شد و تا سال ۱۹۵۹، مبارزه با این گیاه مهاجم به ارتش آمریکا واگذار شد.

اتحادیه جهانی حفاظت از طبیعت (IUCN) این گیاه را یکی

رودخانه بهمبر صومعه سرا و پهنه های وسیعی از منابع آب شیرین استان با خطر جدی گسترش روزافزون سنبل آبی مواجه شده و مساحتی قریب به ۶۰۰ هکتار از این پهنه را درگیر کرد.

نیود اطلاعات کافی در مقابله با این گیاه مهاجم در بین مردم و مسئولان سبب شد تا خرید و فروش آن به عنوان گلی زینتی، سرعت گسترش آن را افزایش داده و زنگ بحران را در گیلان به صدا درآورد.

حساسیت های سمن های محیط زیستی در گیلان درباره گسترش این گیاه و تلاش آن ها برای معرفی خطرات سنبل آبی به مردم و مسئولان سبب شد تا طی حرکتی خودجوش، مساحت قابل توجهی از پهنه های درگیر با این گیاه، توسط نیروهای مردمی و همکاری برخی دستگاه های اجرایی از جمله ادارات کل محیط زیست، امور زندان ها، شهرداری و... از وجود سنبل آبی به طور موقت پاک سازی شود به طوری که مدیر کل محیط زیست گیلان از مهار شدن این گیاه در سطح استان خبر می دهد.

قربانعلی محمد پور می گوید: خوشبختانه مساحت وسیعی از پهنه های آبی گیلان در مناطق تالاب های انزلی، ملاسرا و عینک پاک سازی شده و وضعیت سنبل آبی به حالت مهار شده در آمده است.

وی به پیشرو بودن گیلان در مبارزه با این گیاه اشاره کرده و می افزاید: به رغم اینکه استان های مازندران و گلستان نیز با هجوم این علف هرز مواجه شده اند اما در گیلان با استفاده از ظرفیت نیروهای مردمی، رشد سنبل آبی مهار شده است.

مدیر کل محیط زیست گیلان از آماده شدن طرح جامع مبارزه با سنبل آبی برای ارائه به وزارت کشور خبر می دهد و تصریح می کند: مقابله با سنبل آبی نیازمند همکاری همه جانبه دستگاه ها و همچنین تخصیص بودجه کافی برای پاک سازی و پایش است.

درگیری پهنه های آبی مختلف گیلان با سنبل آبی

اگرچه محمد پور از مهار این مهاجم خوش خط و خال سخن می گوید اما، خاصیت سنبل آبی در تکثیر سریع و وسیع است و همین خاصیت باعث شده تا پس از

از ۱۰ علف هرز مهاجم دنیا شناخته و انجمن علف های هرز آسیای نیز از سنبل آبی به عنوان مهم ترین علف هرز منابع آبی یاد کرده است که در حال حاضر سراسر قاره آفریقا و اقیانوسیه و بخش هایی از کشورهای پرتغال، بلژیک، فرانسه، چک، مجارستان، هلند، اسپانیا، رومانی، چین، هندوستان، مالزی، بنگلادش، مکزیک و دیگر کشورها با وجود، رشد و گسترش این گیاه روبرو بوده و منابع آب شیرین در آن ها، با خطر جدی نابودی مواجه هستند.

بنا بر نظر کارشناسان، انتقال سنبل آبی از آمریکا به آفریقا توسط کارگران، نه تنها باعث نابودی بخش اعظمی از منابع آبی این قاره شده که حتی ریشه فقر و تروریسم در آفریقا را به دلیل از بین رفتن صنعت کشاورزی در آن، از طریق رشد و گسترش این گیاه می دانند.

سنبل آبی با قدرت تکثیر دو برابری در کمتر از یک هفته، به طور قطع یکی از مخاطرات جدی طبیعی برای محیط زیست است که در بازه زمانی کمتر از ۵۰ سال قادر است تمامی منابع آبی یک کشور و به تبع آن کشاورزی و امنیت پایدار آن را به مخاطره اندازد.

رؤیت سنبل آبی در ایران

در ایران نیز رؤیت سنبل آبی برای نخستین بار توسط دکتر یعقوبی استاد دانشگاه گیلان و در مجله رستنی ها ISI در سال ۱۳۹۰ در محدوده تالاب شهری عینک واقع در رشت مرکز استان گیلان گزارش شد.

در آن سال مساحت درگیر تالاب عینک با سنبل آبی چیزی در حدود یک هکتار بود که تنها بعد از گذشت ۴ سال از نخستین گزارش، تالاب های انزلی، عینک در رشت، ملاسرا و آبندان در شفت، کیا کلابه لنگرود،

قوت بیشتری می گیرد که مدیرکل پدافند غیرعامل گیلان نیز از اعلام وضعیت خطر درباره گسترش این گیاه مهاجم در سراسر کشور خبر دهد.

خطر در کمین پهنه های آبی کشور

مدیرکل پدافند غیرعامل گیلان درباره اعلام این وضعیت در کشور می گوید: متأسفانه شرایط مساعد رشد سنبل آبی در کشور به ویژه در مناطق گرمسیری، به گونه ای است که پهنه های آبی را به ویژه در جنوب کشور تهدید می کند. از این رو در بررسی هایی که صورت گرفته و بر اساس نظر کارشناسان، به صورت محرمانه به وزارت کشور اعلام شد که نیاز به برگزاری جلسه ای اضطراری درباره وضعیت گسترش گیاه سنبل آبی در گیلان وجود دارد.

امیر مرادی می افزاید: این جلسه به دلیل اهمیت موضوع با حضور قرارگاه زیستی سازمان پدافند غیرعامل کشور برگزار شد و ماحصل آن، نگاه ملی به موضوع سنبل آبی و اعلام وضعیت خطر در سراسر کشور نسبت به گسترش این علف هرز در پهنه های آبی بود.

مدیرکل پدافند غیرعامل گیلان به شرایط مناسب رشد سریع این گیاه در جنوب کشور اشاره کرده و ادامه می دهد: متأسفانه وزیر محیط زیست عراق از درگیری ۱۱۰ هکتار از رودخانه دجله توسط این گیاه خبر داده که به دلیل همجواری این رودخانه با تالاب هورالعظیم، احتمال مشاهده سنبل آبی در این تالاب بالا بوده و به دلیل شرایط مساعدی که برای رشد سریع این گیاه در مناطق جنوبی وجود دارد، لازم است تا هرچه سریع تر تمهیداتی برای مقابله با آن اندیشیده شود.

مرادی می افزاید: خوشبختانه استان گیلان به دلیل پیشگامی در مبارزه با این گیاه، به تجربیات موفق دست یافته که قرار است طی دعوتی که از جانب مدیران استان خوزستان به عمل آمده، با حضور در این استان و بررسی وضعیت گسترش سنبل آبی در منابع آب شیرین آن، راهکارهای مقابله ای در اختیار مدیران خوزستان قرار گیرد.

سنبل آبی، یکی از مظاهر بیوتورویسم

مدیرکل پدافند غیرعامل گیلان همچنین با تأیید این فرضیه که سنبل آبی از مظاهر بیوتورویسم است، می گوید: بر اساس بررسی های کارشناسی و مستندات که در این باره ارائه شد، سنبل آبی در زمره موارد مخاطرات زیست محیطی یا همان بیوتورویسم قرار گرفته و دخالت نیروی انسانی در آوردن این گیاه به کشور محرز شده و به همین دلیل دستور مقابله سریع با آن، به مدیران استان های درگیر ابلاغ شده است.

وی همچنین به مشاهده سنبل آبی در پهنه های آبی استان های گلستان و مازندران اشاره و تصریح می کند: خوشبختانه استان گیلان در سه استان شمالی چه در زمینه شناسدن و چه مبارزه با این علف هرز آبی، پیشگام بوده و با بهره گیری از ظرفیت سمن ها و اعتبارات استانی، اقدامات خوبی درباره جمع آوری کلونی های سنبل آبی انجام داده اما به رغم تخصیص بودجه برای مقابله با سنبل آبی در دیگر استان های شمالی، متأسفانه این مقابله هنوز در دو استان دیگر آغاز نشده است.

هرچند در حال حاضر سنبل آبی در بسیاری از کشورهای که با این مهاجم خوش خط و خال درگیر هستند به عنوان یک مخاطره طبیعی شناخته شده و عزم جدی برای مبارزه با آن وجود دارد اما آنچه پیداست، هنوز آگاهی کافی درباره مخاطرات این گیاه مهاجم بین مردم و مسئولان وجود نداشته و بیشتر از آنچه سنبل آبی یک مهاجم خطرآفرین شناخته شود، از آن به عنوان گیاهی زینتی در گوشه ای از خانه استفاده می شود.

پایش؛ گام مهم در مقابله با سنبل آبی

در این شرایط است که مدیرعامل سمن «سرزمین ایده آل ما» که یکی از مجریان حرکت خودجوش جمع آوری سنبل آبی از پهنه های آب شیرین گیلان بوده، از مهم ترین گام در مقابله با این گیاه مهاجم سخن می گوید.

پیمان بازپیدی معتقد است که تنها پاک سازی عرصه های درگیر مشکلی را حل نمی کند و پایش مداوم در عرصه های پاک سازی شده، گام مهم در مقابله با سنبل آبی است.

وی درباره لزوم پایش پهنه های آبی برای جلوگیری از ظهور دوباره این گیاه می گوید: رشد و تکثیر سریع سنبل آبی و مانایی آن در محیط، لزوم پایش مستمر پهنه های آبی پاک سازی شده را می طلبد.

بازپیدی با تأکید بر لزوم آگاهی از مخاطرات گسترش این گیاه در پهنه های آبی کشور، تصریح می کند: هرچند سنبل آبی در گیلان تقریباً مهار شده اما گزارش هایی که از خرید و فروش این گیاه در سایر استان ها جمع آوری شده، از اتفاقی خطرناک برای منابع آبی کشور خبر می دهد.

این گفته مدیرعامل سمن «سرزمین ایده آل ما» زمانی

پهنه های یاد شده، این بار سنبل آبی در مساحتی یک هکتاری از استخر سیاه رود در منطقه آلیان فومن دیده شود.

رئیس اداره حفاظت از محیط زیست فومن می گوید: متأسفانه بی اطلاعی یکی از شهروندان منطقه از مضرات سنبل آبی سبب شده تا یک هکتار از آب های استخر سیاه رود منطقه آلیان شهرستان فومن درگیر گونه مهاجم سنبل آبی شود.

اسداله سعدی می افزاید: نبود آگاهی درباره مضرات پرورش این گیاه و تکثیر سریع و خطرات آن برای محیط زیست از سوی یک شهروند سبب انتقال آن به عنوان گیاه زیبا و تزئینی به این منطقه شده است.

وی خاطرنشان می کند: گیاه سنبل آبی به دلیل سرعت در تکثیر و رشد و همچنین امکان نشر دوباره در طی ۱۰ سال آینده، یکی از مخرب ترین و خطرناک ترین گونه های گیاهی بوده که بی توجهی نسبت به جمع آوری آن می تواند سایر آبپندها و رودخانه های شهرستان را نیز درگیر کند.

سوغات پرندگان مهاجر صنعت طیور را بحرانی کرد/بیماری تحت کنترل است

اما تشخیص دقیق آن از سوی دامپزشکی می‌تواند انجام شود.

رئیس اداره بیماری‌های واگیر علوم پزشکی استان متذکر شد: علائم ابتلا به آنفلوآنزا در انسان تب، سرفه و تنگی نفس و همچنین سابقه تماس با پرندگان و طیور است. به گفته امدادی نظارت و بازرسی بهداشت از هسته‌های در معرض خطر بیماری ادامه دارد و با توجه به اینکه در سال ۸۴ ابتلای این بیماری در اردبیل مشاهده شد و به صورت وسیع معدوم‌سازی پرندگان را تجربه کردیم، امسال با حساسیت ویژه کنترل بیماری دنبال می‌شود.

وی افزود: شهروندان می‌توانند هرگونه ابتلای مشکوک به آنفلوآنزای پرندگان و یا هر بیماری واگیر دیگر را با شماره ۰۴۳۳۳۲۱۷۰۰ اطلاع‌رسانی کنند.

آنفلوآنزای پرندگان در اردبیل مشاهده نشده است

مدیرکل دامپزشکی استان اردبیل نیز در خصوص آخرین وضعیت این بیماری در استان گفت: هیچ موردی از آنفلوآنزای پرندگان که قابلیت انتقال به انسان دارد در این استان مشاهده نشده است. صادق صالحی تصریح کرد: در پی اعلام دو مورد گزارش از تلفات پرندگان وحشی آبی بررسی‌های لازم انجام شد که در نتیجه نمونه‌برداری‌ها مشخص شد تلفات به دلیل آنفلوآنزای پرندگان نیست.

وی افزود: انتقال این بیماری از پرندگان آبی به انسان از سایر گونه‌های پرندگان انجام می‌شود و سکونتگاه‌های پیرامون تالاب‌ها و آبگیرها بیشتر در معرض تهدید است. وی همچنین به انتقال بیماری از پرندگان اهلی یا از طریق انتقال فیزیکی و انتقال انسان به انسان اشاره کرد و گفت: به منظور بررسی دقیق احتمال شیوع بیماری جلسات متعددی با اتحادیه مرغداران در استان برگزار شده است.

وی تأکید کرد: دستورات ایمنی به مرغداران ابلاغ شده و هرگونه مورد مشکوک در کوتاه‌ترین زمان بررسی می‌شود، با این وجود تاکنون موردی از ابتلا به آنفلوآنزای پرندگان در استان مشاهده نشده است.

تمام مرغ و تخم مرغ‌های تحت نظارت دامپزشکی سالم هستند/۶۷ کانون بیماری شناسایی شد

هر چند بیماری آنفلوآنزای مرغی در استان آذربایجان شرقی به خصوص تبریز تأیید شد اما بلافاصله با احیا سازی موارد آلوده این بیماری به صورت کامل تحت کنترل درآمده است.

مدیر کل دامپزشکی آذربایجان شرقی در این خصوص گفت: تمامی مرغ و تخم مرغ‌های که تحت نظارت دامپزشکی

موردی از ابتلای انسانی به آنفلوآنزای پرندگان و طیور در استان مشاهده نشده است.

داریوش امدادی تصریح کرد: در پی مشاهده آنفلوآنزای پرندگان در برخی استان‌ها اقدامات محافظتی و بهداشتی جهت کنترل این بیماری و ممانعت از بروز آن در استان آغاز شده است.

وی افزود: بهداشت استان در این حوزه اقدامات خود را پیش می‌برد و از آن جمله گزارش تلفات مشکوک پرندگان و طیور با حساسیت ویژه از سطح محیطی تا ستادی پیگیری می‌شود.

رئیس اداره بیماری‌های واگیر علوم پزشکی استان تأکید کرد: هرگونه تلفات مشکوک با گزارش تلفنی هم به دامپزشکی و هم ستادهای شهرستانی اطلاع‌رسانی شود، در کوتاه‌ترین زمان رسیدگی می‌شود.

امدادی تصریح کرد: دو گروه پرخطر در ابتلا به آنفلوآنزای پرندگان داریم که شامل کارگران مرغاری‌ها و شکارچیان است که برای هر دو گروه آموزش و اطلاع‌رسانی در دستور کار قرار گرفته است.

وی افزود: در عین حال توصیه ما این است که در وضعیت فعلی از شکار پرندگان خودداری شود، چرا که علائم ظاهری ابتلای یک پرنده کبودی تاج و پاها است

از آذرماه سالجاری با شیوع بیماری آنفلوآنزای مرغی سوغات پرندگان مهاجر، صنعت مرغ و طیور منطقه غرب کشور دچار بحران شده، اما جای امیدواری اینکه بیماری هم اکنون تحت کنترل درآمده است.

هشدار بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان از آذرماه سال جاری تاکنون از سوی دامپزشکی به مراکز صنعتی و سنتی پرورش مرغ و طیور، داده شد و باوجود همه دلگرمی مسئولان مبنی بر کنترل این بیماری و خطرناک نبودن آن در شرایط کنونی برای انسان‌ها، رشد این بیماری به اندازه‌ای گسترش یافت که ظرف مدت دو ماه ۱۱ استان کشور را به طور کامل درگیر خود کرد.

شیوع آنفلوآنزای فوق حاد تاکنون موجب شده برخی از مرغاری‌های تخم‌گذار استان‌های تهران، البرز، آذربایجان شرقی و قم به این ویروس آلوده شوند. همچنین این بیماری تاکنون در استان‌های تهران، البرز، آذربایجان شرقی، کرمانشاه، قم، مرکزی و مازندران در زیستگاه پرندگان وحشی، روستا یا واحدهای صنعتی مورد شناسایی و تأیید آزمایشگاهی قرار گرفتند. افزایش و گاهی کاهش قیمت مرغ و تخم‌مرغ و کاهش میزان صادرات از جمله اتفاقاتی است که در این ماه تحت تأثیر شیوع این ویروس قرار گرفته است، اما خوشبختانه تاکنون هیچ‌گونه گزارشی در زمینه سرایت این بیماری از پرندگان به انسان در ایران اعلام نشده است.

قرار گرفتن استانهای شمال و شمالغرب کشور در کریدور پرندگان مهاجر و هم مرزی با کشورهای درگیر با بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان موجبات نگرانی از شیوع و گسترش این بیماری را به قوت خود باقی نگه داشته است نگرانی که در صورت بی توجهی می‌تواند عواقب جبران ناپذیری در پی داشته باشد.

آنفلوآنزای پرندگان به رغم اینکه شیوع آن به شدت شیوع آنفلوآنزای انسانی در بین انسان‌ها نیست و خیلی سخت از پرنده به انسان منتقل می‌شود، اما در صورت انتقال درصد تلفات و کشندگی آن بالا است و به همین دلیل، مجامع بین المللی روی کنترل این بیماری خیلی تأکید دارند.

فصل زمستان مصادف است با ورود پرندگان مهاجر سرزمین‌های شمالی به ایران، این مهاجرت که صحنه‌های زیبایی را می‌آفریند، در سال‌های اخیر بدون دغدغه نبوده است، از طرفی شکار بی‌رویه پرندگان مهاجر و از طرف دیگر، انتقال برخی بیماری‌های

واحدهای مرغداری استان انجام شده و بیش از ۵ هزار و ۳۰۰ مورد آزمایش از مرغاریها انجام شده است. کرمی ابراز کرد: از ابتدای سالجاری تاکنون بیش از ۳ هزار و ۵۰۰ نمونه گیری بیماری آنفلوانزا از واحدهای مرغداری استان انجام شده و بیش از ۵ هزار و ۳۰۰ مورد آزمایش از مرغاریها انجام شده است.

مدیر کل دامپزشکی زنجان گفت: اجرای طرح پایش آنفلوانزا، به روز کردن دستورالعملهای دامپزشکی در خصوص این بیماری، دریافت گزارش روزانه از واحدهای صنعتی در تلفات در مرغاریها از دیگر برنامههای انجام شده برای جلوگیری از آنفلوانزای پرندگان در این استان است.

علی اسدی رئیس اداره حفاظت محیط زیست شهرستان زنجان نیز به شیوع آنفلوانزا فوق حد پرندگان در برخی از استانها اشاره کرد و افزود: این آنفلوانزا بین انسان و حیوان مشترک بوده و طعمه آن پرندگان هستند.

وی با تاکید بر اینکه موضوع آنفلوانزای پرندگان باید جدی گرفته شود، تصریح کرد: دهیاران در صورت مشاهده مورد مشکوکی از مرگ پرندگان، باید گزارش کنند چرا که این بیماری بیشتر در روستاها و دامپروریها دیده می شود.

اسدی افزود: آنفلوانزای پرندگان حدود ۱۰۰ سال قبل در بین پرندگان ایتالیا مشاهده شد و سپس به سایر نقاط جهان منتشر شده است.

رئیس اداره حفاظت محیط زیست شهرستان زنجان گفت: با توجه به بازرسیهای صورت گرفته توسط دامپزشکی استان زنجان تاکنون موردی از آنفلوانزای پرندگان در زنجان مشاهده نشده و مرغاریهای زنجان عاری از آنفلوانزای پرندگان است. رئیس اداره حفاظت محیط زیست شهرستان زنجان بر اجرای طرح پایش آنفلوانزا در استان تاکید کرد و یادآور شد: اجرای طرح پایش آنفلوانزا، بروز کردن دستورالعملهای دامپزشکی در خصوص این بیماری، دریافت گزارش روزانه از واحدهای صنعتی در خصوص تلفات در مرغاریها برای جلوگیری از آنفلوانزای پرندگان در استان است.

به نگهداری مرغ و طیور خانگی افزود: طیوری که در منازل نگهداری می شوند باید در محیط بسته باشند چرا که نباید با پرندگان مهاجر و بومی در تماس باشند و در جایی محصور طیور خانگی باشند.

کرمی بایان اینکه باید محیط نگهداری طیور از آلودگی میرا و ضد عفونی شود، ابراز کرد: باید از تماس کودکان و افراد حساس با پرندگان خودداری شود و به مردم توصیه می شود از خرید طیور، اردک، مرغ و پرندگان از بازارچهها خود داری کنند.

مدیر کل دامپزشکی استان زنجان با بیان اینکه طی سالجاری جلسات متعددی با عنوان تا جلسه کار گروه سلامت و ستاد آنفلوانزای و مکاتبات انجام شده است.

تاکنون هیچ موردی از بیماری آنفلوانزای پرندگان در استان زنجان مشاهده نشده است

مدیر کل دامپزشکی زنجان با تاکید بر اینکه از ابتدای سالجاری تاکنون هیچ موردی از بیماری آنفلوانزای پرندگان در استان زنجان مشاهده نشده است، گفت: همزمان با نمونه برداری از مرغاریها و نیز مناطق زیست پرندگان در زنجان، گروههای دامپزشکی استان بر سلامت مرغها و پرندگان کشتار شده هم نظارت می کنند.

از ابتدای سالجاری تاکنون بیش از ۳ هزار و ۵۰۰ نمونه گیری بیماری آنفلوانزا از

کنترلها و مراقبتهای گسترده صورت گرفته باز هم باید نسبت به مراقبت و پالایش طیور در مرغاریها و برخی نقاط روستایی توجه ویژه شود.

محمد رشید کرمی مدیر کل دامپزشکی استان زنجان درباره احتمال شیوع بیماری آنفلوانزای پرندگان در استان گفت: پایشهای مداوم مراقبت و کنترل توسط سازمان دامپزشکی استان زنجان انجام شده است، وی اظهار کرد: در حال حاضر موردی از بیماری آنفلوانزای پرندگان در استان زنجان مشاهده نشده و استان پاک است، مراقبتهای لازم در سطح مرغاریها و واحدهای طیور بومی و تالابها در روستاها انجام شده و این مراقبتها در استان تداوم دارد.

مدیر کل دامپزشکی استان زنجان گفت: مراقبتهای لازم در سطح مرغاریها و واحدهای طیور بومی و تالابها در روستاها انجام شده و این مراقبتها در استان تداوم دارد.

کرمی با بیان اینکه واحدهای مرغاریها و طیور قرنطینه شدهاند، گفت: جلوگیری از تردد به سالنها و محل دام و طیور، جلوگیری از ورود پرندگان مهاجر پذیر و ممانعت از ورود و خروج طیور انجام شده است.

وی تصریح کرد: آنفلوانزای پرندگان بیماری مشترک بین انسان و طیور و پرندگان است و توجه به موازین بهداشتی ضروری است. مدیر کل دامپزشکی استان زنجان با اشاره

استان وارد چرخه مصرف می شود سالم و عاری از هر گونه آلودگی احتمالی است. امیرحسین بهداد هفتده گذشته در جلسه کمیسیون کشاورزی و صنایع غذایی تصریح کرد: اداره کل دامپزشکی استان هرگونه شیوع بیماریهای تنفسی پرندگان و طیور در استان را تحت نظر داشته و با اقدامات پیشگیرانه و مقابلهای نسبت به ایمن سازی کانونهای مشکوک اقدام کرده است.

وی با اشاره به اطلاع رسانیهای صورت گرفته به تمامی واحدهای تولیدی و سنتی مرغ استان در خصوص احتمال شیوع بیماریهای تنفسی پرندگان گفت: طی این اطلاع رسانیها ایمن سازیهای واحدهای تولیدی مرغ و تخم مرغ با همکاری اداره کل دامپزشکی انجام گرفت. بهداد تعداد کانونهای مشکوک به بیماری آنفلوانزای پرندگان در استان را ۶ کانون اعلام و اظهار داشت: تمامی این کانونها با اقدامات پیشگیرانه و نیز امحا سازی موارد آلوده ایمن سازی شدهاند.

مدیر کل دامپزشکی استان ضمن رد هرگونه ادعا در خصوص شیوع بیماری آنفلوانزای پرندگان و به طبع آن آلودگی مرغ و فرآوردههای مرغی افزود: کارشناسان اداره کل دامپزشکی استان با اشراف کامل تمامی واحدهای تولیدی و ارائه محصولات مرغی را رصد کرده و از ورود موارد مشکوک به بازار ممانعت می کنند.

موردی از ابتلا به آنفلوانزای پرندگان در زنجان گزارش نشد

طی ماههای اخیر بحث آنفلوانزای مرغی به یکی از مهم ترین مباحث روز تبدیل و راهکارهای مقابله با آن طراحی شده است در حالی که تاکنون گزارشی از وجود این بیماری در زنجان ارائه نشده است.

با وجود اینکه این بیماری مخصوص ماکیان است، اما در سالهای اخیر ظاهراً این ویروس به گونه های دیگر جانداران نیز منتقل شده و موجب ابتلای انسانها به این بیماری شده است.

تعدادی از استانهای نزدیک به زنجان شاهد مرگ پرندگان وحشی از بیماری آنفلوانزای پرندگان بودهاند و به هر حال با وجود

اداره کل سریبا با هماهنگی و همکاری مسئولان استان و دستگاه‌های مرتبط همچون فرمانداری، سازمان جهاد کشاورزی و دانشگاه علوم پزشکی نسبت به معدوم سازی و امحاء بهداشتی این ۲ کانون اقدام شد. مدیرکل دامپزشکی استان کرمانشاه تاکید کرد: خوشبختانه در حال حاضر بیماری در سطح استان تحت کنترل است و مردم از این جهت نگران نباشند، زیرا طیور صنعتی استان درگیر این بیماری نشده‌اند. دکتر پرو با تصریح اینکه آلودگی از طریق پرندگان مهاجر منتقل شده است، بیان داشت: تمام طیور صنعتی استان تحت نظارت بهداشتی و شرعی کشتار می‌شوند که نظارت کاملی بر آنها داریم و عموم مردم می‌توانند با خیال راحت از محصولات استحصالی از کشتارگاه‌ها استفاده کنند.

مرغ، تخم کشورمان در مرزهای مختلف از جمله مرز مهران به عراق ایجاد شده است. مدیر جهاد کشاورزی مهران گفت: صادرات مرغ و تخم‌مرغ از مرز مهران به دلیل شیوع آنفلوآنزای مرغی در کشور طی سه ماهه سوم امسال ۵۰ درصد کاهش یافته است. حجت عارف افزود: در این مدت ۱۰ هزار و ۵۳ تن مرغ و تخم‌مرغ از مرز بین‌المللی مهران به عراق صادر شده است. وی افزود: این میزان صادرات در مقایسه با مدت سال قبل کاهش ۵۰ درصدی را نشان می‌دهد. مدیر جهاد کشاورزی مهران یادآور شد: علت کاهش صادرات مرغ و تخم مرغ به کشور عراق شیوع آنفلوآنزای مرغی در کشور و افزایش نرخ تعرفه گمرکی از سوی دولت عراق بوده است.

این استان گفت: هیچ موردی از آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در ایلام وجود ندارد. وهاب پیرانی اظهار داشت: استان ایلام یکی از قطب‌های اصلی تولید گوشت مرغ در کشور است به طوری که بیش از ۵۰ هزار تن از این نوع گوشت به صورت سالانه در این استان تولید می‌شود. وی با بیان اینکه بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در برخی از استان‌های کشور و یکی از استان‌های همسایه ایلام گزارش شده است، افزود: پایش‌های لازم صورت گرفته و هرگونه تلفات غیرعادی در واحدهای صنعتی و سنتی پرورش مرغ و طیور رصد می‌شود. مدیرکل دامپزشکی استان ایلام گفت: تاکنون هیچ مورد مثبتی از آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در استان ایلام مشاهده نشده است. وی افزود: مردم باید نکات بهداشتی را در

عرضه مرغ زنده معضل جدی در ارتباط با آنفلوآنزای پرندگان در کردستان

در عین حال مدیرکل دامپزشکی کردستان نیز گفت: براساس آخرین نتایج و پایش نمونه برداری که در استان شده تاکنون موردی از آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در استان مشاهده نشده است. مجتبی ورمقانی با اشاره به اینکه این بیماری در ۱۱ استان کشور گزارش و مشاهده شده است، عنوان کرد: به محض مشاهده این نوع بیماری در سایر استان‌ها و اعلام آن در سراسر کشور، به مرغان استان از طریق رسانه‌ها به ویژه صداوسیما مرکز استان اطلاع‌رسانی و مواردی که می‌بایست رعایت کنند را به آنها اعلام کردیم. وی یکی از معضلات جدی در ارتباط با این نوع بیماری را مربوط به عرضه مرغ زنده ذکر کرد و افزود: در شهرستان‌های سقز، دیواندره و بانه تعداد مراکز عرضه مرغ زنده بیش‌ترست به همین دلیل آکیپ‌های برخورد با این مراکز ایجاد و چندین پرونده هم در این راستا تشکیل شده است. مدیرکل دامپزشکی کردستان با اشاره به اینکه نظارت‌ها به صورت شبانه‌روزی و مستمر در سطح استان انجام می‌شود، اضافه کرد: کشتارگاه‌های طیور از جمله مهمترین مکان‌هایی است که امکان انتشار ویروس آنفلوآنزا در آن وجود دارد که مسئولان فنی و ناظرین بهداشتی دامپزشکی در تمامی کشتارگاه‌های استان مستقر بوده و کنترل کامل بر نحوه فعالیت در این مکان‌ها را دارند.

وی با بیان اینکه عامل بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان ویروس است، اظهار داشت: این ویروس انواع مختلفی دارد و نوعی که امسال در ایران مشاهده شده H۵ و N۸ است که از طریق پرندگان مهاجر منتقل می‌شوند.

مدیرکل محیط زیست کردستان هم با اعلام اینکه تاکنون مواردی از وجود بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در میان پرندگان مهاجر و بومی تالاب‌ها و منابع آبی استان مشاهده نشده است، گفت: از آنجا که این نوع بیماری در تعدادی از استان‌های کشور به ویژه استان‌های همجوار ما هم شیوع پیدا کرده است اقدام به باطل کردن تمامی مجوزهای شکار پرندگان در استان کرده ایم.

ریاضی‌فر با اشاره به اینکه تالاب‌ها و منابع آبی کردستان در مسیر کوچ شمال به جنوب پرندگان مهاجر هستند، عنوان کرد: همه ساله در این فصل تالاب‌های استان پذیرای تعداد زیادی از پرندگان مهاجر هستند.

هیچ موردی از آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در ایلام وجود ندارد

مدیرکل دامپزشکی استان ایلام نیز در خصوص شیوع بیماری آنفلوآنزای مرغی در

خصوص تماس با پرندگان وحشی رعایت کرده و از خرید گوشت مرغ زنده خودداری کنند و گوشت مرغ موردنیاز خود را از مراکز مجاز و در بسته بندی‌های بهداشتی که در مراکز تحت نظارت کشتار شده است تهیه کنند. پیرانی تصریح کرد: آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان یک بیماری مشترک بین انسان و دام است و این نوع آنفلوآنزا بسیار خطرناک است و احتمال انتقال آن به انسان از طریق تماس با پرندگان و یا مصرف گوشت پرندگان آلوده وجود دارد و به مرگ انسان هم ختم می‌شود.

کاهش صادرات مرغ و تخم‌مرغ از مرز مهران

کشور عراق بزرگترین مشتری محصولات کشاورزی بویژه مرغ و تخم مرغ کشورمان به شمار می‌رود، به دلیل شیوع آنفلوآنزای هم اکنون مشکلاتی بر سر راه صادرات

شناسایی ۲ کانون روستایی بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در کرمانشاه

اما در همسایگی استان ایلام مدیرکل دامپزشکی استان کرمانشاه گفت: ۲ کانون روستایی بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در شهرستان کرمانشاه شناسایی و معدوم شد و هم‌اکنون بیماری تحت کنترل است.

دکتر نادر پرو با تاکید بر کنترل این بیماری در سطح استان، اظهار داشت: در اواسط آذرماه جاری بر اساس برنامه‌های مراقبت و پایش بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در سطح استان همچنین بر اساس گزارشات رسیده به دامپزشکی استان، پس از انجام بررسی‌ها و آزمایشات لازم وقوع این بیماری در ۲ کانون روستایی در سطح شهرستان کرمانشاه تأیید شد.

این مقام مسئول افزود: پس از اخذ نمونه و انجام آزمایشات ملکولی توسط آزمایشگاه

آذربایجان غربی عاری از آنفلوآنزای مرغی/ضوابط قرنطینه‌ای تشدید شد

آذربایجان غربی با وجود قرار گرفتن در کریدور پرندگان مهاجر و هم‌مرزی با سه کشور خارجی درگیر با بیماری آنفلوآنزای مرغی، عاری از شیوع و ابتلا به این بیماری است.

تاکنون بیش از یک هزار مورد نمونه برداری و آزمایش در واحدهای مرغداری استان اجرا شده است و باید به دلیل احتمال انتقال این بیماری از پرندگان مهاجر تا اردیبهشت سال آینده اقدامات پیشگیرانه به دقت در استان اجرا شود.

آذربایجان غربی از نظر جغرافیایی نیز در مسیر مهاجرت پرندگان مهاجری است که هر ساله با شروع فصل پاییز و آغاز سرما از عرض‌های شمالی کره زمین به عرض‌های جنوبی‌تر مهاجرت می‌کنند این در حالی است که یکی از منبع بیماری

طرح نظارت و بازدیدهای مستمر با همکاری کارشناسان دامپزشکی استان خبر داد و گفت: هر هفته به طور متوسط سه بار از تالاب‌های استان بازدید صورت می‌گیرد. یوسفی با توصیه اکید به مردم در خصوص عدم تماس با هر گونه علائم بیماری در پرندگان به خصوص در تالاب‌های استان اظهارداشت: اگر مردم هر مورد مشکوکی مبنی بر مشاهده علائم بیماری در پرندگان متوجه شدند به ادارات حفاظت محیط زیست استان اطلاع دهند.

رئیس اداره نظارت بر حیات وحش استان کل حفاظت محیط زیست آذربایجان غربی با ابراز تأسف از اینکه امسال بیماری آنفلوآنزای پرندگان در کشور یک سویه نیست و دوسویه آن مثبت و تأیید شده است، افزود: قدرت ماندگاری این سویه بالا بوده و در صورت نفوذ به جامعه انسانی تلفات بالایی خواهد داشت در این راستا توجه به نکات ایمنی ضروری است. یوسفی با اشاره به آمادگی این اداره کل برای مقابله با هر نوع بیماری دامی و طیور در استان اضافه کرد: به دلیل مرزی بودن همچنان در معرض تهدید بیماری آنفلوآنزای پرندگان هستیم و آمادگی کامل در این اداره کل برای مقابله با این بیماری وجود دارد.

وی افزود: افراد باید به جد از زنده گیری و یا شکار پرندگان مهاجر وحشی پرهیز نمایند و در صورت مشاهده تلفات غیرعادی پرندگان و سایر گونه‌های جانوری از هرگونه تماس با دست خودداری کرده و مراتب را در سریعترین زمان ممکن به اداره کل دامپزشکی یا اداره کل حفاظت محیط زیست استان اطلاع دهند.

در حال حاضر متأسفانه ۱۱ استان کشور با شیوع بیماری آنفلوآنزای مرغی دست و پنجه نرم می‌کنند و هنوز خطر ابتلا به بیخ گوش برخی از استانهای کشور به خصوص استانهای شمالغرب کشور به جهت پذیرایی از پرندگان مهاجر و مرزی بودن کمین کرده، در این راستا اطلاع رسانی کافی به همراه رعایت نکات پیشگیرانه برای عبور از این بحران ضروری به نظر می‌رسد.

اینکه بهداشت عمومی جامعه را تهدید می‌کند، بلکه زمینه‌ای برای گسترش انواع بیماری‌های طیور و بیماری‌های قابل انتقال به انسان را نیز سبب خواهد شد. مدیرکل دامپزشکی آذربایجان غربی اضافه کرد: طرح پایش بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در استان از آبان ماه سال جاری آغاز و تا ازیبیهشت ماه سال آینده ادامه خواهد داشت.

دوسویه بیماری آنفلوآنزای پرندگان در کشور مشاهده شده است

رئیس اداره نظارت بر حیات وحش استان کل حفاظت محیط زیست آذربایجان غربی نیز گفت: هیچ مورد مشکوکی از بیماری آنفلوآنزای پرندگان در آذربایجان غربی مشاهده نشده است.

امید یوسفی با بیان اینکه با وجود اینکه ۶ الی ۷ استان کشور به خصوص استانهای همجوار درگیر بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان هستند عنوان کرد: مورد مشکوکی از بیماری تاکنون مشاهده نشده است.

وی از پایش ۲۴ ساعته تالاب‌های استان توسط کارشناسان محیط زیست و نیز اجرای

طبیعی در استان ضرورت دارد اطلاع رسانی مناسبی برای مشارکت مردم در عرصه‌ها و مناطق روستایی صورت گیرد تا با توجه به اهمیت موضوع، تولید کنندگان و مردم در صورتی که با هرگونه تلفات غیرعادی پرندگان مواجه می‌شوند مراتب را به اداره دامپزشکی استان و شهرستانها اطلاع دهند.

پایش بیماری‌های طیور در مرغ بومی در آذربایجان غربی اجرا می‌شود

مدیر کل اداره دامپزشکی استان نیز افزود: اداره کل دامپزشکی استان برای دستیابی به گزارش‌های دقیق و قابل استناد در این زمینه، چندین مورد بازدید و بررسی از طیور صنعتی، روستاهای حاشیه تالاب‌ها و زیستگاه‌های حیات وحش انجام داده است. کامیار داهیم اضافه کرد: همزمان با نمونه برداری از مزارع، مرغدارها و مناطق زیست پرندگان در آذربایجان غربی، اکپ‌های دامپزشکی استان در کشتارگاه‌ها نیز حضور داشته و بر سلامت مرغ‌ها و پرندگان کشتار شده نظارت مستقیم دارند. وی اظهار داشت: برگزاری کارگاه‌های آموزشی، خبرگیری و بازدیدهای روزانه و کسب اطلاعات توصیفی از مزارع پرورش طیور صنعتی و بومی نیز از جمله اقدامات انجام شده در این زمینه در این راستا بوده است.

مدیرکل دامپزشکی آذربایجان غربی ادامه داد: پایش در زمینه بیماری‌های طیور در مرغ بومی در سطح وسیعی انجام می‌شود چرا که این مرغ‌ها می‌توانند منشأ مهمی برای بیماری آنفلوآنزا باشند.

داهیم تأکید کرد: با توجه به اینکه استان دارای مازاد تولید در گوشت مرغ و جوجه یکروزه است، هیچ گونه نیازی به ورود فرآورده‌های طیور از سایر استانهای وجود ندارد. وی بر اجتناب مردم از خرید مرغ زنده تأکید و بیان کرد: این اقدام علاوه بر

آنفلوآنزای مرغی پرندگان مهاجر هستند. رئیس سازمان جهاد کشاورزی آذربایجان غربی در این زمینه گفت: تا کنون طبق بررسی‌ها و نمونه گیری‌های مستمر انجام شده، مورد مثبت آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در استان مشاهده نشده است. اسمعیل کریم زاده با بیان اینکه طرح تشدید ضوابط قرنطینه‌ای برای کنترل بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در استان اجرا می‌شود افزود: مصرف کنندگان گوشت مرغ و تخم مرغ در آذربایجان غربی نگران بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان نباشند.

وی با قدردانی از خدمات و اهتمام جدی اداره کل دامپزشکی استان در خصوص اقدام‌های پیشگیرانه در بروز بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان گفت: ستاد پیشگیری از آنفلوآنزای استان با پیگیری به موقع و بسیج تمامی امکانات دستگاه‌های اجرایی تشکیل شده است.

رئیس سازمان جهاد کشاورزی آذربایجان غربی ادامه داد: هم اکنون برنامه‌های پیشگیری و اطلاع رسانی در این راستا تدوین شده است و سازمان جهاد کشاورزی نیز آمادگی لازم را با بسیج همه امکانات جهت هر نوع همکاری در این زمینه دارد. کریم زاده، برنامه ریزی، پایش و مراقبت قبل از شیوع بیماری‌های دام و طیور را یکی از اولویت‌های سازمان دامپزشکی عنوان کرد و گفت: برای جلوگیری از ورود این بیماری و حفظ سلامت تولیدات و فرآورده‌های طیور در استان باید همبستگی و مشارکت بین عوامل اجرایی برای مهار این بیماری بیش از پیش افزایش یابد.

وی مهاجرت پرندگان مهاجر به تالاب‌های سطح کشور را عامل اصلی بروز آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان دانست و تصریح کرد: با توجه به وسعت تالابها و زیستگاههای

تربیت، فصلی که تمام نمی شود/والدین عامل ایجاد امپراتوری فرزندان

پدیده تغییر رفتار نسلی، ریشه در شکل تربیت فرزندانمان دارد. تربیتی که نه ایرانی است و نه اسلامی، نتیجه اش ایجاد امپراتوری های فرزندانمان است که نه معقول است و نه منطقی.

اسد بابایی

زهرا ناصران

تغییر رفتاری نسل های قبل با نسل فعلی خود تبدیل به چالش و محل بحث شده است یکی از این تفاوتها در نحوه احترام و تکریم نوجوانان و جوانان امروزی است که فاصله زیادی با احترام نسل های قبل دارد؛ آری! بدون شک والدین اساس و ریشه الگوهای تربیتی فرزندانمان هستند. فرزندی که به والدین خود بی احترامی می کند، در واقع خود را بی ارزش، و بنیان اخلاقی خود را شست کرده است. در برخی روایات از بزرگان دین مان آمده است که بی احترامی به والدین، عمر را کوتاه، روزی مادی و معنوی را کم می کند. اگر کسی از روی خشم به والدین خود نگاه کند، خداوند او را از رحمت خود دور می کند.

پیامبر اکرم (ص) نیز چند نمونه از گناهان را گناهان کبیره می دانند که این گناهان شامل «شرک به خداوند»، «کشتن یک مؤمن» و «عاق والدین» از جمله آن گناهان است. در روایت دیگری آمده است که اگر کسی والدین خود را محزون کند، عاق والدین شده است. امام صادق (ع) در روایتی می فرمایند: «هر کسی که به پدر و مادر خود بی احترامی کند و نگاهش به پدر و مادر نگاه غضب آلود باشد، هر چند که آن ها به او ظلم کرده باشند، خداوند هیچ کدام از نمازهایش را قبول نمی کند». قرآن کریم نیز در سوره های بقره، نساء، لقمان، انعام و اسراء به اهمیت این موضوع اشاره دارد.

خانواده اولین و اساسی ترین منبع تربیتی در جامعه است

مدرس دانشگاه شهید مدنی آذربایجان شرقی با بیان اینکه خانواده اولین و اساسی ترین منبع تربیتی در جامعه است که با وجود زن و شوهر شکل گرفته و ریشه های آن به نسل های گذشته و خانواده های قبلی برمی گردد، اظهار داشت: بنابراین ارتباط تنگاتنگ خانواده ها به صورت طولی باید مشهود باشد و گسست بین آنها ممنوع است، زیرا نوع جهان بینی، فرهنگ، باورهای پدر و مادر، تغذیه و بهداشت حالات روحی و روانی پدر و مادر در فرزندان می تواند کاملاً اثر گذار باشد.

دکتر محمد فتح الله زاده با بیان اینکه کوتاهی والدین در تربیت فرزندان به هیچ وجه قابل پذیرش نیست، افزود: در دین مبین اسلام آیات و روایات متعددی نکات کلیدی تربیت را مطرح کرده و پدر و مادر را مسئول شناخته است تربیت خانوادگی چنان باید باشد که تأثیرات ثانویه محیطی تحت تأثیر آن قرار بگیرد، اگر نطفه تربیت در خانواده درست شکل بگیرد فرزندان را در برابر خطرات و طوفانهای سهمگین و بنیاد برکن جامعه مصون نگه داشته و والدین را آسوده خاطر می کند.

مقوله تربیت با گذر زمان پیچیده تر می شود

وی ادامه داد: هر چه قدر در خصوص فرزندان در محیط خانواده و یا حتی قبل از تولد آنها سرمایه گذاری کنیم برداشت خوبی بعد از رشد و بلوغ آنها خواهیم داشت، مقوله تربیت با گذر زمان و متناسب با آن پیچیده تر شده است

در محیط های ناسالم حقیقی و مجازی همه و همه در رفتار فرزندان تأثیر گذار است، بنابراین آگاهی والدین از اصول تربیتی، شناخت کامل از روحیات فرزندان و برخورد متناسب صحیح و رفتارهای درست و صادقانه والدین در محیط خانواده می تواند در رفع معضلات تربیتی اثر شگرفی داشته باشد.

ضرورت آموزش خانواده ها

کارشناس تربیتی اداره کل بهزیستی آذربایجان شرقی با اشاره به موضوع احترام فرزندان به والدین، اظهار داشت: تحقیقات نشان می دهد که میزان اثرگذاری و فراگیری آموزش خانواده به مراتب بیش از تنظیم و تصویب قوانین دارای تأثیرات پایدار و اساسی در ایجاد نگرش مثبت و تغییر در طرز تلقی افراد است و به همین خاطر آموزش خانواده به مثابه حقی از حقوق خانواده ها در نظر گرفته می شود که برای دستیابی به آن و تحقق هر چه بیشتر رشد فرهنگی هر کشوری لازم است.

یدالله آسانی با اشاره به اقدامات اداره کل بهزیستی در راستای فرهنگسازی برای خانواده ها، افزود: برگزاری کلاس های آموزش خانواده هدف برنامه ریزی شده ای است که به دنبال نزدیک کردن روش های تربیتی و آموزشی و در نهایت تغییر در رفتارهای خانواده است. وی با بیان اینکه کلاس های آموزش خانواده به عنوان ابزار تغییر در نظر گرفته می شود، گفت: برنامه آموزش خانواده در مهد های کودک، کلینیک های مشاوره، کلینیک های مددکاری، مجتمع های خدمات بهزیستی بر طبق برنامه ریزی سازمان بهزیستی به اقشار مختلف مردم چندین سال است که انجام می گیرد و بر اساس نظرسنجی های انجام شده بازخورد قابل قبولی داشته است.

آسانی با بیان اینکه از جمله موارد آموزش خانواده کنترل خشم و استرس و مهارت تصمیم گیری است، اظهار داشت: در چند سال اخیر این موضوع توجه روان شناسان را به خود جلب کرده است و با آرایه آموزش های وسیع در این زمینه روابط بین فردی اعضای خانواده ها رو به بهبود است. وی تصریح کرد: با توجه به جمعیت کلان شهر تبریز به نظر می رسد سرمایه گذاری وسیع تری نیاز است تا تعداد بیشتری از مردم تحت پوشش آموزش های مداوم قرار گیرند.

این مساله به روز بودن و آگاهی خانواده ها از موضوعات جدید جامعه را ضروری می نماید والدین در موضوعات مبتلابه باید یک گام جلوتر از فرزندان خود باشند. فتح الله زاده با اشاره به فرمایشات امیرالمومنین (ع)، گفت: حضرت علی (ع) می فرمایند: فرزند زمانه خویش باش و با فرزندان خود را بر مبنای عصر و زمانه خود تربیت کنید بر اساس رهنمودهای حکیمانه پیشوایان دین ما اصولی مانند احترام و تکریم و ادب، آموزش نیکی به فرزندان، وفای به عهد، نام گذاری نیکو و هدیه دادن، پرهیز از اهانت و تحقیر یاد دادن مقررات اسلامی، رعایت حقوق طبیعی فرزندان و بالاخره دوری از هر گونه افراط و تفریط با توجه به ابعاد مختلف تربیتی باید در تربیت فرزندان مورد توجه جدی قرار بگیرد تا ثمره شیرین آن در زندگی دیده شود، یادمان نرود رعایت اصول مذکور توسط پدر و مادر به خودی خود یک الگوی عملی تربیتی مطلوب است که بهتر از صدها بار گفتن و عمل نکردن تأثیر می گذارد و با توجه به مطالب مذکور چنین فرزندی، فرزند صالح و کلی از گل های بهشت خواهد بود.

اساس و ریشه عدم احترام فرزندان به والدین چیست ؟

مدرس علوم انسانی دانشگاه با تأکید بر اینکه ریشه معضلات را در خودمان باید جستجو کنیم، افزود: با برخورد های ناصحیح، فرزندان خویش را بیش از پیش سردرگم، نافرمان و عقده ای بار نیاوریم. اساس و ریشه عدم احترام فرزندان به والدین به تربیت ناصحیح برمی گردد که از رفتارهای غلط موجود بین والدین، برخورد غیرعقلانه والدین با فرزندان در محیط خانواده و حاکم شدن هنجارهای غربی با ورود سبک زندگی غیر اسلامی به خانواده ها تأثیر پذیرفته استوی تصریح کرد: اساس و ریشه عدم احترام فرزندان به والدین به تربیت ناصحیح غیر دینی برمی گردد که از جامعیت لازم برخوردار نمی باشد، صفات ناپسند اخلاقی، رفتارهای غلط موجود بین والدین، برخورد غیرعقلانه والدین با فرزندان در محیط خانواده و حاکم شدن هنجارهای غربی با ورود سبک زندگی غیر اسلامی به خانواده ها از طریق ماهواره ها، فضاهای مجازی حاکم بر محیط خانواده ها، دوستان و مربیان ناباب حضور

جزئیات وضعیت راه‌ها، برودت هوا و خسارات برف/۳ نفر کشته شدند

«برف» بازهم ایران‌گردی کرد، پدیده‌ای که این بار در آبدلی جان گرفت، موجب مسدود شدن راه‌ها شد و ضمن افزایش مصرف گاز، برق برخی شهرها را قطع کرد؛ حالا بارش برف هم خسارت جانی دارد، هم مالی.

بارش برف در استان‌های مختلف کشور به رغم اینکه موجب خوشحالی مردم شد، اما مشکلاتی هم ایجاد کرد؛ قطعی برق در گیلان، گرفتار شدن مسافران در محورهای هراز و فیروزکوه، افزایش مصرف گاز در گلستان و آذربایجان غربی و هشدار در زمینه مصرف؛ تصادفات رانندگی، انسداد راه‌های روستایی و ... تنها بخشی از مشکلات به وجود آمده به دنبال بارش برف طی ۲۴ ساعت گذشته است.

مطابق اعلام سازمان امداد و نجات کشور از ۱۲ تا ۱۵ بهمن ۹۵ ساعت ۱۲:۳۰ کار امدادسانی در ۲۷ استان کشور انجام شده است؛ یعنی همه استان‌ها به‌جز سیستان و بلوچستان، همدان، خراسان جنوبی و هرمزگان از این موضوع متأثر شده‌اند و در حال حاضر مناطق امدادسانی شامل ۱۷۲ شهر، روستا و محور برف‌گیر می‌شود.

اما برف آخر هفته در کشور موجب وقوع بهمن در برخی محورهای مواصلاتی از جمله فیروزکوه و هراز شد که این امر چند کشته نیز به همراه داشت.

سرپرست مرکز اورژانس کشور در این رابطه از استقرار ۸ دستگاه آمبولانس در محورهای هراز و فیروزکوه خبر داد و گفت: در اثر وقوع بهمن آبدلی سه نفر جان باختند که یکی از آن‌ها رئیس راهداری آبدلی است. همچنین یک مصدوم هم توسط آمبولانس به تهران منتقل شد.

مرتضی سلیمی رئیس سازمان امداد و نجات ضمن اعلام آخرین آمار امدادسانی در برف و کولاک شرق استان تهران (مازندران-تهران-سمنان) تا ساعت ۱۱ صبح امروز گفت: در این حادثه تاکنون به ۱۰ هزار و ۹۰۰ امدادسانی شده و ۵ هزار و ۷۹۸ نفر اسکان داده شده‌اند.

همچنین در رابطه با وضعیت جوی و ترافیکی محورهای مواصلاتی کشور در ساعت ۱۸ جمعه ۱۵ بهمن پلیس راه راهور ناجا اعلام کرد: وضعیت جوی اکثر محورهای استان‌های خراسان جنوبی، کرمان و خراسان رضوی (محورهای مشهد-کلات، خاف-تایباد، بجستان-گناباد، تربت جام-تایباد)، هرمزگان (محور حاجی آباد-سیرجان) و سیستان و بلوچستان (محور زاهدان-خاش) بارش برف و در اکثر محورهای استان سیستان و بلوچستان شاهد بارش باران است.

همچنین ترافیک در باند جنوبی آزادراه تهران-کرج (محدوده پل فردیس تا پل کلاک) و باند جنوبی آزادراه کرج قزوین (محدوده مهرشهر تا پل فردیس) و محور هراز محدوده پیست آبدلی نیمه سنگین گزارش شده است. اکثر محورهای خراسان جنوبی و خراسان رضوی (محورهای سبزوار-کاشمر و تربت جام-تایباد) و ارتفاعات شرق استان تهران و گلستان شاهد یخ زدگی و تردد با زنجیرچرخ امکان پذیر است.

اکثر محورهای استان‌های گیلان، فارس جنوب و یزد و

فرودگاه‌های اصفهان گفت: پروازهای ۷۴۴۶ کیش ایر، ۶۳۳۸ تابان ۴۱۰۸-۴۱۰۹ زاگرس، مسیر مشهد اصفهان به دلیل شرایط نامساعد جوی مشهد باطل شد.

رضا معمار اظهار داشت: پرواز ۹۴۳ ایران ایرتور مسیر مشهد اصفهان به علت شرایط نامساعد جوی مشهد (دید کم، برفی) تا اطلاع ثانوی دارای تأخیر است.

وی بیان داشت: همچنین پروازهای ۷۴۴۶ کیش ایر، ۶۳۳۸ تابان ۴۱۰۸-۴۱۰۹ زاگرس، مسیر مشهد-اصفهان به دلیل شرایط نامساعد جوی مشهد باطل شد.

مدیر روابط عمومی اداره کل فرودگاه‌های اصفهان ادامه داد: پرواز هواپیمایی ترکیش استانبول-مشهد به سبب شرایط نامساعد جوی مشهد، در فرودگاه بین‌المللی شهید بهشتی اصفهان به زمین نشست.

سرپرست اداره راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای سمیرم هم گفت: در ۲۴ ساعت گذشته حادثه فوتی و جرحی در محورهای شهرستان اتفاق نیفتاده و تنها یک مورد واژگونی خودرو در محور یاسوج گزارش شده است.

وی بیان داشت: عمده بارش‌ها در جاده ونک به سمیرم، سمیرم به شهرضا و روستاهای بخش وردشت در شمال سمیرم بوده اما در شرق شهرستان وضعیت کاملاً متفاوت بوده و بارش چندانی رخ نداده است.

اردبیل؛ سردترین نقطه کشور

پس از دو روز بارش برف در اکثر شهرهای اردبیل، یخبندان و افت شدید دما در استان آغاز شد، چنانچه با ثبت ۲۴ درجه زیر صفر شهروندان دو شهر اردبیل و خلخال سردترین شب سال را تجربه کردند.

به گزارش خبرنگار مهر، سه نقطه اردبیل دیشب رکورددار سردی هوا در کشور بود، خلخال و اردبیل یخ‌ترین شهرهای کشور بودند و فرودگاه اردبیل نیز با ۲۶.۲ درجه زیر صفر سردترین نقطه کشور طی امسال بود.

مدیرکل هواشناسی استان اردبیل در این خصوص تصریح کرد: با فعالیت سامانه بارش طی روزهای اخیر افت محسوس دما و یخبندان پیش‌بینی شده بود.

علی دولتی مهر افزود: براین اساس طی دیشب و بامداد جمعه کمترین دما در اغلب مناطق استان ثبت شد بطوریکه فرودگاه اردبیل با ۲۶.۲ زیر صفر سردترین نقطه کشور اعلام شد.

به گفته مدیرکل هواشناسی استان بعد از فرودگاه مرکز استان، شهرهای اردبیل با ۲۴ درجه زیر صفر و خلخال با ۲۴.۱ زیر صفر سردترین شهرهای استان بوده و کمترین

ارتفاعات استان گلستان لغزنده اعلام شده است. سایر محورهای مواصلاتی کشور جوی آرام و ترافیکی روان دارند.

آذربایجان شرقی، انسداد برخی راه‌های روستایی

آذربایجان شرقی طی ۲۴ ساعت گذشته شاهد برف و کولاک در برخی محورها بوده است. رئیس مرکز مدیریت راه‌های آذربایجان شرقی در آخرین اظهارنظر طی شب گذشته به رسانه‌ها گفته است که برف و کولاک ۲۴ ساعت گذشته یک هزار و ۳۳۰ روستای این استان را مسدود کرد.

همچنین بارش یکی، دو روز اخیر برف در اقصی نقاط کشور در بازی‌های هفته بیستم لیگ برتر فوتبال کشور تأثیر مستقیم گذاشته است و پس از بازی ماشین‌سازی و استقلال در چمن سفیدپوش ورزشگاه یادگار امام (ره) تبریز، حالا بازی دو تیم سیاه‌جامگان و گسترش فولاد هم تعویق افتاده است.

آذربایجان غربی، برف بی‌سابقه

بر اساس اعلام کارشناسان بارش برف ارومیه در ۲۰ سال گذشته بی‌سابقه بوده استبارش برف سنگین که طی روزهای آخر هفته جاری در برخی از مناطق آذربایجان غربی آغاز شده، موجب وقوع کولاک سنگین و مسدود شدن راه‌های روستایی شده است. بر اساس اعلام کارشناسان بارش برف ارومیه در ۲۰ سال گذشته بی‌سابقه بوده است. معاون راهداری اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای آذربایجان غربی در خصوص آخرین وضعیت راه‌های استان به دلیل بارش برف گفت: راه ۷۴۰ روستا در شهرستان‌های مختلف استان به‌ویژه در شهرستان‌های شمالی مسدود است و کار بازگشایی آن‌ها با همه توان ادامه دارد.

مدیرعامل جمعیت هلال‌احمر استان آذربایجان غربی نیز در خصوص خدمات‌رسانی این جمعیت به دلیل بارش برف و کولاک در استان اظهار داشت: اکثر شهرستان‌های سطح استان درگیر برف و کولاک هستند، خدمات‌رسانی و امدادسانی با سرعت بیشتر در حال انجام است.

جانشین رئیس شورای هماهنگی مدیریت بحران آذربایجان غربی هم از مردم خواست برای جلوگیری از قطعی گاز طی هفته جاری در مصرف آن صرفه‌جویی کنند.

اصفهان، لغو پروازها

بارش برف در مشهد هم منجر به لغو برخی پروازهای اصفهان شد بطوریکه مدیر روابط عمومی اداره کل

شادی کردند. نقاط مختلف شهرستان دشتستان به‌ویژه بخش‌های ارم و بوشکان هم از بامداد امروز شاهد بارش برف بود و بسیاری از نقاط شهری و به‌ویژه کوه‌های این مناطق سفیدپوش شد. بارش برف علاوه بر اینکه مردم این مناطق را خوشحال کرده است، نگرانی‌هایی را نیز برای کشاورزان ایجاد کرده است و ممکن است که سرما خساراتی را به محصولات کشاورزی وارد کند. بارش برف در شهرستان دشتستان کم‌سابقه و نادر است. مردم شهرستان دشتی هم برای اولین بار شاهد بارش برف بودند که خوشحالی مردم در پی داشت و آن‌ها از این نعمت خداوند را شاکر بودند.

تهران، بهمن و کولاک

بارش شدید برف و کولاک، محورهای فیروزکوه و دماوند را مسدود کرد و به همین خاطر صدها مسافر در راه ماندند که توسط نیروهای امدادی اسکان موقت شدند. بارش سنگین برف و کولاک در شرق استان تهران حادثه‌آفرین شده و نیروهای امدادی و انتظامی را در محورهای مواصلاتی این مناطق مستقر کرده است. بارش سنگین برف، کولاک و سرمای سخت در محورهای شرق استان تهران، سبب مسدود شدن جاده‌های منطقه شده است.

بر همین اساس محورهایی نظیر فیروزکوه که در روز گذشته چندین بار مسدود و بازگشایی شد، هم‌اکنون مسدود است. ریزش بهمن در محور هراز از روز گذشته به امر عادی تبدیل شده است، به‌طوری که در ۲۴ ساعت گذشته تاکنون، چهار بار ریزش بهمن در این محور ثبت شد. بارش شدید برف و کولاک و مسدود شدن محورهایی نظیر دماوند، فیروزکوه و رودهن، سبب شد تا صدها نفر در راه بمانند و به همین خاطر نیروهای امدادی و انتظامی، برای نجات این افراد تلاش کردند.

ریزش بهمن در محور هراز از روز گذشته به امر عادی تبدیل شده است، به‌طوری که در ۲۴ ساعت گذشته تاکنون، چهار بار ریزش بهمن در این محور ثبت شد. علیرغم تلاش نیروهای امدادی، ریزش بهمن در محور هراز سه نفر را به کام مرگ کشانده است.

چهارمحال و بختیاری، یخ‌زدگی معابر

استقرار توده هوای سرد در چهارمحال و بختیاری موجب یخ‌زدگی معابر و ایجاد مشکلات مختلف در بخش‌های مختلف زندگی شهری و بخش کشاورزی شده است.

دمای هوا از روز گذشته در این استان کاهش شدیدی داشته است و در بیشتر نقاط استان به زیر منفی ۱۶ درجه رسیده است. دما در شهرستان کوهرنگ به منفی ۲۳ درجه رسیده است و در شهرکرد به منفی ۱۸ درجه سانتی‌گراد رسیده است.

دما آن‌قدر در این استان سرد شده است که مشکلات بسیاری زیادی برای مردم این استان طی روز و شب گذشته ایجاد کرده است. پیاده‌روهای سطح شهر شهرکرد در عصر روز گذشته به خاطر شدت سرما به‌سرعت خالی از رفت‌وآمد شد و کسبه سطح شهر نیز به‌سرعت مغازه‌های خود را تعطیل کردند.

یخ‌زدگی خودروهای رانندگان این استان که خودروهای خود را در بیرون از خانه پارک کرده بودند از مهم‌ترین مشکلاتی بوده است به تعداد زیاد در شهرکرد در حال حاضر مشاهده می‌شود.

مدیرکل هواشناسی چهارمحال و بختیاری نیز اظهار داشت: دمای هوا در استان چهارمحال و بختیاری افت شدیدی داشته است به‌طوری که شهرستان کوهرنگ این استان با دمای منفی ۲۳ درجه سردترین نقطه چهارمحال و بختیاری

گفت: طی ۲۴ ساعت گذشته ۵۰۰ تن شن و ماسه استفاده شد.

ایلام، تعطیلی فرودگاه به هفته رسید

پروازهای صبح امروز جمعه ۱۵ بهمن‌ماه فرودگاه شهدای ایلام از مبدأ تهران - ایلام و بالعکس به علت یخ‌زدگی باند فرودگاه ایلام لغو شد.

طی یک هفته اخیر اکثر پروازهای فرودگاه ایلام به دلیل برف، باران و گردوغبار لغو شده است، امروز نیز به دلیل یخ‌زدگی باند فرودگاه پروازهای فرودگاه شهدای ایلام لغو شده است.

هم‌اکنون با خروج سامان بارشی برف و باران در ایلام، موجی از سرما استان را فراگرفته است.

رئیس پلیس‌راه استان ایلام با اشاره به بارش برف و یخبندان حال حاضر در جاده‌ها از رانندگان خواست بدون استفاده از زنجیر چرخ به جاده نزنند.

همچنین بارش برف در شهرستان گرمسیری دهلران برای اولین بار در تاریخ شهرستان موجی از خوشحالی را بین مردم این شهر به راه انداخت.

شهرستان دهلران در جنوب استان ایلام در حالی به‌عنوان یکی گرم‌ترین شهرهای کشور شناخته می‌شود و در تابستان سال جاری شاهد ثبت رکورد ۵۳ درجه در کشور

بوده است که امروز برای اولین بار شاهد برف زمستانی بوده که در این شهرستان سابقه نداشته است. مدیرکل بحران استانداری ایلام هم اعلام کرد: مدارس ایلام در روز شنبه تعطیل نیست.

بوشهر، استان گرمسیر سفید پوشید

بارش برف در استان بوشهر پدیده‌ای بی‌سابقه محسوب می‌شود و صبح امروز با کاهش دمای هوا، نقاط مختلف استان با بارش برف روبرو بود و ارتفاعات استان و برخی نقاط شهری و روستایی سفیدپوش شد.

در پانزدهمین روز از بهمن مردم بردخون شاهد بارش برف بودند؛ اوایل صبح روز امروز جمعه پانزدهم بهمن پس از اذان صبح درجه هوا تا نزدیک صفر درجه پیش رفت و بالاخره ساعت هفت صبح قطرات کوچک برف شروع به بارش کرد.

مردم بردخون که از این وضعیت شادمان و متعجب شده بودند با حضور در خیابان‌ها، ضمن شکر گذاری به درگاه خداوند به همدیگر تبریک می‌گفتند و از بارش برف اظهار

دمای خود را تجربه کردند.

دولتی مهر بایان اینکه این دو شهر به‌عنوان سردترین شهرهای کشور در ۲۴ ساعت گذشته نیز اعلام شدند، ادامه داد: علاوه بر این فیروزآباد کوثر با ۲۰.۷ درجه زیر صفر یکی دیگر از سردترین شهرهای کشور اعلام شده است. معاون راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای استان اردبیل هم از انسداد راه ارتباطی ۱۵۰ روستای این استان به دلیل بارش برف و یخبندان شدید خبر داد.

معاون راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای استان در خصوص وضعیت محورهای اصلی متذکر شد: شب گذشته در برخی محورها به‌ویژه محور سرچم شاهد کولاک شدید بودیم که با اعزام اکیپ‌های مختلف ۲۰ دستگاه اتوبوس رهاسازی شد.

یوسف زاده بایان اینکه به ۵۰۰ خودرو گرفتار در برف این جاده نیز امدادرسانی شده، اضافه کرد: در وضعیت فعلی کولاک در جاده‌ها مرتفع شده و تردد در محورهای مواصلاتی در جریان است.

بهرغم مشکلاتی که برف در استان‌های مختلف ایجاد کرده امام نشاط عمومی را نیز به همراه داشته است به‌طوری که سومین جشنواره ساخت آدم‌برفی با حضور پرشور شهروندان اردبیلی در ورودی منطقه نمونه گردشگری شورابیل برگزار شد.

البرز، کاهش دمای هوا

همچنین اداره کل هواشناسی البرز با ورود سامانه بارشی جدید و شدت بارش برف در پایان هفته کاهش ۱۱ درجه‌ای دما را برای استان پیش‌بینی کرد.

منصور رحمانیان با اعلام وضعیت جوی استان، اظهار کرد: طی ۲۴ ساعت آینده آسمان استان ابری و مه‌آلود، در بعضی ساعات بارش برف پیش‌بینی می‌شود.

رحمانیان گفت: از روز پنجشنبه تا صبح جمعه، با ورود جریانات جنوبی بر شدت بارش‌ها افزوده شده، بارش برف، در پارهای نقاط رعدوبرق و بارش تگرگ وزش باد شدید و در ارتفاعات احتمال پدیده کولاک و متعاقب آن رخداد بهمن مورد انتظار است.

مدیرکل اداره هواشناسی استان البرز توصیه کرد به دلیل بارش برف و مه‌آلودگی و کاهش دید افقی در جاده‌های کوهستانی استان تمهیدات لازم برای جلوگیری از اختلال در تردد جاده ای بکار گرفته شود.

مدیر راهداری اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای استان البرز با اشاره به بارش سنگین برف در محور چالوس،

گزارش شده است.

خراسان جنوبی؛ لغو پرواز فرودگاه بیرجند

مدیرکل فرودگاه‌های خراسان جنوبی از لغو پروازهای فرودگاه بیرجند به دلیل شرایط جوی نامناسب استان خبر داد.

هادی سلامی عنوان کرد: پرواز تهران-بیرجند که قرار بود ساعت ۸ و ۴۰ دقیقه صبح امروز جمعه در فرودگاه بیرجند به زمین بنشیند به دلیل شرایط جوی در ساعت ۹ و ۷ دقیقه و پس از دو بار تلاش خلبان موفق به نشستن در فرودگاه بیرجند نشد.

وی بیان کرد: تلاش خلبان بود تا پرواز در فرودگاه یزد به زمین بنشیند که بازهم به دلیل شرایط جوی موفق به فرود در استان یزد نیز نشد.

وی ادامه داد: این پرواز مجدد به سوی تهران بازگشت و در فرودگاه مهرآباد به زمین نشست.

مدیرکل فرودگاه‌های خراسان جنوبی تصریح کرد: پرواز بیرجند به تهران نیز به دلیل شرایط جوی نامناسب و مه غلیظ امروز لغو شده است.

کارشناس هواشناسی خراسان جنوبی در خصوص وقوع یخبندان و تشدید آن از امشب در استان هشدار داد و گفت: دمای هوای استان از فردا کاهش بسیار محسوسی دارد. زارعی افزود: در ۲۴ ساعت گذشته میزان بارندگی در طبس ۴.۵ میلی‌متر، فردوس ۱.۸، قاین ۱.۷، بیرجند ۶.۲، نهبندان ۲۶.۵، سربایان ۱۰.۶، حاجی‌آباد ۵.۸، بشرویه ۱۳.۹، سربیشه ۲۰.۴، خوسف ۵.۱ و درمیان ۳.۷ میلی‌متر گزارش شده است.

رئیس پلیس‌راه خراسان جنوبی همچنین از مسدود شدن محور سربیشه به نهبندان به علت بارش برف خبر داد. رضایی همچنین از وقوع یک فقره تصادف در محورهای مواصلاتی استان خبر داد و گفت: ساعت یک بعدازظهر امروز یک دستگاه خودرو در محور قاین به سمت گناباد دچار تصادف شد که در این حادثه یک نفر جان خود را از دست داد.

مدیرکل آموزش و پرورش خراسان جنوبی از تعطیلی مدارس تمامی مقاطع تحصیلی در چهار شهرستان استان به علت بارش برف و برودت هوا در روز شنبه خبر داد.

خراسان رضوی؛ لغو بازی فوتبال

بر اساس جدول زمان‌بندی بازی‌های لیگ برتر فوتبال قرار بود که دو تیم سپاه‌جامگان و گسترش فولاد امروز (جمعه) ساعت ۱۵ در ورزشگاه ثامن مشهد به مصاف یکدیگر بروند اما به علت تداوم بارش برف و برودت هوا این بازی به فردا (شنبه) موکول شد.

رئیس مرکز مدیریت راه‌های اداره کل راه‌داری و حمل‌ونقل جاده‌ای خراسان رضوی هم گفت: جاده بردسکن - سبزوار که به دلیل بارش سنگین برف و کولاک مسدود بود دوباره بازگشایی شد.

پرواز هواپیماهای مسافربری در فرودگاه بین‌المللی شهید هاشمی نژاد مشهد که با ممداد امروز به خاطر شرایط نامساعد جوی متوقف شده بود پیش از ظهر جمعه با فرود هواپیمای شرکت فلای دبی امارات دوباره از سر گرفته شد. فعالیت پروازی فرودگاه مشهد طی دو روز گذشته به دلیل شدت بارش برف و کاهش دید دو بار متوقف شد.

رئیس جمعیت هلال احمر تربت حیدریه هم از امدادرسانی به ۶۹۰ نفر از راه‌ماندگان ناشی از برف و کولاک در محور دو طرفه مشهد به تربت حیدریه خبر داد.

خراسان شمالی؛ امدادرسانی به خودروهای گرفتار

رئیس پلیس‌راه خراسان شمالی گفت: عوامل پلیس‌راه، راه‌داری و هلال احمر پنجشنبه‌شب به ۲۰۰ دستگاه خودرو در محورهای استان که به علت شرایط لغزندگی جاده دچار مشکل شده بودند امدادرسانی کردند.

وی افزود: اکنون تردد در محورهای یجنورد به اسفراین در گردنه اسدلی، یجنورد به آشنخانه در گردنه امین‌الله، یجنورد به راز و یجنورد به گیفان بدون زنجیر چرخ میسر نیست. وی افزود: با وجود شن و نم‌پاشی و برف‌روبی، کاهش دمای هوا سبب یخ‌زدگی سطح جاده شد و اجازه تردد بدون زنجیر چرخ در محورهای مزبور داده نمی‌شود. وی گفت: اکنون گردنه شیخ حسن در محور شیروان ینگه قلعه بسته است.

حسین زاده گفت: گزارشی از مسدود شدن محورهای روستایی نرسیده است اما مسدود شدن برخی از این محورها طی دیشب محتمل است.

خوزستان؛ تجربه روزهای سرد

مدیرکل هواشناسی خوزستان گفت: امروز خوزستان یکی از روزهای سرد خود را پشت سر گذاشته و دهمین بار دمای منفی هشت درجه سانتی‌گراد سردترین شهر این استان بود.

کوروش بهادری اظهار کرد: امروز صبح خوزستان یکی از سردترین روزهای خود را پشت سر گذاشته و اکثر شهرهای خوزستان دمای هوایی زیر صفر درجه داشته‌اند.

وی افزود: دمای هوای دهمین درجه سردترین استان، منفی هشت، شهرستان ایذه منفی پنج، شهرهای لالی، مسجدسلیمان، شوش، دزفول و شوشتر منفی یک، شهرهای ماهشهر، امیدیه و آغاجاری صفر درجه، شهرهای آبادان و

بهبهان نیز منفی دو درجه بوده‌اند.

مدیرکل هواشناسی خوزستان با اشاره به دمای هوای منفی یک درجه در اهواز گفت: حداکثر دمای امروز اهواز منفی یک درجه و حداقل دمای این شهر تا فردا به ۱۰ درجه سانتی‌گراد می‌رسد.

بهادری بیان کرد: همه شهرهای خوزستان روز سردی را پشت سر می‌گذارند و دو سانتی‌متر بارش برف را نیز در دهمین داشتیم.

وی عنوان کرد: این وضعیت تا فردا به پایان رسیده و ظرف سه روز آینده روند افزایشی دما داشته را خواهیم داشت.

زنجان، تردد با زنجیر چرخ

ستول مرکز مدیریت راه‌های اداره کل راه و شهرسازی استان زنجان گفت: تردد در آزادراه‌های زنجان تنها با زنجیر چرخ امکان‌پذیر است.

محمدامینی با اشاره به اینکه تردد در آزادراه‌های زنجان تنها با زنجیر چرخ امکان‌پذیر است، افزود: در حال حاضر در محورهای آزادراه زنجان-قزوین، ترانزیت زنجان-قزوین، زنجان-بیجار، سلطانیه-خداآباد، زنجان-طارم، زنجان-تهم-چورزق و زنجان-دندی، تخت سلیمان کولاک حاکم است. وی ادامه داد: جهت تردد ایمن، همراه داشتن تجهیزات ایمنی و گرمایشی (زنجیر چرخ، علائم هشداردهنده، پتو، لباس گرم، جیره غذایی و ...) در جاده‌های استان الزامی است.

امینی از مردم خواست از سفرهای غیرضروری در طول شب خودداری کنند.

مدیرکل هواشناسی استان زنجان هم از افت شدید دما، وقوع یخبندان و کولاک شدید در استان زنجان طی چند روز آینده خبر داد.

سمنان؛ امدادرسانی به مسافران گرفتار

معاون امداد و نجات هلال احمر استان سمنان از اعزام پنج اکیپ امدادی برای کمک به ۳۸۰ هم‌وطن گرفتار در برف محور سمنان-فیروزکوه طی ۱۵ ساعت اخیر خبر داد.

علی یحیایی ضمن بیان اینکه اکیپ‌های امدادی از ساعت ۲۰ شب گذشته تاکنون در حال امدادرسانی به گرفتارشدگان در برف محور سمنان-فیروزکوه و سایر ارتفاعات برف‌گیر مانند رشم، فولاد محله، آهوان و خوش ییلاق هستند، ابراز داشت: ۱۵۰ کسرو به همراه نان، ۶۵ تخت پتو، مقداری بیسکویت و ۶۰ لیتر آب‌معدنی در بین گرفتارشدگان برف محور سمنان-فیروزکوه در محدوده استحقاقی استان سمنان، توزیع شد.

وی با بیان اینکه مأموران هلال احمر استان تهران نیز از سوی دیگر این محور در حال امدادرسانی هستند، ابراز

راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کردستان هم در مورد وضعیت جوی جاده‌های کردستان افزود: تردد در گردنه‌ها به دلیل برودت شدید و وجود کولاک با زنجیر چرخ امکان پذیر است و انتظار می‌رود تمامی رانندگان برای تردد در این گردنه‌ها زنجیر چرخ همراه داشته باشند.

به گفته وی تردد در محور سقز مریان که به دلیل کولاک شدید، شب گذشته بسته شده بود از ساعت ۱۰ صبح امروز بعد از برف‌روبی کامل باز شد.

مدیر راهداری اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کردستان ادامه داد: راه حدود ۹۰ روستا نیز بر اثر بارش برف و کولاک بسته است که راهداران هم‌اکنون در حال بازگشایی این مسیرها هستند.

به گفته وی، اسکان ۳۰ مسافر گرفتار در برف و کولاک

را به عنوان گرم‌ترین شهر فارس غافلگیر کرد. افت قابل ملاحظه دما و به تبع آن بارش برف در شهرستان‌های فارس موجی از خوشحالی را به همراه داشته به نحوی که مردم جنوبی‌ترین شهر استان که روزهای گرم را در فصل‌های مختلف سال تجربه می‌کنند با دیدن چهره سفید برف بر سنگ‌فرش کوچه و خیابان‌ها ذوق زده شدند. علاوه بر شهرستان لامرد، مهری‌ها و لاری‌ها نیز برای نخستین بار شاهد بارش برف بودند. همچنین بارش خفیف برف در شهرهای گراش، اوز، جویم، بیرم، خفر و سیمکان نیز سبب خوشحالی مردم شده است.

دمای هوا در شیراز روز جمعه به زیر صفر رسیده و شهرستان‌های ایزدخواست و اقلید نیز کمینه‌ای منفی ۱۲ درجه‌ای دارد.

رئیس پلیس راه شمال استان فارس از باز بودن تمام

داشت: برف و کولاک شدید از شامگاه گذشته باعث زمین گیر شدن مقدار قابل توجهی خودرو در این محدوده شد که با همراهی راهداری، پلیس راه و هلال احمر خوشبختانه به مردم امدادرسانی و محور باز شد. معاون امداد و نجات هلال احمر استان سمنان بایان اینکه محور فیروز کوه-سمنان شامگاه گذشته کاملاً مسدود شده بود، ابراز داشت: این امر در کنار توقف چندین دستگاه خودرو باعث شد تا امدادرسانی به گرفتار شدگان در برف با سرعت انجام شود تا شاهد بروز مشکلات برای هم‌وطنان نباشیم.

یجایی بایان اینکه طی ۱۵ ساعت اخیر به ۶۰ خودرو امدادرسانی شده است، گفت: گروه‌های عملیاتی ما با تجهیزات فصل سرما برای اعزام به اقصی نقاط استان سمنان در آماده‌باش کامل به سر می‌برند.

گفتنی است تردد در ارتفاعات استان سمنان با زنجیر چرخ امکان پذیر است.

س پلیس راه استان سمنان با اشاره به اینکه محور سمنان- فیروز کوه به دلیل برف و کولاک مسدود شده بود، گفت: این محور با تلاش پلیس و مأموران راهداری بازگشایی شد.

سیستان، همچنان سیلاب

با ورود سامانه بارش زا جدیدی که از شب گذشته فعالیت خود را در استان سیستان و بلوچستان آغاز کرده بارش‌های رگباری در شمال، مرکز و نواحی غربی استان شروع شده است.

این بارش‌ها که به صورت رگبار و رعدوبرق در این مناطق بوده، موجب جاری شدن روان آب و سیلاب و همچنین آب‌گرفتگی معابر وجود شده است. علاوه بر آن با توجه به اینکه بارش‌ها همچنان ادامه دارد موجب طغیان برخی از رودخانه‌های فصلی و مسدود شدن مسیرهای مواصلاتی برخی از شهرستان‌های استان شده است.

از همین رو خدابخش نیکوکار معاون جمعیت هلال احمر شهرستان دلگان اظهار داشت: با توجه به شروع بارندگی‌ها از شب گذشته و وقوع سیلاب در حال حاضر تمام محورهای مواصلاتی شهرستان دلگان مسدود شده است.

وی با اشاره به اینکه در حال حاضر ارتباط زمینی شهرستان دلگان به‌طور کامل با دیگر نقاط قطع شده است، افزود: متأسفانه به دلیل بسته شدن مسیرهای مواصلاتی امکان حضور امدادگران در برخی از محلات و روستاهای سیل‌زده این شهرستان وجود ندارد.

گفتنی است نزدیک به دو هفته قبل بر اثر چند روز بارندگی مداوم و وقوع سیل در جنوب استان سیستان و بلوچستان علاوه بر خسارت‌های قابل توجهی که بخش کشاورزی و زیرساخت‌های منطقه وارد شد، تعدادی از واحدهای مسکونی مردم منطقه نیز دچار آسیب دیدگی شد.

همچنین بر طبق گزارش‌های مردمی در حال حاضر با توجه به بسته شدن مسیرهای ارتباطی شهرستان دلگان عملیات امدادرسانی به مردم این شهرستان بسیار کند است که از همین رو نیروهای مردمی و بسیج جهت امدادرسانی وارد عمل شده‌اند.

رئیس سازمان جهاد کشاورزی سیستان و بلوچستان گفته است که بارندگی‌های دو هفته قبل بیش از ۷۵۰ میلیارد ریال به بخش کشاورزی این استان خسارت وارد کرده است.

کارشناس هواشناسی سیستان و بلوچستان هم گفت: باتوجه به کاهش دما در سطح استان انتظار می‌رود در نقاط سردسیر و ارتفاعات مرکزی بارش‌ها به شکل برف باشد.

فارس؛ مردم ذوق زده شدند

بارش برف برای نخستین بار، اهالی شهرستان لامرد

و امدادرسانی به ۳۰ دستگاه وسیله نقلیه از دیگر اقدامات عوامل راهداری اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان در ۲۴ ساعت گذشته است.

وی افزود: رانندگان و مردم با توجه به تداوم شرایط یخبندان از سفر غیرضروری خودداری کرده و در صورت ضرورت حتماً از زنجیر چرخ و امکانات ضروری فصل زمستان استفاده کنند.

کرمان، محورها باز است

جانشین فرمانده پلیس راه استان کرمان با اشاره به بارش برف و باران در محورهای مواصلاتی استان گفت: در حال حاضر تردد در جاده‌های کرمان جریان دارد.

سرهنک علی رضایی با اشاره به فعالیت سامانه بارشی در استان کرمان اظهار کرد: در حال حاضر شاهد بارش برف و باران در محورهای استان هستیم.

وی از بارش برف خفیف در گردنه‌های کفوتیه و خانه سرخ خبر داد و افزود: تردد در تمامی جاده‌های منطقه امکان پذیر است.

سرهنک رضایی ادامه داد: با توجه به شرایط جوی حاکم بر استان توصیه می‌شود افراد از انجام سفرهای غیرضروری پرهیز کنند.

فرماندار بم هم از آغاز بارش برف از دو ساعت گذشته در بم خبر داد و گفت: در حال حاضر تمامی محورهای مواصلاتی این شهرستان باز است. رضا اشک در گفتگو با خبرنگار

محورهای استان فارس خبر داد. بر اساس گزارش خبرنگاران خبرگزاری مهر در استان فارس، تا این لحظه مردم شهرهای گرمسیری جهرم، کازرون، کوار و فیروزآباد شاهد بارش برف در شهر خود بوده‌اند.

قزوین؛ عملیات بازگشایی راه‌های روستایی ادامه دارد

جواد حق لطفی اظهار داشت: در اثر بارش برف که از روز گذشته در محورهای مواصلاتی استان آغاز شده بود برخی مسیرها از جمله قزوین به رشت و قزوین به زنجان شب گذشته مسدود شد که با تلاش نیروهای راهداری در حال حاضر همه مسیرهای اصلی باز است و تردد در آن‌ها جریان دارد.

معاون راهداری اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان قزوین بیان کرد: از روز گذشته راه ارتباطی ۸۰ روستای استان قزوین به دلیل بارش برف مسدود شده بود که با تلاش راهداران تاکنون مسیر ۲۶ روستا بازگشایی شده است.

حق لطفی تصریح کرد: با اعزام دو دستگاه لودر در مسیرهای یادشده پس از عملیات برف‌روبی و بازگشایی این دو مسیر با همکاری نیروهای امدادی مرکز فوریت‌های پزشکی در آوج و جمعیت هلال احمر در الموت غربی به این دو بیمار امدادرسانی شد.

کردستان، برودت شدید هوا در محورها

محمد راشد مدرس گرگی مدیر راهداری اداره کل

ریاست استاندار تشکیل جلسه داده بود، با توجه به یخبندان، شدت برودت هوا و صرفه‌جویی در مصرف گاز تمام مقاطع تحصیلی مدارس سراسر گیلان را برای روز شنبه تعطیل اعلام کرد.

در این جلسه عنوان شد روز پنج‌شنبه در گیلان ۲۲ میلیون مترمکعب گاز مصرف شد. همچنین تمامی دستگاه‌های خدماتی و امدادی به دلیل تداوم بارش سنگین برف در استان گیلان در آماده‌باش کامل به سر می‌برند. این بارش به صورتی بوده که معاون عمرانی استاندار گیلان اظهار کرد: به دلیل بارش سنگین برف و شکسته شدن شاخ و برگ درختان در برخی از مناطق استان و افتادن بر روی سیم‌های شبکه توزیع برق و ایجاد پارگی، سبب قطعی برق ۷۰ هزار خانوار استان شده است.

همچنین بارش برف سنگین در شهرستان رشت به حدی بوده که سبب شکسته شدن ۶۳ اصله درخت شده و بر اساس پیش‌بینی‌ها و تداوم بارش‌ها انتظار می‌رود این تعداد افزایش یابد.

همچنین با توجه به شدت بارش محمدعلی نجفی استاندار گیلان نیز از برخی مناطق شهر بازدید و با بررسی وضعیت از نزدیک دستورات لازم برای رفع مشکلات را صادر کرد. در حال حاضر تمام ادارات خدماتی و امدادی در آماده‌باش کامل هستند و همچنین با توجه به قطعی بارش‌ها در برخی از نقاط استان تاکنون مشکل اساسی و خاصی گزارش نشده است.

لازم به ذکر است که تمامی پروازهای فرودگاه سردار جنگل رشت لغو شده است.

لرستان؛ باز و بسته شدن آزادراه خرم زال

مدیرکل مدیریت بحران لرستان از بازگشایی آزادراه پل زال - خرم‌آباد که به دلیل بارش برف و تصادف زنجیره‌ای مسدود شده بود خبر داد.

رضا آریایی با تأکید بر اینکه در حال حاضر آزادراه پل زال - خرم‌آباد کاملاً باز بوده و تردد در آن صورت می‌گیرد گفت: در حال حاضر تردد در همه محورهای استان به دلیل یخ‌زدگی جاده‌ها تنها با زنجیر چرخ میسر است.

وی افزود: در اثر برخورد زنجیره‌ای چندین خودرو در این محور از روستای قلعه نصیر پلدختر تا خرم‌آباد لاین رفت آزادراه پل زال - خرم‌آباد روز گذشته از ساعت ۱۹ تاکنون بسته شده است.

همچنین فرماندار پلدختر از نجات راهدار پلدختری از مرگ حتمی که در برف گرفتار و دچار مصدومیت شدید شده بود با اعزام بالگرد خبر داده است.

مطابق اطلاعیه هوشناسی لرستان طی شب گذشته کاهش محسوس دماهای شبانه بین ۷ تا ۱۵ درجه سانتی‌گراد برای همه نقاط استان را شاهد بودیم، به‌طوری‌که لرستانی‌ها یکی از سردترین شب‌های سال را تجربه کردند.

مهر اظهار کرد: بارش رحمت الهی بم را سفید پوش کرده است.

کهرگیلویه و بویراحمد؛ زنجیر چرخ فراموش نشود

رئیس مرکز مدیریت راه‌های کهرگیلویه و بویراحمد هم گفت که تردد وسایل نقلیه در گردنه‌های این استان به دلیل بارش برف و وجود کولاک تنها با زنجیر چرخ امکان‌پذیر است.

گلستان، تعطیلی مدارس در روز شنبه به خاطر مشکل گاز

همزمان با آغاز بارش برف در شهرهای گلستان و کاهش چشمگیر دما در استان، آموزش پرورش گلستان وضعیت مدارس تمام مقاطع تحصیلی گلستان را در روز شنبه تعطیل اعلام کرد.

البته پایگاه اینترنتی اداره کل آموزش پرورش گلستان تا به حال توضیحی در این رابطه روی خروجی خود قرار نداده، با این حال اداره کل مدیریت بحران گلستان دلیل این اقدام را مدیریت مصرف گاز و جلوگیری از افت فشار گاز در داخل استان و استان‌های هم‌جوار عنوان کرد.

از ابتدای هفته جاری گاز جایگاه‌های «سی ان جی» گلستان قطع شده و شرکت گاز گلستان امروز هم اعلام کرد که گاز ادارات هم تا روز شنبه قطع می‌شود تا دچار افت فشار گاز در بخش خانگی نشویم.

هوشناسی گلستان هم اعلام کرده بود از بامداد روز پنجشنبه با تشدید جریانات سرد و مرطوب در سطح زمین، وزش شدید باد، موج و طوفانی شدن دریا، بارش باران در سراسر استان و مناطق کوهپایه‌ای و کوهستانی بارش برف پیش‌بینی می‌شود.

در همین اداره کل راهداری گلستان از لغزندگی جاده‌های گلستان خبر داد و اعلام کرد که به علت کاهش دمای هوای استان گلستان شاهد بارش برف در جنگل گلستان، سایت شلمی در مرواح تپه، محور خوش ییلاق، توسکستان و دوزین مینودشت هستیم و نیاز است رانندگان برای تردد در این محورها به نکات ایمنی توجه داشته باشند.

اما سرما و بارش برف باعث تأخیر در مسیر هوایی هم شد و به همین دلیل پروازهای فرودگاه گرگان هم شاهد تأخیر بود.

بر اساس اعلام فرودگاه بین‌المللی گرگان این شرایط هوایی موجب شده که پروازهای مسیر گرگان به زاهدان و بالعکس و پروازهای گرگان به تهران تا اطلاع ثانوی تأخیر داشته باشد.

گیلان؛ قطعی برق

ستاد مدیریت بحران استان گیلان که شامگاه گذشته به

مازندران؛ امدادرسانی به مسافران

مدیرعامل جمعیت هلال‌احمر مازندران هم از امدادرسانی به حدود ۱۰ هزار مسافر در محورهای هراز و فیروزکوه در ۲۴ ساعت گذشته خبر داد.

مجتبی اکبری بایان اینکه به بیش از ۹ هزار و ۸۰۰ مسافر در محورهای ارتباطی هراز و فیروزکوه امدادرسانی شده است اظهار داشت: بیش از پنج هزار و ۳۲۰ مسافر در راه مانده محور هراز و فیروزکوه از شب گذشته تاکنون اسکان اضطراری داده شدند.

وی تصریح کرد: امدادرسانی به بیش از ۹ هزار و ۸۰۰ مسافر در این محدوده و اسکان بیش از پنج هزار نفر از این تعداد در مکان‌های تعیین‌شده از جمله اقدامات هلال‌احمر در حادثه برف و کولاک بوده است.

اکبری با اشاره به مصدومیت دو نفر از مسافران در راه مانده و انتقال به مراکز درمانی منطقه افزود: همچنین نیروهای امدادی مستقر در محل ۲۷ مسافران مصدوم در راه مانده را به‌صورت سرپایی مداوا کردند.

هرمزگان؛ بارش باران

بر اساس اعلام اداره کل هواشناسی هرمزگان شهرستان حاجی‌آباد با ۲۹ و ۶ دهم میلی‌متر بارندگی بیشترین میزان بارش‌های ۲۴ ساعت گذشته را به خود اختصاص داده است. همچنین، شهرستان‌های جاسک با ۲۳ و ۸ دهم میلی‌متر، میناب با ۱۶ و ۲ دهم میلی‌متر و بندرعباس با ۱۵ و ۲ دهم میلی‌متر در رده‌های بعدی بیشترین میزان بارندگی ۲۴ ساعت گذشته در هرمزگان قرار دارند.

همچنین میزان بارش در سردشت بشاگرد ۱۳ و ۸ دهم میلی‌متر، رودان میلی‌متر، بستک ۵ و یک‌دهم میلی‌متر، لاوان ۳ میلی‌متر، بندر خمیر ۲ و ۹ دهم میلی‌متر، کیش ۲ و یک‌دهم میلی‌متر گزارش شده است.

یزد؛ تداوم بارش برف در برخی محورهای کوهستانی

رئیس پلیس راه استان یزد با اشاره به بارش برف در محورهای کوهستانی استان یزد گفت: بارش‌ها در ساعاتی از روز قطع شد اما دوباره آغاز شده بنابراین توجه بیشتر رانندگان در جاده ضروری است.

سرهنگ احمد مظفری در گفتگو با خبرنگار مهر اظهار داشت: مأموران راهداری و پلیس در جاده‌های استان در حالت آماده‌باش کامل به سر می‌برند و اقدامات لازم برای تسهیل عبور و مرور مردم در حال انجام است.

وی با اشاره به مسدود شدن برخی راه‌های روستایی به ویژه در مناطق کوهستانی بیان کرد: برخی از این مسیرها باز شده اما تردد بدون زنجیر چرخ در این محورها امکان‌پذیر نیست.

۴- این اقدامات شامل؛ استمرار برف روبی، شن و نمک پاشی و رفع موانع محدود ایجاد شده در جاده ها در کلیه مسیرهای برف گیر، توزیع امکانات اولیه و تغذیه بین سرنشینان اتوموبیل های متوقف، بازگرداندن وسائل نقلیه از مسیرهای منتهی به نقاط مسدود شده و اسکان سرنشینان این وسایل در مکان های امن و مناسب شامل بیش از چندین هزار نفر، تلاش برای رهاسازی اتوموبیل های گرفتار با استفاده از همکاری عوامل امداد و نجات و از جمله داوطلبان مردمی، اطلاع رسانی برای آگاهی مردم از شرایط و اصلاح برنامه سفر مسافران بی اطلاع از وضعیت و نظائر آن در طول شب گذشته از سوی همکاران سخت کوش راهداری، پلیس راه، پلیس راهنمایی و رانندگی، هلال احمر، اورژانس و یگان های دیگری از ناجا، سپاه و ارتش با همراهی میدانی اعضای ستادهای مدیریت بحران و دهیاران، شهرداران، بخشداران و فرمانداران ارائه شده است.

۵- وزارت کشور ضمن اعلام تأثیر و تأسف عمیق از فقدان چند تن از عزیزان هموطن و ابراز همدردی با خانواده و بازماندگان این عزیزان، مجدداً و مؤکداً بر ضرورت توجه جدی و کامل همه هموطنان به هشدارها و توصیه های پلیس و راهداری، اجتناب جدی از سفرهای غیر ضروری تا پایان شرایط زمستانی و تجهیز وسائل نقلیه به همه امکانات ضروری سفر در زمستان اصرار و تأکید می نماید. در پایان با تقدیر و تشکر از زحمات و تلاش های خالصانه و مجدانه همه عوامل مدیریت بحران که در تمام طول شب گذشته و ساعت های قبل و بعد آن به ارائه خدمت مشغول بوده اند، و همچنین صبوری و متانت و حوصله و تحمل هموطنان عزیز که از شرایط طبیعی حادث شده متحمل شقت شده اند، از اطلاع رسانی و آگاهی بخشی رسانه ها و پیگیری های اصحاب رسانه سپاسگزاری می شود.

گیر شدند که متأسفانه علیرغم همه تلاش ها و اقدامات بعمل آمده، در برخی محدوده هایی که اصولاً با توجه به شرایط طبیعی مستعد سقوط بهمن یا وقوع کولاک شدید است، ناچار به توقف شده و از ادامه حرکت بازماندند و بروندت فزاینده هوا در این محدوده ها، دشواری های هرچه بیشتری را بر این شرایط افزود و با کمال تأسف و تأثر؛ منجر به فوت و از دست رفتن چند نفر از هموطنان عزیز شد.

۲- در ۲۴ ساعت گذشته با توجه به کنترل هوشمند جاده ها و همچنین استقرار زمستانی عوامل تلاشگر راهداری و پلیس راه در مسیرها، عملیات امداد و نجات در مسیرهای دچار انسداد، همزمان با شروع هر مشکل آغاز شده است، اما شرایط عمومی آب و هوایی در مناطق گسترده ای از کشور و به طور خاص شرایط طبیعی حادث شده در ۲ محور مهم جاده هراز و مسیر فیروز کوه شامل بارش بسیار سنگین برف، کولاک شدید و مواردی از سقوط بهمن، بروندت فزاینده تا نزدیک به ۲۰ درجه زیر صفر و علاوه محدودیت تردد حتی برای وسائل امدادی، روند امداد و نجات را با دشواری های مضاعفی همراه ساخت که اگر نبود تلاش های توان فرسای همه عوامل اجرایی و امدادی، می توانست منجر به از دست رفتن شمار زیادی از هموطنان عزیز در راه مانده و همچنین خسارت های بسیار گسترده مادی شود.

۳- با توجه به اشراف نسبی دستگاه های مختلف اجرایی به شرایط و باز ساماندهی روند ارائه خدمت متناسب با شرایط بحرانی و با پیگیری های مستقیم و بی وقفه شخص وزیر محترم کشور و دخالت مستقیم استاندار و معاونان عمرانی استانداری های تهران و مازندران و مشخصاً تحرک بی وقفه مستقیم میدانی و عملیاتی فرمانداران پر تلاش فیروز کوه و دماوند و سایر مسؤولان مرتبط، همه اقدامات لازم و البته ممکن درمواجهه با شرایط بحرانی توصیف شده انجام شد.

مظفری با اشاره به لغزنده بودن همه جاده های استان یزد هم در مناطق کوهستانی و هم دیگر جاده ها افزود: رانندگان با اطمینان از تایر و ترمز خودرو در محورهای تردد کنند و حتماً زنجیر چرخ نیز به همراه داشته باشند.

وی با اشاره به بروندت شدید هوا و وزش باد شدید در جاده های استان به ویژه در مناطق کوهستانی عنوان کرد: رانندگان از سیستم گرمایشی خودروی خود نیز اطمینان کافی داشته و در صورت ضرورت برای تردد در محورهای استان یزد، سوخت کافی و مواد خوراکی به همراه داشته باشند.

رئیس پلیس راه استان یزد خواستار همکاری رانندگان با ماموران پلیس و راهداری شد و بیان کرد: برای کاهش خطرات تردد در محورهای کوهستانی رانندگان حتماً توصیه های راهداران و ماموران پلیس در جاده ها را جدی بگیرند.

اطلاعیه وزارت کشور

و اما به دنبال بارش برف و مشکلات رخ داده وزارت کشور در اطلاعیه ای عنوان کرد: پیرو اطلاعیه ساعات نخست بامداد امروز در خصوص تشریح پیامدهای بارش فراگیر زمستانی در ۱۸ استان کشور و از جمله مشکلات ایجاد شده در برخی راه های مواصلاتی مرکز و شمال کشور و با توجه به حساسیت های شایسته تقدیر افکار عمومی به این موضوع، روند اقدامات شب گذشته و بامداد امروز به خصوص در محورهای شمالی کشور، به محضر ملت شریف ایران گزارش می شود.

۱- علیرغم هشدارهای قبلی در خصوص بارش گسترده برف و احتمال وقوع کولاک در محورهای کوهستانی، در ساعت های پایانی روز گذشته تعدادی از هموطنان ارجمند، احتمالاً بنا به برخی ضرورت ها، عازم سفر شده و متأسفانه در مواردی حتی بدون تجهیز وسایل نقلیه خود به وسائل اولیه ای مثل زنجیر چرخ، وارد مسیرهای کوهستانی و برف

کودکان بی هویت حاصل ازدواج با اتباع غیر مجاز؛ مصائب داشتن شوهر خارجی

میترا بهرامی

ازدواج با اتباع خارجی مشمول قوانین و مقرراتی است که در صورت نادیده گرفته شدن مشکلات زیادی را به همراه دارد؛ «کودکان بی هویت و شناسنامه» تنها یکی از مصائب داشتن شوهر خارجی است.

ایران کشوری مهاجرپذیر با مهاجرانی از کشورهای مختلف دنیاست که به دلایل متفاوت مهاجرت کرده و یا غالباً از فقر اقتصادی و ناامنی کشور خود فراری شده و در پی به دست آوردن زندگی آرام و اشتغال به ایران پناه آورده‌اند؛ اما بخش عمده آنان حاضر به بازگشت به کشور خود نیستند و ماندگار می‌شوند.

یکی از علل این ماندگاری به‌ویژه در میان اتباع مرد غیر ایرانی، ازدواج آنان با زنان ایرانی است، ازدواجی که ابعاد اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی را می‌توان برای آن قائل بود که نیازمند بررسی و واشکافی است.

ازدواجی که ابعاد اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی را می‌توان برای آن قائل بود که نیازمند بررسی و واشکافی است ازدواج زنان ایرانی با اتباع خارجی جنبه‌های مختلف و متفاوتی دارد اما در برخی موارد دیده می‌شود که برخی از اتباع خارجی برای ماندن در ایران تن به ازدواج مصلحتی با زنان ایرانی می‌دهند و این امر آثار نامطلوبی را برای زن ایرانی، خانواده و جامعه در کوتاه‌مدت و بلندمدت به همراه دارد.

هرچند تفاوت‌هایی بین آمار اعلام‌شده و آمار واقعی تعداد اتباع خارجی در ایران وجود دارد اما علی‌رغمی وزیر کار، تعاون و رفاه اجتماعی اخیراً گفته است که نزدیک به ۲ میلیون شغل ایرانی توسط اتباع خارجی‌ها اداره می‌شود.

این آمار تنها مربوط به حوزه کار و اشتغال است، حتی در حوزه آموزش و سلامت نیز با توجه به دغدغه‌های موجود در میان سیاست‌گذاران کشور علاوه بر تحصیل اتباع خارجی در مدارس، طرح پوشش بیمه‌ای ۱۵ هزار تبعه خارجی کلید خورده و قرارداد پوشش بیمه سلامت اتباع خارجی با همکاری کمیساریای عالی سازمان ملل متحد، سازمان بیمه سلامت ایران و اداره کل امور اتباع و مهاجرین خارجی منعقدشده است.

اما ازدواج زنان ایرانی با اتباع خارجی با توجه به روند رو به رشد اشتغال و رفاه برای مهاجران در ایران جای بررسی دارد، در این گزارش ابتدا نگاهی به ابعاد حقوقی این ازدواج از نگاه سیستم حقوقی و قضایی کشورمان می‌اندازیم.

ازدواج زنان ایرانی با اتباع خارجی از نگاه قوانین

مطابق قانونی زنان ایرانی که قصد ازدواج با مردان خارجی را دارند، طبق ماده ۱۰۶۰ قانون مدنی، باید حتماً مجوز دولت را کسب کنند. قانون‌گذار مدنی در این ماده تصریح می‌کند که ازدواج زن ایرانی با تبعه خارجه در مواردی هم که مانع قانونی ندارد، موقوف به اجازه مخصوص از طرف دولت است.

این زنان پیش از ازدواج مطابق نص صریح قانون باید مجوز لازم را دریافت کنند تا ازدواجشان، قانونی شود. در غیر این صورت، فرزندان حاصل از چنین ازدواج‌هایی، فاقد شناسنامه بوده و از حق تحصیل در مدارس ایرانی و تسهیلاتی همانند دریافت پارانیه محروم هستند.

دکتر سید علی کاظمی، رئیس اداره تنقیح قوانین و مقررات و مشاور معاون حقوقی قوه قضاییه پیش از این در گفت و گویی با رسانه‌ها در خصوص ازدواج زنان ایرانی با اتباع بیگانه گفته بود: نخستین شرط ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی، اخذ مجوز از وزارت کشور است، گاهی ممکن است

پدری به فرزند دخترش، و کالت‌نامه داده یا اقرارنامه بنویسد تا او بتواند با فردی که تبعه خارجی است، ازدواج کند. البته به‌صرف داشتن این و کالت‌نامه یا اقرارنامه، دختر نمی‌تواند چنین اقدامی را انجام دهد و به این منظور باید مجوز وزارت کشور را اخذ کند اما در صورت وقوع چنین ازدواجی، به‌طور قطع در آینده با مشکلات بسیاری مواجه خواهد شد.

اما مشکلاتی که این مسئول در دستگاه قضایی به آن‌ها اشاره می‌کند چیست؟ با مرور اظهارات سید علی کاظمی می‌توان موارد مختلف از این مسائل را برشمرد. هنگامی که زن ایرانی به عقد ازدواج مردی از اتباع بیگانه درمی‌آید، در صورتی که قانون کشور متبوع شوهر، تابعیت را تحمیل کند، زن نیز به تابعیت آن کشور درخواهد آمد و در غیر این صورت، تابعیت او تغییری نخواهد کرد.

بیشتر این افراد به دلیل فقر و البته نداشتن آگاهی‌های حقوقی، به چنین ازدواجی مبادرت کرده‌اند به نظر می‌رسد مشکلاتی که در این حوزه اغلب مشاهده می‌شود ناشی از کم توجهی به قوانین این بخش است، مشاور معاون حقوقی قوه قضاییه، در خصوص مشکلات زنان ایرانی که بدون کسب مجوز قانونی از وزارت کشور با اتباع بیگانه ازدواج کرده‌اند، معتقد است: بیشتر این افراد به دلیل فقر و البته نداشتن آگاهی‌های حقوقی، به چنین ازدواجی مبادرت کرده‌اند.

مشکلات موجود در زمینه تابعیت فرزندان حاصل این ازدواج و صدور شناسنامه برای آن‌ها به‌گونه‌ای است که اخیراً معاون رئیس‌جمهور در امور زنان و خانواده گفته است: لایحه صدور کارت هویت برای افراد یک تا ۱۸ سال به مجلس ارائه‌شده است. بر اساس این لایحه، افرادی که در این سنین نتوانستند تابعیت خود را ثبت و یا تمدید کنند با داشتن کارت هویت مشکل آن‌ها حل می‌شود و می‌توانند تحصیل کنند و اشتغال داشته باشند.

اما رفع اساسی این مشکل نیازمند فرهنگ‌سازی و آموزش و اطلاع‌رسانی در حوزه قوانین حاکم بر ازدواج زنان ایرانی با اتباع خارجی است تا افرادی که وارد این ماجرا می‌شوند بااطلاع کامل از فرآیندهای قانونی موجود مسیر را به‌پیش ببرند.

مشکلات معیشتی و فرزندان که رها می‌شوند

به نظر می‌رسد ازدواج زنان ایرانی با اتباع خارجی ازجمله مسائلی است که طی سال‌های گذشته مشکلات بسیاری را برای برخی زنان ایرانی و فرزندان‌شان ایجاد کرده است که نمود آن را در برخی استان‌های مرزی مانند خراسان رضوی و غیرمرزی مانند قزوین می‌توانیم مشاهده کنیم. در پاره‌ای موارد همسران این زنان آن‌ها را با چند فرزند تنها گذاشته و به کشور و زادگاه خود برمی‌گردند. در این موارد زن ایرانی با چند فرزند بدون سرپرست می‌ماند و باید چتر حمایتی نهادهای دولتی و غیردولتی مانع از آسیب مضاعف برای آن‌ها شود.

فاطمه رهبر در واکنش به اینکه گفته می‌شود کمیته امداد از زنان ایرانی که همسر خارجی دارند حمایت نمی‌کند تأکید کرد که این مسئله صحیح نیست.

وی یادآوری می‌کند: البته حمایت کمیته امداد از این افراد دائمی نیست بلکه این زنان و فرزندان‌شان به دلیل اینکه بی‌سرپرست یا بد سرپرست محسوب می‌شوند، به‌طور موقت از برخی خدمات کمیته امداد بهره‌مند می‌شوند و خدمات موردی، تک خدمتی و چند خدمتی در حال حاضر به این گروه از زنان ارائه می‌شود.

وی خدمات کمک‌معیشت و درمان را ازجمله فعالیت‌های کمیته امداد برای زنان دارای همسر اتباع خارجی دانست و گفت: تنها خدمتی که کمیته امداد امکان ارائه آن به زنان ایرانی اتباع خارجی را ندارد، خدمت مسکن است که به دلیل گران‌قیمت بودن، شرایط ارائه آن فراهم نیست.

در تأیید این اظهارات معاون کمیته امداد کشور می‌توان به برخی آمارها در مورد فرزندان بدون شناسنامه حاصل از ازدواج زنان ایرانی با اتباع خارجی اشاره کرد که سال‌ها پیش آمار ۳۲ هزار نفری برای آن اعلام شد اما همچنان رقم دقیق و مستندی طی سال‌های اخیر در این رابطه رسانه‌ای نشده است.

عمده این فرزندان حاصل ازدواج زنان ایرانی با اتباع افغان است؛ هرچند در این موضوع نیز دو نکته وجود دارد، یکی ازدواج با اتباع مجاز و دیگری غیرمجاز که خود مشکلات را در این بخش پیچیده‌تر کرده است.

اما برای بررسی جزئی‌تر مشکلات در این بخش به سراغ

درد فرهنگی، دواى فرهنگى

مدیرکل امور بانوان و خانواده استانداری قزوین نیز می‌گوید: از آنجا که مسائل فرهنگی عامل بسیاری از این ازدواج‌هاست، باید برای حل این مشکل نیز از ابزار فرهنگی بهره گرفت و راه آن آگاه‌سازی و انجام اقدامات فرهنگی در مناطقی است که این قبیل ازدواج‌ها با اتباع غیر مجاز بیشتر در آن رخ می‌دهد.

مریم بیدخام بیان می‌کند: گرچه ازدواج زنان ایرانی با اتباع خارجی بیشتر در مناطق کمتر توسعه یافته و برخی مناطق جنوبی شهرها به وقوع می‌پیوندد؛ اما گاهی هم مشاهده می‌شود خود بانوان پیگیر و مشتاق به انجام این ازدواج‌ها هستند و حتی بانوانی تحصیل کرده و برخوردار از معیارهای یک دختر برازنده در فرهنگ جامعه ما، تمایل به ازدواج‌های این‌چنینی دارند.

وی عنوان می‌کند: از همین رو باید با اهرم‌های قانونی و آگاه‌سازی دختران و بانوان نسبت به پیامدهای ازدواج با اتباع خارجی از وقوع و تکرار این قبیل ازدواج‌ها جلوگیری کرد زیرا تبعات آن محدود به مدتی کوتاه نیست؛ بلکه در بلندمدت آثار سوئی را به دنبال دارد و بر نسل‌های آتی نیز اثرگذار است.

تکلیف فرزندان از ازدواج‌های رسمی چیست؟

عشایری، مدیرکل امور اتباع و مهاجرین خارجی استانداری قزوین در پاسخ به این پرسش می‌گوید: فرزندان آن دسته از مردان خارجی که ازدواج آنان با زنان ایرانی ثبت شده باشد، به تبع پدر خود مدرک اقامتی دریافت می‌کنند و به استناد ماده واحده مصوب مهرماه سال ۱۳۸۵ مجلس شورای اسلامی با رسیدن به سن ۱۸ سالگی و پیش از سن ۱۹ سالگی می‌توانند از جمهوری اسلامی ایران تقاضای تابعیت کنند.

وی ادامه می‌دهد: از آنجا که تابعیت یک مفهوم سیاسی است و جزو حقوق عمومی قلمداد می‌شود، دولت در پذیرش یا رد درخواست تابعیت آنان مختار است. بر پایه این گزارش؛ چنانکه گفته شد، حضور اتباع خارجی برای هر کشور هزینه‌های زیادی در حوزه مادی و معنوی دارد که وقوع ازدواج‌های غیرقانونی با اتباع غیرمجاز این هزینه‌ها را دوچندان می‌کند و در این میان کسی که بیشترین آسیب را می‌بیند، زن ایرانی است که گاه در صورت بی‌توجهی به قوانین سال‌ها ناچار به تحمل عواقب آن است.

بدیهی است با توجه به وقوع بیشتر این ازدواج‌ها بیشتر در مناطق کمتر توسعه یافته و دسترسی اندک مردم به ویژه زنان و دختران این مناطق به ابزارهای اطلاع‌رسانی، راه‌های مناسبی برای اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی آنان تعریف و تدابیر قانونی و فرهنگی بهتری در این زمینه اتخاذ شود.

غیرقانونی اتباع غیرمجاز با زنان ایرانی، شخصیت کودک به طور کامل شکل نمی‌گیرد و به دلیل فقدان هویت و نگاه نامناسب جامعه به آنان، جامعه‌پذیری این فرزندان هم دچار مشکل می‌شود.

مدیرکل امور اتباع و مهاجرین خارجی استانداری قزوین تصریح می‌کند: همچنین بی‌هویتی مانع تحصیل، اشتغال و بسیاری دیگر از امور زندگی آنان می‌شود؛ از آنجا که فرزندان بی‌هویت حاصل از این ازدواج‌ها در قالب قانونی قادر به اشتغال و زندگی نیستند، به بزهکاری روی می‌آورند و تهدیدی برای کشور محسوب می‌شوند.

زن ایرانی ضربه می‌خورد

وی اضافه می‌کند: موضوع دیگری که در خصوص این ازدواج‌ها باید مد نظر قرار گیرد آن است که مردان تبعه کشورهای خارجی با پایان یافتن مدت و شرایط اقامت، باید به کشور خود بازگردند و زن ایرانی نیز به تبعیت از همسر خود ملزم به مهاجرت به کشور متبوع همسر خود است که طبق بررسی‌های میدانی، زن ایرانی و خانواده وی در جریان این مهاجرت‌ها با مشکلات عدیده مواجه می‌شود.

مدیرکل امور اتباع و مهاجرین خارجی ادامه می‌دهد: علاوه بر آنچه گفته شد، در صورت طی نشدن مراحل قانونی ازدواج، زن ایرانی در کنار آسیب‌های روحی، ضربه‌های دیگری نیز می‌بیند؛ از جمله این که قادر به پیگیری حقوق خود در چارچوب قانون نیست و حق خود را از دست می‌دهد.

عشایری اضافه می‌کند: طبق تبصره ۲ ماده ۹۸۷ قانون مدنی، زن ایرانی پس از ازدواج با تبعه خارجی محدودیت‌های مالی خواهد داشت و مالکیت اموال غیرمنقول جز آنچه در زمان ازدواج داشته برای وی امکان‌پذیر نیست.

برخورد قانونی و آگاه‌سازی الزامی است

وی ادامه می‌دهد: به زنان ایرانی توصیه می‌شود که به هیچ وجه بدون مجوز قانونی با اتباع غیرمجاز ازدواج نکنند و در صورت لزوم برای جلوگیری از تضییع حقوق خود با مراجعه به این اداره کل از مشاوره کارشناسان حقوقی بهره‌مند شوند.

عشایری عنوان می‌کند: به منظور اطلاع‌رسانی آثار ازدواج با اتباع غیرمجاز خارجی، علاوه بر برگزاری جلساتی با شوراهای اسلامی روستاها، دهیارها، بزرگان و ریش‌سفیدان این مناطق و تبیین مسائل ناشی از این ازدواج‌ها، تراکت‌هایی تهیه و به مناطق آسیب‌پذیر ارسال می‌شود؛ ضمن اینکه پایگاه اطلاع‌رسانی این اداره کل نیز به اطلاع‌رسانی مسائل مربوط به آن می‌پردازد.

وی عنوان می‌کند: در این زمینه باید مانع گریزی شد؛ چرا که وقتی قانون‌گریزی به این شکل تجلی می‌یابد، موجب لوٹ شدن قانون و لطمه به اقتدار دولت می‌شود.

مطالعه موردی در استان قزوین رفته‌ایم تا بخشی از ابعاد پیدا و پنهان این مشکل مطرح شود.

حضور حدود ۳۳ هزار تبعه خارجی غیرمجاز در قزوین/ ثبت ۶۰۰ ازدواج رسمی

به گفته بهمن عشایری، مدیرکل امور اتباع و مهاجرین خارجی استانداری قزوین تعداد اتباع خارجی غیرمجاز در استان طبق پیش‌بینی‌ها به بیش از ۳۳ هزار نفر می‌رسد که بخش عمده آن‌ها اتباع افغان هستند و علاوه بر آن تعداد ۱۶ هزار و ۸۰۰ نفر تبعه افغان دارای کارت آمایش و هشت هزار و ۶۰۰ نفر تبعه افغان دارای گذرنامه به استناد کنوانسیون ۱۹۵۱ در این استان زندگی می‌کنند.

چنانکه عشایری به مهر می‌گوید؛ تاکنون حدود ۶۰۰ ازدواج رسمی میان اتباع خارجی با ایرانی در استان قزوین ثبت شده که آمار غیررسمی بسیار بالاتر از این رقم است.

وی با بیان اینکه عمده اتباع خارجی استان قزوین از افغانستان، پاکستان، عراق و چین هستند، عنوان می‌کند: طبق ماده ۱۰۶۰ قانون مدنی ازدواج تبعه خارجی با زن ایرانی منوط به اخذ مجوز از وزارت کشور است و در غیر این صورت این وصلت غیرقانونی و مستوجب عقوبت خواهد بود؛ به گونه‌ای که بنا به ماده ۱۷ قانون ازدواج و ماده ۵۱ قانون حمایت از خانواده، ازدواج‌های غیرقانونی اتباع غیرمجاز با زنان ایرانی جرم تلقی می‌شود و یک تا سه سال حبس در پی دارد.

علل و پیامدهای روحی ازدواج با بیگانگان

مدیرکل امور اتباع و مهاجرین خارجی استانداری قزوین با بیان اینکه بیشتر این قبیل ازدواج‌ها در مناطق روستایی و کمتر توسعه یافته رقم می‌خورد، ادامه می‌دهد: از آنجا که در جامعه ما از یک سو با سپری شدن سن خاصی برای دختران، خانواده‌ها نگران ازدواج دیرنگام آنان می‌شوند و از سوی دیگر جوانان مناطق روستایی برای اشتغال، روستاها را به مقصد شهر ترک می‌کنند، دختران به نخستین فردی که تقاضای ازدواج کند پاسخ مثبت می‌دهند و ایرانی یا غیرایرانی بودن مرد، تفاوتی برای آنان ندارد.

عشایری بخش عمده این ازدواج‌ها را ناشی از فقر فرهنگی و ناآگاهی می‌داند و درباره تبعات آن خاطرنشان می‌کند: عمده این اتباع پس از ازدواج با زنان ایرانی و تولد فرزندان، خانواده را رها می‌کنند و این امر سبب بحران روحی در زن ایرانی می‌شود؛ ضمن اینکه فرزندان حاصل از این ازدواج‌ها، بی‌هویت و فاقد هر گونه مدرک شناسایی و اقامتی هستند که مشکلات عدیده‌ای را برای آنان به دنبال دارد.

وی تأکید کرد: طبق آمار و تحقیقات انجام شده، بحران هویت در فرزندان نتیجه این قبیل ازدواج‌ها و مشکلات حاصل از آن، ارتباط متناوبی با بزهکاری اجتماعی دارد و افراد اجتماع‌پذیر به طور معمول شهروندی خوب و دارای ثبات شخصیتی هستند؛ اما در فرزندان حاصل از ازدواج

سکونتگاه‌هایی که در عمران شهری فراموش شده‌اند / از توسعه خبری نیست

زهرامقدمی

بی‌سیم، نجف‌آباد و زورآباد و چهار محله دیگر سکونتگاه‌های غیررسمی زنجان هستند، مناطقی که سال‌هاست محل کش‌وقوس مسئولان و مردم است. مردم می‌گویند خبری نیست، مسئولان می‌گویند صبر کنید.

ساکنین بی‌سیم، نجف‌آباد و زورآباد به عنوان سکونتگاه‌های غیر رسمی طمع تلخ محرومیت را چشیده‌اند و این محرومیت تا زیر پوستشان خزیده است. شاید به جرات بتوان گفت بی‌سیم و اسلام‌آباد دو منطقه همزاد هستند که هر دو هنوز از دیدگاه مسئولان راه درازی برای رسیدن به رستگاری دارند، تلخی‌هایی که زیر پوستشان خودنمایی می‌کند و هر از چندگاهی آن هم در زمان‌های خاص همانند برگزاری انتخابات مجلس یا شوراهای رسیدگی به این مناطق حربه تبلیغاتی کاندیداها می‌شود تا شاید با موج سواری بر صدق و صفای قلبی اهالی محروم این مناطق و در غبار وعده‌های دروغین بتوانند برنده انتخابات شوند.

آسیب‌های اجتماعی، تراکم جمعیتی بالا و وضعیت نامناسب عمران شهری

وقتی مسایل اجتماعی یعنی آنچه شامل موقعیت عینی و تفسیر ذهنی از اجتماع است با غلبه نگاه امنیتی انکار شده یا پرده پوشی می‌شود، خراش‌هایی بر پیکر جامعه خورده و همان‌ها تاول‌هایی چرکین می‌شوند که برای رهایی از آن باید قربانی بی‌شماری داد. بیکاری، اعتیاد، طلاق، بزهکاری و... هر یک نمونه‌هایی از آسیب‌های اجتماعی مبتلا به در جامعه ماست که هر کدام برای پیشگیری و یا درمان مرهمی خاص می‌طلبد. این آسیب‌ها در برخی مناطق و محله‌ها که تحت عنوان مناطق آسیب‌خیز و آسیب‌پذیر از آن‌ها یاد می‌شود، نمود بیشتری دارد و نیازمند مراقبت‌های بیشتر است. مناطق آسیب‌پذیر همواره آستان مشکلات و چالش‌های اجتماعی فراوان هستند، در این بافت اجتماعی اغلب مهاجرانی که به امید تحصیل و اشتغال روانه شهر یا مراکز استان شده‌اند ساکن‌اند. جمعیتی انبوه که به دلیل ارزانی مسکن روانه حاشیه‌های شهر شده و چهاردیواری‌هایی به پا کرده‌اند غیر استاندارد.

سطح معیشت و تحصیل به دلیل ساختار فرهنگی اجتماعی و بنیه اقتصادی پایین‌تر از کل شهر است و نیز مشاغل کاذب بیشتر مشاهده می‌شود. تراکم جمعیت بالا و امکانات خدماتی و رفاهی نسبت به سایر مناطق شهر پایین است. سطح معیشت و تحصیل به دلیل ساختار فرهنگی و اجتماعی و بنیه اقتصادی پایین‌تر است و تراکم جمعیت بالا و امکانات خدماتی و رفاهی نسبت به سایر مناطق شهر پایین.

عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بستر ساز آسیب در بی‌سیم و نجف‌آباد و زورآباد زنجان معیوب و ناکارآمد است و در نتیجه مشکلات که به سرعت تبدیل به بحران می‌شوند شدیدتر و خانمان‌سوزتر است. عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بستر ساز آسیب در این مناطق معیوب و ناکارآمد است و در نتیجه مشکلات که به سرعت تبدیل به بحران می‌شوند شدیدتر و خانمان‌سوزتر است.

رهاورد بیکاری اعتیاد می‌شود و این دو دست به دست هم داده طلاق را رقم می‌زنند. زن بدسرپرست یا بی‌سرپرست با

می‌گوید: اعتیاد، پایین بودن سن اعتیاد، شیوع اعتیاد بین زنان، طلاق و بیکاری که گویا عامل اصلی این آسیب‌هاست در این محله‌ها نمود بیشتری دارد.

«سهیلا پرچگانی» در خصوص فعالیت‌های اجتماعی سازمان مردم‌نهاد (سمن) متبوعش خاطر نشان می‌کند: از هشت سال پیش با هدف پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در یکی از محله‌های آسیب‌خیز زنجان که جمعیتی بالغ بر ۲۰ هزار نفر دارد، آموزش را آغاز کرده ایم.

وی با بیان اینکه ما معتقدیم واکسن اعتیاد و بسیاری از آسیب‌ها، آموزش است، ابراز می‌کند: در این راستا برای گروه‌های مختلف سنی آموزش‌هایی در رابطه با اعتیاد و مضرات آن در مهدهای کودک، مساجد و جلسات خانگی ارائه می‌دهیم. همچنین برای جوانان مهارت‌های زندگی و معیارهای ازدواج را تشریح می‌کنیم. این فعال اجتماعی می‌افزاید: نمایشگاه‌ها و سمینارهای مختلف و مسابقات کتابخوانی و نقاشی در راستای آموزش مهارت‌های زندگی در سطح این محله آسیب‌پذیر برگزار کرده ایم.

پرچگانی فعالیت‌های موسسه مردم‌نهاد خود را، اجتماع محور معرفی و اظهار می‌کند: شروع آموزش در مناطق آسیب‌پذیر بسیار دشوار بود در بدو کار ناگزیر بودیم به تک‌تک منازل سر بزنیم و آن‌ها را مجاب کنیم در وهله بعد از معتمدین محل، روحانیون و فراماندهان پایگاه‌های بسیج کمک گرفتیم آموزش‌های مستمر تا جایی ادامه یافت که اکنون مردم خود احساس نیاز کرده و طلب آموزش دارند. به گفته وی در حال حاضر به دلیل استمرار در آموزش اغلب خانواده‌ها در این محله آسیب‌خیز خواستار ارائه آموزش‌های روان‌شناسی و مشاوره برای کودکان، نوجوانان و جوانان خود هستند و این موفقیت بزرگی در برنامه‌های پیشگیرانه محسوب می‌شود.

این کارشناس ارشد روان‌شناسی چالش‌های روابط زوجین و آسیب‌های نوظهور را از دیگر تهدیدات محله‌های آسیب‌پذیر برشمرد و می‌گوید: آسیب‌های اجتماعی نوظهور همچون استفاده نادرست از شبکه‌های اجتماعی و روابط فرازوجین همچنان که گریبان‌ساز را گرفته در این محله‌ها نیز آثار سوپی داشته است.

پرچگانی با اشاره به تغییر ارزش‌ها و ضد ارزش‌ها در جامعه تصریح می‌کند: بخشی از مشکلات به دلیل نا

فرزندان طلاق به مشاغل کاذبی چون دستفروشی و تکی‌گری روی می‌آورند و سرپرست پیشین خانواده که اکنون، معتادی بیش نیست قاچاق را پیشه خود می‌کند.

همسر معتاد و بیکار و زن تنها و ندار هر یک در دنیایی مجزا سیر می‌کنند، انیس تنهایی زن و فرزند ماهواره ایست که در خانه چهل متری استیجاری نصب شده است، تلفن همراهی که از راه دلالی در آرایشگاه زنانه خریداری شده با شبکه‌های ارتباطی فراوانش ارتباطات دختر جوان را که پدرش به دلیل قتل در زندان، به سر می‌برد با افرادی سودجو شکل داده است.

مشکلات در مناطق آسیب‌پذیر که اغلب همان حاشیه شهرها یا سکونت‌گاه‌های رسمی و شاید به اجبار رسمی شده هستند علاوه بر اینکه در بعد عمرانی، اقتصادی، رفاهی و آموزشی است در حوزه فرهنگی اجتماعی نمود بیشتری دارد. شرایط اقتصادی نامناسب، مشاغل کاذب، ساختمان‌های غیر استاندارد، کمبود سرانه‌های فرهنگی آموزشی و رفاهی در این مناطق عیان‌تر است.

گرچه ستاد ساماندهی سکونت‌گاه‌های غیررسمی با عضویت فرمانداری، اداره کل راه و شهرسازی، بهزیستی و علوم پزشکی برای ساماندهی اوضاع این مناطق شکل گرفته اما اینکه جز برخی اقدامات بهزیستی و نیز راه‌اندازی پایگاه‌های سلامت از سوی علوم پزشکی خروجی دیگری داشته یا نه؟ پاسخ مسئولانی را می‌طلبد که اغلب برای سخن گفتن از آسیب‌های اجتماعی طفره می‌روند.

حدود ۲۰ درصد از جمعیت ۴۰۰ هزار نفری شهرستان زنجان در سکونت‌گاه‌های غیر رسمی اسکان دارند در نتیجه کم‌توجهی و بی‌توجهی به این جمعیت می‌تواند تبعات منفی برای همه افراد جامعه که همچون سلول‌های پیوسته در یک کالبد هستند، به همراه داشته باشد.

در شرایطی که مسئولان دولتی از پاسخگویی به پرسش‌ها در زمینه اقدامات صورت گرفته برای مناطق آسیب‌خیز طفره می‌روند و سخن گفتن در این باره را برچسب زن به این مناطق می‌دانند گفت و گویی به مدیر عامل یک موسسه مردم‌نهاد داریم که سال‌هاست در حوزه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی به فعالیت می‌پردازد. مدیر عامل موسسه مردم‌نهاد بازتاب که از سال‌ها پیش فعالیت‌های اجتماعی را در یکی از مناطق آسیب‌پذیر زنجان انجام می‌دهد در خصوص وضعیت این محله‌ها

هاشملو یادآور شد: در تهیه این طرح ها سیاست های تشویقی برای افزایش همکاری ساکنان این محله ها در نوسازی بافت، عقب نشینی، تعریض و... پیش بینی شده است.

به گفته هاشملو در اجرای طرح ساماندهی سکونت گاه های غیر رسمی مدیریت یکپارچه شهری به صورت تیمی اجرایی می شود.

وی همچنین خاطر نشان کرد: با توجه به اینکه رویکرد دولت تدبیر و امید ارتقا سطح بهداشت و درمان است علوم پزشکی در این راستا در سکونت گاه های غیر رسمی با ایجاد پایگاه های سلامت در ایفای نقش خود پیشتاز بوده است.

همچنین یک کارشناس معماری در خصوص ساختار منطقه بی سیم گفت: منطقه بیسیم به لحاظ تاریخی و به دلیل مهاجرت روستاییان به شهر بعد از انقلاب به شکل حاشیه نشینی شکل گرفت و تدابیر مسئولان نیز نتوانست مشکلات آن را به لحاظ شهرنشینی حل کند. فارغ از دلایل این مهاجرت ها و آسیب شناسی های اجتماعی در این خصوص باید گفت این منطقه جزو مناطق ویژه اجتماعی و دارای معماری اصولی نیست.

اسدی افزود: اصولا برای ساخت شهرک های جدید و برای توسعه شهر مطابق با طرح جامع و تفصیلی تصمیم گرفته می شود. این منطقه به دلیل شرایط خاص اجتماعی در زمان شکل گیری به صورت اضطراری و بدون رعایت هیچ ضابطه و اصولی ساخته شده است. از این رو این مناطق دارای ضوابط معماری و شهرسازی نیست و معیارها و استانداردهای لازم را ندارد.

وی ادامه داد: این منطقه البته به دلیل استقرار یک طبقه اجتماعی خاص دارای فرهنگ و شرایط اجتماعی ویژه خود نیز بوده است. این منطقه به دلیل استقرار روستاییان و اقشار ضعیف جامعه شرایط فرهنگی ویژه خود را دارد و مطابق آخرین بررسی های اجتماعی توسط مسئولان استانی جزو مناطق ویژه اجتماعی است.

اسدی گفت: این منطقه دارای معابر باریک و ساختمان های با مصالح سنتی و بدون رعایت اصول سازه ای و معماری است. خانه های با مقیاس کوچک، بدون سازه استاندارد، بدون رعایت مصالح مناسب ساخت مسکن ساخته شده اند و بافت و بدنه فرسوده و ناکارآمد و معابر و بافت روستایی است. در این مناطق که بافت فرسوده دارند امدارسانی در مواقع اضطراری نیز دشوار است.

این کارشناس معماری افزود: ساماندهی این بافت فرسوده می تواند دارای راهکارهای مختلف باشد. یکی از روش هایی که امروز ناکارآمد شده اما هنوز در شهر زنجان رواج دارد بازگشایی معابر در بافت ها قدیمی برای تسهیل ترافیک است. این بازگشایی ها همراه با تملک املاک واقع در طرح بوده و بسیار پرهزینه است.

اسدی افزود: ساماندهی منطقه بیسیم نیز برای مدیریت شهری زنجان یک امر ضروری است اما هزینه های آن بسیار زیاد خواهد بود. این منطقه جزو مناطق مهم شهری زنجان بوده و وسعت قابل توجهی هم دارد. امروز برای تملک و بازگشایی معابر، مدیریت شهری زنجان هزینه های فراوانی را پرداخت می کند و اگر استراتژی تملک و بازگشایی در این منطقه در پیش گرفته شود قطعا خارج از توان اعتبارات عمرانی شهرداری زنجان است.

وی گفت: البته یکی از اقدامات مهمی که دولت در پیش گرفته نوسازی بافت های فرسوده است. این روش می تواند در برخی نقاط عملیاتی شده و بدنه شهری منطقه را ارتقاء ببخشد. در کنار آن برخی نقاط نیازمند برنامه ریزی ویژه هستند و شاید بدون رویکرد بازگشایی و راهکار جدید برای آن قابل تصور نباشد اما با این حال باید برای آن اجماعی گروهی صورت گیرد.

شکاف محله ای در شهر زنجان مشهود است در بودجه های سه سال اخیر افزایش سرانه های شهروندان محله های محروم مد نظر بوده و در بودجه ۹۵ نیز لحاظ خواهد شد. همچنین رییس اداره عمران بهسازی اداره کل راه و شهرسازی استان زنجان با تشریح چرایی شکل گیری سکونت گاه های غیر رسمی در زنجان گفت: با تقویت شبکه راه ها، تحولات ایجاد شده موجب شد مردم به فکر جابجایی از روستا به شهر باشند در این مسیر ابتدا مهاجرت ها به صورت قومی و قبیله ای انجام شد و با توجه به ضعف مالی روستاییان ساخت و ساز های غیر رسمی در اراضی ارزان قیمت گسترش یافت.

«صمد هاشملو» افزود: با توجه به ضعف مدیریت شهری، در گذشته توان مدیریت ساخت و سازهای غیر رسمی وجود نداشت در نتیجه پس از مدتی برای پیشگیری از آسیب های اجتماعی بعدی، ناگزیر خدماتی به ساکنان این محله ها ارائه شد.

وی با اشاره به وضعیت محله بی سیم و شش محله دیگر که تحت عنوان سکونت گاه های غیر رسمی در زنجان شکل گرفته اند، گفت: غیر استاندارد بودن ساخت و ساز در این مناطق، نبود سند و کمبود سرانه های آموزشی، بهداشتی و رفاهی از مشکلات این محله هاست.

اصولی نبودن ساخت و ساز در محله بی سیم و خدمات نامتناسب با نیاز ساکنان

هاشملو خاطر نشان کرد: با توجه به اینکه بخشی از اراضی سکونت گاه های غیر رسمی مانند محله بی سیم متعلق به اوقاف، سازمان ملی زمین، بنیاد مستضعفان و شهرداری است و سند ندارند در نتیجه برای هرگونه اقدامی رد راستای اخذ پروانه و... نیاز به سند است.

وی ابراز کرد: اصولی نبودن ساخت و ساز در محله هایی مانند بی سیم موجب شده خدمات متناسب با نیاز ساکنان پیش بینی نشود.

به گفته رئیس اداره عمران و بهسازی اداره کل راه و شهرسازی استان زنجان در ستادهای شهرستانی و استانی که به منظور ساماندهی سکونت گاه های غیر رسمی موجود شکل گرفته است طرح هایی برای ارتقا سرانه های مختلف در این محله ها پیش بینی شده و دستگاه ها مکلف به اجرایی کردن آن شده اند.

هاشملو با بیان اینکه اداره کل راه و شهرسازی به عنوان دبیرخانه ساماندهی سکونت گاه های غیر رسمی فعال است، اظهار کرد: در هفت محله مشاوران مطالعاتی داشته محدوده شناسایی و طرح برای اجرایی شدن توسط دستگاه ها ارائه شده است.

رییس اداره عمران بهسازی اداره کل راه و شهرسازی استان زنجان تصریح کرد: باید هر یک از دستگاه ها اعم از علوم پزشکی، شهرداری، آموزش و پرورش و... با برنامه های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت و پیش بینی اعتبارات لازم نسبت به اجرای طرح های ارائه شده برای تامین سرانه ها اقدام کنند.

آگاهی است و راه رفع شدن آن آموزش مستمر، مفید و هدفمند است.

به گفته وی طی یک سال اخیر تشکل مردم نهاد مذکور با همکاری سپاه و بسیج در رابطه با آسیب های نوظهور و شبکه های اجتماعی آموزش هایی را در سطح شهر ارائه کرده است.

پرچگانی تاکید می کند: برای بهبود شرایط اجتماعی و پیشگیری از آسیب ها نیازمند فعالیت های فرهنگی گسترده و همکاری همه ارگان ها هستیم. باید الگوهای مناسب به افراد جامعه ارائه شود.

وی در خصوص تاثیر گذاری تشکل های مردم نهاد می گوید: با توجه به اینکه این تشکل ها از بطن مردم شکل گرفته حس همزاد پنداری بیشتری دارند و مردم آن ها را با خود همفکر و همراه می دانند در نتیجه پذیرش بیشتری نسبت به آن ها دارند.

این فعال اجتماعی حمایت از تشکل های مردم نهاد را ناچیز می داند اما یادآور می شود: طی سال های اخیر روند حمایت های معنوی از سوی بهزیستی و شورای هماهنگی مبارزه با مواد مخدر روبه بهبود بوده و بهزیستی فعالیت های چشمگیری در راستای تقویت این تشکل ها در حوزه های مختلف داشته است.

پرچگانی تصریح می کند: گرچه فقر اقتصادی در شکل گیری آسیب های اجتماعی بسیار تاثیر گذار است اما نباید از فقر و ضعف فرهنگی چشم پوشید چرا که با تقویت بنیه فرهنگی قدرت تعقل و تجزیه و تحلیل برای پیشگیری از بروز مشکلات اجتماعی در جامعه ارتقا می یابد.

هزینه بالایی برای ارتقا خدمات و ساماندهی محله بی سیم نیاز است

یک عضو شورای اسلامی شهر زنجان نیز با تایید نابسامانی های موجود در محله بی سیم می گوید: از نخستین روزهای آغاز به کار شورای چهارم توجه به مناطق محروم در برنامه کاری شورا هست و در پی آن در بودجه امسال و سال آتی به این مناطق توجه ویژه ای معطوف شده است.

«عباس راشاد» خاطر نشان کرد: با توجه به اینکه هزینه بالایی برای ارتقا خدمات و ساماندهی محله بی سیم نیاز هست با بنیاد مستضعفان مکاتباتی شده تا زمین ۱۸ هکتاری جنوب غربی میدان ولیعصر را تعیین تکلیف کند و با تغییر کاربری آن و رعایت سرانه های فضای سبز از طریق تهاتر یا فروش بخشی از اراضی متعلق به شهرداری هزینه های مورد نیاز محله بی سیم و خیابان جمهوری تامین شود.

وی تصریح کرد: در بودجه ۹۵ رسیدگی به مشکلات خیابان جمهوری و تعیین تکلیف زمین پیشنهادی مد نظر خواهد بود.

راشاد اظهار کرد: در بودجه های سه سال اخیر افزایش سرانه های شهروندان محله های محروم مد نظر بوده و در بودجه ۹۵ نیز لحاظ خواهد شد. با توجه به اینکه

■ مراسم ششمین پاسداشت ادبیات جهاد و مقاومت به همراه رونمایی از تقریظ‌های رهبر معظم انقلاب بر ۴ کتاب حوزه ادبیات دفاع مقدس در همدان برگزار شد.

■ ردپای فناوری بازهای رایانه‌ای بر روح، روان و جسم کودکان امروز کاملاً هویداست و گرچه آنها هوش و ذکاوت بیشتری نسبت به نسل قبل خود دارند اما زندگی‌شان گرفتار بازی‌های رایانه‌ای شده است.

■ مازندران با پیشینه تمدنی کهن میزبان بازمانده‌ها و هنرمندانی است که کلید هنر سیاه‌بازی کشور در دست آنان است و اگرچه هنر سیاه‌بازی و نمایش‌های سنتی روزهای ناخوشی را سپری می‌کند اما برپایی سومین جشنواره ملی سیاه‌بازی، روزنه‌امیدی فراسوی پویایی و رونق دوباره این هنر روبه‌فراموشی باز می‌کند.

■ شب‌نم قلی‌خانی بازیگر سینما و تلویزیون از سریال مریم مقدس به عنوان مادر کارهایش یاد می‌کند و دوست دارد نقش منفی هم بازی کند.

فرهنگ و هنر ایران

نقش رسانه ملی در حمایت از هنرمندان / جایی برای معرفی خود نداریم

مخاطب در این چنین صحنه‌هایی سخت‌تر است. مردم دوست دارند آهنگ‌هایی را بشنوند که با آن خاطره دارند و شمارا در خواندن همراهی کنند.

* برنامه‌های آینده مهرگان چیست؟

در حال ضبط و تهیه آلبومی هفت قطعه‌ای در قالب شور، بیات ترک، دشتی و اصفهان، هستیم و بیش‌تر شعر این آهنگ‌ها از اشعار مولوی و حافظ بوده و تعدادی هم توسط مازیار باقری مفیدی یکی از اعضای گروه سروده شده است.

* تا به حال از خوانندگی دل زده شدید؟

گاهی پیش آمده که از کار زیاد خسته شده باشم، اما اینکه بخواهم آواز خواندن را کنار بگذارم باید بگویم خیر.

*** این روزها شاهد توجه جوانان به موسیقی غربی هستیم، به گونه‌ای که اکثر خواننده‌های غربی و آثارشان را می‌شناسند اما این شناخت را نسبت به خواننده‌های کشوری و استانی ندارند، به نظر شما علت آن چیست؟**

حقیقت این است که هنرمند برای چشناخته شدن باید از رسانه ملی دیده شود تا جوانان با چهره و آثارش آشنا شوند و آن‌سوی مرزها رسانه‌های غربی این کار را برای خوانندگان خود با به راه انداخته اند و کوران تبلیغات انجام می‌دهند. از سوی دیگر ممکن است یکی از دلایل قهر نسل ما با موسیقی سنتی نشان دادن وجهه غمگین موسیقی سنتی به جوانان باشد. از طرفی فرهنگ هم در این رابطه نقش مهمی ایفا می‌کند ما شاهدیم برخی با به گردن انداختن یک گردنبد ادعای فرهنگ ایرانی دارند اما به آداب و رسوم، موسیقی و هنر اصیل ایرانی توجهی نمی‌کنند. با همه این موارد، تاکید دارم نقش رسانه ملی بسیار زیاد است. اما مهم این است که در موسیقی باید درست حرکت کرد تا ماندگار شد.

*** نظر تان در رابطه با موسیقی زیرزمینی چیست و چرا برخی از خوانندگان زیرزمینی به سرعت معروف می‌شوند؟**

بخشی از آهنگ‌هایی که به شکل زیرزمینی ساخته می‌شوند حرف دل مردم را می‌زند و به همین دلیل مورد توجه مردم قرار می‌گیرند و مسیر شهرت را در پیش می‌گیرند.

*** آیا از فضای مجازی برای تبلیغ گروه‌تان بهره هم بردید؟**

بله فضای اینستاگرام و تلگرام فرصت خوبی را برای شناساندن کارهای هنری فراهم کرده است و ما هم برای تبلیغ از این فضا استفاده می‌کنیم.

*** چه مشکلاتی پیش روی کار شما است و چه تصویری از آینده دارید؟**

نداشتن حامی مالی و همچنین محلی برای ارائه کار از جمله مشکلاتی هستند که در مسیر ما وجود دارد. دوست دارم روزی به درجه‌ای از توانایی برسیم که خواننده ارکست ملی ایران شوم، همانند علیرضا قربانی.

* حرف آخر شما؟

همیشه در اجراهایم احساس زیادی را دخیل می‌کنم چون دوست دارم طوری بخوانم که علاوه بر تأثیرگذاری روی خودم، بر روی دیگران هم تأثیر بگذارد. در آخر هم باید بگویم امیدوارم هیچ‌وقت موقعیتی فراهم نشود تا مجبور شوم به کار دیگری جز موسیقی فکر کنم.

تشکیل دادم که در آن زمان نامش را «سرخوشان» گذاشتیم و در نهایت توانستیم در این مراسم به اجرا بپردازیم. بعد از چندین اجرا تعدادی از اعضای سرخوشان از گروه جدا شدند و اواخر تابستان ۸۸ مهرگان با اعضای جدید تأسیس شد و بعد از ثبت در انجمن موسیقی تاکنون با اعضای چون پویا خوش‌بین، عرفان حسینی، مازیار باقری مفیدی، ایمان حسینی، علی‌رضا آهنگری، علی طاهری و علی سلمانی به فعالیت خود ادامه می‌دهد.

* روند استقبال از گروه مهرگان در استان چگونه است؟

خیلی خوب است. مهرگان در سال گذشته ۱۲۵ اجرا در مراسم و همایش‌های استانی و کشوری در سطح گلستان داشت که این آمار در ۱۰ ماهه نخست سال جاری به بیش از ۱۳۰ اجرا رسیده است و این نشان‌دهنده سرعت رشد مهرگان در طول سال است. هنرمند برای شناخته شدن باید از رسانه ملی دیده شود تا جوانان با چهره و آثارش آشنا شوند و آن‌سوی مرزها رسانه‌های غربی این کار را برای خوانندگان خود با به راه انداخته اند و کوران تبلیغات انجام می‌دهند

* استقبال مردم از موسیقی سنتی را چگونه می‌بینید؟

افرادی که به سالن‌ها برای تماشای موسیقی و یا کنسرت‌های سنتی می‌آیند اکثر جوان هستند و خاطره‌ای از خوانندگان سنتی ندارند. به همین دلیل در این زمینه گروه‌هایی موفق هستند که نمایش هم در کنار موسیقی خود اجرا می‌کنند. من معتقدم موسیقی سنتی زنده از جذابیت خاص خود برخوردار است منتهی باید بتوانیم مخاطب را جذب کنیم تا حاضر شود برای شنیدن این سبک موسیقی به سالن‌ها بیاید.

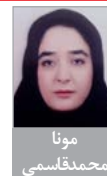
*** به نظر شما دلیل استقبال کم از کنسرت‌های سنتی نسبت به پاپ چیست؟**

برخی از شعر و ترانه‌ها از کلمات ساده‌ای تشکیل شده‌اند، راحت خوانده می‌شوند و راحت هم درک می‌شوند و در نتیجه شنونده به راحتی با آن ارتباط می‌گیرد اما در شعر موسیقی سنتی فهم و درک اشعار و ارتباط‌گیری برای شنونده سخت‌تر است.

*** اجرا در فضاهایی مانند رستوران و ... چه تأثیری در پیشرفت گروه‌های موسیقی جوان دارد؟**

من و گروه در ابتدای شروع به کار در رستوران تردید داشتیم اما بعد از شروع به کار بازخورد خوبی از این اجراها در رستوران گرفتیم، متوجه شدیم مردم برای شنیدن هر آهنگی وسواس به خرج می‌دهند و به هر آهنگی گوش نمی‌دهند؛ این را با عکس و فیلم گرفتن و تشویق‌های خود بروز می‌دهند. حتی در برخی مواقع به ما مراجعه می‌کنند در رابطه با سازها و فرقیان با سازهای غربی از ماسوال می‌پرسند، برخی هنرجوی نوازنده‌های گروه می‌شوند و به شکل کلی باید گفت جذب

سرپرست پر طرفدار ترین گروه موسیقی سنتی در گلستان، توجّه صدا و سیما به هنرمندان را راهی برای پیشرفت جامعه هنر به خصوص موسیقی سنتی و آشنایی مردم با اصالت این هنر می‌داند.

موسیقی سنتی ایران هویت اصیل کشور بوده و امروزه بسیاری معتقدند در صورتی که بتوان از این ظرفیت در جامعه به درستی استفاده کرده، نه تنها سدی مقابل موسیقی مبتذل غربی که در میان جوانان ما رواج یافته خواهد بود، بلکه با ایجاد فضای نشاط به سلامت و پویایی جامعه کمک خواهد کرد.

گرایش جامعه به خصوص نسل جوان به موسیقی سنتی کشور این روزها علی‌رغم تلاش غرب برای تحت شعاع قرار دادن موسیقی و هنر ما بیشتر شده و در عین حال شاهد هستیم که این موسیقی جای خود را حتی در همایش و برنامه‌های ملی هم باز کرده است.

در گلستان هم گروه موسیقی «مهرگان» سر زبان‌ها افتاده و شاهد اجرای اعضای این گروه جوان هستیم. گروهی تشکیل شده از قشر جوان که می‌توان گفت حیات را به موسیقی سنتی گلستان برگردانده و تلاش می‌کند دید افرادی که همیشه از موسیقی سنتی به نام موسیقی غمناک نام می‌برد را عوض کند.

مهرگان از سال ۸۸ به شکل جدی فعالیت خود را در قالب یک گروه دانشجویی آغاز می‌کند و پس از طی کردن فراز و نشیب‌هایی به جایی می‌رسد که طی ۱۰ ماهه گذشته بیش از ۱۳۰ اجرا در استان گلستان داشته است، «ادیب بهرام زاده» جوان ۲۷ ساله‌ای است که در نقش آوازخوان سرپرستی این گروه موسیقی را برعهده دارد. بهرام زاده متولد تهران و بزرگ شده شهر گرگان است و تحصیلات خود را در مقطع کارشناسی رشته کشاورزی ادامه داده است.

* کار آواز خوانی را از چه زمانی شروع کردید؟

ماجرای آواز خواندن من به دوران ابتدایی در مدرسه برمی‌گردد. زمانی که کلاس سوم ابتدایی بودم و در آن زمان بر اساس یک رسم نوشته‌نشده‌ای مرسوم بود تک‌خوان گروه سرود مدرسه از کلاس پنجم انتخاب شود من تست دادم و با مخالفت کلاس پنجمی‌ها به عنوان تک‌خوان گروه انتخاب شدم. طی سه سالی که من به عنوان تک‌خوان گروه بودم گروه سرودمان در استان همیشه اول بود.

کار آواز را در دوران راهنمایی به دلیل اختلاف با معلم پرورشی کنار گذاشتم، اما در دوران دبیرستان به شکل جدی‌تر ادامه دادم و با میکروفونی که پدرم برای من خریده بود تمرین می‌کردم. در همان سال‌ها از طرف مدرسه بدون هماهنگی با من نامم را برای مسابقه سازوآواز ارسال کردند که حائز رتبه شدم و زمینه آشنایی من با افرادی که به شکل تخصصی موسیقی کار می‌کردند فراهم شد. در سال دوم دانشگاه هم به سراغ یادگیری سه‌تار و پیانو رفتم و به شکل کاملاً جدی قدم در راه آواز خوانی گذاشتم.

* روند تشکیل مهرگان را توضیح دهید.

قرار بر این بود کنگره‌ای بین‌المللی با حضور اساتید خاک‌شناسی از برخی کشورهای اروپایی و آسیایی در دانشگاه منابع طبیعی گرگان برگزار شود، در آن زمان اطلاعیه‌ای صادر شد که هر دانشجویی فن یا هنر خاصی دارد خود را معرفی کند، من هم بدون اینکه گروهی داشته باشم خود را صاحب یک گروه موسیقی معرفی کردم و من هم گفته شد چهار ماه فرصت دارم نمونه کار برای اجرای در این کنگره معرفی کنم، بعد از مدتی با تعدادی از دوستانم گروهی موسیقی

فریاد سکوت در اتاق فکر سینمای اردبیل / جشنواره فجر بابی مهری گذشت

عد از دو سال صبوری همراه با انتقاد دوستداران سینما، جشنواره فیلم فجر امسال به اردبیل رسید. سهمی که با بی‌تدبیری متولیان سینما مواجه و با تجربه بی‌مهری در سکوتی کرکننده بدرقه شد.

ونوس بهنود

سال ۱۳۹۲ بعد از دهه‌ها سینما در اردبیل رنگ و بو گرفت. شهروندان اردبیلی در سالن سینما قدس منتظر اکران فیلم‌های جشنواره فجر می‌نشستند و در فاصله کوتاه مابین فیلم‌ها گپ و گفتی از تولیدات یکی از مغررترین صنایع جهان ردوبدل می‌شد.

سینماهای جمعیت ندیده، رنگ و رویی به خود گرفته بود و می‌رفت تا گذشته یک صدساله درخشان خود را باز یابد. سال ۹۲ به ۹۳ و ۹۴ رسید و خبری از جشنواره فیلم فجر در اردبیل نشد. بهمن‌ماه که می‌شد سینما دوستان برای دیدن فیلم‌هایی که سهم تهرانی‌ها و چند شهر بزرگ دیگر بود، می‌نشستند اما آن شور و حال تا دو سال دیگر تکرار نشد و هیچ مسئولی نیازی به پاسخگویی ندید.

امسال اما جشنواره فیلم فجر در سینمای نونوار انقلاب شور و اشتیاق فیلم دوستاران را پاسخ گفت. فیلم‌سازان، کارگردانان، بازیگران، هنرمندان و علاقه‌مندان به فیلم به مدت هشت روز آمدند و رفتند و گوشه‌ای از فیلم‌های جشنواره فیلم فجر را به تماشا نشستند.

صندلی‌های نونوار اما این بار نیز آن شور و اشتیاقی که انتظار می‌رفت را کسب نکرد. برخی معتقدند اگر کمپین «همه با هم سینما» نبود با وضعیت نامطلوب اطلاع‌رسانی، فیلم‌های فجر فقط برای مالک و کارکنان سینما اکران می‌شد.

با وجود اینکه مشکلات فقر مشتری سینما در سال ۹۲ به سال ۹۵ نرسید اما نگاهی اجمالی نشان می‌دهد، سلیقه سینمایی مدیران اردبیلی نه تنها در این سال‌ها بهبود نداشته بلکه سینما در اردبیل حال نزار خود را به دلیل بدسلیقگی‌ها تجربه می‌کند.

برخی سینما دوستان وقتی می‌خواهند تصویری از سینمای اردبیل ارائه دهند به ساختمان مخروبه سینما ایران اشاره می‌کنند که سال‌ها است حتی پرداخت رسانه‌ها برای بازسازی آن به جایی نمی‌رسد.

میزگرد مهر با هدف بررسی مشکلات، چالش‌ها و موانع توسعه سینمای اردبیل با محوریت جشنواره فیلم فجر درست در آخرین روز از برگزاری این جشنواره تشکیل شد. در این میزگرد معاون هنری ارشاد اسلامی استان اردبیل مهدی

حمیدی طوایی، مدیر سینما انقلاب اردبیل بهنام شهبازی، نمایندگان سازمان سینمایی و امور سمعی و بصری در اردبیل آقایان نورالله مزینانی و محمدحسین ململی، فیلم‌ساز - فیلم‌نامه‌نویس و کارگردان اردبیلی حسین درازی و موسوی مسئول کمپین «همه با هم سینما» به سؤالات مهر پاسخ گفته‌اند.

نگاهی داشته باشیم به کیفیت فیلم‌های جشنواره فجر؛ به عقیده شما تا چه حد فیلم‌های مردم‌پسند و فیلم با نگاه حرفه‌ای در جشنواره فیلم فجر مشاهده شد؟

مزینانی: به عقیده من به نسبت سال‌های

به عقیده شما آیا تمرکز بر بازیگران گیشه‌ای به ضعف فیلم‌ها افزوده است؟
مزینانی: در برخی فیلم‌ها کارگردان روی سوپرستار تمرکز شده اما نتوانسته بازی بکشد. در واقع حتی بازیگر نیز خط فکری مطلوبی دنبال نکرده و نتیجه ضعف عمده برخی فیلم‌ها است.

درازی: ببینید در فیلم ما به دنبال یک خط داستانی هستیم. بازیگر باید بتواند این خط داستانی را پیاده کند. برخی فیلم‌ها از بازیگران حرفه‌ای استفاده کرده بودند اما موفقیت کسب نکردند و در مقابل برخی با بازیگران عادی توانستند موفق عمل کنند.

مسئولان استانی ادعا می‌کنند اردبیل در حوزه فیلم‌سازی وضعیت قابل توجهی دارد. دلیل اینکه نمی‌توانیم به سهم مطلوبی در جشنواره‌های مانند فجر دست یابیم را بیان کنید؟

درازی: به عقیده بنده فیلم‌سازان اردبیلی همواره منتظر کمک مادی از سوی نهادهای دولتی هستند که با کمبودهای موجود این انتظار پاسخ داده نمی‌شود.

به عنوان مثال در تیریز فیلمی با تهیه‌کنندگی خود یک کارگردان تولید می‌شود و نیازی به حمایت مالی وجود ندارد. اما آنچه ضعف عمده است حمایت معنوی مسئولان است. اگر همان مورد تیریز را مثال بزنیم استانداری و ارشاد اسلامی به روند فیلم‌سازی کمک می‌کنند.

در استان اردبیل متأسفانه از روند تولید فیلم و تسهیل تولید نیز حمایت نمی‌شود. در نتیجه هنرمندان به اندازه سایر استان‌ها حمایت نمی‌بینند.

مزینانی: آنچه برای من در استان اردبیل جای تعجب داشت این بود که در این استان هم‌اندیشی فکری بین مسئولان فرهنگی وجود ندارد. این یک آفت است. نتیجه این ضعف را ما در جشنواره فیلم فجر دیدیم.

این جشنواره در استان بدون اینکه حتی یک اتفاق فکر برای آن تشکیل شود، برگزار شد و متأسفانه بنده شاهد بودم که

گذشته کیفیت فیلم‌های فجر با افت مواجه است. در واقع بخشی از کاهش استقبال از فیلم‌ها به موضوع کیفیت فیلم بر می‌گردد. ارتباطی که با مخاطبان فیلم‌ها داشتیم نشان می‌دهد که تعداد محدودی از فیلم‌ها توانسته هم به لحاظ عامه‌پسندی و هم نگاه حرفه‌ای مورد توجه قرار گیرد.

متأسفانه خطی که اغلب فیلم‌ها دنبال کرده‌اند یک کلاف سردرگم است و ابتدا و انتها ندارد. حتی اغلب منتقدان و سینما دوستان نیز معتقدند برخی فیلم‌ها ساخته شده که صرفاً فیلمی تولید شود. هر چند برخی فیلم‌ها مانند دریاچه ماهی، رگ خواب، تابستان داغ و زیر سقف دودی از جذابیت ویژه برخوردار است.

درازی: هر چند بخشی از فیلم‌ها در اردبیل اکران شده اما تعداد قابل توجهی به لحاظ کیفی نتوانسته انتظار مخاطب را تأمین کند. برخی فیلم‌ها هم در تهران و هم در اردبیل و در واقع در اغلب مناطق کشور استقبال شد اما در مقابل فیلم‌هایی داشتیم که پایین‌تر از حد انتظار تولید شده بود.

به عقیده بنده عمده ضعف فیلم‌ها به فیلمنامه‌های دم‌دستی برمی‌گردد. به عنوان مثال به عقیده بنده زیر سقف دودی بیشتر مناسب سریال بود تا سینمایی. هر چند برخی فیلم‌ها کارگردانی قوی داشتند اما ضعف فیلمنامه در بسیاری مشاهده می‌شد.

کردیم. آشتی مسئولان با سینما باید اتفاق بیفتد و لازم است مسئولان نگاه خود به سینما را تغییر دهند.

شهپازی: ما از حضور مسئولان استقبال می‌کنیم، اما تعداد حضور مسئولان به تعداد محدود بود و انتظار داشتیم دستگاه‌های اجرایی از دست ما بگیرند.

حمیدی طوایی: به عقیده بنده مدیران بخشی از مردم هستند و قرار نیست در استانی استاندارد به سینما بروند تا مردم هم به دنبال وی راهی سینما شوند. ما نیازمند فرهنگ‌سازی گسترده هستیم و این فرهنگ‌سازی زمان‌بر است.

بخش عمده از فرهنگ‌سازی باید بر روی نسل‌های بعدی متمرکز شود و نباید از آموزش سینما برای دانش‌آموز و دانشجو غافل شد اما باید پرسید در همین جشنواره فیلم فجر آموزش و پرورش تا چه حد نقش ایفا کرده است. مملتی: جشنواره فیلم فجر هر چند تازگی ندارد اما به تازگی در اردبیل تجربه می‌شود. بنده امیدوار به بهبود این روند هستیم و در سال‌های بعد مردم و مسئولان بهتر از وضعیت فعلی عمل خواهند کرد.

بخش عمده‌ای از قهر مردم اردبیل با سینما کمبود زیرساخت‌ها عنوان می‌شود. به عقیده شما بازسازی سینما انقلاب و سپس اکران فیلم‌ها توانسته این نظریه را اثبات کند؟

شهپازی: ما از اداره کل ارشاد اسلامی استان برای بازسازی سینما درخواست کمک کردیم که گفته شد به دلیل اینکه سینما بخش خصوصی است این درخواست نمی‌تواند عملیاتی شود و حتی بعدها نام‌های به استانداری نوشته شد و استانداری اردبیل نیز حاضر به پرداخت کمک به ما نبود. این در حالی است که موسسه سینما شهر اعلام کرده بود که در صورتی که نیمی از هزینه از استان تأمین شود، باقی را تأمین خواهد کرد. متأسفانه زمانی که عدم حمایت مسئولان را دیدیم با هزینه شخصی و پرداخت ۷۵ میلیون تومان از سوی موسسه سینما شهر سینما بازسازی شد.

کل هزینه برآورد شده نیز ۱۷۰ میلیون تومان بود اما بعدها برای جشنواره فیلم فجر نیز ۴۰ میلیون تومان برای نصب پروژکتور هزینه شد. بنده از وضعیت سابق سینما به جد خجالت زده بودم و بهسازی سینما را حق مردم می‌دانستم. بعد از بهبود سینما نیز تعداد مخاطبان آن افزایش یافت اما انتظار داشتیم در جشنواره فیلم فجر برای تبلیغات بیشتر دستگاه‌های اجرایی کمک دست ما باشند.

هر چند هزینه فیلم‌ها به عهده سازمان سینمایی است اما از بابت جشنواره فیلم فجر به دلیل اینکه ارشاد اسلامی استان حتی یک قرارداد با ما منعقد نکرده حتی زبان مالی دیدیم و این رفتار با سینما داران که به دنبال حرکت فرهنگی در جامعه هستند صحیح نیست.

حمیدی طوایی: از بابت اکران فیلم‌های جشنواره فجر در اردبیل ۲۴۰ میلیون تومان هزینه شده است. این در حالی

می‌رفت مسئولان استانی توجه بیشتری به این رویداد داشته باشند.

بخشی از قهر مردم از سینماها به نظر می‌رسد با کمپین «همه با هم سینما» تعدیل شده است. این رویداد تا چه حد در ارتباط‌گیری مردم اردبیل با سینما مؤثر عمل کرد؟

شهپازی: ما از فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد استقبال می‌کنیم. در جشنواره فیلم فجر اردبیل ۱۶ فیلم اکران و ۵۵۰ بلیط به فروش رسید. هر چند این میزان به مراتب کمتر از انتظار بود اما نمی‌توان از نقش کمپین مردمی غافل شد. موسوی: سینماهای اردبیل در سال‌های اخیر خالی از تماشاگر شده است. هر ستاس با پنج یا ۱۰ نفر اجرا می‌شود که به واقع مقدار اندکی است. موسسه مطالعات عصر پژوهش برای رفع این مشکل کمپینی را با فیلم سیانور از سینما قدس آغاز کرد و ۷۰ نفر به سینما آمدند. در ادامه فیلم‌های سلام بمبئی ۱۵۰ نفر، لاک قرمز ۳۰۰ نفر و در ادامه جشنواره فیلم فجر در این کمپین مشارکت داده شد. بطوریکه در هر ستاس توانستیم ۶۰ الی ۷۰ نفر را به سینما بیاوریم. این کمپین یک مسیر مستمر است و در نظر داریم دو ساعت سینما در هفته را برای هر شهروند نهادینه کنیم.

شهپازی: در طول جشنواره بلیط رایگان برای هنرمندان و بلیط نیم‌بها برای مردم تدارک دیده شد و قرار شد ادارات در تأمین بلیط نیم‌بها مشارکت کنند.

حمیدی طوایی: مشارکت بخش خصوصی در این جشنواره مطلوب بود و در واقع نشان داد که باید این مسیر برای تحقق اهداف منطقه‌ای جشنواره فیلم فجر استمرار داشته باشد.

دستگاه‌های اجرایی استان تا چه حد در فرهنگ‌سازی سینما مؤثر عمل می‌کنند؟

مزینانی: متأسفانه به دلیل ضعف اطلاع‌رسانی بسیاری از مسئولان و مدیران حتی از برگزاری جشنواره مطلع نبودند. از استانداری، شهرداری و ارشاد اسلامی استان و حتی خود خبرنگاران اطلاع‌رسانی از جشنواره نداشتند.

صدواسیم: در استان اردبیل هیچ پوششی از این رویداد نداشت. در حالی که در سایر استان‌ها شبکه‌های استانی به صورت مستمر پوشش خبری داشته و حتی دوربین‌ها وارد سالن‌های سینما می‌شود.

سازمان سینمایی تبلیغات را به ادارات کل ارشاد اسلامی استان‌ها تفویض کرده و متأسفانه ما شاهد بودیم که مردم اردبیل با سینما قهر نیستند بلکه مسئولان با سینما قهرند. درازی: اقدام کمپین «همه با هم سینما» قابل تقدیر است و انتظار می‌رود این طرح تداوم یابد. اما در سایر شهرها مسئولان جهت فرهنگ‌سازی با خانواده خود به سینما می‌آیند اما در خود اردبیل به ندرت مسئولی را مشاهده

مردم استان از سینما قهر نبودند بلکه مسئولان از مردم قهر هستند.

به عقیده فیلم دوستان فرهنگ‌سازی رویدادهای سینمایی با ضعف عمده در اردبیل مواجه است. موافق تجربه این ضعف در جشنواره فیلم فجر هستید؟

شهپازی: بعد از اینکه در سال ۹۲ جشنواره فیلم فجر در سینما قدس برگزار شد، مسئولان استان اعلام کردند که نوبت بعدی برگزاری جشنواره سینما انقلاب است. البته بعد ها طرح نوسازی سینماها را مطرح کردند و حتی این وعده در میزبانی سینما انقلاب برای جشنواره فجر مورد توجه قرار نگرفت.

در پی بازسازی ما انتظار داشتیم این رویداد فرهنگی به شکل مطلوبی اطلاع‌رسانی شود و این در حالی است که تا به این لحظه اداره کل ارشاد اسلامی استان با سینما انقلاب قراردادی منعقد نکرده و نه تنها شهرداری حاضر به کوچک‌ترین تبلیغی در سطح شهر نشد، بلکه صدواسیم نیز به بهانه اینکه سینما بخش خصوصی است حاضر نشد این رویداد فرهنگی را تحت پوشش قرار دهد.

این در حالی است که سینما انقلاب تنها به عنوان سالن نمایش هشت روز در اختیار جشنواره فیلم فجر بود و بنده به حدی از بابت پوشش خبری این جشنواره بی‌مهری دیدم که چندان راغب به پذیرش میزبانی در سال آینده نیستم. حمیدی طوایی: با توجه به اینکه برای اکران فیلم‌ها بازسازی سینماها ملاک تشخیص بود و سینما انقلاب زودتر از سینما قدس نسبت به بازسازی اقدام کرد، در نهایت میزبانی به سینما انقلاب رسید. ما در دقیقه ۹۰ و در هشت بهمن‌ماه به ستاد برگزاری جشنواره دعوت شدیم و حتی یک نفر با ما تماس گرفت که برای نحوه برگزاری جشنواره نظری دریافت شود. از سویی برای اداره کل ارشاد اسلامی استان جهت دبیری جشنواره حکمی صادر نشده و به تبع این اداره کل به سینما انقلاب نیز حکمی صادر نکرد.

آنچه برای من در استان اردبیل جای تعجب داشت این بود که در این استان هم‌اندیشی فکری بین مسئولان فرهنگی وجود ندارد. این یک آفت است. نتیجه این ضعف را ما در جشنواره فیلم فجر دیدیم: زمانی که وضعیت تبلیغات جشنواره را دیدم از شهرداری خواهش کردم برای تبلیغ جشنواره اقدام کند که گفتند با محدودیت بودجه مواجه هستیم. این در حالی است که به مدت سه روز نورافشانی خیابان‌ها آن هم برای یک شب با هزینه قابل توجه انجام می‌شد.

وقتی از شهرداری پاسخ نگرفتم به دفتر امور فرهنگی استانداری اردبیل مراجعه کردم که مدیریت دفتر نیز اینطور اذعان کرد که شهرداری پاسخی در این خصوص نمی‌دهد. جشنواره فیلم فجر یک برند سینمایی است و انتظار

سریال مریم مقدس مادر کارهایم است / دوست دارم نقش منفی هم کار کنم

تماشاچی امروزه که بسیار باهوش و فهیم هست و بسیاری از تماشاگران سینما و تئاتر با فیلم های روز دنیا در ارتباطند به همین دلیل به خوبی می توانند بازی خوب از بد را تشخیص دهند.

بازیگری تئاتر به این هم بستگی دارد که در چه سالنی بازی می کنید، بعضی از سالن ها کوچکترند و بعضی سالن ها بزرگتر و بازیگر مجبور هست که در بازی و تَن صدایش تمرکز و اغراق بیشتری داشته باشد، تا افرادی که در آخر سالن نشستند هم به خوبی بازی بازیگر را ببینند و صدایش را به خوبی بشنوند، اما بازی در تصویر این طور نیست یک مقدار کار ظریف تر هست، بخصوص سینما که قرار هست تصویرشان روی پرده بزرگی پخش شود خیلی با ظرافت بیشتری بازی بازیگر دیده می شود و کوچکترین نگاه، پلک زدن و حتی نفس کشیدن بازیگر خیلی دیده می شود و بازی بازیگر باید خیلی عالی و بدون خطا باشد تا با ظرایف خاص خودش به تماشاچی نشان داده شود همان طور که گفتم علاقه ی من بیشتر به بازی در تئاتر است و علتش این هست که احساس می کنم روی صحنه یک مقداری رهاتر هستم تا بازی در تصویر.

***تئاتر داستان یک عذرخواهی از آقای امانوئل که در حال حاضر بازی می کنید چندمین کار تئاتر شما هست؟**

من اولین باری که در تئاتر بازی کردم سال ۷۶ بود، قبل از فیلمبرداری مریم مقدس، من تئاتر آنتیگونه را کار کردم و یک سال هم در تمرین همان کار بودم و چون رشته دانشگاهی خودم هم تئاتر هست تا به حال خیلی کار تئاتر داشتم، و این تئاتر جدید، پنجمین یا ششمین کار تئاتر من هست، قبل از آن هم تئاتر پوست انداختن را در سالن ارغنون داشتم و تئاتر جدید هم که در سالن پاییز اجرا می شود و تا اوایل بهمن هم اجرای آن ادامه دارد.

***در مورد این تئاتر بیشتر بگویید. بازیگرانی که با شما همبازی هستند و درون مایه و قصه آن.**
این تئاتر یک کار فانتزی هست داستان عذرخواهی از آقای امانوئل که از روی یک متن خارجی هست و این کار یک

شبیم قلی خانی بازیگر سینما و تلویزیون از سریال مریم مقدس به عنوان مادر کارهایش یاد می کند و دوست دارد نقش منفی هم بازی کند.

شبیم قلی خانی از ۱۹ آبان در تهران متولد شد، فعالیت بازیگری را در سال ۱۳۷۶ با بازی در تئاتر آنتیگونه در تئاتر شهر تهران آغاز کرد و مورد توجه شهریار بحرانی قرار گرفت و در فیلم سینمایی مریم مقدس به کارگردانی وی درخشید.

او نقش مریم، مادر عیسی مسیح را در این فیلم سینمایی ایفا کرد. او هم چنین در نخستین مجموعه تلویزیونی خود به نام اولین شب آرامش به کارگردانی احمد امینی مورد توجه قرار گرفت.

قلی خانی در سال ۲۰۰۵، نخستین اثر خود به نام «حقیقت یک دست فروش» را که یک فیلم مستند بود، کارگردانی کرد. او تاکنون چندین فیلم مستند و کوتاه و یک فیلم انیمیشن را کارگردانی کرده است و در حدود ۱۶ فیلم سینمایی و هشت مجموعه ی تلویزیونی به ایفای نقش پرداخته است.

در ادامه گفتگوی مهر با این بازیگر را می خوانید.

***از نظر شبیم قلی خانی تفاوت بین بازیگری تئاتر و تلویزیون و سینما در چیست؟ علاقه ی شما بیشتر به کدام حوزه هست؟**

تفاوت اساسی آن این است که وقتی شما کاری را روی صحنه تئاتر انجام می دهید فقط خودتان هستید و تماشاچی شما را از نزدیک و بدون هیچ واسطه ای می بیند و از شروع تا پایان نقش شما را می سنجد و به نظر من بازی در تئاتر بسیار سخت تر است، در سینما و تلویزیون کارگردان می تواند لحظه به لحظه کات بدهد و بازی شما را با استفاده از نورپردازی و زاویه های مختلف تصویربرداری، گریم و لباس، تدوین و تمام این موارد درست تر کند و همین باعث می شود که بازی شما در سینما و تلویزیون خیلی بهتر جلوه داده شود و خیلی از ایرادهای کار شما دیده نشود، اما در تئاتر این موارد وجود ندارد، در تئاتر فقط بازیگر هست و صحنه و

است که به عقیده بنده هیچ ضرورتی برای اکران همزمان فیلم ها وجود ندارد و بهتر بود این هزینه ها به استان ها داده می شد تا برای بهبود سینما صرف شود.

موسوی: یکی از دلایل راهاندازی کمپین آشتی دادن مردم با سینماهای نونوار شده بود که در نظر داریم در سینما قدس و انقلاب برنامه های کمپین دنبال شود. بهبود وضعیت سینماها تأثیر قابل توجهی در افزایش مخاطبان آن ها داشته است.

***چه اقدامی از همین امروز می بایست برای بهبود وضعیت سینمای اردبیل صورت گیرد تا در جشنواره فیلم فجر ۹۶ بسیاری از مشکلات فعلی رفع شده باشد؟**

موسوی: برخی افرادی که در جشنواره فیلم فجر برای فیلم دیدن آمدند ادعا می کردند که اولین بار است سینما می آیند. ما در نظر داریم نیروهای مردمی را بسیج کنیم و هدف کمپین که دو ساعت سینما در هفته برای هر شهروند است نهادینه شود. امیدواریم مسئولان همراهی مان کنند.

حمیدی طوایی: تعامل با سینما دوطرفه است، اینکه بنشینیم انتظار بکشیم دولت یا مردم حلال این مشکل باشند امکان پذیر نیست، سینمای اردبیل نیازمند جریان سازی است. به عنوان مثال آموزش و پرورش از هم اکنون برای دهه های آینده برنامه ریزی کند.

برخی افرادی که در جشنواره فیلم فجر برای فیلم دیدن آمدند ادعا می کردند که اولین بار است سینما می آیند. ما در نظر داریم نیروهای مردمی را بسیج کنیم و هدف کمپین که دو ساعت سینما در هفته برای هر شهروند است نهادینه شود برخی دولتمردان به برنامه های سه روزه علاقه مند هستند در حالی که فرهنگ سازی زمان بر است و باید نه تنها تربیت نسل فعلی بلکه تربیت نسل های آینده مورد توجه قرار گیرد.

شهر شامل سینما، آمفی تئاتر، پارک بازی و بیمارستان و اجتماعات مردمی است اما در خود اردبیل در تمامی این اجتماعات با مشکل مواجه هستیم.

مملی: باید بین نهادهای مسئول همدلی به وجود آید. حتی آموزش کودکان در دستور کار قرار گیرد. در واقع در بطن جریانی که آقای حمیدی طوایی به آن تأکید دارند جشنواره فیلم فجر نیز قرار می گیرد. مزینانی: بنده معتقد به بهبود زیرساخت ها در این استان هستم، مردم باید با بهبود وضعیت سینماها آشنا شوند و گرنه هیچ شهروند اردبیلی ۱۰ هزار تومان پول بلیط را برای صندلی که لباس وی را پاره می کند پرداخت نخواهد کرد.

تجهیز سینماهای فعلی اردبیل تا سال آینده بی شک نتایج مؤثری در جشنواره سال بعد خواهد داشت. از سویی تعامل بین مدیران فرهنگی ضروری و الزامی است. چطور یک رویداد بین المللی بدون حتی یک جلسه همفکری در استانی برگزار می شود. این ها نشان می دهد تعاملات باید بهبود یابد. شهبازی: در جشنواره فیلم فجر ۹۵ به ما بی مهری شد. تا جایی که زبان مادی و معنوی را متحمل شدیم، ما انتظار دستگیری از دستگاه های اجرایی داشتیم، انتظار ما حمایت مدیران و نگاهی نو به سینماها است، همچنان که سینماها در این یک سال با وجود کمبودها تلاش کردند نونوار شده در خدمت شهروندان حاضر شوند.

بعد از خانواده ام و بعد از همسر و فرزندم بازیگری شغل من هست و بعد از خانواده برایم در اولویت قرار دارد، بازیگری برایم مهم است اما به خاطر آن دست به هر کار و هر تصمیمی نمی‌زنم، من اول از هر چیز آرامش خودم و خانواده ام را در اولویت قرار می‌دهم و بعد از آن کارم را.

***با توجه به اینکه زمانی که شما در فیلم مریم مقدس بازی کردید سن کمی داشتید و نوزده ساله بودید چگونه از پس بازی چنین نقش بزرگ و سنگینی برآمدید؟**

کمک و هدایت کارگردان این فیلم آقای شهریار بحرانی که جزو کارگردانان بسیار خوبی هستند اما متأسفانه در سالهای اخیر بسیار کم کار کردند، خیلی تاثیر زیادی داشت من آن موقع در بازیگری کم تجربه بودم و دانشجوی تئاتر بودم ولی تا آن زمان کار تصویر نداشتم و فقط قبل از فیلم مریم مقدس یک مرتبه تئاتر کار کرده بودم و کمک و هدایت آقای بحرانی کمک بسزایی در بازی من داشت، تا بتوانم این نقش را به خوبی بازی کنم و از این بابت بسیار خوشحالم که این نقش ماندگار شد و بعد از ۱۶، ۱۵ سال هنوز تلویزیون این فیلم را پخش می‌کند و مردم آن را تماشا می‌کنند و فیلم مریم مقدس را همچنان دوست دارند.

بازی که بازیگر در یک فیلم یا سریال دارد مجموعه‌ای از موارد مختلف و حاصل کارهای تمام عوامل آن فیلم و سریال هست، کارگردان، طراح صحنه، طراح لباس، فیلمنامه‌ای که وجود دارد، موسیقی فیلم و همین اواخر که این فیلم دوباره پخش میشد من بیشتر توجه به موسیقی فیلم مریم مقدس کردم و دیدم که چقدر موسیقی فیلم تاثیرگذار هست و کمتر در این سالها شاهد چنین موسیقی های مؤثری در سینما و تلویزیون بودیم. همه ی اینها وقتی خوب باشد مسلماً کار بازیگر هم دیده می‌شود ولی اگر هر کدام از اینها دچار مشکل شوند یا در کارشان خوب نباشند کار بازیگر هم کمرنگ می‌شود و دیده نمی‌شود و من بسیار خوشحالم که کارم را از مریم مقدس شروع کردم و با این نقش توانستم در ذهن مخاطب سینما و تلویزیون ماندگار شوم و هنوز هم خیلی از مردم وقتی مرا در خیابان و کوچه و بازار می‌بینند هنوز مرا به اسم مریم مقدس می‌شناسند.

***بعد از اینکه مریم مقدس پخش شد عکس العمل و استقبال مردم و به خصوص مسیحیان در مورد این فیلم چگونه بود؟**

همان سال که فیلم و سریال مریم مقدس پخش شد از طریق برنامه‌ای عوامل این فیلم به کشور لبنان دعوت شدیم، هم مسیحیان و هم مسلمانان کشور لبنان خیلی این کار را دوست داشتند، در ایران هم مسیحیان عزیز بسیار این کار را دوست داشتند و به خاطر دارم این فیلم بعد از اینکه در ایران اکران شد در چندین کشور مختلف دنیا اکران و نمایش داده شد.

قصه مریم مقدس یک قصه جهانی است و تمام ادیان، شخصیت حضرت مریم (س) را دوست دارند، وقتی با فیلم هایی که در جهان در مورد حضرت مریم (س) ساخته شده فیلم مریم مقدس را مقایسه می‌کنیم می‌بینیم که از آنها چیزی کم ندارد و حتی ممکن هست درموردی یک پله هم بالاتر از سایر فیلم‌ها با این مضمون و موضوع باشد.

همبازی شوم و کار کنم.

***کدام نقش را دوست داشتید بازی کنید که هنوز پیش نیامده که آن نقش را بازی کنید؟**
من خیلی از نقش ها را دوست دارم بازی کنم اما بیشتر دوست دارم در تاریخ معاصر خودمان و شخصیت هایی که در تاریخ معاصر کشورمان هستند بازی کنم، مثلاً اولین زن وکیلی که در ایران وجود داشته، اولین زن وزیری که در ایران بوده، خیلی دوست دارم، این دسته از نقش ها را بازی کنم و یکی از نقش هایی که همیشه دوست داشتم آنرا بازی کنم، نقش فروغ فرخزاد هست چون ایشان از زنان شاعر معاصر کشور ما هستند.

***شبیم قلی خانی بیشتر دوست دارد نقش های مثبت را بازی کند؟ قبول دارید که نقش منفی یا حتی خاکستری به چهره معصوم و مهربان شما خیلی نمی‌آید؟**

من اصلاً دوست ندارم بیشتر در نقش مثبت بازی کنم و قبول ندارم که اگر چهره مثبتی دارم فقط باید نقش مثبت بازی کنم و دوست دارم به عنوان بازیگر هر نقشی را بازی کنم، چه نقش مثبت و چه نقش منفی، تا بتوانم این طور بازیگری خودم را در نقش های مختلف و متفاوت نشان دهم و شاید خیلی از کارگردان ها چنین ریسکی نکنند و کسی که چهره مثبتی دارد معمولاً به او نقش منفی نمی‌دهند، ولی من برای شخص خودم خیلی دوست دارم که این اتفاق بیفتد و نقش منفی هم بازی کنم، آن وقت هست که مردم می‌توانند در مورد بازیگری من قضاوت کنند که من درنقش منفی چگونه هستم، چون در نقش مثبت که چهره ام به من کمک می‌کند و شاید در ایفای نقش مثبت کار زیاده‌عجیبی نمی‌کنم.

***شبیم قلی خانی این آرامش و معصومیت چهره و رفتار و اخلاقش را از کجا دارد؟**

آرامشی که در چهره ی من وجود دارد و البته شما به من لطف داشتید که این سوال را پرسیدید یک چیز خدادادی هست و امیدوارم که این آرامش و هدیه‌ای که خداوند به من داده را بتوانم حفظ کنم و آرامشم را از دست ندهم، چه آرامش چهره و چه آرامش اخلاقی خودم را همیشه حفظ کنم ولی به هر حال من هم مثل خیلی از آدم ها مواقعی عصبانی می‌شوم و آرامش خودم را از دست می‌دهم اما همیشه سعی می‌کنم که ناراحتی و عصبانیت را کنترل کنم.

***چقدر بازیگری در زندگی شما برایتان در اولویت قرار دارد؟**

مقدار طنز هست و نقش من هم نقش متفاوتی هست.

بازیگران دیگر این تئاتر خانم سیماتی‌انداز، آقای سام قریبیان، خودم، خانم مارال فرجاد، آقای ناصر عاشوری، آقای قیس سپهری و یک سری از بازیگران جوانی که در صحنه هستند، درونمایه این کار یک کار فانتزی و یک مقداری هم طنز هست و در جاهایی موزیکال می‌شود که برای تماشاجی کار جذاب و جالبی است و فکر می‌کنم که در کارهای تئاتری کار جدیدی است.

*** آیا قصد دارید به همراه گروه برای اجرای این تئاتر به شهرهایی همچون شیراز بیایید؟**

خیلی دوست داریم این اتفاق بیفتد اتفاقا تهیه کننده ما هم بسیار دوست دارد که این تئاتر در شیراز و اصفهان روی صحنه برود، که اگر این اتفاق بیفتد بسیار موجب خوشحالی ما می‌شود.

***کدام از کارهای خودتان را بیشتر از همه دوست دارید و به نظر خودتان کدام کارتان مادر کارهای دیگر شماست؟**

من فیلم و سریال مریم مقدس را مادر تمام کارهایم می‌دانم و این کار را از همه بیشتر دوست دارم به این علت که شروع کارم با این نقش بود و نقشی هست که همیشه برای من قابل احترام و بسیار ارزشمند هست، مریم مقدس را مادر همه کارهای خودم می‌دانم و خیلی خوشحالم که با این کار شروع کردم.

***کار در تلویزیون را بیشتر می‌پسندید یا سینما و تئاتر را؟**

برای من خیلی فرق نمی‌کند من می‌گویم نقش باید در یک کار خوب و تاثیرگذار باشد، مثلاً همین نقشی که در سریال هشت و نیم دقیقه بازی کردم و اخیراً پخش شد و من خیلی خوشحال بودم که نقشی را در این سریال بازی کردم که برای خیلی ها الگو بود و بعد از اینکه این سریال پخش شد خیلی از خانم ها برای من پیام می‌داشتند و می‌گفتن که ما خیلی از نقش یکتا در این سریال یاد گرفتیم و این موضوع برای خود من هم خیلی مهم بود، که نقشی را بازی می‌کنم حتی اگر ذره‌ای بتواند به مخاطبان من مواردی را بیاموزد و این برای من بسیار خوشحال کننده بود و خوشبختانه نقش یکتا در سریال هشت و نیم دقیقه همچین حالتی را داشت.

***تا حالا دوست داشته اید با کدام از بازیگران همبازی شوید که هنوز این اتفاق نیفتاده؟**

من دوست داشتم با تمام بزرگانی که در عرصه بازیگری پیشکسوت من هستند همبازی شوم، که خدا را شکر با خیلی از این بزرگان همبازی بودم و با بعضی از این عزیزان هم هنوز نشده که همبازی شوم، مثلاً دوست داشتم با استاد انتظامی و جناب رضا کیانیان و آقای پرویز پرستویی همبازی شوم اما هنوز نشده است.

در بین خانم ها دوست داشتم با خانم معتمدآریا همبازی شوم که این اتفاق چند سال پیش افتاد اما متأسفانه این فیلم توقیف شد، دوست داشتم با خانم رؤیا تیموریان همبازی باشم که خوشبختانه این اتفاق در اولین کارم مریم مقدس پیش آمد و با خیلی از پیشکسوتان دوست دارم که

دستان اصفهان از دستاوردهای جشنواره فجر تهی ماند / خاموشی چراغ سینما

امسال دستان اصفهان از دستاوردهای جشنواره فجر به منظور رونق بخشیدن به سینماهای سرد این روزهای کشور تهی بود و این امر حاصل اختلافات مسئولان در ارتباط با برگزاری این جشنواره است.

فاطمه کازرونی

با توجه به کیفیت پایین بسیاری از فیلم‌هایی سینمایی تولید شده در کشور در طول سال، به طور معمول جشنواره فجر در سامان بخشیدن به این وضعیت می‌تواند بسیار کمک کننده باشد چراکه از سویی کارگردانان سعی می‌کنند بهترین فیلم‌های خود را برای اکران در این جشنواره آماده کنند و از سوی دیگر نیز شور و نشاط حاصل از برگزاری این جشنواره سال‌های سینمایی را به ویژه در شهرستان‌ها در طول روزهای برگزاری جشنواره گرم می‌کند.

رونق حاصل از جشنواره فجر در هر شهرستان، همچنین در استقبال از فیلم‌های سینمایی در طول سال نیز بسیار تأثیر گذار است؛ در واقع به عقیده کارشناسان استقبال مردمی از هر فیلم جشنواره فجر در شهرستان‌ها جدای از حرف و حدیث‌های جانبی در ارتباط با قوت و ضعف فیلم، در گرم کردن سینماهای کشور تأثیر دارد این در حالی است که در جشنواره فجر اصفهان در سال جاری به جز یکی دو مورد، اکران فیلم‌های خوبی را شاهد نبودیم.

در این ارتباط شیما اسداللهی، کارشناس سینما و تلویزیون به مهر می‌گوید: هر فیلم خوبی که در جشنواره فجر در شهرستان‌ها اکران شود در طول سال نیز مورد استقبال قرار می‌گیرد و این استقبال جدای از معروفیت فیلم در کشور است.

اختلاف مسئولان امکان راینی برای دریافت فیلم‌های خوب را از اصفهان سلب کرد

وی با بیان اینکه امسال فیلم‌های خوبی در جشنواره فجر اصفهان به نمایش درنیا آمد، افزود: در واقع اختلاف‌های مسئولان که تا یک روز پیش از برگزاری مراسم ادامه داشت امکان راینی برای دریافت فیلم‌های خوب را از اصفهان سلب کرد.

این کارشناس سینما و تلویزیون با بیان اینکه اغلب فیلم‌های جشنواره فجر در اصفهان پایانی تلخ داشت، تصریح کرد: پایان تلخ یک فیلم به معنای بد بودن ساختار و یا محتوای فیلم نیست اما دو نکته را در خود نهفته دارد.

وی اضافه کرد: باید به این نکته اشاره کنیم که در دهه ۶۰ و ۷۰ دیدگاهی در میان کارگردان ایرانی ترویج داشت که فیلمی را می‌توان شاهکار دانست که پایانی تلخ و غافلگیرانه داشته باشد.

اسداللهی با اشاره به اینکه این دیدگاه به اندیشه‌های غربی در پنج یا شش دهه قبل دنیا برمی‌گردد، ابراز داشت: اکنون این دیدگاه در دنیا به نوعی دچار تحول شده است که کارگردان در فیلمی بسیار ترازیک و تلخ که در تمام مدت پخش موجب گریه مخاطب باشد همواره رزنه‌ای از امید را باقی می‌گذارد به گونه‌ای که پس از پایان یک فیلم بسیار غمگینانه، مخاطب در درون خود احساس خوبی دارد.

هنوز دیدگاه‌های دهه شصتی در ارتباط با پایان تلخ فیلم‌ها در کشور رونق دارد

وی اضافه کرد: این در حالی است که هنوز که هنوز است دیدگاه دهه ۶۰ در فیلم‌های سینمایی ما موج می‌زند و

برخی فیلم‌ها به نوعی با تلخی به پایان می‌رسند که دنیا برای شخصیت فیلم به اتمام می‌رسد و وی هیچ راه گریزی در زندگی ندارد.

این کارشناس سینما و تلویزیون با اشاره به اینکه این مطلب در دین و آیین ما رد شده است، تأکید کرد: جای این سوال از کارگردانان وجود دارد که چرا به جای اینکه فیلم‌های ما مروج این مطلب باشند که تا زمانی که امید به خداوند هست راهی برای زندگی وجود دارد فیلم‌های غربی مروج این مطلب شده‌اند.

وی اضافه کرد: در بسته فیلم‌هایی که سهم اصفهان بود چند فیلم از جمله یک روز بخصوص، فصل نرگس و دعوت نامه مضمون پیوند اعضا را داشتند که با وجود مضمون غمگین دارای ساختار و موضوع خوبی بودند.

استقبال مخاطبان اصفهانی از فیلم‌های دو روز پایانی جشنواره

گرچه تا روز ششم برگزاری جشنواره فجر در اصفهان، حتی یک سوم صندلی‌های سینما نیز پر نشده بود اما فیلم ماجرای نیم روز با توجه به معروفیت کارگردان خود در ساخت فیلم‌های مطرحی همچون ایستاده در غبار توانست سینماهای اصفهان را انباشته از جمعیت سازد به نوعی که صف حضور در سینما تا ده‌ها متر از دوطرف طرف سینما ساحل ادامه داشت؛ این روند گرچه با استقبالی کمتر برای فیلم‌های «خوب، بد، جلف» و «آیدا و سارا نیز با تکرار شد اما این استقبال برای دو فیلم مذکور دلیل دیگری داشت.

مزه تلخ فیلم‌های جشنواره ۳۵ در اصفهان

زهره موسوی یکی از مخاطبان فیلم‌های جشنواره فجر که دو روز پس از جشنواره فجر برای مشاهده فیلم «چهار اصفهانی در بغداد» به سینما سپاهان آمده است به مهر می‌گوید: امروز با خانواده برای دیدن فیلم چهار اصفهانی در بغداد آمدم شاید مزه تلخ فیلم‌های جشنواره فجر از وجودم خارج شود.

وی با بیان اینکه از کودکی علاقه بسیاری به فیلم و سینما داشته است هر ساله برای تماشای اغلب فیلم‌های جشنواره فجر به سینما می‌رود، گفت: حدود شش یا هفت سال پیش که جشنواره به اصفهان آمد بیش از ۳۰ تا چهل فیلم به نمایش درمی‌آمد و افتتاحیه و اختتامیه برای جشنواره را شاهد بودیم که بر رونق جشنواره می‌افزود.

این شهروند اصفهانی مخاطب جشنواره فجر تأکید کرد: امسال من فیلم‌های دو روز اول جشنواره را از دست دادم چراکه مسئولان تکلیف خود را نمی‌دانستند و تا لحظه آخر برگزاری جشنواره گویی با یکدیگر اختلاف داشتند.

وی با انتقاد از تعداد فیلم‌های اکران شده در اصفهان گفت: شهرهای کوچک مجاور اصفهان که روزی جزو استان ما بودند امسال ۲۴ فیلم بر پرده اکران داشتند در حالیکه روند اکران جشنواره اصفهان آن هم با کلی منت مسئولان به جایی رسید که تنها ۱۶ فیلم در سینماهای اکران شد.

موسوی تأکید کرد: از سویی فیلم‌های به نمایش درآمده بسیار ضعیف بود و با اینکه اصفهانی‌ها از فیلم خوب بد جلف استقبال کردند اما به نظر من این فیلم حرفی برای گفتن نداشت، نیمه‌مازندرانی مخاطب دیگری است که در کنار سینما حضور دارد.

سینماهای اصفهان در ایام جشنواره فجر خالی از جمعیت بود

وی که هشت فیلم از جشنواره فجر را مشاهده کرده است به مهر می‌گوید: سینماهای اصفهان در ایام جشنواره فجر خالی از جمعیت بود و تنها در دو روز پایانی که فیلم‌های ماجرای نیم روز و خوب بد جلف به نمایش درآمد صندلی خالی در سینما باقی نماند.

احساس پوچ مخاطبان پس از فیلم «خوب، بد، جلف»

وی افزود: من فیلم ارزشی مانند ماجرای نیم روز را از خوب، بد جلف جدا می‌دانم چراکه فیلم مهدویان از نظر ساخت، فیلمنامه بسیار زیبا و طراحی لباس این فیلم به نظر من به نوعی شگفت‌انگیز و بسیار خوب فضای سال ۶۰ را تداعی می‌کند.

«خوب، بد، جلف» فیلمی بود که در تمام مدت مخاطب را می‌خندانند اما در نهایت هیچ چیز برای تماشاگران باقی نمی‌گذارد و مخاطب با احساس پوچی سینما را ترک می‌کند.

اسداللهی در این ارتباط می‌گوید: سه فیلم در جشنواره فجر امسال مورد استقبال مخاطبان قرار گرفت که شامل فیلم‌های ماجرای نیم روز به کارگردانی مهدویان، «خوب، بد، جلف» به کارگردانی پیمان قاسم خانی و سارا و آیدا به کارگردانی مازیار میری است.

البسه محلی؛ نمادهایی از فرهنگ آذربایجان که نیازمند به روزرسانی اند

پنهان را مهمترین دلیل آن عنوان می کند و می گوید: وقتی شما به عنوان یک خریدار در بازار با طرح ها و مدهایی روبرو می شوی که مهمترین بخش ویرترین را به خود اختصاص داده اند و از سوی دیگر همین طرح ها و مدها را بر تن افراد مشهور و کسانی که در رسانه ها حضور دارند، می بینید، بالطبع بدنیاال خرید چنین لباس هایی خواهید بود تا لباس های مربوط به چند دهه قبل، حتی اگر طرح ها و جلوه های بهتری داشته باشند.

مهدی تقی زاده همین مولفه را در رویکرد و جهت گیری تولید کنندگان و فروشندهان لباس نیز موثر می داند و می افزاید: من فروشنده نیز در وهله اول به دنبال سود بیشتر هستم و کاملاً طبیعی است جنسی را در معرض دید مشتری قرار دهم که فروش بیشتری دارد و ذائقه عمومی نیز به استفاده از آن گرایش دارد، ذائقه ای که اکنون از طریق تبلیغات ماهواره ای، شبکه های اجتماعی و فضای مجازی و حتی رسانه های داخلی برای استفاده از یک نوع پوشش خاص تحریک می شود.

وی در مورد رغبت تولید کنندگان و فروشندهان لباس به عرضه البسه های محلی نیز معتقد است: متأسفانه این نوع از لباس ها از قافله مد عقب مانده اند و اگر کسی به دنبال استفاده از آنهاست، مطمئناً برای خرید آنها در مراکز تجاری و فروش لباس مرکزی و بنام شهر توفیقی نخواهد داشت و شاید در بازارهای سنتی بتواند تک و توک لباسی از این دست بیابد که بیشتر در میان اهالی روستاها و مناطق حاشیه ای و عشایر رواج دارد. هر چند که به تدریج استفاده از این لباس ها در بین این افراد نیز در حال کاهش است و همین موارد کافی است تا عرضه چنین لباس هایی برای تولید کننده و فروشنده نیز جذابی نباشد.

لباس های محلی توان رقابت با هموعان وارداتی را ندارند

البته در این بین خریداران لباس نیز نظرات متفاوتی در خصوص لباس های محلی دارند به طوری که یکی از بانوان تبریزی مبنی بر بی رغبتی عمومی نسبت به

لباس های محلی آذربایجان شرقی در حالی به دست فراموشی سپرده می شوند که یکی از نمادهای فرهنگی منطقه بوده و حتی می توانند به عنوان یکی از ظرفیت های ویژه گردشگری مورد توجه قرار گیرند.

حسن عبدالهی

کافی است یکی دو ساعت در خیابان های تبریز قدم بزنید تا تمام طرح ها و مدل های لباس را برای چند بار مرور کنی، طراحی و مدل هایی که همه از نوعی ابتلا به تکرار رنج می برند و بیشتر آنها عاریت گرفته از فرهنگ های غربی و غیر بومی هستند و در خوشبینانه ترین حالت تقلیدی داخلی از مدها و طراحی های خارجی هستند.

این در حالی است که از دیرباز لباس و پوشش های آذری بویژه در مناطق روستایی و محلی، به دلیل تنوع در رنگ و طرح به عنوان یک مشخصه فرهنگی این منطقه محسوب می شده و حال باید پرسید چه اتفاقی رخ داده که این تنوع و غنای طرح و رنگ در البسه محلی جای خود را به مانتوهای جلو باز و شلوارهای جین پاره پاره ای داده که بنام اجناس ترک و امثال آن در کارگاها و خیاطی های گوشه کنار شهر تولید و در ویرترین های شیک مراکز تجاری عرضه می شوند، ویرترین هایی که در آنها جایی برای لباس های رنگین و شاد و البته متناسب با فرهنگ مردم این خطه وجود ندارد و در این میان بی تمایلی به تولید لباس های محلی و کم توجهی رسانه ها به تبلیغ و اشاعه این نوع از البسه همه از مواردی هستند که ذهن را به سمت یک سؤال سوق می دهند: به راستی گره کار کجاست که این المان های فرهنگی مسیر نسبان را در پیش گرفته اند.

لباس های محلی از قافله مد عقب مانده اند

این سؤالی است که در وهله اول پاسخ آن را از یکی از تولید کنندگان و فروشندهان لباس در تبریز جویا می شویم و وی اشباع بازار با طرح های خارجی و البته تبلیغات گسترده پیدا و

فیلم مهدویان پایانی تلخ دارد اما مخاطب با احساس شمع سینما را ترک می کند

در این میان فیلم مهدویان از جمله فیلم هایی است که گرچه پایان تلخی دارد اما مخاطب با احساس شمع و شور سینما را ترک می کند چراکه فیلم علاوه بر ساختار مناسب همانا مفهوم امید را در خود دارد ضمن اینکه به خوبی اتفاقات سال ۶۰ را به تصویر کشیده است.

دلیل استقبال از فیلم «خوب، بد، جلف» تنها در خنده دار بودن آن خلاصه می شود به نوعی که مخاطبان خسته از فیلم های تلخ جشنواره به سینما می آیند تا ساعتی شاد باشند گرچه شاید با همان احساس خوب ماجرای نیم روز سینما را ترک نکنند.

آیدا و سارا آخرین فیلمی است که در جشنواره فجر به نمایش درآمد از این رو مخاطبان اصفهانی که به دلیل تلیفات نامناسب در روزهای پایانی جشنواره متوجه برگزاری جشنواره فجر در اصفهان نشده اند به سینما می آیند تا جشنواره را به طور کامل از دست ندهند درحالیکه این فیلم نیز داستانی نو را در بر ندارد.

آیدا و سارا گرچه به نوعی پیروزی وجدان بر منافع شخصی را حتی با وجود ایجاد سخت ترین شرایط به نمایش می گذارد اما شخصیت اصلی فیلم با این کار همه داشته های خود را از دست می دهد و نه از سوی قانون و نه مردم جایی برای این فرد که زندگی شاد خود را فدای وجدان کرده است دریافت نمی کند که البته تلنگری در نوع عملکرد ما محسوب می شود اما فیلم موجب احساس سرخوردگی مخاطب می شود.

اختلافات مسئولان امکان درآمدزایی سینمایی را از پایتخت فرهنگی جهان اسلام گرفت

امسال جشنواره فجر توانست کمبود فیلم های پرمخاطب در طول سال گذشته را برای سینمای اصفهان جبران کند.

در واقع سینماهای اصفهان در طول سال گذشته چندان استقبالی از فیلم های جشنواره ای و غیرجشنواره ای نداشت و برخی فیلم های معروف مانند هفت ماهگی و نفس تنها یک هفته بر پرده سینما باقی بودند.

گرچه مسئولان این امر را ناشی از کمبود سینما در اصفهان و تلاش برای اکران تمام فیلم ها می دانند اما استقبال چندان نیز از سوی مخاطبان از این فیلم ها شاهد نبودیم.

امید می رود در طول سال آینده با اکران فیلم های شاخص سی و پنجمین جشنواره فجر که در روزهای بهمن ماه ۹۵ جالی خالی آن ها در اصفهان محسوس بود، شاهد رونق سینماهای اصفهان باشیم گرچه هیچ گاه اکران این فیلم ها جای خالی آنها را در پر رونق ترین زمان سینماهای اصفهان پر نخواهد کرد.

در واقع اختلافات مسئولان برای برگزاری جشنواره فجر در اصفهان که تا لحظه آخر و حتی در زمان اکران فیلم های جشنواره فجر با کنایه های مختلف به یکدیگر ادامه داشت گریبان خود آنها و امکان درآمدزایی سینمایی را از پایتخت فرهنگی جهان اسلام را گرفت.

بلند مدت موجب پیشرفت هنر صنعت لباس های محلی شود و خاطر نشان می کند: البته نکته مهم اینجاست که تحقق چنین مهمی نیازمند ایجاد فرهنگ و نگاه هنری در بین مردم و تولیدکنندگان و فعالان و دست اندرکاران حوزه لباس های محلی است.

این هنرمند باتیک کار تبریزی در پایان می گوید: متأسفانه در رسانه هایی چون صدا و سیما نیز چندان به این موضوع پرداخته نمی شود و از سویی نیز برخی مفاهیم در گذر زمان از بین می روند و برای مثال همان گونه که در دو نسل بعد، واژه عمه و عمو چندان قابل لمس نخواهد بود، در مورد لباس های محلی نیز اگر حرکت و روند فعلی ادامه داشته باشد، همین موضوع می تواند رخ دهد و فرهنگ نهان در این لباس ها نیز به عنوان یکی از المان های فرهنگ بومی محکوم به نابودی خواهد بود.

در پایان باید به این نکته اشاره کرد که تبریز در سال ۲۰۱۸ پایتخت گردشگری جهان اسلام خواهد بود و چنین رویدادهایی می توانند ظرفیتی بالقوه برای احیا و باز معرفی المان هایی فرهنگی چون لباس های محلی باشند، موضوعی که بالفعل شدن آن نیازمند برنامه ریزی های اساسی از سوی دست اندرکاران، پای کار آمدن فعالان صنعت پوشاک و نیز ایجاد فرهنگ مصرف و استفاده البسه های محلی است. مواردی که همه آنها را می توان نمونه هایی از رویکرد مقاومتی مورد نیاز جامعه در حوزه های فرهنگی، اجتماعی و البته اقتصادی قلمداد کرد.

توهم به سر می برند به این معنی که برای مثال در سال های ابتدایی ورود هنر گرافیک به ایران همه افتخار می کردند که گرافیک دیزاینر باشند و هیچ اسلوب و معیاری در خصوص تعیین و یا اعطای چنین جایگاه و عنوانی نیز وجود ندارد.

وی که تحصیلات عالیه در حوزه طراحی لباس را گذرانده و در حوزه طراحی و تولید لباس نیز برندی با عنوان «ژینور» را نیز به ثبت رسانده، در تشریح این نظر می گوید: کم لطفی خود طراحان نیز در این موضوع دخیل است و نمونه آن را در لباس های فرم المپیک شاهد بودیم که ابتدا لباسی با ایرادات فراوان رونمایی شد و سپس در مدتی کوتاه پس از کنار گذاشتن طرح اولیه، بلافاصله طرحی دیگر ارائه شد که در هیچ جای دنیا چنین چیزی ممکن نیست.

نوری زاده نمود بی سر و سامانی حوزه طراحی لباس را در خصوص البسه محلی بیشتر می داند و می افزاید: متأسفانه بسیاری از افراد بدون علم و آگاهی وارد این حوزه شده اند و از سوی دیگر در ایران تولید کننده ها و فروشندگان نیز بطور کلی بدلیل عدم اعتماد به نفس و نبود روحیه ریسک پذیری چندان به تولید و عرضه لباس های محلی اقبال ندارند و به همین دلیل حتی من به عنوان یک تولیدکننده و فروشنده لباس ترجیح خواهیم داد طرح های پذیرفته شده ولو خارجی را استفاده کنم تا به دنبال ابداع و نوآوری در لباس های محلی باشم.

وی افزایش تعداد مزون های لباس را نیز نیمه پر لیوان در این حوزه می داند و معتقد است که این امر می تواند در

استفاده از این نوع پوشش می گوید: نباید انتظار داشته باشید که دختر یا پسر جوان امروزی که مدام با گروه های اجتماعی و محتوای این فضاها درگیر است و هر روز یک مد و طرح جدید را می بیند، نسبت به استفاده از لباس هایی که مرتبط به سال ها قبل است، علاقه ای نشان دهد.

وی در ادامه می افزاید: در این میان عده کثیری از طراحان نیز با الهام از طرح های غریبومی بدون در نظر گرفتن طرح ها و نقوش مربوط به هر منطقه ناگاهانه سعی در رواج فرهنگ غربی دارند و با استفاده از ابزار تبلیغات و همچنین ارزان بودن برخی انواع لباس ها مانند مانتوهای مد شده امروزی بین دختران جوان، در مقایسه با هزینه پارچه و دوخت لباس های محلی ارزان قیمت مردم را ترغیب به خرید لباس های وارداتی کیلویی می کنند.

این زن جوان تاکید می کند: بی توجهی رسانه هایی چون صدا و سیما به تبلیغ لباس های محلی و جای خالی این نوع پوشش ها در برنامه های تلویزیون، تغییر مولفه های مد، تمایل جوانان به طرح های غربی، اولویت سود و نفع مالی در مقابل طرح و تنوع البسه برای تولیدکنندگان و فروشندگان و وارد شدن لباس های چینی و ترکی ارزان قیمت همه دست به دست هم می دهند تا شما کمتر اثری از لباس های محلی در زندگی امروز ببینید.

لباس های محلی و استفاده از طرح های تکراری که محکوم به زوال هستند

وقتی از این بانوی تبریزی در مورد رغبت خود برای استفاده از لباس های محلی متناسب با مد روز می پرسیم، وی کاملاً از آن استقبال می کند، موضوعی که هنرمند باتیک کار و طراح لباس تبریزی نیز بر آن تاکید دارد و می گوید: ظرفیت فوق العاده بالایی برای پذیرش و استفاده از لباس های محلی بین مردم آذربایجان شرقی و حتی سایر نقاط کشور نیز وجود دارد البته اگر بتوانیم نمادها و المان های تاریخی و فرهنگی خود را به روز و متناسب با شرایط فعلی ارائه کنیم زیرا سال هاست همان طرح و کارهای تکراری که با زمان خود همسویی ندارد، ارائه می شوند و چنین طرح هایی محکوم به زوال هستند.

علی نوری زاده می افزاید: چگونه می شود که برندهای بنام از طرح های مساجد ایران و تبریز الگو برداری می کنند و با بهره گیری از آنها تولیدات جدید ارائه می کنند و ما نمی توانیم با رعایت همان المان ها و الگوهای پذیرفته شده با زندگی مدرن و شهری لباس های محلی خود را ارائه کنیم و در این بین دستاویز کردن بهانه هایی چون تهرانیزه شدن پوشش ها و تاثیر رسانه ملی در تکرار طرح ها را نیز نمی پذیرم و معتقد متأسفانه طراحان ایرانی در نوعی

روزگار سیاه «مبارک» و «شمشادخان»

هنر نمایشی سیاهبازی دیگر رونق گذشته را ندارد و مبارک و شمشادخان نیز حال و روزشان خوش نیست.

علیرضا نوری کجوریان

مازندران با پیشینه تمدنی کهن میزبان بازمانده‌ها و هنرمندانی است که کلید هنر سیاهبازی کشور در دست آنان است و اگرچه هنر سیاهبازی و نمایش‌های سنتی روزهای ناخوشی را سپری می‌کند اما برپایی سومین جشنواره ملی سیاهبازی، روزنه امیدی فراسوی پویایی و رونق دوباره این هنر روبه فراموشی باز می‌کند.

اولین جشنواره هنر سیاهبازی هشت سال قبل و با مدد پیر سیاهبازی کشور سعدی افشار و محمد جونیان در مازندران برگزار شده بود، دومین جشنواره سال قبل و اکنون دوباره پیشکسوتان این هنر دورهم جمع شدند تا شمع روبه خاموشی هنر سیاهبازی را برافروزند.

هفت گروه نمایشی از ۶ استان کشور شامل گلستان، همدان، یزد، زنجان، سمنان و تهران برای حضور در این جشنواره ملی معرفی شدند که طی مدت ۴ روزه رقابت خواهند پرداخت و منتخبین این جشنواره هم به جشنواره سراسری و بین‌المللی نمایش‌های آئینی و سنتی کشور که در تهران برگزار می‌شوند از سوی این دبیرخانه معرفی خواهند شد.

عطاءاله صفرپور که بیش از ۶۰ سال در حوزه کارهای نمایشی فعالیت دارد و در سومین جشنواره سراسری سیاهبازی با نمایش نبات و روبان شرکت کرده است می‌گوید: ۵۰ سال از ۶۲ سال سابقه نمایشی‌ام را به کار سیاهبازی مشغول بوده‌ام و با مرحوم یوسفی و سعدی افشار نیز همکاری داشته‌ام.

بازیگر نقش شمشادخان و مبارک بابیان اینکه سیاه با زبان طنز مسائل و مشکلات جامعه را مطرح می‌کند می‌گوید: مردم با زبان طنز بهتر مسائل جامعه را درک می‌کنند و سیاه نمایش درواقع شخصی عالم است که همه چیز را می‌داند و در دوران قدیم، سیاه تنها کسی بود که با نیش و کنایه حرف‌های مردم را منتقل می‌کرد.

دنبال خنده نیستیم

صفرپور با گلایه از این نمایش‌های سیاهبازی رواج و رونق گذشته را ندارد، عنوان کرد: بخشی از آن به این

نمی‌شود بلکه هزینه‌های تولید نمایش نیز افزایش یافته است.

وی با اشاره به تمایل کم مخاطب از نمایش به‌ویژه نمایش سنتی اظهار داشت: با توجه به گسترش سبک‌های هنری و نفوذ سبک‌های غربی در کشور، کارهای گذشته و سنتی تحت تأثیر قرار می‌گیرند اما وزارت ارشاد و مرکز هنرهای نمایشی نیز تاکنون توجه‌ای به کارهای نمایشی آیینی نداشته است.

محمد جونیان دبیر جشنواره سراسری نمایش‌های سیاهبازی کشور نیز برگزاری جشنواره را اقدامی مثبت برای احیای هنر سیاهبازی برشمرد و درباره دلایل عدم حضور هنرمندان و آثار استان در این جشنواره گفت: کارهایی که از مازندران انتخاب نشدند به‌عنوان مبهمان جشنواره دعوت شدند تا کارهای برگزیده را تماشا کنند و در کلاس‌های شرکت کنند.

وی اظهار داشت: یکی از کارهای مثبت این است که منتخبان جشنواره را به جشنواره بین‌المللی نمایشی آیینی سنتی در کشور معرفی می‌کنیم که از امتیازات جشنواره است.

علیرضا مویدی کارگردان نمایش عروسک‌ها هم عاشق می‌شوند از سمنان نیز درباره مهجوریت نمایش‌های سیاهبازی یادآور شد: باوجود اینترنت و پیشرفت رسانه‌ها، مردم از هنر سیاهبازی دور شده‌اند درحالی‌که سیاه از جنس مردم است و در کارهای سیاهبازی به دغدغه‌های مردم پرداخته می‌شود.

وی خواستار حمایت مسئولان امر از هنر سیاهبازی و هنرمندان این رشته شد.

نمایش عروسک‌ها عاشق می‌شوند به نویسندگی حسین ناظمیان و کارگردانی علیرضا مویدی از استان سمنان، نمایش نبات و روبان به نویسندگی مجتبی طالبی و کارگردانی عطاءالله صفرپور از گلستان، نمایش گل خندون و علی مردان خان به نویسندگی نیاز اسماعیل‌پور و کارگردانی محمود اطهر از همدان، نمایش افاده‌ها طبق به نویسندگی داود فتحعلی بیگی و کارگردانی علی‌اکبر زارع از زنجان و نمایش نعیم و نعم به نویسندگی داود فتحعلی بیگی و کارگردانی مریم بهاری از زنجان، نمایش‌های طیب اجباری اقتباسی از مولیر و کارگردانی سعید شهریار از یزد و کل عنایت به نویسندگی و کارگردانی جواد انصافی از تهران در این جشنواره به روی صحنه می‌روند.

در این جشنواره که بیش از ۱۵۰ هنرمند جوان و پیشکسوت از استان‌های مختلف و کارگردانان و بازیگران جوان حضور دارند، ۴۷ اثر نمایشی از ۲۰ استان و ۲۷ شهرستان کشور به دبیرخانه دائمی جشنواره در مازندران ارسال شد.

دلیل است که ما همواره دنبال گریه بوده‌ایم درحالی‌که «سیاه» آدمی است که با زبان طنز مسائل را مطرح می‌کند و برای رونق این گونه آثار باید مسئولان حمایت و نسبت به برگزاری کلاس‌های آموزشی اقدام کنند.

وی برگزاری جشنواره نمایش‌های سنتی را سبب احیای هنر سیاهبازی دانست و گفت: در حال حاضر سیاهبازی تبدیل به جنگ شده، درحالی‌که از یک سیر نمایشی برخوردار است.

محمود حکمتی اطهر سرپرست و کارگردان نمایشی سیاهبازی همدان که در سومین دوره جشنواره سیاهبازی شرکت کرده است می‌گوید: سیاهبازی یکی از سبک‌های قدیمی و سنتی نمایش در ایران است و متأسفانه با باوجود آمدن سبک‌های جدید نمایشی در کشورهای غرب و اروپا و نفوذ آن به کشور، کارهای سیاهبازی مهجور شده و از رونق افتاده است.

وی برگزاری جشنواره سیاهبازی را اقدام شایسته و پسندهای دانست که سبب توجه به کارهای سنتی می‌شود و گفت: ارسال ۴۷ اثر از سراسر کشور به جشنواره سیاهبازی نشان‌دهنده آن است که کارهای سنتی و آیینی نیز در حال بازگشت به فرهنگ جامعه است.

این کارگردان تأثیر با عنوان اینکه قبلاً بودجه‌ای برای کارهای نمایشی اختصاص داده می‌شد، افزود: اکنون بیشترین مشکل اقتصادی است و نه تنها کمک نمی‌شود بلکه هزینه‌های تولید نمایش نیز افزایش یافته است. اکنون بیشترین مشکل اقتصادی است و نه تنها کمک

MEHR NEWSAGENCY
Photo: Amir Ali Razzaghi

واگویی و اماندگی نسلی نو/تئاتر اردبیل در مرحله پوست اندازی است

نمایش حرف مقابل صحنه در روی صحنه

عباس پور تأکید کرد: بر خلاف گذشته حضور بانوان در نمایش‌های خود استان اردبیل بهبود یافته و عملاً بازیگران نشان داده‌اند که پتانسیل‌های قابل توجهی در بین بانوان وجود دارد.

وی به یاد دارد که زمانی در یکی از نمایش‌ها به دلیل نبود بازیگر زن، نقش وی به یک بازیگر مرد داده شده بود. این بازیگر تئاتر تأکید کرد: امروز با فعالیت برخی گروه‌های نمایش از جمله گروه تئاتر عنوان بازیگران زن بسیاری روی صحنه توانمندی خود را اثبات کرده‌اند.

به گفته عباس پور چه در جمع تماشاگران و چه در جمع مسئولان از فعالیت بانوان در تئاتر حمایت می‌شود اما لازم است این حمایت‌ها بهبود یابد.

به تعبیر این بازیگر در واقع در صحنه‌های نمایش می‌توان دغدغه‌ها، مشکلات و ضرورت‌ها را طرح کرد و زمانی که نسبت برابری برای زنان و مردان روی صحنه وجود دارد، دغدغه‌ها نیز به نسبت برابر طرح می‌شود.

این ادعا را می‌توان از بازی عباس پور در نقش مینو، زنی که مدام در التهاب حل مشکلاتی که خود مقصر آن نیست مشاهده کرد.

مینو در طول و عرض صحنه می‌رود و برمی‌گردد و در آمدن و رفتن‌ها سعی در پاسخ دادن به سوالات بی‌پاسخ خود و دریافت واقعیت‌ها دارد.

مهران، همسر مینو هیچ کمکی در پاسخ به سوالات ندارد. بیشتر او را به تردید و گمانه‌زنی سوق می‌دهد. دروغ را بر خود مجاز می‌کند تا از مشکلاتی که مقصر آن نیست خود را برهانند.

علیرضا، دوست مهران نیز هر چند گمان می‌کند با دست خط‌ها خود را به ثبات و آرامش نسبی رسانده اما بیش از دو هم‌خانه دیگر در التهاب پاسخ به سوالات بی‌پاسخ است.

عشق‌هایی شکل می‌گیرد و از دست می‌رود. نفرت‌هایی خلق می‌شود و با جا می‌ماند. تماشاگر در ۴۵ دقیقه می‌تواند عمیق‌ترین احساسات آدمی را در حالی که میان انبوه تماشاگران خود را تنها در محاصره بازی زندگی احساس کرده لمس کند.

نمایشنامه‌نویس اردبیلی معتقد است شخصیت‌های نمایش که در خود اثر نیز دوباره و سه باره نگاشته و خلق می‌شوند در تکاپو هستند تا شاید هر یک بتوانند به آنچه که حس می‌کنند خوب است برسند فارغ از اینکه این امر تا حدی خواهد توانست رضایت دیگری را به دست آورد؛ گرچه رضایتمندی دیگری را بر نمی‌تابد و

کرده و سپس درگیر نمایش شوند. نباتی معتقد است کشمکش دراماتیک این اثر پیرامون بن‌مایه امر اخلاقی می‌گردد؛ اخلاقی که در زمانه امروزی‌ن علی‌رغم تعارف‌های لسانی و عرفی در برخورد با مشکلات درونی و نگرش‌های مختلف به حقیض هم کشیده می‌شود و با خواسته‌های منفعت طلبانه بشری همراهی می‌کند.

برخی منتقدان دلیل رکود موقت تئاتر اردبیل را نبود نمایشنامه‌های قوی می‌دانند و برخی ضعف حمایت‌ها از نمایشنامه‌های پر قدرتی که می‌تواند تماشاگر را میخکوب کند.

با این وجود بازیگر نقش مهران در نمایش «تورا از من گرفتی» معتقد است این روزها متن‌های خوب در بازار تئاتر جان گرفته و یکی از دلایل موفقیت این نمایش نیز متن قوی، منسجم و جدید آن است.

صادق مولایی تصریح کرد: به صورت معمول در شرایط فعلی جامعه دسته‌ای از نمایش‌هایی که با بازی رئال همراه می‌شود به مراتب مخاطب بیشتری دارد. وی با تأکید به ضرورت توجه نمایشنامه‌نویسان به سلیقه روز جامعه ادامه داد: در واقع نمایش‌هایی از این دست بیشتر وجهه ساختار شکنی دارند و می‌توانند مورد پسند سلیقه روز جامعه باشند. بازیگر نقش مینو در نمایش «تورا از من گرفتی» نیز متن قوی نمایشنامه را یکی از علت‌های موفقیت یک اثر دانست و افزود: به عقیده بنده در چنین فضایی لازم است نمایشنامه‌نویسان زن بیشتر مورد حمایت قرار گیرند.

سایه عباس پور گفت: نسبت به گذشته استقبال از تئاتر بهتر شده اما افسوس بسیاری از دختران اردبیلی به هنرهای نمایشی نبود حتی یک رشته بازیگری در دانشگاه‌های اردبیل است.

وی افزود: همین موضوع یکی از محدودیت‌های بانوان علاقه‌مند به فعالیت در حوزه هنرهای نمایشی شده و در میزان تولیدات آن‌ها تأثیر منفی گذاشته است.

تئاتر نیست و به درد جانکاه تئاتر اردبیل تبدیل شده است روی صحنه رفته و هنرمندان تلاش کرده‌اند با پشت کردن به مشکلات، صدای سکون تئاتر اردبیل را فریاد بزنند. فریادهایی که تعداد جمعیت علاقه‌مند به تئاتر را در این سال‌ها افزایش داده و این روزها هستند کسانی که گوش تیز کرده‌اند تا پیام تبلیغاتی یک اجرا را بشنوند و به سالن‌های دست و پا شکسته و البته اجراهای خوب قدم بگذارند. نمایش «تورا از من گرفتی» کاری از گروه تئاتر باربد بیله سوار با همکاری گروه تئاتر عنوان از آثار پست‌مدرنی است که روی خط اخبار تئاتری اردبیل رفته است.

نمایشی که نگاه نو تئاتر ایران را از زبان هنرمندان اردبیلی به روی صحنه برد و گردو خاکی از دید سنتی و کلاسیک به تئاتر، نوشتار و بازی آن نکند.

اثری که به زعم دست‌اندرکاران و تماشاگران نشان می‌دهد جهش‌هایی در تئاتر اردبیل قابل لمس است. چپشی که البته دور از چشم داوران تئاتر فجر نماند و این اثر به عنوان نماینده استان اردبیل به ۳۵ امین دوره جشنواره بین‌المللی فجر راه یافت.

یکی از فعالان عرصه تئاتر معتقد است این اثر از جمله نمایش‌هایی است که می‌توان به درستی بر معاصر بودنش تأکید کرد. این اثر هم در ادبیات نمایشنامه و هم در حیطه اجرا توانسته است شاخصه معاصر بودن را به خوبی به دوش کشیده و به سرانجام برساند.

محمدباقر نباتی تصریح کرد: نگاه مدرن و امروزی به مسئله اخلاق و امر اخلاقی در بزنگاه جامعه درگیر مشکلات مختلف در این نمایش شکل مناسبی یافته است.

وی افزود: «تورا از من گرفتی» در ساخت متن با ادبیاتی امروزی و با تکیه بر زاویه دید و منبعث از آثار مدرن ادبیات داستانی و دراماتیک لحظات ناب‌ی از کنش زبانی را خلق می‌کند؛ زبان در خدمت موقعیت نمایش است و شخصیت‌های نمایش با این زبان است که می‌تواند خود را معرفی

هنر نمایش بیش از یک قرن در اردبیل قدمت دارد. اما آثار جدیدی مزه‌های نخستین تولد را می‌چشد که به تعبیر منتقدان، تئاتر استان را به پوست‌اندازی جدید و خلق زبان گفتاری متفاوت رسانده است.

ونوس بهنود

صحنه مملو از کتاب‌هایی است که کاربری خود را از خوانش به پایه‌های میز مشاجره تبدیل کرده است. آدم‌ها حرکات شتاب‌زده در پیرامون ستون کتاب‌ها دارند.

کتاب‌هایی که تا همین دیروز ذهن آن‌ها را شکل می‌داد امروز اجسام فاقد تحرکی است که چگونگی و سایه‌های فکری این آدم‌ها را به نظاره نشسته است.

زوج داستان نه خوشبخت هستند و نه بدبخت. هم دروغ می‌گویند و هم سوگند راست‌گویی به زبان می‌آورند. لحظاتی می‌خندد و در عمق خنده‌ها منجمد شده به نقطه دوری وا می‌مانند.

دوست مشترک بر روی ویلچر خود در باتلاق مشکلاتی که معتقد است مقصر هیچ یک نیست نشسته است. در رویاهاش حتی قدم زدنی کوتاه از این سر تا آن سر اتاق را مزه می‌کند. اما از روزی که قطع نخاع شده نه تمنای زیستن دارد و نه ماندن. دائم جمله‌ای را تکیه می‌کند. «گاهی آدم می‌ماند بین رفتن و ماندن» «تورا از من گرفتی» از آثاری است که کمتر در اردبیل مشابه خود را دیده است. اثری که به تعبیر یکی از نمایشنامه‌نویسان نه نقطه پایان دارد و نه آغاز. بیان و واگویی و اماندگی اخلاقی نسلی نو است که دیگر از زبان کلاسیک تئاتر به ستوه آمده و می‌خواهد قالب جدیدی از ارتباط‌گیری با مخاطب را طرح کند.

جامعه متلاطم نیازمند متن پر تحرک است

طی سال‌های اخیر با تحرک برخی گروه‌های نمایش در استان اردبیل می‌توان حضور جدیدی از هنر نمایش را در استانی که قدمت تئاتر آن به بیش از یک قرن می‌رسد مشاهده کرد.

تا همین چند سال پیش اجراهای محدود و کلیشه‌ای به رقابت‌های مقطعی در برخی جشنواره‌ها محدود شده بود اما نقد مؤثر رسانه به همراه همت گروهی از هنرمندان موجب شده است، رنگ و رویی به چهره تئاتر اردبیل بنشیند و آثاری که این روزها از آن تحت عنوان فاخر یاد می‌شود، روی صحنه برود.

از ابتدای سال جاری آثار متعددی در سالن‌هایی که به واقع هیچ کدام سالن

غفلت مسئولان از کارکرد تربیت اخلاقی تئاتر

جایگاه نمایش در ذهن برنامه ریزان چیست؟ در پشت میکروفن‌ها نمایش هنر پویا و ضروری برای مردم تلقی می‌شود اما کارگردان اثری که به جشنواره فجر راه یافته جایگاه و تعامل متولیان را به این جمله نمادین محدود می‌کند. «به نام خدا، هیچ»

«تورا از من گرفتی» در وضعیتی به اجرای عمومی رفت که در طرح دغدغه اخلاق جامعه به مانند سایر تولیدات تئاتر روی یک سالن تخصصی را به خود ندید.

به گفته کارگردان این اثر با وجود اینکه تئاتر اردبیل با تحرک هنرمندان همراه است اما هنوز از کمبود سالن و نبود یک سالن استاندارد رنج می‌برد.

صادقی تصریح کرد: سالن تئاتر فدک که اغلب اجراها در آن به روی صحنه می‌رود به لحاظ استاندارد سالن تئاتر نیست و ما

در اجرای نمایش «تورا از من گرفتی» حتی با نبود بلک باکس مواجه شدیم که بی‌شک در کیفیت اجرا اثر می‌گذاشت. وی در خصوص سالن پلاتو مجموعه فرهنگی فدک اضافه کرد: سالن پلاتو نیز در اصل تبدیل یک انباری به سالن بود و سالن استاندارد نیست و کمبود نور و تهویه هوا دارد.

به گفته صادقی سالن بیضا اردبیلی نیز مدتی است در اختیار گروه‌های نمایش قرار نمی‌گیرد و از سوی فرهنگسرای سوم خرداد نیز عملاً غیرقابل استفاده شده است.

کارگردان تئاتر معتقد است در چنین وضعیتی بسیاری از آثار فاخر تولید می‌شود اما عملاً نمی‌تواند متناسب با طرح کارگردان اجرا شود.

مدیرکل امور اجتماعی و فرهنگی استانداری اردبیل که خود از مدیرانی است که حداقل در حمایت معنوی هنرمندان را تنها نگذاشته معتقد است نمایش باید در سید فرهنگی خانوار قرار گیرد و حداقل بخشی از هزینه‌های غیرضروری به نمایش

ماست می‌ریزیم و به تعبیری افکارمان را می‌شوریم و می‌گذاریم هوایی بخورد شاید نمناکی آن بگذرد. دریغ از اینکه افکار بخشی از ما است و تا از اساس تغییر نیافته چیزی حاصل نخواهد شد.

کارگردان و نویسنده نمایش «تورا از من گرفتی» گفت: من در آثار تولیدی به دنبال زبان جدیدی از گویش دغدغه‌ها هستم. اکبر صادقی تصریح کرد: تئاتر ایران در حال پوست‌اندازی و تغییر مسیر از شکل کلاسیک به پست‌مدرن است؛ نسل جدید هنرمندان تئاتر تحصیل کرده بوده و تحصیلات خود را با تجربه آمیخته‌اند.

وی معتقد است تعریف تئاتر اما در ذهن مسئولان اصلاح نشده و همین تعاریف اصلاح نشده موجب شده است که تئاتر به گروه نخبگان و افراد خاص محدود شود در حالی که جامعه بدون تئاتر جامعه رشد یافته نیست.

وی متذکر شد: نگاه ناعادلانه و ناآگاهانه به کارکرد هنر نمایش موجب شده گسستی بین عموم مردم و تئاتر شکل بگیرد و این در حالی است که زمانی در آتن جمعیت شهر ۳۰ هزار نفر بود و یک سالن با ظرفیت ۳۵ هزار نفری دایر کرده بودند. به عقیده صادقی نمی‌توان به زبان گذشته با نسل جدید سخن گفت و لازم است تغییراتی در ساختار تولید آثار ایجاد کرد.

آنچه بر جا می‌ماند واماندگی و تحلیل است. به گفته نباتی پایان‌های نامختوم و غیر اعتباری از نکات قوت متن این اثر است که در صحنه اجرایی نیز تماشاگر را نه با یک پایان و نتیجه‌گیری منفرد که با نتایج منحصر به فرد به تک تک تماشاگران راهی دنیای واقعی‌تر می‌کند.

وی متذکر شد: شاید جذابیت اصلی «تورا از من گرفتی» همین ناپایداری و غافل‌گیری است که نویسنده اصلی متن و سپس نویسنده درون متن آن را خلق می‌کند و در پایان نقطه پایان نمی‌گذارد بر داستان.

نباتی تصریح کرد: این نگاه است که می‌تواند امر اخلاقی مورد بحث در درون متن را بارورتر ساخته و به ما امکان مشارکت در دنیاهای برساخته خردمان را فراهم کند. دنیاهایی که به راستی پس از تماشای نمایش از آن خود ماست و اینک این مای تماشاگر هستیم که می‌توانیم پایان‌های متعدد دیگری بسازیم بر اساس تجربه‌های شخصی با مشاهدات اجتماعی‌مان. به عقیده نمایشنامه‌نویس اردبیلی «تورا از من گرفتی» در حیطه اجرایی نیز همین ویژگی را می‌پروارند و با کارگردانی متناسب با متن می‌تواند تماشاگر را جذب دنیای درونی خود کند.

ما نیازمند زبان جدیدی در تئاتر هستیم

نباتی افزود: شاید بتوان گفت کارگردانی اثر یک قدم پیشتر از متن می‌گذارد تا مفاهیم متن برجسته‌تر و نمادین‌تر خلق شوند؛ طراحی صحنه موجز و کاربردی نیز توانسته است «تورا از من گرفتی» را اثری مدرن و معاصر به چشم آورد و تماشاگر اردبیلی را با شکل تازه‌ای از طراحی کاربردی و نمادین مواجه کند. همه اینها البته در قدرت بازی بازیگران نمایش ارج و قدری بیشتر می‌یابد. زمانی که بازیگران بر روی صحنه زندگی خود را به عقب برمی‌گردانند در واقع این تماشاگر است که بارها و بارها افکار خود و گذشته‌اش را مرور می‌کند.

زمان در اثر «تورا از من گرفتی» سیال است. ما در گذشته، حال و آینده همزمان زندگی می‌کنیم. امیدها و آمال و غم‌ها را روی میزهایی که پایه‌های آن دانش گذشته

اختصاص یابد. شفیع شفیعی گفت: دست دولت به لحاظ رکود اقتصادی خالی است اما تلاش می‌شود هر از گاهی حمایت‌هایی از گروه‌ها صورت گیرد و در توسعه زیرساخت‌ها اقدام شود.

این اظهارات در حالی است که تالار شهر اردبیل به عنوان یکی از مجموعه‌های برخورد از سالن‌های استاندارد تئاتر از سه سال قبل کلنگ زنی شده و با سرعت لاک‌پشتی هنوز به بهره‌برداری نرسیده است.

از سویی وضعیت سایر سالن‌های فرهنگی نیز مطلوب نیست و حتی پردیس‌های فرهنگی قولی محقق نشده از سوی بخش دولتی محسوب می‌شود.

با وجود تمامی مشکلات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری تئاتر هنرمندان حمایت و همدلی مسئولان را رکن اصلی موفقیت هنرهای نمایشی می‌دانند.

بازیگر تئاتر مولایی معتقد است حمایت از هنر نمایش در اردبیل گرفتار بوروکراسی است و حتی در تخصیص مناسب امکانات موجود نیز بی‌توجهی می‌شود.

شهرهایی که شهروندان تئاتر پسند تربیت کرده‌اند به مراتب در رشد و تعالی اخلاقی و فرهنگی موفق‌تر بوده‌اند و این در حالی است که رشد آسیب‌های اجتماعی در خود اردبیل به دغدغه جدی تبدیل شده و هنوز که هنوز است نگاه اغلب مسئولان به سمت صحنه نمایش خم نشده است تا توانمندی آن را در تربیت اخلاقی جامعه باور کند.

«تورا از من گرفتی» به واقع بخشی از واماندگی تئاتر را نیز به نمایش می‌گذارد. واماندگی هنر، واماندگی اخلاقیات و واماندگی ذهن بشر در میانه هجوم مشکلاتی که مقصر هیچ‌کدام نیست، به راستی چه کسی تورا، مجموعه آرامش اندیشه، دانش ژرف، رفاه فکری، آدم‌های تأثیرگذار و تصوراتی که گمان می‌شد حقیقت محض است را از من و از تو گرفته است؟

رونمایی از تقریظ‌های رهبر انقلاب بر ۴ کتاب دفاع مقدس

متن تقریظ رهبر انقلاب بر کتاب «آب هرگز نمی میرد»

بسم الله الرحمن الرحيم
سلام بر یاران حسین (علیه السلام) و سلام بر لشکر انصارالحسین همدان؛ و سلام بر شهیدان، دلاوران، فدائیان، شیران روز و عابدان شب؛ و سلام بر شهید زنده میرزا محمد سلگی و بر همسر بالیمان و صورت او؛ و سلام بر حمید حسام که در دانه‌هایی چون سلگی و خوش لفظ را به ما شناساند. ساعت‌های خوش و باصفائی را با این کتاب گذراندم و بارها با دریغ و حسرت گفتم:

درنگی کرده بودم کاش در بزم جنون من هم / لبی تر کرده زان صهبای جام پرفسون من هم
هزاران کام در راه است و دل مشتاق و من حیران / که ره چون میتوانم یافتن سوی درون من هم ...

در میان کتابهای خاطرات جنگ، این، یکی از بهترین‌ها است. نگارش درست و قوی، ذوق سرشار، سلیقه و حوصله، همت بلند، همه با هم دست به کار تولید این اثر شده‌اند. کتاب خانم ضرابی در شرح حال شهید عالی مقام علی چیت‌سازیان نیز دارای همین برجستگی‌ها است. این دو نفر از ستارگان اقبال همدانند.

گفتنی است مراسم رونمایی از تقریظ رهبر معظم انقلاب بر ۴ کتاب نوشته شده توسط نویسندگان همدانی با استقبال چشمگیر مردم ولایتمدار همدان برگزار شد.

است. مقدمه‌ی کتاب یک غزل به تمام معنی است. ۱۸/۱۰/۹۵

پس از برگزاری این رونمایی نیز از تقریظ رهبر معظم انقلاب بر کتاب «گلستان یازدهم» که خاطرات زهرا پناهی روا از همسر شهیدش سردار علی چیت‌سازیان به قلم بهناز ضرابی‌زاده است رونمایی شد.

متن تقریظ رهبر انقلاب بر کتاب «گلستان یازدهم»

بسم الله الرحمن الرحيم
این روایتی شورانگیز است از زندگی سراسر جهاد و اخلاص مردی که در عنفوان جوانی به مقام مردان الهی بزرگ نائل آمد، و هم در زمین و هم در مالا اعلی به عزت رسید ... هنیئاً له.
راوی - شریک زندگی کوتاه او - نیز صدق و صفا و اخلاص را در روایت معصومانه‌ی خود بروشنی نشان داده است.

در این میان، قلم هنرمند و نگارش آکنده از ذوق و لطف نویسنده است که به این همه، جان داده است. آفرین بر هر دو بانو؛ راوی و نویسنده‌ی کتاب.

در پایان این مراسم نیز از تقریظ رهبر انقلاب بر کتاب «آب هرگز نمی میرد» که روایت دوران حضور جانباز سردار میرزا محمد سلگی در دوران دفاع مقدس در کسوت فرماندهی گردان ۱۵۲ حضرت ابوالفضل در لشکر انصارالحسین (ع) همدان و به قلم حمید حسام است رونمایی شد.

قدردانی شود.

پس از این برنامه و اجرای چند میان برنامه و سخنرانی فرمانده سپاه پاسداران، از تقریظ مقام معظم رهبری بر کتاب «وقتی مهتاب گم شد» که روایتی عاطفی از خاطرات جانباز سرافراز علی خوش لفظ، هم‌رزم حاج احمد متوسلیان به قلم حمید حسام است، رونمایی شد.

متن تقریظ رهبر انقلاب بر کتاب «وقتی مهتاب گم شد»

بسم الله الرحمن الرحيم
بچه‌های همدان؛ بچه‌های صفا و عشق و اخلاص؛ مردان بزرگ و بی‌ادعا؛ یاران حسین (علیه السلام)؛ یاوران دین خدا ... و آنگاه مادران؛ مردآفرینان شجاع و صبور ... و آنگاه فضای معنویت و معرفت؛ دل‌های روشن، همت‌ها و عزم‌های راسخ؛ بصیرتها و دیدهای ماورائی ... اینها و بسی جویبارهای شیرین و خوشگوار دیگر از سرچشمه‌ی این روایت صادقانه و نگارش استادانه، کام دل مشتاق را غرق لذت میکند و آتش شوق را در آن سرکش‌تر میسازد.

راوی، خود یک شهید زنده است. تن بشدت آزاده‌ی او توانسته از سرزندگی و بیداری دل او بکاهد، و الحمدلله رب العالمین. نویسنده نیز خود از خیل همین دلدادگان و تجربه‌دیدگان است. بر او و بر همه‌ی آنان گوارا باد فیض رضای الهی؛ ان شاء الله.

درباره نگارش این کتاب، آنچه نوشتم کم است؛ لطف این نگارش بیش از اینها

مراسم ششمین پاسداشت ادبیات جهاد و مقاومت به همراه رونمایی از تقریظ‌های رهبر معظم انقلاب بر ۴ کتاب حوزه ادبیات دفاع مقدس در همدان برگزار شد.

پروین قادری دانشمند

در این برنامه که از سوی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله خامنه‌ای برگزار شد، از ۴ تقریظ رهبر انقلاب اسلامی بر کتاب‌های «دختر شینا»، «وقتی مهتاب گم شد»، «گلستان یازدهم» و «آب هرگز نمی میرد» رونمایی شد.

در ابتدای این مراسم تقریظ رهبر معظم انقلاب بر کتاب «دختر شینا» که شامل خاطرات قدم‌خیز محمدی‌کنعان از همسر شهیدش، سردار حاج ستار ابراهیمی هژیر است و به قلم بهناز ضرابی‌زاده نوشته شده مورد رونمایی قرار گرفت.

متن تقریظ رهبر انقلاب بر کتاب «دختر شینا»

بسم‌تعالی
رحمت خدا بر این بانوی صبور و بالیمان؛ و بر آن جوان مجاهد و مخلص و فدکاری که این رنج‌های توانفرسای همسر محبوبش توانست او را از ادامه‌ی جهاد دشوارش باز دارد.

جا دارد از فرزندان این دو انسان والا نیز

جشنواره موسیقی فجر شیراز به کام تهیه کنندگان / بلیت ۷۰ هزار تومانی

قیمت ۷۰ هزار تومانی بلیت جشنواره موسیقی فجر شیراز بیشتر از اینکه عموم مردم را در شهر هنر به موسیقی و فرهنگ پیوند دهد، سود مالی چشمگیری عاید برگزار کنندگان برنامه خواهد کرد.

هادی فتوحی

می کنیم.

وی تصریح کرد: هزینه های سالن، هزینه های آوردن گروه ها از تهران به شیراز را باید پرداخت کنیم بنابراین باید نرخ مناسبی را برای بلیت ها در نظر بگیریم. این تهیه کننده کنسرت در شیراز، گفت: نرخ بلیت ها در جشنواره موسیقی فجر از ۴۵ هزار تومان تا ۷۰ هزار تومان است که نرخ های ۴۰ تا ۴۵ هزار تومان مربوط به طبقه دوم تالار حافظ است.

او در پاسخ به این سؤال که به چه دلیل جشنواره فجر تخفیف ندارد، گفت: هزینه گرفتن سالن و هزینه های دریافتی گروه های موسیقی برای انجام برنامه در جشنواره فجر تخفیف ندارد که ما بخواهیم در نرخ بلیت ها تخفیف دهیم. وی در پاسخ به این سؤال که اداره ارشاد بلیت یک شب اجاره سالن چه رقمی را دریافت می کند، گفت: این گونه اعداد و ارقام محرمانه است و من نمی توانم آن ها در اختیار شما قرار دهم.

جشنواره به معنی تخفیف در نرخ بلیت است

یکی از متقاضیان دیدن کنسرت، با اشاره به اینکه نام جشنواره باید از موسیقی شیراز برداشته شود، گفت: در طول سال کنسرت های مختلفی در شیراز برگزار می شود که به دلیل نرخ بالای بلیت نمی توانیم از آن ها استفاده کنیم اما امروز نرخ بلیت جشنواره نیز بازمان عادی تفاوت ندارد. فرشاد رحیمیان تأکید کرد: نرخ بلیت کنسرت ها در زمان عادی ۷۰ هزار تومان است و امروز در جشنواره موسیقی فجر نیز نرخ همین رقم است در حالی که باید

سیزدهمین جشنواره موسیقی فجر استان فارس در حالی از فردا در شیراز آغاز می شود که تنها نام جشنواره را یدک می کشد و هیچ گونه تأثیری در نرخ بلیت ندارد. برگزاری جشنواره در سراسر جهان به این معنی است که اکثر مردم جامعه از این فرصت استفاده و بتوانند از هنر های دلخواه از جمله فیلم، موسیقی، تئاتر و... استفاده کنند.

سیزدهمین جشنواره موسیقی فجر فارس با حضور خوانندگان پاپ، سنتی و گروه های خارجی و بومی برگزار می شود در حالی که مردم در انتظار کاهش نرخ بلیت خواننده های پاپ بودند این اتفاق روی نداد و نرخ بلیت جشنواره با کنسرت های آزاد هیچ تفاوتی ندارد.

بلیت جشنواره موسیقی فجر ۷۰ هزار تومان

به گفته یکی از تهیه کنندگان این جشنواره که دو برنامه را برای جشنواره آماده کرده است، قرار نبوده نرخ بلیت تغییر کند زیرا طی یک سال گذشته همین رقم بوده است.

او ادامه داد: طی تفاهم نامه ای که با انجمن موسیقی ارشاد فارس داریم برنامه ها و نرخ های خود را اعلام

در زمان جشنواره مردم شاهد تخفیف باشند. وی یادآور شد: جشنواره به معنی زمانی برای استفاده همگان است اما در جشنواره موسیقی فجر شیراز باز هم کسانی می توانند استفاده کنندگان که در طول سال نیز به کنسرت می روند.

این شهروند شیرازی با اشاره به اینکه نرخ بلیت ۴۰ هزار تومانی مربوط به صندلی هایی است که نه صدا می شنویم و نه تصویر مناسب داریم، گفت: بالاترین صندلی های تالار حافظ با نرخ ۴۰ هزار تومان به فروش می رسد که متأسفانه به هیچ عنوان ارزش ندارد. اما رئیس انجمن موسیقی فارس در گفت و گو با مهر، گفت: با توجه به هزینه هایی که شرکت ها و مؤسسات تهیه کننده کنسرت بر عهده می گیرند قیمت گذاری بلیت تابع این هزینه ها است اما سقفی که برای بلیت تهیه شده نرخ از ۳۰ هزار تومان تا ۷۰ هزار تومان است.

هدایت رضایی ادامه داد: اطلاعی ندارم که در جشنواره های دیگر تخفیف بلیت وجود دارد یا خیر اما در سال جاری به دلیل جلوگیری از انحصار طلبی در برگزاری جشنواره به ۷ شرکت اجازه ورود و فعالیت داده شده است.

به گزارش مهر، به نظر می رسد این گونه برگزاری جشنواره ها بیشتر بر روی اقشار پر درآمد و متمول جامعه متمرکز شده که بتوانند با هزینه های گزاف از موسیقی بهره برند و برای خانواده های با درآمد متوسط و پایین تر چنین برنامه ای تعریف نشده است.

با بلیت ۷۰ هزار تومانی شاید نتوان برای شهر شیراز واژه شهر هنر و فرهنگ را استفاده کرد.

شکوفایی هنرهای تجسمی در دوره‌های اسلامی / توجه به المان‌های شهری

سعید عباسی

از تزئینات مساجد و عمارت‌ها تا مطالعه داستان‌های حماسی و اشعار شعر، همه و همه امروز به نحوی در قالب همنشینی سنت و مدرنیته، موضوع اثر بسیاری از هنرمندان ایرانی است که گاه شهرت و اعتبار جهانی به همراه آورده است.

شیوه کاری این هنرمندان غالباً با تکیه بر ابزارهای جدید و محتوای بومی و فرهنگ محور است. امروز هنرمندان ما با استفاده از ابزار تجربه و با پشتوانه فرهنگی به دنبال پیدا کردن و یا ساخت یک هویت جدید هستند که این بسیار کار ارزشمندی است.

محسن آهی‌اندی، متولد سال ۱۳۶۴ در بابل و فارغ التحصیل در رشته طراحی صنعتی از دانشگاه هنر (تهران) است. وی عضو دائم انجمن هنرمندان مجسمه ساز ایران و فینالیست مسابقات سالانه طراحی برای آینده - لندن ۲۰۱۰ و برگزیده دومین دوره جشنواره ملی نمادهای شهری رضوی در شهر قم است که با وی در حوزه آسیب شناسی هنرهای تجسمی و معماری با رویکرد دینی، بویژه در مورد المان‌های شهری به گفت‌وگو نشستیم.

به عنوان اولین سؤال بفرمایید که با توجه به اینکه هنرهای تجسمی و بصری نیاز به درک و فهم دارند و در جرگه هنرهای مفهومی به حساب می‌آیند، نظر جنابعالی در مورد خلق آثار تجسمی در کشور با رویکرد دینی و فهم مخاطب تا چه حد است؟

من اعتقاد دارم خلق یک اثر هنری از بسیاری جهات کیفی، شباهت به حل یک مسئله ریاضی توسط یک ریاضیدان دارد. چنانچه گاهی یک مسئله می‌تواند پیچیده و نیازمند زمان بسیار و گاهی هم ساده و بی نیاز به زمان خاصی باشد. در فرآیند خلق و شکل گیری یک اثر هنری هم کیفیت‌های متفاوتی از فهم و سواد بصری ممکن است دخیل شود.

گاهی یک اثر آنقدر ساده و به دور از مفاهیم عمیق ایجاد می‌شود که عامه مردم هم رغبتی به آن پیدا نمی‌کنند و گاهی هم آنقدر وادار مفاهیم عمیق فلسفی، عرفانی و اخلاقی است که نیازمند تحلیل ریزبینانه است. در هر حال بطور مسلم، هر اثری که عنوان هنری بودن و بویژه هنرهای دینی را به دنبال دارد، نمی‌تواند خالی از تفکر و ادراک باشد و تفاوت تنها در کیفیت‌ها است.

آیا در مورد آثار هنری دینی موجود در کشور می‌توان همین نظر را ابراز کرد؟

بله، این موضوع در رابطه با آثاری هنری و تجسمی بویژه هنر معماری موجود در کشور نیز صدق می‌کند. منتهی باید دقت شود که تفاوت در کیفیت و سواد بصری هنرمندان، نه تنها در مرحله ایده‌دهی و خلق اثر هنری‌شان

تأثیر گذار است بلکه در برداشت مخاطب اثر نیز تأثیر می‌گذارد و به همین دلیل گاهی برداشت‌های متفاوتی از یک اثر صورت می‌گیرد که هم می‌تواند یک مزیت باشد و هم یک مشکل.

آیا راهکاری برای این مسئله می‌بینید؟

در واقع این یک ویژگی است. هنر بویژه در پس از انقلاب اسلامی رشد و توسعه چشمگیری داشته است. خصوصاً در حوزه هنرهای دینی ما شاهد شرایط متفاوتی هستیم؛ اما به نظرم تنها باید به سمت آشناسازی مردم با این هنرها حرکت کرد و با آشنا ساختن هر چه بیشتر مخاطبان آثار هنری و عادت دادن چشمانشان به دیدن اینگونه آثار، نگاه مخاطب را با زبان هنرمند و شاید بالعکس همسو ساخت. هرچه گستره و تکرر مواجهه و رویارویی جامعه با آثار هنری و بویژه هنرهای تجسمی بیشتر باشد، قطعاً همسویی و تجانس بیشتری در برداشت و درک آثار صورت می‌گیرد.

گفته می‌شود یکی از معایب هنرهای بصری این است که بعضی اوقات مخاطب محو شکل و خطوط و رنگ می‌شود و از مطلب اصلی که هنرمند می‌خواهد در اثر خود به مخاطب نشان دهد دور می‌شود. برای جلوگیری از این اتفاق در حوزه آثار شهری که مفاهیم عرفانی و مذهبی را بیان کند چه کاری باید صورت بگیرد؟

ببینید، مطمئناً این هنرمند است که به واسطه استفاده به جا از عناصر بصری در کارش می‌تواند سلیقه و برداشت مخاطب را جهت دهد. اگر یک اثر هنری در خلق به شیوه‌ای هنرمندانه کار شده باشد، یعنی همه اجزای بصری همچون: خطوط، اشکال، فرم‌ها، رنگ‌ها و ... به شیوه‌ای درست و متناسب در کنار هم قرار داده شده باشند، این احتمال که مخاطب، از مفهوم و نظر هنرمند، برداشت اشتباه پیدا کند و یا اصلاً درک نکند، به شکل قابل ملاحظه‌ای کم می‌شود.

البته این موضوع را نباید فراموش کرد که هنرمند نیز وظیفه دارد تا حدودی پیش فرض‌های ذهنی مخاطب را قبل از ایده‌پردازی در نظر بگیرد و در خصوص نشانه شناسی دینی هم کار کرده باشد. این موضوع خصوصاً در مقوله طراحی آثار حجمی و المان‌های شهری، اهمیتی دو چندان پیدا می‌کند.

شاخصه‌های بصری المان شهری که در یک شهر با

بستر مذهبی مانند قم، قرار است نصب شود با شهری که صرفاً توریستی است مانند رامسر، کاملاً متفاوت است. هنرمند بایستی حداقل اطلاعات و شناخت از بستر فرهنگی، بومی و اعتقادی مخاطبی که ناظر هر روزه اثر اوست داشته باشد. برای نمونه، شاخصه‌های بصری المان شهری که در یک شهر با بستر مذهبی مانند قم، قرار است نصب شود با شهری که صرفاً توریستی است مانند رامسر، کاملاً متفاوت است.

برای طراحی اثری اینچنین و با این هدف، باید موضوع، عناصر و اشکال به شکلی باشد که مخاطب، ایده اصلی دینی - مذهبی بودن اثر را با دیدنش دریافت کند؛ بنابراین موضوع توجه به بستر بومی مکان نصب مجسمه یا المان شهری برای یک هنرمند باید در اولویت قرار بگیرد، چرا که احجام شهری برخلاف آثار نمایشگاهی، در معرض دید افراد یا بازدیدکنندگان خاص قرار نمی‌گیرند، بلکه با عموم مردم سروکار دارند پس باید رسلان این باشد که بتوانند پاسخگوی سلیقه عمومی و قابلیت فهم عمومی داشته باشند.

نقاط ضعف و قوت هنرهای تجسمی کشور با رویکرد دینی را در کجا بیشتر می‌بینید و بطور خاص در بین هم نسلان خودتان وضعیت را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

اجازه بدهید ابتدا از نیمه پر لیوان شروع کنیم و از نقاط قوت هنرمان صحبت کنیم. به نظرم هنرمندان ایرانی این شانس را داشته‌اند که در بستر یک فرهنگ غنی پرورش پیدا کنند. فرهنگی که عموماً در آثار هنری دوره خود، تبلور پیدا کرده و دست به دست در اختیار هنرمندان نسل امروز قرار گرفته است. هنری که خصوصاً در دوره‌های مختلف اسلامی به اوج شکوفایی و استقلال بیان رسیده است. عدم اشراف کامل یک هنرمند بر نوع کار، نه تنها برای خودش بلکه برای هویتی که به دنبال ساخت آن است می‌تواند مخاطره آفرین باشد و این موضوعی است که در بسیاری از نمایشگاه‌های هنرمندان هم تسلیم مشاهده می‌کنم.

گاهی اوقات، به دلیل عدم شناخت و اشراف کامل بر موضوع، آثاری کاملاً سطحی و به دور از ژرف نگری ارائه می‌شود. اینگونه آثار که کیفیت‌های بصری و معناگرایی در آن‌ها بدون تأمل و تفکر استفاده می‌شود، نه تنها قدمی مثبت در جهت رشد هنر در کشور نیست بلکه موجب خدشه‌دار شدن آن نیز می‌گردد.

نظام آموزشی کشور را در حوزه هنر، چطور ارزیابی می‌کنید و به نظر شما چقدر در این حوزه تاثیر گذار است؟

اهمیت نظام آموزشی در انتقال ارزش‌های هنری غیر قابل انکار است. همانطور که برای ساخت یک ساختمان مرتفع به پی ریزی مطمئن نیاز است، برای تربیت یک نسل هنرمند تاثیر گذار هم نیاز به یک آموزش صحیح مبتنی بر مبانی و اصول نظام‌مند ضروری به نظر می‌رسد. برای ارزیابی نظام آموزشی کشور در حوزه هنر، لازم می‌بینم دو دوره مجزا تعریف کنم. نظام آموزشی قبل از ورود به فضای دانشگاهی و نظام آموزشی بعد از ورود به دانشگاه. بنا بر تجربه معتقدم که نظام آموزشی و تربیتی موجود در هنر بسیار ضعیف است.

همین که هیچ برنامه کارکردی در نظام آموزشی کشور برای هنر و شکوفایی استعدادهای هنری دانش‌آموزان تاکنون اجرایی نشده است بر دلالت این نظر کفایت می‌کند و عموماً نگاه به هنر در این دوره تحصیلی از سوی آموزشگاه‌ها و حتی خانواده‌ها، کاملاً سرد و منفی است. در فضای دانشگاهی هم اگر چه واحدهای آموزشی

سازمان‌های زیباسازی کلان شهرهای کشور به صورت جدی در این حوزه فعال شده‌اند و سرمایه‌گذاری خوبی صورت داده‌اند.

اما آنچه که مشهود است، این است که جریانی از هنرهای محیطی و المان شهری در حال شکل گیری در کشور است که بسیاری از هنرمندان علاقمند را به خود جذب کرده. بعد از انقلاب اسلامی و در سال‌های نخست استقرار جمهوری اسلامی، آثار بلند و شاخصی در ایران ارائه گردید که تماماً خلاقیت و نوآوری و شکوفایی یک نسل در این حوزه را به منصه ظهور رساند؛ اما بعدها کمی عقب نشینی و کم کاری را شاهد بودیم.

خوشبختانه در سال‌های اخیر باز سازمان‌های زیباسازی کلان شهرهای کشور به صورت جدی در این حوزه فعال شده‌اند و سرمایه‌گذاری خوبی صورت داده‌اند؛ مانند سازمان زیباسازی شهرداری تهران که هر ساله در تقویم برنامه‌های خود، فراخوان‌های متعددی را برای ارتقای سطح هنر شهری اختصاص می‌دهد.

بطور حتم الگوی زیباسازی کلان شهرها می‌تواند قابل پیاده‌سازی در شهرهای کوچک‌تر نیز باشد.

دانشجویان، به ظاهر کاربردی و نظام‌مند اما چون عموماً یک نسخه‌برداری سطحی از شیوه‌های آموزش هنر در غرب می‌باشد، توان پاسخگویی به نیازهای کشوری با این پیشینه فرهنگی و هنری را ندارند.

به نظر من آنچه که مهم است، ارتقای سطح آموزش کشور بر مبنای دانش و پتانسیل موجود در هنرجویان است که می‌تواند آینده روشنی را برای هنر به طور کلی و هنرهای تجسمی به طور خاص رقم بزند.

به نظر شما موفق ترین دوره در هنرهای تجسمی در قالب المان شهری، بویژه با مفاهیم دینی چه دوره‌ای بوده و در این حوزه کدام مناطق کشور موفق تر بوده‌اند؟

بطور کلی هنرهای محیطی و شهری در قالب حجم و المان موضوعی، هنر نو و جدیدی است. در ایران هم چند سالی است که به واسطه شهرداری‌ها برای زیباسازی شهر به طور جدی به آن پرداخته می‌شود؛ بنابراین اگر بخواهم به دوره‌ای موفق یا ناموفق از این نوع هنر در جامعه اشاره‌ای کنم، کمی زود به نظر می‌رسد.

کود کانه‌هایی از جنس تنهایی / کوچه‌ها در حسرت هیاهو مانده‌اند

دستش می‌دادم و او با صداهایی که از گوشی بلند می‌شد و نوری که در صفحه مانی‌تور طراحی کرده بودم، ساعت‌ها سرگرم بود و تا گرسنه نمی‌شد، صادی از او بلند نمی‌شد. کم‌کم که بزرگتر شد، خودش وارد منوی گوشی می‌شد، آهنگ می‌گذاشت، عکس صفحه را عوض می‌کرد، شماره می‌گرفت و ...

هر چه بزرگتر می‌شد به گوشی بیشتر وابسته می‌شد تا جایی که وقتی روزهای تعطیل کنار پدرش می‌گذاشتمش و خود به پارکینگ می‌رفتم، فقط یک ربع نزد پدرش می‌ماند و به خاطر گوشی سریع خودش را به من می‌رساند.

دیگر خودش بازی داندلود می‌کرد و وقتی یک کودک پنج ساله بود، از همه چیز گوشی سر در می‌آورد و ساعت‌ها با گوشی مشغول بود و بازی می‌کرد.

می‌گفت: امیرعلی اکنون شش ساله است، ابتدا فقط نگران تیک‌هایش بودم و به همین دلیل به پزشک مراجعه کردم اما با صحبت‌های مددکار و پزشک متوجه شدم که او تنها مشکل تیک ندارد، کج خلقی‌هایی دارد که از نگاه روانپزشک غیرعادی است، وزنش از حد نرمال بالاتر است، چشم‌هایش ضعیف شده و پر خاشگیری در روحیه او بسیار دیده می‌شود. حدود ۴۰ دقیقه‌ای از نبود امیرعلی گذشته بود و مادرش بعد از درد دل‌های طولانی حالا از شیرین کاری‌های امیرعلی در

است، بازی می‌کنم و او که انگار از رفتارهای فرزندش به ستوه آمده، حرفم را تایید می‌کند.

از علت حضور در این مرکز می‌گوید: نگرانی از تیک‌های مدام فرزندش کلافه‌اش کرده و می‌گوید تیک‌هایش هر روز بیشتر می‌شود، مدتی چشم‌هایش را مرتب به هم می‌زد، مدتی بعد تیکی در ناحیه لب گرفته بود و اکنون یک ماه است که تیک‌های شدید گردنی دارد.

وقتی گوشی تلفن همراه اعتیادآور می‌شود

این مادر می‌گوید: به دکتر مراجعه کرده‌ام و آنها این مرکز مشاوره را معرفی کرده‌اند و اکنون پنج جلسه است که می‌آیم و می‌روم اما هنوز مشکلاتش حل نشده است. او از اعتیاد فرزندش می‌گوید، اعتیاد به گوشی تلفن همراه و اینکه ساعتی بدون گوشی کلافه می‌شود و مدام غر می‌زند. علت این همه وابستگی را پرسیدم، می‌گوید: من خیاطی می‌کنم و در پارکینگ خانه یک مزون دارم، امیرعلی از دوران شیرخوارگی یعنی وقتی هنوز سه چهار ماهه بود در این خیاطی کنار من بود.

سرم شلوغ بود و او هم کودک‌داری بود بی‌قرار و مدام گریه می‌کرد. برای اینکه آرامش کنم به هر وسیله‌ای متوسل می‌شدم، وقتی کم‌کم توانست چیزی در دست بگیرد و صداها را تشخیص دهد، گوشی تلفن همراه خود را به

رد پای فناوری بازهای رایانه‌ای بر روح، روان و جسم کودکان امروز کاملاً هویداست و گرچه آنها هوش و ذکاوت بیشتری نسبت به نسل قبل خود دارند اما زندگی‌شان گرفتار بازی‌های رایانه‌ای شده است.

شیرین شافی‌پور

دو چشم بهت زده و چال افتاده، گردنی که به شدت تیک دارد و هر چند ثانیه یک‌بار حرکتی پله‌ای به سمت چپ و عقب دارد، اندامی چاق و روحیه‌ای خشن، ویژگی‌های کودک‌داری است که در یکی از مراکز مشاوره و در بخش بازی‌درمانی یزد در حالی که دائم در گوش مادرش غر می‌زند، توجهم را جلب می‌کند.

هر بار چیزی در گوش مادرش نجوا می‌کند و مادر فقط سر را به نشانه «نه» بالا می‌اندازد و او هر بار بعد از این حرکت مادر، با دست‌های کوچکش چند مشت به پای مادر می‌کوبد، روی صندلی خودش را پهن و جمع می‌کند و دوباره از نو نجوایی در گوش مادر و ...

منشی صدا می‌کند، امیرعلی و او تنها با هزار ترفند نزد مشاور می‌رود و مادرش منتظر بازگشت او می‌ماند. سر صحبت را با گفتن این جمله که بچه‌داری کار سختی

بهانه‌گیری و سر و صدای بچه‌ها خلاص شوند، بیشترین افرادی هستند که فرزندان آنها در بازی‌های رایانه‌ای و اصرار استفاده از آن دچار مشکلات جدی می‌شوند. دهقان منشادی می‌افزاید: خانواده‌های بی‌حوصله‌ای که به سرعت می‌خواهند از گریه، بهانه‌گیری و سر و صدای بچه‌ها خلاص شوند، بیشترین افرادی هستند که فرزندان آنها در بازی‌های رایانه‌ای و اصرار استفاده از آن دچار مشکلات جدی می‌شوند.

اغلب خانواده‌ها علائم ظاهری را مورد توجه قرار می‌دهند به عنوان مثال تیک یا ضعیف شدن چشم اما کسی به انزوا، پرخاشگری و منفعل بودن این بچه‌ها توجهی ندارد. بازی‌های فیزیکی و جمعی که زمانی در کوچه‌های شهر انجام می‌شد، روحیه تعامل، همبستگی، خلاقیت و ... را در بچه‌ها زنده می‌کرد و اغلب آنها در دوست‌یابی و برقراری روابط اجتماعی انسان‌های موفق بودند اما کودکان امروز در دنیایی قدم می‌زنند که تنها همبازی آنها یک دستگاه با چند دکمه است و این امر مشکلات عیدهای در دوران نوجوانی و جوانی آنها ایجاد می‌کند.

اینکه اغلب کودکان در دوران پیش‌دستانی و مدرسه با مشکل حضور مواجه هستند و روزها و در مواردی ماه‌ها والدین خود را معطل مدرسه رفتن خود می‌کنند، ریشه در همین انزواطلبی‌ها دارد.

ردپای تکنولوژی بر چهره، روح و روان و فیزیک کودکان یک دهه اخیر کاملاً هویداست و گرچه آنها هوش و ذکاوت بیشتری نسبت به نسل قبل خود دارند اما از آن به خوبی استفاده نشده و اغلب آنها کودکی با ویژگی‌هایی کاملاً متفاوت از نسل خود بار آمده‌اند.

به طور قطع بی‌حوصلگی و پرمشغله بودن والدین و تسلیم سریع آنها در مقابل فرزندانشان نیز در ترویج بازی‌های رایانه‌ای در میان کودکان بی‌تأثیر نبوده است.

حاصل پیوند تکنولوژی و والدین پرمشغله، کودکان منزوی و پرخاشگر است

کوچه‌های بی‌هیاهو و کودکان پرخاشگر و منزوی، حاصل پیوند دنیای تکنولوژی با والدین ناآگاه و بی‌حوصله و پرمشغله است که به نظر می‌رسد اگر این روند اصلاح نشود، نه تنها خانواده‌های فردا بلکه جامعه فردا درگیر مشکلات بسیاری خواهد بود.

همه این مسائل صرف نظر از مناسب بودن یا نبودن بازی‌های موجود برای کودکان در رده‌بندی‌های مختلف سنی است که این موضوع خود جای پرداختن بسیاری دارد.

جنب و جوش و فعالیت است اما اکنون کمتر شاهد بازی‌های جمعی و فردی در میان کودکان هستیم. تیک، شایع‌ترین عاملی است که کودکان را راهی مطب پزشکان می‌کند.

دهقان منشادی تصریح می‌کند: یکی از شایع‌ترین عللی که والدین فرزندان خود را به دلیل بروز آن نزد پزشک می‌آورند، تیک‌های شدید در کودکان است یعنی بسیاری از والدین تا زمانی که علائم ظاهری آزار دهنده در فرزندانشان بروز نکند، نسبت به این موضوع واکنشی نشان نمی‌دهند. وی ادامه می‌دهد: از آنجا که بازی‌های رایانه‌ای هیجان بالایی دارد و امکان تخلیه این هیجان در فضای واقعی وجود ندارد، این موضوع به تدریج در اندام بچه‌ها بروز پیدا می‌کند.

دهقان منشادی تصریح می‌کند: عادی‌ترین تیکی که بچه‌ها و یا حتی بزرگترها درگیر آن می‌شوند، به هم زدن مدام پلک‌ها، کج شدن گوشه لب به سمت چشم، حرکتهای مختلف گردن، پرش دست و پا و ... است که اگر درمان نشوند، ممکن است تا پایان عمر در بچه‌ها باقی بماند.

وی با بیان اینکه البته تیک دلایل روانی متعددی دارد، عنوان می‌کند: شیوع چند برابری این مشکل در میان کودکان و نوجوانان به دلیل رواج بازی‌های رایانه‌ای است. خانواده‌های بی‌حوصله‌ای که به سرعت می‌خواهند از گریه،

دنیای مجازی می‌گفت.

بعد از امیرعلی نوبت من بود که حالا مصاحبه خود را با روانشناس این مرکز مشاوره تکمیل کنم.

مریم دهقان منشادی، یکی از روانشناسان مرکز مشاوره کودکان در مورد بازی‌های رایانه‌ای و مشکلاتی که برای کودکان ایجاد می‌کنند می‌گوید: بازی‌های رایانه‌ای اغلب بچه‌هایی که درگیر آن هستند را منزوی و در عین حال پرخاشگر می‌کند زیرا آنها در شلوغی آن سوی تصویر، دنیای خلوت و بی‌هیاهو در این سوی تصویر را برای خود رقم زده‌اند.

وی افزود: بچه‌هایی که میزان درگیری آنها با بازی‌های یارانه‌ای بالاست، در دوران مدرسه حتی از نظر تحصیلی نیز افت بیشتری نسبت به بقیه بچه‌ها دارند زیرا به رغم هوش سرشاری که اغلب از آن بهره‌مند هستند، تمرکز ندارند و نداشتن تمرکز یکی از ویژگی‌های بچه‌هایی است که درگیر بازی‌های رایانه‌ای هستند.

بازی‌های رایانه‌ای خلاقیت را از کودکان سلب می‌کند

دهقان منشادی در مورد نبوغ و خلاقیت در این بچه‌ها نیز بیان می‌کند: اینها اغلب کودکان خلاق نیستند و در دنیای واقعی بسیار ضعیف هستند و در مواجهه با مشکلات بسیار بی‌حوصله و منفعل عمل می‌کنند و مدام با گریه و نق زدن از والدین خود درخواست کمک دارند.

وی عنوان می‌کند: اغلب کودکانی که وقت زیادی برای بازی‌های رایانه‌ای می‌گذارند، از نظر آداب اجتماعی از جایگاه خوبی برخوردار نیستند و حتی گاهی رفتارهای دور از نزاکت انجام می‌دهند که برای خانواده‌های آنها رنج‌آور است؛ ضمن اینکه بسیاری از کودکان نیز در دنیای دیگری سیر می‌کنند و در پاسخ به سؤال‌هایی که از آنها می‌شود با جملات و کلمات پرت و بی‌ربط و نامفهوم پاسخ می‌دهند. وی افزود: البته این ویژگی منحصر به بچه‌ها نیست و حتی اعتیاد به بازی‌های رایانه‌ای در بسیاری از بزرگترها نیز وجود دارد که البته بحث بازی‌ها جدا از اعتیاد است که فضای مجازی و گروه‌ها و شبکه‌های اجتماعی می‌آورد. دهقان منشادی بیان می‌کند: در کودکان افت تحصیلی، چاقی، انزواطلبی، نداشتن روحیه خلاق، پرخاشگری، خشونت و ... و در بزرگترها همه این مسائل به اضافه درگیری‌های خانوادگی، عامل اعتیاد به بازی‌های رایانه‌ای است.

وی افزود: حتی اگر استفاده از این بازی‌ها، اعتیادگونه هم نباشد، از آنجا که تحرک و شادابی بازی‌های فیزیکی را ندارد، برای بچه‌ها مشکل‌ساز است زیرا کودکی دوران

■ تراکتورها در چند قدمی آتشکده تاریخی کازرون مشغول شخم زمین های زراعی هستند، اراضی کشاورزی بنا را محاصره کرده اند و آتشکده نیز هر روز از نظرها دورتر می شود.

■ خانه حاج آقا علی زعیم الله به عنوان بزرگترین خانه خشتی جهان این روزها دست جان بخش استادکاران را بر در و دیوارش احساس می کند و قرار است این خانه به هتلی چهار ستاره تبدیل شود.

■ سرپرست هیئت کاوش محوطه چیا سبز جزئیات جدیدی از کشفیات در چیا سبز را تشریح کرد و از احتمال وجود تالار بزرگ ستون داری در این محوطه خبر داد که در کاوش بعدی راز آن برملا می شود.

■ سپیده صبح که سر می زند تابش خورشید بی پروا از راز زیبای یک پل قدیمی در گوشه ای از یک شهر خوش آوازه در عرصه تاریخ پرده بر می دارد و با تاییدن بر خشت های هزاران ساله چشم ها را به نظاره جواهری بی همتا دعوت می کند، نمای زیبای پل، آدمی را سرمست می کند، سرمست از تماشا توام بالذت بردن از اثری که زنده کننده تاریخ است.

میراث ایران

تأثیرات فرهنگی معماری عرفانی/بقعه‌ای که شهری را «دارالامان» ساخت

ونوس بهنود

از معماری‌های اصیل دوره صفوی که با عقاید این دودمان آمیخته، مجموعه بقعه شیخ صفی‌الدین اردبیلی است. بنایی که به عقیده کارشناسان تأثیرات فرهنگی آن مورد غفلت واقع شده است.

شیخ صفی‌الدین اردبیلی یکی از عرفای نامدار جهان اسلام است که به عقیده برخی محققان کارکردهای اجتماعی عرفان وی چندان مورد بحث و بررسی قرار نگرفته است؛ چنانچه کارکردهای اجتماعی مدفن وی که در طول چند صد سال تغییرات آن مصداقی از تغییرات تاریخ عرفانی اردبیل است، مورد غفلت است.

معماری کم‌نظیر بنای بقعه شیخ با وجود اینکه بخش‌های قابل توجه آن بعد از مرگ شیخ صفی‌الدین ساختارهای امروزی را به خود گرفت متناسب با حال و هوای عرفان و تفکری بود که شیخ صفی‌الدین از خود به یادگار گذاشت. معماری که می‌توان رد تأثیرات فرهنگی آن را در شهر اردبیل جستجو کرد.

در کتاب اردبیل در گذرگاه تاریخ محقق اردبیلی باباصفری آورده است که «مورخان نوشته‌اند که شیخ صفی‌الدین را در خانه خود که بیرون دروازه اسفیرس بوده است، به خاک سپرده‌اند. جنازه شیخ روز دوشنبه ۱۲ محرم ۷۳۵ هجری قمری وقت ظهر در آنجا دفن گردید و درخت بیدی که در ایام زندگی بر حیاط خانه او سایه می‌افکند سایه‌افکن مزار وی شد.»

مرگ شیخ صفی‌الدین مقدمه‌ای به احداث مجموعه تاریخی می‌شود که بخش‌هایی از آن چله خانه شیخ، حرم‌خانه و محل مدفن وی را در بر دارد. روح عرفان شیخ صفی‌الدین اردبیلی در طول عصار و قرن‌ها در این بقعه باقی می‌ماند تا جایی که نوای زیبایی و شکوه آن به سازمان ملل نیز می‌رسد.

هفت در مقدس برای رسیدن به حریم شیخ

یکی از محققان اردبیلی در پی مطالعات خود متوجه ابعاد جدیدی از منش و طریقت زندگی و عرفان شیخ صفی‌الدین شده که در ادامه زمینه نگارش کتابی با عنوان «زندگی و طریقت شیخ صفی‌الدین اردبیلی» را فراهم کرده است. امیر رجیب معتقد است نقش و اهمیت شیخ در عرفان اسلامی قابل توجه بوده، اما سایه سیاسی حکومت صفوی مانع از شناخت درست آن است.

وی گفت: ویژگی شاخص عرفان شیخ در کارکرد اجتماعی آن است بطوریکه با وجود انتصاب طریقت سهروردی به شیخ صفی‌الدین می‌توان زمینه‌های ترکیب آن با کارکردهای اجتماعی و مردمی را مشاهده کرد.

به گفته مدیرکل حوزه هنری استان یکی از ایرادات وارد به تصوف، خاصیت فردگرایی، انزواطلبی و ضداجتماعی بودن آن است و این در حالی است که این موضوع در منش شیخ کاملاً واژگون می‌شود.

رجیب معتقد است متأسفانه کتب چاپ شده در خصوص شیخ صفی‌الدین به نسبت سایر عرفا اندک است و تنها منبع دست‌اول که دستاویز نگارش سایر منابع هم بوده، کتاب «صفه الصف» نوشته ابن بزاز اردبیلی در سالهای ۸۵۸ یا ۸۵۹ هجری است که خود از مریدان شیخ بود و به دستور پسر شیخ صدرالدین موسی این کتاب را تحریر کرد به گفته مدیرکل میراث فرهنگی استان اردبیل معماری بقعه شیخ صفی‌الدین اردبیلی یکی از معماری‌های شکوهمند تاریخ صفویه است که هنوز ابعاد ناشناخته بسیاری دارد که می‌تواند گوشه‌هایی از عقاید و شخصیت شیخ صفی‌الدین را بشناساند.

کریم حاجی‌زاده تصریح کرد: هر کدام از بخش‌های مختلف این بنا آثار هنری و معماری کم‌نظیری در خود جای داده که برخی نمونه اعلای هنر دوره صفوی محسوب می‌شود که توسط هنرمندان و معماران بنام زمان خلق شده است. وی با اشاره به رسالت میراث فرهنگی در پاسداشت تنها مجموعه ثبت جهانی شده اردبیل، افزود: بنای بقعه شیخ صفی‌الدین اردبیلی حیات خود را در طول تاریخ حفظ کرده و امروز تلاش می‌شود با وجود محدودیت‌های مالی بخش‌های مختلف کاشی‌کاری، تزئینات و ساختمان بنا حفاظت شود.

بعد از اینکه در سال ۷۳۵ هجری قمری به دست صدرالدین موسی فرزند شیخ صفی‌الدین اردبیلی گنبد الله الله احداث شد، شاهان صفوی به پاس ارادتش که به شیخ داشتند الحاقات مختلفی را بر بنا اضافه کردند.

حتی در زمان قاجار نیز برخی تغییرات و تعمیرات به ثبت رسیده است بطوریکه در کاشی‌کاری‌های در ورودی حیاط باغ تعمیرات قاجار در مقابل کاشی‌کاری‌های قبلی بقعه مشاهده می‌شود.

آنچه در این معماری یکی از رموز مگو

است، طی هفت در برای رسیدن به محل دفن شیخ صفی‌الدین اردبیلی در بقعه است.

لازم به ذکر است درگاه اصلی این بقعه به گفته مدیرکل میراث فرهنگی استان در زمان رضاشاه تخریب شده و میراث فرهنگی در نظر دارد این درگاه اصلی را احیا کند. در کتاب اردبیل در گذرگاه تاریخ مطرح شده است که یکی از علت‌های نام‌گذاری این منطقه از شهر به نام عالی‌قاپو به دلیل وجود همین درگاه اصلی است.

هفت دری که به آرامگاه ابدی شیخ صفی‌الدین اردبیلی رسیده است حتی منجر به تغییر نام‌گذاری بخش‌هایی از شهر شده و این نام‌گذاری همچنان پابرجاست.

ساختار بنا متناسب با عقاید اجتماعی و فرهنگی

نکته دیگر ساختاری بنای مجموعه بقعه شیخ صفی‌الدین اردبیلی است. محققان معتقدند تصویرگری در زمان صفویه چندان رواج نداشت؛ همچنان که در خود بقعه شیخ صفی‌الدین اردبیلی نیز اغلب تزئینات کاشی‌کاری و یا نقاشی گل و برگ، اسلیمی، آیات قرآن و اسامی اهل بیت (ع) است.

بنا از حریم خاصی برخوردار است و بعد از طی حیاط باغ و حیاط کوچکی که به مانند چهارراهی بخشی به بقعه، بخشی به آشپزخانه شیخ و بخشی به چله خانه راه دارد، حیاط فرعی مشاهده می‌شود.

پیرامون بقعه محوطه‌ای است که امروز سنگ‌قبر گروهی از سرداران و حاکمان را که در گوشه‌ای از تاریخ گذشته اردبیل نقش‌آفرینی کرده‌اند در خود جمع کرده است.

در بخش ورودی بقعه قندیل خانه واقع شده است. محلی که روزگاری فرش تاریخی اردبیل در کف آن خوندنمایی می‌کرد و نقش فرش در سقف قندیل خانه نقاشی شده بود.

افراد که وارد این مکان می‌شدند کف و سقف تالار را به یک نقش می‌دیدند که تداعی کننده ذهنیت عارفان دوران صفویه مبنی بر وحدت وجود یعنی از فرش تا عرش به یک نقش است. طرح این فرش که گفته می‌شود در سقف تالار نقش شده کاملاً از بین رفته و به جای مرمت در واقع سفیدکاری شده است. در حال حاضر فرش اردبیل در موزه ویکتوریا و آلبرت لندن نگهداری می‌شود.

بعد از قندیل خانه در روبه روی فردی که به بقعه مراجعه کرده آرامگاه شیخ صفی‌الدین اردبیلی و شاه اسماعیل

اردبیلی داشت، اردبیل را دارالامان قرار داد. شاه عباس بزرگ در اواخر شعبان ۱۰۱۴ هجری قمری فرمان مخصوص صادر کرد که چون اردبیل از زمان امیر تیمور گورکان دارالامان بوده، همچنان باید که هیچکس مزاحم دیگری نشود مگر اینکه حق شرعی نزد وی داشته باشد و در اینصورت نیز باید که بمدارا و سازش احقاق حق کند.»

بی آنکه پرداخت کافی به این اقدام پادشاهان صفوی صورت گرفته باشد، باید تاکید داشت بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی پیام آور صلح و دوستی و رعایت حال دیگری بوده است. در طول تاریخ نام دارالامان و دارالارشاد همچنان ضمیمه نام اردبیل بوده و حتی افرادی که گناه کرده

و طلب توبه و بخشش داشتند به مقام شیخ صفی الدین اردبیلی پناهنده می شدند.

بعد از اینکه شاه اسماعیل حکومت شیعی را به پشتهوانه فداست و شکوه اندیشه های دودمان صفوی به عنوان نظام سیاسی مذهبی رسمی ایران قرار دارد، تأثیرات اندیشه های شیخ صفی الدین اردبیلی با جهش قابل توجهی به سطح کشور و حتی جهان رسید.

بقعه شیخ صفی الدین به صورت تقریبی در مرکز شهر اردبیل واقع شده و چه بسیار بناهایی که وقف بقعه شده و از محل درآمد و عایدات آن به نیازمندان و پناهندگان رسیدگی می شده است.

بسیاری از آموزه های اجتماعی دین اسلام در بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی نمود عینی دارد. هر چند امروز این بقعه بیشتر به مانند موزه های جهت بازدید علاقه مندان است اما رموز معماری آن همچنان نیازمند بررسی و تحلیل هر چه بیشتر است.

به گفته رئیس پایگاه جهانی بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی یکی از مهم ترین بخش های این بقعه که به رمزگشایی آن و حتی حکومت صفوی و تاریخ ایران می تواند کمک کند، کتابخانه کم نظیر بقعه است.

وهاب زاده افزود: بسیاری از کتب این مجموعه در یکی از جنگ ها به روسیه انتقال یافته و انتظار می رود حداقل جهت مطالعه تاریخی در اختیار کشور جمهوری اسلامی ایران قرار گیرد.

ضعف مطالعه در کارکردهای فرهنگی و اجتماعی بنای بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی موجب شده این مجموعه بیشتر به عنوان یک بنای تاریخی مورد استقبال قرار گیرد. غافل از اینکه در چند صد سال گذشته این بنا تأثیرات عمیق فرهنگی در شهر اردبیل و شهرهای اطراف آن و حتی در تاریخ کشور رقم زده است.

است که سیل علاقه مندان را پشت درهای بقعه به صف کشیده تا با اهدای هدیه های قفسه ای و جایگاهی در بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی کسب کنند.

در عین حال نباید از زیبایی هایی مسجد جنت سرا با مشبک های چوبی آن گذشت. در سمت چپ سرسرای ورودی، مسجد جنت سرا قرار گرفته است که به صورت فضای هشت ضلعی طراحی شده و فاقد محراب است. چنین به نظر می رسد که فضای جنت سرا بیش تر برای انجام مراسم صوفیانه و گرفتن مجالس سماع عارفانه بوده است.

مسجد جنت سرا در گذشته دور دارای سقف گنبدی بوده که پس از فرو ریختن در دوره قاجاریه، سقفی چوبی و مسطح روی آن ایجاد شد که بر ۱۶ ستون چوبی استوار شده است.

حتی گناهکاران به شیخ پناه می بردند

بخش قابل توجه دیگر چله خانه است که در میانه مسیر اتصال حیاط باغ و حیاط کوچک مقابل بنای اصلی است. رئیس پایگاه میراث جهانی بقعه شیخ صفی الدین تصریح کرد: این مجموعه شامل چهل اتاقک جهت بسط نشینی و عبادت است و به همین دلیل چله خانه نام گرفته است. وهاب زاده تأکید کرد: تعدادی از این اتاق ها قدمت به مراتب بیشتری داشته اما سادگی آن تداعی گر کارکرد فکری و عرفانی شیخ صفی الدین اردبیلی است.

گفته می شود پادشاهان صفوی برای عرض ارادت به بارگاه شیخ با پای پیاده به زیارت بقعه می آمدند. شیخ صفی الدین اردبیلی بیش از آنکه در نظریه ها حرف برای گفتن داشته باشد، کارکرد اجتماعی به عرفان خود افزوده بود. جایگاه او موجب شد بعدها محل دفن وی محل بسط گناهکاران و افرادی که مرتکب خطا شده و بخشش می طلبند باشد.

باباصفیری در کتاب اردبیل در گذرگاه تاریخ آورده است: «امیر تیمور بر اثر عقیدتی که بر شیخ صفی الدین

اول مشاهده می شود؛ در چوبی نیز با ارتفاعی کوتاه مخاطبان را به پشت آرامگاه که حرم خانه و محل دفن تعدادی از زنان و دختران شاهان صفوی است هدایت می کند.

گفته می شود ارتفاع کوتاه درهای چوبی به واسطه آموزش احترام و تواضع بوده و به فرد حفظ حرمت خانه ای که در آن پای گذاشته است را می آموزد. موضوعی که در معماری خانه های تاریخی اردبیل نیز مشابه آن مشاهده می شود.

این بخش از بنا در واقع بخش هایی است که به نظر می رسد قدمت به مراتب بیشتری به لحاظ تاریخی داشته و مفاهیم اجتماعی حفظ حرم، تواضع در برخورد با مقام بزرگ تر و عالی تر و کرنش در مقابل فرارز زندگی و تحمل در مقابل نشیب آن را تداعی می کند.

چینی خانه یادگار اردبیلی تاریخی

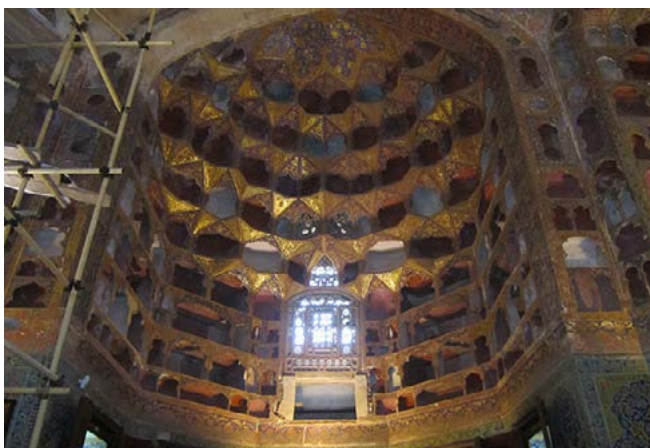
یکی از بخش های قابل توجه دیگر بنا چینی خانه است. چنانچه که ذکر آن رفت بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی در طول تاریخ تکمیل شده و تغییر یافته است. این بنا از محل دفن بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی به یکی از معماری های نادر عرفانی ایران اسلامی تبدیل شده است.

رئیس پایگاه میراث جهانی بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی گفت: این بنا به لحاظ تأثیر گذاری نه در فرهنگ ایرانی اسلامی بلکه در تمدن جهانی به ثبت جهانی رسیده است. عبدالرحمان وهاب زاده متذکر شد: به پاس ارادت پادشاهان، حکام و والیان به شیخ صفی الدین اردبیلی این بنا در طول تاریخ قداست ویژه ای داشته و حتی در زمان جنگ ها و درگیری ها محل حرمت و احترام بوده است.

وی افزود: به عنوان مثال چینی خانه که بعدها و ۴۰۰ سال قبل توسط شیخ بهایی طراحی شد محل نگه داری ظروف اهدایی به بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی و پادشاهان صفوی است.

به گفته وهاب زاده این مجموعه در حال حاضر یکی از آثار کم نظیر معماری ایرانی - اسلامی محسوب می شود که حتی نگه داری و مراقبت از آن دقت و ظرافت ویژه می طلبد. در کتب تاریخی عنوان شده که چینی خانه هزار و ۲۵۶ محفظه دارد که در همه آن ها چینی های اهدایی امپراتور چین به شاه عباس به مناسبت احیای جاده ابریشم و چینی هایی که از طرف دولت ایران به کشور چین سفارش شده بود، قرار داشته است.

بسیاری از چینی های این مجموعه به موزه های دیگر منتقل شده یا گرفتار بدسلیقگی های تاریخی بوده اما آنچه قابل توجه است، مقام عرفانی شیخ صفی الدین اردبیلی

تراکتورها مشغول کارند/تاریخ در محاصره اراضی کشاورزی

تراکتورها در چند قدمی آتشکده تاریخی کازرون مشغول شخم زمین های زراعی هستند، اراضی کشاورزی بنا را محاصره کرده اند و آتشکده نیز هر روز از نظرها دور تر می شود.

هادی فتحی

آتشکده کازرون با شماره ۳۳۱ در سال ۱۳۱۸ در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده و جزو میراث ملی ایران محسوب می شود. «ماکسیم سیرو» از جمله باستان شناسان برجسته ای بود که از این بنا بازدید و در سال ۱۹۳۸ گزارشی از وضعیت آن را منتشر کرد.

بر اساس این گزارش در آن زمان از آتشکده کازرون سه ستون و دو طاق باقیمانده بود، که در حال حاضر از این بنا دو ستون و یک طاق باقی مانده و بقایای دو ستون دیگر نیز دیده می شود.

در این خصوص عضو شورای مرکزی انجمن هم اندیشان جوان شهرستان کازرون گفت: یکی از انگشت شمار آتشکده های موجود در شهرستان کازرون که به واسطه قدمت تاریخی و ویژگی مکانی اش می تواند به عنوان یکی از مقاصد گردشگری کازرون مورد بهره برداری قرار گیرد، آنچنان به دست فراموشی سپرده شده که نه تنها کمتر گردشگری خبر از وجود آن دارد، بلکه اکنون تمامی محوطه پیرامونی آن شخم خورده و به شیوه های مختلف مورد بهره برداری کشاورزی واقع شده است.

محسن عباسپور افزود: در حال حاضر به جای استقرار امکانات گردشگری در منطقه، در تمامی محوطه های پیرامونی آتشکده کازرون اراضی کشاورزی قرار گرفته اند که مسئله باعث شده هم سلامت بنا مورد تهدید قرار گیرد و هم سایر آثار احتمالی واقع در محوطه های پیرامونی آن به کلی تخریب شده و از بین برود.

وی ادامه داد: گستره فعالیت کشاورزی در اطراف این بنای ساسانی به حدی است که تا فاصله هشت متری این بنا با تراکتور شخم زده شده و حتی به تازگی یک گلخانه نیز در فاصله ای حدوداً ۳۰ متری از این آتشکده ایجاد شده که منظر این اثر ثبت شده در فهرست ملی را نیز مخدوش کرده است.

این دوستدار میراث فرهنگی اظهار کرد: به واسطه تمایل و گرایش های محلی که نسبت به آثار تاریخی در شهرستان کازرون وجود دارد می توان مدعی شد در صورتی که بسترهای لازم برای تبدیل اراضی کشاورزی به سایت گردشگری فراهم شود، کشاورزهایی که اطراف این سایت تاریخی مشغول کشت هستند اقتصاد گردشگری را جایگزین اقتصاد پرریسک و در پاره ای مواقع زیانده کشاورزی کنند.

عباسپور ادامه داد: یکی از ویژگی های مناسب این بنا برای تبدیل شدنش به یک سایت گردشگری دسترسی مناسب آن به جاده ارتباطی کازرون شیراز است به گونه ای که این بنا در فاصله پنج کیلومتری شرق شهر کازرون و در فاصله ای ۳۰۰ متری از جاده اصلی قرار گرفته و بنابراین دسترسی گردشگران به آن می تواند با سهولت انجام پذیرد.

عضو شورای مرکزی انجمن هم اندیشان جوان شهرستان کازرون گفت: متأسفانه اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی فارس هیچگونه اقدام عملی برای حفاظت اصولی از این آتشکده در دستور کار خود قرار نداده و حتی

متصور شد که در محوطه های پیرامونی این بنا، بقای دیگری از دیواره ها و آثار تاریخی دیگر مربوط به دوره ساسانیان نیز وجود داشته باشد که در حال حاضر متأسفانه تمامی این محوطه ها شخم خورده اند و به عنوان اراضی کشاورزی مورد بهره برداری قرار می گیرند.

این دوستدار میراث فرهنگی اظهار کرد: فاصله گرفتن اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی فارس از مردم و تقلیل نقش این اداره کل به ماشین امضایی برای موافقت یا مخالفت با معارض ها و مراجعین، باعث شده که زمینه لازم برای شدت گرفتن انواع تخریب در بناهایی مانند آتشکده کازرون فراهم شود.

وی تأکید کرد: چنانچه این اداره کل نقش فعال تری در ارتباط با مردم محلی و کشاورزان منطقه داشته باشد، می تواند بسترهای لازم را برای تبدیل این بنای پرازش تاریخی به یک سایت گردشگری فراهم آورد به گونه ای که هم به اقتصاد محلی مردم منطقه کمک شده باشد و هم این بنای تاریخی حفظ و حراست شود.

اطراف آن نیز فنس کشی نشده و هیچگونه تابلویی نیز که معرف بنا باشد در پیرامون آن نصب نشده است، چه برسد به اینکه این اداره کل بخواهد بستر ساز تبدیل شدن این آتشکده به سایتی گردشگری بشود.

وی بیان کرد: چندین پایه سیمانی انتقال برق نیز در فاصله بسیار اندکی از بنا قرار گرفته اند که هر منظر این اثر را مخدوش کرده اند و هم هم تهدیدی بالقوه برای آن محسوب می شوند.

عباسپور ادامه داد: آتشکده کازرون، تک بنای باقی مانده از یک محوطه تاریخی است که بنا بر مستندات موجود یکی از آتشکده های تأسیس شده توسط مهر نارسه در دوره شاهپور در دوره ی ساسانیان است و همین مسئله یک وجه متفاوت تاریخی به آن می دهد که می تواند به عنوان یک بنا از یک دوره تاریخی ویژه در ایران حکایت کند.

وی گفت: این در حالی است که با توجه به گزارش های مختلف تاریخی که از این آتشکده وجود دارد، می توان

چیزی از آثار تاریخی شهر قم باقی نمانده است / تلاش برای شناخت قم

که در مرحله عمل بسیاری اوقات نظرات کارشناسی به کل کنار گذاشته می‌شود و روابط مدیریتی و کاری حاکم می‌شود. در این زمینه چاره‌ای نداریم جز اینکه بر وجه انسانی آدم‌ها تکیه کنیم. وقتی مدیری ببیند که موضوعی مفید است، احتمال قوی وجود دارد که از آن استفاده کند.

استقبال از کنگره چطور بوده است؟

در بخش علمی نزدیک به ۶۰ مقاله را دریافت کردیم که بخشی از این مقالات قابل توجه و با ارزش هستند. این آمار بسیار خوبی است و نشان می‌دهد شهر قم شهری طالب علم و محقق است. یک سری مقالات می‌تواند برای آینده هم برنامه‌هایی داشته باشد.

قشر دانشجو و جوان ما نسبت به مقولات معماری در گذشته آشنا نیستند. به همین دلیل در کنار کنگره یک کارگاه آموزشی به عنوان ایده تا عمل برپا می‌شود تا ساخت یک سازه معماری قدیمی توسط یکی از استاد کارها داشته باشیم.

این مباحث را در کارهایمان اصلاً نداریم که دانشجوی ما مدل و تکنولوژی ساخت یک بنای قدیمی آشنا باشد. این کارگاه از ۲۳ دی شروع شده و ۳۰ دی ماه رونمایی می‌شود. شهرداری قبول کرده در بوستان پاکبان فضایی به این موضوع اختصاص دهد که امیدواریم این موضوع ماندگار باشد.

کارگاه تاریخ شفاهی قم هم در کنار این کنگره برگزار می‌شود. صحبت‌های پیشکسوتان در این کارگاه ثبت و ضبط شده و در آرشیو دبیرخانه نگهداری می‌شود. نمایشگاهی توسط اداره کل میراث فرهنگی برپا می‌شود که عکس‌های جالبی از قم قدیم در این نمایشگاه به نمایش در می‌آید.

چطور این کنگره می‌تواند به ایجاد حس تعلق خاطر در مردم نسبت به تاریخشان موفق باشد؟

رسیدن به این هدف یک کار زمان‌بر و طولانی مدت است. ولی همین صحبت کردن‌ها و مردم را به مشارکت گرفتن می‌تواند موثر باشد. اینکه در تمام حوزه‌ها در این موضوع مشکل داریم هیچ شکی نیست و باید جریانی در این زمینه ایجاد کنیم.

اولین کاری که باید در این زمینه انجام شود این است که نگاه مزاحمت را باید از بافت تاریخی برداریم. خیلی‌ها گمان می‌کنند بافت تاریخی یک مزاحم است که زودتر باید آن را خراب کرد. برای اصلاح این اشتباهات راه طولانی است و بیشترین کاری که باید کرد در این حوزه فرهنگسازی است.

قم است. الان اگر بخواهیم شهر را مطالعه کنیم هیچ مرجع در دسترس برای مراجعه نداریم. نه اینکه کار نشده باشد؛ اتفاقاً کارهای زیادی صورت گرفته است اما کار منسجمی که در دسترس باشد و قابل استفاده برای همه علاقمندان باشد اتفاق نیفتاده است. علما و مراجع هم این کار را تأیید کرده‌اند. صحبت‌هایی شکل گرفته تا این دانش‌نامه به صورت جدی شروع شده و پیگیری شود.

موضوع دیگر این است که از این اطلاعات تاریخی که وجود دارد چطور استفاده کنیم. چطور با استفاده از همین اطلاعات وضعیت شهر و نیازها را رصد کرده و از تصمیمات ناگهانی که زیان آن سال‌ها بعد آشکار می‌شود جلوگیری کنیم. راه‌اندازی مرکز مطالعات معماری و شهرسازی می‌تواند پاسخی به این نیاز باشد. این مرکز می‌تواند مانند یک اتمسفر بالادست شهر، همه چیز را رصد کند و با توجه به نقشی که برایش تعریف شده می‌تواند بخش‌های متنوعی را در خود جای داده که کارهای مطالعاتی انجام داده و بازوی علمی بخش اجرایی شهر محسوب شود.

در این کنگره تصمیم بر این شد که جلسه‌ای با مدیران اجرایی و مدیران گروه بخش علمی در حوزه معماری و شهرسازی داشته باشیم. در این جلسه حتی از نوع نشست افراد مشخص بود که بین بخش علمی و اجرایی در شهر چه فاصله‌ای وجود دارد که این مرکز مطالعات قرار است این فاصله را پر کند.

چه ابزاری در اختیار دارید تا مدیرانی را که در شهر قم می‌آیند و می‌روند ملزم به توجه به این دستاوردها و این مرکز مطالعات کنید؟

در این زمینه دو واقعیت وجود دارد. نکته اول اینکه این کار زمان‌بر است. موضوع دیگری که باید قبول کرد این است

خانه خوب است یا این شهر مطلوب است دقیقاً منظورمان چیست؟ شناخت گذشته موجب می‌شود بدانیم الگوی خوب کدام است.

کنگره تاریخ معماری و شهرسازی چه کمکی در این زمینه به شهر خواهد کرد؟

در این میان موضوع مهمی که کنگره قرار است پیگیری کرده و به جامعه تزریق کند این است که بناهای تاریخی شهر قم، بخشی از فرهنگ و تاریخ این شهر هستند و برای آینده‌ای بهتر باید از گذشته حراست کرد. خیلی‌ها سؤال می‌پرسند که چرا باید این بناها حفظ شود؟ پاسخی که می‌دهیم این است که این کالبد مانند یک استاد عمل می‌کند. باید اینها را به عنوان اساتید خود حفظ کنیم تا در طول زمان بتواند محل مراجعه علاقمندان و دست‌اندرکاران معماری و شهرسازی و سبک زندگی باشد. این بناها اساتید خاموشی هستند که برای حرکت در مسیر پیشرفت به وجود آنها کنار خدما نیاز داریم.

کنگره تاریخ معماری و شهرسازی قرار است به ما بگوید که حفظ میراث فرهنگی تنها برای جذب گردشگر و درآمدزایی نیست بلکه خود مبنای برخی حرکت‌ها برای فراگیری است. از مطالعه این بناها می‌توانیم سازندگان را مطالعه کرده و از شناخت آنها جامعه را در گذشته شناخته و بعد الگوسازی کنیم. از آثار تاریخی شهر قم چندان چیزی هم باقی نمانده و وظیفه ما به عنوان نسلی که در دوره گذار قرار دارد حفظ این آثار برای آیندگان است.

معمولاً برگزاری کنگره‌ها یک اتفاق مقطعی است. چطور این کنگره می‌تواند به تمام این سوالات در طول زمان پاسخ دهد؟ برای رسیدن به این هدف دو موضوع حتماً باید دنبال شود یکی دانشنامه تاریخ

کنگره تاریخ معماری و شهرسازی امسال پس از یک دهه تأخیر در سراسر کشور برگزار خواهد شد. برگزاری این کنگره در استان

زینب آخوندی

قم در سیام دی ماه البته حال و هوای متفاوتی با دیگر شهرها خواهد داشت. شاید کمتر شهری مانند قم پیشینه قوی و قابل توجهی داشته باشد که تا این حد به آن بی‌توجهی شده باشد یا نقاط ناشناخته در آن فراوان باشد.

در این میان فعالیت‌های دبیرخانه کنگره معماری و شهرسازی در قم این روزها نسبتاً قابل توجه است و می‌تواند قدمی در مسیر کم کردن از این ناآگاهی‌ها محسوب شود. شبنم فاطمی، دبیر علمی این کنگره در استان قم سومین تجربه‌اش را در برگزاری همایش‌هایی با موضوع معماری و شهرسازی در قم پس از «قم؛ آرماتشهر شیعی» ... «قم؛ شهر موجود شهر مطلوب» در کنگره «تاریخ معماری و شهرسازی» در سیام دی‌ماه امسال می‌گذارد. با وی درباره اثرگذاری این کنگره و ملزوماتش به گفت‌وگو نشستیم.

چرا مطالعه تاریخ معماری و شهرسازی در شهری مانند قم مهم است؟

مطبوعات و رسانه‌ها را که رصد می‌کنیم، معمولاً صحبت از نقص زیرساخت‌ها در شهر قم بسیار پیش می‌آید. شبکه حمل و نقل، آب، گاز، برق و ... همیشه از مواردی است که در ضعف زیرساخت‌ها به آن اشاره می‌شود درحالی که به نظر من یکی از مهم‌ترین زیرساخت‌های شهری که در کشور و قم نیاز به مرمت و بازسازی دارد، زیرساخت‌های علمی شهر است. اینها باید تقویت و احیا شود تا بر مبنای آن، شهر ساخته شود. اگر این کار را نکنیم، همانطور که تا کنون اتفاق افتاده کارهای عمرانی را انجام می‌دهیم اما پاسخی دریافت نمی‌کنیم.

اساتید مختلف با اعتقادات و نگاه‌های مختلف با این دو رویداد ارتباط داشتند و همیشه سؤال این بود که چه می‌شود کرد تا این بستر علمی تقویت شود. در نهایت به این جمع بندی رسیدیم که دو مقوله حتماً باید شکل بگیرد تا راه برون رفتی از بحران‌ها نمایان شود. یکی داشتن نگاه تاریخی و دیگری داشتن تحلیل از تاریخ قم.

واقعیت این است که برای هر کاری نیاز به یک الگوی خوب داریم. در مسائل عمرانی و معماری الان هیچ معیار و الگویی در دستمان نیست. وقتی می‌گوییم این

خانه حاج آقا علی رونق می گیرد / بزرگترین خانه خشتی جهان هتل می شود

**خانه حاج آقا علی زعیم الله به عنوان
بزرگترین خانه خشتی جهان این
روزها دست جان بخش استادکاران
را بر در و دیوارش احساس می کند
و قرار است این خانه به هتلی چهار
ستاره تبدیل شود.**

اسما محمودی

استان کرمان در کنار بزرگترین بنای خشتی جهان و یکی از بزرگترین بافت های تاریخی بکر در کشور، بزرگترین خانه خشتی جهان را نیز در خود جای داده است این خانه در مسیر کاروان هایی که از کرمان به سمت رفسنجان و از آنجا به یزد و بندرعباس می رفتند قرار گرفته است. حکایت ساخت خانه از آنجا آغاز شد که به دلیل قرار گرفتن کرمان در مسیر جاده ادویه هزاران کاروانسرا در سراسر کرمان ساخته می شد و در این میان برخی از تجار بزرگ برای کاروان های خود کاروانسرای مجزا می ساختند.

حاج آقا علی زعیم الله نیز که یکی از تجار بزرگ کشور بود در آن زمان ده ها کاروانسرا و محل استراحت برای کاروان هایش ساخت و از آن جمله، خانه ای بزرگ را در نزدیکی رفسنجان بنا کرد و هدفش نیز پذیرایی از تاجران برجسته از کشورهای مختلف از جمله هند، عرب و چین و مغرب زمین بود و حالا این خانه به بزرگترین خانه خشتی جهان لقب گرفته است.

زعیم الله هر چند یکی از ثروتمندترین افراد زمان خود بود اما در روزهای پایان عمر به دلیل عدم واگذاری صحیح املاکش خود به فردی عادی تبدیل شد اما آثار به جای مانده و زیر ساخت هایی که وی در مناطق مختلف استان احداث کرده هنوز هم به نام خود خود او شناخته می شود. هفته گذشته بود که کار مرمت کاروانسرای حاج آقا علی در بازار کرمان آغاز شد اما مدتهاست مرمت خانه حاج آقا علی در رفسنجان با سرمایه گذاری بخش خصوصی و همکاری اوقاف آغاز شده است.

این خانه با زیر بنای هفت هزار مترمربع و معماری بی نظیر و مثال زدنی حالا در حال تبدیل شدن به یکی از

قطب های گردشگری در کشور است و قرار است این خانه به هتلی چهار ستاره تبدیل شود.

مراحل ابتدایی مرمت این بنا به اتمام رسیده و فاز دوم مرمت آغاز شده و به زودی یکی از بزرگترین هتل های سنتی ایران در این مجموعه تاریخی راه اندازی می شود. نخستین خشت های این خانه در سال ۱۱۳۶ خورشیدی در نزدیکی رفسنجان و در منطقه ای به نام قاسم آباد به روی هم گذاشته شد.

این خانه که در گذشته نام خانه وقفی را نیز بر خود داشته است دارای ۸۶ اتاق شامل هفت دری، پنج دری، سه دری و پستو است.

چهار بخش اصلی ساختمان حوضخانه، شاه نشین، پاییزی و زمستان نشین است و آشپزخانه و انبار از این مجموعه جدا است. چهار حیاط، راهروهای سرپوشیده و روباز و سه هشتی نیز ارتباط قسمت های مختلف این خانه را به عهده داشته اند.

نمایی از بزرگترین خانه خشتی ایران

گفته می شود؛ تالار حوضخانه که وسیعترین فضای سرپوشیده خانه است یکی از شاخص ترین قسمت های بنا است سقف آن در ارتفاع طبقه دوم با گنبدی عظیم پوشانده شده است. در زمینه مستطیل کار بندی شده و در مرکز آن کلاه فرنگی قرار گرفته است که نور فضای حوضخانه را تامین می کند.

در وسط حوضخانه حوض مستطیل شکلی قرار دارد که در گذشته با حوض های حیات های جانبی در ارتباط بوده است و آب آن از طریق قنات تامین می شده است حوضخانه در دو طبقه ساخته شده که در طبقه بالای آن تعدادی اتاق و دو تالار در ضلع شمالی و جنوبی قرار گرفته است.

نمای داخلی حوضخانه با اندود گچ و گچ بری های برجسته با طرح های اسلیمی تزیین شده است.

تالار شاه نشین با بهاره نیز چشم هر بیننده ای را خیره می کند، در مرکز ضلع جنوبی ایوانی نسبتاً رفیع قرار دارد که در طرفین آن با حفظ تقارن دو راهرو دسترسی ایجاد شده است. تالارهای پاییزی و زمستانی در اضلاع غربی و شمالی بنا قرار گرفته اند و نسبت به تالار شاه نشین و حوضخانه کمی ساده تر اجرا شده اند.

این خانه هنوز هم مانند گذشته شکوه خود را حفظ کرده است و جزو یکی از هویت های اصلی استان کرمان محسوب می شود.

حاج آقا علی یکی مالکان اصلی زمین در کرمان و رفسنجان بوده است و هنوز هم آثار باقیمانده از وی با مهرش در قالب ظروف مختلف در دسترس مردم قرار دارد و گفته می شود املاک وی به حدی بوده که می توانسته از کرمان تا یزد بر روی املاک خود راه برود.

وی اما در روزهای پایانی عمر اکثر املاک خود را وقف شد و حالا این بناها در مالکیت اوقاف استان کرمان قرار دارد. گفته می شود در گذشته در مسیرهای مختلف کاروان های حاج آقا علی وجود داشته مثلاً از کرمان تا بندرعباس هر ۴۰ کیلومتر یک کاروانسرا وجود داشته و کار حمل و نقل کاروان ها در این بناها انجام می شده است که هنوز هم آثاری از این بناها وجود دارد.

فاز دوم مرمت خانه تاریخی به زودی آغاز می شود

مدیر کل اوقاف و امور خیریه استان کرمان اظهار داشت: اوقاف در راستای بازسازی بناهای تاریخی از جمله باغ فتح آباد، حمام ظهیر الدوله و کاروانسرای حاج آقا علی و خانه حاج آقا علی در کنار همکاری که با میراث فرهنگی انجام

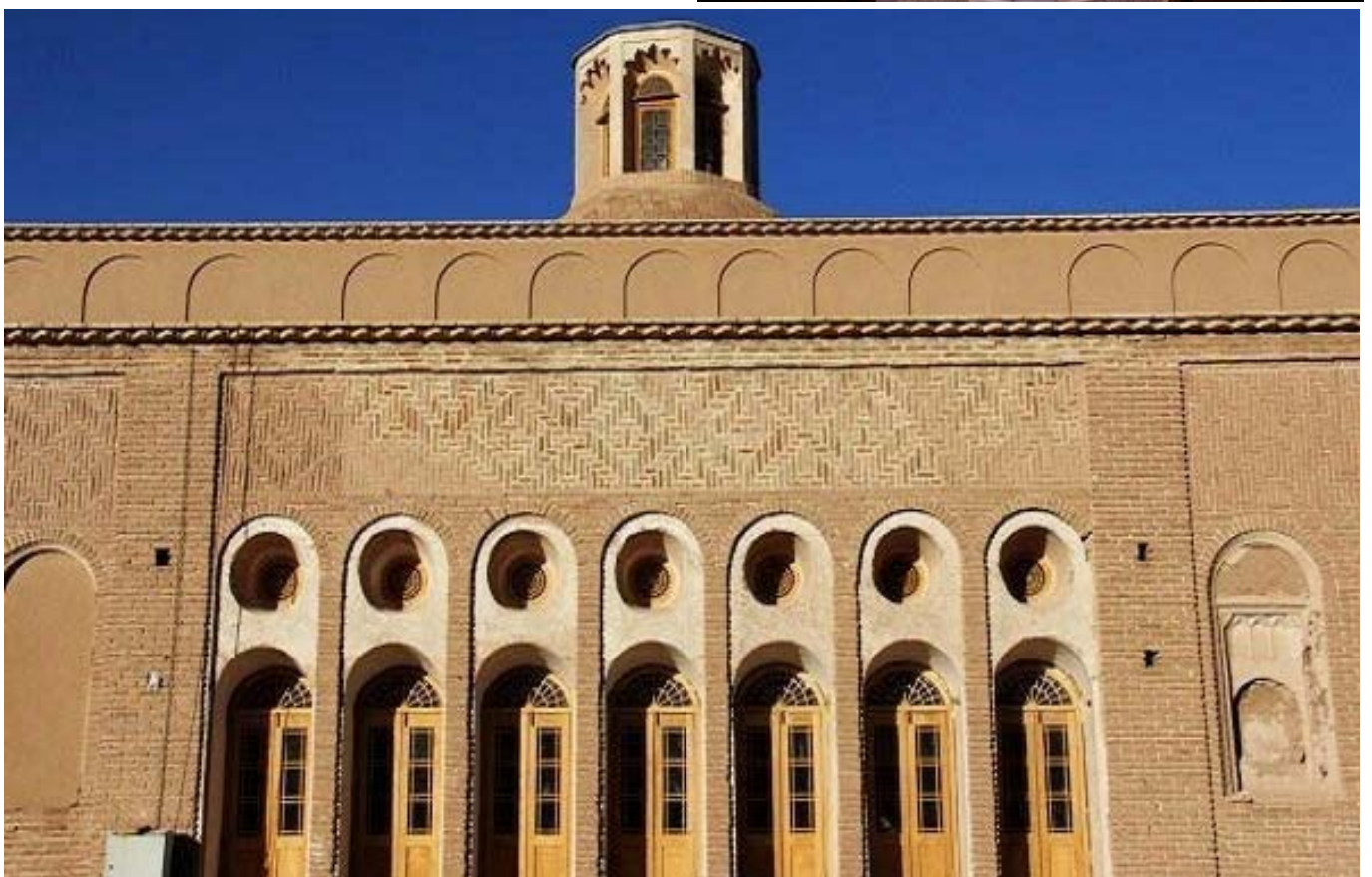
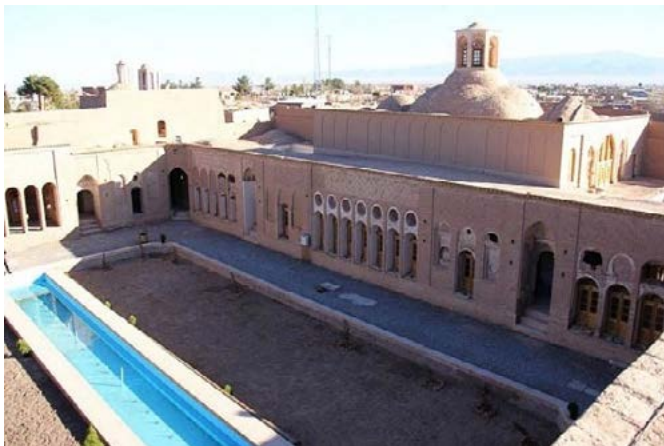

تغییر کاربری و رونق گردشگری در استان کرمان است که در این زمینه با دستور استاندار کرمان و همکاری شهرداری کرمان و اوقاف کارهای خوبی انجام شده است و بسیاری از بناهای تاریخی کرمان در حال مرمت هستند. وفایی گفت: مهمترین اولویت در مرمت این بناها کیفیت و اجرای طرح هایی مطابق با اصالت بناها است و قبل از شروع مرمت مطالعات دقیقی انجام می شود. مدیرکل میراث فرهنگی استان کرمان افزود: قسمت هایی مانند سالن های پذیرایی، خانه مرضیه خانم و حیاط های چهارفصل خانه در سال جاری مرمت و در اختیار گردشگران خواهد بود. وی گفت: در مرحله نخست اعتباری معادل ۱۵ میلیارد تومان در این پروژه هزینه خواهد شد و هزینه فاز دوم نیز باید برآورد شود. به نظر می رسد کرمان پس از مرمت ده ها بنایی که سال ها به حال خود رها شده بودند در حال نزدیک شدن به جایگاه واقعی خود در صنعت گردشگری است.

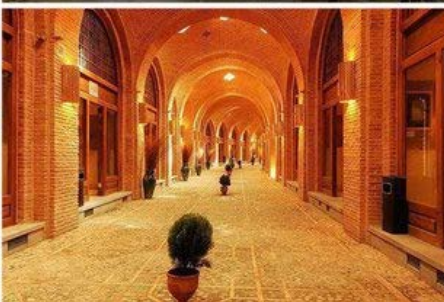
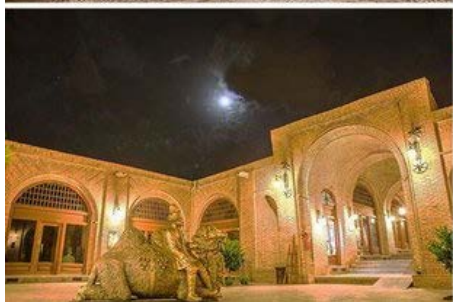
تمام مراحل مطابق با استانداردهای میراث فرهنگی پیش می رود

محمود وفایی افزود: کار مرمت مرحله نخست تقریباً به پایان رسیده و امیدواریم خرده کارها نیز تا نوروز به اتمام برسد و عملاً به زودی مرحله دوم را کلید بزنیم. وی ادامه داد: تمام مراحل مرمت مطابق با اصل معماری بنا و با مصالح بومی در حال انجام است و کارشناسان میراث فرهنگی بر تمام مراحل کار نظارت جدی دارند. وفایی تصریح کرد: این خانه در حقیقت یکی از بزرگترین بناهای تاریخی استان کرمان است و تنها ۸۶ اتاق دارد که به سادگی زمینه تغییر کاربری به مرکز اقامتی را مهیا می کند. وی با اشاره به استقبال میراث فرهنگی از سرمایه گذاران و متولیان که می خواهند بناهای تاریخی را مرمت کنند گفت: کارشناسان ما در تمام استان آماده همکاری هستند. وی ادامه داد: مهمترین هدف ما بازسازی بناهای تاریخی و

داده سرمایه گذاری های خوبی هم کرده است و امیدواریم این سرمایه گذاری ها در راستای خلق ثروت و توسعه صنعت گردشگری در استان موثر باشد. محمد قاسمی زاده افزود: خانه حاج اقا علی هم قرار است بعد از مرمت به مرکز اقامتی تبدیل شود و هم اکنون فاز نخست مرمت مجموعه به اتمام رسیده است و مرحله دوم نیز به زودی آغاز می شود و در نهایت کار تجهیز هتل انجام خواهد شد. وی گفت: سیاست ما توسعه زیر ساخت های استان کرمان است و با توجه به اینکه بسیاری از این بناهای تاریخی و دست نخورده هستند آماده همکاری برای بازسازی و وارد کردن آن ها به چرخه گردشگری هستیم و در این مسیر همکاری لازم را انجام می دهیم. مدیرکل اداره میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کرمان نیز اظهار داشت: در مرمت این بنا از استادکاران برجسته استفاده شد و بخش قابل توجهی از کار انجام شده و پیشرفت فیزیکی خوبی را نیز مشاهده می کنیم.

سرای سعدالسلطنه بزرگترین کاروانسرای شهری جهان / بازگشت به تاریخ

پل ارتباطی، بازرگانی بین اروپا و آسیا از دست داد و حیات اقتصادی خود را به صورت نیمه فعال ادامه داد.

برخی از حجره های کاروانسرای سعدالسلطنه به صورت غرفه های تجاری مستقل اداره می شد و برخی نیز به صورت انبار و قسمتی از کاروان سرای سعدالسلطنه تبدیل به کارخانه آرد سلامت و کارخانه تولید کشمش شد و قسمت های دیگر به عنوان کارگاه های تولیدی کفش، فرشبافی، چوب بری مورد استفاده قرار گرفت و این باعث شد این اواخر مردم آنجا را «بازار چوب» بنامند.

این کاروان سرا اکنون نزدیک به ۷ حیاط دارد که وسعتی نزدیک به ۲/۶ دهم هکتار مساحت را به خود اختصاص داده است.

ارزشمندترین قسمت این بنا، چهار سوق آن است که از تقاطع قائم دو راسته ایجاد شده و بر فراز آن گنبد بزرگ کاشیکاری شده ای قرار دارد. سقف آن نورگیر ندارد و به صورت عرقچین ساخته شده است و خیابان را به حیاط اصلی سرای سعدالسلطنه متصل می سازد.

چهار طرف گنبد راه، چهار نیم گنبد با رسمی بندی و نورگیر فراگرفته که فضا را بزرگتر نشان می دهد. هشتی بنا که پس از در ورودی قرار دارد، با آجر و کاشی تزئین شده و سقف یزدی بندی شده دارد.

عملیات مرمت این مجموعه در قالب تفاهم نامه از طریق صندوق احیا و بهره برداری از اماکن تاریخی و فرهنگی سازمان میراث فرهنگی به سازمان بهسازی و نوسازی شهرداری قزوین واگذار شد و عملیات اجرایی مرمت این بنا اجرایی شده و اکنون چند سالی است که همایش ها و جشنواره های متعددی برای شناسایی و معرفی این کاروانسرا در آن برگزار می شود.

اکنون بخشی از غرفه ها و حجره های موجود در این کاروانسرا برای مصارف تجاری، رستوران، عکاس خانه سنتی و سوغات فروشی های شهر مورد استفاده قرار گرفته است. این اثر تاریخی ابتدا در تاریخ ۱۳۱۶/۹/۱۷ با شماره ثبت ۱۰۲۱ در زیر مجموعه بازار قزوین ثبت شد، سپس در مورخ ۱۳۳۷/۵/۱۱ با شماره ۲۰۸۹ به صورت مجزا به نام کاروانسرای سعدالسلطنه ثبت شد.

بازدید از این بنای زیبای باستانی می تواند تماشاگران را به اعماق تاریخ گذشته برده و لحظات فرح بخشی را برای گردشگران فراهم کند.

شهر فراتر از چند مجموعه شاخص و معرفی شده در اذهان عمومی است.

کاروان سرای سعدالسلطنه، بازگشت به اعماق تاریخ

کمی که از مرکز شهر فاصله می گیری، جایی نزدیک بازار قزوین، کاروانسرای سعدالسلطنه را می بینی، کاروان سرای که به همت شهرداری بخوبی بازسازی و زیباسازی شده و با برگزاری همایش و مراسم مختلف این روزها در ردیف آثار تاریخی شناخته شده قزوین قرار دارد.

این جا به معنای واقعی کلمه بازگشت به اعماق تاریخ اتفاق افتاده است، از درب ورودی کاروانسرا که وارد می شوی، خود را در دل تاریخ و تمدن این سرزمین می یابی، حجره های مرتب و مرمت شده، سنگ فرش زیبایی که با زیبایی تمام این راه پر پیچ و خم را با شما همراهی می کند.

سردرها، طاق قوسی شکل و آجرنماهای چند صد ساله امروز با هنرمندی تمام برای بازدید مردم آماده شده است. راهرو های اصلی پس از هریچ و خم به دری بزرگ منتهی می شود که راه ورود به حیاط های متعدد و سرسبز و معروف این کاروانسراست.

این کاروانسرا دارای محوطه تاریخی بسیار زیبایی است که در حال حاضر بزرگ ترین مجموعه کاروانسرای درون شهری قزوین محسوب می شود که در عهد قاجار و در زمان ناصرالدین شاه توسط سعدالسلطنه، فرماندار وقت قزوین بنا شده است.

کاروانسرای سعدالسلطنه بزرگترین کاروانسرای سر پوشیده شهری جهان و بزرگترین کاروانسرای درون شهری ایران و یکی از معدود کاروانسراهای ایران است که چندین حمام، سرا، تیمچه، شترخان، راسته، چهارسوق، مسجد و چاپخانه دارد. نقش این کاروانسرا در گذشته به عنوان یک سرای بازرگانی بوده و به دستور محمد باقرخان سعدالسلطنه اصفهانی حاکم شهر قزوین در زمینی به مساحت ۷/۲ هکتار و در ۴۰۰ حجره ساخته شد که باهمت دو معمار اصفهانی و دو معمار قزوینی در سال ۱۳۱۲ هجری قمری به بهره برداری رسید.

کاروانسرای سعدالسلطنه تا قبل از جنگ جهانی اول، مرکز تجارت و فعالیت بازرگانی شهر محسوب می شد که بعد از تغییرات سیاسی حکومت روسیه، موقعیت خود را به عنوان

سرای سعدالسلطنه قزوین به عنوان بزرگترین کاروانسرای سر پوشیده درون شهری جهان مکانی زیبا برای بازدید گردشگران و بازگشت به اعماق تاریخ است.

مریم کشاورز

قزوین نامی آشنا برای عده زیادی از ایرانیان است، افرادی که در طول زندگی خود بارها و بارها از قزوین عبور کرده اند اما هرگز به تماشای تاریخ شهر ننشسته اند.

قسوین، آرساس، راژیا، اردیا یا شاید کاسپین به هر حال آنچه امروز از قزوین به چشم می خورد فراتر از سال ها تاریخ و تمدن است هرچند امروز تماشاگران واقعی قزوین کمتر از گردشگران این شهر است.

در فاصله ۱۵۰ کیلومتری با پایتخت ایران، شهر تاریخی قزوین در دامنه های رشته کوه البرز قد برافراشته، شهری که از ابتدای تاریخ نقشی ماندگار در سرزمین آریایی ایران داشته است.

در نوشته های قدیمی اروپائیان این شهر باستانی «آرساس» نامیده شده است، تاریخ اشکانی آن را به اسم «اردیا» می شناسد و یونانیان آن را «راژیا» می خوانند، شهری که سرزمین قوم کاسیت شد و زان پس «کاسپین» نام گرفت. «کشوین» همان قزوین دوره ساسانیان است، سرزمینی آباد و پرجمعیت که آن را «قسوین» یا شهر مردمان پرحلاکت و استوار می دانستند.

قزوین (کشوین) شهری با یک هزار و ۳۰۰ اثر ثبت شده ملی

به هر حال قزوین امروز، شهری که بیش از یک هزار اثر ثبت شده تاریخی را در خود جای داده هنوز از نگاه گردشگران واقعی مغفول مانده است.

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان قزوین گفت: تا پایان سال گذشته در استان قزوین تعداد ۱۳۱۱ اثر تاریخی در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده است.

محمد علی حضرتی از ثبت ۷ اثر در شهریور ماه سال جاری هم خبر داد و بیان کرد: با ثبت این هفت اثر غیر منقول تعداد آثار ثبتی استان به ۱۳۱۸ اثر افزایش یافت که با تداوم این روند امیدواریم بتوانیم گام های موثری در راستای حفاظت و صیانت از آثار تاریخی ارزشمند استان برداریم.

گردشگرانی که از قزوین عبور می کنند

اگرچه شهر نام آشنای قزوین این روزها مسیر گذر بسیاری از گردشگران سراسر ایران است اما گردشگری واقعی در این شهر هنوز تحقق نیافته چرا که بسیاری از گردشگران، قزوین را به عنوان شهری عبوری می شناسند، شاید حتی شبی را در این شهر بگذرانند ولی خبری از جاذبه های تاریخی و گردشگری آن ندارند.

نماینده مردم قزوین در مجلس شورای اسلامی تعداد مسافران عبوری از شهر قزوین در نوروز گذشته را نزدیک به ۲۵ میلیون دانست و بیان کرد: در ۱۰ روز نخست امسال نزدیک به ۲۵ میلیون تردد از مسیرهای ورودی و خروجی شهر اتفاق افتاده است.

داود محمدی در این زمینه اظهارداشت: البته به طور کامل نمی توان گفت چه تعداد از این گردشگران از شهر قزوین بازدید کرده اند.

این در حالی است که گردشگری در قزوین و آثار تاریخی این

گشت و گذار از «بدره» تا «دره شهر» / آتش و نان ساجی و برف

زمستان است و شهر بدره و دره شهر از توابع استان ایلام با زیبایی های منحصر به فرد از جمله رودخانه سیمره در کنار کوه های زیبا چشم به راه طبیعت گردان زمستانی هستند.

با سفر به شهرهای استان ایلام می توان هم شاهد تاریخ ۱۰ هزار ساله استان بود، هم زیبایی های خدادادی را دید که استان را به حق «عروس زاگرس» نامید.

در جنوب استان ایلام شهرستان های بدره و دره شهر با آثار تاریخی و طبیعی متعددی میزبان گردشگران زمستانی هستند، از رودخانه سیمره و تنگه ای به اسم «تنگه کافرین» راه دسترسی از مسیر ایلام-بدره در روستای جابر قابل مشاهده است.

تنگه کافرین امروزه به یک مکان کاملاً توریستی تبدیل شده واز همه اقصی نقاط استان به این منطقه سفر می کنند، بسیاری از جوانان در این منطقه قایق هایی برای مسافران و گردشگران تهیه کرده اند و لذت تفریح در کافرین را دوچندان کرده است.

علاوه بر قایق سواری در رودخانه سیمره می توان با ماهیگیری از رودخانه بر تفریح و نشاط خود افزود، البته صحنه های چشم نواز عبور رودخانه بین تنگه چشم هر گردشگری را خیره می کند.

گردشگری در جنوب استان ایلام را می توان بعد از تنگه کافرین ادامه داد و به سد سیمره هم رسید که امروزه دارای صحنه های بی نظیری برای طبیعت گردان است. بعد از تماشای سد سیمره می توان به روستاهای شهرستان بدره هم سری زد، از تنگه زرانگوش گرفته تا انبارهای تاریخی روستای زید، هر کدام دارای جذابیت های خاصی برای گردشگران است.

جاذبه های شهرستان بدره که بیشتر طبیعی هستند را می توان با عروس روستاهای استان ایلام یعنی روستای کلم به پایان برد، روستای کلم به دلیل چشم اندازهای زمستانی اش برای گردشگران فصل زمستان بسیار چشم نواز است.

سفر به شهرستان دره شهر

بعد از سیر و سفر در شهرستان بدره ادامه سفر به شهرستان دره شهر در ۴۵ کیلومتری بدره خالی از لطف نیست، شهرستانی که به عنوان پایتخت ساسانیان شهرت دارد و تاریخ و کهن این منطقه زبان زد عام و خاص است. شهرستان دره شهر به شهر قلعه های تاریخی استان مشهور است، میرغلام، میرمکان از قلعه های معروف در روستاهای دره شهر هستند که می توان در کنار مناظر طبیعی نظاره گر این تاریخ کهن هم بود.

اوج زیبایی های شهرستان دره شهر در تنگه بهرام چوبین شاه ساسانی نهفته است، جایی که تاریخ و طبیعت باهم تلفیق شده و این اثر معروف را به وجود آورده است، این اثر تاریخی طبیعی که ثبت ملی هم شده دارای بیشترین بازدید گردشگران در طول سال است.

برای دیدن تنگه بهرام چوبین باید از سمت شهرستان دره شهر به پلدختر حرکت کرد، دژ بلندی که بر پیکره کبیرکوه نقش بسته و لحظاتی شگفت انگیز برای گردشگران فراهم کرده است.

تاریخ شهرستان دره شهر به آسانی قابل عبور کردن نیست چراکه زیبایی های رودخانه سیمره در این شهرستان نیز ادامه پیدا کرده و پل تاریخی گاومیشان در مسیر رودخانه سیمره مرز استان ایلام و استان لرستان قرار گرفته است.

این اثر تاریخی که در سبک معماری بی نظیر است بسیاری از گردشگران را به خود جذب کرده است چرا که هم نظاره گر رودخانه سیمره هستند و هم بخشی از تاریخ به جامانده از دوران ساسانیان را در سیمره نظاره گر هستند. شهر تاریخی سیمره به عنوان بزرگترین شهر تاریخی غرب کشور هم در شهرستان دره شهر واقع شده که یکی از آثار مهم با ۹ فصل کاوش در انتظار ثبت جهانی است، امروز بسیاری از گردشگران و باستان شناسان از این اثر مهم بازدید می کنند.

دره شهر در بحث گردشگری حرف های زیادی برای گفتن دارد، آن قدر حرف که بسیاری از ناگفته های تاریخ کهن این سرزمین در تنها موزه باستان شناسی ایلام واقع در این شهرستان قرار گرفته است.

بیشتر آثار تاریخی موزه باستان شناسی مربوط به شهر تاریخی سیمره است، سفال هایی در این موزه قرار گرفته که نشان از قدمت بالای شهرسازی در این منطقه دارد.

در طول مسیر شهرستان بدره و دره شهر می توان با تماشای کوه های سر به فلک کشیده و درختان بلوط استان هم انس گرفت، در تمامی استان ایلام جنگل های بلوط جلوی چشم گردشگران است.

مهمان نوازی مردم استان ایلام که از گذشته تاکنون زبان زد عام و خاص بوده را در سفر به این دو شهرستان می توان به خوبی مشاهده کرد، می توان پایان سفر را با خرید سوغاتی نظیر بژی برساق، نان ساجی، ماهی قزل آلا، کلم، برنج محلی دره شهر به اتمام رساند.

گشت و گذار در ارس، زمستان گردی در جلفا

اسد بابایی

«منطقه آزاد ارس»
زیبایی‌های خاصی
از نظر جغرافیایی
و تاریخی دارد و
می‌تواند فرصت
گردشگری آخر
هفته را فراهم آورد

و «منطقه جلفا» مقصد بسیاری از
مسافران زمستانی است.

منطقه آزاد ارس با مرکزیت جلفا در استان آذربایجان شرقی در فاصله ۱۳۷ کیلومتری تبریز و ۷۶۱ کیلومتری تهران در شمالغرب کشور و در حاشیه رود پر آب و زیبای ارس واقع شده است و اگر قصد سفر به این منطقه زیبا را داشتید می‌توانید از جاده‌های متعدد مانند تبریز-مرند-جلفا یا خوی به جلفا و یا از مسیر حاشیه رود ارس به منطقه جلفا برسیم.

منطقه آزاد ارس منطقه‌ای با وسعت ۵۱ هزار هکتار در استان آذربایجان شرقی و در شمال غرب کشور ایران شامل بخش‌هایی از شهرستان‌های جلفا و کلیبر است. ژئو پارک ارس با دارا بودن جاذبه‌های متنوع تاریخی، زمین‌شناسی، طبیعی، صنایع دستی و گردشگری که در نوع خود بی‌نظیرند، همه ساله پذیرای گردشگران داخلی و خارجی است. هم مرز بودن با کشورهای ارمنستان، آذربایجان و جمهوری خودمختار نخجوان این منطقه را به مرکزی برای تبادل فرهنگ تبدیل کرده است. نعمت‌های الهی موجود در منطقه، ژئوسایت معروف الی باش (مرز پرموتریاس)، اوج تپه (گنجی قالاسی)، آبشار آسیاب خرابه، واقع در محیط کارستی و آبشارهای ماهاران و کوه کیامکی پتانسیل لازم را جهت جذب گردشگر داراست.

قدم زدن در جنگل‌های زمستانی ارسباران

جنگل ارسباران در دل طبیعت بکر و دست نخورده استان آذربایجان شرقی قرار دارد. جنگل ارسباران با وسعت بیش از ۷۰ هزار هکتار سرزمین پهناوری است که از شمال به رود ارس و از مشرق به مشکین

شهر و مغان و از جنوب به سراب و اوجان و از مغرب به مرند و تبریز محدود است و شهرستان اهر را در بر می‌گیرد. بدون شک جنگل ارسباران از مکان‌های دیدنی و تفریحی آذربایجان شرقی و همچنین ایران است.

منطقه حفاظت شده ارسباران در ناحیه شمال غربی شهرستان کلیبر واقع گردیده است. این منطقه پوشیده از جنگل، استپ و سایر پوشش‌های گیاهی است.

منطقه حفاظت شده ارسباران با وسعت ۷۲ هزار هکتار در کناره‌های جنوبی رود ارس در شهرستان کلیبر واقع شده و به عنوان مکان ذخیره‌ی بیوسفر در یونسکو به ثبت رسیده است و از ارزش‌های خاص گیاهی و جانوری برخوردار بوده و جاذبه گردشگری طبیعی، تفریحی و آموزشی ویژه‌ای دارد و گشت و گذار پاییزی در این جنگل حال و هوای دیگری دارد.

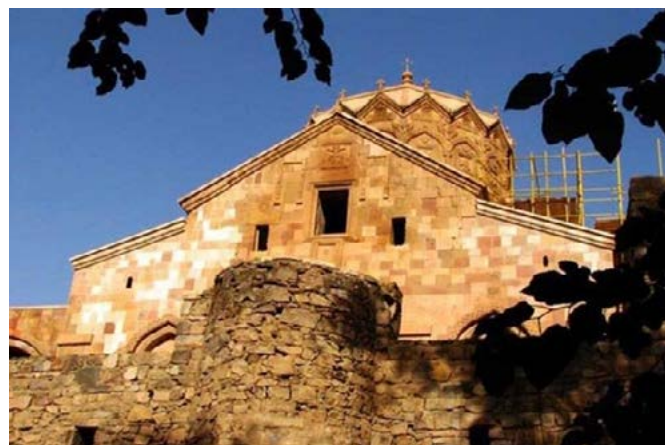
ارسبار یا آرازبار و قره داغ یا قراچه داغ نام

مقدس است این شخص یکی از اولین مومنانی بوده که به خاطر ایمان راسخ خود به شهادت رسیده است. استپانوس در میان مسیحیان سمبل ایمان راسخ بوده و به او لقب ناخوتکا داده‌اند، استپان یا استپانوس اولین کسی بوده که به واسطه تعصب و خشم یهودیان سنگ سار شده و به شهادت رسیده است، این حادثه در ۲۶ دسامبر سال ۳۷ میلادی در اورشلیم اتفاق افتاد و از آن تاریخ به بعد مسیحیان جهان همه ساله در روز مزبور مراسمی به نام وی بر پا می‌کنند.

کلیسای سنت استپانوس در ۲۶ کیلومتری غرب جلفای ارس در محلی به نام قریه قزل وانگ (صومعه قرمز) در نزدیکترین روستای دره شام واقع شده است، سابقا راه کوهستانی مالرو داشت و از سال ۱۳۵۰ راه ماشین و هموار آن ساخته شده و چون در دامنه رشته کوه‌های ماقارات قرار گرفته به آن عبارت ماقارات سنت استپانوس نیز

هایی بودند که جنگل ارسباران در دوران‌های مختلف به آنها معروف بوده است. از ویژگی‌های منطقه ارسباران شامل کوه‌های بلند و درختان گوناگون است که نگاه هر بیننده‌ای را مجذوب و حیران خویش می‌سازد و همچنین زیستگاه حیواناتی از جمله: خرس قهوه‌ای، خوک وحشی، روباه، شغال، گرگ، سیاه‌گوش و...، پرندگانی از قبیل: کبک، کبک چیل، جی جاق، کلاغ نوک قرمز و پرندگان شکاری چون عقاب طلایی، شاهین و... همچنین از لحاظ پوشش گیاهی دارای گونه‌های مختلف گیاهی منحصر به فرد سرخدار، ممرز، بلوط، فندق، گردو و سماق و غیره می‌باشد که گاه از نظر تنوع در جهان بی‌نظیر است.

کلیسای سنت استپانوس مورد احترام ارامنه و گردشگران داخلی
نام این کلیسا بر گرفته از استپانوس

اطلاق می شود.

کلیسای استپانوس مقدس در دژی استوار واقع شده و به مجموعه بناهای موجود در این دژ وانگ استپانوس مقدس یا وانگ ماقارات می گویند، این وانگ مانند سایر وانگهای ارمنیان محل اجتماع طلاب، خطاطان و خوشنویسان و تذهیب کاران، نویسندگان، فلاسفه و مورخین و دانشمندان بوده، وانگ استپانوس از دو نظر برای ارمنیان حائز اهمیت است، کلیسا به خاطر سبک بنا و جنبه فرهنگی از مراکز مشهور دینی و فرهنگی ارمنیان است تعداد بسیاری خوشنویس و خطاط در این وانگ گرد آمده و به نگارش کتب می پرداختند، نقاشان و تذهیب کاران با هنر خود بر زیبایی کتابها می افزودند و به این سبب وانگ استپانوس مقدس به عنوان یکی از مراکز خوشنویسان ارمنی شهرت دارد و هم اکنون تعداد زیادی کتاب در این وانگ نوشته شده است و در کتابخانه های جمهوری ارمنستان و ایتالیا نگهداری می شود.

کلیسای چوپان سفر در اعماق تاریخ

کلیسای چوپان در غرب شهر مرزی جلفا، در ساحل رود ارس و در محدوده استان آذربایجان شرقی واقع است. این کلیسا که در قرن ۱۶ میلادی ساخته شده و در سال ۱۸۳۶ میلادی بازسازی کلی شده است، طبق روایاتی محل عبادت چوپانان ارمنی ساکن روستاهای اطراف دره شام بوده است. پلان کلیسا از خارج مربعی شکل به ابعاد ۷.۷ در ۵.۷ متر و از داخل صلیبی شکل بوده و بطور کلی کلیسای کوچکی محسوب می شود. ورودی اصلی در قسمت غربی بنا قرار داشته و محراب آن در سمت شرق بناست.

مصالح بکار رفته در ساختمان آن سنگ و ملات است و سطح دیوارهای داخلی با گچ پوشانده شده است. بنا فاقد هر گونه حجاری است. این کلیسا دارای گنبد کوچکی با پلان دایره شکل است که بر روی آن چهار نورگیر در چهار جهت تعبیه شده است.

در سمت غرب کلیسا آثار و بقایای بنای ویران شده ای موجود است که احتمالاً بخشی از کلیسا را تشکیل داده است. در محوطه اطراف کلیسا سنگ صلیبهایی بوده است که جهت حفظ آنها تعدادی به تبریز منتقل گردیده است. در تابستان سال ۱۳۸۵ میلادی قسمتهایی از کلیسا تخریب شد که در حال حاضر توسط سازمان میراث فرهنگی مرمت شده است.

حمام کهن کردشت جاذبه تاریخی بی نظیر

این حمام یکی از زیباترین حمام های آذربایجان است که با معماری اصیل سنتی در روستای کردشت از توابع جلفا و

در کنار رود ارس قرار دارد.

این حمام در میان باغ بزرگی ساخته شده، دارای یک هشتی به صورت هشت ضلعی به ابعاد ۳/۵ در ۳/۵ و به ارتفاع ۴/۳ متر است که یکی از اضلاع، درب ورودی و یکی دیگر راه ورود به رختکن یا سربینه است.

سربینه حمام نیز هشت ضلعی به اضلاع ۲/۵ متر و ارتفاع ۸/۵ متر است و گنبد بزرگ آن بر روی جوزه ها و هشت ستون سنگی هشت پر، استوار شده است، همه ستون ها دارای سرستون های سنگی مقرنس هستند که به وسیله ملات سرب مذاب به ستون ها وصل شده اند. گنبد سربینه دارای کاربندهای جالب مزین به آهک بریهای زیبا است، سکوهایی رخت کن با طاق ضربی پوشیده و در زیر آن کفش کن هایی تعبیه شده است.

گرما خانه فضایی است که از چهار ستون سنگی هشت پر و دو حوض بزرگ مستطیل شکل و اتاقی با گنبد قیر اندود تشکیل شده است. نور داخل سربینه و گرما خانه به وسیله روزنی که در نوک گنبد قرار دارد تأمین می شود و گویا بر روی آن روزن ها سنگ های مرمر نازک و ظریفی نصب بود که نور آفتاب از آن نفوذ می کرد، و داخل حمام را به طور یکنواخت روشن می کرده و شست وشو کنندگان را از نگاه نامحرمان حفظ می کرده است.

حمام کردشت بخش های دیگری نیز دارد، که بسیار دیدنی و قابل مطالعه است، این حمام در زمان عباس میرزا نائب السلطنه فتحعلی شاه هنگام جنگ دوم ایران و روس ساخته شد ولی شیوه معماری آن شباهت بسیاری به حمام های دوره صفوی دارد.

آبشار زیبای آسیاب خرابه، اعجاز منطقه

آسیاب خرابه (خارابا دییرمان) یکی از زیباترین مناطق دیدنی آذربایجان شرقی

است. این آبشار به علت وجود ویرانه های یک آسیاب آبی به آسیاب خرابه معروف است.

برای رسیدن به این مکان بسیار دل انگیز باید از جاده مرند-جلفا به هادیشهر (علمدارگرگر) وارد شد و با عبور از یک جاده خاکی در نوار مرزی ایران و جمهوری آذربایجان و گذشتن از یک جاده فرعی، به دره ای باصفا رسید که محل آسیاب خرابه است. از تبریز تا جاده فرعی جلفا به هادیشهر ۱۰۶ کیلومتر بوده و از هادیشهر ۲۷ کیلومتر فاصله دارد.

این منطقه چشمه ای دارد که آب آن از کوه کیمکی تأمین می شود. در مظهر چشمه، درختان انجیر رویده اند، آب پس از تبدیل به آبشاری بسیار زیبا، ته دره به یک رشته جویبار می پیوندد و به سوی شمال دره جریان می یابد. در سمت راست ته دره آبشارهای فراوانی به وجود آمده است. تمام سطح دیواره ها پوشیده از خزه و گیاهان آبزی است. صدها آبشار کوچک و بزرگ و صدای یکنواخت ریزش آب، چشم انداز بدیع و هوای خنک، از جاذبه های دلپذیر آن است.

ارتفاع آبشار اصلی آسیاب خرابه حدود ۱۰ متر و، مساحت محوطه آن ۲۰۰ مترمربع است.

اشتتین ماسوله آذربایجان

روستای تاریخی اشتتین که مربوط به دوره صفوی است در شهرستان جلفا قرار دارد. این روستا که در کنار رودخانه مرزی ارس واقع شده است، به ماسوله ای آذربایجان شهرت دارد. اشتتین با معماری خاص و منحصر به فرد و آثار تاریخی متعدد یکی از جاذبه های گردشگری استان آذربایجان شرقی است.

روستای پلکانی اشتتین با ارتفاع ۳۲۶۰ متر مربع از سطح دریا، از توابع بخش سیه رود و دهستان نوجه مهر شهرستان جلفا در

استان آذربایجان شرقی بوده و متشکل از سه آبادی به نام های هراس، سیاوشان و جعفر آباد است. در زمان های بسیار دور، روستا حالتی قلعه مانند داشته و دسترسی به آن بسیار سخت بود.

مسافران می توانند پس از عبور از جلفا، روستای سیه رود، نوردوز و کردشت از سه راهی آبادی هراس وارد اشتتین شوند و تنها راه ارتباطی این روستا با مناطق دیگر، جاده ای است که از مرز نوردوز و کردشت به روستا کشیده شده است. رود ارس در سمت شمال این روستا قرار دارد و از فاصله ۱۴ کیلومتری آن عبور می کند. رود هراس نیز در سمت شرقی اشتتین واقع شده است.

از مهم ترین کوه های مجاور این روستا می توان به کیمکی، دوسته شا و قازان داغی اشاره کرد. ارتفاعات و اراضی اطراف آن پوشیده از جنگل ها و مراتع است. آب و هوای اشتتین تابع آب و هوای منطقه ای ارسباران است که در مناطق جنوبی کوهستانی، آب و هوای سرد و حوالی دره ارس، هوایی گرم، معتدل و مرطوب دارد. روستای اشتتین در زمستان بسیار سرد و پوشیده از برف است و دارای اقلیم سرد و زمستان های طولانی است.

مراکز اقامتی و خرید منطقه آزاد ارس

خوشبختانه بعد از شروع به کار منطقه آزاد مراکز اقامتی همانند هتل ها در جلفا زیاد شده است و هم اکنون بیش از ۱۲ هتل آماده پذیرایی از مسافران در تمام فصول سال هستند ولی نقطه جالب ازدیاد و افزایش یکباره مراکز خرید است. چون قبلاً جلفا تنها یک بازار سنتی که به نام روس بازار می مشهور بود داشت ولی الان مراکز خرید مدرن که بالغ بر ۱۵ مجتمع است زمینه لازم را برای یک خرید دلپذیر مهیا کرده است.

گنجینه تاریخ و فرهنگ ایران در زیر شهر کنونی اصفهان نهفته است

استان‌شناس مطرح کشورمان با اشاره به اینکه یک دنیا تاریخ در زیر شهر فعلی اصفهان قرار دارد، گفت: تونل مکشوفه در شبستان مسجد امام اصفهان به احتمال قوی بخشی از ساختار این بنا است.

فاطمه کازرونی

اصفهان بعید بوده است؟

من پیش از این بارها در مصاحبه‌های مختلف این مطلب را عنوان کرده‌ام که تمام گذشته تاریخی اصفهان قدیم در زیر شهری است که امروز بر آن راه می‌رویم.

در خیابان ولی عصر فعلی راه‌هایی زیرزمینی پیدا شده است، از سویی ما در اصفهان قلعه‌های متعدد داشته‌ایم که بسیاری از آنها با یکدیگر مرتبط بوده است.

شهر اصفهان دوران‌های مختلفی را پشت سر گذاشته اما هیچ‌گاه در طول تاریخ جا به جا نشده است؛ بر این اساس در زیر این شهر یک گنجینه از تاریخ و فرهنگ این سرزمین نهفته است.

به همین دلیل است که من به شخصه از پیدا شدن این ساختار تعجب نمی‌کنم و بارها و بارها به گذر تونل مترو از یکی از قدیمی‌ترین خیابان‌های نه تنها اصفهان بلکه کشور و ایجاد زیرگذرهای مسجد عتیق در خیابان مجلسی معترض بودم.

آیا در تاریخ به وجود یا کشف تونل‌های مشابه در اصفهان اشاره شده است؟

بله؛ اتفاقاً یکی از مورخان اواخر قاجاریه به این مطلب اشاره می‌کند که در خیابان ولی عصر (عج) فعلی راه‌هایی زیرزمینی پیدا شده است، از سویی ما در اصفهان قلعه‌های متعدد داشته‌ایم که بسیاری از آنها با یکدیگر مرتبط بوده است که از این جمله قلعه تبرک است که دارای راه‌های زیرزمینی به خانه‌های اطراف بوده است.

پس احتمال وجود چنین معبرهایی در دیگر نقاط اصفهان نیز وجود دارد؟

باید به این مطلب اشاره کنم که شبکه‌ای از این نوع معابر در اصفهان بسیار گزارش شده است، به طور مثال ماکسیم سیرو از وجود یک معبر در کاروانسرای هتل عباسی خبر می‌دهد و در دروازه دولت و خیابان عبدالرزاق هم چنین تونل یا گذرگاه‌هایی مشاهده شده است.

اصفهان یک شهر تاریخی همانند رم است اما در آنجا هر کنگی که بر زمین می‌خورد یک گروه باستان‌شناس مسئولان شهری را همراهی می‌کنند تا بتوانند قبل از نابودی شواهد تاریخی اطلاعات لازم را کسب

کنم که از دیدگاه من این ساختار مربوط به دوره تاریخی پیش از صفویه نمی‌تواند باشد چراکه اگر

این گونه بود، صفویان در هنگام ساخت مسجد به یقین این مسیر را پر می‌کردند و بر این اساس این نظریه که این تونل جزئی از ساختار مسجد است قوی‌تر رخ می‌نماید.

این تونل به احتمال قریب به یقین راه مستقیم ندارد چراکه ساخت و ساز جدید مسیر را کور کرده است و با توجه به اینکه دور تا دور مسجد ساختمان‌های جدید پی‌ریزی شده است احتمالاً بخشی از مسیر تونل مذکور از میان رفته است.

از سویی با توجه به اینکه این تونل در شبستان شرقی مسجد امام (ره) و در پشت سرویس‌های بهداشتی قرار دارد احتمال کاربری این تونل به عنوان سیستم تخلیه فاضلاب در دوران صفویه و پس از آن می‌تواند مطرح باشد چراکه در ارتباط با شیوه‌های آبرسانی یا تخلیه فاضلاب دوره صفویه، آبراه‌هایی با چنین ویژگی‌هایی وجود دارد. به هر حال باید پیگیری‌ها و بررسی‌های لازم در ارتباط با ادامه مسیر این تونل و راه‌های ارتباطی آن انجام شود تا به نتیجه قطعی درباره آن برسیم.

در کشف مسیر و کاربری این تونل چه نکاتی باید مورد توجه باشد؟

این تذکر را باید به مسئولان بدهم که این تونل به احتمال قریب به یقین راه مستقیم ندارد چراکه ساخت و ساز جدید مسیر را کور کرده است و با توجه به اینکه دور تا دور مسجد ساختمان‌های جدید پی‌ریزی شده است، احتمالاً بخشی از مسیر تونل مذکور از میان رفته است. در واقع باید از دیدگاهی تیزبینانه و با هوشمندی مسیر را دنبال کنیم و بر این اساس استفاده از باستان‌شناسان با تجربه در زمینه تشخیص کاربری و مسیر تونل مکشوف می‌تواند کمک کننده باشد.

پیدا شدن این تونل به یکی از عجیب‌ترین و مهم‌ترین خبرهای هفته جاری مبدل شد؛ آیا احتمال کشف چنین معبرهای تاریخی در

در طول چند روز گذشته خبری بسیار مهم در فضای مجازی و رسانه‌های کشور منتشر شد مبنی بر اینکه تونلی باستانی در شبستان شرقی مسجد امام اصفهان کشف شده است.

«علمدار علیان» از باستان‌شناس کشورمان تنها چند دقیقه پس از بازدید از این تونل تازه مشکوک در گفت‌وگو با مهر اعلام کرد که این تونل طاق چشمه‌ای باستانی در پی تعمیرات مسجد امام خمینی (ره) کشف شده است.

در طول این چند روز گمانه‌زنی‌های مختلفی درباره کاربری این تونل توسط کارشناسان میراث فرهنگی مطرح شده است اما در اغلب این نظریه‌ها این مطلب عنوان شده است که به احتمال قوی این تونل می‌تواند ساختاری مرتبط با خود مسجد مانند آبراهه باشد.

پیش از این «علیرضا جعفری زند» باستان‌شناس مطرح کشور که در کاوش‌های تپه اشرف اصفهان نیز فعالیت داشته است، در گفت‌وگو با مهر اعلام کرده بود که با توجه به شواهد تاریخی، تونل‌های زیرزمینی بسیاری در اصفهان وجود دارد که از آن جمله گذرگاهی مابین کاخ عالی قاپو و مسجد شیخ لطف‌الله است گرچه میراث فرهنگی اعتقاد چندانی به وجود این گذرگاه مخصوص بانوان ندارد. در ارتباط با بافت تاریخی اصفهان و احتمالات مختلف درباره تونل زیرزمینی کشف شده در مسجد امام اصفهان نظر علیرضا جعفری زند باستان‌شناس مطرح اصفهان و کشور را جویا شدیم که در ادامه از نظر مخاطبان می‌گذرد.

آقای جعفری زند! با توجه به عکس‌های تونل مکشوف در شبستان مسجد امام اصفهان، چه احتمالاتی در ارتباط با کاربری این تونل یا معبر مطرح است؟

ببینید ارتفاع این تونل در عکس‌ها به خوبی مشخص نیست اما چون این معبر به کف شبستان نزدیک است محتمل‌ترین امکان این است که جزئی از پیکره این بنای تاریخی باشد.

به عنوان یک نکته مشخص می‌توانم این مطلب را بیان

گذرگاه در میان عالی قاپو و مسجد شیخ لطف الله نقل شده است شواهدی نیز در این ارتباط وجود دارد از جمله اینکه در سال ۱۳۱۰ که حوض میانه میدان امام خمینی (ره) احداث شده، این راه زیرزمینی مشاهده شده است.

از سویی چند سال پیش در گوشه ضلع جنوب شرقی میدان نقش جهان رطوبت به طبقات بالا نفوذ کرد که پس از پیگیری برای اینکه آیا این امر ناشی از رطوبت آب حوض است یا خیر شواهدی از وجود این راه زیرزمینی به دست آمد.

در واقع پس از پیگیری مشخص شد که آب در این تونل یا کانال جمع می شده است و در نتیجه رطوبت دفع نشده و به قسمت های بالای ضلع جنوب شرقی میدام نقش جهان نفوذ کرده است. راهی برای اثبات قطعی وجود این تونل وجود دارد و توضیحی نیز در ارتباط با کاربرد این تونل دهید. ثابت کردن این مسئله بسیار راحت است چراکه در ورودی این تونل در مسجد شیخ لطف الله قرار دارد. جایگاه در ورودی هم مشخص است و از پله پایین

کنند. این در حالی است که در کشور ما آثار باستانی همیشه اتفاقی کشف می شود و گاه نیر همانند آنچه در ساخت زیرگذر عبدالرزاق شاهد بودیم پنهان کاری ها برای توسعه شهری باعث از میان رفتن این آثار می شود. نقل قول هایی از وجود گذرگاه در میان عالی قاپو و مسجد شیخ لطف الله نقل شده است شواهدی نیز در این ارتباط وجود دارد از جمله اینکه در سال ۱۳۱۰ که حوض میانه میدان امام خمینی (ره) احداث شده، این راه زیرزمینی مشاهده شده است.

در سال های گذشته بارها به این مطلب اعتراض کردیم که بسیاری از آثار و شواهد تاریخی در کانال مترو، زیرگذر عبدالرزاق و خیابان مجلسی ممکن است از میان برود اما مسئولان گوش شنوایی برای اهمیت به این مطلب نداشتند.

شما در مصاحبه های گذشته خود با خبرگزاری مهر، عنوان داشتید که در اصفهان تونل های زیادی وجود داشته است و وجود تونلی رابط میان عالی قاپو و مسجد شیخ لطف الله را تایید کردید، موضوعی که میراث فرهنگی از آن استقبال چندانی نکرد.

در بسیاری از مواقع پیش از کشف آثار باستانی شواهدی از وجود آنها در تاریخ شفاهی این سرزمین به شکل سینه به سینه نقل شده است.

بر این اساس ضمن اینکه نقل قول هایی از وجود

به سمت چپ پاگرد هشتی قرار دارد. این راهروی زیرزمینی برای عبور و مرور زنان و خانواده شاه به این مسجد برای عبادت بوده و مشهور است که شیخ لطف الله مسایل شرعی را به زنان صفوی در این مسجد یاد می داد.

به طور معمول در قدیم این مساجد در نزدیکی خانه های علما قرار داشت و هر شخصیت سیاسی و مذهبی یک مسجد در مجاورت خانه خود داشت.

برخی این مطلب را عنوان کرده اند که درب مشهور این راهروی زیرزمینی در واقع درب ورودی چله نشین شیخ لطف الله است؟

چنین چیزی بسیار دور از ذهن است چراکه صوفی گری و چله نشینی در نزد شاه عباس بسیار مذموم بوده است و وی با قزلباش ها نیز به همین دلیل مبارزه کرد ضمن اینکه در یک مسجد سلجوقی با این همه تزئینات زیبا در نظر گرفتن مکانی با نام چله نشین خنده دار است و در هیچ منبع تاریخی چنین مطلبی درباره شیخ لطف الله ذکر نشده است.

نامگذاری این مسجد به نام شیخ نیز به دلیل آن است که این مکان محل تدریس شیخ بوده است.

و سخن آخر:

ما همیشه منتقد این امر هستیم که در هر گودبرداری ممکن است به آثار باستانی و تاریخی برخورد کنیم و همیشه تاکید می کنیم که هر نوع اقدام شهری در اصفهان باید با هماهنگی باستان شناسان باشد. بر این اساس همیشه به مسئولان و مردم تاکید می کنم که هنگام گودبرداری ها مراقب زیرپای خود باشید، شاید بخشی از فرهنگ این سرزمین در زیر گام های شما نهفته باشد.

ناقوس مرگ پل تاریخی ۱۷۰۰ ساله دزفول به صدادرآمد

پل باستانی و ۱۷۰۰ ساله دزفول به دلیل بی توجهی های متولیان در وضعیت بسیار نامطلوبی قرار گرفته و تخریب قسمتی از آن در چند روز گذشته دل دوستداران میراث فرهنگی را به درد آورده است.

رویا جیبی

سپیده صبح که سر می‌زند تابش خورشید بی‌پروا از راز زیبای یک پل قدیمی از گوشه‌ای از یک شهر خوش آوازه در عرصه تاریخ پرده بر می‌دارد و با تابیدن بر خشت‌های هزاران ساله چشم‌ها را به نظاره جواهری بی‌همتا دعوت می‌کند، نمای زیبای پل، آدمی را سرمست می‌کند، سرمست از تماشا توام با لذت بردن از اثری که زنده کننده تاریخ است.

پایه‌های بلند و استوار پل همچون سرری باشکوه بر روی زمین جا خوش کرده‌اند، گویی می‌خواهند اقتدار پل را به رخ جهانیان بکشند، روز را که به پایان برسانی و تاریکی شب را در کنار پل بگذرانی صدای گوشنواز رودخانه در که آرام و بی‌محابا در زیر پل جاری است و دلنوازی نور مهتاب که پل را همچون کرمی شب‌تاب نمایان می‌کند، حسی ناب و بی‌نظیر در درون آدم ایجاد می‌کند، حسی مانند ایستادن در فراسوی تاریخ...

پل باستانی در قاب تاریخ

پل باستانی دزفول مهمترین و ممتازترین اثر تاریخی این شهر است که در سال ۲۶۳ میلادی بر روی رود جاری و زلال دز بنا شده و در طول تاریخ همواره کانون تحولات مهم از جمله جنگ‌ها و ظهور تمدن‌ها بوده است.

لزوم توجه بیشتر به این میراث گرانبها باعث شد تا در دوره‌های مختلف همواره مورد مرمت و بازسازی قرار گیرد، این پل ۳۷۰ متری در ۱۵ فروردین‌ماه ۱۳۱۰ به شماره ۸۴ در ردیف آثار ملی ایران به ثبت رسید و ملی شدن آن باعث شد تا در روزگاری تصویر پل روی پول ملی نیز چاپ شود که نمونه آن در حال حاضر در موزه بانک مرکزی ایران نگهداری می‌شود، پل باستانی هم اکنون در مرکز دزفول قرار دارد و شرق و غرب شهر را به هم متصل می‌کند و تا چند سال پیش راه عبور شهرهای شوشتر، اندیمشک و دزفول بود اما ضرورت توجه بیشتر به این اثر تاریخی سبب شد تا کاربری پل از حالت سواره به پیاده تبدیل شود تا مبادا هجوم خودروهای پرشمار در طول شبانه روز، آواری باشد بر پیکر ارزشمند پل.

اکنون که نزدیک به دو هزار سال و به طور دقیق ۱۷۷۵ سال از ساخت پل می‌گذرد این اثر به عنوان یادگار اعصار تاریخی هنوز هم به حیات خود ادامه می‌دهد و در راس کانون توجهات گردشگرانی است که دزفول را مقصد سیر و سفر خود انتخاب می‌کنند.

پل تاریخی دزفول، نمادی ملی

پل تاریخی دزفول که در گذشته از نام‌هایی همچون جندی شاپور، دیز، روناش، شادروان و اندامش برخوردار بوده، این ظرفیت را دارد تا به عنوان یکی از مهمترین نمادهای ملی مطرح شود تا هر ایرانی به داشتن چنین گذشته‌ای بر خود بیالذت باشد. پل باستانی دزفول یکی از باشکوه‌ترین آثار تاریخی ایران و خوزستان است که با توجه به این عظمتی که دارد می‌تواند در سطح بین‌المللی نیز ثبت شود.

همجواری پل با بافت تاریخی دزفول، مجاورت آن با بقعه امامزاده علی‌الک و نزدیکی به مزار شهدای گمنام در مسجد کجیافان، مجموعه منحصر به فرد فرهنگی و گردشگری را با هویت اسلامی و ایرانی در جنوب شهر

دزفول شکل داده که نظیر آن را در کمتر شهری می‌توان یافت.

ریزش و تخریب قسمت‌هایی از پل

اما این پل در تمام این سالها انقدر مورد بی‌مهری و بی‌توجهی قرار گرفت که کم‌کم تبعات منفی این بی‌توجهی‌ها در حال نمایان شدن است. در چند روز گذشته انتشار تصاویری از این پل که نمایانگر تخریب و ریزش قسمت‌هایی از این اثر است دل دوستداران میراث فرهنگی را به درد آورده است که در این بین عده‌ای با ایجاد کمپین‌های حمایتی در فضای مجازی و عده‌ای با نوشتن مطالب انتقادی به پاسداری از این میراث پرداخته‌اند. نکته جالب توجه این است که این تخریب دقیقاً با روز پانزدهم دی که به عنوان روز پل باستانی دزفول توسط فعالان میراث فرهنگی در این شهرستان انتخاب شده بود مقارن شد که این امر نیز بر حساسیت‌های موجود افزود به گونه‌ای که گروه‌های مختلف مردمی به شکل‌های گوناگون و خودجوش در کنار این پل حضور یافته و با گرامی‌داشت آن و انتشار تصاویری در فضای مجازی خواستار توجه مسئولان شهری، استانی و کشوری نسبت به حفظ این بنای باشکوه شدند.

در واقع می‌توان گفت که اکنون چندروزی است که وضعیت نابسامان پل تاریخی دزفول که با ریزش و تخریب قسمتی از بدنه آن اوج گرفت به نقل محافل شهرستان و سوژه داغ فضای مجازی و یکی از دغدغه‌ها و مطالبات اصلی مردم دزفول تبدیل شده است.

قدیمی ترین پل استوار جهان

در همین رابطه عضو انجمن دوستداران و پژوهشگران شهرستان دزفول اظهار می‌کند: پل ساسانی دزفول با بیش از ۱۷ قرن قدمت، یکی از قدیمی‌ترین پل‌های استوار جهان است که به دستور شاپور اول پس از پیروزی در جنگ و با بکارگیری اسرای رومی ساخته شده است. سامان پورفلاطون می‌افزاید: پل باستانی دزفول از معدود پل‌هایی در دنیا است که با داشتن قدمتی بیش از ۱۷ سده، تا چند سال پیش عبور و مرور خودروها بر روی آن انجام می‌شده است.

وی تصریح می‌کند: این ترددها به تخریب و سست کردن پایه‌ها و نابود شدن پل به صورت تدریجی می‌انجامد که سرانجام در سال ۸۹ این موضوع با پیگیری مردم شهرستان جدی گرفته شد و تردد خودروها از روی این پل باستانی

موقوف و ممنوع شد که گامی بزرگ در مسیر ثبت جهانی این پل ارزشمند نیز بود.

این فعال میراث فرهنگی بایان اینکه امروزه گذر با پای پیاده از روی این پل به یکی از تفریحات لذت بخش شهروندان دزفولی تبدیل شده است، می‌گوید: این پل که مورد توجه گردشگران داخلی و خارجی است و تأثیر به سزایی در حوزه گردشگری منطقه دارد، دارای ۱۴ دهانه است و آب رودخانه در زیر آن عبور می‌کند. پل قدیم دزفول از سنگ، ساروج و آهک بنا شده و در دوران حکومت عضدالدوله دیلمی، صفویان و پهلوی اول بازسازی اساسی شده ولی بدنه اصلی پل از دوران ساسانی به یادگار مانده است.

سایه بی‌مهری ها بر سر پل تاریخی

پورفلاطون یادآور می‌شود: این پل که پدر معنوی شهر دزفول نیز هست در دوران هشت سال دفاع مقدس خدمات بزرگی را به این دیار کرده و از حملات موشکی رژیم بعث عراق نیز جان سالم به در برده است؛ همچنین در تمام این سال‌ها با اینکه آسیب‌هایی دید ولی از پس سیلاب‌ها و طغیان‌های وحشتناک رود در شمال خوزستان سر بلند بیرون آمد و همچون صدها سال گذشته استوار مانده است. وی هشدار می‌دهد: متأسفانه امروزه این اثر باشکوه با گذر از تمام این فراز و نشیب‌ها در طول عمر خود، در سایه بی‌مهری مسئولان کشوری و سازمان میراث فرهنگی، شاهد ریزش بخش‌هایی از پایه‌ها و دیواره‌های خود است و در این میان هیچ یک از نهادهای مسئول اقدامی اساسی در راستای تعمیر و نگهداری این پل به عنوان یکی از نمادها و نشانه‌های تمدن و تاریخ ایران زمین انجام نداده است. عضو انجمن دوستداران و پژوهشگران شهرستان دزفول بیان می‌کند: پل تاریخی دزفول، اثری است که هویت و اقتدار ملت و کشور پهناور ایران را در دل خود جای داده است و حفظ و نگهداشت آن جلوه‌گر حراست از ارزش‌های ملت شهیدپرور میهن اسلامی ماست و نگهداشت آثار تاریخی نه به عنوان یادآوری جباران تاریخ، بلکه از زاویه ذوق و هنر مردمان این دیار در روزگار خیلی دور برای یک ملت مایه افتخار و پالندگی است.

پورفلاطون در ادامه عنوان می‌کند: تاریخ و پیشینه هر ملت و قومی نماد تمدن و قدمت و اصالت آن است و بسی جای تأسف است که چرا در حالی که بسیاری از کشورهای جهان و حتی همسایگان دیوار به دیوار کشورمان با جعل تاریخ به دنبال هویت‌سازی برای کشورهای خود هستند، آنگاه مادر سرزمینی که جای‌جای آن مملو از آثار و اسناد زنده

ملتی با فرهنگ و تمدنی اصیل و چند هزار ساله است، با بی‌توجهی خود تیشه به ریشه این تاریخ پر بار می‌زنیم.

تخصیص اعتبار ۵۰۰ میلیون تومانی برای پل

سرپرست اداره میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری دزفول نیز در این رابطه اظهار می‌کند: در سال جاری ۵۰۰ میلیون تومان اعتبار برای مرمت پل باستانی دزفول تخصیص یافته که به صورت دوره‌ای این اعتبار برای مرمت پل هزینه می‌شود.

حجت‌الیه آریایی نیا با بیان اینکه تاکنون ۳۰۰ میلیون تومان از این اعتبار جذب شده است، می‌افزاید: مطالعات مرمت پل ساسانی دزفول انجام شده و در تلاش هستیم با کمک اداره نوسازی شهرداری دزفول عملیات سبک‌سازی، برداشتن آسفالت، برداشتن پیاده روی الحاقی، آجر فرش ویژه عابر پیاده، مرمت طاق‌ها و پایه‌های پل را انجام دهیم.

لزوم مشارکت تمام مسئولان برای مرمت

وی می‌گوید: با صرف این اعتبار حدود ۳۰ درصد از مرمت پل باستانی دزفول انجام خواهد شد ولی مرمت جامع پل باستانی نیاز به مشارکت سایر اداره‌ها و دستگاه‌ها دارد.

سرپرست اداره میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری دزفول عنوان می‌کند: پیاده روی الحاقی و تجمع آب‌های سطحی به برخی بخش‌های این پل آسیب جدی وارد کرده و پایه‌های پل ۱۷۰۰ ساله از این موضوع آسیب دیده‌اند که باید تمام دستگاه‌های مرتبط به این موضوع ورود کنند چرا که اهمیت و لزوم صیانت از این اثر ارزشمند متوجه

تمام شهرستان و حتی استان است.

لزوم توجه نسبت به حفظ ظاهر پل قدیم

پل باستانی دزفول که از آن به عنوان یکی از نمادهای زیبای خوزستان یاد می‌شود این روزها بر اثر بی‌توجهی کسانی که متولی اصلی نگهداری آن هستند در حال نابودی به معنای واقعی است. علاوه بر ریزش قسمتی از پل که جدیداً رخ داده، در تمام این سالها عدم نظافت مناسب

ورودی‌های پل و محوطه آن، عدم روشنایی مناسب و نیمه کاره ماندن پروژه مرمت نیز مشکلات زیادی را برای این پل به بار آورده، مشکلاتی که شاید در پس اکتفا کردن به عظمت تاریخی این اثر ارزشمند توسط ارگان‌های متولی پنهان شده و اگر همین گونه ادامه داشته باشد و وعده‌های همیشگی رنگ تحقق به خود نگیرند پایه‌های پرشکوه این گنجینه تاریخی را سست می‌کنند و این شکوه با عظمت تاریخی برای همیشه از بین می‌رود.

بدیهی است که با توجه به اینکه پل ساسانی دزفول در صدر کانون توجهات گردشگران است بیش از هر چیز باید به فکر حفظ ظاهر زیبای این بنا بود، ظاهری که اگر قرار باشد اینگونه قربانی غفلت مسئولان شود در آینده‌ای نه چندان دور، دیگر نه تنها به عنوان یک اثر تاریخی شناخته نمی‌شود بلکه به یک تابلوی نقاشی تبدیل شده که هر کسی بخواهد، می‌تواند بر روی آن یک جمله یادگاری بنویسد و برود.

نکته دیگر که در راستای اهمیت جایگاه پل است، پلی که با وجود سابقه درخشان هنوز هم در حدی که شایسته است در سطح کشور معرفی نشده، در حالی که قطعاً با توجه به ظرفیت‌های این اثر تاریخی، می‌توان به نحو مفیدی آن را مورد استفاده قرار داد، پس مسئولان متولی باید این مهم را نیز در نظر داشته باشند و بدانند که منفعت میراث تاریخی و گردشگری دزفول، احیای گنجینه‌هایی این چنینی است که با توجه کردن به آنها، علاوه بر کسب درآمد، بتوان اهمیت تاریخی شهر را نیز حفظ کرد، چرا که اگر این کم‌توجهی‌ها ادامه داشته باشد مرگ میراث یک شهر تاریخی را رقم خواهند زد و مرگ میراث یک شهر نیز برابر است با مرگ آن شهر.

کم‌مهری‌های میراث فرهنگی خوزستان

نکته مهم اما این است که وضعیت تأثیر برانگیز میراث تاریخی و فرهنگی شهرستان دزفول قطعاً نشان دهنده کم‌مهری‌های میراث فرهنگی استان است، در صورتی که اگر هر شهر دیگری همانند دزفول از این همه آثار تاریخی ثبت ملی شده با چنین قدمت و ظرفیت‌هایی برخوردار بود برای حفاظت از آن یک بودجه اختصاصی در نظر گرفته می‌شد چرا که بازخورد مثبت رسیدگی به اینگونه بناها نه تنها عاید شهر بلکه نصیب تمام استان نیز خواهد شد و تمام استان را به یک الگو و منطقه گردشگر پذیر تبدیل خواهد کرد که این امر با ورود سرمایه‌های فراوان و اجرای پروژه‌های عظیم و اشتغالزایی در زمینه‌های مختلف رابطه مستقیمی خواهد داشت اما متأسفانه میراث فرهنگی دزفول از چنین شانس بهره‌برنده است.

همه چیز در مورد «چیا سبز»: راز تالار بزرگ ستون دار بر ملامی شود؟

حسن پور افزود: خاک و محتویات درون این خمره ها به منظور آگاهی از محتویات درون آنها به آزمایشگاه فرستاده خواهد شد.

کشف گور فردی بزرگسال با قد بلند در «چیا سبز»

وی با اشاره به فضایی با ستون و پایه ستون که در جریان این کاوش کشف شده بود از کشف فضایی دیگر با دو ستون بدون پایه ستون خبر داد که ستون ها مدور بوده و روی کف گچی بنا شده اند تصریح کرد: با توجه به فاصله زیاد این ستون ها از دیوار ها و پیگردی فضای ارگانیک فضا احتمال می رود که این بنا بخشی از یک تالار ستون دار باشد که کاربری مسکونی، اداری یا مذهبی آن هنوز مشخص نیست.

این باستان شناس در ادامه با اشاره به اینکه گروه باستان شناس در بخش جنوبی و قسمتی از شمال محوطه کاوش به تدفین هایی برخوردیم گفت: در قسمت شمالی محوطه تدفین فردی بزرگسال با قد بلند کشف شد که به شیوه دراز کش به پهلو در جهت شمال غربی جنوب شرقی خوابیده بود.

حسن پور افزود: پلان معماری این گور به شکل چهار چینه سنگی است که روی آن با تخته سنگ های بزرگ پوشانده شده است.

وی طول ساختار این گور را در ۴۵ سانتی متر اعلام کرد که فرد دفن شده در آن نیز

قدی بیش از دو متر داشته است.

سرپرست هیئت کاوش محوطه «چیا سبز» لرستان اظهار داشت: قسمت جنوبی محوطه گورستان متعلق به نوجوانان و کودکان بوده است که در آن نیز تدفینی از یک کودک کشف شد که به همان شیوه قبلی دفن شده بود.

سبز اعلام کرد.

وی افزود: این محوطه یک هکتار بوده که ظرف ۴۵ روز ۴۵۰ مترمربع از آن را کاوش کرده ایم.

نخستین دوره حیات فرهنگی محوطه به دوره هخامنشیان باز می گردد

عطا حسن پور با اشاره به جزئیات دیگری از این کاوش ها اظهار داشت: روزهای پایانی کاوش در محوطه «چیا سبز» در روستای «چم نقد علی» واقع در حوزه آبگیر سد سیمره به کشفیات جدیدی از دوره هخامنشیان منجر شد.

وی با بیان اینکه پس از مطالعه یافته های سفالی و معماری محوطه «چیا سبز» مشخص شد که این محوطه باستانی در سه دوره استقرار مورد استفاده جوامع بشری قرار گرفته است گفت: شواهد نشان می دهد این محوطه در دو دوره معماری و یک دوره گورستان در دو فاز مختلف فعالیت داشته است.

این باستان شناس خاطرنشان کرد: نخستین دوره حیات فرهنگی این محوطه به دوره هخامنشیان باز می گردد.

حسن پور سفالینه های شاخص هخامنشیان همچون ظروف بشقاب مانند، پیاله های سفالین، بشقاب ماهی، ظروف منقوش دالبری و دست افزارهای سنگی را از جمله شواهد جدید به دست آمده از محوطه چیا سبز اعلام کرد.

وی با بیان اینکه در کنار سفالینه های هخامنشی چندین قطعه سفال شاخص دوره اشکانیان معروف به «جلینگی» از این محوطه به دست آمد تصریح کرد: با احتساب زمان سکونت، دوره اشکانیان در این محوطه روند تئور و سکونت بشر به صورت حلقه های متصل به هم از دوران هخامنشیان، اشکانیان و ساسانیان مشخص می شود.

این باستان شناس با اشاره به آثار معماری کشف شده در این محوطه باستانی گفت: در روزهای پایانی کاوش یک اتاقک انباری در قسمت غربی محوطه کشف شد که دو خمره بزرگ ذخیره آذوقه در آن وجود داشت و در یکی از خمره ها با گچ پوشانده شده بود.

تصریح کرد: در قسمت شمال غربی محوطه یک فضای ستون دار با دو ستون ۱.۵ تا ۲ متر وجود دارد که تمام ستون به وسیله سنگ و گچ ساخته شده و روی گچ ها با انگشت تزئینات زیگزاگی دیده می شود.

احتمال کشف یک تالار ستون دار بزرگ

سرپرست هیئت کاوش منطقه چیا سبز با اشاره به اینکه این کشفیات در روزهای پایانی مجوز و اعتبار کاوش صورت گرفته و پس از آن کاوش ها را بستیم، گفت: احتمال می دهیم این بنای معماری به یک تالار ستون دار بزرگ متصل شود که در فاز اول کاوش ها امکان بازگشایی و خاکبرداری میسر نبود و این بخش از تحقیق ها به فاز دوم یا فصل دوم کاوش ها موکول می شود.

حسن پور با بیان اینکه در کنار سفال های ساسانی، سفال های اشکانی و هخامنشی نیز کشف شده است، تصریح کرد: در هیچ کاوشی در لرستان آثار دوره هخامنشی را نداشتیم و این اولین بار است که این آثار کشف می شود.

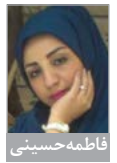
کاوش های بی نظیر در مورد طبقات پایین جامعه

وی با تاکید بر اینکه دوره ساسانی که بیشترین گورها و بناهای معماری مربوط به آن را داریم اما هنوز دوره ساسانی یک دوره کم تر شناخته شده در کشور است، افزود: در این دوره هرچه کاوش شده مربوط به پادشاهان، بناهای حکومتی، نیایشی و آیینی است و درواقع متعلق به طبقه خاص و اشراف جامعه بوده است.

سرپرست هیئت کاوش منطقه چیا سبز با اشاره به اینکه کاوش های اخیر در منطقه چیا سبز در کناره رودخانه سیمره اطلاعات خوبی از طبقه پایین جامعه را می دهد که بی نظیر است.

حسن پور ادامه داد: آزمایش روی سفالینه ها، حفره ها و سایر یافته ها باید انجام شود تا تاریخ دقیق آنها مشخص شود.

سرپرست هیئت کاوش محوطه چیا سبز جزئیات جدیدی از کشفیات در چیا سبز را تشریح کرد و از احتمال وجود تالار بزرگ ستون داری در این محوطه خبر داد که در کاوش بعدی راز آن برملا می شود.

فاطمه حسینی

عطا حسن پور با اشاره به اینکه آخرین روزهای کاوش در محوطه چیا سبز منجر به کشفیاتی شد که بسیار نادر بود، اظهار داشت: با انجام این کاوش ها برگی دیگر از تاریخ برای ما ورق خورد.

کشف گور کودکان در «چیا سبز»

وی با بیان اینکه در این کاوش ها آثاری از دوره ساسانیان، اشکانیان و هخامنشیان به دست آمد، تصریح کرد: آثار به دست آمده از دوره ساسانیان از نظر فراوانی بیشتر بود. سرپرست هیئت کاوش منطقه چیا سبز با اشاره به اینکه ۸ گور دوره ساسانی مربوط به کودکان و نوجوانان و یک گور بزرگسال دوره ساسانیان در این محوطه کشف شد، افزود: همه گورها برای تعیین سن، جنس و جمعیت منطقه توسط خانم دکتر انوری از دانشگاه تهران مورد مطالعه استخوان شناسی و انسان شناسی قرار گرفته است. حسن پور با بیان اینکه مطالعاتی در مورد یافته های بسیار ریز آهنی، مفرغی و شیشه ای در حال انجام است، تصریح کرد: یک یافته معماری فاخر در این منطقه به همراه ستون و پایه ستون کشف شده است.

خمره های آذوقه در «چیا سبز»

وی با تاکید بر اینکه تاکنون در هیچ کاوشی در لرستان ستون و پایه ستون کشف نشده بود، ادامه داد: احتمال می دهیم این ستون ها از دوره ساسانی نیز قدیمی تر باشند که این امر در آزمایش ها مشخص خواهد شد. سرپرست هیئت کاوش منطقه چیا سبز با اشاره به اینکه دو فضای معماری به وسعت ۲۰ متر مربع و در ابعاد ۴ در ۵ متر که یک ستون در وسط آن قرار دارد به همراه تاقچه و پلیکان گچی کشف شده است، اظهار داشت: در قسمت غربی این محوطه یک اتاقک پستو مانند یا انباری مانند کشف شده که دو خمره بزرگ محل ذخیره آذوقه و دو ظرف سفالی در آن وجود دارد.

حسن پور با بیان اینکه درب یکی از خمره ها به وسیله گچ پلمب شده بود، تصریح کرد: این خمره را برای مشخص شدن محتویات آن به آزمایشگاه ارسال کرده ایم. وی با بیان اینکه عمق بنای پستو مانند نسبت به سایر سطوح پایین تر بوده و به وسیله یک پله به دیگر سطوح ارتباط دارد،

■ کوله فقر، بیکاری، بی توجهی مسئولان به معیشت و نبود سرمایه گذاری مناسب سالهاست بر دوش کولبران مرزنشین به خصوص در آذربایجان غربی سنگینی می کند.

■ خراسان جنوبی به واسطه وجود مرزنشینان غیور و میهن دوست امن ترین مرزهای کشور را دارا است. اما چند سالی است که این دلیر مردان مشکلاتی را به جان می خرنند که گویی حتی تحمل درد آن برای برخی از مسئولان دشوار است. چرا که علی رغم فریادهایشان، گوشی برای شنیدن یافت نمی شود و یا ققامتی برای حل آن ها قیام نمی کند.

■ پالایشگاه کرمانشاه، نامی است که این روزها بیشتر از قبل شنیده می شود شنیده هایی که خبر از واگذاری آن دارد و نگاه ها به سرانجام این پالایشگاه ۹۴ ساله استان دوخته شده است.

■ در حالی ۱۶ ماه از سفر رئیس جمهور به استان همدان و تصویب ۴۴ طرح برای پیشرفت و توسعه این استان می گذرد که از این تعداد تنها ۱۰ طرح تکمیل شده و ۳۴ طرح همچنان در انتظار جذب اعتبار هستند.

اقتصاد ایران

در حالی ۱۶ ماه از سفر رئیس‌جمهور به استان همدان و تصویب ۴۴ طرح برای پیشرفت و توسعه این استان می‌گذرد که از این تعداد تنها ۱۰ طرح تکمیل شده و ۳۴ طرح همچنان در انتظار جذب اعتبار هستند.

بهروز قادری

۳۴ طرح همدان در انتظار تزیق اعتبار / بخش خصوصی به کمک بیاید

همدان یکی از استان‌هایی است که با توجه به بسترها و زمینه‌های مختلف سرمایه‌گذاری می‌تواند بهشتی برای سرمایه‌گذاران بخش خصوصی باشد. بارها زمینه مساعد سرمایه‌گذاری در استان همدان بخش گردشگری معرفی شده اما زمینه‌های سرمایه‌گذاری استان همدان تنها در بخش گردشگری خلاصه نمی‌شود و این استان با توجه به موقعیت جغرافیایی و زمین‌های مساعد برای کشاورزی یکی از مهم‌ترین مناطقی است که می‌توان در آن طرح‌های مختلف کشاورزی صنعتی را پیاده کرد.

از سویی تقویت بخش صنعتی این استان نیز بارها مورد تأکید بوده است تا آنجا که پارسال حجت‌الاسلام حسن روحانی رئیس‌جمهور و تعدادی از وزرای دولت در قالب بیست‌ویکمین سفر استانی خود، شهریورماه سفری به استان همدان داشتند که این سفر دستاوردهایی در بخش‌های مختلف برای همدان داشت.

اجرای ۴۴ طرح و پروژه عمرانی با اعتبار ۸۵۷ میلیارد تومان

در پایان این سفر یک‌روزه که سوم شهریورماه برگزار شد، رئیس‌جمهور در جمع خبرنگاران استان به تشریح مصوبات و دستاوردهای نخستین سفر دولت تدبیر و امید به همدان پرداخت و از اجرای ۴۴ طرح و پروژه عمرانی با اعتبار ۸۵۷ میلیارد تومان برای همدان در بخش‌های حمل‌ونقل، سدسازی، آب و فاضلاب، تأسیسات دانشگاهی، بهداشت و سلامت، گردشگری و معدن خبر داد.

وی با تأکید بر اینکه این پروژه‌ها در سال ۹۴ و ۹۵ به اتمام می‌رسد، از اتمام راه‌آهن همدان - تهران با اعتبار ۲۷۱ میلیارد تومان، اتمام آزادراه ساوه - همدان، اتمام طرح‌های بیمارستانی و اضافه شدن حدود ۹۰۰ تخت بیمارستانی و همچنین بهره‌برداری از سدهای کلان به عنوان طرح‌های دولت یازدهم برای ایجاد اشتغال و توسعه و پیشرفت در استان نام برد و ابراز امیدواری کرد که این سفر و اجرای پروژه‌ها بتواند تحولی در استان ایجاد و زمینه رفاه مردم فراهم شود.

وی در این سفر بر واگذاری امور در بخش‌های اقتصادی، کشاورزی، صنعت، خدمات و امور اجتماعی به مردم تأکید کرد و خواستار فعال شدن سازمان‌های مردم‌نهاد در این زمینه‌ها شد.

اما اکنون باگذشت بیش از یک سال از سفر هیئت دولت

در همین زمینه مشاور استاندار و دبیر ستاد استانی پیگیری مصوبات سفر هیئت دولت در استان همدان نیز بایبان اینکه ۴۴ پروژه عمرانی از سفر هیئت دولت به استان تصویب شده است، گفت: مجموع اعتبارات این پروژه‌ها ۸۵۷ میلیارد تومان بوده که تاکنون ۸۳۳ میلیارد تومان دریافت شده است.

خسرو سامری با اشاره به اینکه ۱۲ آبان سال گذشته اعتبار این پروژه‌ها به‌طور رسمی به استان ابلاغ شد، اظهار داشت: میزان اعتبار ابلاغ شده برای این تعداد پروژه ۸۵۷ میلیارد تومان بود که در سال گذشته و امسال ۸۳۳ میلیارد تومان اعتبار به‌صورت نقدی، اوراق مشارکت و اسناد ابلاغ و تخصیص یافته است.

راه‌آهن تهران - همدان و بیمارستان اکباتان اعتبارات خود را دریافت کردند

وی با اشاره به اینکه برخی پروژه‌ها مانند راه‌آهن تهران - همدان و بیمارستان اکباتان اعتبارات خود را دریافت کرده‌اند، عنوان کرد: برخی پروژه‌ها مانند راه‌آهن و پارک علم و فناوری که اعتبارات ملی دارند باید پیگیر جذب اعتبار باشند.

از ۴۴ پروژه در استان همدان، ۱۰ پروژه دارای پیشرفت

به استان همدان هنوز پروژه‌ها به سرانجام نرسیده و این در حالی است که استاندار همدان در روزهای پس از برگزاری سفر رئیس‌جمهور به استان همدان تأکید داشت تمام پروژه‌های مصوب سفر رئیس‌جمهور باید تا سال ۹۵ در استان اجرایی شود که با این وعده انتظار می‌رود در دو ماه و نیم باقی مانده تا پایان سال ۹۵ تمام این طرح اجرایی شود!

محمدناصر نیکبخت بایبان اینکه سفر پر خیروبرکت کاروان تدبیر و امید به استان همدان دستاوردهای بسیار بزرگی برای مردم به همراه داشته است، عنوان کرد: دستاورد این سفر بیش از ۳۹۰۰ میلیارد تومان بوده است.

وی بایبان اینکه مدیران استان باید پیگیری‌های لازم را برای عملیاتی شدن مصوبات انجام دهند تا بتوان به وعده‌های داده شده عمل کرد، گفت: تمامی وعده‌ها و مصوباتی که در سفر رئیس‌جمهور به همدان انجام شده باید در مدت باقی مانده دولت اجرایی شود.

نیکبخت افزود: در این سفر مصوب شد که برای ۴۴ طرح و پروژه عمرانی، خدماتی و تولیدی استان همدان ۸۵۷ میلیارد تومان اعتبار به استان واگذار شود و بانک‌های استان، ۱۲۰۰ میلیارد تومان تسهیلات به واحدهای تولیدی و نگاههای اقتصادی پرداخت کنند.

۱۰ هتل در دستور کار قرار داده ایم. خجسته با اشاره به اینکه همگرایی مسئولان موجب شده تا استان همدان نسبت به سایر استان ها پویایی بهتری را داشته باشد، گفت: پیگیر تمامی مصوبه ها و طرح های اجرایی در استان هستیم. به رغم اینکه اقداماتی برای اجرایی شدن طرح ها و مصوبات سفر هیئت دولت به استان همدان انجام شده اما همان گونه که گفته شد استان همدان در زمینه های مختلف توانایی جذب سرمایه گذار دارد اما وجود پاره ای از کم توجهی ها موجب شده که در این استان شاهد یک توسعه نامتوازن باشیم کما اینکه استان همدان مانند دیگر استان های کشور در گیر طرح های نیمه تمام دولت های قبلی است.

با وجود آنکه استان همدان از لحاظ موقعیت جغرافیایی در منطقه ویژه ای قرار دارد و راه ۸ استان کشور از آن می گذرد ولی حمل و نقل ریلی برای مردم آن به یک روبا تبدیل شده است. طرح راه آهن تهران- همدان- سنندج یکی از مهم ترین طرح هایی است که در دولت های مختلف همواره نوید راه اندازی آن داده شده اما عملی نشده است.

استان همدان که از لحاظ جمعیت، چهاردهمین و از لحاظ مساحت، بیست و سومین استان کشور محسوب می شود با پیشینه ای به قدمت تاریخ و تمدن ایران زمین یکی از مهم ترین کانون های سرمایه گذاری است که در صورت تحقق این مهم می تواند پذیرای سیل مهاجران استان های هم جوار و نیروهای مازاد کار دیگر استان ها هم باشد.

است که با تخصیص این اعتبار ۹۰ کیلومتر باقی مانده نیز از دو طرف ریل گذاری می شود تا این پروژه به زودی به اتمام برسد. سامری پروژه راه آهن را از پروژه های مهم استان همدان معرفی کرد و با اشاره به اینکه زیرسازی پروژه ۹۸ درصد پیشرفت فیزیکی دارد، گفت: ایستگاه اصلی این پروژه نیز باید سریع پیگیری شود تا با تخصیص اعتبار ایستگاه راه آهن همدان راه اندازی شود.

وی بایان اینکه اقدامات خوبی در راستای پروژه های آبی صورت گرفته است، بیان کرد: ۴۰ میلیارد تومان اعتبار برای برخورداری ۲۵ درصد جمعیت روستایی استان از آب سالم هزینه شده است.

نماینده مردم همدان و فامنین در مجلس شورای اسلامی نیز ایجاد زمینه سرمایه گذاری در استان را وظیفه مسئولان دانست و با تاکید بر اینکه زیرساخت ها برای سرمایه گذاری در همدان فراهم است اظهار داشت: وحدت و همدلی مسئولان زمینه حضور سرمایه گذاران را فراهم می کند و جذب آنان موجب کاهش آمار بیکاری در استان خواهد شد. امیر خجسته با تاکید بر اینکه افق استان را در بخش سرمایه گذاری روشن می بینم و با همدلی می توان زمینه حضور سرمایه گذاران داخلی و خارجی را فراهم کرد، گفت: رئیس جمهور قول تکمیل راه آهن تهران- همدان را تا پایان دوره دولت تدبیر و امید داده است.

وی با تاکید بر اینکه مجمع نمایندگان استان در مجلس شورای اسلامی پیگیری جدی درباره مطالبه ها از مصوبات هیئت دولت دارد، گفت: هم اکنون در بخش صنعت مشکلاتی داریم و در گردشگری نیز پیگیری برای ساخت

فیزیکی ۱۰۰ درصدی و ۸ پروژه پیشرفت فیزیکی بالای ۷۰ درصد دارند سامری بایان اینکه از ۴۴ پروژه در استان همدان، ۱۰ پروژه دارای پیشرفت فیزیکی ۱۰۰ درصدی و ۸ پروژه پیشرفت فیزیکی بالای ۷۰ درصد دارند، افزود: ۱۵ پروژه دارای پیشرفت فیزیکی بین ۵۰ تا ۷۰ درصد و بقیه کمتر از ۵۰ درصد است که امیدواریم با جذب اعتبارات این پروژه ها نیز پیشرفت کنند.

وی بایان اینکه برخی پروژه ها مانند تصفیه خانه ملایر و تویسرکان به بخش خصوصی واگذار شده است، عنوان کرد: تصفیه خانه ملایر با اعتبار ۴۳ میلیارد تومان و تصفیه خانه تویسرکان با ۳۰ میلیارد تومان اعتبار مورد نیاز به بخش خصوصی واگذار شد بدین صورت که بخش خصوصی پس از انجام کار، آب تولید شده از تصفیه خانه را به دولت می فروشد.

مشاور استاندار و دبیر ستاد استانی پیگیری مصوبات سفر هیئت دولت به پروژه میدان میوه و تره بار شهر همدان نیز اشاره کرد و بایان اینکه این پروژه می تواند بارانداز غرب کشور باشد، عنوان کرد: کارهای اجرایی این پروژه نیز با مشارکت شهرداری همدان و شورای اسلامی شهر و با برآورد هزینه اولیه ۱۷۰ میلیارد تومان توسط بنیاد تعاون ارتش جمهوری اسلامی ایران آغاز شده است.

۲۰۰ میلیارد تومان برای راه آهن تهران- همدان در نظر گرفته شد

وی در بخش دیگری از سخنانش بایان اینکه ۲۰۰ میلیارد تومان اعتبار برای راه آهن تهران- همدان در نظر گرفته شده است، بیان کرد: تاکنون ۱۷۶ کیلومتر آن ریل گذاری شده

زخم بیکاری بر تن مرز نشینان / اینجا بازارچه ها فقر داد و ستد می کنند

تعجب است که صحبت کردن در مورد مشکلاتشان برایشان تازگی ندارد و وقتی سخن از حل مشکل به میان می آید، لیخندی می زنند و می گویند: «بارها در مورد مشکلات سخن گفته شده و اوضاعی بهتر از پیش را نمی یابیم».

اما برخی دیگر که گویی مشکلات، محاسنشان را سپید رنگ کرده است، از مشکلات کهنه ای سخن می گویند. یکی از ضررهای میلیونی اش حرف می زند و دیگری از مشکلات موجود در تعاونی های مرز نشینان.

شاید برخی از مسئولان هنوز نمی دانند که مغازه داران و کسبه های ساکن در مرز تمام سرمایه شان را برای دست و پا کردن دکانی ۱۴ متری فروخته اند و حال در مردابی از مشکلات فرو رفته اند.

ساعتی پای در دلد مرز نشینان

قدم در بازارچه می گذارم. نگاه های زیادی بر من خیره شده... از راننده افغانی تا کسبه ایرانی، همه با نگاهی پرسشگرانه به دفتر و قلم چشم دوخته اند. جای بسی

مرز نشینان خراسان جنوبی در کنار بازارچه مرزی ماهیرود به عنوان گلوگاه اقتصادی جنوب شرقی کشور سهم شان از گردش مالی صادرات کالای این بازارچه تنها رنج، درد و بیکاری بوده است.

فاطمه زیراجی

خراسان جنوبی به واسطه وجود مرز نشینان غیور و میهن دوست امن ترین مرزهای کشور را دارا است. اما چند سالی است که این دلبر مردان مشکلاتی را به جان می خورند که گویی حتی تحمل درد آن برای برخی از مسئولان دشوار است. چرا که علی رغم فریادهایشان، گواهی برای شنیدن یافت نمی شود و یا قلمتی برای حل آن ها قیام نمی کند. آری چند سالی است که فقر، محرومیت و خشکسالی در مرزهای خراسان جنوبی بیداد می کند و مرز نشینان چشم به دستان بسته مسئولان بسته اند شاید فرجی باشد و گرمای به دست مدیری دلسوز از کارشان باز شود.

در این میان باز دیدهای مسئولان از مرزهای استان نه تنها دردی را درمان نمی کند بلکه برخی از وعده و وعده ها در جاده های خاکی مرز تا مرکز استان گم می شود و حتی بر روی میز مسئولان نیز نقش نمی بندد.

شاید این مسئولان هنوز نمی دانند که مرز ماهیرود در کنار تمام درخشش هایی که در صادرات دارد، زخم های زیادی را بر خود حس می کند و شاید تاکنون کسی برایشان نگفته است که ساکنان مرز اعم از کسبه، راننده ها و تجار برای تهیه آب مصرفی روزانه شان باید صدها سراب را پشت سر بگذارند چرا که به گفته برخی ساکنان آبرسانی با تانکر هم دردی را درمان نکرده است.

فلاحی با بیان اینکه باتوجه به محرومیت خراسان جنوبی، درآمد بازارچه مرزی ماهیرود مطلوب است، گفت: باید بخشی از درآمد این بازارچه به خزانه برگردد.

وی با اشاره به ظرفیت ها و امکانات موجود در بازارچه مرزی ماهیرود، اظهار کرد: به زودی درمانگاهی در این بازارچه ایجاد می شود.

فلاحی با بیان اینکه باید واردات و صادرات را در کنار هم داشته باشیم، افزود: وضعیت کنونی دولت به دلیل شرایط حاکمیتی ما است.

وی با اشاره به منطقه ویژه اقتصادی بیان کرد: تنها بازارچه ای هستیم که مردم و بخش خصوصی در این منطقه مشارکت دارند.

سرپرست فرمانداری سربیشه با بیان اینکه تعاونی های مرزنشین در استان باید تقویت شوند، افزود: تاکنون برای تقویت این تعاونی ها اقدامات زیادی انجام شده است.

وی با اشاره به نقش بسزایی مرزنشینان در روستاهای مرزی، اظهار کرد: باید با حمایت این افراد، از مهاجرت آن ها جلوگیری کنیم.

سرپرست فرمانداری سربیشه اظهار کرد: باید در بازارچه مرزی ماهی رود از نیروهای بومی بکارگیری شود.

تامین برق مازاد ماهیرود نیازمند ۴ میلیارد تومان اعتبار بازارچه مرزی

معاون برنامه ریزی و مهندسی شرکت توزیع نیروی برق خراسان جنوبی گفت: تامین برق مازاد بازارچه مرزی ماهیرود نیازمند ۴ میلیارد تومان اعتبار است.

مهدی دادگر با بیان اینکه در ابتدای امر، برق رسانی برای ایستگاه ها و برج های این بازارچه تعریف شده بود، افزود: بعد از گذشت زمان نیز پایانه مسافربری، گمرک و دیگر تاسیسات به کاربری اضافه شده است.

دادگر با بیان این مطلب که با وجود این شرایط نیز برق رسانی به این دستگاه ها انجام می شود، گفت: اگر متقاضی نیازمند برق مازاد باشد، احداث شبکه و زیرساخت ها به عهده خودش است.

معاون برنامه ریزی و مهندسی شرکت توزیع نیروی برق خراسان جنوبی بیان کرد: برق رسانی در خارج از محدوده شهری باید از نزدیک ترین محل ممکن انجام شود.

وی ادامه داد: در این راستا برای تامین برق مازاد بازارچه باید ۵۰ کیلومتر از درج تا ماهیرود احداث شبکه شود که این امر نیازمند چهار میلیارد تومان اعتبار است.

اینگونه که پیداست دغدغه مرزنشینان روز به روز فزونی می یابد و بنا به گفته برخی از آن ها عدم توجه مسئولان، مرزنشینان را از کار در مرز جدا کرده و به سمت اعتیاد خواهد کشاند.

کاش حمایت از مرزنشینان تنها در سخنرانی و شعار خلاصه نشود و قبل از دیر شدن نیز اقدامی ریشه ای برای حل مشکلاتشان انجام دهیم.

حاصل از این امر به تعاونی مرزنشینان درج واگذار شود. خوشبختانه بازارچه مرزی ماهی رود از رشد مطلوبی برخوردار بوده اما مردم و مرزنشینان از آن سهمی نمی برند وی با تاکید بر اینکه باید درآمد حاصل از بازارچه به سفره تعاونی مرزنشینان برود، گفت: درج در منطقه ای محروم از خراسان جنوبی واقع شده و باید مورد توجه قرار گیرد.

معذیان با اشاره به کارت الکترونیک مرزنشینان بیان کرد: متأسفانه با توجه به قوانین دریافت این کارت، دو سوم جمعیت تعاونی مرزنشینان درج از این ظرفیت بهره مند نمی شوند. وی ادامه داد: خوشبختانه بازارچه مرزی ماهی رود از رشد مطلوبی برخوردار بوده اما مردم و مرزنشینان از آن سهمی نمی برند.

ساماندهی بازارچه مرزی ماهیرود به تعاونی مرزنشینان درج داده شود

نماینده مردم نهندان و سربیشه در مجلس شورای اسلامی گفت: باید برای فراهم آوردن زیرساخت های بازارچه مرزی ماهی رود تلاش شود.

نظر افضلی با اشاره به محرومیت خراسان جنوبی اظهار کرد: باتوجه به خشکسالی های چند ساله باید به سمت اقتصاد صنعتی برویم.

افضلی با بیان اینکه باید در برنامه ریزی ها افق بلندی داشته باشیم، افزود: همچنین باید زیرساخت های لازم برای اجرای برنامه ها فراهم شود.

وی با اشاره به ظرفیت های بازارچه مرزی ماهی رود خراسان جنوبی اظهار کرد: باید این بازارچه را به طور مطلوبی مدیریت کنیم.

نماینده مردم نهندان و سربیشه در مجلس شورای اسلامی ادامه داد: بازارچه مرزی ماهیرود می تواند بستری مناسب برای ایجاد اشتغال جمعی از مردم باشد.

وی با اشاره به فعالیت های تعاونی مرزنشینان درج بیان کرد: سهم این تعاونی باید پررنگ تر دیده شود.

افضلی ادامه داد: در صورت امکان، ساماندهی بازارچه مرزی ماهیرود به تعاونی مرزنشینان درج داده شود. ایجاد درمانگاه در مرز ماهیرود

سرپرست فرمانداری سربیشه هم با تاکید بر ضرورت تقویت تعاونی های مرزنشینان گفت: باید در بازارچه مرزی ماهی رود از

نیروهای بومی بکارگیری شود. محمد جواد فلاحی با اشاره به

وسعت مرزهای خراسان جنوبی اظهار کرد: در حال حاضر سومین مرز وسیع بین المللی صادرات در کشور هستیم.

برخی دیگر هم از مشکلاتی مانند برق، نبود امکانات پزشکی و کمبود آب شرب مصرفی صحبت می کنند.

مغازه داران مرزی تنها ضرر به جیب می زنند

نماینده مغازه داران در بازارچه مرزی ماهیرود بیان کرد: در حال حاضر ۱۵ مغازه در این بازارچه خرده فروشی می کنند. حمید خسروی با اشاره به مشکلات پیش روی مغازه داران، اظهار کرد: این افراد تمام سرمایه خود را اعم از گوسفند و زمین های کشاورزی فروخته اند تا در این بازارچه سرمایه گذاری کنند.

عدم توجه به مشکلات مرزنشینان عواقبی را ایجاد خواهد کرد چرا که برای تامین مخارج زندگی مجبور خواهند بود به هر کاری دست بزنند و از هر روشی استفاده کنند وی با بیان اینکه مشکلات زیادی پیش روی مغازه داران است، افزود: همچنین این افراد به جای سود، تنها ضرر می کنند. خسروی ادامه داد: مغازه ما یک اتاق ۱۴ متری است که علی رغم درآمد پایین، ماهانه باید ۳۰۰ هزار تومان را بابت اجاره بپردازیم.

وی با بیان اینکه هر مغازه دار در ماه به طور متوسط ۲۰ روز فعالیت مفید دارد، گفت: این در حالی است که روزانه قریب به ۱۰ هزار تومان برای رفت و برگشت هزینه می کنیم.

خسروی اظهار کرد: به دلیل برخی مشکلات مانند بسته بودن مرز در برخی اوقات و به فروش نرسیدن مواد خوراکی، با فاسد شدن برخی اقلام مواجه می شویم که این خود نیز ضررهای زیادی به ما وارد می کند.

وی بیان کرد: عدم توجه به مشکلات مرزنشینان عواقبی را ایجاد خواهد کرد چرا که برای تامین مخارج زندگی مجبور خواهند بود به هر کاری دست بزنند و از هر روشی استفاده کنند.

ساماندهی مرز ماهیرود به تعاونی مرزنشینان واگذار شود

مدیرعامل شرکت تعاونی مرزنشینان درج با اشاره به مشکلات پیش روی تعاونی های مرزنشین بیان کرد: باید این تعاونی ها مورد حمایت ویژه قرار گیرند.

مرتضی معذیان ادامه داد: حمایت تعاونی های مرزنشین می تواند در ماندگاری جمعیت روستایی مرزی نقش شایسته ای داشته باشد.

وی با اشاره به تعاونی مرزنشینان روستای درج اظهار کرد: این تعاونی دارای بیش از ۱۱ هزار و ۵۰۰ عضو است.

معذیان خواستار واگذاری ساماندهی بازارچه مرزی ماهیرود به تعاونی مرزنشینان درج شد و افزود: در حال حاضر ساماندهی این بازارچه به تشکل هایی خارج از منطقه مرزی داده شده است.

درآمد حاصل از بازارچه بر سر سفره تعاونی مرزنشینان برود مدیرعامل شرکت تعاونی مرزنشینان درج با اشاره به فروش و صادرات سوخت مرزی اظهار کرد: ۴۰ درصد از سوخت

سود فرش بافی زنان بختیاری در جیب دلان / بافندگان جدید بیمه نمی شوند

سمری شیر محمدی
هر فرش دستبافت آماده فروش حاصل مشقت و رنج بسیاری از دختران و زنان چهارمحالی است اما فقط درآمد بسیار کمی نصیبشان می شود و سودهای کلان عاید دلان خواهد شد.

فرش دستبافت استان چهارمحال و بختیاری به سبب استفاده مواد اولیه ۱۰۰ درصد گیاهی و سبک های متنوع از مرغوبیت، کیفیت و زیبایی خاصی برخوردار است و همچنین به سبب مقاوم بودن بدون اینکه از کیفیت فرش کاسته شود می تواند سال های سال مورد استفاده قرار بگیرد. در استان چهارمحال و بختیاری ۱۰۰ هزار بافنده وجود دارد که ۳۵ درصد از بافندگان مشغول به کار هستند و ۶۵ درصد آنها به صورت فصلی یا مقطعی فرش می بافند و همچنین هشت تعاون فرش در این استان فعالیت می کنند. فرش دستبافت این استان چندین طرح و نقش از جمله، گبه، یلمه، چالستر، بختیاری و نائینی دارد که هنر قالیبافی زنان چهارمحالی بر سر زبان ها است که با ذوق و هنر خود سبک های فرش دستبافت این استان را به تصویر می کشند، اما هنر بافندگی این زنان همراه با زحمت و رنج و همچنین درآمد بسیار ناچیز است. هر فرش دستبافت آماده فروش حاصل مشقت و رنج بسیاری از دختران و زنان چهارمحالی است که فقط درآمد بسیار کمی نصیبشان می شود و سودهای کلان عاید دلان خواهد شد.

زنان و دختران این استان به سبب بیکاری، فقر و یا سرپرست خانوار بودن در کارگاه های تولید فرش روزانه ساعت های طولانی مشغول فرش بافی هستند که ممکن است به دلیل فشار کار زیاد دچار بیماری های عضلانی، بینایی، جسمی و عصبی شوند.

رئیس اتحادیه فرش دستبافت چهارمحال و بختیاری گفت: دلان فرش بیشتر از دست رنج زنان شهرستان اردل و کوهرنگ سوء استفاده می کنند و سفره هایشان را در این شهرستان ها پهن کرده اند.

اسکندر ملک پور عنوان کرد: مسئولان مربوطه باید در این خصوص نظارت کافی را داشته باشند و از کارگاه های فرش استان بازدید و با بافندگان دیدار چهره به چهره داشته باشند چراکه از خواسته آنها اطلاع از مشکلات و به درد و دلشان گوش کردن است و مسئولان باید درصدد حل مشکلات آنها تلاش کنند و وارد میدان عمل شوند.

وی گفت: بیشتر دلان سود جو در حوزه فرش دستبافت از دیگر استان ها از جمله شیراز و اصفهان هستند که از دست رنج زنان زحمت کش استان برای به جیب زدن سودهای کلان استفاده

کنند که از دست رنج و هنر زنان استان سوءاستفاده نشود. ملک پور با بیان اینکه ۴۰ درصد از بیمه شدگان بخش بافندگان فرش در این استان واقعی نیستند، تصریح کرد: در استان ۲۱ هزار نفر بیمه تامین اجتماعی هستند که از مهرماه سال ۹۳ به سبب مشکلات مالی دولت، بیمه قالی بافی تعداد بسیاری قطع شده است.

وی تصریح کرد: کسانی که قبل از سال ۹۳ بیمه شده اند همچنان بیمه هستند اما بافندگان جدید بیمه نخواهند شد و همچنین بیمه شدگان تنها سه ماه فرصت دارند که بیمه خود را پرداخت کنند و در صورت عدم پرداخت، بیمه آنها قطع خواهد شد.

بیش از ۱۰۰ هزار بافنده در چهارمحال و بختیاری فعالیت می کنند

مدیر کل صنعت، معدن و تجارت چهارمحال و بختیاری نیز گفت: سالانه ۲۰۰ هزار متر مربع فرش دستبافت در چهارمحال و بختیاری تولید می شود. نعیم امامی با اشاره به اینکه سالانه ۲۰۰ هزار متر فرش دستبافت در چهارمحال و بختیاری تولید می شود، اظهار داشت: بیش از ۱۰۰ هزار بافنده در چهارمحال و بختیاری فعالیت می کنند.

وی عنوان کرد: فرش دستبافت تولیدی استان یکی از مشهور ترین انواع فرش های دستبافت کشور است که به کشور های مختلف جهان صادر می شود.

مدیر کل صنعت، معدن و تجارت چهارمحال و بختیاری ادامه داد: فرش های دستبافت تولیدی این استان بیشتر به کشور های اروپایی از جمله آلمان صادر می شوند.

باید زمینه در دسترس قرار گرفتن فرش از تولید کننده به دست مصرف بدون واسطه فراهم شود و تلاش شود که بیشترین سود تولید فرش عاید بافنده فرش شود و دلان باید از این چرخه حذف شوند.

وجود دلان می تواند در طولانی مدت صدمات جبران ناپذیری به صنعت فرش دستبافت این استان وارد کند. با حذف دلان می توان زمینه توسعه بیشتر این صنعت را در استان چهارمحال و بختیاری فراهم کرد.

می کنند و آنطور که باید، قردادان زحمات این زنان نیستند.

دلان فرش بیشتر از دست رنج زنان شهرستان اردل و کوهرنگ این استان سوء استفاده می کنند و سفره هایشان را در این شهرستان ها پهن کرده اند

وی تاکید کرد: بافندگان به سبب مشکلات مالی مجبور به فعالیت در این کارگاه ها هستند.

ملک پور افزود: در یکی از کارگاه های تولیدی فرش دستبافت استان دستمزد بافندگان فرش دو متری گبه، ۱۸۰ هزار تومان است که بافت این فرش باید طی دو ماه به اتمام برسد در نتیجه بافندگان فرش استان برای اینکه حاصل زحمت خود را به دست آورند باید به اتحادیه فرش مراجعه و مواد اولیه را به صورت وام دریافت کنند و برای خود نیز کار کنند.

وی افزود: صداوسیما و خبرنگاران باید در مسیر آگاه سازی افراد جامعه از سختی کار بافندگان فرش دستبافت همکاری کنند و مسئولان مربوطه باید از این بافندگان توانمند حمایت

کوله سنگین فقر بر دوش کولبران / مرز مبهم قاچاق و کولبری برای مرز نشینان

کوله فقر، بیکاری، بی توجهی مسئولان به معیشت و نبود سرمایه گذاری مناسب سالهاست بر دوش کولبران مرز نشین به خصوص در آذربایجان غربی سنگینی می کند.

سکینه اسمی

آذربایجان غربی تنها استان کشور بوده که با سه الی چهار کشور بیش از ۸۹۱ کیلومتر مرز مشترک دارد، مرزهایی که سالهاست در کنار فرصت های متعدد تهدیدات فراوانی نیز به همراه داشته است.

یکی از تهدیدات که هر چقدر هم همزاد با مرز باشد پدیده شوم قاچاق است پدیده ای که تاکنون هزینه های زیادی را به کشور و حتی اهالی این منطقه تحمیل کرده، اما هنوز تعریف و مرز مشخصی بین قاچاق و معیشت مرز نشینان (کولبری) ارائه نشده است.

نبود سرمایه گذاری مناسب، واحدهای تولیدی و صنعتی در کنار محرومیت در مناطق مرزی موجب شده مردم برای امرار معاش دست به فعالیتهایی قانونی و غیرقانونی از جمله کولبری، پبله وری و داد و ستد از طریق بازارچه های مرزی بزنند.

اما همین فعالیت ها نیز به دلیل درآمدهای اندک تاکنون نتوانسته باری از دوش مردم مناطق مرزی بردارد موضوعی که بی توجهی مسئولان به معیشت و اشتغال در این مناطق را به معضلی اساسی تبدیل کرده است.

هر چند این تمام ماجرا نیست و مشکلات معیشت مردم مرز نشین قصه امروز و فردا نبوده بلکه سالهاست به گونه ای متفاوت روایت می شود اما حادثه ریزش بهمن و فوت چهار نفر از کولبران در شهرستان سردشت بار دیگر لزوم توجه به این موضوع را دوچندان کرد.

در روزهای اخیر حوادث بهمن و گرفتار شدن تعدادی از کولبران شهرستان های مرزی سردشت و پیرانشهر و فوت چهار نفر در ابتدا با سکوت خبری مواجه شد اما با دامن زدن به آن در فضای مجازی و حاشیه سازی آن مسئولان را وادار به واکنش های متعدد کرد.

فعالیت بیش از ۱۰ هزار کولبر در آذربایجان غربی

واکنش هایی که نشان داد باز هم بی توجهی به حل ریشه ای مشکل اشتغال و معیشت مردم مناطق مرزی

بیمه، حق و حقوق اجتماعی در کنار عوارض بدنی متعدد به دلیل حمل اجناس سنگین تنها سهم مردمانی است که در مناطق مرزی ضمن مرز داری به امرار معاش ناچیزی دل بسته اند سهمی که سالهاست از آن به عنوان شغل کاذب یاد شده و در مواقع لازم بر خوردهای قانونی سختی نیز می شود.

کولبری کاری است که در نتیجه بی عدالتی و تبعیض اقتصادی در مناطق غربی کشور به وجود آمده است، افرادی که در قبال پول اندک دست به کاری سخت و دشوار می زنند که هیچ حق و حقوق اجتماعی و آینده ای در پی ندارد.

حادثه روی داده در هفته های اخیر منجر به واکنش های مسئولان شد واکنش هایی که گاه با وعده هایی از جمله طرح دو فوریتی مجلس برای ساماندهی وضعیت کولبرها منجر شد باید منتظر ماند و دید آیا این حوادث و مرگ چهار کولبر سردشتی پایان خوشی بر سختی های کولبران مرزی کشور در پی خواهد داشت یا نه؟

رسانه ها تفاوت کولبران با سایر افراد را مشخص کنند

استاندار آذربایجان غربی در خصوص فعالیت کولبران در استان و نیز حوادث اخیر در مناطق مرزی استان در نشست خبری اخیر خود گفت: کولبری امتیازی است که در برخی از استان های مرزی از جمله آذربایجان غربی به مرز نشینان داده شده و دارای تعریف و شرایط معین است.

قرابنعلی سعادت با بیان اینکه کولبران در معابر مشخص، از ساعت ۸ تا ۱۷ و با دارا بودن کارت کولبری فعالیت می کنند، اظهار داشت: تردد برخی از افراد در خارج از این معابر و در ساعات نامشخص کولبری محسوب نمی شود.

وی با اشاره به حادثه ریزش بهمن و فوت تعدادی از هم استانی ها در این حادثه عنوان کرد: افرادی که در این حادثه فوت کرده و یا به دلیل گرفتار شدن در بهمن دچار مصدومیت شدند کولبر نبودند چرا که این فعالیت دارای ساعت کاری مشخص است این افرادی که فوت شدند در ساعات ۲۲ به بعد شب در مناطق مرزی و بالای کوه به دنبال چه چیزی بودند؟ در این راستا رسانه ها تفاوت کولبران با سایر افراد را در جامعه تبیین کنند.

کولبران در معابر مشخص، از ساعت ۸ تا ۱۷ و با دارا بودن

هر یک از مسئولان به دنبال توجیه اقدام و عملکرد خود هستند، در این میان عده ای از نمایندگان مردم استان در مجلس نیز با اظهار نظرهای تند مبنی بر وجود مافیای سازمان یافته قاچاق در مرزها بر طبل مظلوم نمایی مردم مرزی و کولبران کوبیدند غافل از اینکه بگویند تاکنون هیچ اقدام مثبتی برای حل این مشکلات برنداشته اند.

بر اساس اظهار نظرها هم اکنون نزدیک هشت الی ۱۰ هزار کولبر در مناطق مرزی آذربایجان غربی مشغول فعالیت هستند فعالیتی که طبق تعاریف ارائه شده قانونی نبوده و هیچ مزایای اجتماعی در پی ندارد.

طبق تعاریف ارائه شده کولبران (حمل کنندگان) به کارگران مرزی گفته می شوند که برای کسب درآمد زندگی خود مجبور به حمل اجناس می شوند، کولبران بیشتر در استان های آذربایجان غربی، کردستان، کرمانشاه مشغول به کولبری هستند، بر اساس آمار سن کولبران و یا کاسب کاران مرزی از ۱۰ تا ۸۰ سال است.

بر اساس اظهار نظرها هم اکنون نزدیک هشت الی ۱۰ هزار کولبر در مناطق مرزی آذربایجان غربی مشغول فعالیت هستند فعالیتی که طبق تعاریف ارائه شده قانونی نبوده و هیچ مزایای اجتماعی در پی ندارد داشتن

می‌کنند بلکه باند‌های مافیایی هستند که قطار قطار از مرزها می‌گذرند و در هر روز معادل کل بار یکسال کوله بران کشور را بدون هیچ درد و رنج و مجوزی وارد کشور می‌کنند که باید دستگاه‌های ذی‌ربط برای بستن راه آنها، در عمل اقدامی قاطع انجام دهند و تدبیری بیاندیشند.

طرح دو فوریتی مجلس برای ساماندهی وضعیت کولبرها

نماینده مردم نقده و اشنویه در مجلس شورای اسلامی همچنین از طرح دو فوریتی برای ساماندهی و توانمندسازی استان‌های مرزی با هدف پوشش کولبرها خبر داد و گفت: ۳۰ نفر از نمایندگان تاکنون این طرح را امضا کردند.

عبدالکریم حسین زاده در گفتگو با خبرگزاری خانه ملت، درباره آخرین وضعیت کولبرها افزود: در حوزه اجتماعی و مسائل مربوط به کولبرها به اندازه کافی شعار دادیم اما واقعیت آن است که هرگز به دنبال راهکارهای اجرایی که بتواند در یک مدت زمانی مشخص مشکلات این افراد را رفع کند نبوده‌ایم.

نماینده مردم نقده و اشنویه در مجلس دهم از طرحی دو فوریتی برای ساماندهی وضعیت کولبرها خبر داد و گفت: طرح دو فوریتی ساماندهی و توانمندسازی استان‌های مرزی با هدف پوشش کولبرها با حدود ۳۰ امضا آماده شده است. وی افزود: در این طرح به دنبال درگیر کردن وزارتخانه‌های کشور، کار، صنعت و وزارت امور خارجه هستیم که در راستای سرمایه‌گذاری‌های کلان برای ایجاد اشتغال با مجلس همکاری و همراهی‌های لازم را داشته باشند.

حسین زاده درباره محورهای طرح دو فوریتی ساماندهی وضعیت کولبرها تاکید کرد: در این میان به دنبال آن هستیم مرزها را از این شرایط بیرون آمده و به مرزهای پایدار و بازرگانی و تجاری تبدیل شوند، همچنین تمامی جامعه آماری کولبری استان‌های کردستان، آذربایجان غربی و کرمانشاه شناسایی شده و از پوشش بیمه تأمین اجتماعی برخوردار شوند، همچنین اشتغال ثابت برای همه این‌ها ایجاد شود تا از این ظرفیت برای صادرات رسمی به کشورهای پیرامونی استفاده شود.

سأله‌است کوله فقیر، بیکاری، بی توجهی مسئولان به معیشت و نبود سرمایه‌گذاری مناسب بر دوش مردم مرز نشین استان‌های مرزی به خصوص آذربایجان غربی سنگینی می‌کند امید که حوادث اخیر برای مردم مناطق مرزی و فوت چهار نفر از مردم سردشت منجر به توجه به اشتغال و معیشت مرزنشینان شده و بخشی از سنگینی این کوله را از دوش مردم مناطق مرزی بکاهد.

ایجاد واحدهای صنعتی، تصویب و اجرایی شدن قوانین مشخص فعالیت‌های مرزی، ساماندهی اساسی کولبران می‌تواند بخشی از تهدیدات مرزی را به فرصت‌هایی تبدیل کند که موجب رونق اقتصاد منطقه و کشور شود.

به دلیل نبود فرصت شغلی مناسب مجبور به تأمین معاش خود از راه کولبری هستند.

خضری با اشاره به ظرفیت‌های بالای مرزی در استان به خصوص شهرستان‌های سردشت و پیرانشهر عنوان کرد: ایجاد مناطق ویژه اقتصادی و یا آزاد در این شهرها می‌تواند ضمن توسعه و رونق اقتصادی استان و منطقه زمینه اشتغال مناسب به همراه جذب سرمایه‌گذاران را فراهم آورد.

روزهای اخیر به دلیل بازتاب گسترده فوت کولبران سردشتی در فضای مجازی نمایندگان استان آذربایجان غربی و نیز استان‌های مرزی کشور در مجلس شورای اسلامی واکنش‌های تند و معتد زبانی در زمینه فعالیت کولبری در مرزها داشتند.

امنیت مرزها به اقتصاد آن وابسته است

عضو هیئت رئیسه مجلس شورای اسلامی و نماینده مردم بوکان در مجلس نیز در این خصوص گفت: باید از این اتفاق تلخ به عنوان یک فرصت برای پایان دادن به رنج کوله بری استفاده کرد، نه آغاز موج سواری یک عده خاص. باید برای بهبود معیشت و پایان کوله بری مرزنشینان طرحی نو در انداخت و نسخه‌ای بیچشم که هر روز شاهد چنین اتفاقاتی در مرزهای کشور عزیزمان نباشیم. این بار را هم تسلیت بگوییم، روز بعد، هفته بعد و ماه بعد را چه باید کرد؟

محمد قیس عثمانی با بیان اینکه مرز ذاتاً با تهدیدها و فرصت‌هایی همراه است یادآور شد: باید از فرصت‌های مرز به صورت کامل استفاده کرد، تا تهدیدهای آن به حداقل برسد و چنانچه از فرصت‌های مرزی درست استفاده نشود، به صورت خودکار تهدیدهای مرزی تشدید شده و قوت می‌گیرد که لازم است به صورت کارشناسی و همه جانبه موضوع مرز، اقتصاد مرز و امنیت مرز باید از فرصت‌های مرز به صورت کامل استفاده کرد، تا تهدیدهای آن به حداقل برسد و چنانچه از فرصت‌های مرزی درست استفاده نشود، به صورت خودکار تهدیدهای مرزی تشدید شده و قوت می‌گیرد.

عثمانی با اشاره به اینکه امنیت مرزها به اقتصاد آن وابسته است افزود: نمی‌توان اقتصاد مرز را از امنیت مرز جدا کرد، ساکنان مرزهای کشور، مرزبانان بی‌جیره و مواجی هستند که با حضور و سکونت خود در مرز، یک دژ مستحکم در مقابل بیگانگان ایجاد کرده‌اند و آنان سربازانی هستند که در همه حال و با هر نفشان در لباس شخصی خود به کشور خدمت می‌کنند.

وی با بیان اینکه قاچاق کالا بزرگترین مانع در مسیر اشتغال و تولید و رونق اقتصادی است، افزود: لازم به ذکر است که این کوله بران نیستند که در اقتصاد کشور خلل ایجاد

کارت کولبری فعالیت می‌کنند، تردد برخی از افراد در خارج از این معابر و در ساعت‌های نامشخص کولبری محسوب نمی‌شود سعادت به قاچاق سازمان یافته در مناطق مرزی اشاره کرد و گفت: کولبری در ساعت‌های تعطیلی مراکز از سوی مرزنشینان توجیهی ندارد و این در حالی است که کولبران هر سه روز در میان کولبری می‌کنند و در بقیه روزها به خرید و فروش کالا می‌پردازند، کولبران ماهانه به طور متوسط حدود ۱۵ میلیون ریال درآمد دارند. استاندار آذربایجان غربی گفت: دولت در کنار بازارچه‌های مرزی و کارتهای پیله وری که برای مبادلات اقتصادی افراد در ۲۰ کیلومتری نوار مرزی در نظر گرفته است، معابر مشخصی را ایجاد کرده که افراد دارای کارت کولبری، بتوانند نسبت به جابجایی کالا در نوبت و ساعات مشخص اقدام کنند.

وی با اشاره به تهدیدات امنیتی در مرزهای کشور و استان آذربایجان غربی اضافه کرد: امروز در مرزها قاچاق سازمان یافته‌ای است که مشروبات، اسلحه، پیش سازهای مواد مخدر را وارد کشور می‌کنند، از طرفی افرادی، عوامل داعش و ضدانقلاب را برای انجام عملیات خرابکارانه داخل ایران می‌کنند، این‌ها امنیت و آسایش مردم را به خطر می‌اندازند.

سعادت با تاکید بر اینکه نمی‌توان همه مرز را دیوار انسانی کشید، اضافه کرد: کدام کشور اجازه می‌دهد امنیت ملی‌اش با این موضوعات به خطر بیفتد، این در حالی است که برخی سایتها و نیز در فضای مجازی افرادی با تبلیغات اینکه این افراد کولبرند، می‌خواهند قبح قاچاق را از بین ببرند، درحالیکه حوزه قاچاق و کولبری باید از هم تفکیک شود.

مبارزه با قاچاق نباید به معنی مقابله با کولبران تلقی شود

هر چقدر استاندار آذربایجان غربی حادثه اخیر ریزش بهمن در سردشت و فوت چهار نفر از هم‌استانی‌ها در این حادثه را بی ارتباط با موضوع کولبری عنوان کند برعکس وی نماینده مردم شهرستان‌های سردشت و پیرانشهر معتقد است این افراد از خانواده کولبران سردشتی بوده و دولت باید دیه و مستمیری آنها را پرداخت کند.

رسول خضری با بیان اینکه مبارزه با قاچاق نباید به معنی مقابله با کولبران تلقی شود اظهار داشت: این افراد عموماً از نظر مالی ضعیف هستند و ناچارند برای کسب درآمد ناچیزی جان خود را به خطر بیندازند، ضمن اینکه رقم تبادل تجاری از این روش در مقابل ارقام قاچاق کالا در کشور بسیار ناچیز است.

وی با اشاره به اینکه در منطقه سردشت و پیرانشهر فرصت‌های متعدد تهدیدات فراوانی، افزود: این افراد در حال حاضر از هیچ حق اجتماعی از جمله بیمه برخوردار نبوده و

وقتی اقتصاد مقاومتی با اقدام و عمل همراه می شود / پشتکار لازمه کار

مردمی کردن اقتصاد یکی از ارکان و الزامات اقتصاد مقاومتی است به همین سبب مردم نیز اقدام و عمل را با اقتصاد مقاومتی همراه کردند و نشان دادند که با این فرمول می توان مشکلات را حل کرد.

با ظهور انقلاب اسلامی، شکل جدیدی از حکومت در دنیا پدیدار شد که بنای سازگاری با قطب قدرت استکبار را نداشته و به مبارزه با استکبار پرداخت. ظهور چنین تفکری آن هم در منطقه خاورمیانه که از لحاظ اقتصادی و ژئوپلیتیکی دارای اهمیت بسیار زیاد است، سبب شد تا نظام استکبار جهانی با تمام قوا به مبارزه با انقلاب برخیزد.

با پایان یافتن جنگ تحمیلی و عدم پیروزی استکبار در زمینه های نظامی، تهاجمات به عرصه های دیگر کشیده شد، یکی از این عرصه ها که خصوصاً در سال های اخیر با تهاجمات گسترده همراه بوده است، عرصه اقتصادی است.

«اقتصاد مقاومتی» واژه ای است که پس از تحمیل تحریم های جدی اقتصادی غرب علیه ایران به وجود آمد که تعریف جامع و کامل از اقتصاد مقاومتی را خود رهبر فرزانه انقلاب، ارائه دادند، ایشان در دیدار با دانشجویان فرمودند: «اقتصاد مقاومتی یعنی آن اقتصادی که در شرایط فشار، در شرایط تحریم، در شرایط دشمنی ها و خصومت های شدید، می تواند تعیین کننده رشد و شکوفایی کشور باشد.»

در دیدار کارآفرینان با مقام معظم رهبری در شهریور سال ۱۳۸۹، ایشان «اقتصاد مقاومتی» را معنا و مفهومی از کارآفرینی معرفی می کنند و نهادهای شدن تفکر اقتصاد مقاومتی را در راستای مقابله با فشار اقتصادی دشمنان و آمادگی کشور برای جهش و حرکت به سوی پیشرفت، لازم می دانند.

در چند سال اخیر نیز با قرار گرفتن کشور در شرایط خاص اقتصادی، مقام معظم رهبری، در بهمن ماه سال ۱۳۹۲، سیاست های کلی «اقتصاد مقاومتی» را باهدف استفاده از توان داخلی و مقابله با تحریم ها، به مسئولان ابلاغ کردند.

تأکید رهبری در سال های اخیر بر جدی گرفتن اقتصاد مقاومتی و حمایت از تولید ملی، روشن کننده اهمیت موضوع است؛ موضوعی که بر مردمی شدن اقتصاد تأکید دارد و به همین سبب، منجر به ورود خانواده ها به فعالیت های تولیدی و استفاده از توان داخلی شده است. رهبر انقلاب امسال را نیز به نام «اقتصاد مقاومتی، اقدام

و عمل» نام گذاری کردند تا اهمیت این موضوع بیش از پیش روشن شود.

تأکید رهبری در سال های اخیر بر جدی گرفتن اقتصاد مقاومتی و حمایت از تولید ملی، روشن کننده اهمیت این موضوع است؛ موضوعی که بر مردمی شدن اقتصاد تأکید دارد و به همین سبب، منجر به ورود خانواده ها به فعالیت های تولیدی و استفاده از توان داخلی شده است.

این مهم نقش بسزایی در دور شدن کشور از اقتصاد متکی به نفت ایفا می کند؛ بنابراین فرمول «اقتصاد مقاومتی» به عنوان یک الگوی پیشرفت در اقتصاد خانواده از اهمیت خاصی برخوردار است و در صورتی که با تلاش و پشتکار همراه شود، می تواند چرخ های زندگی را تحرک بخشد و در کمترین سطح خود، سبب اشتغال زایی و کسب درآمد برای یک خانواده شود. در ادامه به صورت مختصر به معرفی سه فعالیت می پردازیم که بر پایه توان مردم و با استفاده از فرمول اقتصاد مقاومتی در خراسان شمالی به بار نشسته است که البته این نوشتار، توصیف تنها بخش کوچکی از ده ها فعالیتی است که در جای جای این خطه از کشور دنبال می شود.

پرورش ماهی

حسن مصور از اهالی روستای اُتر آباد از توابع بخش مرکزی شهرستان بجنورد که توانسته است با تفکر اقتصاد مقاومتی، در زمین زراعی خود به فعالیت پرورش ماهی بپردازد و در کنار آن، از فرصت ذخیره آب در استخر استفاده و کار کشاورزی خود را نیز رونق دهد.

وی که به پرورش ماهی های سرد آبی مشغول است می گوید: با توجه به آب و هوای منطقه، ماهی قزل آلا برای رشد و پرورش در این منطقه مناسب است، چراکه دمای مناسب برای این نوع ماهی، زیر ۲۵ درجه است.

وی بایان اینکه در ابتدا توانستم استخر خود را با مساحت ۱۴۰ مترمربع احداث کنم، تصریح می کند: این استخر هفت تن ظرفیت دارد که طی هشت ماه ماهی ها، حدود ۱۴ هزار قطعه ماهی، تولید و روانه بازار می شود.

مصور، بازار فروش ماهی را رضایت بخش توصیف می کند و می افزاید: برای فروش تولیدات خود مشکلی نداریم و علاوه بر بازار استانی، در ساری، بندر ترکمن و برخی از شهرهای شمالی کشور نیز بازار فروش داریم که رعایت اصول درست در پرورش ماهی، سبب موفقیت در کارمان شده است. وی مهم ترین اصل در کارهای تولیدی و کار پرورش ماهی را علاقه و پشتکار می داند و می گوید: آب کافی، زمین مناسب و هوای خوب از الزامات موفقیت در این کار است که داشتن دانش مربوطه نیز راه را هموار می کند.

این کارآفرین در خصوص آموزش هایی که در رابطه با پرورش ماهی فراگرفته است نیز می گوید: شرکت در چند دوره کلاس های آموزشی نظام مهندسی، بازدید عملی از طرح های این حوزه، مشاوره و کسب تجربه از افراد موفق که در این حوزه مشغول هستند، زمینه های لازم برای ورود به این فعالیت را در من ایجاد کرد. مصور، از پیشرفت کار خود توضیح می دهد و اظهار می کند: درآمدی که از این راه

کسب می کنم، نیازهای اقتصادی یک خانواده را پاسخ می دهد، چراکه با احداث این استخر، توانستم کار کشاورزی خود را هم رونق دهم و درختان گلابی و آلبی باغمان را هم با آب استخر آبیاری کنیم. وی بایان اینکه پرورش ماهی در اراضی درجه ۳ و ۴ که غیرقابل استفاده در امر کشاورزی هستند، صورت می گیرد می افزاید: فعالیت در کار تولیدی برای ما ایجاد انگیزه کرده است تا به فکر توسعه باشیم و به همین منظور، استخر دیگری با مساحت دو هزار و ۵۰۰ مترمربع در بخش دیگری از ملک خود در حال ساخت داریم.

پرورش قارچ

داوود تذکر، تولیدکننده ای است که با تفکر اقتصاد مقاومتی و تلاش و پشتکار توانسته است با ایجاد فضایی در حیاط منزل خود، به فعالیت تولید و پرورش قارچ بپردازد و با اشتغال زایی برای خود و خانواده اش، از پیچ و خم مشکلات اقتصادی عبور کند.

وی درباره این فعالیتش می گوید: به دلیل علاقه ای که به کار تولید داشتم، پرورش قارچ را باهدف کارآفرینی و کسب درآمد برای خود و خانواده ام انتخاب کردم.

تذکر، بایان اینکه نزدیک به چهار سال است که در این کار اشتغال دارم، می گوید: فعالیت خود را با سالی به مساحت ۲۵ مترمربع، آغاز کردم و اکنون این فضا دو برابر شده است.

وی بایان اینکه برای شروع کار تولیدی باید تلاش و پشتکار داشت و از همان ابتدا انتظار سودآوری نداشت، اظهار می کند: محصول تولیدی از مرغوبیت خوبی برخوردار است به همین دلیل می توانم محصولم را باقیمت

بافت تابلو فرش و گلیم می گوید: درآمدی که حاصل می شود، بستگی به نوع بافت دارد و اگر بخواهیم تابلو فرش را مستقیماً به فروش برسانیم، سود خوبی دارد.

این کارآفرین حوزه اقتصاد مقاومتی با اشاره به دوره هایی که برای آموزش تابلو فرش به هنرجویان ارائه می دهد، می گوید: آموزش صفر تا صد تابلو فرش ۲۰ روز زمان می برد و بعد از آن، فرد می تواند سفارش بگیرد و وارد بازار کار شود و به درآمد و سود برسد.

شاکری اضافه می کند: اما قالیبافی فرق می کند، چون نقشه خوانی و کارهای تخصصی دارد که فراگیری آن سه ماه زمان می برد و برای بافت گلیم هم حدود دو ماه زمان لازم است تا فرد آموزش های لازم را فراگیرد و بتواند سفارش قبول کند.

وی بایان اینکه با حمایت از فرش دستباف، ۶ شغل ایجاد و رونق بخشیده می شود، اظهار می کند: نخریسی، رنگرزی، طراحی، بافندگی و فروش از جمله فعالیت هایی است که در این حرفه به آن پرداخته می شود و در صورت رونق، برای افراد زیادی می تواند اشتغال زایی کند.

وی درباره بازاریابی تولیدات خود می گوید: فروش تابلو فرش ها بواسطه صورت می گیرد و در واقع به شرکت هایی که در این زمینه تجارت می کنند، همکاری خود را اعلام می کنیم و بعد از اتمام سفارش ها، به صورت درصدی سود حاصل در دریافت می کنیم.

این بانوی صنعتگر و تولیدکننده بایان اینکه شغل گلیم بافی و تابلو فرش، در کنار خانه داری، به اقتصاد خانواده کمک می کند، به بانوانی که به دنبال کسب درآمد و اشتغال هستند، می گوید: این فعالیت علاوه بر اینکه سبب آرامش خیال و ذهن می شود، سوددهی خوبی هم برای خود و خانواده به همراه می آورد که چرخ اقتصاد خانواده را می چرخاند.

وی با تأکید بر لزوم اجرایی کردن اقتصاد مقاومتی، اظهار می کند: افراد تحصیل کرده در انتظار کار دولتی نباشند، بلکه بادانش خود وارد کار تولید شوند تا با تفکر اقتصاد مقاومتی و همت و اراده، بتوانند منبع درآمدی برای خود کسب کنند.

ورود به این فعالیت می گوید: از سال ۷۶ با آموزش هایی که فراگرفتم، بافت تابلو فرش را شروع کردم و سال ۸۰ نیز کارگاه بافندگی خود را راه اندازی کردم و علاوه بر آموزش به کارآموزان، به تولید و فروش محصولات خود مشغول شدم.

وی بایان اینکه سرمایه ابتدایی من در سال ۸۰ برای راه اندازی کارگاه، ۸۵ هزار تومان بود، اظهار می کند: آن زمان با پنج بافنده کار خود را شروع کردم که بارونق گرفتن فعالیت و تلاش و پشتکار، در حال حاضر تعداد بافنده ها به ۶۰ نفر رسیده است.

صنایع دستی و تابلو فرش، یک فعالیت بومی است و به خانواده ها برای کسب درآمد، کمک زیادی می کند چرا که خانم های خانه دار می توانند در کنار کارهای خانه، در این حرفه نیز فعالیت داشته باشند و سفارش بافت گلیم بگیرند، همان طور که در همین کارگاه، خانم هایی هستند که از این راه زندگی خود را می چرخاند.

شاکری در خصوص درآمد و سود حاصل از

تذکر، کمپوست مرغوب و مدیریت صحیح را از عوامل افزایش کیفیت قارچ، می داند و می گوید: هر دوره تولید قارچ، ۷۵ روز طول می کشد و به طور میانگین در هر دوره ۳۲۰ کیلوگرم قارچ برداشت می کنیم.

وی هزینه تهیه کمپوست برای یک سالن ۲۵ مترمربعی را یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان بیان می کند و می افزاید: مشکل عمده تولیدکنندگان قارچ، نبود کارخانه کمپوست سازی در استان است و ما ملزم هستیم تا کمپوست خود را از شهر دیگر و باقیمت بالاتری تهیه کنیم.

تذکر، با اشاره به اینکه استفاده از کمپوست درجه سه، سبب زردی و افت کیفیت قارچ می شود، عنوان می کند: اما کمپوست درجه یک، ماندگاری و مرغوبیت قارچ را افزایش می دهد که به تبع آن برای تهیه این نوع کمپوست نیز هزینه بیشتری باید بپردازیم.

گلیم بافی

نارنج شاکری بانوی کارآفرین بجنوردی است که در حوزه تابلو فرش و گلیم بافی فعالیت می کند و علاوه بر اینکه توانسته است باهمت و اراده، گلیم خود را از آب بیرون بکشد، سبب اشتغال زایی ده ها بانوی دیگر هم شده است.

این هنرمند در خصوص نحوه آشنایی و

واقعی به فروش برسانم. وی البته از اینکه محصول تولیدی اش در مغازه ها و سوپرمارکت های استان، با برچسب شهر دیگری به فروش می رسد، گلایه می کند و می گوید: با وجود اینکه محصول تولیدی در استان، کیفیت بهتری نسبت به سایر شهرهای خارج از استان دارد اما متأسفانه بازاریابی در این خصوص ضعیف است.

این تولیدکننده بجنوردی می افزاید: اگر می خواهیم تولیدکنندگان داخل استان، به کار خود امیدوار شوند و برای توسعه آن تلاش خود را افزایش دهند، مردم و مسئولان هم باید حمایت کنند تا ما نیز با اعتماد بیشتری بتوانیم محصول تولیدی خود را تبلیغ کنیم و به فروش برسانیم.

مشکل عمده تولیدکنندگان قارچ، نبود کارخانه کمپوست سازی در استان است و ما ملزم هستیم تا کمپوست خود را از شهر دیگر و باقیمت بالاتری تهیه کنیم. وی با اشاره به اینکه برای محصول تولیدی، خود بازاریابی می کنیم، می افزاید: یک هفته قبل از برداشت، به فروشگاه هایی که قارچ می خرند، میزان تولید خود را اطلاع می دهیم و در نهایت، محصول خود را در بسته بندی های یک کیلویی و باقیمت مناسبی به فروش می رسانیم.

انحلال چهار شرکت پلی اکریل / سهامداران عرب بی خبر از درد کارگران

پلی اکریل به دلیل بحران مالی شدید امسال چهار شرکت خود را منحل کرد و این در حالیست که سهامداران خارج نشین آن، بی خبر از وضعیت کارگران، پای خود را از حل این بحران بیرون کشیده اند.

شرکت پلی اکریل اصفهان شامل کارخانه‌های پلی استر، اکریلیک یک، تاپس، GF، شرکت الیاف زاینده رود و یک نیروگاه است که از چهار سال پیش دچار مشکلات مالی جدی شد و اکنون شرکت پلی اکریل اصفهان تصمیم به انحلال چهار شرکت زیرمجموعه خود کرد. شرکت‌های فرعی انرژی گستران پلی اکریل، پلی استر هشت بهشت، جهان محصول آریا و نیک آزمون آریا که همگی سهامی خاص است منحل اعلام شده است.

کارگران پلی اکریل که امسال بیش از چهار تا پنج بار به نشانه اعتراض پشت درب استانداری اصفهان تجمع کردند و در پی این گالیه‌ها جلسات متعددی پشت درهای بسته مسئولان گرفته شد اما خروجی خاصی نداشت و گره‌ای از مشکلات کارگران باز نکرده است.

شرکت پلی اکریل اصفهان چند ماه پیش در پی اعتراض کارگران اعلام کرد؛ دولت وعده اعتبار ۴۰ میلیارد تومانی به آنها داده است و در آن زمان مدیر روابط عمومی پلی اکریل اصفهان بیان کرد: تخصیص این میزان اعتبار شرکت پلی اکریل را از بحران اقتصادی خارج نمی‌سازد. محسن کمالی با بیان اینکه با بخشی از این اعتبارات، قسمتی از حقوق کارگران که از خردادماه پرداخت نشده، داده می‌شود و بخشی دیگر برای سر پا نگه داشتن قسمت‌هایی از کارخانه صرف می‌شود، اما این اظهار نظر وی در حالی است که تنها ۲۰ میلیارد تومان اعتبار دولتی به آنها تخصیص یافت که تا تیرماه حقوق کارگران را تسویه و امروز به دلیل عدم پرداخت ۲۰ میلیارد دوم، شرکت پلی اکریل انحلال چهار شرکت اصلی خود را رسانهای کرده است.

شرکت پلی اکریل که تا نیمه اول سال گذشته همچنان سرپا بود و از نیمه دوم سال گذشته تا به امسال با تغییر مدیران پی درپی، در سراسیمه‌ی جدی بحران مالی افتاد و بیش از دو هزار کارگر را خانه نشین کرد.

وقتی تامین اجتماعی نیز بیمه بیکاری را با تاخیر می‌دهد

شرکت پلی اکریل اصفهان که در نامه‌ای کارگران خود را تشویق به دریافت بیمه بیکاری و به نوعی کارگران را از احیای دوباره این کارخانه ناامید کرده است، در حالی که کارگران این کارخانه اعلام کردند بسیاری از همکاران ما با مراجعه به تامین اجتماعی و درخواست بیمه بیکاری نیز چندین ماه است، حقوق بیمه بیکاری را با تاخیر دریافت می‌کنند.

روح الله ایمانی که بیش از هفت سال است، در این کارخانه شاغل است، می‌گوید: پدرم بازنشسته این کارخانه است و من و دو برادرم در این کارخانه شاغل بودیم که هم اکنون هر سه نفر ما خانه نشین شدیم.

۲۰ میلیارد تومانی که از سوی دولت در مرحله اول تخصیص یافت، طبق آئین نامه ۹ میلیارد تومان را برای بدهی کارگران پرداخت کردیم و تا تیرماه حقوق‌ها تسویه شد.

وی گفت: هر بار یک نفر را مدیر عامل شرکت پلی اکریل کردند و در حدود یکسال بیش از چهار تا پنج مدیر را تغییر دادند چراکه هر دفعه یک مدیر عامل پول

سوی سهامداران شرکت صورت بگیرد اما عمده مشکل ما این است که سهامدار اصلی ما یک فرد عرب است. به منظور نجات پلی اکریل دو تا سه نفر از هیئت اجرایی قبلی را حذف و افراد جدیدی را جایگزین کردند که تاکنون اقدام خاصی در جهت سرپا نگهداشتن کارخانه صورت ندادند.

وی با اشاره به اینکه وعده تخصیص ۴۰ میلیارد تومان محقق نشد و در واقع قرار نبوده چنین اعتباری تخصیص یابد و آن ۲۰ میلیارد تومان هم در دو بخش اعطا شد، اضافه کرد: ۱۰ میلیارد تومان از سوی بانک ملی و ۱۰ میلیارد تومان دیگر از بانک صنعت، معدن و تجارت اختصاص یافت که این هزینه را صرف خط تولیدی کردند که امروز از کار ایستاده است.

خرمی در پاسخ به این سوال که آیا درست است که مدیران پلی اکریل به دلیل بی انضباطی مالی مدام تغییر می‌کردند، گفت: بله، طی دو تا سه سال اخیر بین پنج تا شش مدیر تغییر کرد که به دلیل همین مسئله، کارخانه دچار آسیب جدی شد.

وی با اشاره به اینکه به منظور نجات پلی اکریل دو تا سه نفر از هیئت اجرایی قبلی را حذف و افراد جدیدی را جایگزین کردند که تاکنون اقدام خاصی در جهت سرپا نگهداشتن کارخانه صورت ندادند، افزود: هیئت اجرایی هیچ برنامه‌ای برای کارگران مشخص نکرد که آیا قرار است تا چند ماه کارگران بیمه بیکاری دریافت کنند و پس از آن به کارخانه برگردند یا اینکه حقوق مرداد ماه تا کنون آنها را با چه برنامه‌ای می‌خواهند بپردازند.

وی ادامه داد: اگر قرار است که دولت با پرداخت بیمه بیکاری، حمایت از کارگران کند حق بیمه بیکاری این تعداد کارگر را صرف راه اندازی خط تولید کند تا کارگران از آن بهره بگیرند.

وضعیت شرکت پلی اکریل اصفهان هر روز مانند یک کلاف سردرگم پیچیده می‌شود و این در حالی است که سهامداران خلیج نشین این شرکت با رها کردن مدیریت این مجموعه، توپ را در زمین دولت انداخته و هر روز با آغاز یک بازی جدید تنها قصد سرگرم کردن کارگران معترض این شرکت را دارند. در چنین شرایطی دولت باید از اختیارات قانونی خود استفاده کرده و با الزام سهامداران به حضور در ایران و برگزاری جلسات هم‌اندیشی یک بار برای همیشه به مشکلات سلسله وار پلی اکریل را خاتمه دهد.

کارگران را حیف و میل می‌کرد. ایمانی با اعلام اینکه من دو فرزند دارم و برادرم نیز متاهل است و عدم دریافت بیش از پنج تا شش ماه حقوق، مشکلات عدیده‌ای برای ما به وجود آورده است، ادامه داد: دلیل اینکه تاکنون برای بیمه بیکاری اقدام نکردیم چون امید داریم که کارخانه سرپا شود.

کارخانه پلی اکریل ورشکسته نشده است

عضو هیئت اجرایی شرکت پلی اکریل اصفهان در حالی از عدم ورشکستگی این کارخانه سخن می‌گوید که در حال حاضر این کارخانه در تعطیلی کامل است و بیش از دو هزار کارگر بیکار هستند و از مردادماه حقوق دریافت نکردند.

کاوایی در ارتباط با اینکه تاکنون چه اقدامی در این حوزه انجام دادید، در گفت و گو با مهر افزود: پیگیر این موضوع هستیم و به آینده امید داریم.

وی بیان داشت: ۲۰ میلیارد تومانی که از سوی دولت در مرحله اول تخصیص یافت، طبق آئین نامه ۹ میلیارد تومان را برای بدهی کارگران پرداخت کردیم و تا تیرماه حقوق‌ها تسویه شد و ۱۱ میلیارد تومان دیگر را برای خرید قطعات و احیای خط تولید هزینه کردیم که به دلیل اینکه در مرحله دوم هنوز ۲۰ میلیارد تومان هزینه نشده است، این خط الان متوقف است.

عضو هیئت اجرایی شرکت پلی اکریل اصفهان در پاسخ به این سوال که چرا ۲۰ میلیارد تومان که حق کارگران بود را صرف خط تولیدی کردید که هم اکنون نیز به حالت توقف مانده است، ادامه داد: این تصمیم طبق آئین نامه بود.

تغییر مدیران پلی اکریل باخطر بی انضباطی مالی عامل بحران اقتصادی کارخانه شد

فعال کارگری شرکت پلی اکریل با بیان اینکه به بورس رفتن چهار شرکتی که اکنون منحل شده است، به صورت صوری و در جهت دریافت وام بود، بیان کرد: کارخانه پلی اکریل نزدیک به یک ماه هست که هیچ تولیدی ندارد.

علیرضا خرمی که به تازگی عضو شورای پلی اکریل شده است، اظهار داشت: امروز کارخانه در دست هیئت اجرایی است و هیئت اجرایی کارگران را تشویق به گرفتن بیمه بیکاری کرده در صورتی است که باید این اعلام از

اقتصاد دانش بنیان در دایره بی مهری و نوپایی

بانکی مقایسه شود، توسعه اقتصاد شکل نمی گیرد.

بنگاههای زود بازده راهبردی ایجاد اشتغال

در ادامه گفتگو با کارآفرینان و نخبگان حوزه فناوری، یکی از متولیان و مدیران علم و فناوری در خصوص نیازها و مشکلات حوزه پژوهش و فناوری گفتگو کردیم.

سید حسین اخوان علوی با اشاره به تاریخچه و سیر تطور پژوهش در استان گفت: حدود ۱۲ سال است که استان قم به صورت رسمی و گستره برنامه های مدونی برای هفته پژوهش تدارک دیده است.

وی با بیان اینکه در سال های اخیر پای فناوری به مباحث علمی و فناوری باز شده است، اظهار کرد: کاربردی شدن و ملموس شدن پژوهش و فناوری در زندگی مردم دوران ابتدایی خود را طی می کند.

رئیس پارک علم و فناوری استان قم با تأکید بر اینکه کشور چاره ای جز استفاده از مولفه ها و برآیندهای علم و فناوری ندارد، گفت: رویکرد سران کشور به سمت تقویت و تکیه زدن بر اقتصاد دانش بنیان است بنابراین هر چند به مرور و تدریجی اما بالاخره باید نیازها و کمبودهای عرصه های مختلف جامعه با دستاوردهای نخبگان، پژوهشگران و طرح های شرکت های دانش بنیان به سرانجام برسد.

دولت برای ایجاد هر شغل باید بیش از ۳۰۰ میلیون و حتی تا یک میلیارد تومان سرمایه گذاری کند.

اخوان علوی با اشاره به بحران بیکاری در جامعه گفت: در حال طبیعی دولت برای ایجاد هر شغل باید بیش از ۳۰۰ میلیون و حتی تا یک میلیارد تومان سرمایه گذاری کند.

وی با اعلام اینکه تنها راه مبارزه با بحران بیکاری توجه و سرمایه گذاری بر بنگاه های کوچک زود بازده و اقتصاد خرد است، گفت: به طور میانگین یک کارگاه دانش محور با مدیریت کارآفرینان تحصیل کرده می تواند با تزریق تسهیلات ۵۰ میلیون تومانی برای سه نفر شغل پایدار ایجاد کند.

اخوان علوی با اعلام اینکه افق های روشنی برای حمایت و استفاده از توانمندی های شرکت های دانش بنیان ترسیم شده است گفت: طرح ها و تجربیات شرکت های دانش بنیان و توانمندی های نخبگان و کارآفرینان آرام آرام در حال تأثیر گذاری و نفوذ در نیازمندی های استان قم است.

به هرحال آنچه که مبرهن است لزوم توجه به اقتصاد غیر نفتی با محوریت اقتصاد دانش بنیان هستیم. اقتصادی که نیازمند حمایت از شرکت های دانش بنیان و برآمده از نخبگان و سرآمدان دانشگاهی است. با همین توجه و اهمیت است که کم تجربگی ها و ضعف های اقتصادی و حتی دانشی فناوران و نخبگان برطرف شده و می توانند وارد عرصه تولید و بازار کشور شوند.

به کشورهایمانند آلمان، کانادا، فرانسه و بسیاری از کشورهای حوزه خلیج فارس، ترکیه و آذربایجان صادر می شود، اظهار کرد: کیفیت بالا، رعایت کامل شئونات بهداشتی و تنوع و بسته بندی زیبا را از عوامل موفقیت ماست.

این کارآفرین حوزه مواد غذایی که توانسته اشتغال زایی ۱۵ نفر را فراهم کند، گفت: در طراحی بسته بندی کالا و تولید نبات های چوبی دارای ثبت اختراع هستیم.

حمایت از طرح های پژوهشی و ابتکاری بنگاه های زود بازده و کوچک از مهم ترین عوامل توسعه استان است.

شریفی، ایجاد اشتغال و توسعه صادرات غیر نفتی را از مهم ترین رویکردهای خود در ورود به تولید کالا اعلام کرد و افزود: واقعا جای مباحث دارد که توانسته ایم با اشتغال زایی در منطقه محروم و پر آسب اجتماعی نیروگاه قم، وارد بازارهای جهانی شویم.

وی حمایت از طرح های پژوهشی و ابتکاری بنگاه های زود بازده و کوچک را از مهم ترین عوامل توسعه استان بیان کرد و گفت: به نظرم تأمین تسهیلات مالی صاحبان ایده می تواند به اقتصاد جامعه کمک کرده و زمینه سوء آسیب های اجتماعی را کاهش دهد.

نبود فرهنگ استفاده و توجه به محصولات دانش بنیان

مدیر یکی دیگر از شرکت های دانش محور که در طراحی و ساخت دستگاه گوهر تراشی نیمه اتوماتیک فعالیت دارد گفت: این دستگاه در واقع یک نوع سیستم عامل جدید و فناورانه برای تراش انواع نگین های انگشتری است و نسبت به روش های سنتی تا ۵ برابر راندمان تولید دارد.

مجید بالالی با اشاره به اینکه این اختراع دارای تأییدیه رسمی از سازمان پژوهش های علمی ایران و ثبت اختراع است گفت: میزان دقت و ظرافت دستگاه گوهر تراشی با روش های سنتی تراش قابل مقایسه نیست.

دارنده جایزه علمی خوارزمی با بیان اینکه تولید بر پایه ایده های دانش بنیان عین تحقق اقتصاد مقاومتی است، گفت: متأسفانه وجود نظام سرمایه داری، نگاه های سنتی و تنگ نظرانه راه خلاقیت و فناوری جوانان خوش فکر استان را بسته است.

جوانان در این دوران به دنبال هیجانات کاذب و آزمون و خطاهای بی مورد نباشند.

وی با طرح این مطلب که کسی که ثبت اختراع و جایزه علمی خوارزمی دارد دیگر نیازی به اثبات خود ندارد، افزود: برخی از سرمایه گذارها به دنبال سود یک جانبه هستند و نگاه سوداگرانه به مباحث علمی و فناوری دارند.

این مخترع برگزیده صنایع دستی از نبود فرهنگ استفاده و توجه به محصولات دانش بنیان گلایه کرد و گفت: متأسفانه فرهنگ پژوهش محوری در قم هنجار نشده و اغلب فارغ التحصیلان به دنبال شغل ثابت و درآمد راحت هستند.

بالالی با بیان اینکه استان قم پتانسیل های خوبی در حوزه ابتکارات علمی دارد، گفت: از آنجا که به منابع انسانی و نخبه پروری توجهی نمی شود هیچگاه طرح ها و ایده های فناوری به سمت کاربردی شدن و درآمدزایی نمی روند.

مدیر شرکت دانش بنیان آبتین گوهر افزار پیشرو به جوانان توصیه کرد در این دوران به دنبال هیجانات کاذب و آزمون و خطاهای بی مورد نباشند و اظهار کرد: تا زمانی که درآمد زایی در حوزه پژوهش و فناوری با میزان دریافت سود

به تناسب های مختلف از بی توجهی ها و بی مهری ها به سرآمدان پژوهش و فناوری سخن گفته شده است. هر چند تأکیدها و پیگیری های مکرر رهبر معظم انقلاب، سبب شده تا حدودی به جامعه نخبگانی توجه شود و در سال های اخیر حمایت هایی صورت گرفته است اما عرصه و حوزه پژوهش و فناوری کشور هم خالی از اشکال نیست و فعالان این حوزه به دلیل کم تجربگی و نوپایی دچار ضعف هایی هستند که قابل برررسی است.

روح الله یارمحمدی

به همین مناسبت و در راستای آشنایی با دستاوردهای نوآورانه بومی استان، با سه نفر از برگزیدگان و نخبگان و یکی از متولیان مهم حوزه و فناوری گفتگویی داشتیم که به این شرح است:

یک مخترع سامانه کنترل و قرائت از راه دور و فروش اعتباری کنتور با بیان اینکه سطح فناوری اختراع با توجه به تجمیع سه سامانه کاملاً نوین بوده و در هیچ کجای دنیا مشاهده نمی شود، گفت: این قابلیت تا حدود زیادی هزینه های مشتری را کاهش می دهد و تمامی نیازهای مشتری را در یک محصول تأمین می کند.

راه توسعه علم و فناوری با پشت میز نشینی میسر نمی شود

محمد حسین الله دادی با تأکید بر اینکه این سیستم جانی نصب شده در کنتور آب، مصرف آب را به صورت هوشمند و منظم مدیریت می کند، اظهار کرد: سطح فناوری با توجه به تشخیص جریان معکوس در محصول می تواند هر گونه برگشت آب ناشی از انشعابات غیر مجاز (رود آب از انشعاب غیر مجاز و برگشت آب از کنتور) را به صورت لحظه ای شناسایی نموده و از علاوه بر افزایش دقت محاسباتی، هوشمندی محصول را باعث شود.

وی امنیت بالای اطلاعات، هوشمندی، دقت بالا، قیمت پایین و تغییر پذیری، قابلیت استفاده از برق شهری و شارژ خورشیدی را از ویژگی منحصر به فرد این سامانه اعلام کرد و گفت: یکی از ویژگی های مهم این سامانه قابلیت نصب در نقاط کم دسترس مانند بیابان ها، باغ ها و اماکن دور دست است.

پاشنه آشیل پژوهش و فناوری ما کم تجربگی صنعتی و کم همتی کاربر و ناکارآمدی طرح هاست.

این مخترع و کارآفرین برتر با بیان اینکه این سامانه دارای مجوز رسمی از وزارت نیرو و مورد تأیید و استفاده شرکت آب و فاضلاب استان و دارای ثبت اختراع است درباره موانع و مشکلات پژوهشی شرکت های دانش بنیان، افزود: متأسفانه خیلی از مخترعان و مبتکران آشنایی با بازار ندارند و زمینه تجاری سازی محصول خود را نمی دانند.

وی خود محوری و تعصب بی جا به ایده های محوری را معضل مهم برخی از صاحبان پژوهش و فناوری بیان کرد و گفت: پاشنه آشیل پژوهش و فناوری ما کم تجربگی صنعتی و کم همتی کاربر و ناکارآمدی طرح هاست.

الله دادی با تأکید بر اینکه راه توسعه و رشد علم و فناوری با پشت میز نشینی و خودکار دست گرفتن میسر نمی شود، گفت: صبر، همت مضاعف و سخت کوشی کلید باروری و توسعه یک ایده فناورانه است.

تأمین تسهیلات مالی صاحبان ایده

مجید شریفی، تولید کننده متنوع ترین و ابتکاری ترین انواع نبات های زعفرانی استان قم است که با شناخت حرفه ای و آگاهانه دانه مشتری به صادرات جهانی دست یافته است.

وی با بیان اینکه حجم وسیعی از محصولات تولیدی اش

آذربایجان غربی دروازه اتصال به اروپا/پایانه‌های مرزی تقویت شود

شرایط جغرافیایی و همسایگی با چهار کشور خارجی، آذربایجان غربی را در شاهراه ارتباط ایران با اروپا قرار داده، شاهراهی که نیازمند تقویت و توجه به ظرفیت‌های مرزی منجمله راه و ریل است.

سکینه اسمی

این استان از شمال با جمهوری آذربایجان و از غرب با کشورهای عراق و ترکیه همسایه و نیز به صورت غیرمستقیم با کشور ارمنستان هم مرز است تنها استان کشور که از چنین ظرفیت مرزی بالایی برخوردار است. آذربایجان غربی با ۸۹۱ کیلومتر مرز مشترک به دلیل دارا بودن پنج پایانه مرزی و ۹ گمرک مرزی پتانسیل بالایی برای دسترسی به بازارهای جهانی به خصوص اروپا در کشور دارد اما تاکنون این ظرفیت مرزی مورد توجه واقعی قرار نگرفته است.

در حال حاضر راه‌های زمینی ارتباط با اروپا از طریق جاده و ریل همچنین مبادی اصلی ورود و خروج زمینی کالا و مسافر از کشور به اروپا و بالعکس در آذربایجان غربی فراهم است و زیرساخت‌هایی که متناسب با این امور در استان ایجاد شده در کنار ظرفیت‌های کم نظیر جغرافیایی و اقتصادی آذربایجان غربی را به یکی از کانون‌های مهم تجارت و صادرات کشور تبدیل کرده است.

فعالیت ۱۴ گمرک و بازارچه مرزی در آذربایجان غربی

فعالیت ۱۴ گمرک و بازارچه در نوار مرزی شمال و غرب آذربایجان غربی افق‌های روشنی را در زمینه صادرات و توسعه روابط اقتصادی بین‌المللی ایجاد کرده، با اجرای سیاست و برنامه‌های مربوط به تقویت صادرات کالاهای غیر نفتی در سال‌های اخیر ارزش کل صادرات از مبادی مرزی استان همواره سیر صعودی داشته است.

اجرای طرح‌های ساماندهی و توسعه پایانه‌ها و گمرکات رسمی آذربایجان غربی در مقابل ترکیه، عراق و جمهوری آذربایجان طی سال‌های اخیر منجر به قرار گرفتن پایانه مرزی تمرچین پلدشت در جمع ۱۰ گمرک فعال زمینی کشور شده ولی با این وجود ایجاد و اجرای طرح‌های زیرساختی در پایانه‌های مرزی از جمله تمرچین با مشارکت بخش دولتی و خصوصی همچنان ادامه داشته تا استان به جایگاه واقعی خود در بخش ترانزیتی و صادراتی در کشور دست یابد.

کارشناسان اقتصادی معتقدند که در کنار این مزیت بزرگ، سرمایه‌گذاری برای توسعه خطوط آهن و اتصال راه آهن مراغه به ارومیه و گسترش آن تا راه آهن رازی فضای بهره‌گیری از ظرفیت ریلی ایران با ترکیه و به تبع آن اروپا را بهبود می‌بخشد و زمینه را برای رشد تجارت مرزی فراهم می‌کند.

وجود دو فرودگاه در شهرهای ارومیه و خوی نیز از ظرفیت‌های مهم برای توسعه صادرات مرزی محسوب می‌شود.

گمرک‌های مرزی استان آذربایجان غربی شامل مرز زمینی پلدشت و بازارگان در شمال، رازی و سرو در مرکز و مرز تمرچین در جنوب استان است که تمرچین با کشور عراق و پلدشت با جمهوری خودمختار نخجوان جمهوری آذربایجان هم مرز بوده و سه مرز بازارگان، سرو و رازی دروازه عبور و مرور و تجارت با کشور ترکیه است.

یک میلیون و ۳۹۲ هزار تن کالا از آذربایجان غربی به خارج از کشور صادر شد

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت آذربایجان غربی از صدور بیش از یک میلیون و ۳۹۲ هزار و ۴۶۵ تن کالا از استان به خارج از کشور طی سالجاری خبر داد.

جعفر صادق اسکندری با بیان اینکه از ابتدای سالجاری تاکنون بیش از یک میلیون تن کالا به خارج از کشور صادر شده است افزود: ارزش دلاری این کالاها ۳۹۸ میلیون و ۳۳۰ هزار برآورد شده است.

وی با بیان اینکه عراق، ترکیه، افغانستان، گرجستان و ترکمنستان کشورهای مقصد کالاهای صادراتی بودند، افزود: عراق با ۵۴ درصد، ترکیه ۱۷ درصد، افغانستان با ۲۵ درصد سه کشور اول مقصد کالاهای صادراتی که بیشتر شامل سیب، کف پوش، مصنوعات، سیمان از مهمترین کالاهای صادراتی در سالجاری بود، هستند.

اسکندری با بیان اینکه در این مدت ۴۷۷ هزار و ۹۳۹ تن کالا نیز از طریق گمرکات استان وارد کشور شده است گفت: ارزش دلاری کالاهای وارداتی نیز ۷۵۷ میلیون و ۹۰۷ هزار بود.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت آذربایجان غربی، ترکیه با ۶۰ درصد، اکوادور پنج درصد، گرجستان یک درصد و کاستاریکا یک درصد را از کشورهای هدف واردات برشمرد و گفت: موز، کولرگازی، موتور آسانسور نیز از عمده کالاهای وارداتی بودند.

اسکندری با تأکید بر ایجاد بازارهای جدید صادراتی به ویژه در حوزه محصولات کشاورزی گفت: در گذشته سیب استان تنها به عراق و شمال عراق صادر می‌شد اما هم‌اکنون بازارهای جدید صادراتی همچون هند و پاکستان ایجاد شده است.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت آذربایجان غربی گفت: امسال از لحاظ میزان تناژ صادراتی نسبت به سال گذشته شاهد افزایش ۱۵ درصدی در استان آذربایجان غربی هستیم.

اسکندری گمرک پیرانشهر، ارومیه، بازارگان و خوی به همراه بازارچه مرزی پیرانشهر و کلیه سردشت را از گمرکات و بازارچه‌های مرزی استان نام برد که بیشترین صادرات را در این مدت داشتند و افزود: گمرک بازارگان، ارومیه، خوی، سرو و بازارچه‌های مرزی ساری سو، رازی و تمرچین نیز بیشترین واردات را در این مدت زمان داشتند.

افزایش ۷ درصدی وزنی صادرات از گمرک بازارگان

مدیر گمرک مرزبازرگان نیز گفت: امسال در ۹ ماهه سالجاری میزان صادرات از گمرک بازارگان در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از نظر وزن در حدود ۷ درصد افزایش داشته است. نادر انصاریان با بیان اینکه در این مدت زمان هزار تن کالای ایرانی به ارزش ۳۷ میلیون دلار از این گمرک صادر شده است افزود: در این زمینه ۹۶۵ هزار تن کالای ایرانی سایر گمرکات کشور به ارزش ۹۶۴ میلیون دلار نیز از طریق گمرک بازارگان از ایران خارج شده است.

مدیر گمرک مرزبازرگان گفت: همچنین در طی همین مدت ۳۶۸ هزار تن کالا به ارزش ۶۳۹ میلیون دلار از طریق این گمرک دومین گمرک بزرگ زمینی وارد کشورمان شده است.

انصاریان با اشاره به رشد تردد مسافران از این گمرک طی سالجاری افزود: در مدت نه ماهه امسال تعداد ۸۹۸ هزار ۲۴۷ نفر مسافر از این گمرک تردد کرده‌اند که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل تعداد مسافران ۵ درصد افزایش داشته است.

وی گفت: در طی نه ماه گذشته امسال هم تعداد ۲۴۴ هزار دستگاه کامیون، اتوبوس و سواری از گمرک بازارگان تردد کرده‌اند که بطور میانگین روزانه ۸۸۵ دستگاه بوده است. انصاریان با اشاره به اینکه در این مدت زمان درآمد عمومی گمرک بازارگان با ۶۰ درصد افزایش به ۲۷۵ میلیارد تومان رسید گفت: ماشین‌های ترانش، سنگ‌های اکوسین، موتور گیربکس، سنگ منگنز، اجزا و قطعات تریلرها بیشترین میزان صادرات را به خود اختصاص داده‌اند.

مدیر گمرک مرزبازرگان، ارمنستان، گرجستان، افغانستان، ترکمنستان، ترکیه، عراق، روسیه، آذربایجان و تاجیکستان را از کشورهای مقصد کالاهای صادراتی آذربایجان غربی برشمرد.

تردد بیش از ۲ میلیون مسافر از پایانه‌های مرزی آذربایجان غربی

مدیرکل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای آذربایجان غربی نیز از تردد دو میلیون و ۲۲۷ هزار و ۳۰۳ مسافر در طول ۱۰ ماهه سالجاری از پایانه‌های مرزی استان خبر داد و گفت: پایانه مرزی بازارگان با ۹۷۷ هزار و ۹۲ مسافر بیشترین آمار را به خود اختصاص داده است.

عبدالحسین علی‌اکبری همچنین با اشاره به تردد ۲۵۴ هزار و ۷۵۵ ناوگان در طول این مدت افزود: به سبب

جاده‌ای در تسخیر نفت کش‌ها / مرگ در «اسلام آباد» پلدختر «پرسه می‌زند

نیز در این رابطه در سخنانی با اشاره به واژگونی کامیون‌های عراقی حامل مواد نفتی در محور اسلام آباد - پلدختر اظهار داشت: متأسفانه با ورود مواد نفتی، هیدروکربنی و شیمیایی شاهد آلودگی زیست‌محیطی در این منطقه هستیم.

وی بایان اینکه ورود این مواد نفتی موجب آلودگی شدید خاک و همچنین از بین رفتن آبزیان در رودخانه منطقه شده است، عنوان کرد: همچنین با واژگونی این کامیون‌های نفتی شاهد مسمومیت‌های ناشی از مصرف آب کشاورزی آلوده نفتی توسط کشاورزان هستیم.

کمبود اعتبار بهانه همیشگی مسئولان

مریدی معاون اداره کل راه و شهرسازی لرستان نیز در رابطه با اقدامات صورت گرفته برای بازسازی این محور مواصلاتی اظهار داشت: طی سال‌های گذشته حدود ۱۶ کیلومتر از محور اسلام آباد - پلدختر را به‌صورت چهار خطه اجرایی کرده‌ایم.

وی بایان اینکه مناقصه این پروژه نیز در دستور کار قرار گرفته اما با توجه به اعتبارات که محدود بوده مناقصات نیز به‌صورت محدود است، عنوان کرد: هر سال حدود چهار تا پنج کیلومتر از این محور در قالب مناقصه اجرایی می‌شود.

معاون اداره کل راه و شهرسازی لرستان بایان اینکه ۸۶ کیلومتر از این محور برای چهار خطه شدن باقی‌مانده است، تصریح کرد: اعتبار مورد نیاز برای اجرای این بخش از پروژه حدود ۲۰۰ میلیارد تومان است.

امید استاندار به نامه وزیر راه!

هوشنگ بازوند استاندار لرستان نیز در رابطه وضعیت محور اسلام آباد - پلدختر اظهار داشت: یکی از دستور کارهای جلسه وزیر راه و شهرسازی با نمایندگان بررسی این محور بود.

وی بایان اینکه در این راستا نامه‌ای به وزیر راه و شهرسازی نوشته‌ایم، گفت: وزیر دسترسی در این رابطه دادند که امیدواریم به نتیجه برسد.

بر اساس اعلام کارشناسان پلیس راه لرستان ۳۰ درصد تصادفات استان مربوط به محور اسلام آباد - پلدختر است، جاده‌ای که با تنها هفت متر عرض صحنه واژگونی نفتکش‌ها و تصادفات دلخراش است.

فاطمه حسینی

روزانه شاهد عبور شش هزار وسیله نقلیه از محور اسلام آباد - پلدختر هستیم، بخشی از این میزان تردد مربوط به وسایل نقلیه سنگین از جمله نفتکش‌های عراقی است.

علاوه بر وقوع تصادفات دلخراش در این محور همواره شاهد آلودگی‌های زیست‌محیطی خاک، آب رودخانه و ... در پی واژگونی نفتکش‌های عراقی در این منطقه هستیم و همه این عوامل ضرورت تعریض این محور مواصلاتی که تنها هفت متر عرض دارد را روشن می‌کند.

تعریض جاده باید تسریع یابد

مصطفی ملکی معاون اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای لرستان با اشاره به میزان تردد روزانه در محور اسلام آباد - پلدختر اظهار داشت: روزانه شاهد تردد شش هزار وسیله نقلیه در این محور هستیم.

وی بیان داشت: ۵۰ درصد این میزان تردد مربوط به وسایل نقلیه سنگین است.

معاون اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای لرستان ادامه سخنان خود با بیان اینکه این محور ظرفیت این میزان حجم تردد وسایل نقلیه را ندارد گفت: اقداماتی در حوزه ایمن‌سازی این محور در دستور کار قرار گرفته است.

ملکی بایان اینکه باین وجود کار اساسی و اصلی، توسعه و چهار خطه کردن این محور است، عنوان کرد: این اقدام باید در اسرع وقت صورت گیرد.

معضلی به نام آلودگی نفتی

مهرداد فتحی بیرانوند مدیرکل محیط‌زیست لرستان

تعطیلی یک ساله پایانه سرو تردد مسافر از مرزهای این استان پنج درصد کاهش داشته است.

وی در خصوص زیرساخت‌های موجود در پایانه‌های مرزی استان گفت: بزودی طرح جامع پایانه مرزیرازی خوی وارد فاز اجرایی می‌شود برای اجرای این طرح جامع اعتباری افزون بر ۵۰ میلیارد ریال اعتبار پیش‌بینی شده است.

علی اکبری با بیان اینکه زمین ۱۳۵ هکتاری آن در سال گذشته مورد تملک قرار گرفت و با توجه به اتمام طرح مطالعاتی به زودی عملیات اجرایی آن آغاز می‌شود ادامه داد: با تکمیل طرح جامع پایانه مرزی، کاربری این پایانه که در حال حاضر به عنوان پایانه مسافری از آن استفاده می‌شود تجاری نیز خواهد شد، به همین دلیل مسیر موجود جاده خوی - قطور - رازی نیز در حال بازسازی و بهسازی است.

وی با بیان اینکه توسعه پایانه‌های مرزی استان مورد تأکید و توجه قرار دارد اظهار داشت: همچنین در کنار طرح پایانه مرزی رازی خوی، طرح توسعه پایانه مرزی ترمچین با در نظر گرفتن ۱۱۵ میلیارد ریال اعتبار و تکمیل طرح جامع پایانه مرزی پلدشت با ۷۷ میلیارد ریال اعتبار در دست اقدام است.

علی اکبری با تأکید بر اینکه با بهره‌برداری از طرح‌های توسعه پایانه‌های مرزی استان در آینده نزدیک تحولات چشمگیری را در روند مبادلات بین‌المللی از طریق این مرزهای زمینی موجب خواهد شد، افزود: پنج مرز از ۲۳ مرز زمینی کشور در آذربایجان غربی قرار دارد که نشان از سهم ۲۳ درصدی این استان از نظر دارا بودن تعداد مرزهای زمینی فعال در کشور است.

پایانه مرزی بازرگان رتبه نخست واردات و صادرات کشور را دارد

علی اکبری با اشاره به اهمیت پایانه مرزی بازرگان در توسعه مبادلات تجاری منطقه یادآور شد: این مرز در رتبه‌های نخست واردات و صادرات کشور قرار دارد و یکی از مهمترین دلایل آن تکمیل و توسعه زیرساخت‌ها در آن است.

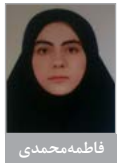
وی با بیان اینکه تکمیل زیرساخت‌ها و کیفی‌سازی خدمات در پایانه‌های مرزی یکی از سیاست‌های اصلی سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای به شمار می‌رود، اضافه کرد: طرح ساخت سالن مسافری پایانه مرزی سرو در مساحتی معادل ۹ هزار و ۷۰۰ مترمربع امسال آغاز شده که ۴۶۰۰ مترمربع مربع مساحت زیرین شامل ساختمان دو طبقه است و مابقی نیز به محوطه و تأسیسات زیربنایی اختصاص خواهد یافت.

علی اکبری اضافه کرد: مبلغ اختصاصی برای ساخت سالن مسافری پایانه مرزی سرو ۱۲ میلیارد تومان است که براساس برنامه ریزی‌های انجام شده باید تا ۲۵ ماه آینده ساخته و تحویل اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای شود.

مدیرکل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای آذربایجان غربی ۴۶ شرکت بین‌المللی در استان فعال است گفت: افزایش سطح خدمات و گسترش فروش بیلبود اینترنتی از سیاست‌های این سازمان است.

اما با وجود این همه ظرفیت و پتانسیل بالای مرزی میزان حجم مبادلات اقتصادی متناسب با مزیت‌های مرزی آذربایجان غربی نیز و مسئولان برای بهبود روز افزون این شرایط باید نگاه ویژه‌ای به منطقه داشته باشند.

پالایشگاه کرمانشاه در گیر و دار اما و اگرها/ از بدهی تا مزایده و واگذاری

فاطمه محمدی

موضوع واگذاری پالایشگاه کرمانشاه سبب نگرانی نمایندگان و بسیاری از مردم استان کرمانشاه شده است.

پالایشگاه کرمانشاه نامی است که این روزها بیشتر از قبل شنیده می شود شنیده هایی که خبر از واگذاری آن دارد و نگاه ها به سرانجام این پالایشگاه ۹۴ ساله استان دوخته شده است.

تصمیم دولت برای واگذاری، با این توجیه صورت گرفته که پالایشگاه کرمانشاه ضرر و زیان زیادی داشته و بدهی های میلیاردی بالا آورده است، مسئله ای که انتقاد مجمع نمایندگان استان را در پی داشت و با عکس العمل و اعتراض مردم و مقامات ارشد استان به طرق مختلف روبرو شد. موقعیت ناسامان استان کرمانشاه از نظر بیکاری، آسیب های اجتماعی، معیشتی، درآمد پایین، اعتیاد، فقر و فساد بر کسی پوشیده نیست و واگذاری پالایشگاه کرمانشاه نیز دغدغه این روزهای کارگران و شهروندانی شده که به نوعی معیشت زندگی خود را از قیل کار در این مجموعه می گذرانند و اکنون نگران از واگذاری پالایشگاه و آینده خود هستند.

پالایشگاه کرمانشاه قدمتی قریب به یک قرن دارد و در دوران جنگ تحمیلی هفت بار آماج بمباران رژیم بعثی شد اما همواره موقعیت استراتژیک خود را در این سال ها حفظ کرده است.

آنچه بیشتر از بحث واگذاری پالایشگاه کرمانشاه توجه ها را به خود معطوف داشته نحوه واگذاری این پالایشگاه است به طوریکه به گفته برخی کارشناسان و نمایندگان استان قیمت واگذاری، کارشناسی و منصفانه نیست.

لزوم شفاف سازی همه زوایا و افراد موثر در واگذاری پالایشگاه کرمانشاه

بحث داغ واگذاری پالایشگاه کرمانشاه با واکنش نماینده ولی فقیه در استان و امام جمعه کرمانشاه مواجه شد؛ آیت الله علما خواستار شفاف سازی همه زوایا و افراد موثر در واگذاری پالایشگاه کرمانشاه شد.

امام جمعه کرمانشاه تاکید کرد: باید جلسات متعدد پیرامون بحث واگذاری پالایشگاه کرمانشاه با حضور همه مسئولان استانی و کشوری انجام و این موضوع با جدیت دنبال شود. آیت الله علما تاکید کرد: پالایشگاه کرمانشاه امید جوانان بیکار استان است و در حال حاضر کرمانشاه رتبه اول بیکاری کشور را دارد و واگذاری آن کار صحیحی برای دولت نیست. نماینده ولی فقیه در استان کرمانشاه همچنین اظهار کرد: متأسفانه با اختلاس های چند هزار میلیاردی اعتماد و امیدی برای مردم وجود ندارد که چنین کارهای بزرگ و مثبتی از سوی دولت برای مردم انجام شود.

آیت الله علما با اشاره به تاکید ویژه مقام معظم رهبری در سفر به استان پیرامون پالایشگاه گفت: مجمع نمایندگان استان همه زوایای این موضوع را کارشناسی و پیگیری نمایند.

اما اظهارات نمایندگان استان کرمانشاه بیانگر اعتراض و انتقاد به موضوع واگذاری پالایشگاه است.

بر اساس مصوبه دولت پالایشگاه کرمانشاه قابل واگذاری نیست

رئیس مجمع نمایندگان استان کرمانشاه با انتقاد شدید از واگذاری پالایشگاه گفت: اگر پالایشگاه واگذار شود قطعاً

پیامدهای ناگواری در انتظار استان محروم و مرزی کرمانشاه خواهد بود.

جاسمی بیان کرد: پالایشگاه کرمانشاه در موقعیت مکانی خوبی واقع شده و واگذاری آن به قیمتی ناچیز مایه حیرت همگان شده است.

صفری، نماینده مردم کرمانشاه در مجلس نیز با اعلام مخالفت خود نسبت به واگذاری پالایشگاه بیان کرد: بر اساس مصوبه دولت این پروژه و زمین های آن به هیچ عنوان قابل واگذاری نیست و واگذاری آن تخلف محسوب می شود و بر اساس مصوبه دولت و ابلاغ معاون اول رئیس جمهور، این پروژه از واگذاری خارج شده اما متأسفانه آقای زنگنه به آن عمل نکرده است.

صفری، عضو کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس اما از سیاست های وزیر نفت انتقاد کرد و گفت: متأسفانه خام فروشی نفت و زمین گیر کردن پالایشگاه های کشور از تبعات سیاست های وزیر است.

وی در ادامه گفت: ما سابقه خوبی از واگذاری شرکت ها در استان کرمانشاه به بخش خصوصی نداریم چراکه هرچه تاکنون واگذار شده ناپود شده است.

پالایشگاه آبادان را واگذار کردند پالایشگاه کرمانشاه را نیز واگذار کنند.

صفری گفت: پالایشگاه کرمانشاه دستگاه مولد توربینی و کمپرسورهای توربینی با ارزش بیش از ۷۰ میلیارد تومان دارد همچنین ادوات زیادی مانند جرثقیل های غول پیکر و ماشین آلات پیشرفته آتش نشانی و... دارد.

نماینده مردم سنقر کلیایی در مجلس نیز با اعتراض شدید نسبت به واگذاری پالایشگاه کرمانشاه، به دست های پنهان لابی های قدرت برای سودجویی از این قبیل پروژه ها و سرمایه های ملی برای حیف و میل کردن بیت المال اشاره کرد.

برخی از پروژه های استان کرمانشاه در انحصار مافیای قدرت است

حجت الاسلام سید جواد حسینی کیا ادامه داد: برخی از پروژه های استان کرمانشاه در انحصار مافیای قدرت است و در جریان واگذاری پالایشگاه کرمانشاه نیز دو دست مافیای استانی و کشوری برای بلعیدن آن هم قسم شدند.

وی افزود: قیمت پالایشگاه کرمانشاه طی سه سال پیش،

بیش از ۱۱۰۰ میلیارد تومان بود و امروز ۱۸۰ میلیارد تومان قیمت گذاری می شود و این جریان نشان می دهد که لابی ها خواب دیدند تا پالایشگاه را یکجا بالا بکشند. حسینی کیا گفت: واگذاری مشکوک و مبهم و غیرقابل پذیرش پالایشگاه کرمانشاه بیانگر ناکارآمدی مدیران استانی است.

وی بیان کرد: در لایحه بودجه، رشد بودجه ای درخواست شده از سوی مدیران ارشد استانی ۱۱ درصد و آخرین استان کشور است از سوی دیگر میزان پرداخت مالیات استان را ۲۷/۳ درصد و به عبارتی بیشترین میزان مالیات در کشور ارسال شده است.

نماینده مردم پاوه و اورامانات در مجلس نیز از وعده های اجرا نشده دولت در استان کرمانشاه انتقاد کرد و گفت: من این دولت را راستگو نمی دانم این دولت در ورزشگاه آزادی در حضور مردم وعده های دروغ داد و در عمل به هیچ کدام پایبند نیست.

شهاب نادری گفت: باید از کسانی که پالایشگاه کرمانشاه را واگذار و هزاران نفر را بیکار می کنند پرسید که آیا نمی دانند

مصری بیان کرد: کارخانه کشمیر با بیش از ۳۰ سال سابقه در کرمانشاه بهترین فاستونی ها را تولید می کرد که بعد از واگذاری کارگران را بیرون کردند و با خاک یکسان شد و تغییر کاربری داد.

ضرر و زیان پالایشگاه کرمانشاه به دلیل نادرست بودن قیمت گذاری نفت است

وی بیان کرد: دولت ادعا می کند که پالایشگاه کرمانشاه بدهی زیادی دارد البته ضرر و زیان پالایشگاه کرمانشاه به دلیل نادرست بودن قیمت گذاری نفت و عدم تغییر تکنولوژی آن از سوی وزارت نفت است.

مصری افزود: بیم آن داریم که زمین و ملک پالایشگاه با ۵ میلیارد بفروش برسد و قدیمی ترین واحد صنعتی شهر از بین برود و ما دیگر هیچ واحد صنعتی از آن زمان نداشته باشیم.

وی با بیان اینکه واگذاری پالایشگاه قریب به ۲۰۰۰ نفر را بیکار می کند، گفت: پالایشگاه آبادان با ۲۲۰۰ میلیارد تومان زیان زیر نظر وزارت نفت است و واگذار نشده هر زمان

کارکنان فعلی مجموعه حفظ می‌شوند

رازانی اظهار داشت: در این مرحله دو خریدار در مزایده شرکت می‌کنند یکی از خریداران قیمت ۱۸۹ میلیارد تومان را ارائه می‌کند و خریدار دوم قیمت ۲۱۰ میلیارد تومان را پیشنهاد می‌کند و در نهایت برنده این مزایده می‌شود و این خریدار بلافاصله طبق تشریفات مقرر و طبق قرارداد سهم اولیه و قسط اول را به حساب واریز می‌کند و هم‌اکنون معامله طبق روال قانونی انجام شده است.

وی تصریح کرد: طبق قانون خریدار مذکور برنده مزایده است و مالک ۵۷ درصد از پالایشگاه محسوب می‌شود در این میان دولت سهم حاکمیتی خود را که ۴۰ درصد از سهام است همچنان حفظ خواهد کرد و دو نفر از هیئت مدیره نیز از سوی دولت انتخاب خواهند شد.

استاندار کرمانشاه خاطرنشان کرد: در این زمینه تعهدات سنگینی که در مورد تمامی واحدهای تولیدی اقتصادی هنگام فروش لحاظ می‌شود توسط دولت محترم و وزارت اقتصاد در مورد این خریدار نیز کاملاً لحاظ شده است.

رازانی افزود: خریدار باید به موقع اقساط خود را پرداخت کند همچنین در شروط قرارداد آمده که سطح تولید و به ویژه میزان اشتغال این مجموعه باید کاملاً حفظ شود و خریدار حق ندارد تعداد کارگر فعلی را کم کند در غیر این صورت طبق قانون قرارداد فسخ می‌شود.

وی با اشاره به برخی موضوعاتی که پیرامون صلاحیت و اهلیت خریدار مطرح شده اظهار داشت: در وزارت اقتصاد ترتیبات و تشریفات خاصی برای تعیین صلاحیت و اهلیت خریداران لحاظ می‌شود.

خریدار پالایشگاه از فعالان اقتصادی موفق استان است

رازانی ادامه داد: شناختی هم که مجموعه سازمان‌ها و ادارات استان از خریدار دارند مبتنی بر این است که وی در استان کرمانشاه دارای دو واحد مهم در زمینه تولید لبنیات و شرکت پخش دارد که هر دو جزو واحدهای کاملاً موفق استان محسوب می‌شوند.

استاندار کرمانشاه بیان کرد: همچنین ایشان در خارج از استان کرمانشاه و در استان قزوین یک کارخانه تولید فیلتر ماشین دارد و در استان زنجان نیز کارخانه لبنیات دارند بنابراین اهلیت خریدار نیز محرز است و در این زمینه اشکال خاصی وارد نیست.

وی به نشست مشترک با نمایندگان استان در مجلس شورای اسلامی اشاره کرده و گفت: مجموعه این مطالب در حضور نمایندگان محترم مطرح شد و خوشبختانه با ارائه این توضیحات از نگرانی‌ها کاسته شد.

رازانی اظهار داشت: چنانچه نگرانی‌هایی وجود دارد نمایندگان محترم می‌توانند موضوع را از وزارت اقتصاد پیگیری کنند و از ابزار سؤال از وزیر محترم استفاده کنند و این مسیر باز است.

استاندار کرمانشاه افزود: ترتیبی مقرر شده تا از ایجاد هیجان‌های نامطلوب و مبتنی بر اطلاعات ناقص و احیاناً دستکاری شده پرهیز شود در این میان ممکن است کسان دیگری طمع داشته‌اند این فرایندهای مزایده و بورس انجام نشود و بتوانند با نرخ‌های پایین‌تر مجموعه را خریداری کنند.

وی ادامه داد: تأکید شده که از بردن هیجان میان مردم خودداری کنیم البته نمایندگان قبل از نیز اعلام کرده بودند حضور آنها در جمع کارکنان پالایشگاه به منظور ایجاد آرامش در مجموعه بوده است.

رازانی اظهار داشت: اطلاعات و اسناد موجود نزد مدیریت ارشد استان پیرامون موضوع واگذاری پالایشگاه در اختیار نمایندگان محترم قرار گرفته است.

بخش دولت تشخیص داده‌اند.

رازانی افزود: در این زمینه فهرستی از کارخانجات مختلف جهت واگذاری تهیه شده که پالایشگاه کرمانشاه نیز در این فهرست گنجانده شده در واقع این کار با این امید صورت گرفته که بخش خصوصی به شکلی بهتر از بخش دولتی می‌تواند مدیریت چنین واحدهایی را پیش ببرد.

تنها ۵۷ درصد از پالایشگاه واگذار شده است

رازانی اظهار کرد: همه بحث‌های مطرح شده در مورد پالایشگاه کرمانشاه مربوط به واگذاری تنها ۵۷ درصد از پالایشگاه است و ۴۰ درصد باقی‌مانده از سهام پالایشگاه همچنان در این مرحله دولتی باقی می‌ماند و ۳ درصد از سهام این پالایشگاه نیز سهام ترجیحی کارکنان مجموعه است و همه آنچه انضامی افتاده تنها ۵۷ درصد از سهام و دارایی‌های این پالایشگاه را شامل می‌شود.

وی با اشاره به اینکه پالایشگاه مطابق تمامی سازوکارهایی که در زمینه واحدهای مشابه وجود دارد به فروش رسیده، اظهار داشت: این واحد در ابتدا دو بار با قیمت پایه ۱۷۹ میلیارد تومان در فرابورس عرضه شده است. رازانی در مورد چگونگی این قیمت‌گذاری گفت: مجموع دارایی‌های هر شرکت و موسسه‌ای شامل طلب‌ها، موجودی‌ها، اموال و از جمله بدهی‌های آن می‌شود در واقع بدهی‌ها بخشی از فهرست موجود محسوب می‌شود و هنگام قیمت‌گذاری این مبلغ از برآورد نهایی کسر می‌شود.

وی افزود: طبق اسناد رسمی موجود و گزارش‌های سالانه که توسط سازمان حسابرسی کل کشور تهیه شده، مجموعه پالایشگاه بالغ بر ۷۰۰ میلیارد تومان به موسسات مختلف از جمله به وزارت نفت بدهکار است.

رازانی عنوان کرد: ارزش دارایی‌های این شرکت کاسته می‌شود و رقم پیشنهادی ۱۷۹ میلیارد با در نظر گرفتن این موضوع تعیین شده و خریدار آینده هم باید بر اساس سهم ۵۷ درصدی خود از پالایشگاه، پرداخت سهم بدهی را نیز عهده دار شود.

وی افزود: این واحد دوبار در فرابورس ارائه می‌شود اما هیچ خریداری پیدا نمی‌کند و بار سوم در ۲۰ دی ماه به صورت مزایده به طی تمامی تشریفات قانونی لازم به فروش گذاشته می‌شود.

این استان بیشترین آمار بیکاری در کشور را دارد و بیشترین آسیب را در دفاع مقدس متحمل شد.

وی افزود: این دولت ضرباتی را به استان کرمانشاه وارد کرده که حتی در هشت سال دفاع مقدس ندیدیم متأسفانه مدیران ارشد استان بسیار منفعل هستند و برای پیشرفت کرمانشاه حرکتی نمی‌کنند در شرایطی که در همه جای کشور مناطق آزاد تجاری وجود دارد وقتی نوبت به کرمانشاه می‌رسد این مطالبه مطابق سیاست‌های دولت نیست.

واگذاری بر اساس اصل ۴۴ قانون اساسی صورت گرفته است

این اعتراضات در حالیست که استاندار کرمانشاه روند واگذاری پالایشگاه را قانونی می‌داند و معتقد است که واگذاری مطابق قانون بوده و تنها ۵۷ درصد از سهام پالایشگاه واگذار شده و تمامی کارکنان فعلی پالایشگاه حفظ می‌شوند.

اسدالله رازانی با ارائه توضیحات بیشتری در خصوص موضوع واگذاری پالایشگاه کرمانشاه گفت: متأسفانه تاکنون اطلاع رسانی مناسبی صورت نگرفته و حتی اطلاعات درست و کاملی به نمایندگان محترم مجلس و سایر مقامات استان منتقل نشده است.

وی عنوان کرد: در استانداری نشست دو ساعته با حضور شش نفر از نمایندگان محترم استان در مجلس شورای اسلامی پیرامون موضوع پالایشگاه کرمانشاه برگزار شد و در جلسه‌ای طولانی اطلاعات کامل و بروز موضوع که توسط مدیریت ارشد استان تهیه شده بود در اختیار نمایندگان قرار داده شد.

رازانی با اشاره به روند واگذاری پالایشگاه گفت: واگذاری بر اساس اصل ۴۴ قانون اساسی و سیاست‌های کلی نظام که به تصویب مقام معظم رهبری رسیده، انجام شده است.

استاندار کرمانشاه تصریح کرد: دولتی بودن اقتصاد و تولید همواره یکی از آسیب‌های جدی نظام اقتصادی و تولیدی و یکی از موانع اصلی توسعه کشور قلمداد شده است.

وی اظهار داشت: رهبر معظم انقلاب، مقامات عالی کشور، دولت و مجلس شورای اسلامی در ادوار مختلف راه بیرون رفت از این مشکل را در خصوصی سازی و واگذاری تصدی‌ها در

نگاہے بہ حماسہ ملت در راہپیمایے ۲۲ بہمن

جزئیات حضور مسئولان در راهپیمایی ۲۲ بهمن / محورهای سخنان شخصیت‌ها

این عضو خبرگان رهبری بایان این‌که ملت ما همیشه پای آرمان‌های خود ایستاده گفت: مسئولان نیز باید با درک این شرایط برای خدمت‌رسانی به مردم و تهدیدهای داخلی و خارجی از مردم الگو بگیرند و وحدت خود را بهترین شکل حفظ کنند.

علی لاریجانی: حضور ملت در دفاع از انقلاب

علی لاریجانی پیش از ظهر جمعه در آیین گرامیداشت ۲۲ بهمن در جمع مردم کرمان با گرامیداشت یاد آیت‌الله هاشمی رفسنجانی به‌عنوان یکی از مبارزان بزرگ انقلاب اظهار کرد: امروز شما به مناسبت سالگرد انقلاب اسلامی که هم‌زمان با ایام فاطمیه است در صحنه حضور پیدا کرده‌اید که از انقلاب خود دفاع کنید.

وی ادامه داد: بدون تردید انقلاب اسلامی بزرگ‌ترین حادثه قرن ما بود و این انقلاب به ساختار قدرت در جهان لرزه انداخت.

لاریجانی با اشاره به اینکه شرایط جهان در ۳۸ قبل و در زمان انقلاب متفاوت از امروز بود، افزود: در آن زمان دنیا در دست دو قطب قدرتمند جهان تقسیم‌شده بود: شوروی و آمریکا و قسمت‌هایی از دنیا را تحت سیطره خود داشت و آمریکا و غرب هم بقیه کشورها را در دست داشتند که شاه یکی از اقمار آن‌ها بود.

رئیس مجلس شورای اسلامی گفت: هرگز انتظار نمی‌رفت کشوری بتواند از نفوذ این دو قدرت فرار کند اما ملت ایران تنها برای نصرت الهی قیام کرد و آن زمان بود که وعده الهی محقق شد.

وی بایان حضور گسترده مردم در راهپیمایی پیام‌های زیادی دارد، تصریح کرد: اولین پیام این حضور برای کشورهای توطئه‌گر جهان به‌ویژه آمریکا است که بدانند زبان تحریم روی ملت ما تأثیر ندارد.

رئیس قوه قضائیه گفت: مردم بصیر ما با حضور عظیم و حماسی در راهپیمایی پاسخ قاطعانه‌ای به تهدیدهای آمریکایی‌ها می‌دهند و قاطعانه پای آرمان‌های خود ایستاده‌اند که ثابت کنند این حرکت در مسیر انقلاب هیچ‌گاه متوقف نخواهد شد.

آیت‌الله آملی لاریجانی بیعت مستحکم مردم با امام، رهبری و نظام اسلامی را پیام دیگر این حضور دانست و گفت: ملت ما هرگونه تهدیدی را با قدرت پاسخ داده و خواهد داد.

وی دلگرم کردن مسئولان کشور به‌منظور خدمتگزاری بیشتر به مردم را یکی دیگر از پیام‌های حضور گسترده مردم در راهپیمایی دانست و افزود: وقتی مسئولان این همه همدلی را می‌بینند برای خدمت به مردم دلگرم می‌شوند. رئیس قوه قضائیه تأکید کرد: البته مسئولان هم باید جهاد و تلاش خود را برای خدمت‌رسانی بیشتر به مردم در بخش‌های مختلف افزایش دهند و قدردان این ملت باشند که در این سال‌ها، پای آرمان‌های خود ایستاده‌اند بنابراین هیچ‌گاه نباید از خدمت‌رسانی به آن‌ها بازمانیم. آیت‌الله آملی لاریجانی تأکید کرد: مردم ما همیشه وحدت خود را حفظ کرده‌اند و همیشه در همه شرایط وحدت خود را حفظ کرده و اگر برخی اختلاف‌های بین مسئولان هست ولی در مسائل ملی این وحدت ایجاد شده است.

راهپیمایی ۲۲ بهمن در استان‌های مختلف کشور علاوه بر حضور باشکوه مردم میزبان برخی مسئولان ملی هم بود، چهره‌هایی که حماسه ملت را ستودند.

استان‌های مختلف کشور در صفوف به‌هم‌پیوسته مردم در راهپیمایی ۲۲ بهمن شاهد حضور برخی مسئولان بود، در استان تهران رئیس‌جمهور سخنرانی کرد و بسیاری از مسئولان ارشد ملی در جمع راهپیمایان تهرانی حضور یافتند.

همچنین رئیس قوه قضائیه در جمع راهپیمایان قمی حضور پیدا کرد و رئیس مجلس شورای اسلامی نیز سخنران محوری مراسم ۲۲ بهمن در استان کرمان بود.

اما استان‌های دیگر کشور هم شاهد حضور پررنگ مسئولان، مراجع تقلید و چهره‌های سیاسی در راهپیمایی امروز بود که بخش‌هایی از مصاحبه‌ها و سخنرانی‌های برخی از این مسئولان در زیر می‌آید.

آیت‌الله آملی لاریجانی: اولین پیام این حضور برای کشورهای توطئه‌گر است

آیت‌الله صادق آملی لاریجانی در حاشیه حضور در راهپیمایی ۲۲ بهمن در قم در گفتگو با خبرنگاران حضور مردم در راهپیمایی را باشکوه توصیف کرد و افزود: خوشبختانه مردم با بصیرت ایران هر ساله باشکوه‌تر از سال‌های قبل در راهپیمایی ۲۲ بهمن شرکت می‌کنند.

۲۲ بهمن نشان داد که مردم ایران بعد از ۳۸ سال بر عهد خود با نظام پایبند هستند و علیه استکبار جهانی مبارزه می کنند.

وی گفت: این حضور پیام های مهمی برای جهانیان به ویژه دشمنان دارد، چون دنیا از این حضور پر شور درس می گیرد.

آیت الله امینی تأکید کرد: دشمنان انقلاب بدانند که مردم ایران بعد از ۳۸ سال نسبت به نظام اسلامی وفادار هستند و دلسرد نشدند.

عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، تلقی دلسرد شدن مردم نسبت به انقلاب را یکی از توطئه های دشمنان ذکر کرد و گفت: حضور گسترده و پر شور مردم در این راهپیمایی نشان داد که مردم همچنان به انقلاب و نظام وفادار هستند. وی با بیان اینکه این حضور برای مسئولان هم پیام دارد، اظهار کرد: با وجود این که مردم در صحنه حضور دارند، ولی دارای مشکلاتی هستند که مسئولان باید برای رفع آن ها توجه جدی داشته باشند.

آیت الله رئیسی: حضوری که بر شکوه انقلاب می افزاید

آیت الله سید ابراهیم رئیسی در جمع مردم بیرجند در راهپیمایی ۲۲ بهمن اظهار کرد: مردم به عنوان وفاداری به نظام انبیای الهی همواره در تمامی صحنه های انقلاب حضور داشته و دارند.

وی بایبان اینکه این حضور مردمی بر شکوه انقلاب می افزاید، تصریح کرد: مردم ما با حضور در این صحنه ها خروج خود علیه استکبار جهانی را اعلام می کنند.

تولیت آستان قدس رضوی با اشاره به شاخص های اندیشه انقلابی و عمل انقلابی بیان کرد: این شاخص ها و راهکارها به عنوان راهکار برون رفت از موانع پیش روی ملت ایران است.

وی اندیشه انقلابی و نسل انقلابی را اولین شاخصه برای انقلاب دانست و بیان کرد: خداپاوری و خدا را با همه وجود باور داشتن و قبل و بعد از هر امری باید مدنظر باشد.

آیت الله رئیسی با اشاره به اینکه قدرتهای پوشالی هیچ کاری نمی توانند از پیش ببرند گفت: قدرت همه چیز در عالم خدا است و آنچه از قدرتهای استکباری وجود دارد از خانه عنکبوت سست تر است.

آیت الله رئیسی با اشاره به اینکه تغییر رئیس جمهوری ها برای ما در اصل و ماهیتی که آمریکا دارد تغییری ایجاد نمی کند، گفت: آمریکا مظهر استکبار و شیطان بزرگ است. وی با اشاره به اینکه ملت ما تاریخ ساز و تمدن ساز و فرهنگ ساز هستند، بیان داشت: ملت و مردم اسلامی از یاد نمی برند ظلم و ستم های مستکبران را.

آیت الله علم الهدی: کوتاه نیامدن ملت ایران از آرمان های امام

آیت الله سید احمد علم الهدی صبح جمعه در راهپیمایی ۲۲ بهمن در مشهد با اشاره به حضور گرم زائرین و مجاورین حرم رضوی با وجود هوای سرد در مراسم باشکوه راهپیمایی اظهار کرد: مردم با حضور خود پیام های بزرگی به دشمنان دادند که یکی از آن ها کوتاه نیامدن ملت ایران از آرمان های امام راحل است.

وی ادامه داد: حضور گسترده جوانان که پیروزی انقلاب اسلامی را در آن دوران درک نکرده و در آن حضور نداشته اند در این راهپیمایی آن هم بعد از ۳۸ سال خود شاهدی محکم بر آن است که این ملت به پای انقلاب و ارزش های خود ایستاده اند.

نماینده ولی فقیه در استان خراسان رضوی بایبان اینکه انقلاب ایران اسلامی پویا و جوان است، افزود: این انقلاب در سایه این همراهی و همدلی ملت با قدرت به پیش می رود

آیت الله نوری همدانی: برای حفظ انقلاب همیشه در صحنه خواهیم بود

آیت الله العظمی حسین نوری همدانی در حاشیه حضور در راهپیمایی ۲۲ بهمن قم در جمع خبرنگاران با تأکید بر اینکه حضور گسترده مردم در راهپیمایی نشان دهنده این مطلب است که ملت ایران برای حفظ نظام حاضر هستند حتی خون خود را بدهند، گفت: این همه عظمت برای حفظ آرمان های امام و شهدا و انقلاب خلق شده است.

وی با بیان اینکه دشمنان نظام اسلامی و مستکبرین بدانند ما برای حفظ انقلاب همیشه در صحنه خواهیم بود، گفت: مردم، گزینه همیشه روی میز نظام ما است که با اهدای خون خود بر همه گزینه ها پیروز می شود.

این استاد سطوح عالی حوزه اظهار داشت: تهدیدهای دشمنان بر ملت ایران تأثیری ندارد و همیشه و در همه صحنه های حساس در میدان حضور دارند و از انقلاب خود دفاع می کنند.

آیت الله جوادی آملی: راهپیمایی ۲۲ بهمن باعث شکست نقشه های استکبار می شود

آیت الله العظمی عبدالله جوادی آملی در حاشیه حضور در راهپیمایی ۲۲ بهمن قم در جمع خبرنگاران حضور گسترده

مردم در این مراسم را باعث تقویت نظام و بیعت با رهبری دانست و گفت: انشاء الله این حضور پر شور زمینه ظهور حضرت بقیه الله الاعظم (عج) را فراهم کند. وی افزود: عظمت راهپیمایی ۲۲ بهمن باعث می شود نقشه استکبار و جنایتکاران درباره ملت ایران شکست بخورد و هیچ خیالی علیه نظام اسلامی را در ذهن خود نپروراند.

این استاد برجسته حوزه با تأکید بر اینکه باید حضور باشکوه مردم در راهپیمایی ۲۲ بهمن را قدر بدانیم، گفت: شرکت در این مراسم به نوعی وفای به عهد مردم ایران و باعث نا امیدی دشمنان و خوشحالی و امیدواری دوستان می شود.

آیت الله امینی: دنیا از حضور حماسی مردم در راهپیمایی ۲۲ بهمن درس می گیرد

آیت الله ابراهیم امینی در حاشیه راهپیمایی ۲۲ بهمن در گفتگو با خبرنگاران با قدر دانی از حضور باشکوه مردم در این مراسم اظهار کرد: حضور حماسی مردم در راهپیمایی

وی با اشاره به اینکه خداوند فرموده است «اگر مرا یاری کنی من شمارا یاری و راهنما را پایدار می کنم» بیان کرد: ملت ایران به این وعده الهی و سخنان امام راحل (ره) اطمینان داشت، پس این راه را برگزید و به جای تکیه زدن به شرق و غرب به خدا توکل کرد.

لاریجانی گفت: انقلاب ایران انقلاب ویژه متکی بر تفکر الهی اسلامی است به همین دلیل به محض پیروی دسیسه ها علیه انقلاب زیاد شد؛ دشمن ابتدا از طریق دخالت های سیاسی و رفتار ایدایی در کشور اقدام کرد.

وی خطاب به انقلابیون حاضر در میدان شهدای کرمان گفت: به خاطر دارید دشمنان چقدر ماجرای تجزیه طلبی در کشور راه انداختند و چه تعدادی از مردم را به شهادت رساندند و حتی دنبال کودتا بودند؛ در این حین برخی افرادی که حتی در انقلاب نقش داشتند فریب خوردند.

رئیس مجلس شورای اسلامی ادامه داد: دسایس آن ها بر این مینا بود که انقلاب را از درون نابود کنند اما نیروهای فدکا، انقلابیون راستین، جوانان جان بر کف و سپاهی که تازه به وجود آمده بود این دسیسه ها را از بین بردند و این گونه شکوه جمهوریت و استقلال در کشور زیر سایه تفکر اسلامی تثبیت شد.

آیت الله مکارم شیرازی: حضوری باشکوه تر از قبل

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی در حاشیه حضور در راهپیمایی روز ۲۲ بهمن در گفتگو با خبرنگاران اظهار کرد: امسال حضور مردم در راهپیمایی ۲۲ بهمن پرشکوه تر از سال قبل است.

این مرجع تقلید تهدیدهای اخیر مسئولان جدید آمریکا را دلیل حضور باشکوه و گسترده مردم در راهپیمایی ذکر کرد.

وی تأکید کرد: مردم ما وقتی می فهمند که کسی آنان را تهدید می کند مستحکم تر و منسجم تر می شوند بنابراین هر سال پر شورتر از سال های قبل در راهپیمایی شرکت می کنند.

آیت الله مکارم شیرازی تأکید کرد: دشمنان انقلاب اسلامی مردم ما را تهدید می کنند تا بفهمند عکس العمل مردم ما به تهدید چگونه است. اگر ببینند مردم ترسیدند تهدیدهای خود را افزایش می دهند اما اگر ببینند ملت ایران در برابر تهدید متحدتر و منسجم تر می شوند، دست از تهدید و ارباب برمی دارند.

چراکه ملت مسیر اصلی برای رسیدن به اهداف عالیه را طی کرده‌اند، افزود: آل سعود و اسرائیل از اقدامات ترامپ خوشنود هستند اما ما به ترامپ می‌گوییم که بزرگ‌تر از شما نتوانسته اقدامی علیه ایران کند؛ بهتر است جای خود بنشینید و مردم ایران را تهدید نکنید.

دادستان کشور: ترامپ حرف‌های بیهوده بسیار می‌زند

حجت الاسلام محمدجعفر منتظری، در مراسمی به مناسبت سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی در مسجدجامع گلشهر گلپایگان با اشاره به گزافه‌گویی‌های آمریکا بیان داشت: امروز یک انسان بی تدبیر رئیس جمهور آمریکا شده است که حرف‌های بیهوده بسیار می‌زند اما ملت ایران امروز با حضور یکپارچه و پرشور خود در روز ۲۲ بهمن مشت آهنینی همچون سال‌های گذشته به دهان یاهو گویان زد. وی با تأکید بر حفظ ارزش‌های نظام و انقلاب گفت: حفظ این ارزش‌ها مبتنی بر پایبندی به مبانی دین و ارزش‌های نظام، حرکت در راه آرمان‌های انقلاب، پایبندی به استقلال کشور و حساسیت در برابر دشمن و دشمن شناسی است.

معاون رئیس جمهور: تحریم حربه دشمن

محمد باقر نوبخت، ظهر جمعه در راهپیمایی مردم گلستان اظهار کرد: حضور در جمع مردم انقلابی و با فرهنگ استان گلستان در سالروز پیروزی انقلاب اسلامی است، فرصت خوبی برای تقدیر فراهم کرد.

وی افزود: ۳۸ سال از پیروزی انقلاب اسلامی می‌گذرد و سعی می‌کنم به تعدادی از ویژگی‌های انقلاب برای نسل جوان منتقل کنم، نخستین ویژگی انقلاب ما دینی بودن و رهبری آن با یک مرجع مجتهد و جامع الشرایط بود.

معاون رئیس جمهور بیان کرد: ما در کشورهای دیگر نهضت‌ها و کودتاهایی داشتیم که حتی منجر به تغییر یک حکومت و آمدن حکومت دیگر شد، اما آن‌ها انقلاب نبودند. آنچه در جمهوری اسلامی رخ داد یک انقلاب بود نه یک کودتا یا بلوا.

وی با تأکید بر این که آخرین کار آن‌ها تحریم‌های فلج کننده بود، افزود: تحریم‌ها آغاز شد. این‌ها تحریم‌هایی بود که اگر علیه هر کشوری اعمال شد آن کشور را ساقط کرد.

وی ادامه داد: اتهامی که به ما بستند این بود ایران از انرژی هسته‌ای برای ساخت بمب اتم استفاده می‌کند و در شورای امنیت پنج قطع‌نامه علیه ما تصویب شد و می‌خواستند ما را مجبور کنند تا به معامله نفت در برابر غذا برسیم، اما در مذاکرات نفس گیر ما ثابت کردیم که انرژی هسته‌ای برای اهداف نظامی نبوده و اولین باری بود که شورای امنیت تمام قطع‌نامه‌ها را لغو کرد.

وزیر دفاع: هیچ کشوری نمی‌تواند برای ایران تصمیم‌گیری کند

سردار حسین دهقان در مراسم راهپیمایی ۲۲ بهمن رشت اظهار کرد: ایران هیچ‌گاه به سمت تولید، استفاده و نگهداری از سلاح‌های کشتار جمعی نمی‌رود اما در سایر زمینه‌ها اعم از سایبری، موشکی و... با تمام قوا برای افزایش توان دفاعی خود تلاش می‌کند.

وی تأکید کرد: در راه افزایش توان دفاعی هیچ کشوری نمی‌تواند برای ایران تصمیم‌گیری کرده و سد راه فعالیت‌ها شود.

سردار دهقان اظهار کرد: ایران از توانمندی‌های زیادی در حوزه دفاعی بهره‌مند بوده و تا رسیدن به نقطه ایده آل فاصله چندانی ندارد که به یاری خداوند این مهم نیز محقق می‌شود.

ما شروع کردند مردم ما به مبارزه هرچه بیشتر فراخوانده می‌شوند و استقامت و تلاش بیشتری می‌کنند. قالیباف بایان اینکه در هر حادثه مردم ما در دفاع از آرمان‌های نظام و انقلاب پای کار هستند، تأکید کرد: ۲۲ بهمن روز پیوند همیشگی و تبلور ارتباط امام و امت است. وی ادامه داد: مردم ما با هر تهدید دشمنان در راه باز کردن گره از مشکلات کشور حضور خواهند داشتند که حضور مردم انسجام و وحدت را به نمایش می‌گذارد و مهم‌ترین پاسخ به گزافه‌گویی‌های آمریکا است.

محسن رضایی: بزرگ‌تر از ترامپ هم نتوانسته اقدامی علیه ایران کند

سردار محسن رضایی در سخنرانی راهپیمایی بزرگ بیست و دوم بهمن‌ماه در شهر کرج که صبح امروز هم‌زمان با سراسر کشور برگزار شد، ضمن گرامیداشت سالروز پیروزی انقلاب اسلامی، اظهار کرد: امروز باری دیگر مردم البرز شکوه و عظمت انقلاب اسلامی در ۳۸ سال گذشته را به نمایش گذاشتند.

وی بایان اینکه در طول این مدت فراز و نشیب فراوانی را در کشور شاهد بودیم، افزود: جنگ، کودتا و ترور اتفاقاتی بود

و این حضور حماسه‌ای دیگر برای این نظام است. وی تصریح کرد: مردم با حضور خود نشان دادند که باوجود گذشت ۳۸ سال از انقلاب همچنان حامی و پشتیبان هستند و در برابر مشکلات و سختی‌ها تسلیم نمی‌شوند. آیت‌الله علم‌الهدی بایان اینکه امام حسین (ع) نیز درس‌های بزرگی یاد دادند، خاطرنشان کرد: یکی از آن‌ها این بود که در برابر ظلم و زور تسلیم نشویم و این را مردم امروز خوب به تصویر کشیدند.

وی تأکید کرد: ملت ایران طی ۳۸ سال گذشته ثابت کرده‌اند پای انقلاب و نظام اسلامی خود استوار ایستاده‌اند و هیچ تهدید و اربابی بر آنان و حمایت و ایستادگی شان اثر ندارد.

نماینده ولی‌فقیه در استان خراسان رضوی بایان اینکه در این راهپیمایی مردم نشان دادند که ترامپ غلطی نمی‌تواند بکند، گفت: پیام امروز کوبیدن مشت بر دهان آمریکا و دولتمردان کاخ سفید بود. کاخی که نامش سفید است و اما در عمل عملکردش سیاه است و این ملت هیچ‌گاه خسته نمی‌شود و به ترامپ اعلام می‌کند که باید گزینه‌هایش را زیر میز بگذارد.

وی این عزت و اقتدار را موهون وجود رهبری‌های امام (ره)

و رهبر معظم انقلاب و نیز ایستادگی و همراهی ملت صبور و شجاع ایران دانست و ادامه داد: دشمن همه توان خود را در این سال‌ها به کار انداخته تا این انقلاب را نابود کند اما امروز شاهد سربلندی، عزت و اقتدار این نظام است.

قالیباف: حضور ملت ایران در راهپیمایی مهم‌ترین پاسخ به گزافه‌گویی آمریکاست

محمدباقر قالیباف در جمع خبرنگاران اظهار داشت: خداوند را شاکرم که در روز پیروزی انقلاب توفیق حضور در میان مردمی که انقلابی‌ترین مردم ایران هستند را به ما داده است.

وی افزود: اصفهانی‌ها بیشترین هزینه را برای پیروزی انقلاب و دفاع از کشور در دوران دفاع مقدس دادند و برای من افتخاری است که در جمع این مردم ولایی و انقلابی حضور دارم.

شهردار تهران تأکید کرد: دشمنان ما تا زمانی که در صراط مستقیم قرار داریم و روحیه استکبارستیزی خود را حفظ کنیم همیشه از دست ما ناراحت خواهند بودند مگر اینکه احساس کنند ما از خود نرمشی نشان خواهیم داد که هرگز به این آرزوی محال دست نخواهند یافت.

وی اضافه کرد: امروز با رفتاری که دولتمردان آمریکا با

که طی این سال‌ها رخ داد.

دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام خاطرنشان کرد: ملت ایران کوچک‌ترین فاصله‌ای بین خود و انقلاب نگذاشتند، بعد از گذشت ۴۰ سال از انقلاب مردم عاشقانه به این نظام وفادار هستند.

وی بایان اینکه طی این مدت‌زمان بعد از پیروزی انقلاب اسلامی جوانان بی‌شماری جان خود را برای نظام فدا کردند، تصریح کرد: پایداری مردم در تمام شرایط معجزه انقلاب است، انقلاب با پیروزی خود اتمام نیافت.

رضایی با اعلام اینکه بعد از جنگ عده‌ای می‌گفتند انقلاب تثبیت‌شده و مردم باید دست از انقلابی‌گری بردارند، افزود: مردم به این سخنان توجه نکرده و همواره حامی نظام بوده و هستند.

وی با تأکید بر اینکه ملت ایران در حال حرکت است، گفت: مدت‌زمان زیادی طول کشید تا راه درست را پیدا کنیم و در مسیر حقیقی قرار بگیریم.

دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام بایان اینکه مردم انقلاب را در آغوش گرفته درصدد هستند عزت از بین رفته را بازگردانند، گفت: ملت ایران درصدد شکوفایی ایران با اقتصادی پویا و صنعتی فعال است.

وی بایان اینکه تهدید ترامپ تأثیرگذار نخواهد بود

وزیر ارشاد: تداوم انقلاب به حضور مردم در صحنه بستگی دارد

سید رضا صالحی امیری در مراسم راهپیمایی ۲۲ بهمن در جمع مردم ساری اظهار داشت: امروز حرکتها و خیزشهای مردمی در جهان آغاز شد و تشیع با انقلاب اسلامی ایران در جهان هویت جدید پیدا کرده است. وی اظهار داشت: شیعیان با پیروزی انقلاب اسلامی در دنیا احساس غرور و هویت کردند و انقلاب ایران، اولین انقلابی است که مردم توانستند آن را به ثمر برسانند.

وی عنوان کرد: سیل خروشان مردم، طاعوت را به زباله‌دان تاریخ انداخت و انقلاب ایران، تنها انقلابی است که مردم با مشایعت رهبری و امام راحل آن را به ثمر رساندند و پس از ۴۰ سال هنوز به تداوم راه ۲۲ بهمن استمرار دارند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی تصریح کرد: استقامت رهبری فرهیخته و فرزانه انقلاب و تداوم راه امام راحل، مقاومت در برابر زیاده‌خواهی‌های غرب و استکبار سبب ماندگاری انقلاب شده است.

صالحی امیری، وفاداری مردم صبور، دین‌مدار و خونگرم را سرمایه بزرگ انقلاب اسلامی دانست و گفت: تازمانی که مردم بسیجی باشند، امنیت نظام تضمین می‌شود و باید قدران مردم باشیم.

وی اظهار داشت: تداوم انقلاب به تداوم حضور مردم در صحنه بستگی دارد و حیات انقلاب اسلامی با خون شهیدان آبیاری شده است.

فرمانده نیروی دریایی ارتش: مردم ایران از هیچ تهدیدی هراس ندارند

امیر دریادار حبیب‌الله سیاری ظهر امروز جمعه در جمع راهپیمایان تیریزی اظهار داشت: مردم تبریز امروز ثابت کردند که انقلابی هستند، امروز ثابت کردند که پشتیبان نظام و رهبری هستند. مردم آذربایجان شرقی ثابت کردند که یار و یاور انقلاب هستند.

وی سپس ادامه داد: مردم ما مقابل هر تهدیدی می‌ایستند. مردم امروز جواب یاهوگویی‌ها را دادند، امروز همه کشور ثابت کردند که انقلابی هستند و در خط ولایت‌فقیه حرکت می‌کنند. انقلاب ما انقلاب ضد استکباری بوده است. استکبار یعنی خودبیزگینی، استکبار یعنی حق دیگران را خوردن، استکبار یعنی جلوی پیشرفت مردم را گرفتن، استکبار یعنی رفتار منافقانه، یعنی فریب‌کاری و دروغ‌گویی و حق و منافع ما را خوردن. ما با همه این‌ها مخالف بودیم و برای همین انقلاب کردیم. آن‌ها حق ما را به استکبار دادند.

نهادن‌دین: دیگر جایی برای تهدیدهای بیهوده وجود ندارد

محمد نهادن‌دین پیش از ظهر امروز در سخنرانی محوری ۲۲ بهمن در زاهدان اظهار داشت: در دنیا امروز دیگر جایی برای تهدیدهای بیهوده وجود ندارد و هیچ‌کس نمی‌تواند با تهدیدات بیهوده در اتحاد و انسجام ملت ایران خللی وارد کند.

وی افزود: با پیروزی انقلاب اسلامی این دین اسلام بود که بار دیگر رونق گرفت و با رهبری امام خمینی (ره) و رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) به‌خوبی به‌پیش رفت. وی گفت: همین نگاه انقلابی است که باعث شده این نظام و ملت در سایه اتحاد و انسجام حول محور اسلام همچنان روبه‌جلو حرکت کنند و خوشبختانه هرسال شاهد برکات بیشتری هستیم.

رئیس دفتر رئیس‌جمهور ادامه داد: امروز هم جوانان ایران اسلامی بار دیگر آمده‌اند تا در مقابل لفاظی‌های بی‌پایه کسانی که این ملت را نشناخته‌اند فریاد استقلال سر دهند. وزیر دادگستری: حرکت حق طلبانه جمهوری اسلامی چهره

صفوی گفت: حضور پرشور مردم در راهپیمایی ۲۲ بهمن نشان می‌دهد که سخنان نابخردانه تازه به دوران رسیده‌ها هرگز نمی‌تواند بین مردم ایران و مسئولان فاصله بیندازد. امروز در جهانی زندگی می‌کنیم که از تعادل خارج شده و بنیادی‌ترین اصل در این زمینه زمان و حرکت است و در نهایت دگرگونی جهان در حال حاضر روندی بسیار شتابان‌تر از گذشته را طی می‌کند.

وی با اشاره به اینکه تحولات ایجاد شده در محیط منطقه و بین الملل پس از تقابل و چالش حاصل می‌شود، بیان کرد: برای پیشروی مردم در آینده لازم است تا موارد اساسی و چالش‌هایی که ما را تحت تأثیر قرار می‌دهد، بشناسیم.

وی ادامه داد: شناخت روندها و رویدادها در کنار تدوین راهبردها و برنامه‌های کلان میان مدت و بلند مدت و خارج شدن از چالش‌های فعلی کلیدهای طلایی برای رسیدن به پیشرفت و توسعه کشور هستند. در صورت بی‌توجهی مسئولان به فرصت‌ها و چالش‌ها قطعاً امکان اجرایی شدن برنامه‌های کلان ملی در حوزه‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی وجود ندارد. ایران می‌تواند متناسب با رویدادهای منطقه‌ای و جهانی که منجر به تغییرات سیاسی - اجتماعی می‌شود، فرصت‌ها و چالش‌ها را پیش‌بینی و آینده‌ای خوب برای مردم کشور رقم بزند.

حجت الاسلام سیدرضا تقوی: مردم هرگز دست در دست آمریکای پلید نمی‌گذارند

حجت الاسلام سیدرضا تقوی ظهر جمعه در سخنرانی پیش از خطبه‌های نماز جمعه مشهد در جمع نمازگزاران، اظهار کرد: بصیرت‌افزایی را همواره در دستور کار خود قرار می‌دهیم و با تجربیات گذشته راه آینده را هموار می‌کنیم، بنابراین اعیاد مختلف مذهبی و جشن‌های ملی مانند یوم الله دهه فجر و روز ۲۲ بهمن ماه برای تبیین و روشننگری است.

وی افزود: فرهنگ‌سازی و جریان‌سازی برای یک جامعه وابسته به مقولات فکری و فرهنگی است و اما این زمینه ساز رشد و بالندگی و آمادگی مردم است.

رئیس شورای سیاستگذاری ائمه جمعه ادامه داد: ۲۲ بهمن بهترین فرصت برای مرور تاریخ انقلاب اسلامی است تا برای مردم این رویدادها مرور شود زیرا ملتی که تاریخ ندارد بی‌هویت است و احساس بی‌هویتی می‌کند و سبب می‌شود تا موج‌های فرهنگی و اجتماعی بیگانگان

واقعی استکبار را نمایان کرد
حجت الاسلام مصطفی پور محمدی ظهر جمعه در پایان راهپیمایی ۲۲ بهمن تأکید کرد: به برکت خون شهدا، مقاومت ملت، مدافعین حرم و ایستادگی در مقابل دشمنان امروز چهره اصلی استکبار را می‌بینیم.
وی ادامه داد: امروز استکبار چهره خودش را نمایان کرده و ما در مقابل طاعوت و استکبار واقعی که خود آمریکا است قرار داریم.

وزیر دادگستری تصریح کرد: امروز چهره آمریکا نه تنها در جوامع بین‌المللی تخریب شده بلکه در کشور خودشان نیز پرچم آتش می‌زند و تظاهرات می‌کنند.

حجت الاسلام پورمحمدی تأکید کرد: امروز حرکت حق طلبانه ملت ما تا کنار کاخ سفید پیش رفته و چهره گستاخ و عریان استکبار نمایان شد.

وی افزود: موقعیت امروز جمهوری اسلامی در دنیا برتر است و این خودش اجر عظیم است.

سردار صفوی: سخنان تازه به دوران رسیده‌ها بین مردم و مسئولان فاصله نمی‌اندازد

سردار سید یحیی رحیم صفوی مراسم سخنرانی راهپیمایی ۲۲ بهمن اهواز اظهار کرد: سلام مقام معظم رهبری را به همه مردم خوزستان ابلاغ می‌کنم. هر وقت به اهواز می‌آیم یاد دلاوری‌های این استان قهرمان پرور افتاده و مقاومت مردم قهرمان پرور دزفول و فداکاری جوانان آبادانی و خرمشهری برای من تداعی می‌شود.

وی افزود: خون ۲۳ هزار شهید گلگون کفن خوزستان و بیش از ۱۰۰ هزار شهید جوان کشور در این استان بر زمین ریخته شده تا خوزستان به کربلای ایران تبدیل شود.

صفوی بیان کرد: سلام و درود خدا و انبیای الهی بر مردم خوزستان که امروز به همراه اقیانوس خروشان ملت ایران در راهپیمایی ۲۲ بهمن ماه که پشتوانه بالندگی، اقتدار و پیشرفت ایران است، شرکت کردند.

مشاور رهبر معظم انقلاب اسلامی با بیان اینکه امروز شما مردم خوزستان پرچم صداستکباری را برافراشتید، گفت: ۲۲ بهمن یادآور تجلی نور خدا بر قلب ملت ایران و نقطه سرنوشت ساز پیروزی حق بر باطل در ایران، منطقه و جهان است. امروز مردم شهیدپرور خوزستان پاسخ محکمی به یاهوگویی‌های تازه به قدرت رسیده‌ها داده و تجمع مردم ایران در مصلی بعد از انجام راهپیمایی نمایش حماسه بلوغ سیاسی - اجتماعی و تجلی الهی، اقتدار ملی و غیرت ایرانی است.

امانتداران خوبی هستند که هرگز اجازه نمی دهند اتفاقات صدر اسلام دوباره تکرار شود.

معاون پارلمانی رئیس جمهور: تخریب چهره واقعی اسلام از مهمترین اهداف امروز دشمنان است

حسینعلی امیری ظهر جمعه در مراسم پایانی راهپیمایی ۲۲ بهمن شهر کرد با اشاره به اینکه تخریب چهره واقعی اسلام از مهمترین اهداف امروز دشمنان است، اظهار داشت: دشمن از تمام توان خود استفاده کرده است تا چهره واقعی اسلام را تخریب کند و از گسترش آن جلوگیری کند.

وی عنوان کرد: ایجاد گروهک های تروریستی توسط دشمنان اسلام از جمله داعش از مهمترین اقدامات دشمن در راستای تخریب چهره اسلام است.

معاون پارلمانی رئیس جمهور گفت: داعش با افرای گری به دنبال تخریب اسلام و تغییر نگرش مردم جهان نسبت به این دین است و این گروهک تروریستی توسط استخبار جهانی حمایت می شود.

وی ادامه داد: انقلاب اسلامی، اسلام واقعه برای جامعه به ارمغان آورد و هم اکنون مسلمانان جهان چشمشان به انقلاب اسلامی ایران است تا چهره واقعی اسلام را به جهانیان معرفی کند.

آیت الله حسینی بوشهری: ملت ایران از هیچ کس جز خدا نمی ترسد

آیت الله سید هاشم حسینی بوشهری در مراسم راهپیمایی ۲۲ بهمن در ایلام اظهار داشت: انقلاب اسلامی با امداد الهی به پیروزی رسید و امام خمینی (ره) یک هدیه الهی بود. وی بیان داشت: ترامپ دیوانه وار با دنیا صحبت می کند چراکه ملت ایران جز از خدا از هیچ کس نمی ترسد. وی عنوان کرد: ترامپ یک آدم غیرمتعادل و غیرمتعارف است و با کشورها سر جنگ دارد، ملت ایران نه از آمریکا و نه هیچ مستکبری نمی ترسد و تنها از خدا می ترسد.

آیت الله حسینی بوشهری اظهار کرد: انقلاب اسلامی با امداد غیبی الهی به پیروزی رسید بطوریکه نقش مردم و اراده آنها در این پیروزی با توجه به تأکیدات قرآن کریم بخوبی نمایان است.

آیت الله سیداحمد خاتمی: ملت ایران با حضور حماسی ۲۲ بهمن به رئیس جمهور آمریکا تو دهنی زدند

آیت الله سیداحمد خاتمی ظهر جمعه در جمع راهپیمایان ارومیه ای با قدردانی از خلق حماسه مردم ارومیه در راهپیمایی ۲۲ بهمن اظهار داشت: تک تک شما شایسته تکریم و تجلیل هستید و با حضور پرشور خود تو دهنی محکمی به رئیس جمهور آمریکا که به تعبیر خودشان مشکل روانی دارد زدید.

وی با اشاره به ۱۰ هدف شوم آمریکا و استکبار جهانی در مقابل ایران اسلامی اشاره کرد و افزود: اولین هدف شوم دشمنان جدایی ملت ایران از دین است در حالی که نهضت انقلاب اسلامی با دین شروع شد و سامان یافت.

خاتمی با بیان اینکه هدف دشمن نابودی هویت انقلاب اسلامی و هویت دینی است اظهار داشت: اما دشمنان این موضوع را فراموش کرده اند که انقلاب اسلامی از مساجد با رهبر دینی، ملت و همراهان دینی آغاز شده است.

وی اظهار داشت: همانطور که در روزهای اخیر رسانه های داخلی کشور به دنبال دعوت مردم برای حضور پرشور در راهپیمایی ۲۲ بهمن بودند همان میزان رسانه های بیگانه التماس می کردند مردم در راهپیمایی شرکت نکنند اما شکوه راهپیمایی امروز که همانند شکوه راهپیمایی ۲۲ بهمن سال ۵۷ بود جواب کوبنده ای بر این زیاده خواهی های بیهوده بوده و خواهد بود.

افکار عمومی چه مردم و چه دولت ها علیه شیطان بزرگ این طور یکدست و همگرا نشده بودند. از هنرپیشه و کارگردانی که علیه آمریکا بیانی می نویسد تا سیاسی ها و شخصیت ها، ایرانی های مقیم آمریکا و حتی مردم و دولت های جهان از سیاست های آمریکا بیزار هستند.

ضرغامی با انتقاد از تندروی برخی ها در نشان دادن نقاط ضعف دولت ها اظهار کرد: من باید گله کنم و تأسف خودم و شما را اعلام کنم که متأسفانه دولت ها در قضاوت کردن نسبت به گذشتگان جانب انصاف را رعایت نمی کنند.

وی با بیان اینکه این مسئله قبل از آنکه سیاسی باشد، اخلاقی است، تصریح کرد: ممکن است مشکلات اقتصادی داشته باشیم که زیاد داریم ولی این دلیل نمی شود دستاوردهای انقلاب زیر سؤال برود.

رئیس سابق صداوسیما افزود: گرفتاری های مردم و فقر و بی تدبیری ها زیاد است و برخی پرونده های مفاسد اقتصادی مردم را ناامید می کند ولی هیچ کدام از اینها نباید باعث شود کارنامه درخشان جمهوری اسلامی منزوی شود. قائم مقام نماینده ولی فقیه در سپاه پاسداران: آمریکا گزینه ای برای رو کردن ندارد

حجت الاسلام عبدالله حاجی صادقی ظهر امروز در جمع راهپیمایان یزد اظهار داشت: آمریکا در طول ۳۸ سال گذشته هر گزینه ای از جنگ نظامی، ترور، تحریم، تهدید و ... داشته رو کرده و گزینه جدیدی برای رو کردن ندارد.

وی بیان کرد: هر بار آمریکا گزینه ای جدید علیه ایران رو کرد، ملت استکبارستیز ایران او را نا امید کردند و این بار آمریکا روی وحدت و اتصال ملت ایران با رهبری دست گذاشته که در این مرحله نیز نا امید خواهد شد.

حاجی صادقی تصریح کرد: مردم ایران نسبت به این موضوع یقین دارند که بدون داشتن روحیه کفرستیزی و استکبارستیزی و بدون روحیه انقلابی گری نمی توان با خدا بود زیرا خدا با شرک و طاغوت و ظلم یک جا جمع نمی شود و ملت ایران تا زمانی با خداست که به طاغوت و استکبار پشت کند.

وی با اشاره به حضور گسترده مردم یزد و دیگر نقاط کشور اسلامی در راهپیمایی ۲۲ بهمن اظهار داشت: حضور گسترده مردم امروز پیام های بسیاری برای دشمن داشت و به دنیا نشان داد که ملت ایران هرگز آرمان های امام و شهدا را فراموش نخواهد کرد و به آنها وفادار خواهد ماند و

سبب حذف آنان شود.

وی تصریح کرد: شعار انقلاب اسلامی همان شعار عاشورایی است که می گوید هرگز ذلت نمی پذیریم و به فرموده امام و رهبری همه گرفتاری های ما از آمریکا است، لذا ملت ما هرگز دست در دست آمریکای پلید نمی گذارد و به امام، رهبری و شهدا وفادار است.

باهر: انقلاب اسلامی ایران موج اسلام خواهی را در جهان برپا کرد

محمدرضا باهنر که روز جمعه همزمان با سی و هشتمین سالروز پیروزی انقلاب اسلامی در شهر اراک حضور یافته، در سخنرانی پیش از خطبه های نماز جمعه در مصلا بیت المقدس این شهر، اظهار داشت: امروز شاهد آن هستیم که به تدریج دهه چهارم انقلاب اسلامی در حال به پایان رسیدن است و در واقع نظام اسلامی طی این سال ها از یک تجربه و بلوغ برخوردار شده و بسیاری از تلاش های به ثمر نرفته است.

وی افزود: نسل امروز باید در رابطه با انقلاب اسلامی و اقدام عظیمی که بنیان گذار انقلاب انجام داد شناخت پیدا کرده و به درک عمیقی از اتفاقات بزرگ انقلاب و نقش مردم در آن دست پیدا کنند.

عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام بیان کرد: در حال حاضر ایران اسلامی با اقتداری که به سبب انقلاب اسلامی به آن دست یافته به یکی از قدرت های منطقه و جهان و کشوری غیرقابل تعرض تبدیل شده است. باهنر خاطرنشان ساخت: این انقلاب با داشتن سرمایه های ارزشمند معنوی همچون ایمان و اعتقاد، امید و رشادت به بار نشست و امروز نیز این ایستادگی به الگویی در جهان تبدیل شده است.

وی ادامه داد: ایران اسلامی در حال حاضر در عرصه های مختلف طی دهه های اخیر توانسته رشد کند و این رشد در حوزه های سیاسی، اقتصادی و عملی کشور مشهود است.

ضرغامی: مشکلات باعث منزوی شدن کارنامه درخشان انقلاب نشود

عزت الله ضرغامی پیش از ظهر جمعه در جمع راهپیمایان ۲۲ بهمن قم به سیاست های راهبردی نظام اشاره کرد و گفت: ترامپ در یکی از برنامه های تبلیغاتی گفته بود که ۴ هزار میلیارد دلار در عراق خرج کردید و صدام را برکنار کردید ولی امروز ایران در آنجا موفق است.

وی اظهار کرد: در هیچ دوره ای از تاریخ مثل امروز

مستضعفان جهان، چراغ امیدی برای مظلومان شد و این دشمنی با استکبار پلید نه تنها کاهش نیافته بلکه روز به روز بیشتر نیز می شود که امروز در راهپیمایی ۲۲ بهمن، نشانه این ادعا را به خوبی مشاهده کردیم.

معاون وزیر امور خارجه: توقع توفیق صد در صدی در مذاکرات غیر واقع بینانه است

حسن قشقاوی ظهر جمعه در جمع راهپیمایان انقلابی و پرشور مرکز خراسان شمالی در روز ۲۲ بهمن ماه، با اشاره به مذاکراتی که در طی جنگ تحمیلی انجام می گرفت، اظهار کرد: در آن زمان نیز مردم توقع دستاوردهای صد درصدی را نداشتند.

قشقاوی افزود: امروز در سایه مقاومت و پیروزی دیپلماسی، ایران اسلامی به یکی از کشورهای تأثیرگذار در منطقه تبدیل شده است.

وی با اشاره به اینکه امروز کشور ایران یکی از میزبان های اجلاس سوریه است و در این باره تصمیم گیری می کند، تصریح کرد: امروز به استکبار اجازه داده نمی شود که در کشورهای منطقه مداخله کند.

وی بایان اینکه قدرت سخت و قدرت نرم ایران اسلامی تحت فرماندهی ولایت فقیه، سبب اقتدار شده است، عنوان کرد: قدرت نظامی و نیروی دفاعی و دیپلماسی و مذاکرات لازم و ملزوم یکدیگر هستند.

از ۳۸ سال، این گونه وظیفه خود می دانند که با هر سلیقه، صنف و بینشی انقلاب را متعلق به خودشان دانسته و در یوم الله ۲۲ بهمن حماسه بیافرینند.

وی تصریح کرد: با وجود اینکه ۲۷ سال از عروج ملکوتی رهبر کبیر انقلاب، می گذرد خدمات و فداکاری ها، رهنمودهای ایشان سرمشق و الگوی همه ماست.

اختاری با اشاره به اهمیت حضور مردم در راهپیمایی ۲۲ بهمن، عنوان کرد: این حضور در مقابله با ظلم و ستم و توطئه های امپریالیسم جهانی، مشیت محکمی بر یافه گویی های رئیس جمهور بی خرد و نادان آمریکا جنایتکار است.

قائم مقام صدا و سیما: ذنبرد با استکبار جهانی از نخستین آرمان های انقلاب اسلامی ایران است

حجت الاسلام سید رضاعلی موسوی مقدم در جمع مردم انقلابی مهدیشهر به میزبانی مسجد امام علی (ع) این شهر، ضمن اشاره به ویژگی های منحصر به فرد انقلاب اسلامی در مقایسه با سایر رفورم ها و انقلاب های دنیا، ایراز داشت: ماهیت استکبار ستیزی، یکی از ویژگی های منحصر به فرد انقلاب اسلامی به رهبری امام راحل (ره) است.

وی افزود: آرمان های انقلاب اسلامی با حمایت از

وزیر بهداشت: ملت ایران ثابت کرد بر سر آرمان های انقلابی خود ایستاده است

سید حسن قاضی زاده هاشمی ظهر جمعه در جمع راهپیمایان ۲۲ بهمن در بندرعباس، عنوان کرد: ملت ایران در ۲۲ بهمن ثابت کرد پیمانی شکست ناپذیر با امام راحل، شهدای انقلاب اسلامی، رهبر معظم انقلاب و با نظام جمهوری اسلامی و خدمتگزاران شان در عرصه های مختلف دارد و بر سر آرمان های انقلابی خود ایستاده است.

وی ۲۲ بهمن را یادآور از خودگذشتگی ها و ایثار بی پایان مردم ایران در راه ایستادگی و عزت طلبی دانست و افزود: باید به طور مستمر به گذشته خویش نگاهی عمیق داشته باشیم و نسبت خودمان را با انقلاب بسنجیم و در مسیر خدمت به مردم دوچندان گام برداریم چون انقلاب اسلامی به راحتی به دست ما نرسیده و باید به مانند مجاهدتی که شهدا در راه دفاع از انقلاب اسلامی از خود نشان دادند، در مسیر کارآمدی و خدمت به مردم تلاش کنیم.

دبیر کل مجمع جهانی اهل بیت: ۲۲ بهمن الگوی اطاعت از رهبری است

حجت الاسلام محمدحسن اختری ظهر جمعه در سخنرانی مراسم راهپیمایی یوم الله ۲۲ بهمن در قائم شهر، ضمن تقدیر از حضور گرم مردم در این مراسم، اظهار داشت: مردم بعد

تصاویر برخی چهره ها در راهپیمایی ۲۲ بهمن تهران

اظهارات مسئولان استانی در حاشیه راهپیمایی ۲۲ بهمن

استان	عنوان مسئول	اظهارات
آذربایجان غربی	امام جمعه اهل سنت ارومیه	حضور حماسی مردم در راهپیمایی ۲۲ بهمن موجب یاس و ناامیدی دشمنان انقلاب و نظام می شود.
	کشیش کلیسای شرق آشور	۲۲ بهمن جشن ملی و متعلق به تمام اقوام ایرانی است. اقلیت های مذهبی نیز همانند سایر اقوام ایرانی با حضور در راهپیمایی ۲۲ بهمن نشان خواهند داشت پشتیبان نظام و انقلاب هستند
اصفهان	امام جمعه اصفهان	مردم ما به خوبی می دانند که دشمنان هرگز با ما دوست نمی شوند و تا همیشه در برابر دنیای استکباری ایستادگی خواهند کرد.
اردبیل	مدیر کل تبلیغات اسلامی استان اردبیل	باگذشت ۳۸ سال از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، این رویداد همچنان تمامی تحولات روز دنیا را تحت تأثیر قرار می دهد.
بوشهر	مسئول نمایندگی ولی فقیه در نیروی قدس سپاه	انقلاب ایران زمینه ساز بیداری امت اسلامی و حرکت جامعه جهانی است.
تهران	امام جمعه ورامین	حضور ملت ایران در صحنه تمامی معادلات دشمن را بر هم زده است.
	سختگویی کمیسیون امنیت ملی	راهپیمایی یوم الله ۲۲ بهمن زمینه ساز حضور باشکوه مردم در انتخابات سال آینده خواهد شد.
	رئیس ستاد دهه فجر استان تهران	ملت ایران بار دیگر در راهپیمایی ۲۲ بهمن اوج بصیرت و هوشیاری خود را به نمایش گذاشتند.
چهارمحال و بختیاری	رئیس شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی چهارمحال و بختیاری	حضور گسترده مردم در راهپیمایی ۲۲ بهمن شکستی دیگر برای دشمن است.
خراسان جنوبی	امام جمعه اهل سنت بیرجند	حضور گسترده مردم در این راهپیمایی پاسخی دندان شکن به یاوه گویی های دشمن است.
خراسان شمالی	نماینده ولی فقیه در خراسان شمالی	۲۲ بهمن هدیه ای است که خداوند به ملت ایران عطا کرد. این حضور به موقع در صحنه های مختلف، درس ایستادگی و غیرت را در ذهن نسل های بعد از انقلاب تداعی می کند.
	رئیس شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی خراسان شمالی	حضور همیشه در صحنه مردم رمز تداوم انقلاب اسلامی است
خوزستان	نماینده مردم خوزستان در مجلس خبرگان	ملت ایران با حضور گسترده خود در راهپیمایی ۲۲ بهمن، حق حاکمیت که وفای به عهد و تجدید پیمان بود را به خوبی ادا کردند.
زنجان	نماینده ولی فقیه در استان و امام جمعه زنجان	ملت ایران بار راهپیمایی ۲۲ بهمن جواب یاوه گویی های رئیس جمهور آمریکا را دادند.
	مدیر کل تبلیغات اسلامی استان زنجان	۲۲ بهمن ماه یادآور عزت، شکوه، مقاومت و تجلی مردم سالاری دینی و حماسه سازی مردمی است.
	معاون سیاسی و امنیتی استانداری زنجان	در این روز مردم ولایی زنجان با حضور گسترده خود اقتدار و عزت نظام جمهوری اسلامی ایران را به دشمنان نشان دادند.
سمنان	مدیر کل تبلیغات اسلامی استان سمنان	حضور مردمی در این روز تجلی اقتدار مردم و پشتیبانی از نظام ولایت فقیه است.
	رئیس عقیدتی سیاسی ارتش	انقلاب اسلامی آثار داخلی و خارجی فراوانی داشت که تغییر بلوک بندی جهان و خروج از نظام دوقطبی یکی از مهم ترین این آثار محسوب می شود.
سیستان و بلوچستان	امام جمعه زاهدان	مردم بار دیگر با حضور خود در راهپیمایی ۲۲ بهمن با امام امت و رهبری تجدید میثاق کردند.
	نماینده مردم چابهار در مجلس	مردم انقلابی ایران اسلامی با حضور خود در راهپیمایی ۲۲ بهمن جواب یاوه گویی های رئیس جمهور آمریکا را خواهند داد.
فارس	امام جمعه اهل سنت شهر زرآباد	در ۲۲ بهمن ۹۵ ملت سرافراز ایران بار دیگر وفاداری خود را به نظام جمهوری اسلامی به جهانیان نشان داد.
	نماینده مردم جهرم در مجلس شورای اسلامی	حضور گسترده ملت ایران در راهپیمایی ۲۲ بهمن امیدهای واهی استکبار جهانی را به ناامیدی بدل کرد.
قزوین	نماینده ولی فقیه و امام جمعه قزوین	راهپیمایی باشکوه ۲۲ بهمن نشان داد ایران اسلامی پشتیبان نظام، انقلاب و رهبری است و به سوی دوقطبی شدن نخواهد رفت و دشمنان را مایوس می کند.
کردستان	فرمانده عملیات قراگاه نارالله	مردم محور و هسته اصلی قدرت و اقتدار نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران به شمار می روند.
کرمان	رئیس شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی استان کرمان	امروز همه آمده اند تا پشتیبانی و حمایت خود از انقلاب را اعلام کنند و بار دیگر با آرمان های امام خمینی (ره)، مقام معظم رهبری، آرمان های شهدا و انقلاب تجدید میثاق کنند.
کرمانشاه	نائب رئیس دوم مجلس نهم	قدرت و توان دفاعی و موشکی جمهوری اسلامی ایران ثمره تهدیدات آمریکا است.
	استاندار کرمانشاه	انقلاب اسلامی ایران بعد از ورود اسلام به این سرزمین بزرگ ترین نعمت خداوند برای ما است.
گیلان	نماینده مردم آستارا در مجلس شورای اسلامی	پیام انقلاب اسلامی ایران که همان استکبار ستیزی و محرومیت زدایی است، تا مرزهای آمریکا صادر شده است.
	نماینده ولی فقیه در لرستان	مردم در راهپیمایی ۲۲ بهمن اعلام می کنند که باصلا بت پای انقلاب، نظام و رهبری ماندن اند.
لرستان	نماینده مردم لرستان در مجلس خبرگان رهبری	از شعارهای برجسته و مورد تأیید ملت در راهپیمایی ۲۲ بهمن «استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی» است. استقلال زیربنای تحقق شعارهای دیگر انقلاب است.
	استاندار لرستان	بزرگ ترین پیام مردم در راهپیمایی ۲۲ بهمن تجدید بیعت با آرمان های والای ولایت، مقام معظم رهبری، اسلام، دستاوردهای انقلاب است. همچنین پیام دیگر این حضور مقاومت مردم مقابل کشورهای زور گویی مانند آمریکا است.
مازندران	استاندار مازندران	همواره در ۳۸ سال گذشته، مردم عزیز و مقاوم کشور و مازندران در همه صحنه ها پیشگام و پیشتاز بوده اند
	نماینده مردم بابل در مجلس	مردم ایران امروز عزت و خودباوری را به جهانیان نشان دادند
مرکزی	مدیر کل تبلیغات اسلامی استان مرکزی	راهپیمایی ۲۲ بهمن تجلی تجدید میثاق ملت ایران با آرمان های بنیان گذار انقلاب اسلامی و پایبندی به اهداف اصیل انقلاب است.

گردهمایی «انقلابی‌ها»؛ خزر تا خلیج فارس رنگ حماسه و حضور گرفت

امروز ایرانی دوباره به صحنه آمد تا بگوید «ما هستیم، بر آن عهدی که بستیم»؛ ایستاده‌ایم چون دنا و دماوند، حماسه شدیم از خزر تا خلیج تا ابد فارس، در جای جای ایران گردهمایی «انقلابی‌ها» برپاست.

قصه مراد و مرید همین است، حکایت ملت و رهبرشان روایت امروز مسیرهای راهپیمایی ۲۲ بهمن در جای جای ایران اسلامی است، گفته بودند که «روز بیست و دوم بهمن، مردم جواب این تهدیدها و این حرفها را در خیابان خواهند داد؛ نشان می‌دهند که ملت ایران در مقابل تهدید چه موضعی می‌گیرد». ترک و کرد و لر و ترکمن و بلوچ ندارد، حضور یکرنگ است، از شمال و جنوب گرفته تا شرق و غرب، از خزر تا خلیج فارس، از هامون تا ارومیه، از زاگرس و البرز تا کویر ایران؛ همه حماسه است و موج موج حضور ملت دریا می‌شود.

خبرها از دور و نزدیک، از روستا و شهر، از پایتخت و مراکز استان‌ها روایت جاری شدن حماسه است، حماسه‌ای که تکرارش در ۳۸ سال برابمان آن را خواستنی‌تر کرده است.

نه برف همدان ما را از آمدن دلسرد کرد و نه باران گیلان از جاری حضورمان کاست، سرمای خرم آباد و سندانج و ایلام که دیگر مقابل حضورمان کم آورده است. معابر همدان از دقایق اولیه صبح جمعه برف‌روبی و پاک‌سازی شده است، هرچند بارش برف همچنان در همدان ادامه دارد اما شور حماسه‌آفرینی مردم دارالمؤمنین برف و باران نمی‌شناسد.

شیعه و سنی ندارد، این را مردمان خراسان جنوبی امروز فریاد زدند که هستند و پای انقلابشان ایستاده‌اند. خوزستان امروز هم صف به‌صاف جبهه شد، مثل روزهای دفاع مقدس که گلوله گلوله دفاع بود و حالا هم سنگر به سنگر ایستاده است و بودندش را فریاد می‌زند.

آذری‌زبان‌ها هم امروز غوغا به پا کردند، از آذربایجان غربی نماد وحدت و همدلی اقوام و ادیان گرفته تا آذربایجان شرقی که حضور را امروز معنا کردند، «باشاسین آذربایجان»، دور بر مردمانی که آمدند تا بگویند همچنان انقلابی‌اند.

از ایلام خبر رسیده است که راهپیمایی پرشور ۲۲ بهمن از ساعتی قبل به‌رغم سوز و سرمای زمستان در ایلام آغاز شده و از همان دقایق ابتدایی و حتی پیش از آغاز این راهپیمایی حضور مردم ایلام پرشور و وصف‌ناشدنی بوده است، حضوری که از

تعجب به سیل خروشان اصفهانی‌های همیشه در صحنه نگاه می‌کنند از جوانان در ارتباط با دلیل این حضور سوال می‌کنند.

تجدید بیعت مرزداران خلیج فارس با نظام مقدس جمهوری اسلامی در بوشهر و حضور مردم استان چهارمحال و بختیاری در دمای زیر صفر در ابتدای راهپیمایی نشان داد هیچ چیزی جلودار این ملت نیست.

مسیرهای راهپیمایی منتهی به حرم مطهر شاه چراغ در شیراز هم امروز مسئول و مردم عادی نمی‌شناخت و همه در کنار هم برای شادی انقلاب و نشان دادن قدرت نظام به صحنه آمده بودند.

مردم دیار قهرمان‌پرور قمس یوم‌الله ۲۲ بهمن را فرصتی یافتند تا بار دیگر ضمن تجدید بیعت با آرمان‌های امام خمینی (ره) بنیان‌گذار انقلاب اسلامی و شهدای گران‌قدر، به جهانیان ثابت کنند که تا خون در رگ دارند پای انقلابشان هستند.

در دیار کریمان هم حضور باشکوه و گسترده مردم در راهپیمایی ۲۲ بهمن فریاد ضد استکباری آن‌ها را به گوش جهانیان رساند. حماسه مردم شیعه و سنی استان گلستان و شور حضور شهری و روستایی در قزوین پازل حضور ملت را امروز کامل کرد.

روایت‌ها از استان‌های مختلف ایران اسلامی همین است، پیام گردهمایی انقلابی‌ها همان است که بود: ما از تبار آرش و رستم و کاوه‌ایم، ما پیروان مکتب روح خداییم، از تهدید دشمن نمی‌ترسیم.

سرمای هوا هم در کرج مانع حضور مردم در مراسم راهپیمایی ۲۲ بهمن نشد تا «ایران کوچک» شاهد طنین شعار «مرگ بر آمریکا» باشد.

حضور پرشور مردم یزد در تاریخ راهپیمایی‌های دارالعباده نمود دیگری از حماسه امروز ملت بود، در سرزمین زهد و پارسایی سیستان و بلوچستان هم ۷۰ نقطه شاهد برگزاری راهپیمایی بود و همه آمدند تا بگویند احدی نمی‌تواند چشم طمع به این آب‌وخاک مقدس داشته باشد.

در خراسان شمالی هم حضور اهل سنت در راهپیمایی امروز چشمگیرتر از سال‌های قبل بود و آنان با این حضور وحدت و همدلی خود را با برادران شیعه به نمایش گذاشتند.

مردم دیار میزاکوچک‌خان امروز به خیل حماسه ملت ایران پیوستند و جنبش «ترامپ متشکریم» به راه انداختند، جنبشی که از رئیس‌جمهور آمریکا برای نشان دادن چهره واقعی این کشور سیاسگزاری می‌کند.

بانگ فجر در روز پیروزی انقلاب اسلامی با حضور پرشور اصفهانی‌ها در آسمان طنین‌انداز شد. خروش رودخانه حضور مردم نصف‌جهان امروز خیابان‌های اصفهان را از جمعیت انباشته است و در این میان در سرتاسر مسیر خیابان حافظ تا میدان امام خمینی (ره) حضور گردشگران خارجی جلب توجه می‌کند که برخی به عکس گرفتن و فیلمبرداری از جمعیت مشغولند و برخی نیز در حالی که با

یک ساعت قبل از آغاز مراسم رقم خورد. مردم شهرستان‌های استان تهران هم در سالروز پیروزی انقلاب اسلامی ایران بار دیگر حماسه‌ساز شدند، از ورامین و شهریار گرفته تا ملارد و شهرری و بهارستان و شهر قدس.

در دیار مقدس امام مهر و مهربانی هم حماسه همین است که در جای‌جای ایران برقرار است، راهپیمایی یوم‌الله ۲۲ بهمن از ساعت صبح امروز با حضور پرشور و انقلابی اقشار مختلف مردم آغاز شده و هر لحظه بر موج جمعیت افزوده می‌شود. امروز جمعه هم‌زمان با سراسر کشور راهپیمایی ۲۲ بهمن ماه در ۱۰۰ نقطه از خراسان رضوی در حال برگزاری است.

مازندران هم در طلیعه سی و هشتمین بهار پیروزی انقلاب اسلامی غرق در شور و شعور شد و ندای الله‌اکبر در دیار علویان پیچید. مردم مازندران هم‌پای ملت در زیر باران و سرمای شدید هوا به میدان آمدند تا به ایران و انقلاب اسلامی سلامی دوباره گویند، مردمی که همچون دماوند استوار و مقاوم ایستاده‌اند.

در دیار خون و قیام «قم» مردم همیشه در صحنه هم‌زمان با سراسر کشور با حضور باشکوه خود در راهپیمایی یوم‌الله ۲۲ بهمن حماسه‌ای بی‌نظیری خلق کردند. آیات عظام هم به جمع راهپیمایی کنندگان آمده و بخشی از مسیر راهپیمایی را هم‌گام با مردم قم طی کردند.

در غرب ایران لرستانی‌ها از ساعت هشت صبح آمده‌اند، تا راهپیمایی که قرار بود ۹ جاری شود، زودتر به خروش آید.

راهپیمایی عروس خانم و تقارن دو جشن تولد / پاسخ‌های جالب به «ترامپ»

راهپیمایی ۲۲ بهمن امسال در استان‌ها با حاشیه‌های جالبی همراه بود که حضور عروس و داماد مازندرانی، تقارن دو جشن تولد و پاسخ‌های جالب به گزافه‌گویی ترامپ از جمله این حواشی بود.

راهپیمایی ۲۲ بهمن در استان‌های مختلف حواشی جالبی داشت، حواشی که در برخی استان‌ها تکرار شد مانند گل‌باران مسیرهای راهپیمایی توسط بالگردها و پاسخ‌های قاطع مردم به تهدیدات و سخنان ترامپ و همچنین حاشیه‌های خاص مانند توزیع کیک تولید شهید مدافع حرم در ورامین و راهپیمایی عروس و داماد ساروی.

همچنین با توجه بارش باران و برف در نزدیک به ۱۰ استان کشور راهپیمایی امروز در برخی استان‌ها مانند گیلان و مازندران زیر باران و در همدان زیر بارش برف برگزار شد.

برخی دیگر از حواشی راهپیمایی ۲۲ بهمن در استان‌های مختلف کشور را در زیر می‌خوانید.

* اجرای گروه سرود دانش‌آموزی و گروه رزم نواز از بخش‌های برنامه راهپیمایی یوم‌الله ۲۲ بهمن در شهرستان ورامین بود.

* راهپیمایی ۲۲ بهمن در شهرستان ورامین، رنگ و بوی فاطمی به خود گرفته و بنرهایی با نام حضرت فاطمه (س) در نقاط مختلف شهر به‌ویژه میدان امام خمینی (ره) نصب شده بود.

* ۲۲ بهمن سالروز تولد و شهادت شهید «مهدی ثامنی‌راد» از شهدای ایرانی مدافع حرم حضرت زینب (س) شهرستان ورامین است و به همین خاطر جمعی از وابستگان و بسیجیان ورامینی، کیک تولدی به یاد این شهید مدافع حرم تهیه و در میدان امام حسین (ع) در میان راهپیمایان توزیع کردند. امروز تولد این شهید مدافع حرم با سالروز ولادت انقلاب اسلامی همزمان شده بود.

* به همت برخی نهادهای ارگان‌های شهرستان ورامین، ایستگاه گرم‌روی صورت دانش‌آموزان و کودکانی که در راهپیمایی یوم‌الله ۲۲ بهمن شرکت کرده بودند، راه‌اندازی شد.

* حمل پرچم ۴۰ متری جمهوری اسلامی ایران نیز توسط راهپیمایان ورامینی از دیگر بخش‌های برنامه امروز بود که مورد توجه حاضران در مراسم قرار گرفت.

* پهنادهایی مزین به تصویر شهید حسن تهرانی مقدم در میان راهپیمایان ورامینی توزیع شد.

* راهپیمایی ۲۲ بهمن امسال در رشت هم حال و هوای دیگری داشت و این راهپیمایی با حاشیه‌های جالبی همراه بود. جنبش خودجوش «ترامپ متشکریم» یکی از حاشیه‌های جذاب این راهپیمایی بود.

* عشایر عرب و بختیاری خوزستان هم با پوشیدن لباس محلی و سردادن شعارهایی به زبان مادری خود، ثابت کردند همیشه بزرگ‌ترین حامی انقلاب و کشور هستند و تا پای جای برای آرمانی اسلامی خود ایستاده‌اند.

* عبور راهپیمایان اهوازی از روی پل سردار سرلشکر شهید سید محمدحسین علم‌الهدی (پل چهارم) که بر روی

رودخانه کارون است جلوه‌ای ویژه به‌روز ۲۲ بهمن امسال داد. * راهپیمایی در شهرهای عشایری استان چهارمحال و بختیاری از جمله لردگان، اردل، چلگرد، فارسان و... هم وصف و حالی دیگر داشت. حضور گسترده عشایر با لباس محلی «چوقا» و «دبیت» در مراسم راهپیمایی ۲۲ بهمن امسال همانند سال‌های دیگر بسیار پرشور بود.

* خیابان‌های یزد امروز نه‌فقط مردم مسلمان بلکه حضور زرتشتیان و کلیه‌ها را نیز شاهد بود و آن‌ها نیز به عشق کشور و انقلاب با لباس‌های رسمی و پلاکاردهایی در دست در این مراسم حاضر شده بودند و همراه مسلمین برای حفظ انقلاب اسلامی شعارهای ضد استکباری سر می‌دادند.

* کودکان یزدی هم امروز در این جشن لحظه‌هایی شاد تجربه کردند و در کنار هنرمندان یزدی در مسیر راهپیمایی جشن انقلاب برگزار کردند و آنچه از انقلاب در ذهن خود داشتند، بر پارچه ۱۲ متری نقاشی کردند تا آن را برای کودکان آینده به یادگار بگذارند. دانش‌آموزان یزدی هم امروز با سرودی که ۱۳۵۷ نفری آن را زمزمه می‌کردند، حضور خود را در این راهپیمایی باشکوه پررنگ‌تر از همیشه اعلام کردند.

* امروز پرچم آمریکا یک‌بار دیگر در آتش خشم مردم در استان‌های مختلف کشور شعله‌ور شد و سوخت و انزجار این مردم برای آدمک‌هایی که نماد ترامپ، اوپاما، بوش و دیگر سیاستمداران بدعهد و فتنه‌گر بود به نمایش گذاشته شد.

* اقلیت‌های دینی آذربایجان غربی اعم شیعه، سنی، ارامنه، آشوری، یهودی، زرتشت، مسیحی و... همگام با احاد ملت ایران، با خلق حماسه‌ای ماندگار، در ۲۲ بهمن استمرار حرکت مردمی انقلاب را بار دیگر ثابت و دشمنان و بدخواهان ملت را از هرگونه طمع‌ورزی مأیوس کردند.

* همدانی‌ها امسال زیر بارش برف و رحمت الهی با حضور حماسی در جشن سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی پاسخی دندان‌شکن به تهدیدات دشمنان دادند و با شرکت گسترده خود سنگ تمام گذاشتند.

* مردم اصفهان امروز پرچم سه رنگ جمهوری اسلامی به طول ده‌ها متر را در میدان نقش جهان و در برابر جایگاه به نشانه وفاداری به نظام جمهوری اسلامی ایران بر سر کشیدند تا به دنیا بگویند سایه این انقلاب و نظام تا همیشه بر سر این ملت خواهد بود.

* عکس‌هایی از شهدای هسته‌ای از جمله شهید احمدی روشن بر دستان مردم اصفهان در میدان نقش جهان چشم دوربین خبرنگاران خارجی را به چالش کشید و بازبانی گویا عزم ملت ایران در دفاع از دستاوردهای انقلاب و مبارزه با مستکبران را در گوش دنیا فریاد کرد.

* در این مراسم ۳۸ سید دسته‌گل به شکل نمادین به یاد شهدای والفجر هشت و شهدای آتش‌نشان بانوای «الله اکبر» تقدیم مردم انقلابی اصفهان شد.

* امروز پس از سخنرانی قالیباف شهردار تهران در جمع مردمی که در میدان نقش جهان گرد آمدند سید رضا نریمانی در آستانه ایام فاطمیه به مدیحه‌سرایی پرداخت و همزمان در ب‌های حرمین شریفین رونمایی شد.

* اعلام انزجار نسبت به «ترامپ، نتانیاهو و ملک‌سلیمان» در تبریز یکی دیگر از حاشیه‌های راهپیمایی امروز بود. پوسترها و عکس‌های این مستکبران در تبریز و توسط جوانان انقلابی به آتش کشیده شد.

* دل‌نوشته‌های کودکان تبریزی برای رهبر انقلاب نیز از دیگر حاشیه‌های راهپیمایی امروز بود. غرفه‌هایی برای این منظور در مسیرها تعبیه شده بود.

* مقابل درب مصالای وحدت گرگان آدمکی پارچه‌ای با تصویر ترامپ به آتش کشیده شد و چند پسر بچه نوجوان که شاهد این آتش‌بازی بودند با یکدیگر نقشه می‌کشیدند که برای چهارشنبه‌سوری هم به‌جای ترقه فقط ماکت ترامپ را آتش بزنند.

* در استان‌های مختلف کشور از جمله لرستان هم جوانان و نوجوانان پیام‌ها و حرف‌های خود را روی بنرهای نصب‌شده خطاب به ترامپ نوشتند و تأکید کردند که «آمریکا هیچ غلطی نمی‌تواند بکند».

حاشیه‌های راهپیمایی ۲۲ بهمن در استان‌ها به روایت تصویر

فرزندان شهید مدافع حرم

حضور عروس و داماد مازندران در راهپیمایی

